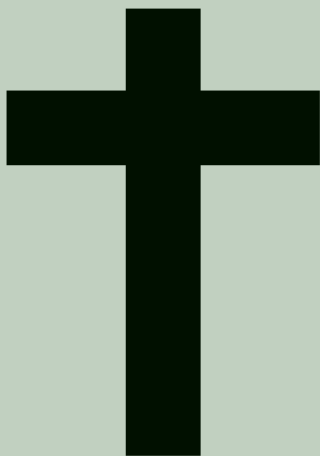

El Nuevo Testamento
en mixe de Coatlán

New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán

New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

copyright © 1976 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Coatlán Mixe (Mixe, Coatlán)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Coatlán [mco], Mexico

Copyright Information

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Coatlán

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
4190de74-18ab-52cf-ba4e-5f99ab05892f

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	43
SAN LUCAS	73
SAN JUAN	115
HECHOS	153
ROMANOS	191
1 CORINTIOS	212
2 CORINTIOS	232
GÁLATAS	246
EFESIOS	254
FILIPENSES	262
COLOSENSES	267
1 TESALONICENSES	272
2 TESALONICENSES	277
1 TIMOTEO	280
2 TIMOTEO	285
TITO	289
FILEMÓN	292
HEBREOS	293
SANTIAGO	307
1 PEDRO	312
2 PEDRO	318
1 JUAN	322
2 JUAN	328
3 JUAN	329
JUDAS	330
APOCALIPSIS	332

SAN MATEO Jaayhu:'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

Je Jesucristo ymij'ap ymijteedy

¹ Cham ngapxa'ñ nmäydağa'ñich pin Jesucristo y'ap'ajt yteedy'ajt jadu'n nej yhu:'my jaybety. Jesucristo je' oy ap'adyii teedy'adyii David etz Abraham.

² Abraham oy ung'adyii Isaac. Isaac oy ung'adyii Jacob. Jacob oy ung'adyii Judá etz y'ajchytjic y'uchytjic. ³ Judá etz Tamar oy ung'adyii Fares etz Zara. Fares oy ung'adyii Esrom. Esrom oy ung'adyii Aram. ⁴ Aram oy ung'adyii Aminadab. Aminadab oy ung'adyii Naasón. Naasón oy ung'adyii Salmón. ⁵ Salmón etz Rahab oy ung'adyii Booz. Booz etz Rut oy ung'adyii Obed. Obed oy ung'adyii Isaí. ⁶ Isaí oy ung'adyii rey David. Je rey David je' oy ytóxyjic'adyii huidi anajty Úrias ytóxyjic'ajtpy. E je' ajcxy y'ung'ajti Salomón.

⁷ Salomón oy ung'adyii Roboam. Roboam oy ung'adyii Abías. Abías oy ung'adyii Asa. ⁸ Asa oy ung'adyii Josafat. Josafat oy ung'adyii Joram. Joram oy ung'adyii Uzías. ⁹ Uzías oy ung'adyii Jotam. Jotam oy ung'adyii Acáz. Acáz oy ung'adyii Ezequías. ¹⁰ Ezequías oy ung'adyii Manasés. Manasés oy ung'adyii Amón. Amón oy ung'adyii Josías. ¹¹ Josías oy ung'adyii Jecónías müd y'ajchytjic y'uchytjic. Huin'it Babilonia jäy oy mach je israelitas jäy. Chi minicxy jim Babilonia y'it.

¹² Jim ma je Babilonia y'it, jim Jecónías oy ung'adyii Salatiel. Salatiel oy ung'adyii Zorobabel. ¹³ Zorobabel oy ung'adyii Abiud. Abiud oy ung'adyii Eliaquim. Eliaquim oy ung'adyii Azor. ¹⁴ Azor oy ung'adyii Sadoc. Sadoc oy ung'adyii Aquim. Aquim oy ung'adyii Eliud. ¹⁵ Eliud oy ung'adyii Eleazar. Eleazar oy ung'adyii Matán. Matán oy ung'adyii Jacob. ¹⁶ Jacob oy ung'adyii José huidi oy ñäy'adyii María. E je María oy ung'adyii Jesús huidi yxii Cristo.

¹⁷ Jadu'n oy ñicxy majmactz najtzquëxi' Abraham ixti David. Ma je David jamajmactz najtzquëxi' chi je israelitas jäy yajtzim� yajmajch ma Babilonia y'it, e nañ jamajmactz najtzquëxi' chiini oy ymiñ yja'ty je Cristo.

Jesucristo yma'xung'ajtin

¹⁸ Jadayab capxy ayuc jadu'n nej ymiñ yja'ty je Jesucristo. Jesús ytaj, huidi anajty yxii María, yi' ti anajty ycapxytungixy co ypigaangixy müd José; e ma anajty ca'ni ñaybudigüiyigixy, chi María oy y'ungdzimigüy müd yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt. ¹⁹ José, yi' ñäy, hue' anajty yi' yajpaty janch tudägy. Ca' anajty xihua'ñ María mayjäyjoy. Hue' janchtyi yhuinma'ñybaty co ixmadza'ñ ayüch ameech ca' pin yajnejhuíhua'ñ. ²⁰ Huin'it ma jadu'n anajty nihuinmayiy, chi Huindzin Dios tüg y'ángel ñayquëxici cumäyjoy ma José, chi ñimaayi:

—José, David y'ap y'oc, ca' mijcjee mdzachhuinmay nej m'octóxyjic'adiyb María, com yi' y'ung huidibi yajma'xung'adamy hue' müd Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixpi. ²¹ Yi' ypadamy tüg y'ung e mximöhuiipy Jesús. Jadu'n yi' xii'adiyb com jëgix co yi' yajpocyñíhuádzam ñaax ycajp.

²² Tüg'óciy jada ytundaayi yja'taayi ycixy yca'pxy jadu'n nej je Dios anajty ti nimäy je profeta, je jäy huidi Dios y'ayuc najtzcapxyiyip ma anajty jadu'n yjaybetyity:

²³ Je tóxyjäy huidibi ca' yëydijc müddzinäy hue' je' ung tzmíci. Chi ypadamyb tüg je y'ung hue' je' yxii'adaanip Emanuel.

Emanuel hue' yhuimbizim� Dios müd ich ajt.

²⁴ Co José ymäyhuijy, chi cuyduñ jadu'n nej anajty Dios y'ángel ti nimäy, chi huoy María jadu'n nej jihuiy tóxyjic'adyii. ²⁵ Per ni ca' ajcxy jadu'n chinaay jadu'n nej jäy ypicy chinäy ixti cooni oy María y'ung yajma'xung'aty. Chi yximoy Jesús.

2

Madza' ni'ixpigüyb oy co'ixüygixy pi'c'ung

¹ Jesús yma'xung'ajty ma tüg cajp huidi yxii Belén, jim ma Judea ñaaxjot, huin'it co anajty Herodes grey'aty ma yi jimbi naaxjot. Chi huin'it yja'ty ma Jerusalén cajp nijëjity yëydijctjic huidibi anajty ti choñ ma xii ypidzim�, yi huidibi anajty ajcxy xii madza' ti ni'ixpigüygixy. ² Chi ajcxy yajty:

—¿Ma je judíojäy grey tiibi yma'xung'aty? Ti ich ajcxy ni'ixi yi' ymadza' jim ma xii ypidzim�, e yi' ich ajcxy ya miñ nhuindzigíhuaangixy.

³ Co je rey Herodes jadu'n midooy, chi ooy ytigüy tajpi maybi müd tüg'óciy cajpjäy jim Jerusalén. ⁴ Huin'it je rey huomujctay tüg'óciy teedytjic huindzindijc huidibi anajty yaj'ixpijcp yi Dios yley, chi yajtyi ma anajty yma'xung'ada'ñ yi Cristo. ⁵ Chi ajcxy y'adzooy:

—Jim Belén ma Judea ñaaxjot, com Dios y'ayucnajtzcaxxiybi jadu'n je' cojaay:

⁶ E miich Belén, mabi Judea ñaaxjot, mij'ajtp mgix'ajtp ca'ydi jac huidi naax jac huidi cajp, com ma miich chona'ñ tüg Huindzin huidi ane' mam yi israeljáy.

⁷ Huin'it Herodes oy yajhuoyii ameech huidibi anajty ti ijxcixy yi madza'. Chi tiybjicy yajxon mina anajty oga'n ti ijxcixy je madza'. ⁸ E huin'it ajcxy quejxy jim Belén. Chi jadu'n nimay:

—Níxcix jim e ocnidiu ocyajtiugixy je pi'c'anäg; e co anajty ti mbatcixy, miñ miich ajcxy xyajnimáaygixyich jaydēbi iich nicxy nañ jadu'n nhuindzigiyich.

⁹ Co jadu'n rey najtzcaxiyday, chi ajcxy choñ. E je madza' tiibi anajty ijxcixy ma xii ypidzimy, chi ajcxy ijxy jayjip je' anajty ñicxy ma je' ajcxy, ixti coní oy je madza' yhuäcxipy ma anajty je pi'c'anäg yajpaady. ¹⁰ Co je rey ixpicytjic jadu'n ijxy yi madza', chi ajcxy oy janch jotcuic ñajjihuiyii. ¹¹ Co ajcxy ytjctigiy, chi ajcxy ijxy je pi'c'anäg müd ytaj je María. Chi jada' ajcxy ñaygojxtinaydaaci huindzigiy ojadajty ajcxy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yaj'ahuach yxuumy aguejtucy abijctucy, chi ajcxy yajpidzimy oori, poom, etz tüg tzooy huidi yxii mirra. Chi ajcxy moy je pi'c'anäg. ¹² Chi cumäjoty ajcxy nimaayi co ca' huad yhuimbijtcixy ma Herodes, chi ajcxy ñicxni ma ycajp, jüyöyñaxy ajcxy je Herodes, huingbi tü'aa ajcxy ycuynicx.

Co José etz María yqueegyñicxcixy Egipto

¹³ Co je rey ixpicytjic ajcxy yhuimbijttaayñi, chi cumäjoty José ijxy tüg Dios y'ángel, chi ñimaayi:

—Pidig, nicx jim Egipto ñaaxjot müd yi pi'c'anäg etz müd yi' ytaj, e jim mhui'mipy ixti cooni iich miich nimähuiy. Com yi Herodes y'ixtähuamy yi' yi pi'c'anäg e yaj'öga'ñ yi'.

¹⁴ Chi huin'it José ypidigy müd tzoof coodz je pi'c'anäg müd ytaj, chi ajcxy ñicxy jim Egipto. ¹⁵ Jim ajcxy y'ijty ixti cooni oy y'ögy je Herodes. Jada je' jadu'n yajcuycun jadu'n nej Dios anajty ti yminañ ma yi' y'ayucnajtzcaxxiybi: “Jim Egipto iich n'ung ti nhuoy.”

Herodes pidacy y'ane'min co huen pi'c'anäg yaj'öctäyii ajcxy

¹⁶ Co Herodes oy huinma'ñ yajyöy co ti anajty ooy yhuin'ñiyii je rey ixpicytjic ajcxy co ca' anajty ti ñihuimbidyii, chi ooy yjot'ambijcy, chi ni'ane'mdiy co huen nicxy jim Belén etz majaty cajp mihuingon Belén, yaj'öctaaygixy tüg'öciy yi pi'c'anäg huidibi mejtz jimijt etz huidibi ca'ni nigooty mejtz jimijt. ¹⁷ E jadu'n jada yajcuycun jadu'n nej anajty Dios y'ayucnajtzcaxxiybi, je Jeremias, anajty ti cojaay:

¹⁸ Jim Ramá yajmidoy co anajty chachjiy chachyaxy jäy ajcxy; yi Raquel tzachjiyib tzachyaaxp müd y'ung ajcxy ycixpi, ca' ajcxy anajty yjotcuic'aty müd co anajty y'ung ti y'öctäy.

¹⁹ Co oy y'öcni Herodes huin'it jim Egipto, Dios tüg y'ángel ñayguëxici cumäjoty ma José. Chi ñimayi:

²⁰ —Pidig, müdnicx yi pi'c'anäg etz yi' ytaj jim ma yi Israel ñaaxjot jadügtecy com ti y'öctaayñi yi huidibi anajty yaj'ögam yi pi'c'anäg.

²¹ Huin'it José ypidigy, müd nicxy yi pi'c'anäg etz yi' ytaj jim ma Israel ñaaxjot. ²² Per co José nejhuuy co je Arquelao yi' anajty jim ane'mb jadu'n nej anajty je yteedy Herodes, ooy chigiy nej ñicxip jim. E co jadu'n anajty ti ycumäy co ca' jim ñicxip, chi ajcxy ñicxy jim Galilea ñaaxjot. ²³ Co jim yjät, chi jim chinaydapijcy ma je cajp huidi yxii Nazaret. Jadayaabi je' jadu'n tun jajt jadu'n nej anajty ycojaayty ma Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ñeey co Jesús xii'adiyib Nazareno.

3

Juan el Bautista y'ayuc capxhuäcxy ma tidz naax it

¹ Huin'it tiempo nañ jadu'n Juan je Bautista (huidibi jäy yajniibejtpi) ymiñ tüg tigidum ma Judea ñaaxjot capxhuäcx Dios y'ayuc, ² yminañ:

—Jothuimbijtcix ma Dios com yi Dios y'ane'min huingonin yi'.

³ Jada Juan yi' je' huidibi je profeta Isaias nigapxy yminañ: Jim mijtigidum yajmidoy tüg ayuc mina'ñ: “Ni'ixiygixy yi mHuindzin ytü'aa, ni'ixiygixy tüg tü'aa tiybi.”

⁴ Je Juan hue' anajty yhuitt'ajtpy iyujc nibjic (huidibi jäy ytjipy camello) e hue' anajty yhuinip iyujc ac, e yi' anajty yjicxy'ajtpy mu' etz tijaty iyujc päg jim tüg tigiduum. ⁵ Chi choof jim Jerusalén jäy etz tüg'öciy huidijaty tzinaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huidijaty tzinaayb ma Jordán mijniiba', ñicx ajcxy ma Juan amido'jtty yi' y'ayuc. ⁶ Co anajty ajcxy nigapxtaaygixy yi ypocy huidi anajty ti tundigooygixy, huin'it anajty ajcxy Juan yajniibedyii ma Jordán mij ni.

7 Per yi Juan y'ix co may fariseo jäy etz saduceo jäy miñ anajty ajcxy nübejtcixy, chi ajcxy nimay:

—Miich ajcxy, m'ajuugy m'amigüg ahua'n iyujc! ¿Pin ti xyajni'ixiiygixy nej jëbi huaad mgögueecixy yi ayo'n huidibi huingomb? 8 Yajxon jäy'ajtcix tiydudägy huen niguëxigy co ti mjothuimbijtcixy. 9 Ca' jadu'n mdzachmînaangixy co Abraham xy'ap'adyii xy'oc'adyii. Hich müich ajcxy yam ndimnimaayb co Dios ixti jëbi yi' yaj'ap'adyii yaj'oc'adyii Abraham jada tzaajot ca'ydî müich ajcxy. 10 Yi jach ni'ixî yi' y'ijtni ma quipy y'ix, tüg'óciy quipy huidi ca' oy ytim'aty yajpuxp yi', e chi jada' yajnögy jünjoty. 11 Hich, janch yajnübejtpich müid nüi, yi' yi' jadu'n nej tüg'ixpejt co ti mjothuimbijtcixy; per jacminamb tzojc huidi ajcxy xyajnübedipy müid Dios yjihui'ñ etz müid jün. Je' ymüid mic'ajtin etz cötujcin, nügi ca'ydî iich, ni xycapaadyich nicxy ycig nyajtecyjendügyich. 12 Ymüid mic'ajtin pijc-huäcxamy yi jäy jadu'n nej jäy huimbojy moc, abicy pidäga'ñ actz, abicy moc pajc. Yujcpiğa'ñ moc pajc ma tze'x ninöghua'ñ yi moc actz moc jaam jünjoty ma je jün huidibi nicamînaaxii ycapich.

Co Jesús nübejty

13 Huin'it Jesús chooñ ma Galilea ñaaxjot, chi ñicxy ma Jordán mij nüi ma anajty Juan yjâyajnübety, nübedam anajty yi' nañ jadu'n. 14 Juan ca'jadim'a'ixiy, chi nimay Jesús:

—Hich müich ixipy xyajnübejtpich, ¿e müich mimb ma iichi?

15 Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi oc'a'ixî jadu'n, com ooy yi' ycopityty co nguydundayim tüg'óciy tüibi Dios xyaj'ane'mim.

Huin'it Juan a'ixiy chi yajnübejty Jesús. 16 Co Jesús nübejtay, chi Jesús ijxy Dios yjihui'ñ ñigidägyii jadu'n nej tüg'pi'cmuuxy. 17 E huin'it yajmidooy tzajpcixy tüg'ayuc ymîna'ñ:

—Jada je' iich n'ung'ajtypich huidibi: ooy ndzocycich huidibi ooy müid jotcuyc nayjihuyijich.

4

Je mujcu' tuñ ijxta'ni Jesús

1 Chi Dios yjihui'ñ yajnicxy Jesús mîjtigüduum jaydëbi je ca'oybi yjot'ixiiyb yhuinma'ñ'ixiiyb. 2 Jim y'ijty jaygay huixchigui'px xii huixchigui'px tzuum, e huin'itni ooy yiböccodyii. 3 Chi je ca'oybi nimijhuägy Jesús ocjot'ixa'ñ oc-huinma'ñ'ixa'ñ, chi nimay:

4—Pen Dios müich xy'ung'ajtp, nima' jada tzaa huen naygojyii tzajcaagy.

Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy: “Ca'p jäy tzajcaagyt'i'ajty nitzinähuiipy, nañ jadu'n nitzinähuiipy tüg'óciy yi ayuc huidibi Dios ycapxp.”

5 Chi je ca'oybi müidnicxy Jesús jim Jerusalén, chi ymüidpejty tzajptjic cöduum. 6 Chi nimay: —Pen janch co müich Dios xy'ung'adyii, cödijpnax jüiby naaxcixy, ca' yi' nej mjadipy com jaybety jadu'n ymiñ co jadu'n ymîna'ñ:

Dios yquexyp yi' y'ángeles jigix xycuend'adipy xyhuidizipy müid yci', ca'ydî ninej mgönepy ma tzaagop.

7 Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n ymiñ jaybety: “Ca' mjot'ixipy mhuinma'ñ'ixipy yi mhuindzin Dios.”

8 Jadüg'oc je ca'oybi ymüid'ajty Jesús ma tüg'copñcix janch cijxpi, e jim yajni'ixiiyday tüg'óciy naax cajp co ooy müidity oy'ajtin etz mic'ajt. 9 E chi nimay:

—Hich jada müich nmoydähuiipy tüg'óciy, pen müich cojxtina' xyhuindzigigyich xy'ojadatyich.

10 Huin'it Jesús y'adzooy:

—Huinhuäctatcich müich mujcu', com jadu'n yjaybetyty: “Tüg'pajc yi mhuindzin Dios yi' mhuindzigihuiipy m'ojadady.”

11 Huin'it je ca'oybi huinhuäctacy Jesús, chi Jesús ñimiini ángeles ycuend'ajti.

Jesús ytung yajtzondacy jim Galilea

12 Co Jesús nejhuüy co Juan ti anajty yajpidägy pujxtigoty, chi yhuimbijtni jadüg'oc jim Galilea. 13 E ni ca' yhui'müiy jim Nazaret, chi ñicxy jim Capernaum, jim ma Zabolón etz Neftalí y'it. 14 Jada je' jadu'n tuni jajti jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcaxiiyb Isaiás anajty ti cojaay:

15 Zabolón etz Neftalí ñaaxjot. Je tü'aa huidibi mejypa' huidibi a'oy'amy ma Jordán mij nüi. Jim Galileajäy chinäy huidibi ca' yjudiojäyity.

16 Yi jäy ajcxy huidibi jim tzinaayb agoottzuuby ijxpaty ajcxy tüg'üicxin jajin. Je huidijaty anajty ajcxy tzinaayb ma je jibicpi y'aniciy, chi ajcxy ycodicxiy tügi üicxin jajin.

17 Ixti huin'it Jesús ytigüiy ayuccapxhuäcxp ymîna'ñ:

—Jothuimbijtcix, yajmingix yajmejtzcix mjot mhuinma'ñ ma Dios, com yi' Dios y'ane'min huingonip yi'.

Jesús nimay nimidaax je acxmajtzpi: "Pajamgich"

¹⁸Jesús tüyöyb anajty ma Galilea mejypa', co ijxpaty metz yëydjic ac tüg quëxpi, hue' anajty yi' je' je Simón, huidibi nañ jadu'n yxii Pedro, e je jadügpí hue' je' anajty Andrés. Acxmadzii anajty ajcxy yi' ytung'ajty e jim anajty ajcxy yi' tzachniügöhuich y'acxmadzi'ñ. ¹⁹Chi Jesús nimay ajcxy:

—Pajamgich, ich miich ajcxy nyajni'ixihuipy nej jäy myaj'ixpigipy je Dios ytiy'ajt.

²⁰Huin'it je' ajcxy ixmajtztay tüg'óciy yi' y'acxtzaay, chi ajcxy panicxy Jesús.

²¹Hueeni jac'amijci'm Jesús ijxy janimetz Zebedeo ajcxy ymang, je Jacobo etz Juan. Jim anajty yi' ajcxy ma tüg barco müid yteedy, yi' anajty ajcxy yi' jim chach'adagiiyb yi' huidibi mi'acxmajtcixy. Chi ajcxy Jesús yhuoohui. ²²E huin'it ajcxy ixmajtztay je barco etz yi' yteedy, chi ajcxy panicxy Jesús.

Jesús yaj'ixpicxy mayjäy

²³Huidijttay Jesús ma tüg'óciy Galilea ñaaxjot, yaj'ixpicxy jäy majaty je naymujctac cajp cajp. Capxhuäcxy yi' Dios ytiy'ajt etz nañ jadu'n pa'mjäy yajtzocy huen ytimyhuidipá'mity anajty ajcxy ymiid. ²⁴Chi Jesús oy yajnejhuüiyi' ma tüg'óciy yi' Siria ñaaxjot, e chi ajcxy müidmiñ ma Jesús tüg'óciy huidijaty anajty ajcxy ca'oybi müid, etz huidijaty anajty ajcxy cixuxy tecyxuxy, chi Jesús yajtzocoy. ²⁵Huin'it Jesús ypanicxi mayjäy huidijaty anajty ajcxy tzinaayb ma Galilea ñaaxjot etz yi' Decapolis jäy, nañ jadu'n Jerusalén jäy etz huidijaty tzinaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huidijaty anajty ajcxy tzinaayb a'oy'amy ma Jordán mij nii.

5

Je tiy'ajt huidibi Jesús ycapx ma tüg cögop

¹Co Jesús ijxy tüg'óciy je mayjäy, chi nicxy ma tüg copnicx, e chi jim y'ixtacy. E huin'it je' y'ixpijcpidijc ajcxy yjübigüy. ²Chi Jesús ytiügüy yaj'ixpijcp ymiñ jadu'n:

Je pinjaty ajcxy jotcujcjp

³—Janch jotcujc je jäy ajcxy huidibi nejhuüyb co yajmayjajtpy Dios y'oy'ajt, yi' ajcxy paatip Dios y'ane'min.

⁴Janch jotcujc je jäy ajcxy huidi yajpatp taj may, yi' ajcxy yajmöhuam jotcujc'ajtin.

⁵Janch jotcujc je jäy ajcxy huidibi yung naxpy jäy'ajtp, yi' ajcxy padaamb tüg'óciy je huidi Dios ti yaj'ahuaniyüi.

⁶Janch jotcujc je jäy ajcxy huidibi cuydunamb huidibi Dios chojcpy, Dios yi' ajcxy pubediib.

⁷Janch jotcujc je jäy ajcxy huidibi pa'ayoob huenyimpinjäyity, Dios nañ jadu'n ajcxy pa'ayohuüib.

⁸Janch jotcujc je jäy ajcxy huidibi huädz yjot yhuinma'ñ, yi' ajcxy y'ixipy yi' Dios.

⁹Janch jotcujc je jäy ajcxy huidibi ca' ti tzip tzojccixy, com yi' ajcxy Dios ung'adiib.

¹⁰Janch jotcujc je jäy ajcxy huidibi yajnixiicp yajniagapx müid je Dios ytiy'ajt yciixpi. Yi' ajcxy idamb ma Dios y'ane'min.

¹¹Janch jotcujc miich ajcxy co jäy jibic xytungixy co nigoox yñiühuambejtcixy etz capxcixy huidijaty ca' ytiy'ajtity müid ich yciixpi. ¹²Xondaaccix jotcuj'ajtcix co mbadaangixy tüg oy'ajtin jüiby tzajpjoty. Nañ jadu'n ajcxy ixhuidijty pahuidijty je Dios y'ayucnajtzcaxiiyb jecy'ajty.

Miich ajcxy je tudäggyjäy ya naaxhuüi

¹³Jadu'n nej caan ca' yajpüch je tzüch jüicxy tim jadu'n miich ajcxy myajpaady ya naaxhuüi. Pen je caan ca' müid ti xücx'ajtin, ¿nej jëbi nyajtuunim? Ca' y'oc'oyyajtunim, chi yajnajtzxidiiyüi, chi yhuaani tembejt hua'cpejt.

¹⁴Oc'ix tüg je cajp jim copcix, ca' jëbi mhuijtzüdzim mgoyüdzim. ¹⁵Co tüg jün nyajtoyicim, ca' huaad tu'z ngöjupim. Hue janchtiy co nyajtiicxim cix, huin'it jëbi xycodixctaayim jadu'n nej ajt nyajpaatim ma tijc. ¹⁶Nañ jadu'n miich ajcxy mdzinaaygixy tudägy ma ajcxy je mayjäy jaydëbi ajcxy ixipy je oybi huidi miich ajcxy mdumyb. Huin'it ajcxy ojadadipy je mDios teedy huidibi jüiby tzajpjoty.

Jesús yaj'ixpicxy nej yi' yi' Dios ycotujcin

¹⁷Ca' mhuinmay co ich ti nmiñich ya co nbigaanich je Dios y'ayuc je' huidibi anajty ti jaay Moisés etz je profetiijc. Ca' ich nyajmijaagixa'ñ je cötujcin, ich ti nmiñich co nguyduna'ñich jadu'n nej ymiñ jaaybety. ¹⁸Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, je huidibi mimb jaaybety jadu'n tundähuam jajtähuam. Ni tüg letra oy mabaad ymüdzity nicxy ycaaycuyduñ. ¹⁹Je jäy

huidibi ca' nimidooy je Dios yti'ajt oy yjadim mutzjaty etz yaj'ixpicy jäy jadu'n, je' ajcxy padamb je mutzpi tigiydac ma Dios y'ane'min. Paady je jäy huidibi yaj'ixpijcp jadu'n nej tiy'ajt ymina'n, e paduñ jadu'n nej yaj'ixpicy, je' ajcxy padamb tüg je mñip tigiydac ma Dios y'ane'min. ²⁰ Hich miich ajcxy nimaayb, pen ca' miich ajcxy jac'oy mdúngixy ca' ydi fariseos etz escribas ajcxy, ca' nimina mdigñhuipy ma Dios y'ane'min.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad pin yjotmädy

²¹ Miich ajcxy mnejhuñygyxxy jadu'n nej yi m'ap mdeedy ajcxy ayuc yajhu'my: "Ca' jäy myaj'ögip; e pin anajty jäy yaj'öcp ypaadip je tzaachypy." ²² Hich miich ajcxy jadu'n nimaayb pinjaty ymigiügtijc mijotma'tp, je' Dios tiydunaanipy; e pin ymigiüg xüdiijp tzuudijp, yajtiydunipy je' ma Dios tiydundac; e pin ymigiüg tzuudijp locidijp ayo'ndumb, je' y'ity co ñicxip ayoodactuuby.

²³ Pen myajnicxpy miich mhuindzigi'ñ ma Dios ytijc, e pen jim jäymetzgodyii co mmigiüg ti xyhuin'ñnaxy ti xyhuincapxynaxy yinjaty hueenjaty, ²⁴ jim myajhu'i m je huindzigi'ñ ma je altar yhuinduu, e nicx jayijp nayyaj'oyihu'ñ mäd je migüg, huin'it mhuimbedip e chimgiyecy je mhuindzigi'ñ.

²⁵ Tzoc naygapxjotcidägi'ñ mäd je midzip, pen yam mäd tüyöy nñ'am tü'am, ca' jecyity co je midzip xyciyegip ma juez, e je juez xyciyegip ma je policia, e je' nicxxy xypidägy pujxtigoty. ²⁶ Janch tiy'ajt hich miich nimäy co ca' jilby mbidzimipy ixti cooni mgüejtähuiy je meeñ.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p ndundigóoyimipy mäd huingbi töxyjäy

²⁷ Miich ajcxy mnejhuñyib co jecyiy tiy'ajt ymina'n: "Ca' mmidundigoyipy huingbi töxyjäy." ²⁸ Hich miich ajcxy nimaayb, pen ji pin huindicxy tüg töxyjäy, e jot'adñyib nejaty, ti je' anajty ñitundigooyñi ma yjot yhuinma'n.

²⁹ Pen yi mhuin a'oy amybi xyajtundigoyamb tim yajpidzim; jac'oy co tüg'idu mbi mhuin ytigoyipy ca' ydi co cixyca'px mnicxipy jijnjoty. ³⁰ E pen yi mg'i a'oy amybi xyajtundigoyamb tim ixpux etz najtzjibibi' jiguem; jac'oy co tüg mg'i ytigoyipy ca' ydi co mminicxipy metz mg'i jijnjoty.

Jesús yaj'ixpicy co jäy ca'p huaad ytöxyijc ixmach mañ'ajtingixy

³¹ Nañ jadu'n ymiñ jaaybety: "Pin ixmajtzp ytöxyijc, huen möhuipy tüg necy ti ycixpi co ñay'ixmájtzigixy." ³² Hich miich ajcxy nimaayb, pen ji pin ixmach ytöxyijc, e ca' anajty ti ytundigooy mäd huingbi yëdyjic, je yëdyjic anajty nigiydeyñyib ytöxyijc co anajty ytundigooy mäd huingbi yëdyjic; pin yëdyjic pijcp mäd je töxyjäy huidibi anajty ti yaj'ixmach, pocy-tumyb je' anajty.

Jesús yaj'ixpicy nej nguyduunim tübi n'ahuanñyim ma Dios yhuinduu

³³ Miich ajcxy mnejhuñyib nej jecy'ajty m'aptijc mdeedytjic ajcxy yajnimay: "Ca' nigo ti m'ahuanñhuipy, mguydunipy jadu'n nej anajty ti mmina'n." ³⁴⁻³⁶ Per hich miich ajcxy nimaayb: ni mga'ñbaadip ni mgacapxpaadip; ni mgamina'nip; "y'ijxpy tzajpjotyipi," com yi' Dios chinaydac. E ni mgamina'nip, "y'ijxpy naaxhuñybi," com Dios yajpatp oy ytimymaajity. E ni mgamina'nip; "y'ijxpy Jerusalén, com jim je' Dios chajptjic; ni mga'ñbaadip ni mgacapxpaadip mgohuajc, com ca' mjaty myaj'ahuimbity poob o tzixy tüg cöhuay. ³⁷ Hue' janchtiy, tiydudägy minangixy: "oy" o "ca'." E pen miich ajcxy anaxy jaccapxp jadu'n mujcu' y'ayuc je' anajty ajcxy mgapxpy.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad jibic nyajhuimbijim

³⁸ Miich ajcxy mnejhuñyib co jecy'ajty yajmina'n: "Pen ji jäy mhuin xyajpidzimi, nañ tim jadu'n yhuin xyajpidzimipy; pen ji migüg mdäzt xyajpidzimi, nañ jadu'n myaj'ahuimbidity." ³⁹ Per hich miich ajcxy nimaayb: Ca' myaj'ahuimbidity jibicpi ma migügtijc; pen ji pin xycoxy ma mhuñyijp tüg adu'mbi, jac tim mo' jadüg adu'm'amybi. ⁴⁰ Pen ji pin xyxiy e xypigaani yi mñjen, najtz'ixi', huen xyajnicxi nañ jadu'n mjocx huit. ⁴¹ Pen ji pin adzip tzimy xyajminicxa'ñ tüg kilómetro jiguemiy, yajnicx jac tim jadüg kilómetro. ⁴² Pen tijaty xypijctzooñi, mo'. E pen ji pin xymñuucxa'ñ, yajnuucx.

Co ndzojcm nmidzip

⁴³ Jadu'n ymiñ jaaybety nej jecyiy Moisés yjay: "Migüg'adii yi' huidibi xymigüg'ajtp, e midzip'adii yi' huidibi xymidzip'ajtp." ⁴⁴ Hich miich ajcxy nimaayb: Tzoc yi' huidibi ajcxy xymidzip'ajtp, etz mibijctzooñi ma Dios huen y'oy'ajtm paady yi' huidibi xyñigapx xyni'ojñyib, e nañ m'oyjäy'at yi' huidibi xyca'ixamb. ⁴⁵ Huin'it miich ajcxy xy'ung'adii by yi' Dios tzajpjotyipi huidibi yxñ yajti'cxp yajjajp ma oyjäydic etz ma jibicjäydic, nañ jadu'n yajtiy ma jibicjäydic etz ma oyjäydic. ⁴⁶ Pen miich ajcxy ndzojcpy je huidibi xychojcp, çti jäygidaacin yi' m'ocpadamyb? Nañ jadu'n yi' ajcxy yja'idäztzp yi' pocyjäydic etz yi' yajcogüejtpidijc. ⁴⁷ Pen miich ajcxy mgapxpocxyp yi' mjugymigüg, çti oybi yi'? Nañ jadu'n

ajcxxy yí' yja'idíitzp yí huídibi ajcxxy ca' Dios nejhuiyigixy. ⁴⁸Jáy'ajtcix tudágy jadu'n nej ajcxxy yí mdeedy tzajpjoty yí tudágy.

6

Jesús yaj'ixpicy co nduunim oy yjáy'ajtin

¹ Ca' mdungixy je oybi ma jáy y'ixy yhuindicxy müd co mdzachyajhuindicxaangixy co mdungixy oybi. Pen jadu'n m'idíitzcixy mDios Teedy huídí jilby tzajpjoty tzinaayb, ca' ajcxxy xymöhuañ je oy'ajtin. ² Paady co mbubedipy mmigüg, je ayoo bi jáy huídí yajmayjajtpy tijaty, ca' huaad mnigapxy mnimiydägy o mnaygömayii co anajty ti mmöy tijaty. Yí' jadu'n idíitzp je jáy huídí mij cix nayjihuiyíp huídí anidaacp co huen jáy y'ixyii mijpidägvyi co anajty jadu'n y'idíich. Janch ñch müich ajcxxy jadu'n nimaaygix co yí' ti patcixy je oy'ajtin. ³ Co müich mmöhuiipy mmigüg tijaty yajmayjajtpy, hue' janchtiy mdunipy ca' myajnejhuíhuipy huídí müid mnaymigüg'adyii. ⁴ E co müich amoñ m'idíipy, mDios Teedy huídí ijxp co amoñ tijaty mduñ, je' xymöhuamb tüg oy'ajtin mayjáyduum.

Jesús yaj'ixpicy nej Dios mbijctzoohuim

⁵ Co müich ajcxxy Dios mbijctzoy, ca' jadu'n m'idíitzcixy jadu'n nej je jáy huídíbi capxtacp ma Dios huin aguy ahuac aguy. Yí' ajcxxy capxtacp ma Dios huäctina' jilby tzajptigoty jaydëbi jáy y'ixíy etz ymijpidägíy. Hich jéyi jadu'n nimaayb, co jadu'n oy'ajtin'adiy. ⁶ E co müich Dios mbijctzoy, nixx tigoty etz m'agíhuipy je mdijc aguu. Huin'it Dios mbijctzou. E je Dios y'ijxpy ymidooyb co jadu'n mmibijctzoy, e je' je m'oy'ajtin xymöhuiipy mayjáyduum.

⁷ Com Dios mbijctzoy, ca' m'agapxiyo'cip je huídí anajty ti m'occapxi, jadu'n nej ajcxxy y'idíitzcixy huídí ca' nejhuiyigixy Dios ytiy'ajt. Yí' ajcxxy huinmañyípidägy co müid ajcxxy ymay'ayuc huin'it ajcxxy ymidoohuiy. ⁸ Ca' jadu'n m'idíitzcixy jadu'n nej je' ajcxxy; mDios ñejhuíy ti müich ajcxxy myajmayjajtpy ma anajty ca'ní mbijctzooyñi. ⁹ E jadu'n müich ajcxxy Dios mbijctzohuipy, jadu'n min'a'nip:

Dios Teedy, müich huídíbi tzajpjoty tzinaayb; huindzigíy müich mxí y'ity.

¹⁰ Huen miñ ya müich yí m'ane'min. Huen mdzojcin yajcuyduñ ma je jáy yjot yhuinmañ jadu'n nej yajcuyduñ jilby tzajpjoty.

¹¹ Mooygich ajcxxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

¹² Méecxibich ajcxxy nbocy ngaydey huídíbi ñch ajcxxy ndundigooyb, jadu'n nej ñch ajcxxy meecxycich huídíbi ajcxxy xymidundigooybich.

¹³ Ca' m'a'ixí co ñch ajcxxy nhuinmañ tigoyipich. Yajñhuuatzcich ajcxxy ma yí jibicpi. Co müich yí' mje' je cötujcin, je mic'ajtin etz je oy'ajtin huinixí huinitiempo. Amén.

¹⁴ Pen müich ajcxxy mhuinmeecxyp je huídíbi xymidundigooygixp, je mDios Teedy huídíbi tzajpjoty je' nañ jadu'n xyhuinmeecxip müich ajcxxy mbocy. ¹⁵ E pen müich ajcxxy ca' pín jáy mhuinmeecxy nej xymidundigooygixy, nañ jadu'n mDios ca' xyhuinmeecxip ajcxxy ma ti mdundigooygixy.

Jesús yaj'ixpicy nej huaad n'ijtin jaygaay

¹⁶ Com ajcxxy m'ida'nip jaygaay jay'ügy (mina Dios mbijctzooigixy), ca' mnaybidáaccigixy tajy may, jadu'n nej ajcxxy idíitzcixy yí' huídíbi ajcxxy minamb co Dios mbijccixy e ca' yjanchity. Yí' ajcxxy yajtigajchpy yhuíñyijp jigix jáy ajcxxy oc'ixíy co jaygaay jay'ügy y'ijtcixy; jéyi jadu'n oy'ajt'adiy. ¹⁷ Müich ajcxxy co m'idíipy jaygaay jay'ügy jotcujc naybidägí, caax mgohuajc etz puj mhuin mjijp. ¹⁸ Ca'ydi myajniügéxig mayjáyoty co m'ity jaygaay jay'ügy, hue' janchtiy myajniügéxig ma je mDeedy huídíbi ca' yaj'ijxy; e je mDeedy huídíbi ijxp huídíbi müich ajcxxy ca' mduñ ijxna' quëxna' yí' xymöhuiipy oy'ajtin mayjáyduum.

Je jugy'ajtin tzajpjoty

¹⁹ Ca' nígi m'adzocy huídíbi ya naaxhuíñ, je' co ya huindigooyb oy ytimtijaty huídíbi yí huech yajhuindigooyb, huídíbi tougaayip etz ma je meetzpi ajcxxy meetzcixy pigíccixy tijaty. ²⁰ Je' müich njot'ajtcixy je' oy'ajt huídíbi müich ajcxxy Dios xymöhuamb jilby tzajpjoty ma ca' huech yajhuindigooy ni ti, e nañ ni ycatougaayii ni ti, etz ma je meetzpi ca' ajcxxy meetzcixy pigíccixy tijaty. ²¹ Ma müich ajcxxy müidity je oy'ajt nañ jilby ajcxxy mjot mhuinmañ pidäg.

Yí mhuin jadu'n yí' nej tüg tícxin

²² Yí mhuin yí' yí' jadu'nip nej tüg tícxin jajin ma mnñicx, e paady pen ca' müich yí mhuin xyajtundigoy, tüg'ócy mjot mhuinmañ huädz yí'. ²³ Pen müich mhuin xyajtundigoyb nañ jadu'n mjot mhuinmañ huídí müich müid ca' y'oyity, jadu'n yí' nej coodzpi ijac tim nígi ca' y'oyity ca'ydi je coodzpi!

Dios etz je comeñ'ajtin

²⁴ Ni tög pin ca' huaad m'iid tuñ metz huindzin com mijotma'ti tög je', e jadügp'i chogipy; o ixtijipy tög e jadüg ymüg'g'adiiyb. Nañ jadu'n ca' huaad miich ajcxy metz m'ojadajcixy, Dios etz je meeñ.

Dios ycuend'ajtpy yi' yjāy

²⁵ Paady iich miich ajcxy nimaaygixy: Ca' mdzachhuinmaaygixy ti ajcxy mnitzināhuipy, ti ajcxy mgayipy m'ügipy o ti ajcxy mhuit'adiiyb mducxy'adiiyb. MDios yi' ti xymooygixy je mjugy'ajtin, e paady ycixpi yi' nejhuiiyb ti ajcxy myajmayjajtpy. ²⁶ Oc'ix miich ajcxy yi' joon huidi queec-huidijtp. Yi' ajcxy ycaniipcixy ycatungixy, nañ ni ca' yi' ajcxy yujpcijcixy ma tze'x. Miich ajcxy mDios Teedy huidi tzajpjoty tzinaayb, je' moydaayb huidi ajcxy yi' yjücxyp. E miich ajcxy mjactzoobatp ca'ydi yi' joon. ²⁷ ¿Pin ji ma miich ajcxy, ooy mij jahuinmay, jēbi tög nuux yjacyeegy?

²⁸ ¿E na'amy co miich ajcxy mdzachnidajy mdzachnimay m'iid je mhuit mducxy ycixpi? Oc'ix miich ajcxy nej yoñ tög je pijy huidi yajpatp tun n'igap. Ni yi' ycatuñ ni piidy. ²⁹ Per janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, ni je comeeñyājy huidi yxi rey Solomón, ni ycaquipxīy je' yxojxin m'iid je pijy. ³⁰ E pen mDios xojxpy jadu'n je aay ujtz cham etz tzojcy ytūztāy ñicxtāy, jac n'igi miich ajcxy Dios xymōhua'ñ huidibi myajmayjajtpy, miich ajcxy huidibi hueeni mmibijcin. ³¹ Paady ca' nigoobi mdzachhuinmaaygixy ma ajcxy mbaadip ti mgayipy m'ügipy o ti mhuit'adiiyb mducxy'adiiyb. ³² Yi jāy ajcxy huidibi ca' mibicy yi' Dios oy tzach nijot'ajtcixy jadayaabi, per miich mDeedy huidibi tzajpjoty je' ñejhuiiyb ti miich ajcxy myajmayjajtpy. ³³ E pen miich ajcxy mbiadacpy Dios jayjip ma m'ot mhuinma'ñ etz mguydun ajcxy yi' y'ane'm'in, huin'it miich ajcxy Dios xymōhuipy tijaty myajmayjajtpy. ³⁴ Paady ca' mhuinmaaygixy cham m'iid je jabom cixpi, je' co je jabombi ymimñ je tajin mayin. Tzoc mijotcu'ajtim je tajin mayin huidi cham m'ninajx nyajinajxim.

7

Ca' mbocy icy yi' mmigüg

¹ Ca' m'ix'ijxpy mba'ijxpy ti mmigügtijc ytundigooyb, jigix ca' Dios xytiydunipy chaachytunipy. ² Pen miich m'ix'ijxpy mba'ijxpy mmigügtijc ti ytundigooyb, nañ jadu'n miich Dios xytiydunipy xyaachytunipy, e yi' quipxi'ñ huidibi miich mhuamyb quipxi'ñ, nañ yi' Dios yajtunamyb ma miich. ³ ¿Nej co miich m'ixy huidibi mmigüg ytumyb e hueeni ytundigooyb, e ca' mnay'ixyii huidibi miich jac mij mdundigooybi? ⁴ ¿Nej jēbi mmigüg m'ocnimāy: "Nbubedamybich miich ca'ydi mjacpocytuñ", e miich yam m'ocm'iidpi jac mij pocy? ⁵ Miich c'i'm mnayhuin'ñiyii. Nicx jayjip mbocy mgaydey ocyajhuädz, huin'it jēbi mbubety je mmigüg.

⁶ Ca' mmōy yi' jibicjāydic huidibi Dios yjē'ajty co nicx camij'ijx camijpidaaccixy; ni mgayegipy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma yi jāy ajcxy huidibi ca' tzojccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

Nbijctzoohuim n'amidoohuim Dios

⁷ Mibijctzougix yi' Dios e yi' xymōhuipy ajcxy; ixtaaygix, huin'it mbáatcixipy; cogapxīygix e ahuaädz ajcxy mdijc agu. ⁸ Com pin tijaty pijctzooob ypaatp yi'; e pin tijaty ixtaayb ypaatp yi'; e pin cogapxīyb ma tijc agu, yaj'ahuaatzip ytiyc agu.

⁹ ¿Nej ji jada' miich ajcxy nidügti co m'ung pijctzoohuipy tzajcaagy nej mmōhuipy tög tzaaj? ¹⁰ ¿O pen ypijctzoooby tög acx nej mmōhuipy tög tza'ñ? ¹¹ Miich ajcxy oy m'ibicjāyity e m'ajjaty ajcxy nej m'ung m'anäg mmōhuipy je oybi. ¡N'igi Dios Teedy tzajpjoty mōhua'ñ je oybi pinjaty pijctzooob!

¹² Tzinaaygix tiydudägy m'iid je mmigügtijc, pen miich ajcxy mdzojcpy co je mmigügtijc chināhuipy tudägy m'iid miich ajcxy; com jadu'n y'ane'my Moisés yley etz yi' Dios y'ayuc najtzcaxīyb ajcxy ñecy.

Je xützpi tü'aa

¹³ Tigiygix ma yi' tigiyiydac xützpi: yi' tigiyiydac etz yi' tü'aa huidibi ja'tp ca'oydactuuby mij huin yi', e may jāy ajcxy oy ji ytiyiygixy. ¹⁴ E janch je tigiyiydac etz yi' tü'aa huidibi ja'tp ma je jugy'ajtin huinixiibi, xüdze' etz tzip naxiyñi; janch tim hueeni jāy huidibi ji nicxīyb.

Yi jāy yhuinma'ñ m'iid ñiguēxīgy pen oyjāy o pen ca'

¹⁵ Nayguend'ajtigix m'iid yi' jāy anijatyti huidibi ajcxy minamb co Dios ytiy'ajt yaj'ixpīcp, huidibi ajcxy huidijtp janch yung janch naxy ñaybidaaccixy nejhuiy ooy oy huinma'ñ m'iidity; nigoobi ajcxy jadu'n ñaybidägyii, ym'iid ajcxy jibic-huinma'ñ. ¹⁶ Miich ajcxy jēbi m'ijxcapy nejaty ajcxy m'iidity chinaayin yjugy'ajtin; ca' pin caamuxy cha'm tucy ma apy quipy, e nañ jadu'n ca' pin higo tim tucy ma jaam'apy quipy. ¹⁷ Je quipy huidibi ooy y'oyity, oy yi' ytiim'aty. Je quipy huidibi ca' y'oyity, ca' yi' oy ytiim'aty. ¹⁸ E je oybi quipy ca' huaad ytiim'aty jibic. E je quipy huidibi ca' y'oyity ca' ytiim'aty oy. ¹⁹ Tüg'ócay je quipy huidi ca' oy

ytim'aty, cixy yajpujxj je'. Chi jada' yajnögy. ²⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy jëbi mnejhuify jadu'n nej jäy yjây'aty co m'ixipy nej chinây.

Ca' nidüg'öciy jäy ajcxy ytigihuipy ma Dios

²¹ Ca' nminaanim nidüg'öciy jäy ajcxy ytigihuipy jüby tzajpjoty huídibi xyñimaaybich: "Huindzin, Huindzin", jëda'ajty ajcxy tigihuamb huídibi ycapxymidooyb je Dios chojcin y'ane'min. ²² Mayjäy oy mina'na'ñ huin'it xii huin'it tiempo: "Huindzin, Huindzin", ti iich ajcxy ngapxhuäcxy miich m'ayuc, e müid miich mxii ti iich ajcxy nyajpidzimy je ca'oybi; etz müid miich mxii ti nduñ iich ajcxy mij huinma'ñ. ²³ Huin'it nimähuipy: "Caminaabi müich ajcxy ti nga'ixy'adyii; huinhuäctutcich müich jibic tumbidjic ajcxy."

Je mejtznajxpi je tiy'ajt cop

²⁴ Nidüg'öciy pinjäy huídibi xymibijcpich etz midooyb jadu'n nej iich n'ane'myich yi' ajcxy quipxyjaty müid je jäy huídibi cohunma'ñ huídibi ytijc ycojpp ma yhuingixity. ²⁵ Co ymicpojttüy etz ycomy je mij nüi, ca' ypadyii nügom je tijc, je' co anajty cixy je' ycojyity. ²⁶ Per yi' ajcxy huídibi midoob e ca' cuyduñ huídibi ngapxpich, je' jadu'n nip nej tüg jäy huídi janch loci huídi ytijcoj ma pu' jot. ²⁷ Co ymiñ je mic poj tuu, chi ycomy je mij nüi. Chi yciday je ytijc; mij ayo'n oy yjajti.

²⁸ Co Jesús ycapxtay ymiydactay, chi je jäy ooy huinmay jadu'n nej anajty ti yaj'ixpicy. ²⁹ Com je' co Jesús anajty yaj'ixpicy nej tüg huídibi cötujcin müid, ca' yjadu'nity nej je escribas ajcxy.

8

Jesús yajtzögy tüg jibic nibützpa'mmüdpi

¹ Co Jesús oy chooni ma je cögop, chi ypagidaci mayjäy. ² Huin'it ñimiini tüg jäy jibic pützpa'mmüdpi. Chi ycojxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu. Chi minañ:

—Huindzin, pen m'a'ixiüy jëbi xyajtzögyich.

³ Huin'it Jesús nidooñ je jäy. Chi nimay:

—Ndzojcpyich, jëbi mdzögy.

Co Jesús jadu'n nimay je pa'mjäy huin'itye je ypützpa'm oy ytigooy. ⁴ Chi Jesús nimay:

—Ca' pin myajnimäy; nicx janchtiy ma je teedy. Minicx tüg huindzig'ñ huídi Moisés y'ane'my. Huin'it jëbi yi' jäy ajcxy ixipy co ti m'agidägy.

Jesús yajtzögy tüg capitán romano ymang

⁵ Co Jesús yja'ty jim Capernaum huin'it tüg capitán ñimiini e ycohuanüy. ⁶ Chi ñimaayi:

—Huindzin, jim iich tüg ndumbi ma iich ndijc huídi tim cöcnaayñip, ca' y'ocyüxcni.

⁷ Chi Jesús minañ:

—Iich nicxy nyajtzögy.

⁸ Chi je capitán y'adzooy:

—Huindzin, ca'p iich n'oyjäyity, ca' yhuaadity mdigihuipy ma iich ndijc, jëyi müich nigoo capxy e ti anajty iich ndumbi chögy. ⁹ Iich nañ jadu'n ane'my n'ityich, e nañ nmüidich soldadtijc c'am. Co iich nimäy: "Nicx", nicxp; e co iich nimäy: "Min", mimb; e co n'ane'myich je nbödumbich huen tijaty tun, ytumyb.

¹⁰ Co Jesús jadu'n midooy, chi nigooobi ycijxy ycuejty. Chi ajcxy nimay huídi pahuidijtp:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, ma Israeljäy ymiñ, ca' jadu'n ti nbaadyich huídi oy mibicy jadu'n nej jadyaabi yëydijc. ¹¹ Iich jadu'n nimaayb co mayjäy oy miinaangixy xiipidzimy'amy xiicidägy'amy, chi ixtäga'ñ quipxyi müid Abraham, Isaac etz Jacob jüby ma Dios y'ane'min. ¹² Je judiojäy huídibi ixipy ajcxy jëbi yjatzinây jüby tzajpjoty, je' ajcxy nicxamb agootztuuby, jüby ajcxy jühuipy yäxipy etz y tützmücxipy ytützqueedipy.

¹³ Huin'it Jesús nimay je capitán:

—Nicx ma mdijc. Jadu'n nej müich xymibicyich, ti iich yam nguyduñ.

Chi je tumbi oy chögy tim huin'it hora.

Jesús yajtzögy Pedro ymüd töxyjäybi

¹⁴ Chi Jesús nicxy ma Pedro ytijc. Chi ijxy je Pedro ymüd co jim cijx'am ycöcnây müid je toyba'm. ¹⁵ Co Jesús çinixajy huin'it je toyba'm ñajxy. Chi pidigy. Chi mic'amy ni'ixiüy je caayin uucin.

Jesús yajtzögy mayba'mjäy

¹⁶ Co oy chu'üyñi ycoodzyñi huin'it yajmimiñ ma Jesús may je huídi ca'oybi müid. E müid yi' y'ayuc yjëda'ajty ypidzimday je ca'oybi, e huin'it tüg'öciy je pa'mjäy choocay. ¹⁷ Jadyaabi je' ytuni yjajti jigix yajcuyduñ jadu'n nej je profeta Isaías minañ: "Yi' ci'm ajt nyuu nba'm ti xyajtzocaaaym etz yi' pijcin ixin ti yajnicxây."

Je pinjaty anajty panicxam Jesús

¹⁸ Co Jesús ijxy janch mayjäy anajty ti yjübigÿyii, chi nimay co huen náxcixy jim'amy mejy nínaxy. ¹⁹ Huin'it ñimiini tüg escriba. Chi nimay:

—Huindzin, nbanicxamybich miich oy janch tim ma'amy ma anajty mnicxy.

²⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Je huaax ymüid je' ajcxy yjut, e je joon ymüid je' ajcxy ype'ñ. Per ich, je jäy huídibi tzoon jüby tzajpjoty, ca' nmüididyich ma nmáhuibich ma nbócxibich.

²¹ E jadügpí ydiscípulo yminañ:

—Huindzin, nicx jayijp ndeedyich n'ocyajnaaxtigÿyich huin'it nbanicxip.

²² Huin'it Jesús y'adzooy:

—Pamiingich, ixmajtzicix yí öcpi huen ymií'öcpi yajnaaxtigÿyii.

Jesús jipcogapxÿy je micpoj etz je mejy co anajty ooy ypidÿgy

²³ Huin'it Jesús oy ybarcotigÿyñi. Chi ypadzooni je ydiscípulos ajcxy. ²⁴ E jim anajty ytüyöy mejyhuingÿy, huin'it mic poj ñaymibidzimi. Janch mic y'ocpidicni je mejy jigo jigo je barco cayajnidigoy, pero Jesús anajty chachmaab. ²⁵ Huin'it oy ymigapxyii yajmäybidigÿyii je' ydiscípulos ajcxy. Chi ñimaayi:

—¡Huindzin, ocyajtzoogich ajcxy! ¡Cheeby ich ajt n'ocquiniim!

²⁶ Huin'it Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co mdzachtzigÿygixni? ¡Miich ajcxy hueeni müidity mibijcin!

Huin'it Jesús ypidÿgy. Chi migapxy je poj etz je mejy. Huin'it je mejy etz je poj yhua'cxijptay. ²⁷ E je' ydiscípulos ajcxy nigoobi y'occix y'occuejtni chachmíanaangÿy:

—¿Pín yëydijc jada jada', co je mejy je poj ti ycapxymidoyii?

Je Gadara jäy ajcxy huídibi anajty ca'oybi müid

²⁸ Co Jesús yja'ty ma yí ñiiba' ma yí Gadara ñaax ycajp, chi metz yëydijc, huídí anajty ca'oybi müid oy yjijpcoyöyíii anajty ajcxy, ti choofi ma je öcpi jut. Yí jäy ajcxy ooy janch ahua'n, e ca' anajty huaad jim ni pín ñaxy ma je tü'aa. ²⁹ E co anajty Jesús jim ñaxy huin'it janch ahua'n ymigapxqueeci:

—¿Ti müich mdunamyb müid ich ajcxy, Jesús, müich Dios y'ung? ¿Nej ti mmiñ jayijp co xychaachytüngixich ma ca'ni xii tiempo paady?

³⁰ Jiguem ma anajty ajcxy je' yajpaady jim anajty may'idzim y'oiccixy. ³¹ Chi je ca'oybi yminañ:

—Pen müich xyajpidzim ich ajcxy, xyaj'adigÿygixy xyajjottigÿygixy yí may'idzim.

³² Chi Jesús ñimay yí' ajcxy:

—Nicxcix.

Huin'it ñihuatazi je yëydijc je ca'oybi. Chi oy ytigÿygixy je ca'oybi ma je idzim. Huin'it je idzim oy ñügöboyictäy. Jiiby ajcxy yjicxtäy.

³³ E je jäy ajcxy huídibi anajty idzim ycuend'ajtp, huin'it ajcxy yqueegy müid je tzig'ñ. Chi co ajcxy yja'ty cajpjoty, huin'it ajcxy ytigÿy miydaacpi jadu'n nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii.

³⁴ E huin'it chonday je mayjäy ma je cajp. Chi ajcxy ninicxy je Jesús. E co ajcxy ijxpaty, huin'it ajcxy cohuanÿy co huen pidzimni ma je naax je cajp.

9

Jesús yajtzögy tüg jäy címätpi tecymätpi

¹ Chi Jesús ybarcitigÿy. Chi ñicxy jim'amy mejyñaxy. Chi oyjäty ma yci'mgajp. ² E jim yajmimiñ tüg yëydijc huídibi anajty címät tecymät. Yajciy ymiñ ma'ndzaajjoty. E co Jesús ijxy co ymüid je mibijcin, chi nimay je pa'mjäy:

—Jotcugi' müich, ti je mbocy nhuinmeecxyich.

³ Huin'it nijëjity je escribas ajcxy, je ley yhuindzin, jot'ajti: “Jadayaabi yëydijc capxtigooyb yí' ma Dios co jadu'n yminañ.” ⁴ Com Jesús ñejhuüy jadu'n nej anajty ajcxy je jäy tzachjot'ájtigÿy, chi ajcxy nimay:

—¿Nej co ajcxy jibic mdzachtjot'ájtigÿy jotjoty huinmañyoty? ⁵ ¿Huídibi ca' chipity, co nminá'ñibich: “Ti yí mbocy nhuinmeecxich”, o co nminá'ñibich: “Pidig etz tüyöy”? ⁶ Ich ndzojpcyich co müich ajcxy mhuinjihuñhuip co ich ti ndzooñich tzajpjoty e paady nmüidich je cötujcin ya naaxhuñ e jëbi nhuinmeecxibich pocyjäy ajcxy.

Huin'it Jesús nimay je címätpi tecymätpi:

—Pidig, huijtzig yí mdögy etz nicxni ma mdijc.

⁷ Chi je címätpi tecymätpi ypidÿgy. Chi ñicxy ma ytijc. ⁸ E co je mayjäy jadu'n ijxy, huin'it ajcxy ooy jihuüy huinmay. Chi ajcxy ooy ojadaty yí Dios co anajty ti yecy je mic'ajtin ma mayjäy.

Jesús nimay Mateo: “Pajamgich”

⁹ Co Jesús oy chooni jim, huin'it ijxy tüg yëydijc, yxii Mateo, huudibi anajty iñaayb ma yajcogüejttac. Chi nimay:

—Pajamgich.

Huin'it Mateo ytinayïgy. Chi panicxy Jesús.

¹⁰ Jadu'n ytuni yjaty co Jesús jim ycay ma Mateo ytijc, e may nañ jadu'n ymiñ yajcogüejtpidijc etz pocyjäydijc. Chi ajcxy jim tü'ciy y'ixtactay müid Jesús etz müid yi' ydiscípulos.

¹¹ Co je fariseos jadu'n ijxy ajcxy, chi nimay ajcxy je' ydiscípulos:

—¿Na'amy co yi' mHuindzin ycaymucy müid je yajcogüejtpidijc je pocyjäydijc?

¹² Co Jesús jadu'n midooy huin'it nimay ajcxy:

—Ca' yajmayjaty tzozdumbi huudi ca' ajcxy ypigyyi, jëyi huudi ajcxy pijcip. ¹³ Nicx ixpijccixy nej ymiñ jaaybety ma Dios ñecy: “ñich ndzocpyich co müich ajcxy müid'adipy je pa'ayo'n, ca'ydi co myajhuindzigïy tijaty iyujc.” Ca' ñich ti nmiññich ma je jäy ajcxy huudibi ca' pocy müidity. ñich ti nmiññich müid yi' pocyjäy ycxipi co huen jothuimbijttaaygixy ma Dios.

Amidoogixy Jesús müid je' ycxipi co jaygay y'ijtixy

¹⁴ Huin'it ajcxy ymiñ Juan ydiscípulos ma Jesús. Chi je ajcxy nimay Jesús:

—¿Na'amy co ñich ajcxy etz fariseo ajcxy ayuu'ijtixy, e yi' ajcxy huudibi xymüidhuudijtp ca' ajcxy ayuu'ijtixy?

¹⁵ Huin'it Jesús y'adzooy:

—¿Nej jëbi yaj'ayuu'aty jäy ajcxy huudi yajpaatpi ma je pijcpi yajnixüduñyi, pen quipxyi yam yajpaady müid je huudibi pijcp? Minamb je xii je tiempo mina je pijcpi yajtizonñyb, huin'it janchtiy ajcxy jëbi y'ayuu'ajtixy.

¹⁶ Ni pin tüc huit ca' agiyïy müid tüg pedas jemyhuit, com nïgi je tüc huit ñajtzciidzïy, chi nïgi o'ctiy yjajtni. ¹⁷ Ca' pin pidägy vino nii ma tücpi cochac, ycidzip je', e tüg'ócïy anajty ti y'ayoodäy je vino nii müid ñigochac. Pidägyipy ajcxy jemy vino ma jemy cochac, chi jadu'n ca' ayoohuipy je vino, ni huindigoyipy je cochac.

Je Jairo ñüx, etz je töxyjäy huudibi Jesús yhuít nïdoni

¹⁸ Ma anajty Jesús jim ycapxy ymiydägy huin'it ymiñ tüg mijjäy. Chi ñaygojxtinay'ahuuy ma Jesús yhuinduu. Chi yminañ:

—Nñüxich ti y'ögy. Nicx ma ñich ndijc etz mgnñaxajipy, jugypigipy ya.

¹⁹ Huin'it Jesús ypidïgy. Chi ñicxy müid je ydiscípulos ajcxy. ²⁰ Ma anajty ajcxy jim ytüyöy huin'it ymiñ jixci'py'amy tüg töxyjäy huudi yxii ybo' ti mi'ijtiyñi majmetz jimijt. Chi nïdoni Jesús yhuítpa'. Huin'it ñajxy je' ypa'm. ²¹⁻²² Jadu'n anajty ti yjot'adyii: “Oy Jesús jëda'ajty yhuítpa' nñidónibich, ti ñich anajty n'agidäygich.” Huin'it Jesús yhuäc-huimbijty. Chi huindicxpejty je töxyjäy. Chi nimay:

—Jotcuyc'at müich, ti m'agidägy jigix co xymibicyich.

E tim huin'it hora oychögy je pa'mjäy. ²³ Chi Jesús oy yjäty ma je mijjäy ytijc. Chi ijxy je xuuxpidijc müid je ymigügtijc ajcxy huudi chachyaaxcixy co anajty ti y'ögy je töxy'anäg.

²⁴ Huin'it Jesús nimay ajcxy:

—Queccix ya, yi' pi'ctöxy'anäg ca' yi' ti y'ögy. Hue' yi' maab.

Huin'it ajcxy nigo nixiicy yajxiicy Jesús. ²⁵ Co anajty je jäy ti ixquejxtäy, chi Jesús ytijctigïy ma anajty je töxy'anäg huigtznäy. Chi majch ma yci'. Chi ypidïgy. ²⁶ Chi je jäy oy yajnejhuüydaayñi ma je jimbi naax cajp nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii.

Jesús yajtzögy metz jäy huintzpi

²⁷ Ma anajty jim ti choñ huin'it metz jäy huintzpi ypamiini. Chachñimäyii jadu'n:

—¡Pa'ayoogich ajcxy, müich David y'ap y'oc!

²⁸ Chi Jesús yajpajäty ma anajty ti yjättägy. Co ytigïy tigoty, chi Jesús yajtiïy:

—¿Nej mmibijcpi müich ajcxy co jëbi nyajhuindicxixcixy?

Huin'it je' ajcxy y'adzooy:

—Mibijcy ñich ajcxy, Huindzin.

²⁹ Huin'it Jesús nïdoñ je jäy ajcxy huintzpi ma yhuin. Chi nimay ajcxy:

—Jadu'n nej müich ajcxy mmibicy, jadu'n ytunüib yjadüib.

³⁰ Chi je' ajcxy y'ijxïgy. Huin'it Jesús y'ane'min pidacy:

—Ca' huaad pin myajnejhuüygyixy.

³¹ Co je' ajcxy ñicxni, chi ajcxy ooy nigapxy nimiydacy co Jesús anajty ti yaj'ijxixcixy.

Jesús yajtzögy tüg jäy uumbi

³² Co anajty je' jim ti chongixy, huin'it ajcxy mamiñ ma Jesús tüg yëydijc huudibi uum huudibi anajty ca'oybi müid. ³³ E co Jesús yajpidizimy je ca'oybi, chi je mayjäy ooy ycxixy ycuejty ajcxy. Chi ajcxy minaangixy:

—Ni camina jadu'n ycayaj'ixy ya ma jada Israel naax cajp.

³⁴ Per je fariseos jadu'n yminaangixy co Jesús je' müid je ca'oybi ymic'ajt yajpidzimy ca'oybi ma jäy.

Jesús ymüid pa'ayo'n ma mayjäy

³⁵ Jesús jadu'n yhuuidjity cajp yaj'ixpijcy majaty tzajptjic. Yajhuingapxiy je jäy Dios y'ayuc. Etz nañ jadu'n yaj'agidacy huen ytim huidi yuu huen ytim huidi pa'mity. ³⁶ Co Jesús jadu'n ijxy je mayjäy, chi oy pa'ayooni co yi' ajcxy ca' müidity ni pin huidibi jëbi ñajtzcapxiy Dios y'ane'min. Yi' ajcxy jadu'n yajpatp nej cöbixy huidi ca müidity cuend'ajtpi. Ca' nejhuiyigixy pin y'ane'mip e pin ypanicxip. ³⁷ Huin'it Jesús nimay yi' ydiscipulos ajcxy: —Tiy'ajt yi', janch mij je tung e hueeni je tumbidijc. ³⁸ Paady pijctzou miich ajcxy ma Dios co huen quexy tumbidijc ma yi' ytung.

10

Jesús huin'ixy je majmetz ydiscipulos

¹ Huin'it Jesús huoy je nimajmetz discipulos. Chi moy ajcxy cötujcin jëbi huaad yajnihuäch je huidi ca'oybi müid. Etz nañ jadu'n yaj'agidägip huen ytim huidi yuu huen ytim huidi pa'mity.

² Jada je' je nimajmetzp yxii: Simón, huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro, etz ymiguëx Andrés; Jacobo etz y'uch Juan, Zebedeo ymang; ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo, je yajcogüeip; Jacobo, Alfeo ymang; Lebeo, huidi nañ jadu'n yajtijp Tadeo; ⁴ Simón, je cananista; e Judas Iscariote, je huidi yciyejc Jesús agojix.

Jesús quejxy je' ydiscipulos ajcxy ayuccapxhuäcxpi

⁵ Chi Jesús quejxy yi' nimajmetzpi, e jadu'n najtzcapxiy ajcxy:

—Ca' ajcxy mnixcipy ma je naax cajp ma ajcxy je jäy chinäy huidibi ca' ajcxy Israeljäyity. Ni mgatigihuiy ajcxy ma Samaria naax cajp. ⁶ Nigi jac'oy co ajcxy mnixcipy ma je Israeljäy huidibi ca' nejhuiy huidibi ca' paduñ Dios ytiy'ajtin. ⁷ Nicx miich ajcxy capxhuäcx Dios y'ayuc co ti yhuingoni Dios y'ane'min. ⁸ Yaj'agidaaccixy yuujäy pa'mjäy huidijaty pützpa'm ymüid. Myajjugyijccixy tiibi ögy. Myajnihuädzip huidi ca'oybi ymüid. Ninigoobi miich jada cötujcin ti myajmooygixy, nañ ninigoobi yejccixy.

⁹ Ca' ni ti meen' mminicxixy. ¹⁰ Ca' mbijty mminicxixy tü'amgixpi. Mminicxixy jëda'ajty yi' mhuit huidi müid ma mnin'icx. Ni mgaminicxip huingbi mgig etz mdajc; com ycopicity co je cajpäy xyajcäyagixipy xyaj'uuccixipy miich ajcxy.

¹¹ Co anajty mjäty miich ajcxy ma tüg cajp nidüu yajtiü pinjäy jim tudäcyip. Jim ajcxy mhui'mipy ma je' ytiyc ixti cooni ajcxy mdzoonip. ¹² Co anajty miich ajcxy mdigiy tigoty huin'it mgapxpöcxixipy je codijc jadu'n nej tzocy. ¹³ E pen je codijc ymihuaad'ajtpy, yejccixy jim iibocxin capxpoocxin. E pen je jäy ca' ytudägyity, ñaadigi'adip huidi anajty ti mgapxcixy. ¹⁴ E pen ca' pin xycöbigaangixy, e ni pin xycamidohuaani ajcxy m'ayuc, pidzimgix jim ma je tijc o ma je cajp. Chi ajcxy mdicy huinnebipy, je' je' je tiy'ajt co ca' miich ajcxy ti pocy müidity. ¹⁵ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co anajty je xii tiempo paady ma anajty yajtiyduna'ñ je naaxhuin'ijäy, jac nigi yajtzaachytuna'ñ yi' ajcxy ca'ydi yi' jäy ajcxy huidibi tzinaayb ma Sodoma cajp etz ma Gomorra cajp.

Ixhuuidjtin pahuidjtin

¹⁶ ¡Ocmidoogix! Ich yam miich ajcxy nguejxyp majaty yi' jäy huidi jibic-huinma'ñ müid. Jadu'n nipaady nej iich nguexyich cöbixy ma je lobi. Huijy cujc ajcxy mnaypidägüib jadu'n nej tza'ñ, per yung naxy jadu'n nej muuxy. ¹⁷ Mnyanguend'adüib ajcxy je' co yi' jäy ajcxy xyciyegaangixy ma ajcxy mijtungmüidpi etz myajhuobaangixy ma je judiojäy ajcxy ñaymujctac, ¹⁸ ixti xyajnicxaangixy ajcxy ma je gobernador etz je reydjic ajcxy müid iich xicxpi; e jim iich miich ajcxy xyñigapxiy ma je jäy ajcxy yhuinduu, e nañ jadu'n majaty anajty je jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. ¹⁹ Co anajty ajcxy xyajc'digiy je mijtungmüidpi, ca' ajcxy oy mhuinmaayipy nej m'ocnimähuipy. Co anajty paady je tiempo, huin'it iich miich ajcxy myajnimähuipy nej ajcxy mgapxiy. ²⁰ E je ayuc huidibi miich anajty ajcxy mgapxy, ca' miich anajty je' ajcxy m'ayuc'ajtigixy, je Dios Teedy anajty yjihui'ñ, je Espiritu Santo, xyajcapxp miich ajcxy.

²¹ Huin'it yi' jäy ajcxy ñaygiyegáanigixy miñ xyipy tüg quëxtjic co huen yaj'ögyii. E je ungedeedy ciyega'ñ y'ung; je ung'anäg mibidiga'ñ je ytajyteedy etz yaj'öcip ajcxy. ²² Tüg'öciy je jäy ajcxy ca' ajcxy xy'ix'anipy xychoga' nipy müid iich nxii xicxpi. E pin xymibijcpich amumdügiot ixti mabaad y'ögy, yi' ajcxy y'alma tzögipy. ²³ E co anajty miich ajcxy jäy xy'ixhuidity xypahuidity ma tüg cajp, nicxix ma huingbi cajp. Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ca'ni anajty mgapxhuäcxtäy ayuc tiy'ajt ma tüg'öciy je Israelcajp co nhuimbidiyich, iich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty.

²⁴ Tüg yaj'ixpijci jac nigi mij'ajtin müidity ca'ydi je huidi ixpijcp, e tüg huindzin jac nigi mij'ajtin müidity ca'ydi je' ytumbi. ²⁵ Jëb jotcuje idipy je discipulo co jadu'n yajpaadipy jadu'n nej yhuindzin, e je tumbi jotcuje idipy nej yhuindzin. Pen jäy minamb co ñich nmüidich ca'oybi, jac nigi ymina'na'ñ co miich ajcxy müidity.

Pin jëbi yajtzigiy

²⁶ Ca' ajcxy mdzigiy yi jäy ajcxy. Ca' ji ni ti yüch ity nicx ycaniguëxigy; nañ ni ti ji ycayajtuñ ayüch ameech nicx ycayajnejuñ. ²⁷ Huidi ñich miich ajcxy ayüch nyajnamaayb, capxpizimgix miich yi' mayjäyjoty, e huidi ajcxy midooyb ameech, capxpizimgix miich yi' mic ma tüg cögor. ²⁸ Ca' ajcxy mdzigihuip je jäy huidib ninicx yaj'öcp etz ca' huaad yi' ajcxy yaj'ögy je alma. Yi' miich ajcxy mdzigiygixy je Dios huidib pidacp je alma etz je ninicx mijjiinjoty.

²⁹ ¿Nej ca' jäy ajcxy toogy metz pi'cjoon müid tügpi pi'cmeefi? Per ca' ni tüg huaad ycäy naaxhuñ, pen ca' tzocy je mDios Teedy huidi jiihy tzajpjoty. ³⁰ Miich ajcxy mgöhuay ac michoy yi'. ³¹ Paady miich ajcxy ca' mdzigihuipy, jac nigi miich ajcxy mdzoubaad yca'yd'i je joon.

Pinjaty ca'p midzöydu'ñ Jesucristo mayjäyjoty

³² Yi jäy ajcxy huidi xymibijcpich etz xyñidiy'ajtyich ma jäy yhuinduu, nañ jadu'n ñich yi' nidiy'ajtyich ma ñich nDeedy huidibi jiihy tzajpjoty. ³³ Per je jäy ajcxy huidi ñich xycoyützpic ma mayjäy ajcxy yhuinduu, nañ jadu'n yi' ngoyützic ma ñich nDeedy yhuinduu huidibi jiihy tzajpjoty.

Miid Jesús ycixpi yjiijity naymidzip'adi

³⁴ Ca' miich ajcxy mhuinmay co ñich ya ti nmiñich müid co nmöhuaangixy jotcuje'ajtin ya naaxhuñ. ³⁵ ñich ti nmiñich co nyajtziptunipyich jäy müid yteedy; töxyjäy müid ytat etz xecy müid yxecy. ³⁶ E jadu'n miich ajcxy mdzip'adiyb mgi'mjuugy mgi'mmügüg.

³⁷ Yi jäy ajcxy huidibi tzojcp ytat yteedy jac nigi ca'yd'i ñich, ca' yi' ypaadyi co njäy'adiybich; e pin ymang o ñix tzojcp nigi ca'yd'i ñich, ca' ypaadyi co njäy'adiybich; ³⁸ e pin ca' yci'mdzojcin y'ijxmajtztäy etz ca' ñaybidägyi ycixjot huinijot ma ñich, ca' mihuaadity nicx njäy'adiybich. ³⁹ Pin yjugy'ajtin najtztzögüyb, yajtigoyipy yi'; e pin yjugy'ajtin tigooyb müid ñich ycixpi, ypaadipy jugy'ajtin huinixi tzajpjoty.

Premio nganar'ajtim

⁴⁰ Pin miich ajcxy xycöbijcp, ñich yi' anajty xycöbijcp; e pin ñich anajty xycöbijcp, nañ ycöbijcpi anajty je huidibi ñich ti xyquejxyich ya naaxhuñ. ⁴¹ Je huidibi cöbijcp je jäy huidibi Dios y'ayuc capxhuacxp, je' co yi' ymiñ müid Dios ycixpi, yi' jadu'mbi je oy'ajtin ypaadipy. Nañ jadu'n je huidi cöbijcp je oybi jäy müid co oy yjäyity, yi' jadu'mbi oy'ajtin ypaadipy. ⁴² Je huidi yaj'ucp tüg vaso ni ma huenytimpinjäy müid co xymibicyich, janch ñich miich nimaangixy, ypaadipy oy'ajtin.

11

Juan je Bautista yquexyöybi

¹ E co Jesús anajty ti najtzcaxpiydäy je tiyy'ajt ma je nimajmetzpi ydiscipulos ajcxy, chi Jesús ñicxy yaj'ixpijcp etz ayuccapxhuacxp majaty cajp huinduy agonbi.

² E Juan je Bautista hue' je' anajty yajpaady pujxtigoty. E co nejhuy tijaty mijhuinma'ñ anajty Jesús ytumy, chi quejxy metz je' ydiscipulos ajcxy ma Jesús yajpaady. ³ Chi Juan ydiscipulos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Nej miich je' je Cristo huidibi anajty minamb o jëbi ñich ajcxy huingbi n'ahuixcixy?

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Ñicxcix miich ajcxy nimaangix yi Juan, je Bautista, tijaty miich ajcxy m'ijxpy mmidooyb co ndumyibich. ⁵ Miich ajcxy yajmüdmüydäg je Juan, jadu'n nej je huintzpi nyajhuindicxigyich; je cimät tecymät nyajtzoocypich; je huidibi jibic nibützpa'm ymiid nyajtzoocypich; je' ajcxy huidibi cönat nyajmidohuicypich; je öcpi ajcxy nyajjugyijcypich; etz je ayoobtijc, je huidibi yung naxy jothuinma'ñ nyajmüdmüydacypich Dios y'ayuc. ⁶ Jotcuje yi' ajcxy pinjaty xymibijcpich amumdügot etz ca' ni nej yjotmetzci' müid ñich.

⁷ Co Juan je Bautista ydiscipulos ajcxy ñicxni, chi Jesús ytigiy nimüydaccoty Juan je Bautista ytung ma je mayjäy, chi yminañ:

—¿Ti miich ajcxy oy m'ixy jim mijtigüduum? ¿Tüg nahuaxx huidibi poj xijpi? ⁸ ¿Ti ajcxy oy m'ixy? ¿Ti oy m'ixy, tüg jäy huidibi ooy y'oyxöxyity? ⁹ ¿Ti miich ajcxy oy m'ixy? ¿Nej ti m'ixy tüg Dios y'ayucnajtzcaxpiybi? Janch co ti m'ixcixy tüg jäy jac mij ca'yd'i tüg Dios y'ayucnajtzcaxpiybi. ¹⁰ Je' jada je jäy huidibi Dios nigapxy ma ñecy co Dios jadu'n yminañ: Cham nguexyich ñich nguexyöyp jayijp ma miich. Je' yaj'oyihuip je jäy yjot yhuinma'ñ müid ñich ycixpi, tim jadu'n nipaady nej jihuyi jäy tü'aa yaj'oyiy co rey ymiina'ñ.

11 Co yi jāy ajcxxy huídibi ti chinaagixxy ixti chambaad ni pin ti ca' yajpaady mij jadu'n nej Juan je Bautista; per pinjaty iich xymibijcp, yi' jac mij naxam ma Dios y'ane'my ca'ydí Juan.

12 Maabi Juan je Bautista ytundigiy, ixti chamni janch mayjāy amumdūg'ot ñejhuíhuañ Dios y'ayuc, je' co ajcxxy ytiğihuañ ma Dios y'ane'my. 13 Tūg'óciy ajcxxy je Dios y'ayucnajtzcaxxiybi etz Moisés y'cótujcin ñigapxy ajcxxy je ané'min ixti cooní Juan oy ymiñ.

14 Pen miich ajcxxy mibijcxy Moisés y'cótujcin etz Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ajcxxy, Juan je Bautista je' je' Elías huídibi anajty miinamb. 15 Pinjaty mido'n miid mido'mbigipy iich n'ayuc.

16 Jesús yjacminañ:

—¿Pin miid n'ocyajtūg'ihuihyich yi jāy huídí ajcxxy cham tzinaayb? Tim jadu'n yi' ajcxxy nej pi'ctijc huídibi ajcxxy iyuyb ma mayjāy yjuygixxy ytooccixxy, miyaaxcixxy midinaaygixxy ymiğūgtijc: 17 “Ti njayajxūxyich flauta e ni ca' ti m'ejtzcixxy; ti iich ajcxxy ócpi njahuinyāxich, e miich ajcxxy ca' ti myāxy.” 18 Chi Juan, je Bautista, anajty miñ, e je' ca' y'ayuc y'ūgy. E miich ajcxxy minaaangixxy co Juan ca'oybi ymiidity. Jada pi'c'anāctijc nipaady nej miich ajcxxy. 19 Chi iich je' je' jāy huídibi t'zoon tzajpjoty nmiñich, e caaybich uucpich, e miich ajcxxy minaaangixxy: “Ijxcix, cha tūg' yēydijc, janch cax janch vino'ucp huídibi migūg'ajtpy yajcuetpidijc etz pocyjāydijc.” Je Dios tiy'ajt ji je' ñiguēxigxy.

Je cajp huídibi ca' ycapxymidoogixxy

20 Chi Jesús ojoty je maygajpājy ma anajty may mijhuinmañ ti tuñ, com je mayjāy ca' anajty yjothuimbidaangixxy ma Dios. Chi Jesús yminañ:

21 —¡Ay miich ayoob ajcxxy huídibi tzinaayb jim Corazín! ¡Ay miich ayoob ajcxxy huídibi tzinaayb jim Betsaida! Co ixxyipy iich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinmañ mijtzōg'ajtin ma je Tiro etz Sidón cajp, jadu'n nej iich ti nduñich ma miich ajcxxy, ti ixxyipy je Tiro jāy etz Sidón jāy nijothuimbijtcixxy etz iñaaygixxy sacco ñijen ñicuyjam ixcuyjam, je' je' tiy'ajt co ooy ytajcixxy ymaygixxy miid ypocy ycxipi. 22 Paady miich ajcxxy yam nimaaygixxy. Co anajty Dios tiydunañ je naaxhuíñybi jāy, huin'it miich ajcxxy Dios xychaachytunañ jac ñigi, ca'ydí je jāy ajcxxy huídibi jecy'ajty tzinay jim Tiro etz Sidón.

23 Miich ajcxxy, Capernaum jāy, mñaybidaacigixxy jadu'n nej jihuñy mdigihuaangixxy jiiiby tzajpjoty. Per ca' yjadu'nity. Mdigihuaam miich ajcxxy ayoodactuuby. Ayo'n tzaachypí mbadaangixxy. Co ixxyipy iich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinmañ mij tzōg'ajtin ma Sodoma cajp, jadu'n nej ti nduñich ma miich ajcxxy mgajp, chambaad ixxyipy ity yi jadu'mbi cajp, ca' ixxyipy Dios cayajtigooy. 24 Paady iich miich yam nimaaygixxy. Co anajty Dios tiydunañ je naaxhuíñybi, huin'it miich ajcxxy myajtzaachytunañ jac ñigi, ca'ydí je jāy huídibi jecy'ajty tzinay ma Sodoma ñaaxjot.

Mingixxy ma iich e mbóocxcixxy

25 Chi Jesús ytiğiy Dios mibijctzooyb, yminañ:

—Dios Teedy, iich miich n'ibaaatpich ngapxpaatpich. Miich miid je mij cótujcin jiiiby tzajpjoty etz ya naaxhuíñ. Com miich ti mnajtzcaxxy yi m'ixpijcin ma je ayoohtijc huídibi tzinaayb jotxeemy, e ti myūch yi m'ixpijcin ma yi ixpicytije cohuinmañydijc. 26 Jadu'n, Tat, ti mduñ, com jadu'n miich ti mdzocy ti mjāygidāgy.

27 Jesús yjacminañ:

—iich nDeedy ti xyajc'idigiydāyich tūg'óciy mic'ajt oy'ajt. Ni pin ca' ijxcapy pin je' y'ung, jēyi nDeedyich tūgpajc. Ni pin ca' ijxcapy pin je' nDeedy'ajtpyich, jēyi iich, je Dios y'ung tūgpajc, etz jacjadyii huídibi iich, je Dios y'ung, nyajñiguēxigamyich. 28 Min ma iich nidūg'óciy miich ajcxxy huídijaty taj mayb myajpatp ma mjot mhuinmañ, iich miich ajcxxy nmōhuamyb jotcujc'ajtin. 29 Cōbic miich ajcxxy iich n'ane'min iich ngótujcin, jadu'n nej huaj yuub ajcxxy cōbicy y'cōgi. Ijxpicy ajcxxy iich ndiy'ajt etz cuydun iich n'ayuc, com iich nmūdich mecxtujcin etz ca' iich amij agix nayjihuñyijich. 30 Ca' iich n'ane'min ymicity, e iich ndung ca' nimajajity.

12

Je discipulos ajcxxy moc cojc yajmujcp pocxxiuduum

1 Chi tūg' xii Jesús yhuidity miid ymiğūgtijc ma tūg' camjot. E hue' anajty sábado xii, je pōocxin xii. Chi Jesús ydiscipulos ajcxxy oy anajty yubōgyii. Chi ajcxxy ytiğiy trigo tim ñixajtzutp etz yjūcxy ajcxxy je ypajc. 2 E co je fariseos ajcxxy ijxy nej Jesús ydiscipulos ajcxxy y'iditczixxy, chi ajcxxy ñimay Jesús:

—Oc'ix nej miich mdiscipulos ajcxxy y'idich. Hue' ajcxxy tumyb huídibi ca' huaad ma sábado xii yajtuñ.

3 Per Jesús minañ:

—¿Nej ca' miich ajcxxy mgapxyñi ma Dios ñecy, jadu'n nej David etz ymiğūgtijc ajcxxy idich jecy'ajty co yubōccoti? 4 Pues yi' ajcxxy tiğiy ma Dios ytiyc. Chi cay ajcxxy je tzejcaagy huídibi

anajty jäy ajcxy ti yajhuindzigüy Dios. Je' je tzajcaagy huidibi teedy ajcxy anajty paatip cayipy. ⁵ ¿Nej ca' miich ajcxy ti mgapxyñi Moisés ycötujcin necy co je teedy ajcxy jëbi ytuñ ma Dios ytjic sábado xii, e ca' nan tundigooyb je' ajcxy?

⁶ Ich miich ajcxy nimaagyixyp, jac nig'i mij cötujcin nmüididyich, ca'ydi je cötujcin huidibi je teedy ajcxy yajtuñ ma Dios ytjic. ⁷ Pen miich ajcxy ti mhuinjhuüy nej yhuimbizimy jada Dios y'ayuc, co Dios jadu'n yminañ: "Ich ndzojocy co miich ajcxy müid'idipy pa'ayo'n ca'ydi co ajcxy myegipy huindzig'iñ." Pen miich ajcxy ti mhuinjhuüy jada ayuc, ca' ixypy mbocyxixy ma ich nmigügtjic huidibi ca' ma ti ytundigooy. ⁸ Ich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nmüidich ane'min, jaydëbi nimäyich je jäy ajcxy ti jëbi tungixy sábado xii.

Je yëdyjic huidibi anajty ycütidzip

⁹ Chi Jesús choñ jim, ñicxy ma je judíoäy ñaymujctac. ¹⁰ E jilby ma je naymujctac anajty tüg yëdyjic huidibi ycütiz. Je fariseo ajcxy xihuamyb Jesús, paady ajcxy y'amidooy, yminañ:

—¿Nej jëbi tüg pa'mjäy chögy sábado xiiñi?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen ya ma miich ajcxy ji tüg jäy huidibi cöbixy yjutcögäy sábado xii, ¿nej ca' je' ñicxy yajpidzimy mic'amy? ¹² Nigi tzobaatp tüg yëdyjic ca'ydi tüg cöbixy, paady Moisés ycötujcin ca' capx'aducy co tüg oy'ajtin nduunim sábado xii, je pöocxin xii.

¹³ Chi Jesús nimay je yëdyjic:

—Xajtiu yi mgi'.

¹⁴ Co xajtiy yci', chi choocy, e hui'my quipxyjaty müid je yci' oybi. Chi je fariseos ajcxy yjotmätocoty, yhuinmañ ixtaagyixy ajcxy nej huaad Jesús ocyaj'o'ccixy.

Tüg ayucnajtzcaxxüyin müid Jesús ycxipi

¹⁵ E co Jesús nejhuüy nej yi' ajcxy yhuinmañ müidity, chi jim choñ. E ooy mayjäy ypanicxi Jesús, Jesús yajtzoocpy anajty tüg'ócxy pinjaty pa'm müid. ¹⁶ Jesús ane'my je pa'mjäy ajcxy co ca' huaad nigapxy nimäydägy co yi' je' je Cristo. ¹⁷ Jadu'n Jesús ane'my je pa'mjäy jigix ycxixy yca'pxipy je ayuc huidibi je profeta Isaías yjaay jecy'ajty, co Dios jadu'n yminañ:

¹⁸ Jada je' ich ndumbi huidi ti nhuin'ixyich. Yi' ich ooy ndzocyich njihuüyich etz ooy njotcujcich müid yi'. Ich yi' nmöhuamybich ich njihu'ñ mic'ajt. Yi' capxhuäcxip ich n'ayuc jadu'n nej ndzaachytuna'ñich naaxhuiñyjäy ajcxy müid ajcxy ypocy ycxipi.

¹⁹ Yi' ni ymügügtjic ca' oja'ñ, ni yca'yäxa'ñ, ni ycatinähua'ñ, ni pin ca' midoohuipy ma cajp cujc.

²⁰ Ca' yi' tzaachytuna'ñ ayoobitjic etz huidibi ayo'ndumb ijtp. Etz nañ ni ca' yajtjogoya'ñ huidibi ayoobitjic yco'ögy'ungdjic yjijp'ijxpy. Jadu'n nej jäy cayajhuindigoy tzajcapy huidi huiidyip etz ni cayajpich je mecha huidibi uuxy uuxy tücxp. Ixti mabaad anajty yajcopicy y'ane'min tudägypi.

²¹ E yi' mayjäy ooy yjijp'ixa'ñyi.

Xigixy Jesús co müidity mujcu'ymic'ajt

²² Chi müid müñ ajcxy ma Jesús tüg jäy huidibi huintzip etz uum. Je' anajty müid ca'oybi. Chi Jesús yajtzoogy, e chi y'ixixy etz ycapxigy. ²³ Co Jesús jadu'n tuñ, chi je mayjäy ytigüy huinmay'ahuidij, chi ajcxy yminañ:

—¿Nej jada je', je David y'ap y'oc huidibi rey'adam?

²⁴ Per co je fariseos ajcxy nejhuüy nej je jäy huinmay, chi ajcxy yminañ:

—Jadaabi yëdyjic yajpidzimy ca'oybi müid je mujcu' huindzin ymic'ajt (ca' yi' yjëjity je Cristo).

²⁵ Per Jesús ñejhuüyb anajty ti je fariseos ajcxy yhuinmaayb, chi yminañ:

—Pen tügpicy tungmüidpi ixypy ñaybijc-huäcxigixy, etz ñaymidziptzoonigixy ixypy ac jëyi, pues cixipy yi' ajcxy y'ane'min. Pen tüg cajp o tügpicy jugymigüg ixypy ñaybijc-huäcxigixy, pues ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy. ²⁶ Pen Satanás, je ca'oybi huindzin, yajpidzimy ixypy ca'oybi ma je jäy ajcxy, chi ci'm ixypy je ca'oybi ti ñaybijc-huäcxigixy, e je Satanás ymic'ajt ca' y'ida'ñ.

²⁷ Miich ajcxy minamb co ich nyajpidzimyich ca'oybi müid je ca'oybi huindzin, je Beelzebú ymic'ajt. Pen tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mina'ñ, je jäy ajcxy huidibi xymijnicxpejt miich ajcxy, ¿nej yi' ajcxy paady mic'ajt ma je mujcu' co ajcxy yajpidzimy ca'oybi ma je pa'm jäy? Pues ca', paady yi' ajcxy tiy'ajt yejcp co miich ajcxy ti mgapxtigoy co yminaangixy co ich nyajpidzimyich ca'oybi müid Satanás ymic'ajt. ²⁸ Per ich nyajpidzimyich ca'oybi ma pa'mjäy müid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Paady miich ajcxy nejhuüyb co ti ymiñ yjäty je Dios y'ane'min ma miich ajcxy.

²⁹ (Dios ycötujcin jac mic ca'ydi je ca'oybi ycötujcin, paady jëbi nyajpidzimyich ca'oybi.) ¿Nej jëbi tüg jäy ytigüy ma tüg micpi jäy ytjic etz pigaani tijaty yi' ymüid, pen ca' jayijp yci' ytecy xojtzity? Pues ca'. Cooni jayijp yci' ytecy xojtzity, huin'it jëb pijcip tijaty ymüid. ³⁰ Pinjaty ca' xymijnicxpeyich, xymidzipich yi'. Pinjaty ca' tuñ müid ich co jäy nyajixpicyich, hue' je' ajcxy jäy yajhuinma'ñyidigooyb.

³¹ Janch ñich miich ajcxy nimäy co Dios jëbi huinmecxip tüg'óciy pocy huidibi jäy ytungixp etz tüg'óciy jibicpi huidibi jäy ycapxcixp. Jëyi janchtiy co pinjaty capxtigooyb miid je Espiritu Santo, je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ca' Dios huinmecxip nimina. ³² Pinjaty jibic xyñigapxpix xyñimiydacpich, je' huinmecxam. Per je huidibi jibic ñigapxpy je Espiritu Santo, je' ca' huinmecxa'ñ ni jadachambi tiempo, etz ni camina xii.

Yi quipy yi' ytiim yi' müid yaj'ijxcapy

³³ Pen miich ajcxy mnejhuihuamy je quipy pen oy quipy, o pen ca', jëbi mnejhuihuipy co je quipy nicxy ytiim'aty. Pen oy je ytiim, miich mina'nip co oy je quipy. E pen ca' oy ytiim'aty, huin'it miich ajcxy mina'nip co ca' y'oyity je quipy. ³⁴ Jibic jäy miich ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuiy ahua'n iyujc xy'ung'ajtp. Pen miich ajcxy jibic jäy'ajtp, ñej jëbi miich ajcxy oybi ayuc mgapxpy? Jadu'n nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity, ac tim jadu'n ajcxy ycapxy. ³⁵ Je jäy huidibi oy ayuc ycapxpy, ymüid oyjot oyhuinma'ñ paady oy ayuc capxy. Je jäy huidibi jibic ayuc capxp, ymüid jibic jot jibic huinma'ñ, paady jibic ayuc capxy. ³⁶ ñich miich ajcxy nimay co anajty paady je xii je tiempo mina Dios tyduna'ñ je naaxhuiñjäy, huin'it ajcxy y'adzohuipy müid huen tim huidibi ayuc huidibi anajty ajcxy ti mgapxy. ³⁷ Com nejaty miich anajty ajcxy ti mgapxy je m'ayuc jadu'n miich ajcxy Dios xytidyunip. Com müid yi' mgi'm ayuc yi' müid m'oybidzimipy mhuätzpidzimipy. E nañ jadu'n müid yi' mgi'm ayuc yi' müid mbocycähuipy.

Jibicjäydjic ajcxy pijctzoogixy tüg ijxpejt mijhuinma'ñybi

³⁸ Chi nijëjity fariseos ajcxy etz escribas ajcxy Jesús nimayi:

—Huindzin, n'ixamy ñich ajcxy miich tüg m'ijxpejt.

³⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi jibic jäydjic ajcxy etz ajcxy huidibi ca' mibiga'ñ Dios ypijctzooyb tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. Per Dios ca' yega'ñ jadüg ijxpejt. Ti Dios yecy tüg ijxpejt ma Jonás. ⁴⁰ Com jadu'n nej Jonás jecy'ajty ijxpejt yecy co y'ijty tugüg xii tugüg tzuum mejjoty ma acx ymoxac, nañ tim jadu'n ñich, je jäy huidibi tzuon tzajpjoty, nyegamy ijxpejt jadachambi tiempo co n'idipyich tugüg xiiim etz tugüg tzuum naaxjoty. ⁴¹ Je mayjäy huidibi anajty tzinaayb ma Nínive cajp, ti jothuimbijtcixy etz ti ixmach ajcxy huidijaty jibicpi ajcxy ytumyb co Jonás capxhuäcxy Dios y'ayuc ma yi' ajcxy. Cha ñich ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, etz jac nigi cötujcin nmüidityich, ca'ydí Jonás; e ca' miich ajcxy mjothuimbity. Paady co anajty Dios tyduna'ñ je naaxhuiñjäy, je Nínive jäy miich ajcxy xyajpocycähuam. ⁴² Nañ jadu'n je töxyjäy reina huidibi tzinay jecy'ajty ma madza'cruudz ypidzimy, yi' je' xidähuam je jäy ajcxy huidibi tzinaayb jadachambi tiempo, etz yajpocycähuüib ajcxy. Je reina tzuon jigüegy nicxy co amido'ida'ñ je rey Salomón ma capxhuäcxi Dios y'ayuc. Ji naaxhuiñ jadachambi tüg Dios ytiy'ajtmüidpi jac nigi ymijity, ca'ydí Salomón anajty, e ca' je jäy ajcxy mijpidäga'ñ.

Je jibic espíritu co jadüg'oc yhuimbity

⁴³⁻⁴⁴ Yi jäy ajcxy huidibi cham tzinaayb, quipxyjaty ajcxy müid je ca'oybi. Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi je' ñicxy jim müjtigüduum y'ijxtacy. Co ca' paty ypacxtac, huin'it ymina'ñ: "Huimbidaambich ma je jäy yjot yhuinma'ñ ma ñich ti n'octzombi." Co je ca'oybi yjaty ma anajty ti chinäy, chi paty je jäy yjot yhuinma'ñ ooy yhuätzity etz yajxon ypedigity oy oyduñ. ⁴⁵ Chi je ca'oybi ñicxy oy yajtzoon' jahuixtujc ca'oybi jac jibicpi ca'ydí je'. Chi ajcxy ytigüiy ma je jäy yjot yhuinma'ñ, e chinay ajcxy jiiiby. Huin'it je jäy jac'öctiy oy yjajtni, ca'ydí jadu'n nej anajty jayjip'aty.

Jesús ytaj etz y'uch miguëx ajcxy

⁴⁶ Jesús yaj'ixpijpcy anajty je mayjäy, co oy yja'ty je' ytaj etz y'uch miguëx ajcxy. Hue' ajcxy yhuim'y tiba'y. Je' ajcxy anajty ymigapxamy Jesús. ⁴⁷ Chi jäy yajnimay Jesús:

—Yi mdaj etz m'uch miguëx ajcxy, chiiby ajcxy tiba'y, miich xyjamigapxamb.

⁴⁸ Jesús y'adzooy, nimay je jäy huidibi ytaj y'ayuc yajnajxi ma yi':

—Z'Pin jäy miich ajcxy mdjy co ñich ndaj'adyii etz ñich n'uch'adyii nmigüg'adyii?

⁴⁹ Huin'it Jesús nitziihuüy je' ydiscípulos ajcxy e yminañ:

—Jada ñich ndiscípulos ajcxy jadu'n nipaady nej ñich ndaj etz ñich n'uch nmiguëx. ⁵⁰ Huen ytiimpinity huidibi ytumyb ñich nDeedy chojcin, huidibi jiiiby tzajpjoty, pues jadu'n yi' ajcxy nipaady nej ñich ndaj etz ñich n'uch miguëx.

13

Je ayuccapxhuäcxi y'ijxpejt (niipi ijxpejt)

¹ Je huin'it xii Jesús choñ ma je tijc. Chi ñicxy ma je mejypa' jim oy y'ñay'ihuüy. ² E co mayjäy ooy ñaymujci jim ma anajty Jesús ñay, chi Jesús ytigüiy barcojoty. Per tüg'óciy je mayjäy yhuim'nday ma mejypa'. ³ Jesús ytigüiy jäy yaj'ixpijpc müid jihuibit ayuc, yminañ:

—Tüg jäy chooñ trigotim huij. ⁴ E ma anajty jim ytimhuijy, huiñit je ytim oy naagity ycäy ma tü'aa. Chi jada' je joon ajcxy oy ymiñ etz ypihuügy je tim. ⁵ Nijëjity ytim ycäy ma tzaanícx ma anajty hueeni naax. Jada tim tzojc ymujxy. ⁶ Com hueeni anajty je naax ma je tzaanícx, chi co oy xi'an apadyii, chi ytiitztay, com ca' anajty je ytictz yeegity. ⁷ Nijëjity tim oy ycäy ma ujtz'aayjot ma apyjot, e ujtz'öctay je trigo mang. ⁸ Per je tim huidibi ca' u ma oy ñaax, je' yon yajxon e tim'ajt may'amy; tüg ypi'cpajc iipxmajc oy yco'ity, jadüg pi'cpajc tug'i'px oy yco'ity, jadüg pi'cpajc migo'px oy yco'ity. ⁹ Pinjaty mido'n müd huen mido'mbicy jada ayuc.

Ti ycxipi je ijxpejt

¹⁰ Chi je' ydiscipulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, chi ajcxy yajtjy:

—¿Na'amy co myajtuñ jihuimbit ayuc co myaj'ixpicy je mayjáy?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—Miich ajcxy jaydéb mnejhuühuipy huidibi Dios ñigapxyp ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ane'min. Jacjadyii jäy ca' ajcxy huiñjihuühuipy. ¹² Pinjaty ymiñ yajmöhüip nigi, pinjaty huen müd yajpigipy nigi, oy ixypiy huen jadim müdity. ¹³ Paady jihuimbit'amy nyajñimaayich; jaydëbi pinjaty ijxcixy, ñipaty nejihuüy ca' ti ijxcixy; etz co ajcxy midoogixy, ca' ajcxy huiñjihuüy, ñipaty nejihuüy ca' ti midoogixy. ¹⁴ Jadayaabi ytyunii yjadyii jadu'n nej je profeta Isaias jaaybejty yajhu'i'my ma jadu'n yminañ:

Miich ajcxy midohuamy, per ca' mhuñjihuühuangixy. Miich ajcxy m'ixamy, nañ ca' mhuñjihuühuangixy huidibi ti m'ijxcixy.

¹⁵ Com jadayaabi jäy ooy ajcxy yjot yhuinmañ ti y'ahuimbity juuñ. Nej ajcxy yjamidoy, ca' ajcxy ymidohui'mgixy. Nej ajcxy ja'ixy, ca' y'ijxhu'i'mgixy. Nej ajcxy yjahuiñjihuüygy, per ca' yhuñjihuüy ma yjot yhuinmañ. Yi' ajcxy ca' yjothuim-bidaangixy ma iich, jaydëb nyajñidzögibich ajcxy.

¹⁶ Per jotcujc miich ajcxy, co miich ajcxy ijxhu'i'my müd mhuin huidibi ndumybich, e mmido'mbicy ajcxy iich n'ayuc. ¹⁷ Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich nimaaygixy. Janch tiy'ajt co may profetas ajcxy etz tudägy jäy ajcxy huidibi tzinaayb jecy'ajty, ooy ajcxy ja'ixañ huidibi miich ajcxy m'ijxyp cham, per ca' ajcxy icy. E ooy ajcxy jamidohuan je ayuc huidibi miich ajcxy midooyb cham, per ca' ajcxy midoy.

Jesús najtzcapxíy je ijxpejt ma je niipi

¹⁸ Amido'it miich ajcxy, jadu'n nej yhuimbizimy jada jihuimbit ayuc maabi je tim huijpi. ¹⁹ Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy yjot yhuinmañ, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tim huidibi cáb tügucj, e je joon ajcxy mic'amy ypiimujctay. ²⁰⁻²¹ Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc janch jotcujc, per co agapxiyb paady, co tzaachypi minaxy yajnaxy müd Dios y'ayuc ycxipi, chi mic'amy ajcxy ixmajtzni Dios y'ayuc, jadu'n ajcxy nej je trigotim huidibi ti ycäy ma tzaanícx, huidibi ca' oy ytictz müdity. ²² Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e co ñicxni, chi jäydgoooyñ Dios y'ayuc müd jotcujc'ajtin tzinaayin, comeen'ajtin etz adzojcän. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigotim huidibi ti ycäy ujtzjoty, e ca' ytim'aty müd co oy y'ujtz'ögy. ²³ Je jäy ajcxy huidibi amido'ijtp etz cöbijcp yajxon Dios y'ayuc amumdügjot etz Dios y'ayuc ytumyb ma ajcxy yjot yhuinmañ, jadu'n ajcxy nipaady nej je tim huidibi ti ycäy ma oy ñaax etz ti ytim'aty may'amy. Tüg pi'cpajc iipx majc oy yco'ity, etz jadüg pi'cpajc tug'i'px oy yco'ity, etz jadüg pi'cpajc migo'px oy yco'ity.

Je ijxpejt co je jibic ujtz ymuxy ma je trigo cam

²⁴ Chi Jesús yaj'ixpicy jadüg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg yëydijc huidibi trigo tim huij ma je' ycam.

²⁵ Per co ajcxy yma'öctay nidüg'öcy je cogam, chi ytiigiy tüg ymidzip ma je ycamjot. Chi je midzip jibic ujtz tim oy huij ma je trigo cam. Chi ñicxñi. ²⁶ E co je trigo oy yooñ, chi ypijy. Nañ jadu'n je jibic ujtz oy yooñ. ²⁷ Chi je ytumbidijc oy yhuindzin yajnimay: “Huindzin, ¿nej ca' ti mnipy ad trigotim? ¿Nej co jim nañ jadu'n jibic ujtz yajpaady?” ²⁸ Chi je cogam yminañ: “Huen jada' nmidzipich jadu'n ti y'idich.” Chi je tumbidijc y'amidoohu: “¿Nej mdzojcp co iich ajcxy nhuijxigibich je jibic ujtzi?” ²⁹ Chi je cogam yminañ: “Ca'. Pen miich ajcxy mhuijxipcy je jibic ujtz, ca' jecyity co m'ahuijxmugipy nañ jadu'n je trigo. ³⁰ Ixmatz, huen je jibic ujtz yeegy tügmucy müd je trigo, ixti cooni anajty ypidigy je cosecha. Co cosecha paty, huiñit nguexa'ñich je ndumbidijc co huen jayijp pujxigy je jibic ujtz etz axotzipy etz nögy. E co yajpidictay je jibic ujtz, chi yajpidigipy je trigo e pidägipy ma je tze'x.”

Je ijxpejt ma je mostazapajc

³¹⁻³² Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpicy jadüg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg mostazapajc huidibi tüg jäy ñiip ma je' ycam. E je mostaza ytim je' jac tim mutz ca'ydí ni huidibi ujtz tim. Per co je mostaza ytim ymujx

etjz yoñ, chi y'ahuimbijty jac mij ca'ydi jacjadyii ujtz. E hue' nicxy yjaty janch mij, ixti joon ajcxy oy yqeeec miññ yqeeec xijpy jim, pidägy je ype'ñ ma je mostaza y'aacx.

Je ijxpejt ma je levadura huidibi ca' y'oyity

³³ Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpijc jadüg jihuimbit ayuc, ymíñañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej levadura huidibi tüg töxyjäy ypidacpy müid je harina, jigix je harina oy ypidigy.

Nej anajty Jesús yajtuñ je ijxpejt

³⁴ Tüg'óciy Jesús yaj'ixpijc je mayjäy, jihuimbit'amy yaj'ixpijc, e ni ti ca' jäy yaj'ixpijcy cayajnimäy jihuimbit ayuc. ³⁵ Jadu'n Jesús ytuuñ, jigix yajcuyduñ je ayuc huidibi je profeta Isaías yjaayhui'm jecy'ajty, co jadu'n ymíñañ:

ñich ngapxamyich ac tim jihuimbit ayuc. ñich nigapxamybich tijaty huidibi ca' pin nehuüy, mabaad Dios oga'n yajcojy je naaxhuiñybi.

Jesús capxticxni nej yhuimbizimy je jibic ujtz ma je trigo cam

³⁶ Chi Jesús capxycixy müid je mayjäy, chi ñicxy ma tüg tijc. Chi ytigiy tigoty müid je ydiscipulos ajcxy. Chi Jesús ydiscipulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, ymíñañ ajcxy:

—Tun may'ajt ñich ajcxy xyajhuinjihuüyg je jihuimbit ayuc co ti mnigapxy je jibic ujtz ma je trigo cam.

³⁷ Chi Jesús yajnimay:

—ñich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, jadu'n ñich nipaady nej je jäy huidibi niip je oybi tim ma je ycam. ³⁸ Je cam jadu'n nipaady nej tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Je oybi tim jadu'n nipaady nej je jäy ajcxy huidibi cöbijcp Dios y'ane'min. Je jibic ujtz jadu'n nipaady nej je jäy ajcxy huidibi cöbijcy ajcxy je mujcu' y'ane'min. ³⁹ Je jäy huidibi niipy je jibic ujtz, jadu'n yi' nipaady nej je ca'oybi. Je jibic ujtz cosecha, jadu'n nipaady nej je tiempo co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy. Je ajcxy huidibi yajpidic je cosecha, nipaady nej je ángeles ajcxy. ⁴⁰ Jadu'n nej je jibic ujtz oy yajpujxigy etz yajpidacy jijnjoty, nañ tim jadu'n nicxy yjaty müid je jäy ajcxy huidibi cöbijcp je mujcu' y'ane'min co anajty je naaxhuiñ cixy ytigoy. ⁴¹ Co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy, chi ñich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, nguexamyich n'ángeles huen yajmujctäy je jäy huidibi je ymígüg yajtundigooyb, etz yi' huidibi ajcxy jibic-huinma'ñ tumb. ⁴² Co yajmujctähuipy je jibicjäydijc, chi ajcxy yajpidägipy mijjijnjoty, jiiiby ajcxy yäxa'ñ etz ytiitzmucxy ytiitzqeeec müid je ayo'n ycixpi. ⁴³ Per je jäy ajcxy huidibi cuydumb Dios chojcin, idam ajcxy müid Dios Teedy jiiiby tzajpjoty. Ymii'idamy ajcxy tüg oy'ajti, jadu'n nipaadip nej je xii ytiicxin yjajin. Pen müich ajcxy mido'n müid, mido'mbijc ajcxy ñich n'ayuc.

Je y'ijxpejt je meeñ huidii yüchip

⁴⁴ Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej meeñ huidibi yüch ijtp ma tüg cam. Per co tüg jäy paady je meeñ, chi mic'amy jadüg'loc yüdz tigach. Chi ooy yxondägy. Chi ñicxy etz tooctäy tüg'óciy huidibi ymüid etz juy je naax.

Je y'ijxpejt je perla huidibi tzoohuip

⁴⁵ Nañ jadu'n Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg ajuuyb adoocpi huidibi ijxtaayb tüg oybi perla huidibi tzoobatp. ⁴⁶ E co anajty paady tüg perla huidibi janch tzou, chi ñicxy tooctigoydäy tüg'óciy huidibi ymüid etz juy je perla.

Je acxmadzi'ñ y'ijxpejt

⁴⁷ E nañ jadu'n Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg acxmadzi'ñ huidibi jäy müid ycojibiiby mejjyoty. Chi jiiiby ytigiy huen ytim huidibi acxity. ⁴⁸ E co anajty je acxmadzi'ñ y'uch müid je acx, chi je jäy ajcxy yajpidizimy ma mejypa'äy. Chi ññay ajcxy jim mejypa'äy etz huin'ijxy ajcxy je oyjatyipi acx etz pidaaccixy ma ycac. Je acx huidijaty ca' y'oyity, je' ajcxy y'ixjbiijp. ⁴⁹ Tim jadu'n nej ti yjaty müid je acx, nañ jadu'n jada'ñ, co anajty ycixy ytigoy je naaxhuiñ. Huin'it je ángeles ajcxy ñicxa'ñ huindu'my naaxhuiñ huin'ixa'ñ je jibic jäydijc e pidäga'ñ ajcxy abicy, nañ jadu'n huin'ixa'ñ je oy jäydijc, e pidäga'ñ ajcxy nañ jadu'n abicy. ⁵⁰ Chi je ángeles ajcxy pidäga'ñ je jibicjäydijc mij jijnjoty. Jiiiby jijnjoty ajcxy yäxa'ñ ytinähua'ñ etz ytiitzmucxaangixy ytiitzqeeedaangixy müid je ayo'n müid je tzaachyipi ycixpi.

Je jäy huidibi jajtp nej oybi etz nej jibicpi yajpidizimoty

⁵¹ Chi Jesús y'amidooy ajcxy:

—¿Nej mhuiñjihuiyb miich ajcxy tüg'óciy huidibi ñich ti ngapxich?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nhuiñjihuiy ñich ajcxy.

⁵² Chi Jesús ajcxy nimay:

—Nidüg nidüg escriba co ti ixpiçytäy tüg'óciy Dios ytiy'ajt y'ane'min huidibi tzajpjoty tsoon, hue' jadu'n nipaady nej tüg codijc comeeñybi huidijaty ymüid yjaty nej yajpidizimipy jemybi etz tucpi.

Jesús yajpaady jim Nazaret

⁵³ Co Jesús yaj'ixpijctay jada jihuimbit ayuc, chi chooñ jim. ⁵⁴ Co Jesús chooñ jim, chi ñicxy ma yci'mnaax yci'mgajp. Chi Jesús ytigüy ma je judio ñaymujctac, e ytigüy yaj'ixpijcp. Chi je mayjäy jii by ooy jhuuy huinmay nej yi' yaj'ixpicy, yminañ ajcxy:

—¿Ma jada' jada yëdyjc ti paady jada ixpijcin? ¿Ma mic'ajt paady co ooy mijhuinma'ñ tzachtuñ? ⁵⁵ Jadayaabí yëdyjc hue' yteedy'ajtpy je tzejtzi, etz ytaj'ajtpy María. E ñich ajcxy n'ix'ajtpyich je y'uch ajcxy; Jacobo, José, Simón, etz Judas. ⁵⁶ Nañ jadu'n y china y ma ñich ajt je' y'uch ajcxy töxyjäy. ¿Ma oy ti paady jada ixpijcin jada mic'ajtin?

⁵⁷ Paady je maycogajpi ajcxy ca' ytunicuend. Paady Jesús ajcxy nimay:

—Huen ma'amyity tüg'óciy je mayjäy ajcxy ooy yajmij'aty yi jäy ajcxy huidibi najtzcapxiiyb Dios y'ayuc, ca'ydi huidibi y'ayucnajtzcapxiiyb ma yci'mnaax yci'mgajp yci'mjün yci'mdjic.

⁵⁸ Ma yci'mnaax yci'mgajp Jesús ca' jaty nej mijhuinma'ñ tunip anajty, müid co je jäy ajcxy ca' mijpidägyii.

14*Juan el Bautista co y'ögy*

¹ Je huin'it tiempo Herodes huidibi anajty ane'mb jim Galilea tiy'ajt paty nej Jesús ytuñ. ² E yi' nimay je ymidungmüidpidijc:

—Yijiibi jäy huidibi tzachtumb mijhuinma'ñ, yi' je' je Juan, je Bautista. Juan ti jugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt müid jaydëb mijhuinma'ñ tuñ.

³ Herodes ti anajty ni'ane'mdy co Juan huen yajmach, e yajpidägyipy pujxtigoty. Jadu'n Herodes tuñ müid Herodias ycixpi. Je Herodias je' anajty müid jayijp'aty ti ypicy Felipe, je Herodes y'ajch, chi ti ixmajch Felipe, chi ypijcy müid Herodes. ⁴ Juan ti anajty nimäy Herodes co ti ytundigooy co ti picy müid Herodias.

⁵ Je rey Herodes ooy anajty jayaj'öga'ñ yi Juan, per tzigüyb anajty müid je mayjäy. Com je mayjäy ti anajty mibicy ajcxy co Juan hue' anajty tugi Dios tiy'ajt müidpi, tüg profeta. ⁶ Co Herodes yjimijtpetty, chi anajty ñayñixi#duñyii, e chi Herodias ñix ñicxy ejtzip ma Herodes yhuinduu. Je rey ooy jäygidacy nej anajty Herodias ñix y'ejch. Paady Herodes Herodias ñix nimay:

⁷ —Dios ñich yam ngapxpatpy co nmöhuamyb ti mdimypijctzooyb.

⁸ Chi Herodias nimay je' ñix co huen pijctzoohui je Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy. Chi Herodias ñix je rey nimay:

—Ndzojycpich co müich xymöhuip Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy.

⁹⁻¹⁰ Co jadu'n midooy je rey, chi ytigüy tajp maybi mij cajee. Per co ti anajty Dios capxpaatni, yminaani mayjäy yhuinduu co ymöhuamyb tijaty ypijctzooyb. Paady ane'my tüg soldado co huen nicxy yajtzoñyii Juan ycohuajc, e möhuipy Herodias ñix. ¹¹ Huin'it je soldado oy je Juan ycohuajc yajminajci jii by pujxtigoty. Chi moy je töxy'anäg, e je töxy'anäg yejcnajxni ma ytaj.

¹² Huin'it xii je Juan ydiscipulos ajcxy yja'ty. Chi ajcxy oy yajnaaxtigüy je Juan ñinix. Chi ajcxy oy Jesús yajnimäy.

Jesús yajcay migoox mil jäy

¹³ Co Jesús nejhuuy ti anajty ti ytuñyii ti yjadyii müid Juan, chi ytigüy ma tüg barco naydüg, e nicxni ma tüg it ma ca' pin chinäy. Co je mayjäy nejhuuy co Jesús ti ñicxy, chi ajcxy chonday canaag agajp, nicxy ajcxy ma Jesús yajpaady, hue' tecygi'm ajcxy nicxy. ¹⁴ Co Jesús ypidzimy barcojoty, chi ijxy mayjäy. Jesús ooy pa'ayoy je mayjäy, e yajtzoocy je pa'mjäy huidibi anajty ajcxy jim ymüid müiñ. ¹⁵ Com ti anajty chuu'ñi, paady je' ydiscipulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, e nimay ajcxy:

—Ti chuu'ñi, e ca' ya pin china'y, paady capxcíxy müid jada mayjäy ajcxy, jaydëb ajcxy nicxy ixtäy ycaayin y'uucin ma yi mutz cajp ajcxy huingtonbi.

¹⁶ Chi Jesús yminañ:

—Ca' ycopicyity co ajcxy nicxy jicxy ixtäy. Müich ajcxy möhuip caayin uucin.

¹⁷ Chi je' ajcxy yminañ:

—Per ñich ajcxy jëyi yeeby nmüidity migoox tzajcaagy etz metz acx.

¹⁸ Chi Jesús yminañ:

—Mimiingix yam'amy.

¹⁹ Chi Jesús nimay je mayjäy co huen ñay'ihuñydaaygixy ma pi'cmüy'ung nicx. Huin'it Jesús je migooxpi tzajcaagy congy etz je metzpi acx. Chi ypa't'ijxy jii by tzajpcíxy, e yajnajxy Dioscojuyipy. Chi tujc-huäcxy je tzajcaagy etz moy je' ydiscipulos ajcxy, co huen yajhuäcxcixy ma je mayjäy. ²⁰ Nidüg'óciy je mayjäy ajcxy ycaay cüxyi. Co je mayjäy ycaayday, chi je discipulos ajcxy yajmujcy je cayduc jicxtuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cach. ²¹ Migoox

mil anajty ajcxy je yëdyjctjic huídibí cay uuc. E ca' ajcxy michoy je töxyjäydic ajcxy etz je y'ung y'anäg ajcxy.

Jesús yöy nühuingíxy

²² Chi Jesús ane'my yí' ydiscípulos ajcxy co huen barco tígyígyxy mic'amy, jigix ñicxipy ajcxy jim meyy ñinaxy. Nami yí' ydiscípulos ajcxy choñ barcojoty, Jesús ycapxycíxy miid je mayjä huen ñicxcixni. ²³ Co anajty Jesús ti ycapxycíxy miid je mayjä, chi ñicxy naydüg ma tüg cögop Dios mibijctzoobi. Co ycoodziñ Jesús naydüg anajty yajpaady. ²⁴ Co ycoodziñ, meyy cujc anajty je barco cujc ñicxy. E je nii ooy anajty ymijjéztpey ma je barco, je' co ooy anajty mic yjanchpojy. ²⁵ E co oy ymoñy, huin'it Jesús ymijhua'cy ma je' ydiscípulos ajcxy, ñicxy adüyöyb mejyhuingíxy. ²⁶ E co je discípulos ajcxy ijxy co Jesús anajty ymiñ mejyhuingíxy, chi ajcxy ooy ñay'adzigüyi. Ooy ajcxy yaaxqueecy yminañ ajcxy:

—Hue' ñich ajt ijxmanñyim.

²⁷ Chi Jesús mic'amy ymígapxy ajcxy etz ñimay:

—Huinmic jotmic naybidáacigíxy, ñich yí'. Ca' mdzigüygyxy.

²⁸ Chi oy Pedro Jesús ymígapxyii, ñimaayi:

—Huindzin, pen janch müichity, ane'ngich co huen ñich müich ñinicxip adüyöyip mejyhuingíxy.

²⁹ Chi Jesús Pedro ñimay:

—Min.

Huin'it Pedro ymíajcy ma je barco etz ñicx ma Jesús adüyöyip mejyhuingíxy. ³⁰ Per co Pedro jihui'ñybicy jadu'n nej anajty ooy mic yjanchpojy, chi ooy chigy, chi oy oga'n ytigüyñi quimbi, chi yaaxqueecy, yminañ:

—iHuindzin, ñich yajtzoocigich!

³¹ Huin'it Jesús oy yci' mímajtzí, chi ñimay:

—Müich, janch hueni mmibijcin. ¿Nej co ca' yajxon xymibicyich?

³² Co Pedro etz Jesús ytigüy barcojoty, huin'it je mic poj ñajxy. ³³ Huin'it je' ajcxy jibby barcojoty ycojxtinay'ihuiydaay ma Jesús yhuinduu. Chi yminañ ajcxy:

—Janch t'y'ajt co müich Dios xy'ung'adyii.

Jesús yajtzoocytay je pa'mjäy ajcxy jim Genesaret

³⁴ Co ajcxy ymejyñajxtay, chi ajcxy oy ja'ty ma je Genesaret naaxjot. ³⁵ E co je jäy ajcxy nejhüiy co Jesús ti yjäty ma yí' ajcxy naaxjot, chi ajcxy t'y'ajt quejxy ma tüg'óciy cajp etz rancho huinduy agonbi co Jesús yjímity. Chi je mayjä müid müñ tüg'óciy je pa'mjäy ma Jesús. ³⁶ Chi ajcxy cohuanñy Jesús, pen jëb je pa'mjäy ñidoñyil je yhuít. E tüg'óciy je huídijaty ñidonip je y'huít, je' ajcxy choocytay y'agidactay.

15

Huidi jäy yaj'ahuimbijty janch jibic

¹ Chi ymiñ ma Jesús nijëjity fariseo jäy ajcxy, je huindzindijc huídibí tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n müñ nijëjity escribas, je huindzindijc huídibí ajcxy ñjaydutr anajty Dios ñecy. Je fariseos etz escribas ajcxy ti choongixy anajty jim Jerusalén, chi ajcxy y'amidooy Jesús:

² —¿Na'amy co müich mdiscípulos ajcxy ca' cuydungixy judío ñi'ap costumbre? Yí' ajcxy ycaaygixy y'uuccixy, e ca' jayjip ycibujcixy, ca' ixpujcixy ixjéztcixy ypocy.

³ Chi Jesús y'adzooy, yajtñy:

—¿Na'amy co müich ajcxy mgapxycömidodägy Dios? Mdzachcuydungixy mgi'mgostumbre ma yjapadyii mguydungixy ixyipy Dios ycötújcin. ⁴ Com Dios ti y'ane'my ma ycötújcin: “Yajmij'at mdaj mdeedy, e pinjaty jibic nigapxy ni'ojñyb ytaj yteedy, ögipy yí'.” ⁵ Per müich ajcxy minamb co tüg je yëdyjic jëbi ñimäy ytaj yteedy: “Ca' ñich müich ajcxy nbubedañ, com ti n'ahuanñyich ma Dios tüg'óciy tijaty nmüidich.” ⁶ Chi huen ytimpinity jadu'n minamb, ca' ocpubedaanip ytaj yteedy, e jadu'n müich ajcxy myajtigoy Dios y'ane'min com tzachtunaangixy mgi'mgostumbre. ⁷ Müich ajcxy naybidaacip jadu'n nej jihuüy tudägy jäy, e ca' yjanchity. Janch t'y'ajt jadu'n nej jecyip Isaias jaaybejty yajhuim'y co Dios jadu'n yminañ:

⁸ Jadaayaabi jäy xyajmij'ajtpich ahuac aguy, per ca' ajcxy xyajmij'atyich cixyot huinijot.

⁹ Naadigi' co ajcxy xyhuin'ñygyxyich xyhuinyáacixyich. Mnayyaj'ixpíjicigixy ayuc t'y'ajt huídibí jäy ajcxy ti cojy ti maacxy.

¹⁰ Huin'it Jesús huomujctay je mayjäy, yminañ:

—Amidoo'ijtcixy ñich n'ayuc etz mhuinjihuüygyixip. ¹¹ Ca' ji ni ti jüxcxy huidi jäy ypidacpy ma y'ahuac nixxy yajpocycäyü. Yi' janchtiy je jibic ayuc huidibi pidzim ma jäy ajcxy y'ahuac, yi' ajcxy yajpocycähuüib.

¹² Chi ymiin ma Jesús je' ydiscipulos ajcxy, chi ajcxy ñimaayi:

—¿Nej müich mnejhuüy co je fariseos ajcxy ñijotma'tpy co ajcxy midoy je ayuc jadu'n nej müich minañ?

¹³ Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huen tim huidibi ane'min huidibi ca' Dios ti pidägy, Dios yajtigoyam, tim jadu'n nej jäy ajcxy huixxgy ujtz huidibi ca' y'oy'ujtzity. ¹⁴ Ixmajtzicix yi fariseos etz escribas ajcxy. Ca' ajcxy huinjihuüy Dios yti'y'ajt. Jadu'n ajcxy nipaady nej jäy huintzpi, e co tüg huintzpi huigtzhuidity jadüg huintzpi, chi nimetz nixxy yjutcögägyixy.

¹⁵ Huin'it Pedro nimay Jesús:

—Yajhuinjihuüy ñich ajcxy jada jihuimbit ayuc.

¹⁶ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej müich ajcxy nañ jadu'n ca' mhuinjihuüy jada jihuimbit ayuc? ¹⁷ ¿Nej ca' müich ajcxy mnejhuüy co tüg'óciy huidibi tigüyb ma müich ajcxy m'ahuac, je' nixxp ma müich ajcxy mjot etz ypidzimy ma ajcxy mninix? ¹⁸ Per je jäy huidibi jibic capxp, capxp je' je jibic ayuc huidibi ymiid ma yjot yhuinma'ñ. Jada jibic ayuc yajpocychimicp je jäy. ¹⁹ Yi jibicpi huidibi tzomb ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ, yi' je' jäyyaj'ögü huinma'ñ, je töxyjäy migapxtigoyü huinma'ñ, meedzi huinma'ñ, je indägy huinma'ñ, je piutz capx huinma'ñ. ²⁰ Yijadu'mbi jibic-huinma'ñ yajpocycäb jäy ajcxy ma Dios. Per co jäy ajcxy ycaay y'ügy, ma ca'ni ajcxy pocy ixpujicxy jayijp, ca' je' ypocycäy ajcxy ma Dios.

Tüg töxyjäy huidibi ca' judiojäy mibijc Jesús

²¹ Chi Jesús jim choon, nixxy ma je Tiro etz Sidón naaxjot. ²² Jim anajty tüg töxyjäy chinäy. Jada töxyjäy hue' anajty cananeajäy, canan judiojäy. Chi yi' nimiiñ Jesús, chi nimay:

—Huindzin, David y'ap y'oc, pa'ayoogich. ñich nmüidich tüg nüx huidibi ymiid ca'oybi etz oy tzaachypi paady.

²³ Per ca' ni nej Jesús y'adzoohü. Huin'it je' ydiscipulos ajcxy miin ma Jesús, e ycohuaniy, minañ ajcxy:

—Capxcix müid jada töxyjäy, com nigo xypayaax xypadinaayim.

²⁴ Chi Jesús yminañ:

—Dios ñich ti xyquexyich jëda'ajty ma je israelitasjäy huidibi y'alma tigoyam.

²⁵ Chi je töxyjäy ymijhua'ci ma Jesús, e ycojxtinay'ihuüy ma je yhuinduu, chi yminañ:

—Huindzin, tun may'ajt pubejtich.

²⁶ Chi Jesús yminañ:

—Ca' jadu'n y'oyty co n'ixmadzipich je israelitasjäy (Dios yjäy), e nbubedipich müich ajcxy. Co jadu'n ndunipich, jadu'n nipaadip nej jäy ajcxy y'idich co ajcxy pijci je ajcxy y'ung ycaagy, e möy je uc.

²⁷ Huin'it je töxyjäy y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej müich minañ, per ixti ycaayb je uc je tzajcaagy y'abu'x huidibi cäb ma yhuindzin mesa.

²⁸ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Janch mij mmibijcin. ñich ndunaamybich jadu'n nej müich mdzocy.

Huin'it hori je töxyjäy ñix choocy.

Jesús yajtzögy mayba'mjäy

²⁹ Chi Jesús jim choon. Chi ñajxy ma Galilea mejypa'. Chi ypejty ma tüg cögop, jim ññay'ihuüy. ³⁰ E huin'it oy mayjäy müidmiin pa'mjäy huidibi huintz, uum, cimucy tecumucy, etz huen tim huidibi pa'mjäy. Pidacy ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu, e yi' yajtzooctay.

³¹ E je mayjäy ooy tzachjihüüy tzachhuinmaay ajcxy co anajty je uumbi ti capxgy, je huintzpi ti y'ixxgy, je cimucy tecumucy ti yöygy. Chi je mayjäy ytiigy ñbaady capxpaady Dios, je Dios huidibi je Israel jäy ymijpidacpy.

Jesús yajcay midaax mil jäy

³² Chi Jesús mijhuoy je' ydiscipulos ajcxy, nimay:

—Ooy nba'ayooyich jadaaab jäy ajcxy. Com cujc midugig xii ijtcixy ya müid ñich etz ca' ajcxy müidity ti ycaaypy. Ca' nguexhuimbida'ñich ajcxy ayuu ma ytiyc, ca' yjetyity yajpa'mgojip ajcxy tü'am.

³³ Chi je' ydiscipulos ajcxy minañ:

—¿Per ma n'ocpatim ti jada jäy ajcxy ycaaypy yjüxcixpy ya ma jada abac it ma ca' pin chinäy? Co ooy mayjäyity.

³⁴ Chi Jesús yajtiy:

—¿Naag jiihy tzajcaagy miich ajcxy mjamcuidity?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Jëyi huixtujc tzajcaagy etz hueen acx.

³⁵ Chi Jesús nimay je mayjäy co huen iñay'ihuiydaagyixy naaxcixy. ³⁶ Chi Jesús conigy je huixtujcpi tzajcaagy etz je hueenip acx, e yajnax Dioscojuyip ma Dios. Chi tujc-hua'cx etz moy je' ydiscipulos ajcxy. E yi' ajcxy yajhua'cx je jicxy picy ma je mayjäy. ³⁷ Chi je mayjäy nidüg'ócixy ycaay cüxi. Jesús ydiscipulos ajcxy yajpidigy huixtujc cach cayduc uuctuc tiibi anajty yconaxy. ³⁸ E je huidibi ajcxy cay hue' anajty naybaatigixy nimidaax mil, abicy je töxyjäydijc etz pi'ctijc ajcxy. ³⁹ Chi Jesús ycapxycixy müid je mayjäy huen ajcxy nixcixyñi ma ytijc. Chi Jesús ytigiy barcojoty etz ñicxni ma Magdala naax jot.

16

Je fariseos etz je saduceos ajcxy pijctzoogixy tüg iixpejt mijhuinma'ñybi

¹ Chi je fariseos etz saduceos y'oy ajcxy ixy Jesús. Yi' ajcxy iixta'n octunaangixy müid Jesús, paady ajcxy pijctzoy co Jesús huen yaj'ixyii ajcxy tüg iixpejt huidibi tzomb tzajpjoty. ² Chi Jesús y'adzooy je' ajcxy:

—Co miich ajcxy m'ixy tzuu yi tzajp tzaptz, chi miich ajcxy mina'ñ com jabom oy tiempo yajpada'ñ. ³ Per co miich ajcxy m'ixy jopy je tzajp tzaptz etz huimbicy, chi ajcxy mina'ñ co ca' y'oyity yi tiempo. Miich ajcxy ooy mnaybidigyii nejhuüy ooy m'ixpicyity ma Dios ytiy'ajt, e ca' yjanchity. Miich ajcxy jëbi yi tzajp myajcapxy, per ca' mnejhuüyigixy nej yhuimbizimy yi mijhuinma'ñ iixpejt huidibi Dios ytuymb ma jadachambi xii tiempo. ⁴ Yi jäy ajcxy huidibi cham tzinaayb, ooy yjibicjäyity ajcxy, ca' ajcxy capxymidoy Dios. Yi' ajcxy chojcpy co nyaj'ixipych tüg iixpejt mijhuinma'ñ huidibi tzomb tzajpjoty. Ca' Dios yaj'ixa'ñ ajcxy jadüg mijhuinma'ñ, com müid miich ajcxy jaybetyity je mijhuinma'ñ iixpejt huidibi Dios ytuun müid Jonás jecy'ajty.

Chi Jesús ixmajch je fariseos etz saduceos ajcxy, chi ñicxni.

Fariseos jäy ajcxy y'ixpijcin

⁵ Co Jesús etz ydiscipulos ajcxy yja'ty ma jadüg nüba', chi je' ajcxy yjäydigoy je tzajcaagy. ⁶ Chi Jesús ymina'ñ:

—Naygüend'ajtigix müid yi fariseos etz saduceos ajcxy, ca' mijpidaaci yi' ajcxy y'ayuc ytiy'ajt, com jadu'n yi' nipaady nej levadura.

⁷ Chi Jesús ydiscipulos ñayñimäyigixy miñ xyipy:

—Paady jadu'n ymina'ñ, je' co ti iich ajt je tzajcaagy njäydigooym.

⁸ Jesús nejhuüy nej ajcxy nayñimäyigixy miñ xyipy, chi nimay jecy:

—¿Na'amy co miich ajcxy minaangixy co ca' ajcxy tzajcaagy müidity? Janch hueeni miich ajcxy mmibijcin. ⁹ ¿Ney ca'ni miich ajcxy mhuinjihuüy? ¿Ney ca' mjäymechyii co iich migoox tzajcaagy nyajhuäcxy etz ni migoox mil je yëydijctijc anajty huidibi ajcxy cay? ¿E ni mga'ajihuüyii ajcxy naag cach cayduc uuctuc ti myajpidigy? ¹⁰ ¿E ni mga'ajihuüyii ajcxy co huixtujc tzajcaagy nyajhuäcxyich ma nimidaax mil yëydijc ajcxy huidibi caay etz naag cach cayduc uuctuc myajpidigy ajcxy? ¹¹ ¿Ney co ca' miich ajcxy mhuinjihuüy, co ca' iich yam nigapxy yi tzajcaagy huidibi miich ajcxy ti mjäydigoy, co ti nyajnimäyigixy je levadura huidibi je fariseos etz saduceos ajcxy ymüid?

¹² Huin'tit Jesús ydiscipulos ajcxy huinjihuüy co Jesús ca' anajty je' ti yajnimäyii ajcxy co huen naygüend'ajtigixy müid tzajcaagy levadura. Hue' janchity Jesús yajnimay ajcxy co huen naygüend'ajtigixy müid je fariseos etz saduceos ajcxy y'ixpijcin.

Pedro nidiy'aty co Jesús yi' je' je Cristo

¹³ Co Jesús yja'ty ma Cesarea Filipino naaxjot, chi Jesús y'amidooy je' ydiscipulos ajcxy:

—¿Ney jäy ajcxy ymina'ñ, pinic iich?

¹⁴ Chi ajcxy ymina'ñ:

—Nijëjity jäy ymina'ñ co miich je' Juan je Bautista. Nijëjity jäy ymina'ñ co miich je' Elías, e nijëjity ymina'ñ co miich je' Jeremías o jadüg profeta (huidibi tzinay jecy'ajty).

¹⁵ Chi Jesús ymina'ñ:

—¿E miich ajcxy nej minaangixy, pin iich?

¹⁶ Huin'tit Simón Pedro y'adzooy:

—Miich je' je Cristo, je Dios y'ung.

¹⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Jotcujc miich Simón, Jonás y'ung, je' co ni pin xycayajnimäy jada tiy'ajt, tügpajc je Dios Teedy nDeedyich huidibi jiihy tzajpjoty, yi' ti xyajnejhuüy jada tiy'ajt. ¹⁸ Iich miich nimaayb co miich mxii'adüyb Pedro, e hue' yhuimbizimy tzaa (hue' je', je tzaa tija'ñ je ayuc huidibi Simón ycapxy co je Cristo hue' je' anajty Dios), e ma jada tzaa ji ngoja'ñich

ñich ndzajptijc (hue' yhuimbizimy, ma ñich n'ane'min chondäga'n), e ni ca' oybi ymic'ajt ycamimadäpipy. ¹⁹ Ñich miich nmöhuamyb je cötujcin jadu'n nipaady nej tög ahuast huidibi m'id myaj'ahuädzipy Dios y'ayuc yti'y'ajt. Tüg'ócüy huidibi miich mgapx'adujcipy ya naaxhuñi, Dios nañ jadu'n capx'adugipy jüby tzajpjoy, e huidibi miich ya naaxhuñi ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jüby tzajpjoy.

²⁰ Huin'it Jesús nimay je' ydiscipulos ajcxy, co ca' huaad ni pin nimäy co yi' je' je Cristo.

Jesús nigapxy je' y'öcin

²¹ Ixti huin'itni Jesús yti'üy yajnimay je' ydiscipulos ajcxy co nicxamb jim Jerusalén etz co jim ooy y'ayoohua'n. Jim Jerusalén je judío mijjäydijc, je teedytjic huidibi tungmüdpí, etz yi escribas ajcxy ooy chaachytuna'ñiyi etz yaj'öga'ñiyi. Per codugüg xii huin'it yjugypiga'n jadüg'oc. ²² Huin'it Pedro m'idnicxy Jesús ahuingujc, e oy ooy, yminañ:

—Huindzin, ca' Dios tzocy nicx jadu'n mjaty. M'id miich ca' jébi jadu'n mjadipy.

²³ Per Jesús yhuäc-huimbijty, chi nimay Pedro:

—Huinhuäctuatcich Pedro, je mujcu' miich jadu'n xyajcapxp. Ca' nigoo xy'adzipyich. Ca' miich mhuinma'ñybidägy nej Dios tzocy. Yi' janchtiy miich mhuinma'ñ'ajtpy nej jäy ajcxy tzocy.

²⁴ Huin'it Jesús je' ydiscipulos ajcxy nimay:

—Pen je pinjaty xypamina'ñich, huen yci'mdzojcin ixmajtztäy etz huen yhuinma'ñybidägy co ayoohuipy m'id ñich ycixpi, ixti mabaad y'ögy. ²⁵ Huen pinjäy huidibi ca' ayoohua'n m'id ñich ycixpi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ajtin. Per pinjaty xypanicxpich oy nej ytimyjadipy, hue' je' ypadamyb yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. ²⁶ ¿Ti jäygidaacin yi' co tög jäy y'ocnayyapadiyb yi' meen etz mic'ajtin huindu'my ñaaxhuñiybi, e yjugy'ajtin cixipy tigoyipy tücciy? ¿Jadu'ñiyi jébi jäy y'alma yjugy'ajtin occoyuyi? Nigi choohuity jäy ajcxy y'alma yjugy'ajtin, ca'ydi jac ni ti. ²⁷ Ñich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoy, miinaambich jadüg'oc ya naaxhuñi m'id je ángeles ajcxy etz m'id nDeedych y'oy'ajtin. Huin'it micuejtähua'n tüg'ócüy je jäy nej anajty ti ytuungixy, pen oy, o ca' y'oyity. ²⁸ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ji ya naagity huidibi ca' y'öga'n ixti cooni xy'ixipyich jadüg'oc co ñich anajty nmiñ ane'mbi.

17

Co Jesús ñinix yajtigach

¹ Codudujc xii huin'it Jesús m'idnicxy Pedro, Jacobo, etz y'uch Juan ma tög mijcop, ma tög cop huidibi ooy ycixity. ² E jim copcixy Jesús ñinix ñaygojtigajtzi ma Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yhuindu. Jesús yhuñijjip yti'igy adicxp nej je xii yti'cin. E Jesús yhuit y'ahuimbijty janch poob jadu'n nej tög tiicxin. ³ E timetiini oy ijxcixy Moisés etz Elías ycapxy miydägy anajty m'id Jesús. ⁴ Chi Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, oy y'oyity co ñich ajt ya. Pen miich mdzojcpy jébi ñich ajcxy nyaj'oyiy tugüg tijcquemy. Tüg miich mje', tüg Moisés yje', etz tüg Elías yje'.

⁵ Pedro capxp anajty, tim huin'itiy tög joc yajn'idogoyday je' ajcxy huidibi ooy adicxp anajty. E ma je joc yajmidoy tög ayuc huidibi yminañ:

—Jadayaabi yéydijc ñich je' n'ung'ajtpy huidibi ooy ndzocy njihuñyich etz yi' ñich m'id njotcujcity. Amidoo'it miich ajcxy yi' y'ayuc.

⁶ Co Pedro, Jacobo, etz Juan jadu'n midooy je ayuc choon' jocjoty, chi ajcxy ooy chigüy etz ñayñitziitcidaaci ajcxy.

⁷ Huin'it ajcxy Jesús ñimiini etz nidoñ ajcxy, e yminañ:

—Pidicxix, ca' mdzigüyigixy.

⁸ E co ajcxy y'ixjigy, ca' anajty jim Elías etz Moisés. Naydügpajc Jesús yjac-huim'y m'id je' ajcxy. ⁹ E co ajcxy yminajcy ma je cop, chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca' ni pin miich ajcxy nyajnimähüipy jadu'n nej ti m'ijxcixy cham, ixti cooni ñich anajty ti njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögich.

¹⁰ Huin'it je' ydiscipulos ajcxy yajtiy Jesús:

—¿Nej co yi' escribas, yi' ajcxy huidibi nijaydutr etz yajnügejpe Dios y'ayuc, yminaangixy co Elías yi' miinaam jayjip etz axam je Cristo?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt co Elías ymiina'ñ etz yaj'oyiydähuary tüg'ócüy m'id Dios ycixpi. ¹² Per ñich miich ajcxy nimaayb co Elías ti y'oy. E je jäy ajcxy ca' nejhuñy pin yi', e ooy jibic tuuñ ajcxy, nej tim tzocjicy. E nañ jadu'n ñich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoy ayoohuambich ma yi' ajcxy.

¹³ Huin'it je' ydiscipulos ajcxy huinjhuñy co Jesús hue' anajty ñigapxyp je Juan, el Bautista.

Jesús yajtzögy tög jäy mo'tpa'mmüdpí

¹⁴ Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yjätý jim ma je mayjäy ajcxy, chi ñimiini tüg jäy. Chi je jäy ycoxtinay ihuuy ma Jesús yhuinduu, chi yminañ:

¹⁵—Huindzin, iich nmang pa'ayoohuic. Je' co ymüid mo'tpa'm' etz oy yaj'iyoooyi. Canaag'oc ti ycäy jinjoty ñijoty. ¹⁶ Paady iich ti nmüidmiñich ma müich mdiscípulos ajcxy, per ca' ajcxy ymadacy yajtzögipy.

¹⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Müich ajcxy huidibi jugy'ajtp jadachambi xii tiempo, ca' müich ajcxy mmübigañ Dios, ca' müich ajcxy mgapxymidoohuañ Dios. ¿Naag xii naag tiempo iich müich ajcxy njacmimexctugipy? Yajmiingix yi yeeg'anäg.

¹⁸ Co je yeeg'anäg yajmüidja'ty ma Jesús, huin'it Jesús ane'my je ca'oybi co huen pidzim ma je yeeg'anäg. E mic'amy je' chögy.

¹⁹ Jac co hueeñi, je' ydiscípulos ajcxy müidmiydac Jesús ahuingujc, chi ajcxy yajtiy ma Jesús:

—¿Nej co iich ajcxy ca' ti nmadägy nicx nyajpidzimgixyich je ca'oybi ma je yeeg'anäg?

²⁰ Chi Jesús yminañ:

—Je' co müich ajcxy hueeni mmübijcín. Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, co ixypiy müich ajcxy xy'ocmibicyich, ooy ixypiy jéda'ajty jadu'n nej je jac mutzpi ujtz tiam, huin'it jébi ixypiy mnimäy jadayaabi cop co huen jihuäcy ya etz huen nicxy huingduum, chi ñicxip je cop. Ni ti ji ycazipity pen janch müich ajcxy müidity mibijcín. ²¹ Jadayaabi picy ca'oybi pidzimipy co Dios nmüibjctzoohuim mictägy etz ayuu'ijt, ca' jac ti huinmañ.

Jesús nigapxy jadüg'oc y'öcín

²²⁻²³ Co anajty ajcxy yhuidity tügmucy jim ma Galilea y'it, chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—iich, je jäy huidibi tzoön tzajpjoty, yajcüyegipyich ma jäy. E yi' ajcxy xyaj'ögibich etz codugüg xii njugypigipyich jadüg'oc. Co je' ydiscípulos ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy yjotmaybaty.

Je cogüeitin ma je tzajptjc

²⁴ Co Jesús yja'ty müid je' ydiscípulos ajcxy jim ma je Capernaum cajp, chi huidi anajty ajcxy meñ yajmujcp müid tzajptjc ycixpi, oy ajcxy ijxcixy je Pedro, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej müich mhuindzin ycuejcpjy meñ müid tzajptjc ycixpi?

²⁵ Chi Pedro y'adzooy:

—Cuejtpy.

E huin'it hora co anajty Pedro ytigüy tigoty, chi Jesús jayijp ymigapxy, ñimay:

—Simón, ¿nej mmüinañ? ¿Pin je rey ajcxy yajcuejcpjy? ¿Yi' yjäy o huingjäy?

²⁶ Chi Pedro y'adzooy:

—Ma huingjäy huidibi ane'my ijtp.

Chi Jesús y'adzooy:

—Ah, ca'tz yi' yjäy huaad ti cuejticy. ²⁷ Per ca' ndzocyich co je cogüeitpi nyajcapx-mayiyim, nicx müich ma yi mij laguun e cohuidzi' jüby mxuñ, e je acx huidibi anajty jayijp huomb, je' myajpidzimipy, e ma y'ahuac jüby mbaadipy tüg meñ, yajpidzim je meñ e nicx cuet müid iich ycixpi etz müid müich ycixpi.

18

¿Pin je' jac nigü mijp?

¹ Je huin'it hora je' ydiscípulos ajcxy ymijhuäctay Jesús etz yajtiy:

—¿Pinjäy je' jac nig ymüid je mij'ajtin ma Dios y'ane'my jüby tzajpjoty?

² Chi Jesús mijhuoy tüg je pi'c'anäg. Chi pidacy je pi'c'anäg cujc'amy ma yi' ajcxy. ³ Chi Jesús yminañ:

—Janch tiy'ajt iich müich ajcxy nimäy, pen ca' müich ajcxy jothuimbijtcixy etz naybidaaccixy mhuinmañ jadu'n nej jada pi'c'anäg huinmañ müid, pues ca' mdigihuiipy ma Dios Teedy y'ane'my jüby tzajpjoty. ⁴ Paady, pinjaty müid yhuinmañ yung nax jadu'n nej jadayaabi pi'c'anäg müid yhuinmañ yung nax, je' je' je huidiib jac nigü mij'ajtin ymüid jüby ma Dios y'ane'my. ⁵ Hueñypinity huidibi müid iich ycixpi cöbigipy etz tzogipy tüg pi'c'anäg, jadu'n nej jada pi'c'anäg ti ndzocyich ti ngöbicyich, hue' jadu'n nipaady nej jihuüy ti xycöbicyich ti xychocyich.

Je huidibi ooy ycojotmayity co nbocycähuim

⁶ Hueñypinity huidibi jibic-huinmañ ymüidzimy, e yajpocycäy yi jadu'mbi pi'ctijc huidibi ajcxy xymünicxpejtcich, jac'oy ixypiy co yi jadu'mbi jäy ytimyñayöcxodziyüi tüg paandzaa etz ñayñajtzjibihuiipy mejyjoty. ⁷ Ooy ayoñity ooy jibicity co ji naaxhuñybi yajpaady tijaty huidibi yajtundigooby jäy ajcxy. Ni mina xii ca' tigoy y'idipy tijaty huidi yajtundigoy je

jäy ajcxy. Per mij ayo'n pada'n müid yi Dios pinjaty cojp tundigooyi. ⁸ Pen müich mgi' o müich mdecy xyajtundigooyb, jac'oy ixypy co mdim'ixpuxy etz ixjibipy jiguem. Nigi oy co mdigihuiipy ciduc tecytuc jilby tzajpjoty etz ca'ydí co mdigihuiipy müid metz mgi' etz metz mdecy mijjijnjoty huidibi nimina ycapich. ⁹ E pen yi mhuiin tug xyajpocycáhuamb, tím yajpidzim etz ixcätz jiguem. Com jac'oy mdigihuiipy müid tüg mhuiin ma juy'ájtín huinixibi, ca'ydí co mdigihuiipy müid metz mhuiin ma yi jün huidibi camina xii ycapich.

Je y'ixpejt, je cöbixy huidibi tigooy

¹⁰ Ca' m'ixtjicxy ni tüg pi'c'anäg huidibi xymibijcpich. Yi' ajcxy je' y'ángeles tím ijtüb jilby tzajpjoty ma Dios Teedy, iich nDeedy yhuinduu. ¹¹ Hich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, ti nmiinich ya naaxhuiñ, je' co nyajnitzöga'ñich je jäy ajcxy y'alma huidibi tigoyam. ¹² ¿Nej müich ajcxy mina'ñ? Pen tüg jäy ymüid migo'px cöbixy, etz pen yöydigooyb nidügti cöbixy, ¿nej ca' jébi ixmach je nimida'px majmocx midaax cöbixy etz nicxy ixtáy je jadügpí huidibi yöydigooy? ¹³ E pen ypatpy je tügpí huidibi yöydigooyb, chi ooy xondägy müid co anajty ti paady huidibi anajty ti ytigooy, ca' jadu'n yxondägy müid je nimida'px majmocx midaax huidibi ca' anajty ti yöytigooygixy. ¹⁴ Tím jadu'n nipaady müid Dios Teedy jilby tzajpjoty, ca' tzocy co ni tüg jäy y'alma tigoyipy.

Nej huaad tüg mmigüg nhuinmeecxim

¹⁵ Pen müich mmigüg xytuñ jibic, müidmiydac ahuingujc e yajhuinjihu' ma ti ytundigooy, pen xy'ayuchuinjihuuyb ti anajty mminaymigüpgigyii je mmigüg. ¹⁶ Pen ca' xy'ayuchuinjihuuy, chi huominipy tüg o metz mmigüg huidibi jébi nidí'ajt'adipy müich m'ayuc. ¹⁷ E pen nañ ca' je' ajcxy ayuc-huinjihuuhua'ñ, müidnicxip ma mibijcpidijc yöymujctac e jim ajcxy myajnaxipy jadu'n nej tüg huidibi ca' Dios mibicy etz jadu'n nej tüg yajcogüejtpí huidibi ooy pocymüidity. ¹⁸ Janch tiy'ajt iich müich ajcxy nimäy, tüg'óciy huidibi müich ajcxy mgapx'aducjpy ya naaxhuiñ. Dios nañ jadu'n capx'adugipy jilby tzajpjoty, e huidibi müich ajcxy ya naaxhuiñ ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jilby tzajpjoty. ¹⁹ E nañ jadu'n iich müich ajcxy nimäy, pen ya naaxhuiñ müich ajcxy nimetz mnaygápigixy co tijaty mmibijctzohuaangixy ma Dios, Dios, iich nDeedy huidibi jilby tzajpjoty, xymöhuipy huidibi ajcxy mbijctzooyb. ²⁰ Com ma müich ajcxy nimetz o nidügig naymüjcgixy, jim iich n'ity cujc'amy ma müich ajcxy.

²¹ Chi Pedro y'amidooy Jesús ymínañ:

—Huindzin, ¿naag'oc huaad nhuinmeecxich yi' ajcxy huidibi xymidundigooybich? ¿Nej nméecxibich ixti cooni huixtujc'oci?

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yhuixtujc'ócity, hue' meecxipy midaax migo'px jamida'px majmocx midaax'oc.

Je tumbi y'ixpejt huidibi ca'p ymigüg huinmeecxxy

²³ Dios y'ane'min jilby tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüg rey huidibi huijtz'oyi'yb müid je ytumbidijc jajadu'ñi ajcxy yjacminucxy'adyii. ²⁴ Je rey ytimyhuijtz'oyi'yxondacyñi anajty cuentas, co oy yjädy tüg ytumbi huidibi anajty minuucxy'ajtp canaag millón. ²⁵ Com je' ytumbi ca' anajty müidity ti müid migüedüib je' yhuindzin. Huin'it je huindzin ane'my co huen je' ytumbi yajtoocnax quipxyi müid y'ungdöxyijc etz tüg'óciy tijaty ymüid, jaydéb ñuucxy y'adujctáhuipy. ²⁶ Huin'it ytumbi ycoxtinay'ihuuy ma yhuindzin yhuinduu etz nimay: “Huindzin, pa'ayoogich, etz iich müich nmigüejtáhuipy.” ²⁷ Chi je tumbi yhuindzin yajtuñ pa'ayo'n, chi huinmeecxip je nuucxy, e yajpidzimy pujxtigoty. ²⁸ E mic'amy co je' ypidzimy pujxtigoty, chi yminaybati tüg ymigüg huidibi anajty müid quipxyi ti ytuñ. Je' anajty minuucx'ajtp tím hueeni, chi je' yöcmimadzij je' ymigüg huidibi müid ytuñ, chi nimay: “Cuet huidibi mnuucx'ajtpy ma iich.” ²⁹ Huin'it ymigüg ycojxtinay'ihuuy ma je' yhuinduu. Chi minuucxtaacy nimay: “Pa'ayoogich. Hich müich nmigüejtáhuipy.” ³⁰ Chi je jadügpí ca' mecxtujcin yajtuñ. Chi oy ymigüg pidägy pujxtigoty, ixti cooni anajty micuedyii. ³¹ Co je jacjadyii ymidumbidijc oy icy jadu'n nej ti yajtuñ je' ymigüg, chi ooy ajcxy jihuuy. Chi ajcxy nicx ma je yhuindzin etz yajnimayday tüg'óciy nejaty anajty ti ijxcixy. ³² Huin'it je' ajcxy yhuindzin oy yajhuoyii je' huidibi minuucx'ajtp canaag millón. Chi nimay: “Müich oy mdzachjibicjáyity. Ti iich müich nhuinmeecxí tüg'óciy je' mnuucxy, müid co müich pa'ayoohuin mbijctzooy ma iich. ³³ E müich nañ jadu'n ixypy ti mba'ayoy je' migüg huidibi müid mmíduñ, huidibi xyminuucxy'ajtp, jadu'n nej iich müich ti nba'ayoy.” ³⁴ Chi je huindzin ooy chachjotma'ty, chi pidacy ane'min co huen yajtzaachytuñ je' ytumbi mabaad cuejtäy tüg'óciy huidibi ñuucxy'ajtpy. ³⁵ Chi Jesús ycapxycjixni, mínañ:

—Tím jadu'n nej jada rey ti tuñ müid je ytumbi, nañ tím jadu'n Dios tunipy müid müich ajcxy, pen ca' nidüg nidügti müich ajcxy ca' mhuinmeecxxy je mmigügtijc amumdügot.

19

Jesús yaj'ixpicy müd co jäy ytöxyijc ixmach

¹ E co Jesús capxtay jada ayuc, chi choñ Galilea, chi oy yjädy ma Judea it jim Jordán mij nüü nínaxy. ² Chi ooy mayjäy ypanicxi, e jim yajtzoocy huudijaty anajty yuu müd pa'm müd.

³ Huin'it nijējity je fariseos ajcxy nimiiñ Jesús co yajmachcāhuaangixy anajty. Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej janch co Dios ti xymooyim cōtujcín co jēbi tūg yēydijc ixmadzip ytöxyijc müd tim hueeni ti capxy ti ayuc?

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy m'ixy ngapxy ma ymiñ jaybety ma Dios ñecy co je naaxhuiñybi chondacy, co Dios ogañ yajcojy tūg'óciy tijaty huudibi ji'ajtp co “Dios yajcojy tūg yēydijc etz tūg tōxyjäy”? ⁵ Nañ jadu'n Dios yminañ: “Je yēydijc y'ixmadzip ytaj teedy etz pudigñhuipy je' ytöxyijc. E je yēydijc etz ytöxyijc tū'ciy idaangixy.” ⁶ Paady ca' ñimetzity ajcxy, com je yēydijc etz ytöxyijc tūgmucy y'idaangixy. Com Dios ti huiztmucy je yēydijc müd je tōxyjäy, paady ca' huaadity co jäy ajcxy huiztzuacxyp tūbi Dios huiztmucy.

⁷ Huin'it je fariseos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Na'amy co Moisés cōtujcín ti yejcy jecy'ajty co tūg yēydijc jēbi huaad ixmach ytöxyijc, e mōhuipy ñinecy ñidiy'ajt e jadu'n jēbi ixmach?

⁸ Chi Jesús yminañ:

—Moisés jada cōtujcín ti xymoogixy co jēbi m'ixmajtzicxy mdöxyijc müd co miich ajcxy mdzachcōjuuñity, ca' mgapxymidohuaangixy Dios. Per co je naaxhuiñybi chondacy ca' anajty jadu'nity. ⁹ Janch tiy'ajt jadu'n nej ñich miich ajcxy nimaaygixy co je yēydijc huudibi yajjayhuacxp müd je ytöxyjäy, e je ytöxyjäy ca' anajty ti ytundigooy müd hungbi yēydijc, hue' je' yēydijc ytundigooy co ixmach ytöxyijc etz ypijctigach müd hungbi. Nañ tim jadu'n pen tūg yēydijc ypicy müd tūg tōxyjäy huudibi ñäy ti y'ixmachyii, hue' tundigooyb anajty je yēydijc.

¹⁰ Co Jesús ydiscipulos ajcxy midooy jada ayuc, chi ajcxy yminañ:

—Pen jadu'n jēdu'n je tiy'ajt co je yēydijc ca' huaad ixmadzip ytöxyjäy, jac'oy co ca' nbjicim.

¹¹ Chi Jesús yminañ:

—Ca' tūg'óciy je jäy huinjihuñy jadayaabi tiy'ajt. Jēyi ajcxy huinjihuñhuip pin ajcxy Dios pidaaci co huinjihuñhuip. ¹² Ji canaagnax je ayuc je huinmañ nej ca' yjēbity ypijcy je yēydijc. Naagity pi'ctijc yma'xung'aty e ca' yca'pxity ñinixy, paady ca' picy ajcxy. E nijējity je yēydijc ca' huaad ypicy, müd jēgixpi co anajty je' ti ymijaapigiyi. E nijējity yēydijc huim'y jaybicy müd jēgixp co ajcxy ytuñ ma Dios ytung, je Dios huudibi ane'myb tzajpjoty. Pinjaty cōbigamy ñich n'ayuc huen cōbicy.

Jesús conucxy maybi'ctijc

¹³ Chi naagity je jäy müdnicy y'ung y'anäg ma Jesús jaydēb yajcñixajipy etz Dios mibjctzoy müd yi' ajcxy ycixpi. Chi Jesús ydiscipulos ajcxy oiy je jäy ajcxy huudibi anajty müd miimb je y'ung y'anäg, nimaaygixy co ca' jadu'n y'oyity. ¹⁴ Per Jesús yminañ:

—Huen müd miñ ajcxy pi'c'anäg ma ñich, ca' mñijpcogapxiygixy. Com pinjaty ymibijcp ñich ngapxy n'ayuc, jadu'n nej jadayaabi pi'c'anäg ajcxy ymibicy, je' ajcxy tigñhuam ma Dios y'ane'my jūiby tzajpjoty.

¹⁵ Chi Jesús cñixajy je pi'c'anäg ajcxy. Chi ñicxni.

Tūg yeeg'anägnip comeñybi müdmädyg Jesús

¹⁶ Chi tūg yēydijc oy icy Jesús. Chi y'amidooy:

—Huindzin, ¿ti jada' co oy ñich ndunipyich jaydēb nbaadibich jugy'ajtin huudibi ca' ycixipy ytigoyipy?

¹⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co xyñimäyich co oy huindzin ñich? Dios tūgpajc oyip, ca' jac pin. Pen miich mdzocjpy co mbadañ jugy'ajtin huudibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina mguydunipy je Dios cōtujcín huudibi Moisés ycojaay jecy'ajty.

¹⁸ Chi je yeeg'anäg yajtiñhuimbijty:

—¿Huudibi cōtujcín müch mdijp?

Chi Jesús yminañ:

—Ca' migüg myaj'ögipy. Ca' migüg ytöxyijc migapxtigooyipy. Ca' mmeedzip. Ca' mmigüg mhuin'ñinip. ¹⁹ Yajmij'at mdaj mdeedy. Mdzogipy mjñhuñhuip müch mmigügtijc, tim jadu'n nej miich ci'm mnaychogyii.

²⁰ Chi je yeeg'anäg Jesús nimaayi:

—Ti nguydündäyich jadayaabi cōtujcín ajcxy maabi ñich nbi'c'atyich. ¿Ti jada nja-cyajtigoy'ijtpyich?

²¹ Chi Jesús jadüg'oc y'adzooy:

—Pen miich m'idam tudägy, nicx tootigoyda' huidijaty miich müid, etz mo' je meen' je jäy ajcxy huidijaty ayooob. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ajtin jiiiby tzajpjoty. Co jadu'n mdooctähuipy tijaty miich müid, chi miinip jadüg'oc ma iich nyajpaadyich, e pajmangich.

²² Co je yeeg'anäg jadu'n midooy, chi ñicxni taj may com ooy anajty chachcomeeñity.

²³ Huin'it Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ooy ymijhuinmañity co tüg comeeñiyäy ytiñhuipy ma Dios y'ane'my jiiiby tzajpjoty. ²⁴ Jadüg'oc nmına'ñich co ooy chipity co tüg comeeñiyäy tigiñhuipy ma Dios y'ane'my, nīgi ca' chipity co tüg camello ñaxipy ma tüg xu'ñ'ijx yxutity.

²⁵ Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy jihuyi huinmay. Chi ajcxy ñay'amidoohui miñ xyipy:

—¿Pin jébi paady je' y'alma nüdzoocin?

²⁶ Chi Jesús ajcxy huindicxpejty etz nimay:

—Je huidibi jäy ajcxy chipjihuiyib, müid Dios ca' ni ti chipity.

²⁷ Huin'it Pedro ymina'ñ:

—Huindzin, iich ajcxy ti n'ixmajtztäyich tüg'óciy huidijaty anajty iich ajcxy nmüid etz nbanicx iich ajcxy miich. ¿E ti jada' iich ajcxy nbaadaamybich?

²⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt nmına'ñich co anajty je xii je tiempo paady mina Dios yajtigajtztähuipy je tzajp etz naaxhuiñybi, co anajty iich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, n'ityich ma ngötujctacich oyi jiiiby tzajpjoty, chi miich ajcxy huidi ti xypahuidityich, miich ajcxy mbadamy majmetz cötujctac, e miich ajcxy mdiydunipy je majmetz picypí Israeljäy ajcxy. ²⁹ E tüg'óciy jäy ajcxy huidibi ti ixmajtztäy yjin ytiç, y'uch ymígüg, y'ung ytóxyijc, y'ung y'anäg, ytaj yteedy, o ycam ytu' müid iich ycixpi, yi' ajcxy ypadamyb migo'px'oc, ca'ydí huidibi ti ixmach. E ypadamy je jug'yajtin huidibi ca' ycixipy ytiçoyipy ni mina. ³⁰ Mayjäy ajcxy huidi cham ymüid mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ca' ajcxy müid'ada'ñ mij'ajtin cötujcin. E mayjäy huidi cham ca' müidity ajcxy mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ymüid'adamy ajcxy mij'ajtin cötujcin.

20

Je naymiduniptijc y'ijxpejt

¹ Jadu'n Jesús ymina'ñ:

—Je Dios y'ane'min jiiiby tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüg cogambi huidi ooy mij cam müidity. Chi je cogam jopyñi choñ ma oy nicxy ixtäy tumbidjic ajcxy huidi bajpidigipy yi uva cosecha. ² Chi ycapxytuñ müid nidüg nidüg ytumbi co mujuya'ñ tüg denario meen' tüg xüibi. Chi quejxy nidüg nidüg ytumbi ma je uva cam. ³ Chi petyxii je cogam ñicxy jadüg'oc tumbi ixtaayb. Chi paty cajp cujc nijëjity tumbi huidi ca' ti tung müidity. ⁴ Chi je cogam je tumbi ajcxy nimay: “Nixx miich ajcxy tuñ ma iich ngosecha. Cham nmujuyipy jadu'n nej ytiç'ajtity.” Chi ñicxy ajcxy midumbi. ⁵ Chi je cogam ñicxy jadüg'oc cujcxii tumbi ijxtaayb. Nañ jadu'n nicxy jadüg'oc minacyxii. ⁶ Nañ tim jadu'n tzuu jadüg'oc je cogam ñicxy tumbi ijxtaayb, chi paty nijëjity cajpucj huidi ca' ti tung müidity ajcxy, chi ajcxy nimay: “¿Na'amy co miich ajcxy myaajity? ¿Nej co ca' mnicxy mdungixy?” ⁷ Chi je' ajcxy y'adzooy: “Je' co ca' iich ajcxy pin ti xycapxytuñ.” Chi je cogam ajcxy nimay: “Nixx miich ajcxy tun ma iich nnaaxjot. Cham iya nmujuyipy jadu'n nej ypaadyii.” ⁸ Co oy ycodziyñi, chi je huindzin nimay je huidi ni gop'ajtp je tung: “Nixx mijhuoodäy je tumbidjic etz mujuyipy. Mujuy jayjip huidi ti ymiñ axam tumbi etz jim nicxy myajcogixiy ma huidi anajty ti miñ jayjip tumbi.” ⁹ Chi ajcxy jayjip yajmujuy je tumbi ajcxy huidi anajty ti ytiçy tumbi axam. Chi yajmujuy ajcxy jadu'n nej anajty jäy ñaymujuyii je tüg xüibi. ¹⁰ Co miñ je tumbi ajcxy je huidi ajcxy jayjip tigüy tumb. Chi ajcxy jot'ajti co jac'anaxy yajmujuya'ñ. Per quipxyjaty ajcxy paty tüg meen' nidüg'óciy je tumbidjic. ¹¹ E co ajcxy quipxyjaty yajmujuy, chi ajcxy ytiçy jotma'tpi. ¹² Chi ajcxy nimay je cam huindzin: “¿Na'amy co quipxyjaty iich ajcxy ti xymujuyich müid je huidi ti miñ axam tumbi? Yi' ajcxy tüg jaxixy ti ytuñ, e iich ajcxy tüg xii je anbi ti ngöbiçyich.” ¹³ Chi je cam huindzin y'adzooy, nimay nidügi je' ajcxy: “Miich, iich nmigüg, ca' iich jibic ti nduñich müid miich. ¿Nej ca' iich ajt ngapxytuunim co jadu'n nmujuya'ñ tüg denario meen'?” ¹⁴ Con yi mmeen', e nicxni. Jadu'n ndzocyich co quipxyjaty nmujuya'ñich miich müid huidi ti ymiñ axam ma je tung. ¹⁵ ¿Nej ca' huaad iich nduñich müid iich nmeen' nej ndzocyichi? ¿O co xyajca'oy'ixyich, co iich ooy n'oyjäyity?” ¹⁶ E huidi ajcxy jaccogixiy, yi' ajcxy jayjip'adam. E huidi ajcxy jayjip'ajtp cham, yi' ajcxy yjaccogixihuamb. May ooy yjayañhuoomiñ e hueeni huidi huin'ijxipy.

Jesús capxyidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

¹⁷ E co Jesús anajty ñicxy ma Jerusalén tü'aa, chi müd nicxy ahuingujc je nimajmetzpi ydiscipulos. Chi ajcxy nimay:

¹⁸ —Jadu'n nej müich ajcxy m'ijxy mnejhuüy cham ñich ajt nba'ttigüyüm jim Jerusalén. Jim Jerusalén ñich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, xyajcüyegaamich je teedy mjtungmüdpí etz escribas ajcxy. Nyajtyduna'ñich etz pidäga'ñ ajcxy ané'min co n'ögibich. ¹⁹ E yí' ajcxy xycüyega'ñich ma je huidibi ca' yjudiojäyity, jigix xyñixigibich xyajxigibich, xycoxipich, etz xyajcruutzpedipich ajcxy. E co n'ögibich, chi njugypigipich codugüg xü.

Huidibi Jacobo etz Juan ytajypijctzou

²⁰ Chi je Zebedeo ytöxyijc nimüñ Jesús müd metz je ymang; Jacobo etz Juan. Huin'it je ungday huingoxtinay'ihuüy Jesús, pijctzoy may'ajt. ²¹ Chi yajtiy Jesús:

—¿Ti mdzojcpy?

Chi je ungday y'adzooy:

—Tun may'ajt möhuipy ñich metzpi yí nmang yí jacmjtung ma müich m'ane'min, jaydéb ññahuipy ma müich mmijc, tüg a'oy'amy etz jadüg anajty'amy.

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Müich ajcxy ca' mhuinjihuüy ti ajcxy mbijctzooyb. ¿Nej mminaxa'ñ myajnaxa'ñ müich ajcxy je tzaachypi huidibi ñich nminaxamy nyajnaxamyich? Jadu'n nej jihuüy m'üga'ñ ajcxy je ta'm nüi huidibi ñich n'ügamy e mbaada'ñ je ñibejtin huidibi ñich nbadamyb.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jébi.

²³ Chi Jesús ymina'ñ:

—Janch t'y'ajt nej müich ajcxy mina'ñ co mmináxcixipy myajnáxcixipy je tzaachypi huidibi nnaxa'ñich. Per ca' ñich cötujcin nmüididyich co ñich müich ajcxy nbidägipy mjtungmüid, co myajpaadip tüg ma ñich nmijc a'oy'amy e jadüg anajty'amy. Hue' janchtiy Dios Teedy ymüid ni'ixi' pinjaty ti huin'ixy jaydéb yajnicxip je mjtung ma ñich n'ane'mdac.

²⁴ Co je nimajcpi ydiscipulos ajcxy nejhüüy jadu'n nej Jacobo etz Juan pijctzooy may'ajt ma Jesús, chi ajcxy ooy mjtoma'ty Jacobo etz Juan.

²⁵ Huin'it Jesús mijcapxy je' ydiscipulos ajcxy, chi nimay jadu'n:

—Müich ajcxy mnejhuüy co yí jäy ajcxy huidibi mjtungmüdpí ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yí' ajcxy huidibi mic'ajt müd ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je jäy ajcxy. ²⁶ Per müich ajcxy ca' mjadu'nity nej je mjtungmüdpí ma je maybi naax cajp. Pinjaty müich ajcxy je mij tung yajnicxip, copicy ñaybidägüyb nej tüg tumbi. ²⁷ Pen ji müich ajcxy nidüg nigohuajc'ada'ñ, copicy ñaybidägüyb nej tüg tumbi. ²⁸ Com ñich nañ jadu'n, je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, ti nmüñich ya naaxhuñ jaydébí nbubedipich yí mayjäy ajcxy. E canan yí' ajcxy xypubedipich. Ngüyegaamyich njugy'ajtin ma yí o'cin müd je mayjäy ycixpi, jaydébí ngohua'nich jäy ajcxy y'alma huidibi tigoyam.

Jesús yajtzoocy metz jay huintzpi

²⁹ E co Jesús etz ydiscipulos ajcxy yajppidzimy jim Jericó, chi ypanicxi ajcxy mayjäy. ³⁰ E jim anajty ññax nimetz huintzpi tüba'áy. E co ajcxy nejhüüy co jim anajty ñaxy Jesús, chi ajcxy yaaxpi jojcpí:

—Huindzin, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

³¹ Chi je mayjäy ajcxy ojcooty je metzpi jäy huintzpi, nimay ajcxy co huen amoñ. Per je huintzpi nügi minan'idich:

—Huindzin, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

³² Huin'it Jesús ytinayxijp, e ymina'ñ:

—Ocmín müich ajcxy ya.

Huin'it yajtiy:

—¿Ti mdzojcpy ndunipyich müd müich?

³³ Chi ajcxy ññaxa'yí:

—Huindzin, ndzojcpyich co xyajhuindicxigibich.

³⁴ Huin'it Jesús pa'ayoogoty ajcxy. Chi ajcxy nidoni ma je' yhuin, e mic'amy je huintzpi ajcxy y'ijxigü. Chi Jesús ajcxy panicxy.

21

Jesús ytigüy jim Jerusalén

¹ E co anajty Jesús etz je mayjäy ajcxy ti mihuingoni Jerusalén, chi yja'ty ma Betfagé cajp mihuingon je Olivos cögop. E jim Jesús quejxy nimetz ydiscipulos ajcxy. ² Chi ajcxy nimay:

—Nicxcix ma je cajp huidibi jim'amy. E jim tüg burro ycoxochity müd y'ung. Coguejtüdpí ajcxy je burro e yajmiingix ya ma ñich. ³ E pen jim pin nej xyñimäy, ññaxa' co je Huindzin yajtunam, e yajhuimbida'ñ mic'amy.

⁴ Jadayaabi oy jadu'n ytuñyii yjadyyi ycixy yca'pxy jadu'n nej je profeta jecyip jaay, co jadu'n yminañ:

⁵ Yajñima' je jāy ajcxy huídibi tziñaayb jim Sión (Jerusalén), oc'ixcxix, chi miñ ajcxy je mrey, yung nax yjot yhuinmañ müdíty je mrey, etz burrocíxy miñ. Ma tūg burro mang huídibi ytaj tzimay yajyōyp.

⁶ Chi je metz ydiscípulos ajcxy cuyduñ nej anajty Jesús ti y'ane'myii. ⁷ Yajja'ty ajcxy je burro müd ymang. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy jübe'ñ je metzpi burro müd ajcxy yjocxhuit, chi Jesús yaj'iñay je burro mang. ⁸ E je mayjāy ooy yajhuinyēbiy ajcxy je tū'aa müd yhuit, chi ajcxy oy ypuxy quipy y'aacx. Chi ajcxy pidacy ma je tū'aa. ⁹ E jim ñajxy je burro, e je mayjāy huídibi nicxp jayijp, e nañ jadu'n huídibi anajty mimb axam, ooy ajcxy ytigüy huambi jihuüyb, chach minangixy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios! ¡Ooy ycōmayity Dios! Huen capxpaady idipy jada yēydijc huídibi mimb ma yi nHuinzin Dios yxii etz müd ymic'ajt. ¡Gloria a Dios!

¹⁰ Co Jesús ytigüy jim Jerusalén, chi tūg'óciy je mayjāy huinmay'ahuídijty, chi ñay'amidóohuigixy miñ xyipy:

—¿Pin y' yjiibi jāy?

¹¹ Chi mayjāy y'adzooy:

—Yi' je' je profeta Jesús huídibi tzoon ma Nazaret cajp ma Galilea it.

¹² Huin'it Jesús ytigüy ma Dios ytjic. Chi ixquejxay tūg'óciy je ajuybi adooopi huídibi anajty yajpatp jiiby. Chi tijhuimbijttay tūg'óciy je mesa ma anajty jāy jim ymeeriyhuingogongixy, etz nañ jadu'n tijhuimbijttay je muuxytoocpi iñaybejt. ¹³ Chi jadu'n ñimay ajcxy:

—Jaaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy: “¡Ich ndijc je' y' ma jāy ajcxy Dios mibijctzoy”, per miich ajcxy hue' y' mhuañ meetzpi tijc.

¹⁴ E co anajty jiiby tzajptigoty Jesús, chi jiiby ñimiini huídijaty anajty huitntz, huídijaty anajty cīma'ty tecy'maty, chi Jesús yajtzoocytay. ¹⁵ Per je teedy ajcxy huídibi mǎjtungmüd etz je escribas ajcxy ooy mijotma'ty Jesús co ajcxy ijxy nejhuüy jadu'n nej Jesús anajty tuñ mijhuinmañ. Etz nañ jadu'n ajcxy ijxy co je pi'c'anāg anajty ajcxy yhuaangixy yjihuiyigixy jiiby tzajptigoty, yminaangixy: “¡Huen cōmay'idipy je rey David y'ap y'oc!” ¹⁶ Chi je teedy etz escribas ajcxy Jesús ñimay:

—¿Nej ca' miich mmidooy nej je pi'c'anāg chach minangixy?

Chi Jesús y'adzooy:

—Nmidooybich. ¿Nej ca' miich ajcxy mgapxyñi Dios ñecy ma ymiñ jaaybety co jadu'n ymina'ñiyi?:

Ti myaj'ixpicy iy ma je pi'ctjic ma'xungdijc jaydēbi ajcxy iibaadip capxpaadip Dios.

¹⁷ Chi Jesús ycapxycijxy müd je teedy etz escribas ajcxy etz chooñ jiiby tzajptigoty. Chi ñicxy ma Betania cajp, e jim yajnaxxy je tzumbi.

Jesús capxpojcy je higueri ca'p anajty ytiim'aty

¹⁸ E co yximiyy ytiicxigy, chi Jesús yhuimbijty Jerusalén. E ma anajty tim ytüyōy, jim yuubōccooti. ¹⁹ E jim ijxy ma tūba' tūg cop je higueri quipy. Chi ninicxy. Chi pāt'ijxy, per ca' anajty ni tūg ytiim, jēda'ajty je' y'aay. Chi Jesús ñimay je higueri quipy:

—¡Ni ca minaa xii mdiim'adipy!

E mic mīciyi je higueri quipy ytīch. ²⁰ E co je' ydiscípulos ajcxy jadu'n ijxy, chi ajcxy ooy huinmay. Chi ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Na'amy co yi higueri quipy mic'amy ti ytīch?

²¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy. Pen miich ajcxy müd je mibijcin, etz ca' ajcxy mmibicy aametz jotmetz, jēbi mijhuinma'n mdungixy nej ich ti nduñich. E nañ jadu'n jēbi jac mijpi mijhuinmañ mduñipy ajcxy. Jēbi ajcxy tun cop mñimāy: “Quēg ya, tigi' mejjoty” e xycapxymidohuipy ajcxy je tun je cop. ²² E tūg'óciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb huen ytimytijyity, pen mmibijcp ajcxy, mbaadip ajcxy.

Jesús ycōtūjcin

²³ Co Jesús yja'ty Jerusalén, chi ytigüy jadüg'oc ma Dios ytjic. E jiiby anajty yaj'ixpicy je mayjāy, chi ñimiini je teedy mǎjtungmüdp etz judío mijjāydijc ajcxy. Chi ajcxy y'amidoohui:

—¿Ma cōtūjcin ti mbaady co jadu'n mduñ tzajptigoty? ¿Pin jada cōtūjcin ti xymōy?

²⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n ich miich ajcxy nyaj'amidoohuamy tūg ayuc. Pen m'adzooyb ajcxy jada ayuc, huin'it ich miich ajcxy nyajñimāhuipy ti cōtūjcin ich müd nduñ huídijaty. ²⁵ ¿Pin quejxy je Juan, je Bautista, yajñibejtpi, Dios o jāy ajcxy?

Chi ajcxy ñayñimāyigixy miñ xyipy:

—Co ixxyipy ajt n'adzoohuim co Dios Juan quejx, huin'it xy'adzoohuim: “¿Na'amy co miich ajcxy ca' mmibjicy Juan?” ²⁶ Per nañ jadu'n ca' huaad nminaanim co jāy ajcxy yajñibjicy Juan, com nejhuuuyim co yi mayjāy mibijccixy co je' anajty Dios tūg y'ayucnajtzcaxñybi.

²⁷ E paady ajcxy jadu'n adzooy Jesús:

—Ca' ñch ajcxy nejhuuuyigixy.

Huin'it Jesús yminañ:

—Nañ jadu'n ñch ca' nigapxa'ñich pin je' ycötujcin mūd nduñich huidijaty.

Je metzpi ung iixpejt

²⁸ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej m'oc'ixy m'ocjaygugi' jadayaabi ixpejt? Tūg je yēydijc ymūd anajty metz je' ymang. Chi nimay je mijpi: “Nixx cham m'octuñ ma ñch n'uva cam.” ²⁹ Huin'it je' ymang y'adzoohui: “¿Ca' nñicxa'ñich!” Chi jaccohueeñyi je' ymang yhuinmaydigajch, chi ñicxy tumbi. ³⁰ Chi je ungleedy oy ixy je ymang mutzpi. Chi nañ jadu'n nimaay co huen nicxy tuñ. Chi je' ymang mutzpi y'adzooy: “Oy, cham nixxibich.” Per ca' ñicxy. ³¹ ¿Huidi je' nidūgti ycuymuñ nej anajty yteedy tzocy?

Chi ajcxy yminañ:

—Je' ymang mijpi huidibi jayijp nimay.

Huin'it Jesús nimay ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je huidibi ajcxy yajcogūejtpi etz je tōxyjāy ajcxy huidibi tundigooyb mūd yēydijc, je' ajcxy tiñihuamb jayijp ma Dios y'ane'my jūiby tzejpjoty, ca'ydi miich ajcxy. ³² Paady ycixpi oy ymūñ je Juan huidibi jāy ajcxy yajñibejt, Juan yajñi'ixuyigixy je mayjāy nej ajcxy jēbi yjothuimbidiipy ma Dios. E miich ajcxy ca' mibijcy jadu'n nej Juan yminañ. Per je' ajcxy huidibi yajcogūejtp etz je tōxyjāydijc huidibi tundigooyb mūd yēydijctijc, ymibijc je' ajcxy Juan. Oy miich ajcxy mja'ixy, per ca' mjothuimbidaangixy etz ca' mibigaangixy.

Je naymiduuniptijc jibicjāybi ajcxy y'ixpejt

³³ Chi Jesús yminañ:

—Oc'amidoo'ijtcix jadayaabi iixpejt. Ji anajty tūg je huidibi nihuindzin'ajtp mijpi je tundac. Chi je cogam uvas cojy ma je ytundac etz jūgajy. Chi yaj'oyūiy ma anajty jēbi je uvas ññi yajñigidāgaani. Nañ jadu'n cojy tūg tzaaboch cixpi, jixix jēbi cuend'aty ycam. Co yaj'oyiday, chi je cogam yejcy pijctzoy je ycam ma je jāy ajcxy huidibi naymiduanañ. Chi oy chooni je cogam nicxy viaje tumbi. ³⁴ Je huin'it tiempo co yhuaad'ajtni je cosecha, chi je cogam quejxy nijējity ytumbi jim ma huidibi anajty ti yajñijctzoy je ñaax co huen mōyii je huidibi yi' paadaañ. ³⁵ Per je jāy huidibi anajty ti naax pijctzoy, chi ajcxy majch je tumbi. Chi ajcxy ooy huinhuojpy jijphuojpy tūg. Chi ajcxy huingäch jijpäch jadūg. Chi ajcxy je midugūgpi yaj'o'cy. ³⁶ Chi je conaax cogam huingbi ytumbidijc quejxy. E nañ jadu'n ajcxy oy tungixy jadu'n nej anajty ti tungixy je jayijp'atypi. ³⁷ Chi yc'i'm'ung oy quejx cogixiñi. Hue' jot'ajti co yajmij'adiñy je' y'ung. ³⁸ Per co ajcxy je tumbidijc iixpejt je cogam je' y'ung, chi ajcxy ñaygapxi: “Tzoc ajt yaj'o'cim je cogam ymang, com yi' je' mihu'mamb je' yteedy je yjugy'ajtin je ypidāgy. E co ajt nyaj'o'cim, chi ñch ajt nmihu'mim je cam.” ³⁹ Chi ajcxy majch je cogam ymang. Chi ajcxy huijtzpidzimy ma je tundac. Chi oy yaj'ōccixy.

⁴⁰ Huin'it Jesús yminañ:

—Co anajty ti miññ je conaax je cogam, ¿ti jada' y'octunipy mūd je tumbidijc ajcxy?

⁴¹ Chi je teedytjic etz mijjāydijc y'adzooy:

—Je cogam yaj'ōgipy yijūibi jibicjāydijc, ca' ajcxy pa'ayoohuipy, etz yegipy je uvas cam pijctzoy ma je huingbi jāy huidibi yegipy je pidāgy huidibi cogam paatip.

⁴² Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy mgapxy ma miññ jaaybety ma Dios ñecy? Jadu'n yminañ:

Je yēydijc huidibi je jāy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidāgy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nej tūg tzaa oybi huidibi je pojtzpidijc ca' ajcxy yajtuna'ñ, e je' je' oy ti yhuimni ma anajty yjaccopicity. Je Huindzin Dios jada tung ti tuñ, e ooy oy n'ixxim yi' ytung.

⁴³ E paady jadu'n ñch miich ajcxy nimāy co miich ajcxy myajpiga'ñ yi m'it mlugar jūiby tzejpjoty ma Dios y'ane'my etz yajmōhua'ñ je huingbi jāy je huidibi amuumdūgijot naygiyējcp ma Dios. ⁴⁴ Pinjaty ca' cōbiga'ñ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadaamb, ytmnipatp nej jihuñy jim ycixciday ma je tzaa nicx, tijhuñz yjajtahuipy. O pen je mij'ane'mbi midziptzoñ je jāy, chi ytigojdāhuipy ajcxy, tim jadu'n nej jihuñy je tzaa ñigidaagoodyi ajcxy, e janch jaam pūx nicxy yjaty.

⁴⁵ Co ajcxy midooy, chi je teedytjic etz je fariseostijc huinjuhuñy co yi' ajcxy yajñigapxyp,

⁴⁶ chi Jesús ajcxy jamadzaañ. Per tziguyb anajty ajcxy mūd je mayjāy, je' co je mayjāy anajty mibijccixy co Jesús najtzcapxiñy Dios ytiy'ajt.

22

Je iixpejt ma jāy anajty piǰcpidǰc nix#duuñ

¹ Chi Jesús jadüg'oc ytiǰiǰy caprx müid iixpejt, ymínañ jadu'n:

² —Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej je rey ymang ocnix#duñ co ti ypicy. ³ Chi je rey quejxhuácxatay je ytumbi co huen nicxy huoomujctaaŷgixy je huidijaty anajty ti yaj'nímaaygixy co míingixipy ma ytuna'ñyíi yjada'ñyíi je piǰcin. Per ca' je' ajcxy ymína'ñ ma je piǰcin nix#duñ. ⁴ Chi quejxnip huingbi ytumbi, nímay ajcxy: “Nímaaygix je tibi oy jayijp'aty mnímaaygix jadu'n co huen mmiingixy ma yam je caayin uucin ni'ixi' y'ity. Ti je huaǰ nǰcǰpi nyaj'ögyich. E ni'ixi' ijttaayñi, huen miiñ ajcxy ma je piǰcin ytuna'ñyíi yjada'ñyíi.” ⁵ E je' ajcxy tibi anajty yaj'nímaaygixy, ca' ajcxy je' ytimy tuñ cuendi. Nijéjity ajcxy ñicxy ma ytundac. Nijéjity ajcxy ñicxy tooǰ yeǰcǰ; ⁶ e nijéjity ajcxy majch je rey yquejxyöybi ajcxy, chi ajcxy oy chaachytuñ, chi yaj'o'cy. ⁷ Chi je rey ooy chachjotma'ty. Chi je soldados ajcxy quejxy co huen nicxy yaj'öctáyíi je jāyyaj'öǰc ajcxy etz ytoydáhuip je ycaǰp. ⁸ Chi je rey nímay je ytumbi ajcxy: “Ni'ixi' ijtáy ma jadaayaabi je piǰcin yajnix#duna'ñ. Per je huidibi ajcxy ti yajnimáy ca' ajcxy míhuaady co ymíingixipy. ⁹ Nicx miich ajcxy majaty jāy yñin ytiǰc. Nímaaygixy tüg'öciy piñjaty ajcxy mbaty, co huen miingixy ma je piǰcpi.” ¹⁰ Chi ñicxy je rey ytumbi ajcxy. Chi ajcxy müdmüiday je mayjáy, je oyjáybi etz je jibicáybi. Chi y'ujtztay je rey ytiǰc müd je mayjáy. ¹¹ Huin'it je rey ytiǰiǰy mayjáyjoty, íxa'ñ anajty huidijaty ti yajhuomiñ. E jiiybi tüg yéydǰc ti iixpaty huidibi ca' anajty ti ñayxoxyii, jadu'n nej jāy nayxóǰixgixy co ajcxy nicxy ma tüg piǰcin. ¹² Huin'it je rey mínañ: “Migüg, ¿nej ya ti mdǰgíy tigoty, e ca' mxoǰx müdity nej ypaadyi?” E je yéydǰc amoñyi je' yhu'i'my. ¹³ Chi je rey nímay huidibi anajty jim pubejtp: “Cixotz tecyotz jada yéydǰc etz pidáǰ agoottztuuby. E jiiybi yjihuipy yáxipy, jiiybi ytiǰt huinqueedip müd jotmay.” ¹⁴ Com may je jāy ajcxy huidibi ti yajhuooy, e hueni ajcxy huidibi ti yajhuin'ixy.

Je cogüejtñ ñimíydǰy

¹⁵ Je huin'it tiempo je fariseos ajcxy tuñ quipxycapxy co anajty xihuaangixy níhuambedaangixy Jesús. ¹⁶ E jadu'n ajcxy quejxy ma Jesús yajpaady naagity huidibi minicxpejt je fariseos ajcxy ytiy'ajt etz naagity huidibi míñicxpejt je Herodes ytiy'ajt. Chi ajcxy Jesús nímay:

—Huindzin, nejhuuǰybich #ch ajcxy co miich mgapxy je tiy'ajt. Tudáǰy myaj'ixpicy jāy ajcxy jadu'n nej huaad ajcxy cuychinaaygixy Dios ytiy'ajt. E ca' mgüendituñ nej jāy ajcxy ymínaangixy. Tú'ciy miich mduñ müd comeeñyǰy etz müd ayoobtǰc, ca' huin'ixpety myaj'ixpicy. ¹⁷ Nejhuíhuamay #ch ajcxy nej miich mína'ñ pen tiy'ajt jadu'n: ¿Nej ndundigooyim ma Dios ycótujcin, co ngüejtim ma César, je romano mij'ane'mbi?

¹⁸ Per Jesús ñejhuuǰyb anajty ajcxy yjibic-huinma'ñ, e chi ajcxy nímay:

—Ooy miich ajcxy naybidaacigixy nej jihuǰy ooy mdudáǰyity, e ca' yjanchity. ¿Na'amy co ajcxy ychachjot'ixy ychachhuinma'ñ'ixyich? ¹⁹ Yaj'ixcicich tüg meeñ huidi müd migüéjtigixy César.

Chi ajcxy mímiñ tüg meeñ. ²⁰ Chi co Jesús y'ixy je meeñ, chi yajtiy:

—¿Pin y'ahuinax e pin yxií cixjaay ma jada meeñ?

²¹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Je romano mij'ane'mbi y'ahuinax etz yi' yxií.

Huin'it Jesús je' ajcxy nímay:

—Mo' je César huidibi yi' yjé'ajtpy, etz mo' Dios huidibi Dios yjé'ajtpy.

²² E co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy jihuǰy huinmay. Chi ajcxy íxmajch Jesús, e ñicxni ajcxy.

Yaj'amídooy ajcxy je jugypǰcin co pin ti y'öǰy

²³ Je huin'it xii je saduceos ajcxy oy íxy Jesús. Yi' ajcxy ymína'ñ co ca' yjugypǰga'ñ je öǰcpi ajcxy. E jadu'n ajcxy huinma'ñ pidáǰy, e ymínaangixy:

²⁴ —Huindzin, jadu'n miiñ ma Moisés ycótujcin co je yéydǰc huidibi ypicychinaayb müd ytóxyǰc, e pen öǰc je yéydǰc, e ca' ni tüg y'ung yajhu'i'my, copicy co co'öcytóxyǰy ypiǰctǰgadzipy müd je yéydǰc ymíguéx. ²⁵ Pues jii ma #ch ajcxy anajty tüg quéx je yéydǰc níhuixtujc. Je ungoob ypiǰcy, e chi íx'ögy ytóxyǰc, e ca' ni tüg y'ung yajhu'i'my. Chi je míguéx ypiǰctǰgajch müd je tóxyǰy. ²⁶ Nañ jadu'n je mímetzpi yéydǰc íx'o'cy ytóxyǰc. Nañ jadu'n je midugüǰpi yéydǰc íx'o'cy ytóxyǰc. E jadu'n oytuñyíi yjadyíi müd je tóxyǰy co ti anajty müddzinay'abidzímday je níhuixtujcpi yéydǰc tüg quéxpi. E je níhuixtujcpi ajcxy íx'o'cy je tóxyǰy, e ca' ni tüg y'ung ajcxy yajhu'i'my. ²⁷ Chi nañ jadu'n oy y'öcni je tóxyǰy. ²⁸ E co anajty xii tiempo paty, co anajty Dios yajjugypǰcy yi tibi ajcxy y'ögy, ¿huidibi jada' ajcxy nidüǰti je yéydǰc tóxyǰc'adaañip je tóxyǰy? Com ti ajcxy jadu'n níhuixtujcpi müddzinay'abidzímigixy.

²⁹ Chi Jesús je' ajcxy y'adzooy:

—Miich ajcxy ca' mhuinjihuüy je tiy'ajt, com ca' mnejhuüyigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuüyigixy je mic'ajt huidibi Dios ymüd. ³⁰ Pues co anajty yjugypijccixy je jäy tiibi y'öccixy, chi ca' ajcxy ypigañ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhuiyb y'ung huen pijccixy. Hue' ajcxy yjugy'adaangixy chinähuaangixy jiiby tzajpjoty, tim jadu'n nej je ángeles ajcxy chinaangixy jugy'ajtcixy. ³¹ Per je tiy'ajt co jäy ajcxy tiibi y'öccixy yjucypigaangixy jadüg'oc, jébi mbaatcixy jada tiy'ajt ma Dios ñecy. Dios ci'm jadu'n minañ: ³² "Fich je' je Dios huidibi Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy." Com yi Dios ca' yi' yDios'aty ma yi öcpi ajcxy. Yi Dios Dios'ajtp yi' ma yi juugypi ajcxy.

³³ E co je mayjäy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy tzachjihuiy tzachhuinmaay je Jesús y'ixpjin.

Je ane'min huidibi ooyycopicyty

³⁴ E co je fariseos ajcxy nejhuüy co Jesús anajty ti yaj'amoñyii je saduceos ajcxy, chi ajcxy ñayöymujctaayi. ³⁵ E jim anajty tüg leyhuindzin huidibi Jesús anajty jot'ijxyp huinma'ñ'ijxyp, chi y'amidooy:

³⁶ —Huindzin, ¿ma yi maybi Dios ycötujcin, huidibi yi' jaccopicyip?

³⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Tzoc jihui' etz yajmij'at nHuindzin'ajtim Dios müd tüg'óciy m'aa mjot, etz müd tüg'óciy m'alma, etz müd tüg'óciy mhuinma'ñ. ³⁸ Jada je' jadu'n je Dios ycötujcin huidibi jaccopicyip, etz huidibi tim jayijp. ³⁹ Je mimetzpi Dios ycötujcin jahueengi tü'ciy ñaybadyi müd je jayijpi, yi' huidibi jadu'n minamb: "Tzójccix jihuiyigix yi mmigügtijc, tim jadu'n nej mnaychogyii nayjihuiyüi ci'm." ⁴⁰ Jada Dios metzpi ycötujcin jaccopicy jacnic'ajt müd ca' jac huidibi cötujcin huidibi Moisés etz je profetas ajcxy yejc.

¿Pin je' y'ung je Cristo?

⁴¹ E ma anajty jim tügmucy yjac'ijtcixy je fariseos, huin'it Jesús yajtiy:

⁴² —¿Nej miich ajcxy huinmay müd Cristo? ¿Pin je' y'apmang?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Je David je' y'apmang.

⁴³ Chi Jesús ajcxy nimay:

—¿Na'amy co David anajty ti ymina'ñ co Cristo hue' je' yi' yhuindzin? Jadu'n ti capxy David anajty müd je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ymina'ñ:

⁴⁴ Je Huindzin Dios nimay ñich nHuindzin: "Ña' ma ñich n'a'oy'amy, ixti cooni ñich miich nyajmimadägip ma je mmidzip ajcxy."

⁴⁵ ¿Nej jébi David ymij'ap'adyii je Cristo? Com David ci'm ymina'ñ co Cristo yi' je' yhuindzin.

⁴⁶ E nitüg'aa ajcxy yca'adzohumbijty. E jadu'n nej je xi tiempo yjacnicx anajty ca' ni pin ocjacyajtiñi hidijaty ayuc.

23

Jesús xiy ajcxy je fariseos etz escribas

¹ Chi Jesús nimay je mayjäy etz yi' ydiscípulos ajcxy:

² —Je escribas etz je fariseos ajcxy chachnaygömáayigixy co yi' ajcxy jajtp nej capxti'cxipy je cötujcin huidibi Moisés yjaay jecy'ajty. ³ Oy co ajcxy mguydunipy jadu'n nej yi' ajcxy xya'ixpijccixy Dios y'ayuc, capxymidoogix nej xñimaayigixy per ca' mdungixy huidibi yi' ajcxy ytumb, com yi' ajcxy oy ycapxcixy e ca' ajcxy cuydungixy. ⁴ Yi' ajcxy nigo yajcojixy canaag costumbre huidi je jäy ajcxy ca' mimadäga'ñ, e ca' ajcxy pa'ayoy je jäy, tim jadu'n nipaady nej jihuiy tüg tziy ti mooygixy jemxypi huidibi ca' je jäy ajcxy mimadäga'ñ, e yi' escribas etz fariseos ajcxy ni ca' ycíhuax yajpaadaangixy je tziy. ⁵ Tüg'óciy huidi yi' ajcxy ytumyb, je' ajcxy ytumyb co huen jäy ajcxy ixyii, jaydëbi yajcömay ajcxy. Yi' ajcxy yajhuimboc-huiniyigixy etz ñayyajcihuiniyigixy Dios y'ayuc. Nayxojcixy müd huit yooñjatypi co chachömayaangixy. ⁶ Ooy ajcxy tzocy ñaybejt ma je' iñäy je ane'mbi ma jäy ajcxy yxiñduñ. Ooy ajcxy tzocy yi' cödumbi ñaybejt ma je naymujctac. ⁷ Yi' escribas etz fariseos ajcxy oy tzójccixy co ajcxy yajcapxpoocxip huindzigi'ñ'amy mayjäyduum. Etz nañ jadu'n ajcxy tzocy co jäy ajcxy yajmij'adiyb nej huindzindijc ixpicytijc. ⁸ Miich ajcxy ca' jadu'n m'a'ixihuiy co ajcxy xytijipy huindzin com nidüg'óciy miich ajcxy mnaymigüg'ájtigixy, etz tügpajc je' huidibi miich ajcxy mhuindzin'ajtpy yi' je' Cristo. ⁹ E nañ jadu'n miich ajcxy ya naaxhuiñ, ca' oy ni pin mdeedy'adiyb co müd miich ajcxy tügpajc je mDeedy, huidibi jiiby tzajpjoty. ¹⁰ E nañ ni mganaydijiyb ajcxy mij ane'mbi, com yi' Cristo je' tügpajc miich ajcxy mmij'ane'mbi. ¹¹ Je pin jaccapxymidoob ymigügtijc, je' je' mij'ajtün müd ma miich ajcxy. ¹² Pinjaty huidibi ci'm naygömayip, tzöydu'nbaadip je', e pinjaty naybidaacip nicy xeemy, je' je' capxpaady y'idipy.

¹³ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy! Miich ajcxy mnyabidaacigixy nej jihuüy ooy mdudägýjáy, e ca' yjanchity. Miich ajcxy mgoyüchpy je Dios ytij'ajtin nej huaad jáy ajcxy ytigýy jüby tzajpjoty ma Dios y'ane'my. Ni miich ajcxy mgatigýygixy, e nañ ni mga'a'ixüygixy co huingbi ytigühuip.

¹⁴ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy! ¡Miich ajcxy m'aanüdacp! Miich ajcxy myajcixtaayí yí co'ögy ytoxyjáy ypidágy müd ajcxy m'adzojcin, e mdungixy ooy jecy tzajpcapxycapxií, jigix capxpaady mbidzimipy. Dios nügi chaachytunip miich ajcxy müd mbocoy ycixpi, ca'ydi jac pin jáy.

¹⁵ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas, miich ajcxy naybidaacigixy tudágy, e ca' yjanchity! Mhuinyöy'abidzimy miich ajcxy je naaxhuifnybi, co mgapxhuäcxa'ñ je m'ixpijcin ma je tügpí jáy. E co ajcxy je' myajmbicy, huin'it mejtz jadu'ñy je pocy anajty müdity je jáy, ca'ydi miich ajcxy.

¹⁶ ¡Ay miich ayoob ajcxy huídibi jadu'n idützp nej tügi huintzpi huinhuoy! Miich ajcxy minamb co pen tüg jáy tuñ yhuandaacin, e ibaati capxpaati Dios ytijc, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen íbatpy capxpatpy je oori huídibi jüby ma Dios ytijc, huin'it janchity cuyduñ je huandaacin. ¹⁷ Tzuudijc locidijc huídibi ca' huinjihuüy je tiy'ajt. ¿Huídibi jaccopicyip: je oori o je Dios ytijc ma je oori yoxy ity?

¹⁸ Nañ jadu'n miich ajcxy mina'ñ: "Pen tüg jáy huandaacin tuñ, e capxpaady je altar ma Dios yajhuindzigýy, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen capxpaady je huindzigýy'ñ tzüch ma je altar ma Dios yajhuindzigýy, chi cuyduñ yhuandaacin." ¹⁹ ¡Tzuudijc locidijc huídibi ca' huinjihuüy je tiy'ajt! ¿Huídibi jacmij'ajtin ymüid je huídibi ti yajyoxy o je altar? ²⁰ Pinjaty capxpatp je Dios ytijc ma Dios yajhuindzigýy y'agapxmuctaayb anajty huídijaty jüby yajpaatp ma Dios yajhuindzigýy. ²¹ Pinjaty capxpatp je Dios ytijc, ca' anajty jëyi capxpaady Dios ytijc, nañ ycapxpatp anajty Dios huídibi jüby tzinaayb. ²² Pinjaty capxpatp je tzajp, nañ capxpatp anajty Dios y'ane'mdac quipxy müd Dios huídí tzinaayb jüby.

²³ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, huídí naybidaacip tudágy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mooby Dios je tügpicy je majcpi huídibi je' paatip, lxti yí tzajnimang, yí ruda etz je pi'c'ujtz'ay ung. Per ca' ajcxy mduñcuenti je cötujcin huídibi jaccopicyity. Miich ajcxy ca' mdzináy tydudágy müd je migügtijc. Miich ajcxy ca' mmüidity pa'ayo'n müd je' ajcxy huídibi ayoob jottigooyb, etz ca' mmüibijccixy Dios. Jada ixypiy ajcxy mbaadumyeb, e mooygixy Dios je tügpicy je majcpi. ²⁴ ¡Tzuudijc locitijc! Miich ajcxy ti m'anajxyp je uux, e mgojinnaaxcixy je camello, je mijpi iyujc.

²⁵ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudágy jáy, e ca' yjanchity! Jüby jotjoty huinma'ñyoty miich ajcxy müdity jibicpi. Miich ajcxy müd je ca'oy'ixii etz je adzojcin. Tim jadu'n nipaady nej jihuüy myajhuächpy ajcxy yí tasi ninicx yí texy ninicx, e chi myajhui'my jibicpi ma tasijot ma texyjot. ²⁶ ¡Tzuudijc miich ajcxy! Jayjip yajhuädz jüby jotjoty texy tasi, huin'it hui'm nañ jadu'n huädz nügix'amý.

²⁷ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudágy jáy, e ca' yjanchity! Jadu'n miich ajcxy nipaady nej öcpi jut. Je öcpi jut nügix janch oy yquëxigy, per jüby jutjoty ujtz jüby müd je öcpi pajc etz müd jibicpi. ²⁸ Jadu'n ajcxy mguëxigy mayjäyduum nej jihuüy ooy m'oyjäyity, per jüby jotjoty müd jibic-huinma'ñ.

²⁹ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudágy jáy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mgo'abojtcixy yajxon je öcpi jut ma profeta ajcxy ñaaxtigüy, etz mxoxy ajcxy müd je pijy ma ñaaxtigüy je tudágy jáy ajcxy, ³⁰ e miich ajcxy nayñimaayigixy miñ xyipy: "Co ixypiy anajty n'octzinaayim jecy'ajty ca' ngapubejtím co ajt nmij'ap nmijteedy yaj'ögy je profetas ajcxy etz je tudágy jáy ajcxy." ³¹ Müd jada ycixpi miich ajcxy nejhuüyb co miich ajcxy m'ap'adyii mdeedy'adyii je jibicjäydijc ajcxy huídibi yaj'öc je profetas. ³² ¡Miich ajcxy yajcixcixy je jibicpi huídibi ajcxy mmij'ap mmijteedy yajtzondac!

³³ ¡Jadu'n miich ajcxy nipaady nej mayxoox! Ca' miich ajcxy madägipy cöguëgipy je tzaachypí jüby ayoodactuuby. ³⁴ E paady nguexaamybich ma miich ajcxy profetas etz huídibi ixpicyip ma Dios y'ayuc. etz huídibi xyaj'ixpigamb ajcxy yí Dios ñecy. Per miich ajcxy myaj'ögamyb myajcruutzpedamyb nijëjity, etz nijëjity mgoxamyb mhuobamyb ajcxy jüby tzajtigoty etz m'ixhuídida'ñ mbahuidida'ñ ajcxy cajp cajp. ³⁵ Je mijpocy xyñigidaccoda'ñ miich ajcxy, jadu'n nej je oyyäy ñi'py temy yojcy jecy'ajty, oga'ñ chondacy müd je oyyäy Abel etz ycogixiy müd Zacarias, je Berequías y'ung huídibi miich ajcxy mmij'ap mmijteedy myaj'o'c jüby tzajtigoty ma altar. ³⁶ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je mijpocy nügidaccoda'ñ je jáy ajcxy huídibi tzinaayb jadachambi tiempo.

Jesús yáxy müd Jerusalén cajp ycixpi

³⁷ ¡Miich ajcxy Jerusalén jáy! ¡Miich ajcxy Jerusalén jáy! Jerusalén jáy huídibi jecy'ajty yaj'ögy je profetitijc etz ycögächpy ajcxy je Dios ycogapxy. Canaag'oc ti njaya-tügmujtähua'ñich miich ajcxy, jadu'n nej tzeydaj yajtügmujtäy je' y'ung ma yqueec päť,

per miich ca' m'a'ixiiygixy. ³⁸ Oc'ix miich ajcxy nej mdjce abac yhu'i' maangixy. ³⁹ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co camina miich ajcxy xy'ixipyich jadüg'oc, ixti cooni paadipy je xii je tiempo co jäy ajcxy ymina'nipy: "Cömay yi huidibi miimb müid nhuindzin Dios yxii etz ymic'ajt."

24

Jesús ymina'n co Dios ytiyc yhuindigoyipy

¹ Ma anajty Jesús ti ypidzimni ma Dios ytiyc, nicxp anajty, huin'it Jesús ydiscipulos ajcxy ñimijhuáci. Yi' ajcxy anajty yaj'ixiydáhuamyb je Dios ytiyc, com ooy anajty chachmijtiycity.

² Chi Jesús ymina'n:

—Huindicx miich ajcxy jada maybi mijjaty ytiyc. Miinipy xii tiempo mina tüg'óciy jada tiyc nicxy yhu'i' may taj xit, ca' ma tzaamacxy. Huindigoydáhuipy tüg'óciy.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñiyi ytiyogya'ñiyi

³ Chi oy ñicxni ajcxy ma Olivos cögor. E co anajty jim, Jesús y'iñäy, chi ñimaayi ameech je' ydiscipulos ajcxy:

—Hich ajcxy nejhuñhuamyb mina jèdu'n ytuna'ñiyi yjada'ñiyi. ¿Ti je' quèxigamb co anajty miich mhuimbida'ñ ya naaxhuiñ, e co anajty je naaxhuiñybi ytiyogya'ñ?

⁴ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Mnaygüend'adiib ajcxy, ca'ydi pin xyhuin'ingixy. ⁵ Ooy mayjäy ñaybiðägáangixy müid ñich nxii, naybiðägáangixy co je' ajcxy je Cristo, ymina'na'ñ ajcxy: "Hich je' je Cristo." ⁶ Co miich ajcxy ayuc midohuipy co jäy ajcxy chachtziptungixy ñayñibidigixy xi ya, chi ca' ajcxy mdzigiiygixip, com ooy ycopyity co jadu'n jayijp ytuniiyb yjadüyb. Ca' nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb je xii je tiempo. ⁷ Nayñibidigiib naax cajp müid huingbi naax huingbi cajp, e gobierno müid huingbi gobierno. E miinip mic'ujx canaag'it etz mij yuu etz mij pa'm xi ya. ⁸ Jada tzaachypi ayo'ni oga'ni anajty chondägy huidibi nminaxaanim nyajnaxaanim. ⁹ Huin'it xii huin'it tiempo miich ajcxy myajciyegipy, jigix xychaachytungixipy e xyaj'ögixipy. E tüg'óciy je maynaaxhuiñyjäy xyca'ixáangixipy, müid ñich nxii ycixpi. ¹⁰ Je huin'it tiempo may je jäy ajcxy yajtiyogya'ñ ymibijcin. E nañ jadu'n ñayca'oy'ixáangixy etz ñayñigapxáangixy ñi'ojihuáangixy miñ xyipy. ¹¹ Ooy may quèxigaangixy aaniidaacpidijc mina'naangixy co Dios y'ayuc ytiy'ajt nimyadaci, e mayjäy oy huin'inaangixy. ¹² E je' co ajcxy xii jimijt ñajtzninixiiyñi jac tim niği jibicpi tunaangixy, ca' ajcxy y'ocnaychócinipy miñ xyipy. ¹³ Per pinjaty tiydudägy panicxp je mibijcin, je' ajcxy ypaadip y'alma nidzoozin. ¹⁴ Copicy co jayijp yajcapxhuáca'ñ huindunñybi naaxhuiñybi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi, jaydèbi jäy ajcxy nidüg'óciy nejhuñy Dios ytiy'ajt. Huin'it je naaxhuiñybi yciñxni ytiyogya'ñ.

¹⁵⁻¹⁶ Je profeta Daniel jaay jecy'ajty jada ayuc (miich ajcxy pinjaty capx jada necy huinjhuñygyxy) ma mina'n: Miich ajcxy co m'ixy pinjaty jibic-huinma'ñ tumb nej ca' ypadyii ma Dios ytiyc, huidibi ooy ycodzigijity, chi miich ajcxy huidibi tzaaayb jim Judea, co jadu'n m'ijxcixy, chi nicx mgueectzóocixipy mic'amy ma tungop. ¹⁷ Pinjaty huidibi yajpatp ma ytiñicx ca' nicxy tijaty yajpidzimy ma ytiyc. ¹⁸ Yi jäy ajcxy huidibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy huimbidity co yajpidzimipy tijaty ma ytiyc. ¹⁹ Huin'it tiempo ayo'n ypadamy je töxyjäy ajcxy huidibi anajty y'ungdzim'ijt, e nañ jadu'n je' ajcxy huidibi müid y'ungma'xung. ²⁰ May'ajt ajcxy mbijctzoohuipy yi Dios co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytuniiyb yjadüyb ma anajty ytiichtiempojoty, etz ma anajty pocxiniijoty. ²¹ Huin'it oy ayo'n jotmay ytuna'ñiyi yjada'ñiyi huidibi nicamina ycatuñyii ycajadyiini mabi naaxhuiñybi chondägy e nicamina jadu'n ycajactuniiyb ycajactadiyb. ²² Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yjiilbi ayo'n xii ayo'n tiempo, ni pin ca' chögipy. Per Dios ycapx'adugamy yjiilbi ayo'n tiempo müid je mibijcpiidijc ycixpi huidibi Dios ti huin'ixy. ²³ Co yi jadu'mbi xii tiempo anajty ymiñ, ca' mmibijccixipy, pen ji pinjaty xyñimaaygixy: "Ijxcix, cha yajpaady je Cristo", o "Jim'amy yajpaady je Cristo." Ca' mmibijccixipy. ²⁴ Pues miinip jäy ajcxy huidibi huin'inaangixy ymügütiyc. Ci'm ñayajnaxáangixy jadu'n nej jihuñy je' yCristity, e yminaangixy co capxhuácxxy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjanchity. Ytunip ajcxy mijhuinma'ñ etz mijpi ijxpejt, ixti jèbi jahuin'ingixip je mayjäy huidibi Dios ti yhuin'ixy. Per ca' Dios a'ixihuipy co yhuin'iniyb yi' yjäy. ²⁵ Ti ñich yi' jayijpni nigapxich. ²⁶ E co pinjaty ajcxy xyñimähuiipy: "Chim je' je Cristo mijtigidumb", ca' ajcxy mninixip. O co pinjaty ajcxy xyñimähuiipy: "Chiiby je' tigoty yhuingoyüch", ca' ajcxy mmibigipy. ²⁷ Hich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbidaambich ya naaxhuiñ müid je tiicxin je jájin, jadu'n nej je huizuc huidi tiicxp xiibidzimyb ixti xiigidägy. ²⁸ Ma je öcp ninicx yajpaady jim ñumujctähua'ñ je luud ajcxy.

Nej jada' je' Dios y'ung ymiinipy

²⁹ Co anajty ti ñaxy je ayo'n xii ayo'n tiempo, huin'it je xii ycodziygidäga'ñ, je po' ca' ytiicxa'ñ, je madza' ycadähua'ñ etz janch mic je tzajp yücxa'ñ. ³⁰ Co yi jadu'mbi ytuniiyb

yjaduñyb, chi quëxãgañ tzajpjoty je ijxpejt co ñch, je jã y huídibi tzoon tzajpjoty, nhuimbidañich ya naaxhuñ. E chi tũg'óciy je mayjã tájip máyip yjihuihuipy yãxy, chi ajcxy ixipy je jã huídibi tzoon tzajpjoty miñ anajty jocjoty miid ymic'ajt y'oy'ajt. ³¹ Chi nguexipyich ángeles ajcxy co huen mic yajxũxy ajcxy ytrompeta, jigix yõymujctãhuipy tũg'óciy pinjaty huin'ixyxp xi ya ma ajcxy yajpaady ya naaxhuñ; ma xii pidzĩmyb, ma xii cidãgy, ma jũnboj pidzĩmyb, ma tichmyb pidzĩmyb.

³² Jim miich ajcxy ijxpejt mbigipy ma je higuery quipy jadu'n nej je xii tiempo ymiñ cidãgy. Co je higuery quipy jadũg'oc pidãgipy je y'aay'ung, huin'it miich ajcxy nejhuihuipy co yhuingoni mina ypottigũyñi. ³³ Tim jadu'n nej tiy'ajt mbijccixy ma je higuery quipy co jada ajcxy jadu'n ixipy nejhuihuipy co yhuingoni anajty je xii je tiempo jũn'aguy tijc'aguy. ³⁴ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co tũg'óciy ytunañyii yjadañyii ma ca'ni anajty je jã y'õctãy huídibi anajty jactzinaayb huin'it tiempo. ³⁵ Je tzajp etz je naaxhuñybi cixam tigoyam y', per ñch n'ayuc ca' ycixañ ytigoyãñ nimina.

³⁶ Ca' ni pin nejhuiy je xii je hora mina nhuimbidañich ya naaxhuñybi. Ni je ángeles ajcxy canejhuỹ, ni je Dios y'ung canejhuỹ. Tũgpajc je Dios Teedy nejhuiy.

³⁷ Com jadu'n nej yjaty ya naaxhuñ jecy'ajty, co je Noé chinay, nañ tim jadu'n yjadipy co anajty nhuimbityich, y jã huídibi tzoon tzajpjoty, ya naaxhuñ. ³⁸ Jecy'ajty co anajty ca'ni je ayo'nduu ymiñ ya naaxhuñybi, hue' je' mayjã ajcxy chinay aguc jotcujc, ycaaygixy y'uuccixy etz yajpĩccixy je y'ung y'anãg, ixti cooni paty je xii tzuu co ytigũy Noé barcojoty. ³⁹ Je mayjã ajcxy ca' ajcxy cuenttuñ co ayo'n miinañ anajty, ixti cooni je ayo'nduu miin e õctay ajcxy je jã niijoty. Jadu'n nej yjaty jecy'ajty miid je mayjã huídibi tzinaayb anajty quipxy miid Noé, nañ tim jadu'n yjadañ miid je jã ajcxy huídibi tzinaayb jac jũni co ñch anajty nhuimbityich ya naaxhuñ jadũg'oc. ⁴⁰ Je huin'it tiempo co nhuimbidityich jadũg'oc ya naaxhuñ, chi metz yëdyjc yajpaadipy ma ytundac, tũg je' yajmnicxañ, e tũg je' yhuñmañ. ⁴¹ E mejtz tõxyjã yajpaadip anajty yjich, tũg je' yajmnicxañ, e tũg je' yhuñmañ.

⁴² E paady miich ajcxy ni'ixi ijtcix, xyjijp'ixipyich com ca' mnejhuỹyixy miina miich ajcxy je mhuindzin ymiinañ. ⁴³ Mnejhuỹyixy miich jada co ixipy je ungdeedy nejhuiy ti hora je meetzpi miinañ, ca'p je' ymãhuipy, e ca'p a'i'xhuipy co je meetzpi ytigũhuipy tigoty. ⁴⁴ Nañ tim jadu'n miich ajcxy ni'ixi ijtcix, je' co ñch, je jã huídibi tzoon tzajpjoty, nhuimbidañich ma ca' ni pin anajty nejhuiy.

Je tumbi tudãgyipi etz je huídibi ca'p ytuãgyity

⁴⁵ ¿Huídibi tumbi je' ya huídibi tumb miid yhuindzin janch cixyot huinijot huídibi miid ixpĩcin, huídibi je' yhuindzin mooyipy ane'min ma ytijc, huídibi yajnigidagũhuipy ma ymĩgũgtijc caayin uucin mina ypadyii? ⁴⁶ Janch jotcujc je tumbi co yhuimbiditye je' yhuindzin, e je' cuyduñ jadu'n nej je' yhuindzin ti ñimãyii. ⁴⁷ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je huindzin ytumbi yajnigohuajc'adyii tũg'óciy huídibi ymiid. ⁴⁸ Pen je tumbi jibicjãybi miinañ jotjoty huinmañyoty: "Huãcxijpni ñch je yhuindzin." ⁴⁹ E chi ñimajtzãgip ymĩgũgtijc, e ytigũhuipy caaybi uucpi miid amũgyjãdyjc; ⁵⁰ chi je tumbi yhuindzin minipy ma ytijc huídibi xii mina je tumbi ca' anajty aa'ixy jip'ixy e ni je hora anajty canejhuỹ. ⁵¹ Chi huindzin tzaachytunip je' ytumbi, etz ypidãgipy miid je jacjadyii jã ajcxy yajpaady huídibi naybidãacigixp nej tudãgyjãity e ca' yjanchity. Jĩby ayoodactuuby yjihuañ yãxañ etz huinmucxañ huingueedañ ytĩtz miid jotmay.

25

Je ijxpejt ma je majcpi tõxy'anãg

¹ Co anajty nhuimbityich jadũg'oc ya naaxhuñybi jadu'n nipaadip nej je nimajcpi tõxy'anãg co ñicxy ajcxy ñayjijpco badĩhuãanigixy miid je yëdyjc huídibi pigamb. Chi minicxy ajcxy aceite lámpara co yajtcixaangixy. ²⁻⁴ Nimigoox je tõxy'anãg huídibi cohuinmañity etz ahuing minicxy jadũg quigij ujtz miid aceite. E nimigoox je tõxy'anãg ca'pi ajcxy cohuinmañity, e ca' ajcxy ahuing minicxy jadũg quigij aceite. ⁵ E je yëdyjc huídibi anajty pigamb huãcxijpni ooy, chi je tõxy'anãg ajcxy ooy ytigũyñi mã'uuybi. ⁶ E mijcutz ajcxy miidooy co tũg jã y mic miinañ: "Chi miñ je yëdyjc huídibi pigamb, nicx jipco badĩyigixy." ⁷ E huin'it je nimajcpi tõxy'anãg ajcxy ypidictay. Chi ajcxy yjũn ni'ixy nidũg nidũg. ⁸ Chi je nimigooxpi huídibi ca' ycohuinmañity nimay je nimigooxpi huídibi cohuinmañip: "Ñich ajcxy hueeni mooygich y m'aceite, co pidzaanip ñch ajcxy niñin." ⁹ Chi y'adzooy je cohuinmañybi ajcxy: "Ca' nyegañich, je' co ca' ñch ajcxy nje' yhuaadĩhuañ. Nicx miich ajcxy juy jim ma ytoogyii." ¹⁰ E ti anajty ajcxy ñicxy aceite nyuyb je huídibi ajcxy ca' ycohuinmañity, co oy yjãty je yëdyjc huídibi pigaanip. Chi je cohuinmañybi ajcxy miid tigiy tigoty je yëdyjc huídibi pigaanip. Chi tijc yaj'agũy. ¹¹ E com jecyñi oy yhuimbity ajcxy je huídibi ca' ycohuinmañity. Chi ajcxy ymiinañ: "¡Huindzin, Huindzin, ocyaj'ahuãdz mdijc!" ¹² Chi je' y'adzooy: "Ca' ñch miich ajcxy n'ixy'adyii."

¹³ Chi Jesús ymínañ:

—Nayñi'ixi'iyigix, je' co ca' mnejhu'iyigixy mína ñich nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naaxhuiñ.

Je ijxpejt ma je meeñ

¹⁴ Co ñich anajty nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naaxhuiñybi, jadu'n nipaadip nej jadyaabi ijxpejt, co anajty tüg comeñjyá chona'ñ viajetumbi, chi je' ytumbi ajcxy mooy je meeñ co huen cuend'ajtcixy. ¹⁵ Je ymidügpi tumbi moy migoox mil meeñ. Je mímetzpi moy mejtz mil. E je ymidügpi moy tüg mil. E jadu'n ajcxy moy nije' nije' nej huaad cuend'ajtcixy. Chi choñ je huindzin viajetumbi. ¹⁶ Je tumbi huidibi cidigiyi migoox mil meeñ, ytigiy ajuybí adoocpi. Chi je' ymeeñ y'ung'ajty jamigoox mil. ¹⁷ Nañ jadu'n huidibi cidigiy mejtz mil, ytigiy tumbi müd je meeñ. Chi je' ymeeñ y'ung'ajty ja mejtz mil. ¹⁸ Je huidibi cidigiy tüg mil hue' oy pidägy je meeñ tützoty. Chi tajiy, e yützi je yhuindzin ymeeñ. ¹⁹ E com jecyñi oy yhuimbity je huindzin. Chi ytigiy cuenta yaj'oyiyb müd je ytumbi ajcxy. ²⁰ Chi miñ jayijp je huidibi anajty ti cidigiyii migoox mil meeñ. Chi je tumbi yajcidigiy je' yhuindzin majc mil meeñ. Chi ymínañ: “Miich ti xymooyich migoox mil meeñ, e ñich ti nyaj'ung'atyich jamigoox mil.”

²¹ Chi je' yhuindzin mínaañ: “Janch jotcujc ñich cham co jadu'n ti mduñ müd je hueenbi meeñ. Miich ooy mudädgy etz oy ti mduñ, e paady njacmöhuaryb jacmay. Tigi' ma ñich, e xondäg müd ñich.” ²² Chi ymiñ je huidibi anajty ti cidigiyii mejtz mil meeñ. Chi nimay je yhuindzin: “Miich xymooyich mejtz mil meeñ, e ti nyaj'ung'atyich jamejtz mil.” ²³ Huin'it je' yhuindzin ñimaayi: “Janch jotcujc ñich cham, co jadu'n oy ti mduñ müd ñich nmeeñ, e paady njacmöhuaryb jacmay. Tigi' xondäg müd ñich.”

²⁴ E co oy yja'ty je huidibi cidigiyb tüg mil meeñ, chi nimay je' yhuindzin: “Huindzin, hue' ndijyich miich myëdyj'aty janch jibic jäy. Miich cosecha nyajpidicpy ma ca' ti mnipy etz miich mgosecha nyajpidicpy ma ca' ti mhuijy. ²⁵ Paady ooy ndzigiyich co je meeñ ngayaj'ung'adipyich. E co miich mhuimbida'ñ, mdzogamy je mmeeñ, e paady je mg'i'mmeeñ ti nyüchich, je' co ndzigiyich co ñicxy nyajtigooyich miich mmeeñ. Cha je meeñ huidibi ti xymooyich.”

²⁶ Chi je' yhuindzin ñimaayi: “Jibic tumbi miich, ooy mnuuxity. ¿Nej ti mnejhuíy miich co ñich cosecha nyajpidigiyich ma ca' ti ti nnilyich, etz cosecha nyajpidigiyich ma ca' ti ti nhuijyich? ²⁷ Oy co ixypy miich je ñich nmeeñ ti myejc'anuucxy, e jim ixipy y'ung'at. E cham co ti nhuimbityich cham ixypy je nmeeñich xycidigiyich müd nimeeñ'ung.”

²⁸ Chi je huindzin nimay je jacjadyi tumbidijc: “Pijci ajcxy yi meeñ huidi ymiid, e mooygix yi huidibi majc mil ymiid. ²⁹ Je huidibi oy tumb jacyajmöhuaryb je' anaxy, e ymiid'adamy je' conaxpi. Je' huidibi hueen müd yajpigamb je' huidi ymiid, je' co ca' oy ti ytuñ müd je hueenbi. ³⁰ Yi jibi tumbi huidibi ca' oy ytuñ, pidäg ajcxy agootztuuby ma yjihuipy yaxipy, ma ytütz huinmuucx huingeedip müd jotmay.”

Co anajty naaxhuiñjyá ajcxy yajtyduñ

³¹ Co ñich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbity ñich anajty jadüg'oc ya naaxhuiñybi, huin'it n'ixtága'ñich ma ñich n'ane'mdac etz ane'ma'ñich müd ñich nmij'ajtín etz n'oy'ajtín.

³² Chi tüg'ociy je naaxhuiñjyá yajtügmujtáhua'ñ ma ñich. Nhuacxamybich jadüg jadüg jadu'n nej jäy ajcxy huäcxy je cöbixy etz je chiübo ajcxy. ³³ Nbidägaamybich a'oy'amy je jäy ajcxy huidibi oy ti ytungixy müd ñich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej cöbixy. Nbidägaamybich anajty'amy yi jäy ajcxy huidibi jibic ti ytungixy müd ñich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej chiübi.

³⁴ Chi nmimähüybich yi jäy ajcxy huidibi a'oy'amy: “Miingix miich ajcxy huidibi Dios Teedy ti xyconuucxy ajcxy. Je'ájigix ane'mdac huudibi ijtp n'ixi müd miich ajcxy ycixpi maabi naaxhuiñybi chondägy. ³⁵ Ma anajty ñich nyuubögyii miich ajcxy ti xyajcaayich; ma anajty ñich ndidziyüi, miich ajcxy ti xyajni'ügyich; ma anajty ñich nihuidityich, miich ajcxy jättac ti xymöyich; ³⁶ ma anajty ñich je nhuit ti nyajmayjatyich, miich ajcxy ti xymöyich je huit; ma anajty ñich nbigyijich, miich ajcxy ti xycuend'atyich; etz co anajty ñich pujxtigoty nyajpaady, miich ajcxy ti xycogapxyich.”

³⁷ Huin'it ymína'na'ñ je jäy ajcxy huidibi oy ti ytungixy müd ñich: “Huindzin, ¿mína ñich miich ajcxy ti n'ixy ayuu, e ti nyajcay? O ¿mína ñich miich ajcxy ti n'ixy co mdidziyüi, e ti nyajni'ügy? ³⁸ ¿Mína ñich miich ajcxy ti n'ixy co miich mnhuidity, e ti nmöy jättac? O ¿mína mhuit ti myajmayjaty, e ti nmöy je mhuit? ³⁹ ¿Mína ñich miich ajcxy ti n'ixy, co miich mbigyüi, e oy ti ngüend'aty? etz ¿mína ñich miich ajcxy ti n'ixy co pujxtigoty myajpaady, e oy ti ngogapxy?” ⁴⁰ ñich, je mij'ane'mbi, n'adzohuimbidityich: “Janch tiy'ajt jadu'n nej nmímaaygixy co yi jäy ajcxy huidibi oy ti ytungixy müd pinjaty huidibi xymijnicxpejtpich, nañ jadu'n oy ti ytungixy müd ñich. Ca' ñéjity co jäy ajcxy ymínañ co ca' ypínity je jäy huidibi xymijnicxpejtpich.”

⁴¹ Chi ñich, je mij'ane'mbi, nimähuibich je jäy ajcxy huídibi yajpatp: "Huínhuäctuatcich miich ajcxy jibicjäydijc. Nicxy miich ajcxy mijjünjoty, huídibi ijtp ni'ixi müd je mujcu' ycixpi etz müd je' y'áñeles ajcxy ycixpi. ⁴² Ma anajty ñich nyuubögyii, ca' miich ajcxy xyajcaayich; ma anajty ñich ndidziyüi, ca' miich ajcxy xyajni'ucyich; ⁴³ ma anajty nnihuidityich, ca' miich ajcxy xyajjäätägyich; ma anajty ñich nhuit xytigoy'jtigich, ca' miich ajcxy huit xymooyich; etz ma anajty ñich nbigyii e nyajpaadyich pujxtigoty, ca' miich ajcxy xycogapxiyich." ⁴⁴ E chi je' ajcxy ymina'na'ñ: "Huindzin, ¿mina ñich ajcxy müch ti n'ijxcixy co anajty miich yubögyii tidziyüi, o co anajty mnihuidity? ¿Mina ti n'ijxcixy co ca' mhuit müdity, o co mbigyii, o co anajty pujxtigoty myajpaady, e ca' ñich ajcxy müch nbubejty?"

⁴⁵ Chi ñich, je mij'ane'mbi, n'adzohua'ñich: "Janch tñ'ajt jadu'n nej nnimaaygixy. Huen tim pinity huídibi ca' müdity pa'ayo'n müd je' ajcxy huídibi xymijnicxypejtpich, oy jäy yjamina'ñ co ca' ypinity, ñich müch ajcxy anajty jadu'n ti xytuñich." ⁴⁶ E jada ajcxy nicxip huinixi ayoodactuuby, e yi tudägyi ajcxy nicxip ma yi jugy'ajtin huinixiibi.

26

Je huinma'ñ nej anajty Jesús madzaangixy

¹ Co Jesús nigapxtay tüg'óciy jadayaabi ayuc, chi nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

² —Miich ajcxy mnejhuuyb co huixtic je amayxi, je pascua xi. Pascua xiijoty ñich, je jäy huídibi tzoön tzajpjoty, nyajcñyega'ñich ma nmidzipich etz xyajcruutzpeda'ñich, xyaj'öga'ñich ajcxy.

³ Je huin'it xi je teedy huídibi tungmüd ajcxy, je escribas, etz je mijjädijc ajcxy ñayöymujctayi ma je' ytiba' je teedy huídidi jacmijtungmüd huídidi anajty yxi Caifás. ⁴ E jim ma Caifás ytiba' jim ajcxy huinma'ñy'ixtay nej jébi yajmachycägixy Jesús müd ani etz yaj'ögaangixy. ⁵ Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ca' y'oyity co xiijoty nmajtzm Jesús. Ca' jecyity co je mayjäy xymijotma'ttayim etz ytiñhuip ajcxy huambi jihuiybi.

Tüg töxyjäy pidacy aceite ma Jesús ycohuajc

⁶ Jesús anajty yajpaady Betania ma Simón ytijc, je Simón huídibi anajty ymüd je jibic nübüz pa'm. ⁷ E ma anajty Jesús ycaay, huin'it ymiñ tüg töxyjäy müd tüg quig ujt müd perfume huídibi ooy oy yxuugy, jada perfume ooy anajty choohuity. Chi je töxyjäy yaj'ahuäch je quig, e yajcöyogy Jesús je perfume huídibi ooy oy yxuugy. ⁸ Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n ijxy, chi ajcxy mijotma'ty je töxyjäy. Chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Ti co jada perfume huídibi ooy oy xuugy ayoy? ⁹ Tzou ixypy ooy jada yajtoocy, jaydébixypy müd yajpubet je ayoobitijc.

¹⁰ E co Jesús nejhuuy nej ajcxy yminañ, chi nimay:

—¿Na'amy co m'amayiy jadayaabi töxyjäy? Yi' huídibi ti tuñ, je' yi' tüg oybi. ¹¹ Je ayoohtijc ca' ytiogy'ida'ñ ma miich ajcxy nimina. Huen huídibi xi huen huídibi tiempo jébi miich ajcxy mbubedipy ayoohtijc. Hich ca' n'ida'ñich jecy ya müd miich ajcxy. ¹² Jada töxyjäy ti pidägy ma ñich nninixc perfume huídibi ooy oy xuugy, jayijp ca'ni nnaaxtigiyich. Jadu'n je' jijp'ijxy mina nnaaxtigihua'ñich. ¹³ E huentimma'amyity je Dios y'ayuc anajty yajcapxhuächy huindu'my naaxhuin'jim yajnigapxa'ñ jadu'n nej je töxyjäy ti tuñ cham müd ñich, e jadu'n je mayjäy jäymedzipy jada töxyjäy.

Judas cñyecy yi Jesús ma ymidzip agojix

¹⁴ Chi nidüg je' ydiscípulos huídibi yxi Judas Iscariote oy nimäy je teedy mijtungmüdp, ¹⁵ nimay ajcxy:

—¿Ti ajcxy xymöhuibich co ngiyegipyich Jesús?

Chi ajcxy moy iipxmajc plata meeñ. ¹⁶ Co ajcxy meeñ ymooy, chi mic'amy Judas yhuinma'ñ'ixtay nej jébi cñyecy Jesús ma ymidzip.

Jesús y'adzuu'ajty pascua xiijoty

¹⁷ Je ymidügpi xi, je amayxi, je pascua xi ma anajty yajcay je tzejcaagy huídidi ca' levadura müdity, huin'it je' ydiscípulos ajcxy nimiñ Jesús. Chi ajcxy yajtiy:

—¿Ma mdzocy co ñich ajcxy ni'ixihuip huídidi mgayamy je pascua xi cixpi?

¹⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Nicx müch ajcxy jim Jerusalén ma tüg jäy ytijc, e mnimähuip: "Hich nHuindzin jadu'n minamb co yhuingoñ je' yxi yhora, e paady ma miich mdijc yi' tuna'ñ je pascua xi adzu'ajtin müd ydiscípulos ajcxy."

¹⁹ Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy cuyduñ jadu'n nej Jesús anajty ti ñimäyii. Chi ni'ixiy ajcxy je pascua adzuu'ibi.

²⁰ E co chu'iy, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa müd je nimajmetzpi ydiscípulos. ²¹ E ma anajty ycaaygixy, huin'it nimay je nimajmetzpi:

—Nidügti miich ajcxy huidibi xyciyegaambich ma nmidzipich.

²² Huin'it ajcxy yjajtay taj may. Chi ajcxy yajtiy:

—Huindzin, ¿nej ñich jada'ji?

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huidi müid ndocxmucyich, yi' je' jadu'n xyciyegaambich ma nmidzipich. ²⁴ Janch tiy'ajt co ñich n'öga'ñich, jadu'n nej je profeta jaay jecy'ajty. ¡Ay ayoob je yéydijc huidi xyciyegaambich! Jac'oy co ca' ycama'xung'aty je huidibi xyciyegaambich.

²⁵ Chi Judas yminañ:

—Huindzin, ¿nej ñich jada'ji?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

²⁶ E ma anajty ajcxy ycay, huin'it Jesús tzajcaagy conígy. Chi yajnaxty Dioscojuyip. E chi jada' tujchuáxcy je tzajcaagy. Chi moy je nimajmetzpi ajcxy je tzajcaagy, e yminañ:

—Cay miich ajcxy jadayaabi tzajcaagy, yi' je' ñich je nniníxcich.

²⁷ Huin'it Jesús ciyígy je y'ügy. Chi yajnaxty Dioscojuyip. E huin'it moy je ügy je nimajmetzpi ajcxy, e yminañ:

—Üc miich ajcxy jadayaabi ügy, ²⁸ yi' je' ñich je nni'pyich. Yi' ñigapxy co Dios ti yaj'aducy je jemybi ayuc. E ñich nni'py ytemañ yoga'ñ müid je mayjäy ycixpi, jaydëbi ajcxy paadip je huinmeecxin müid je ypocy ycixpi. ²⁹ Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, co ca' n'oc'ügaanich jadüg'oc je pascua xii ügy, ixti cooni je xii tiempo paadip co ñich ajt n'uucim huinjemybi je pascua xii ügy ma ñich nDeedy y'ane'min.

Jesús nigapxy co Pedro ycovütza'ñyii

³⁰ E co ti y'iidäy, chi ajcxy choon ñicxy ma Olivos cögot. ³¹ Chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Nidüg'óciy miich ajcxy xy'ixmajtztähua'ñich cham coodz. Je' co jaaybejty jadu'n müin ma je Dios ñecy: “Ögip je cuend'ajtpi, huin'it je cöbixy yöyhuäcxtähua'ñ.” ³² E co anajty ñich njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögyich, chi jayijpni nnicxa'ñich ma Galilea, e jim naybaatim nidüg'óciy.

³³ Chi Pedro yminañ:

—Oy yi jacjadyiibi migügtijcich xyjadim'ixmajtztäy, per ni camina xii ñich miich n'ixmadzipy.

³⁴ Chi Jesús Pedro nimay:

—Janch tiy'ajt jadu'n nimäyich, cham coodz ca'ni anajty je tzey yaxígy, miich tugüg'oc mina'nip co ca' xy'ixy'adyijich.

³⁵ Chi Pedro yminañ:

—Oy ñich ndim'ögip müid miich, ni camina ngaminá'ñibich co ca' miich n'ix'adyii.

E nidüg'óciy je' ydiscípulos ac tim jadu'n yminañ.

Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní

³⁶ Chi Jesús ñicxy müid je' ydiscípulos ajcxy, oy yja'tcixy jim Getsemaní. Chi jim Jesús nimay je ydiscípulos ajcxy:

—Ya miich ajcxy oc'ña', müin ñich n'ocnicxyich jim'amy Dios mibijctzoobi.

³⁷ E chi Jesús ñicxy müid Pedro etz nañ jadu'n müid je Zebedeo ymang nimetzpi. E jim Jesús ñayjihuiyí janch tajy may mij cajee. ³⁸ E chi jim yajnimay je nidugügpí discípulos:

—Nayjihuiyibich taj may ma njot nhuinma'ñ, ixti mabaad anajty n'ögich müid tájin máyin. Hui'm miich ajcxy ya müid ñich etz ca' mmaagixy.

³⁹ Huin'it Jesús ñajtzöyíy mijci'm jahui'. Chi jim ñaygojxtinaydaci naaxcixy, e ytigüy Dios mibijctzoobi, yminañ:

—Dios Teedy, ñich nDios, pen jëbi jadu'n, mduñ may'ajt píjcgich jadayaabi tzaachypí ayo'n, per ca' yjadu'nity nej ñich ndzojcin mdunipy, jadu'n mdunipy janchtiy nej müich mdzojcin.

⁴⁰ Huin'it Jesús yhuimbijty jim ma anajty ti yajhui'my je nidugügpí. E oy paady ac tim maab anajty ajcxy. Chi nimay je Pedro:

—¿Nej ca' madäga'ñ müich ajcxy co m'idipy juugy tüg hora müid ñich ycixpi? ⁴¹ Hui'mi' ya, juugy m'idipy etz mibijctzoo Dios, jaydëb ca' je ca'oybi xymamadägip. Janch tiy'ajt co jotjoty ooy mnijot'ajtcixy com tunaangixy yi oybi. Per yi mniníxc ca' ymadäga'ñ nicxy tuñ oybi.

⁴² Chi mimetz'oc Jesús ñicxy oy Dios mibijctzoy, yminañ:

—Dios Teedy, pen copicy co ñich nbaadibich je ayo'n, huen jadu'n yjadüyb müid ñich nej müich mdzojcin.

⁴³ Chi jadüg'oc Jesús huimbijty ma je nidugügpí discípulos, e oy pátnibi maab ajcxy, je' co ca' anajty ajcxy mimadägy máhuii. ⁴⁴ Chi yajhui'my ajcxy, e midugüg'oc ñicxy Dios mibijctzoobi.

E nañ tım jadu'n oy minaanip jadu'n nej anajty ti y'ocminamb. ⁴⁵ Chi jadüg'oc huimbijtni jim ma je nidugügpi, chi nimay ajcxy:

—¿Máagixni? Pócxix jadachambi. Ti je tiempo yhuaad'ajtni mina iich, je jáy huídibi tzoon tzajpjoty, nyajcývega'ñich ma yi jibicjädjic ajcxy. ⁴⁶ Pidícix, tzoc jánim, chi ymiñ je huídibi xycývegaambich ma nmizipich.

Tzумы mach ajcxy Jesús yajnicxy

⁴⁷ Jesús capxni anajty jim co yjáty je Judas. Judas hue' je' nidügti je majmetzpi discípulos huídibi Jesús yhuin'ijx. E je Judas müd ja'ty mayjäy, je huídibi anajty ti quexy je judío teedy mįjtungmüdpi etz je mijjädjic. E je mayjäy hue' anajty ajcxy müd ypujx etz quipy. ⁴⁸ Judas, je huídibi anajty cýejc Jesús, ti anajty jayjip yecy tüg ijxpejt huídibi müd jébi ajcxy ijxcapy Jesús. Jadu'n jayjip Judas ycapxtuñ müd je' ajcxy, e ymíañ:

—Je jáy huídibi anajty ndzücxypich, yí' je' Jesús. Májtcix.

⁴⁹ Huin'it Judas nimijhuägy Jesús co capxpocxa'ñ, chi ymíañ:

—¡Huindzin!

Chi tzücx.

⁵⁰ Chi Jesús ñimay:

—Mügüg, ¿na'amy co xyñimijhuägyich?

E co jadu'n nimay, chi mic'amy yí' ajcxy majch Jesús. Chi ajcxy yajnicxy tzумы mach.

⁵¹ E huin'it nidüg je Jesús ymügüg, juudy je ypujx. Chi tatzpujxtucy je teedy mįjtungmüdpi ytumbi. ⁵² Chi Jesús nimay je' ydiscípulo:

—Pidäg yí mbujx ma ytijc. Com pinjaty tziptumb müd pujx, nañ jadu'n y'ögipy müd pujx. ⁵³ ¿Nej ca' mnejhuüy co iich jébi nbijctzooyich cham adzu'x may ángeles, je huídibi xyñihuá'ñibich ma nmizipich? ⁵⁴ ¿Per nej ycixipy yca'pxipy nej müñ jaaybety, jadu'n nej cham ytuñyii yjadyii müd iich ycixpi?

⁵⁵ Chi Jesús nimay je mayjäy:

—Miich ajcxy ti xyñidzonýich müd je pujx müd je quipy. ¿Nej mdijy iich meetzpi o jáy yaj'öcpich? Iich jabom jabom anajty iñäyich nyaj'ixpicyich miich ajcxy jiiyi ma Dios ytijc. E ca' miich ajcxy xymajchich. ⁵⁶ Huinjihui' miich ajcxy co tüg'öciy yam ytuñyii yjadyii ca'px tım jadu'n nej je profeta ajcxy cojaay jecy'ajty.

Huin'it nidüg'öciy je' ydiscípulos ajcxy yqueectay. Chi Jesús yhui'my naydügpajc.

Jesús ma naymujcpidjic yhuinduu

⁵⁷ Je' ajcxy huídibi anajty ti mach Jesús, yajnicx ajcxy jim ma Caifás ytijc. E jim ma Caifás ytijc ma anajty ti ñayöymujctáayigixy je escribas etz je mijjädjic ajcxy. ⁵⁸ E je Pedro anajty axam nicxy jiguégy jihuüy, ixti cooni yajja'ty ma Caifás ytiba'. Chi jim ytigiy. Chi ixtacy müd je cuend'ajtpi ajcxy, je' co oc'ixa'ñ ocnejhuíhua'ñ nej Jesús yjada'ñ.

⁵⁹ Je teedy ajcxy mįjtungmüdpi etz tüg'öciy je judíojäy mįjtungmüdpi ajcxy huinma'ñ ixtaaygixy nej jébi Jesús yajpocycägixy müd ajcxy xihuin, e jadu'n jébi mooygixy yí o'cin.

⁶⁰ Mayjäy nihuambejty Jesús müd aní, per ni pin anajty ca' müdity tiy'ajt co Jesús anajty ti ytundigooy müd judíojäy ajcxy ycötujcin. Jac com jecy miin metz testigos müd aani. ⁶¹ Je' ajcxy ymíañ:

—Jadayaabi yéydjic minañ co jébi nyajhuindigooyich Dios ymįjtzajptijc, e codugüg xii ti anajty nyaj'oyiyich jadüg'oc.

⁶² Huin'it je teedy mįjtungmüdpi ytinaygy, e nimay Jesús:

—¿Nej co ca' m'adzooy? ¿Nej janch tiy'ajt nej jadayaabi metzpi testigo ymíañ'ñ?

⁶³ Per Jesús ca' y'adzooy. E huin'it je teedy mįjtungmüdpi ñimaayi:

—Nimaayg iich ajcxy Dios ycixpi, pen janch miich je' je Cristo je Dios y'ung.

⁶⁴ Chi Jesús ymíañ:

—Miich jadu'n minamb. Nañ jadu'n iich miich ajcxy nimäy, co iich je jáy huídibi tzoon tzajpjoty, miich ajcxy xy'ixipyich tzajpjoty ma Dios ymįc a'oy'amy. Nañ jadu'n miich ajcxy xy'ixipyich jöjoty co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuñ.

⁶⁵ Chi je teedy jacmįjtungmüdpi oy yhuít huindzeczy huinma'ch, chi ymíañ:

—Jadayaabi yéydjic ti capxtigooy Dios. ¿Ti testigo njac-huaanim? Miich ajcxy ci'm ti mmidoogixy co yí' ti ycapxytigooy ma Dios, e minañ: ⁶⁶ ¿Nej miich ajcxy minangixy?

Chi ajcxy ymíañ:

—Ti ycapxytigooy, copicy co y'ögipy.

⁶⁷ Chi ajcxy huindzujy jįjptzujy etz cojxy ajcxy. Chi jacjadyii huingojxy jįjpcojxy. ⁶⁸ E chi ajcxy nimay:

—Pen janch co miich je' je Cristo octiygax pin ti xycoxy.

Pedro ymíañ co ca'p Jesús icy'adyii

⁶⁹ Je huin'it moñi Pedro anajty iñay tibäguj. Chi ñimiini tüg töxy'anäg tumbi, chi ñimaayi:

—Miich nañ jadu'n ti mhuidity mïid Jesús je Galilea jäy.

⁷⁰ Chi Pedro yminañ mayjäyoty:

—Ca' nhuinjihuüyich ti mgapxpy.

⁷¹ Pedro hue' anajty pidzimnip co ñimiini huingbi töxy'anäg. Chi je töxy'anäg nimay je' ymgüggtijc:

—Jadayaabi yëydijc ti yhuidity nañ jadu'n mïid Jesús je Nazaretpi.

⁷² Chi Pedro jadüg'oc coyüch je Jesús cixyot huinjot yminañ:

—Ca' n'ixy'adyiijich yijibi yëydijc.

⁷³ Jac co hueeni, je jäy huidibi anajty ajcxy jimip ñimay ajcxy je Pedro:

—Janch co miich nañ jadu'n anajty mïid mhuidity yi Jesús, com yi m'ayuc yi' xya-ñniquëxícp.

⁷⁴ Chi Pedro tigüy capxpi janch oy ñinej mïnañ huinjot:

—Ca' n'ix'adyiijich yi yëydijc.

E tim huin'itiy je tzey yaxigy. ⁷⁵ Chi Pedro jäymejtcoody jadu'n nej anajty Jesús ti ñimäyii: “Ma ca'ni anajty tzey yaxigy cham coodz, miich tugüg'oc xycoyützibich.” Chi Pedro pidzimy tiba', e jilby oy yäxy mibaad yjotcidägy.

27

Chi Jesús yajçiyeycy ma Pilato

¹ E co oy yxümiy yticxiy, chi je teedy mïjtungmïdipi etz je mijjäydijc ajcxy quipxycapxy co yaj'ögaangixy Jesús. ² Chi ajcxy yajnicxy cïxoch oy ajcxy cïyecy ma Poncio Pilato je gobernador.

Judas ñayyöctiyyi

³ Co je Judas je huidibi anajty ti cïyecy Jesús, co ijxy co yaj'ögaanip Jesús, chi oy yjotmay-baatni. Chi conhuimbijty je iipxmajcpi plata meeñ ma je teedy mïjtungmïdipi etz mijjäydijc ajcxy. ⁴ Chi Judas nimay je teedy mïjtungmïdipi etz je mijjäydijc ajcxy:

—Iich ti ndundigooyich co ti ngïyecyich yi tudägyjäy ma miich ajcxy.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Ti iich ajcxy n'occuent. Miich yi' mnigixp tiibi mduñ.

⁵ Huin'it Judas cohuijty je meeñ jilby tzajtigoty. Chi ñicxy. Chi ñayyöctiyyi.

⁶ Huin'it je teedy mïjtungmïdipi yajpidigy je meeñ. Chi ajcxy ñayñimaay miñ xyipy:

—Jadayaabi meeñ ca' yjëbity co nbidaacim ma ofrenda ñigidägy. Je' co yi' yjëjity je huidi ni'py ti tzoo'adyii.

⁷ Huin'it je teedy ajcxy tuñ je quipxycapxy co juyaangixy mïid je meeñ tüg naax huidibi jäy ytijp, tütznaax it, ma ajcxy yajnaxtigihuiipy pinjaty ca' ycogajpity jim Jerusalén. ⁸ Ixti chambaad jadu'n xii'adyii jejimbi it: Ni'py naax. ⁹ E jadu'n yciyx yca'px nej je profeta Jeremias yminañ: “E jadu'n ajcxy je' yajpidigy meeñ iipx majcpi plata meeñ (je' choou nej anajty ajcxy Israeljäy ti yajniögödugiy), ¹⁰ e mïid je meeñ ajcxy juy je tütznaax it, jadu'n nej anajty ti xy'ane'myich Dios.”

Pilato y'amidooy Jesús

¹¹ Jesús yajpaady jim anajty ytinäy ma je gobernador Poncio Pilato yhuinduu, chi y'amidoohui:

—¿Nej miich je' judíos jäy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

¹² Je judío teedy ajcxy huidibi mïjtungmïdipi etz je mijjäydijc tzachxigixy Jesús ma je gobernador. Ni jadu'ñyi Jesús ca' y'adzooy. ¹³ Chi je Pilato ñimay Jesús:

—¿Nej ca' mmidooy nej yi' ajcxy yxiiy?

¹⁴ Per Jesús ni jadu'ñyi ca' y'adzooy. E paady je gobernador oy mij huinmay, ni ca' ocnejhuüiyi ti ycapxipy.

Jesús ycödujcy y'o'cin

¹⁵ Je gobernador jadu'n anajty ycostumbre mïdity co jimijt jimijt najtzmazzy tüg machyjäy pascua xiijoty, je huidibi je mayjäy ti ytimychojcpy. ¹⁶ E jim anajty tüg je machjäy huidibi anajty ajcxy ix'y'ajttaayb, e yxiiyty Barrabás. ¹⁷ E co anajty jim ti ytügmujectaaygixy, chi Pilato ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich ajcxy mdzojcpy co iich nnajtzmazzihuiibichi? ¿Najtzmazziyich Barrabás o Jesús huidibi jäy ajcxy ytijpy je Cristo? ¹⁸ Pilato ñehhuiyb anajty co mañ'ajtingix anajty ti cïyejccixy Jesús.

¹⁹ Jimni anajty iñäy Pilato me je ycötujctac co je ytöxyijc tiy'ajt quejxy ma yi', yminañ: "Ca' huaad mayjtzaachytuñ yi tudägyäy. Je' co ich amygoodz ti ngumäyich janch jibic müid yi' ycixpi."

²⁰ Per je teedy ajcxy etz je mijjäydijc ti anajty capxyjotcidaaccixy je mayjäy co huen yajnajtzmazdiy Barrabás etz huen yaj'öccixy Jesús. ²¹ Paady co jadüg'oc je gobernador y'amidooy je mayjäy:

—¿Huidibi machyjäy mdzojpcy co nnajtzmazdihuibich?

Chi je mayjäy y'adzooy:

—Najtzmazdi' Barrabás.

²² Chi Pilato y'amidooy je mayjäy:

—¿E nej ndunipyich yi Jesús, huidibi jäy ytijpy Cristo?

Huin'it ajcxy nidüg'öciy y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet yi Jesús!

²³ Chi Pilato yminañ:

—Pues, ¿nej ti ytundigooy?

Per je mayjäy nigoob y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet! ¡Yajcruutzpet!

²⁴ Pilato yjapubedaan Jesús, per co ijxy nejhuuy co je mayjäy ca' ni nej niducy. Hue' ajcxy oy ytiñy huambi jihuiybi, chach ñayñajtztijygyixy müid jot'an. Huin'it Pilato capxyñiguejxy je huadz nü. Chi ytiñy cibujp ma je mayjäy yhuinduu, e yminañ:

—Ca' ich ngo'adzohuipyich jadaaabi tudägyyëydijc y'o'cin. Miich ajcxy yi' mgo'adzoohuipy.

²⁵ Chi je mayjäy y'adzoday:

—Ich ajcxy ngo'adzohuipyich yi' y'o'cin müid n'ung anäg etz n'ap n'oc.

²⁶ Chi Pilato najtzmazdiy je Barrabás. Per Pilato ane'my co huen Jesús yajhuojp. E co yajhuojptay, chi ciyejcy, co huen yajcruutzpedyii. ²⁷ Chi Pilato ysoldados ajcxy yajnicxy Jesús ma agujctijc. E jilby tüg'öciy soldadtijc ñayyömujiy ma Jesús. ²⁸ Chi je soldado ajcxy je' yhuít yajniñenducy. Chi ajcxy yajniñeny je tzapx huit huidibi je rey ajcxy yajtuumyb. ²⁹ Chi ajcxy tacy tüg corona müid apy. Chi ajcxy yajcöjeniy ma Jesús. E huin'it ajcxy a'oy'amy yajcigabiy tüg je paxy. Chi ajcxy huingojtñay'ahuñy. Chi ajcxy nixiicy yajxiicy, e yminaangixy:

—¡Ooy ymiñity yjanchity, je judíos ajcxy yrey!

³⁰ Chi ajcxy huindzujy jijptzujy. Chi ajcxy yajcigajptcy je paxy, e yajcöhuojpígy ajcxy. ³¹ E co ajcxy nixiictay yajxiictay, chi yajniñenducy je rey yhuít etz yajniñeny je yci'm huit. Chi ajcxy yajnicxy ma yajcruutzpedaangixy.

Co Jesús yajcruutzpejti

³² E jim ma anajty hueeni ti ytüyöy, jim ti paty tüg Cirene yëydijc anajty yxiñity Simón. Chi ajcxy adzip nimay Simón co huen jaccapi Jesús ycruudz.

³³ E co ajcxy yja'ty ma tüg je it yxiñip Gólgota, jadu'n yhuimbizim Öcpi Cohuajc Cögop. ³⁴ E jim ajcxy Jesús jayaj'üga'ñ vino temhuídity müid tzooy, jigix ca' jihuihuip je tzaachypí. Per co uucmajch, chi jihui'ñybijc co ca' y'oy'uucnity.

³⁵ E co anajty ajcxy yajcruutzpety Jesús, chi je soldadtijc suerte ijxy, pin jëbi ocjè'adyii Jesús yhuít, chi ycixy yca'pxy jadu'n nej je profeta cojaay jecy'ajty: "Yajhuäcxipy ajcxy ich nhuit e müid ich nhuit ycixpi ixipy ajcxy suerte." ³⁶ E jim anajty ajcxy iñaygixy cuend'ajtcixy. ³⁷ Je xñuin ayuc huidibi ajcxy yjaay ma Jesús ycöduu jadu'n yminañ: "Jadaaabi je' Jesús, je judíos ajcxy je yrey."

³⁸ Quipxy müid Jesús ajcxy yajcruutzpejty metz meetzpi. Tüg a'oy'amy, e jadüg anajty'amy. ³⁹ Je mayjäy huidibi ajcxy naxiyb anajty ma Jesús, ooy anajty oy ycöjigiñ, nixiigy yajxiigy ajcxy Jesús, ⁴⁰ yminañ ajcxy:

—Bah, miich huidibi Dios ytjic jidaanip, e codugüg xii huingbi myajpídi'ga'ñ. Miich ci'm cham naygohuñii, e minac cruudzcíxy, pen janch miich Dios xy'ung'adyii.

⁴¹ Nañ jadu'n je teedy ajcxy huidibi mijtungmüidpi, etz je escribas, etz je fariseos ajcxy etz je mijjäydijc nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

⁴² —Huingbi ti cohuañ, e ca' jaty nej ci'm ñaygohuañiyb. Pen janch co yi' jëjity je Cristo je Israel jäy rey, huen minacy jadachambi ma cruudz, huin'it nmibijcim. ⁴³ Yi' ti pidägy ymbijcin ma Dios; huen jadachambi je Dios yajnídzógyii, pen janch Dios chogyii; yi' ti yminañ co Dios y'ung'adyii.

⁴⁴ Nañ jadu'n je metzpi meetzpi ajcxy huidibi cruudzpejt quipxy müid Jesús nixiicy yajxiicy ajcxy ooy Jesús.

Jesús y'ögy cruudzcíxy

⁴⁵ Co ycujcxiiijü, chi ycoodziydäy tüg'óciy naaxhuiñybi. E jadu'n je naaxhuiñybi y'ijty coodz, ixti minacy yxii. ⁴⁶ Huin'ítiiy Jesús ycapxyqueecy janch mic ymínañ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —yi jadu'mbí ayuc hue' yhuimbizimy: Dios Teedy, Dios Teedy, ¿ti co ti xy'ixmachich?

⁴⁷ Nijéjity jáy huidibi anajty jim yajpatp huingon ma Jesús co jadu'n midoogixy Jesús y'ayuc, chi ajcxy ymínañ:

—Jadayaabi yéydijc cham yaaxtaayb je profeta Elías.

⁴⁸ Huin'it nidüg jáy ñicxy janch poyígy etz oy yajtzoón je pixy. Chi je pixy yajxoogy müd je xun vino. Chi pidacy je pixy ma je paxyjiip. Chi yujctijy ma Jesús y'ahuac co huen ügy.

⁴⁹ Huin'it nijéjity ajcxy ymínañ:

—Ixmatz, tzoc ajt oc'ijxim, pen niimiñip Elías, pen janch yajniñdzögyii.

⁵⁰ Jadüg'oc Jesús yaaxqueegy janch mic. Chi oy y'o'cni. ⁵¹ Co Jesús y'o'cy, tim huin'ítiiy jim ma Dios ytíjc je mapxy yhuít yciñtzhua'cxy tiná'amy. E nañ jadu'n je naaxhuiñybi ooy chuyuy müd ujx micpi etz je mijjatychaa oy jiiñtzhua'cxy. ⁵² May öcpi jut y'ahuach etz yjugypijcy mayjäy tiibi anajty y'o'ccixy tiibi anajty miñijccixy Dios. ⁵³ Co Jesús yjugypijcy, chi je may'öcpi tiibi anajty jugypijccixy etz tiibi anajty pidzimigixy ma öcpi jut, chi ajcxy ytigüiy ma je Dios ycajp, je Jerusalén. E mayjäy ajcxy ijxy. ⁵⁴ Co je mic ujx oy ñaxy etz jac tijaty anajty ti ytuñyii ti yjadyii, chi je capitán etz müd jadyii ymígügtijc huidibi anajty cuend'ajtp Jesús ooy ajcxy chígyi yjihuyi, e mínaangixy:

—Janch tiy'ajt co yjiibi yéydijc Dios yi' anajty y'ung.

⁵⁵ May anajty nañ jadu'n töxyjäydijc ymij'ijxcixy jiguem huidibi anajty ajcxy Jesús ti müddzoon jim Galilea. Yi' anajty ajcxy Jesús ypubejtp. ⁵⁶ E ma je' ajcxy jim anajty choonñty, María Magdalena, María huidibi Jacobo etz José ytaj'ajtpy, etz je huidibi Zebedeo y'ung ytaj'ajtpy.

Jesús yajnaaxtigüiyi

⁵⁷ Co oy chuu'iiñyi ycoodziñyi, huin'it choon ma Arimatea tüg comeñyñyáy huidibi yxii José. E je' ymijñicxpejty anajty Jesús. ⁵⁸ Chi José ninicxy Pilato oy pijctzou Jesús ñinícx. Huin'it Pilato pidacy y'ane'min co huen möyii. ⁵⁹ Chi José ycidigüiyi Jesús ñinícx. Chi huinmojch müd tüg poob sábana. ⁶⁰ Chi yajnaaxtigüiy ma je yci'm jut jemybi huidibi anajty ti yajtzejztüty ti yajpádüty ma tüg tzahuingueetz. Chi adigüejectjcy je öcpi jut müd tüg tzaa. ⁶¹ Chi José ñicxni. E jim yhu'i'my María Magdalena etz je jadügpí María, y'iññy ajcxy ymihuñgon öcpi jut.

Je cuend'ajtpi ajcxy ma Jesús ñaaxtigüiy

⁶² E com jabom ma anajty Jesús ixiiybi ti y'ögy, ma anajty ti ni'ixiydäy müd je sábado xii ycxipi, chi je teedy ajcxy huidibi tungmüd etz je fariseos ajcxy ñayöymujci ma je Pilato. ⁶³ Chi ajcxy ymínañ:

—Huindzin, yi' iich ajcxy njäymejchpyich co je aniidacpi ymínañ ma anajty yjuugyity co codugüig xii jugypiga'ñ jadüg'oc co anajty ti y'ögy. ⁶⁴ E paady tunmay'ajt quexipy soldados ajcxy ma Jesús ti ñaaxtigüiy huen cuend'ajtcixy ixti cooni tugiig xii bi paadipy. Ca' yjegyity co ñimíniñ adzuum agoodz je' ajcxy huidibi miñicxpejtp etz tziñguégüipy ajcxy Jesús ñinícx. E chi nicxy jáy ymína'ñ: “Ti yjugypicy je öcpi.” Chi anajty jac'anaxy je anii ti yjajtni ca'ydí je jajijpi.

⁶⁵ Chi Pilato ajcxy ñimay:

—Miich ajcxy müd tüg picy soldados huidib cuend'ajtp ma müch ajcxy. Níxcix müch ajcxy yaj'adujccixy je öcpi jut, jadu'n nej m'a'ixiiygyxy.

⁶⁶ Chi ajcxy choni ma je Pilato. Chi ajcxy quejxy je tüg picypí soldados ma je öcpi jut. Chi ajcxy pidacy ijxhu'i'min ma je tzaa huidibi ajcxy je jut yaj'adigüejectjcy.

28

Co Jesús yjugypijcy

¹ E com jabom co yximiy yticixgy je domingo xii, huin'it ñicxy María Magdalena etz je jadügpí María ma Jesús ñaaxtigüiy. ² Chi tüg mij ujx ñajxy. Huin'it ycidacy Dios tüg y'ángel huidibi tzomb tzajpjoty. Chi jidigejcy je tzaa ma je öcpi jut aguu. Chi y'ixtacy ma tzaa nicx. ³ Janch adicxp je ángel anajty yhuinjip jadu'n nej huidzuc, e je yhuít janch poob'ögy. ⁴ E co je soldados ajcxy ijxpaty je ángel, chi ajcxy ooy chuyuygooty. Chi ajcxy yhu'i'my jahuengi ögy. ⁵ Huin'it je ángel y'adzooy je metz töxyjäy:

—Ca' müch ajcxy mdzigüiy. Iich nejhuñyibich co müch ajcxy m'ixtáy Jesús je huidibi ajcxy yajcruudzpejty. ⁶ Per ca' je' cham ya. Ti je' yjugypicy, jadu'n nej ymínañ. Min müch ajcxy oc'ix ma ñaaxtigüiy. ⁷ Nicx müch ajcxy jottigooyb ma je' ydiscipulos ajcxy e nima': “Ti Jesús

yjugypicy jadüg'oc, e yi' ñicxip jim Galilea e jim ajcxy mm#dnaybad#yib." Hich miich ajcxy yam nmimaaygixy.

⁸ Huin'it je töxyjäy ajcxy chooñ janch poyigy ma anajty ti ñaaxtigy Jesús. Chi ajcxy ñicxy müd tzig'i'ñ, per agujc jotcujc. Poyigy ajcxy oy ty'ajt yecy ma je discipulos ajcxy. ⁹ E jim anajty je metzpi töxyjäy ytüyöy, tímētini Jesús ñayguëxici ma je' ajcxy yhuinduu. Chi Jesús ajcxy capxocxy. Chi je' ajcxy mühuingoñ Jesús etz mineeni je' ytecy. Chi ajcxy huindzigiygixy. ¹⁰ Jesús minañ:

—Ca' mdzigiygixy. Nixx miich ajcxy nima' je nmigügtajcich co huen ajcxy ñicxy jim Galilea, e jim naybad#yibich müd yi' ajcxy.

Huidibi ajcxy je soldadotijc ñigapx

¹¹ E tüyöybñi anajty je töxyjäy nimetzpi co nijëjity je soldados ajcxy chooñ ma Jesús ñaaxtigy ñicxy jim Jerusalén, müdmüydäga'ñ je teedy huidibi tungmüdpj nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii ma Jesús ñaaxtigy. ¹² E huin'it je teedy ajcxy ñayöymujctay müd je mijjäydijc, tunaangixy quipxy capxy. Huin'it je teedy ajcxy etz je mijjäydijc moy ajcxy je soldados may meeñ. ¹³ Chi ajcxy nimay:

—Miich ajcxy minañ co maab anajty müch ajcxy mijcoodz co ymiñ Jesús ydiscipulos ajcxy etz tzingueeci Jesús ñinix. ¹⁴ Etz pen ymidooyb anajty yi gobernador, #ch ajcxy ngapxjotcidägich, jigix ca' nej xytüngixipy.

¹⁵ E huin'it ajcxy je soldados ycidigiyi je meeñ. Chi ajcxy ñicxy cuyduñ jadu'n nej anajty ajcxy ti ñimäyii. E ixti chambaad jadu'n judíojäy capx je ayuc.

Huidibi Jesús yajnibijc ydiscipulos ajcxy

¹⁶ E jadu'n ajcxy ñicxy je nimajctügpj Jesús ydiscipulos ajcxy jim Galilea. Chi ajcxy ñicxy ma je cögor jadu'n nej anajty Jesús ti ñimäyigixy. ¹⁷ E co ajcxy ijxpaty Jesús, chi ajcxy oy huindzigiy. Per jim nijëjity huidibi ca' mübijcy co anajty yjëjity. ¹⁸ Huin'it Jesús ymijhua'cy ma yi' ajcxy, e nimay:

—Hich ti nyajmöyich je cötujcñ jüiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Hich ti nyajmöyich je mij cötujcñ, jaydëbi n'ane'myich jüiby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. ¹⁹ E paady nixx miich ajcxy huindu'my naaxhuiñ capxhuäcxix je ayuc, jaydëbi jäy ajcxy xymibigipyich. Tüg'ócy jäy ajcxy huidibi xymibijcpich myajñübedipy ajcxy müd Dios yxi, Dios y'ung yxi, etz müd je Espíritu Santo yxi. ²⁰ Miich ajcxy myaj'ixpigipy je mayjäy co copicy cuydunipy ajcxy #ch ngötujcñ tüg'ócy jadu'n nej ti n'ane'myich miich ajcxy. E miich ajcxy mnejhuñyb co nmüd'ityich miich ajcxy huinixi huinütiempo, ixti mabaad naaxhuiñybi anajty ycxipi yti gooy. Jibaad ycixy. Amén.

SAN MARCOS Jaayhu:'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Jadu'n oga'ñ chondacy je oybi ayuc tiy'ajt' jadu'n nej Jesucristo, je Dios y'ung ytun etz yjajti.

² Je Dios y'ayucnajtzcaxpiybi je Isaías jecy'ajty jayhu:'my jadu'n nej Dios nimay je Cristo: Nguexaamyich ñch ngogapxy jayijp ma nidüg nidüg cajp ma miich mnicxa'ñ jac'axam, jigix jëb je cogapxy nimähuipy je jäy ajcxy co huen nayñi'ixiiyigixy ma yjot yhuinma'ñ miid miich ycixpi, jad'u'n nipaady nej jihuiy jäy ajcxy ni'ixiy tü'aa co tüg rey yjada'ñ.

³ Nañ jad'u'n jadüg it Isaías jayhu:'my jada ayuc ma jad'u'n yminañ:

Jim mjtigüduum jäy ajcxy midoy co tüg jäy y'ayuccapxhuäcxy, jad'u'n yminañ: "Nayñi'ixiiyigix ma mjot mhuinma'ñ ajcxy jaydëb naybaatim miid ajt nHuindzin Dios. Ixmájtzcixy yi mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy yajtiy tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och."

⁴ Jim mjtigüduum anajty Juan je Bautista miñ e ytiigiy mayjäy yajniibejtpi. Chi Juan capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je mayjäy ajcxy huidibi anajty mimb nüibejtp. Juan ayuc capxhuäc co copicy co jäy ajcxy huen jothuimbijtcixy etz ixmájtzcixy ajcxy je yjibichuinma'ñ, etz nüibejtcixy, jigix jëbi Dios yhuinmecxiib ajcxy ypocy. ⁵ Tüg'öciy je mayjäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jim Judea ñaaxjot etz jim Jerusalén mimb anajty ajcxy ma Juan, e y'amidoo'ijty anajty ajcxy je'y'ayuc. Co je jäy ajcxy capxpidziimy nej anajty ypocytungixy, chi Juan yajniibejty ajcxy ma je Jordán mijni.

⁶ Juan hue' anajty yhuut'ajtpy camello nübijc, e nañ jëyim anajty miid ñayhuñiyii, e hue' anajty yjicx'ajtpy mu' etz expäg. ⁷ Juan ycapxhuäcxy anajty Dios y'ayuc ma je mayjäy, e yminañ:

—ñich jayijp ti nmiñich ngapxhuäcxy Dios y'ayuc. Jac'axam minipy tüg jäy huidibi jacnëgi mic'ajt müdity ca'ydi ñich, ca' xypaadyich nicxy nguejyich yi' ycighuin. ⁸ ñich ti nayjñibetyich miich ajcxy miid ni. Per je jäy huidibi yjacmiid Dios ymic'ajt, ca'ydi ñich. Yi' xyaj'adigihuij xyajjotigihuij Dios yjihui'ñ ymic'ajt, jad'u'n nipaadip nej jihuiy xyajniibejtp miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

Co Jesús ñiibejty

⁹ Je huin'it xii huin'it tiempo Jesús chooñ ma je cajp huidibi yxii Nazaret, jim Galilea ñaaxjot, e ymiñ ma Juan el Bautista anajty yajpaady. Huin'it xii Juan yajniibejty Jesús ma je Jordán mijni. ¹⁰ Pidzimb anajty Jesús ma je mijni, e tim huin'ityi Jesús iix co je tzajp anajty y'ahuäch, e iix je Espíritu Santo chooñ tzajpjoty, e ycidägy ma yi'. Jadu'n je Espíritu Santo yquëxigü anajty nej tüg muuxy. ¹¹ Chi Jesús midooy capxy ayuc choñ tzajpjoty, nimäyii:

—ñich miich n'ung'ajtpy. Ooy ñch miich ndzocy njhuiy. Ooy jotcujc nayjihuiyijich miid miich.

Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹² Huin'it mic'amy je Espíritu Santo yajnicxy Jesús mjtigüduum. ¹³ E hue' Jesús yhu:'my jim mjtigüduum huixchigulpx xii ahua'n iyujc agujc. Huin'it je mujcu' jot'ijxy yhuinma'ñ'ijxy je Jesús. Chi je ángeles ajcxy miñ ypubejty ypuDIGIY je Jesús.

Jesús ytung yajtzondägy jim Galilea

¹⁴ Ti anajty Juan yajpidägy pujxtigoty, jac'axam Jesús ñicxy jim Galilea. Jim Galilea Jesús capxhuäcxy Dios y'ayuc etz yi Dios y'ané'min. ¹⁵ Jesús yminañ:

—Ti je xii je tiempo yhuaad'ajtni. Ti nigoody je xii je tiempo mina Dios pidäga'ñ yi' y'ané'min ya naaxhuiñ. Jothuimbijtcix ajcxy, etz ixmájtzcix ajcxy mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Mibijccix Dios y'ayuc jad'u'n nej jëb ajcxy m'alma ñdzögipy.

Jesús huodzoñ midaax jäy huidibi anajty acxmajtzp

¹⁶ Jesús huidijtp anajty ma je mejypa' huidib yxii Galilea mejy, co oy'ijxpaady Simón etz y'uch Andrés. Simón etz Andrés acxmadziñ anajty ytung'ajtpy, ytimpidacpy anajty y'acxmadzi'ñ mejyjoty co ajcxy Jesús iixpaty. ¹⁷ Chi Jesús nimay Simón etz Andrés:

—Min miid ñch. ñich miich ajcxy huingbi tung nmöhuipy. Jadu'n mdung nipaadip nej jihuiy mjäymájtzcixipy.

¹⁸ Mic'amy Simón etz Andrés ajcxy ixmajch y'acxmadzi'ñ, e ñicxy ajcxy miid Jesús.

¹⁹ Chi Jesús yjacyöy anajty hueen, e iixpaty Jacobo etz y'uch Juan, je Zebedeo ajcxy ymang. Je Jacobo etz Juan tumb anajty barcojoty. Hue' anajty ajcxy yaj'oyiyb je' y'acxmadzi'ñ.

²⁰ Chi Jesús mijhuooy ajcxy Jacobo etz Juan, e nimay co huen nicxy miid yi'. Mic'amy je' ajcxy ixmajch yteedy, je Zebedeo, barcojoty miid ytumbi, chi ajcxy ñicxy miid Jesús.

Tüg jây huidibi anajty jibic espíritu müid

²¹ Huin'it Jesús müid ymügügtijc yja'ty jim Capernaum. Je huin'it sábadó, je poochin xii, Jesús ytiigi y ma je judío jây ajcxy ñaymujctac jim Capernaum, chi yjây yaj'ixpijctzondacy. ²² Je mayjây ooy ajcxy jihuiy huinmay je ayuc huidibi Jesús anajty ajcxy yaj'ixpijctc. Com Jesús hue' anajty yaj'ixpijctc jadu'n nej jihuiy yci'm'ane'min müidty. Ca' Jesús anajty yaj'ixpijctc jadu'n nej je jây ajcxy huidibi yaj'ixpijctc anajty Moisés ycötújcín je jécyip. ²³ E ma je naymujctac tüg yéydijc huidibi müid anajty ca'oybi. Chi je ca'oybi ooy mic ycapxcoody, e yminañ:

²⁴ —¿Ti co xy'amayiy iich ajcxy, Jesús huidibi tzomb jim Nazaret? ¿Nej ti mmiñ co xyajhuindigoyáangixyichi? Hich n'ixjcajpy müich, e nejhuiybich co müich je' je Huatzpi Dios.

²⁵ Chi Jesús ix'ojy je ca'oybi, e nimay:

—Amon müich, e pidzimb ma jada yéydijc.

²⁶ Huin'it je ca'oybi yajyajch yajquidy je yéydijc, e mic yaaxqueegy, e ypidzimy ma je yéydijc. ²⁷ Tüg'ócay je mayjây jibiy ma je naymujctac ooy ajcxy ñay'adzigihiy, e ñayñimaayiy ajcxy müñ xyipy:

—¿Ti jada' yi'? Jada yéydijc ymüid jemybi ixpijctc. Yi' müid mic'ajt etz ane'm'ajt, paady yciixpi yi' ane'my yi' ca'oybi, e ycapxmidoohuip.

²⁸ Mic'amy je mayjây ajcxy huidijaty tzinaayb ma tüg tüg cajp jim Galilea nejhuiy ajcxy nej Jesús ytuñ, e cōmaaygixy Jesús.

Jesús yajtzögy Simón Pedro ymüid töxyjâybi

²⁹ Tim huin'it iy Jesús ypidzimy ma je naymujctac, chi ñicxy müid Jacobo etz Juan jim ma Simón etz Andrés ytiic. ³⁰ Simón ymüid töxyjâybi piijctc anajty. Cijx'am anajty y'ity, e mic anajty ooy ytoyii. Tim huin'it iy Jesús ñimaayiy co Simón ymüid ooy mic ypiigyii. ³¹ Chi Jesús nimijhuägy je pa'mjây. Chi majtzi yci', e huijtziigy. Tim huin'it iy yi toyii y'ixmajtzi, e chi yajcay yaj'uucy Jesús etz ymügügtijc.

Jesús yajtzögy may pa'mjây

³² Co xii oy ycidacni, e chuu'iiyñi, chi je mayjây müid müñ ajcxy ma Jesús tüg'ócay pa'mjây dijc, etz huidijaty ajcxy ca'oybi ymüid. ³³ Tüg'ócay je mayjây ajcxy ma je jimbi mij cajp nimujcy je tiic ma Jesús anajty ti yjättägy. ³⁴ Jesús yajtzooctay tüg'ócay je may pa'mjây huenytimyitibá'mity, etz yajpidzimy may ca'oybi majaty jây ajcxy. Per Jesús ca' anajty a'ixiy nicxy je ca'oybi ñigapxyii, com y'ixy'ajttaayb anajty ajcxy Jesús.

Jesús y'ayuc tiy'ajt capxhuäcxy jim Galilea

³⁵ Tim mooñi Jesús ymaybidigy, ca' anajty yximiiyñi, e ypidzimy ma je cajp. Chi ñicxy ma tüg müitigüduum Dios mibijctzooi. ³⁶ Huin'it je mayjây ajcxy ma je jimbi mij cajp Jesús. ³⁷ Co ajcxy paty je Jesús, chi ajcxy nimay:

—Tüg'ócay je mayjây xyjadim'ixtäy.

³⁸ Chi Jesús nimay Simón etz je ymügügtijc ajcxy:

—Tzoc ajt jámim ma yi' jacjadyii cajp huindy agonbi, jaydëb ngapxhuäcxiybich Dios y'ayuc nañ jadu'n ma yi' jây ajcxy jim. Paady yciixpi ndzooñich tzajpjoty, jigix jëbi ngapxhuäcxiybich Dios y'ayuc.

³⁹ Jesús nicxp anajty ma nidüg nidüg cajp jim Galilea ycapxhuäcxy anajty Dios y'ayuc ma nidüg nidüg judío jây ñaymujctac, e yajpidzimy anajty ca'oybi majaty jây.

Jesús yajtzögy tüg jây nibützpa'mmüidpi

⁴⁰ Tüg jây huidibi ymüid anajty jibic pützpa'm, je micpi, chi nimijhuägy Jesús, e ycojtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, yminañ:

—Pen müich jadu'n tzojcpy, jëb xyajtzögich.

⁴¹ Chi Jesús pa'ayoy je pa'mjây, e pidacy yci' ma je pa'mjây ñinicx, e yminañ:

—Ndzojcpyich, cham nyajtzögy.

⁴² Co Jesús jadu'n yminañ, chi mic'amy je jây huidibi anajty müid je jibic püdz chögy. ⁴³⁻⁴⁴ Mic'amy Jesús ycapxciixy müid je jây huidibi anajty ti chögy, e nimay:

—Ix pin myajnimäy co ti mdzögy. Nicx jayijp jibiy ma Dios ytiic ma je judío teedy ajcxy, e mo' Dios yhuindzigi'ñ jadu'n nej Moisés ycötújcín ane'my, jigix jëbi huädz mbidzimipy ma Dios ycötújcín. Cuydun müich huidibi Moisés ñajtz'ane'miyy jecy'ajty, jigix jëbi je mayjây ajcxy nejhuihuip co ti mdzögy.

⁴⁵ Per je yéydijc ca' capxymidooy Jesús. Co ñicxy, chi ytiigi y capxy yajyöybi jadu'n nej anajty ti yajtzögyii. Com je mayjây nejhuiyb huidibi anajty Jesús ti tuñ, paady yciixpi Jesús ca' anajty ocjajtni nej ytiigihiipy ijxna' jigue'xna' majaty cajp. Hue' anajty huidity ma ca' pin chinäy. Per müñ anajty y'oy'ixyii huenytimypinjâyity, chooñ ma nidüg'ócay cajp huindy agonbi.

2

Jesús yajtzögy tüg jäy cïma'tpi tecyma'tpi

¹ Ti anajty xii tiempo ñajtzñinixxiyñi co Jesús yhuimbijty jadüg'oc jim Capernaum. Je mayjäy ñejhuiiyb anajty co Jesús yajpaady ma tüg tijc. ² Chi mic'amy mayjäy ñayöymujci ma anajty Jesús yajpaady, e ca' anajty tigiydac ma je tijc, müid co tzach mayjäy anajty ti müingixy. Y'adujtaayb anajty ajcxy je tijc'aguu. E Jesús ycapxhua'xyp anajty Dios y'ayuc. ³ Huin'it xii, midaan yëydijc ciymiñ cijx'am ma Jesús yajpaady tüg pa'mjäy huidibi yci' ytecy ti yxujxtäy anajty. ⁴ E com ca' anajty ni nej y'oyiy nej yajjädip ajcxy ma Jesús je pa'mjäy, je' co anajty chach üjtzyt je tijc müid je mayjäy, chi ajcxy yajcöhuuahueeni je tijcnlxc ma anajty Jesús yajpaady. Chi ajcxy cödiyñajxy je pa'mjäy cijx'am. ⁵ Co Jesús ijxy je jäy ajcxy ymibijcin, chi nimay je pa'mjäy:

—Migügich, yi mbocy ti yajhuinmecxtäy.

⁶ Per nijëjity huindzindijc huidibi ajcxy nijaydutr anajty Dios ñecy co ajcxy midoy nej Jesús ymina'ñ, chi ajcxy ymina'ñ jotjoty huinma'ñyoty: ⁷ “¿Nej co jada jäy jadu'n ymina'ñ co ti yajhuinmecxy jada pa'mjäy ypocy? Capxtigooyb yi' müid Dios. Com ca' nipinjäy jëb ypocyhuinmecxy. Tügajc Dios yi' huidibi jëb ypocyhuinmecxy.” ⁸ Per Jesús ñejhuiiyb anajty nej je' ajcxy chachmina'ñ jotjoty huinma'ñyoty, paady mic'amy ymina'ñ:

—¿Na'amy co mdzachuinmaaygixy? ⁹ ¿Huidibi jada jac'ooy co nnimäyich yi pa'mjäy: “Ti mbocy yajhuinmecxytäyi.” O jac'ooy co nnimähuibich: “Pidig, e yajpidig yi mdögy, e tüyöy?” Tú'ciy yi’.

¹⁰ Chi Jesús yjacmina'ñ:

—Jadachambi janchtiy nyajquëxiga'ñich co ñich, je jäy huidib tzoon tzajpjoty, e huidibi cham yajpaady ya naaxhuiñ, nmüidich mic'ajt jaydëb nhuinmecxyich jäy ypocy.

Co Jesús jadu'n ymina'ñ, chi nimay je pa'mjäy huidibi yci' ytecy anajty xuxy:

¹¹ —Ñich miich yam jadu'n nimäy: “Tinayig, yajpidig yi mmabejt e nicx ma mdijc.”

¹² E mic'amy je pa'mjäy ypidigy, e yajpidigy ymabejt, chi ytüyöychoñ jilby ma je mayjäy ajcxy anajty y'ixy yhuindicxy. Paady ycxipj tüg'öciy je mayjäy ooy jihu'y huinmay etz jäymejch ojadajty ajcxy Dios, yminaangixy:

—Nimänaabi ajt jadu'n nga'ljxim mijhuinma'ñ jadu'n nej cham ti n'ljxim.

Jesús nimay je Leví: “Pajamgich”

¹³ Chi jadüg'oc Jesús ycajppidzimy, ñicxy jim ma mejypa'. E co mayjäy ñayöymujcy jim ma Jesús anajty yajpaady, chi Jesús yaj'ixpijc je mayjäy. ¹⁴ Co Jesús yjactüyöy anajty, chi ijxpaady Leví je Alfeo ymang. E Leví iñaayb anajty ma je yajcogüejtacc jäy yajcogüejtp anajty. Chi Jesús nimay Leví:

—Pajamgich.

Tim huin'itiy Leví ytinayigy, ixmajch ytung, e panicxy Jesús.

¹⁵ Jadu'n yjajti co tüg xii Jesús caayb anajty me Leví ytijc. Mayjäy huidibi ytung'ajtpy anajty yajcogüedi, etz jacjadyii jäy huidibi anajty tundigooyb müid judio jäy ycostumbre y'iñaaygixy ma je caydac quipxy müid Jesús etz je' ydiscipulos ajcxy. Com may jäy anajty ooy Jesús tzach müid huidijtcixy. ¹⁶ Jim anajty ma Leví ytijc nijëjity fariseojäy, je huindzindijc huidibi tzach padumb judiojäy ycostumbre. E co je' ajcxy ijxy co Jesús caayb uucp anajty tüg'mucy müid tüg'öciy je mayjäy ajcxy huidibi tundigooyb müid judiojäy yti'ajt ycötüjcin, etz yajcogüejtpidijc, chi ajcxy migapxy Jesús ydiscipulos, je' ajcxy huidibi mijñicxpejtp anajty Jesús, nimay ajcxy:

—¿Nej co Jesús miich ajcxy mHuindzin ycaymucy y'ucmucy müid yi yajcogüejtpidijc ajcxy, etz jacjadyii jäy ajcxy huidibi tundigooyb müid judiojäy ycötüjcin?

¹⁷ Co Jesús jadu'n midoy nej je fariseo jäy nigapxyii, chi ajcxy nimay:

—Ca' tzozy tzozdumbi yi jäy ajcxy huidibi mic'ajtp oy'ajtp. Yi' janchtiy yi' huidibi ajcxy yuuba'm ymüid chojcpy ajcxy tzozdumbi. Nañ tim jadu'n yi jäy ajcxy huidibi ca' ypocymüidty, ca' ajcxy tzozy pocyhuinmeecxin. Ñich ti nmiñich co nyajjothuimbidipyich pocyjäydijc. Ñich ca' ti nmiñich co nyajjothuimbidipyich oyjäydijc tudägyjäydijc.

Jesús yaj'amidoogixy nej co jäy y'ity jaygay

¹⁸ Jadu'n yjajti tüg tiempo ayuu'ijtp anajty je jäy ajcxy huidibi mijñicxpejtp anajty Juan je Bautista. Nañ jadu'n ayuu'ajtp anajty je fariseojäy ajcxy. Chi nijëjity ajcxy ymiñ ma Jesús e amidoy:

—¿Nej co yi jäy ajcxy huidibi mijñicxpejtp ajcxy Juan etz nañ jadu'n yi fariseojäy ajcxy ayuu'ajtp ajcxy, e je jäy ajcxy huidib miich xymijñicxpejtp, ca' y'ayuu'ajtcixy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Co ya nyajpaadyich ya naaxhuiñ, ca' ycopicity co ñich ndiscipulos ajcxy y'ayuu'adip. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy huidibi pjcin nixidumy ca' ajcxy y'ayuu'aty ma yam yi pjcin

nixi#duñ, e peni ca'ni je pijcpi ymigi#gtijc y'ixmajtztáyii. Nami je pijcpi ca'ni choñ, chi ca' pin y'ayuu'ada'ñ huidibi nixi#dum je pijcin. ²⁰ E paadip je xii je tiempo mina ca' nmii#d'ida'ñich ya naaxhuñ y' huidibi ajcxy xymijnicxpejtpich, e huin'it ajcxy y'ayuu'adaangixy.

²¹ Com jemybi Dios y'ayuc nyaj'ixpicpich, paady ca' ytügiy müid je jécyp ayuc huidibi je fariseo jáy ajcxy yaj'ixpijcpy. Jadu'n nej müich ajcxy mnejhuñ co ni pin ca' agiyiyi#tuc huit müid tüg pedaas jemy huit, con je' co je jemy huit ni#mujcp je', e chi rügi najtzc#dzihuip je tuc huit. ²² E nañ ni pin ca' jéb huaad pidägy jemy vino ma tuc cochac. Je' co je vino jemybi yci#dzamy je tuc cochac, e chi y'ixyojctähuip je vino etz je cochac ñitigoydähuip. Hue' janchtiy jéb ajcxy pidacy jemy vino ma jemy cochac.

Je discipulos ajcxy yajmüjcxxy je moc cojc sábado xii

²³ Tüg sábado xii Jesús müid ydiscipulos ajcxy ñaxi#y ma tüg trigo cam. E huin'ityi je ydiscipulos ajcxy yti#y je trigo tujcp. ²⁴ Co je fariseo jáy ajcxy ijxy jadu'n nej Jesús ydiscipulos ajcxy anajty tujcmujc trigo tim, chi ajcxy nimay Jesús:

—Ix müich. ¿Na'amy co müich mdiscipulos tünigxy huidibi judío ycotújin capx'adujcxy sábado xii?

²⁵ Per Jesús yminañ:

—¿Nej ca'müich ajcxy mguendtuñ Dios y'ayuc co mnecycapxy, jadu'n nej David ytuñ tügtcy jecy'ajty, co David etz ymigi#gtijc yuu'ögaangixy anajty? ²⁶ Je huin'it tiempo jecy'ajty co je judío teedy Abiatar mjtungmüidpi anajty ma Dios yti#y, chi David yti#y ma Dios yti#y, e caay je tzajcaagy huidibi ti anajty yoxy ma Dios yhuinduu. Dios ycotújin yminañ co je teedy ajcxy ycaagy'ajtpy jada tzajcaagy, ca' jac'ooyñipin. Nañ jadu'n David moy je tzajcaagy je jáy huidib anajty ajcxy ymiid.

²⁷ Nañ jadu'n Jesús yjacminañ:

—Hich, je jáy huidibi tzoont tzajpjoty, nmüidich ané'min, jaydéb nimäyich je jáy ajcxy ti jéb tünigxy sábado xii. ²⁸ Com Dios ti ixmach je sábado xii, paady ycipxi, iich je jáy huidibi tzoont tzajpjoty, nmüidich ané'min jaydéb nimäyich jáy ajcxy co jéb tijaty tuñ sábado xii.

3

Je yédyjc huidibi anajty yci' tidzip

¹ Jesús yti#y jadüg'oc ma je judío naymujctac. Jiiby anajty tüg yédyjc huidibi anajty ymiid tüg yci' titz. ² Je fariseojäy jiiby ma je naymujctac y'ix'ijtpy anajty Jesús, co anajty nejhuñhua'ñ pen Jesús yajtzögamy je pa'mjäy sábado xii, jigix jébi ajcxy xihuip Jesús co ti ytundigoy müid judiojáy ycotújin. ³ Jesús nimay je jáy huidibi müid tüg yci' titz:

—Pidig, min ya ma iich.

⁴ Huin'it Jesús y'amüidoy je jáy ajcxy e nimay:

—¿Nej müich ajcxy minaangixy: Nej jébi jada nduñich je oybi o je jibicpi sábado xii#joty? ¿Jébi naytzögich jáy o jébi nyajtigoyich jugy'ájin?

Per je jáy amon ajcxy ijty, ca' ajcxy je' y'adzooy. ⁵ Huin'it Jesús huindicxpejty je jáy ajcxy müid chip y'ahua'n, e müid jotmay, je' co ooy ajcxy jotjuuñity, e chi nimay je yédyjc:

—Xajtiy yi mgi'.

Chi je yédyjc xajtiy yci', e chi yci' oy chögy. ⁶ Chi je fariseojäy ypidzimday ma je naymujctac, ooy yjotmädy ajcxy, e ñicxy ajcxy ñaymüjcp müid je jadügpi#y judío huindzindijc huidibi ymijnicxpejty je rey Herodes. Huinma'ñ ixtaayb anajty ajcxy nej jéb ocyaj'ögip Jesús.

Mayjäy ma tüg nüba'

⁷ Per Jesús choon müid y' ydiscipulos ajcxy, ñicxy ma mejypa'. E ooy mayjäy huidibi ajcxy tzomb Galilea ñaaxjot etz Judea ñaaxjot panicxy ajcxy Jesús. ⁸ Nañ jadu'n mayjäy panicx ajcxy Jesús huidibi ajcxy tzomb jim Jerusalén, huidibi ajcxy tzomb jim Idumea ñaaxjot, huidibi ajcxy tzomb jim Jordán mijni#nlnaxy ma xii ypidzimy#y, huidibi ajcxy tzomb jim Tiro etz Sidón ñaaxjot. Nicxtäy je mayjäy ma Jesús yajpaady, com ñejhuñy#y anajty ajcxy je mjhuinma'ñ huidibi Jesús anajty ytumy#y. ⁹ Com tzach mayjäy anajty ymiingixy, paady Jesús ni'ane'mdiy ma yi ydiscipulos ajcxy tüg barco ma jéb iñäy, ca'ty je mayjäy ooy y'adijiyi y'agodiyi. ¹⁰ Com Jesús ti anajty yajtzögy may jäy, paady ycipxi tüg'öciy je pa'mjäy nimujcxy Jesús, adzip tzachnidonaangixy. ¹¹ Co je jáy ajcxy huidibi ca'oybi ymiid ijxpaty Jesús, chi ajcxy ñayhuiojtacy ma Jesús yhuinduu, e mic ycapxcooty, yminaangixy:

—Müich je' Dios y'ung.

¹² Per Jesús nimay mictägy je ca'oybi ajcxy co ca' huaad nigapxcixy nimiryaaccixy pin je' anajty.

Jesús huin'ixy majmetzpi discipulos

¹³ Huin'it Jesús ypejty ma tüg cögop, e capxyñiguexy co huen miñ ma yi' je ymigi#gtijc huidibi yhuin'ixamy co ytunam müid yi'. Chi ajcxy ymiñ ma Jesús. ¹⁴ Chi Jesús yhuin'ijx

majmetz ajcxy huídibi ymíid'idamy, e huídibi yquexamy y'ayuccapxhuácxp. ¹⁵ Jesús moy je majmetzpi discípulos ajcxy huídibi anajty ti yhuin'ixy mic'ajt jaydëb yajtzógip pa'mjäy ajcxy, e ymoy ajcxy ymic'ajt jaydëb ca'oybi yajpidzimy ma jäy ajcxy. ¹⁶⁻¹⁷ Jada je nimajmetzpi discípulos ajcxy yxi nidüg nidüg: Simón, je huídibi Jesús yximoy Pedro; Jacobo miid y'uch Juan, yi Zebedeo y'ung y'anäg, je huídibi ajcxy Jesús yximoy Boanerges (je ayuc Boanerges jadu'n yhuimbizimy: "Enee ymang"). ¹⁸ E jacjadyii huídib Jesús ti anajty huin'ixy: Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Jacobo je huídibi Alfeo ymang'ajtpy; Tadeo; e je jadügpí Simón, je cananista. ¹⁹ Nañ jadu'n Jesús huin'ixy Judas Iscariote, je huídibi agojiix cýeyc Jesús ma ymidzip.

Yajñibjccixy Jesús co müidity mujcu' ymic'ajt

(Co jadu'n huin'ixtaay je majmetzpi discípulos ajcxy), Jesús ytigiy ma tügtijc müid yi' ajcxy. ²⁰ Huin'ityi tzach mayjäy ñayyöymüjcgixy ma je tijc ma Jesús y'ity, ixti Jesús etz ymügügtijc ca' y'oyiy nej jëb ycaaygixy y'uuccixy. ²¹ Co Jesús y'amügügtijc jadu'n nejhuüy, chi ajcxy nimiñ Jesús yajñicxaangixy anajty mach, com hue' anajty tjccixy co Jesús ylociib.

²² Nijëjity escribas ajcxy, je huindzindijc huídibi nijaydudp anajty Dios ñecy, miin ma Jesús co choñ ajcxy Jesusalén, yminaangixy:

—Jada Jesús ymíid Beelzebú, je ca'oybi yhuindzin, ma y'aa yjot. E yi' yajpidzimy je ca'oybi ajcxy ma jäy ajcxy yjothuinma'ñ müid Beelzebú ymic'ajt.

²³ Chi Jesús huoomiñ ma yi' je escribas ajcxy, e yajmüidmiydacy ajcxy tüg jihuimbit ayuc. Chi Jesús yminañ:

—¿Nej tiy'ajt jada nej müich ajcxy mina'ñ co Satanás jëb ci'm ñayyajpidzimyii ma jäy ajcxy y'aa yjot? Ca' tiy'ajt nej müich ajcxy mina'ñ. ²⁴ Pen tügpicy tungmüdpí ixipy ñaybije-hua'cxigixy, etz ñaymidziptzóonigixy ixipy ac jëyi. Pues cixip yi' ajcxy y'ané'min. ²⁵ Nañ jadu'n pen tügpicy tüg juugy tüg migüg ixipy ñaybije-hua'cxigixy, ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy. ²⁶ Nañ jadu'n pen Satanás ixipy ti ñaybije-huácxiyii, e ci'm ixipy ti nayñibidigyii, ca' ixipy yi' ymic'ajt ida'ñ. Hue' janchtiy Satanás cixipy tigoyipy. (Paady ca'tiy'ájtity nej müich ajcxy yminañ.) ²⁷ Ca' ni pin jëb huaad ytigihuip ma tüg micpi jäy ytijc etz meedzipy tijaty ymíid, pen ca' jayijp cixoch tecyoch je jäy micpi. Pen ti cixoch tecyoch ixipy je micjäy, huin'it janchtiy mimadägipy, e píjcip tijaty ymíid.

²⁸ Janch íich müich ajcxy nimäy co Dios jëb huinmeecxip tüg'óciy pocy huídibi jäy ytúngixp etz tüg'óciy jibicpi huídibi jäy ycapxp. ²⁹ Jëyi janchtiy co pinjaty capxtigooyb müid je Espíritu Santo, je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ca' Dios huinmecxi nimina. Huinixi y'ida'ñ pocymíid.

³⁰ Müid co jäy ajcxy chach yminaangixy co Jesús anajty müidity ca'oybi, paady Jesús jadu'n yminañ.

Jesús ytaj etz y'uch migüëxy ajcxy

³¹ Jesús ytaj etz y'uch ajcxy oy yja'ty ma anajty Jesús yajpaady. Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy anajty ytinaaygixy tiba'y, e chi ajcxy capxñigüejxy Jesús. ³² Je mayjäy huídibi anajty ajcxy iñaayb jühuiditi ma Jesús, yminañ ajcxy:

—Müich mdaj etz m'uch cheeby ajcxy tiba'y müich ixtaayb.

³³ Chi Jesús yminañ:

—¿Pinjäy müich ajcxy mdijy co íich ndaj'adyii etz íich n'uch'adyii?

³⁴ Huin'it Jesús huindicxpejty je jäy ajcxy huídibi anajty iñaayb ajcxy jühuidity ma je', e yminañ:

—Tüg'óciy jada jäy ya jadu'n ajcxy nipaady nej íich ndaj etz íich n'uch. ³⁵ Huenyitimypínity huídibi ajcxy cuydumb yi Dios chójcin, yi' je' jadu'n nipaady nej íich n'uch, íich n'ajch, íich ndzi' etz íich ndaj.

4

Je niipi y'ixxpejt

¹ Jadüg'oc Jesús ytigiy yaj'ixpijcpí ma mejypa'. E ooy mayjäy ymuicpejty ma anajty Jesús yajpaady. Müid co ooy anajty chachmayjäyity, paady Jesús ytigiy ma tüg barco jahuengi mejyjoty. Jesús iñaayb anajty barcojoty, e je mayjäy iñaayb anajty ajcxy ma mejypa'. ² Huin'it Jesús yaj'ixpijcy je mayjäy müid canaag jihuimbit ayuc. Co yaj'ixpijcy, chi yminañ:

³—Amídooy'itcix müich ajcxy íich jada n'ayuc. Tüg jäy chooñ niipi. ⁴ Co je niipi yhuijpy anajty trigo tím, chi je trigo tím nijëjity oy ycäy tím tügujc. Chi je joon ajcxy ymiñ jicxy je trigo tím huídibi tügujc ti ycäy. ⁵⁻⁶ E nijëjity trigo tím oycäy ma tzaanícx, ma nihueeñ oyñaax yajpaady. E je trigo tím ca' tzip mujx je', je'co ca'anajty ooy naax mápxity. E co je xi' ypidzimy, chi no'cy je trigo mang, com ca' anajty ytictz müidity naaxjoty, chi ytíich. ⁷ E nijëjity trigo tím oycäy ma apyjot. Co jada trigo tím ymuixy, chi y'ujtz'ógtäy je trigo mang, e

ca' ytiim'ajty. ⁸ Per jacjadyii trigo tiim oycäy ma oyñaax, chi ymujxy, e ytiim'ajt may'amy: tüg pi'c pajc iipxmajc oyco'ity, jadüg pi'c pajc tugi'px oyco'ity, jadüg pi'c pajc migo'px oyco'ity.

⁹ Co Jesús je miydägi yajmay, chi yminañ:

—Pinjaty miid ytätzac, pin midohuamy, huen mido'mbicy jada ayuc.

Ti y'i ñigapxy y'i ijxpejt

¹⁰ Co je mayjäy ñicxni, e Jesús yhu'my naydüg, chi je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy etz jacjadyii huidib mijnicxpejt Jesús ñimijhua'cy, e amidoy nej yhuimbizimy je jihuimbit ayuc. ¹¹ E Jesús yminañ:

—Miich ajcxy jaydëb mnejhuihuipy huidibi Dios ñigapxy ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycötüjcin. Jacjadyii jäy ajcxy jihuimbit'amy nyajmüdmidyacych. ¹² Jadu'n jihuimbit'amy nyaj'ixpijpyich je mayjäy, jaydëb co pinjaty ijxp, ca' ajcxy ixipy; etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy. E jadu'n ca' ajcxy yjothuimbidi, e nañ ni ycayajmeexipy ajcxy ypocy.

Jesús najtzcapxy nej yhuimbizimy je niipi y'ijxpejt

¹³ Chi Jesús yjacminañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mhuinjihuüy jada jihuimbit ayuc? Pen ca' miich ajcxy mhuinjihuüy jada jihuimbit ayuc, ca' miich ajcxy mhuinjihuüy y'i jacjadyii jihuimbit ayuc. ¹⁴ Je huidibi capxhuäcxp Dios y'ayuc, jadu'n y'i nipaady nej je huidibi niip trigo tiim. ¹⁵ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tiim huidibi cáb tüguj, e je joon ajcxy mic'amy piimujctay. ¹⁶⁻¹⁷ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc janch jotucj, e mbijccixy tzojccix, chi ajcxy ixmajtzi Dios y'ayuc co agapxiyb paady, e co tzaachypi minaxy yajnaxy miid Dios y'ayuc ycxipi. Jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tiim huidibi ti ycäy ma tzaanicx. ¹⁸⁻¹⁹ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc, e co ñicxni, chi jäy digooyni Dios y'ayuc miid jotucj äjtin tzinaayin, etz comeen'äjtin etz adzójcin. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tiim huidibi ti ycäy ujtjot, e ca' ytiim'aty miid co oy y'ujt'ögy. ²⁰ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp etz cöbijcp Dios y'ayuc amumdügot etz Dios y'ayuc tumb ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tiim huidibi ti cáb ma oyñaax etz ytiim'aty may'amy: tüg pi'cpajc iipxmajc, etz jadüg pi'cpajc tugi'px, etz jadüg pi'cpajc migo'px.

Je lámpara ñi'ijxpejt

²¹ Chi Jesús yjacminañ:

—Co jäy ajcxy jindicxi'ñ nöctzoy, chi canan ajcxy cöjupy miid tu'tz, ni ca' ajcxy pidacy cijxpa'tci'py, hue' janchtiy pidaaccixy ma jindicxpejt jaydëb mij ytiicxy. ²² E nañ ni ca' ni pin ni ti jëb ameech tunipy, e nicxy ycayajnejhuüy. E ca' ni pin ni ti ayüch tunipy, e nicxy ycayajnejhuüy. ²³ Pinjaty ytätzac ymiid, pin midoohuamb, huen mido'mbjccixy #ch n'ayuc.

²⁴ Nañ jadu'n Jesús yminañ:

—Cuentúngix jada ayuc huidibi miich ajcxy yam mmidooyb. Yi quipxi'ñ huidibi ajcxy myajquipxiyb, nañ jadu'n y'i miid Dios ajcxy xyquipxyhuimbidi, e ixti jacyajmöhüp ajcxy huidjaty midoob #ch n'ayuc. ²⁵ Pinjaty ymiid, yajmöhüp niigi, pinjaty hueen miid, yajpigipy niigi (oy ixipy hueen jadim miidity).

Je tiim huidibi yeecp ñi'ijxpejt

²⁶ Nañ jadu'n Jesús yminañ:

—Yi Dios y'ané'min jadu'n y'i nej co tüg jäy nicxy ñipy ma ycamjot. ²⁷ Chi jada' co ñiipstay ñicxni ma ytiic e ymi'o'cni ymäybidiigni com jabom, e jadu'n yajnaxy canaag xi' tzuu. E je moc pajc mujxp je' etz yomb. Per je cogam ni ca' nejhuüy nej je moc yoñ, ma mic'ajt paady. ²⁸ Je' co yi naax ci'm mic'ajt miidity jaydëb yajyoñ je moc. Jayjip ypidzimy je moc ung, jac'axam ypidzimy yi moc pijy, e chi jada' ytiim'ajtnei. ²⁹ Co je moc ymajaani, chi je jäy ajcxy nicxy moc tzijcp, com ti yhuindiy je moc.

Ijxpejt ma je mostazi pajc

³⁰ Nañ jadu'n Jesús yminañ:

—¿Nej m'oc'a'ixiygixy y'i Dios y'ané'min? ¿Ti miid n'ocyajquipxyhuibich? ³¹ Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huidibi tüg jäy nicxy niipy ma ycam. Yi mostaza pajc jacniigi ymütziy ca'yd'i jacjadyii ujtzpajc huidibi yajpatp ya naaxhuñ. ³² E co yajniipy je mostaza pajc, chi yoñ, e chi yeegy ooy janch mij, ca'yd'i jacjadyii ujtz. E janch mij yeegy tüg'óciy yci' y'aacx, ixti joon ajcxy pe'mb ma je yci'y'aacx y'anicíy.

Nej anajty Jesús yecy je tiy'ajt miid je ijxpejt ycxipi

³³ Jadu'n anajty Jesús yaj'ixpicy je mayjäy ajcxy Dios ytiy'ajt miid canaag jihuimbit ayuc, ixti mibaad ajcxy jëb huinjihuüy. ³⁴ Ac jihuimbit ayuc Jesús yajnimay je mayjäy. Per miid y'i ydiscípulos Jesús ycapxticxtaayb anajty je jihuimbit ayuc.

Jesús capxticx nej huimbizimy je ijxpejt

³⁵ Je huin'it xii co ycoodziiy, chi Jesús nimay yi ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc ajt jámim jim'amy ahuin ma yi jadügpi mejypa'.

³⁶ Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy ixmajtztay je mayjäy, e müid tzoof Jesús barcojoty. Nañ jadu'n jacjadyii barco ajcxy choñ quipxy müid Jesús ydiscípulos ajcxy ybarco. ³⁷ Je huin'it coodz tüg poj müiñ janch mic. E je mejy nigoo anajty y'ocpidigni. Janch tighiyb anajty nüi barcojoty, jagoo jagoo yca'ujtztay je barco müid nüi. ³⁸ Jesús maab anajty ma je barco ijx ma tüg mabejt. Chi yajmäybidígi, e nimay ajcxy:

—Huindzin, ¿nej ca'mduñcuend co iich ajt yam nguinaanim?

³⁹ Huin'it Jesús ymäybidígy, e jijpcogapxiy je poj. Etz nimay je mejy:

—¡Amon! ¡Huäcxip!

Chi mic'amy je poj ymongidactay yhuäcxijptay jadu'ñyi. ⁴⁰ Huin'it Jesús ymínañ:

—¿Na'amy co mdzachtzigüygixy ajcxy? ¿Ney ca' mmibíjccixy co nmüidich Dios ymic'ajt?

⁴¹ Jesús ydiscípulos ajcxy ooy chigüiy, e ñayñimaayi ajcxy müñ xyipy:

—¿Pin jäy jada' jada Jesús? Ooy chachmijhuinma'ñ co yi poj etz je mejy ycapxymidooyii.

5

Je Gadarajäy huidibi anajty ca'oybi müid

¹ Chi Jesús müid ydiscípulos ajcxy oya'tcixy ma je mejypa' ma je Gadara jäy ñaaxjot. ² Tim mic'amy co Jesús ybarcobidzimy, chi nimiñ tüg jäy huidibi ca'oybi müid anajty. Hue' anajty choof ma öcpi jut. ³ Je yëydijc, ca'oybimüidpi, tzinaayb anajty ma öcpi jut. E ni pin anajty ycamimadägyii. Ni pin camimadacy nicx cíxoch tecyxoch jada je ca'oybimüidpi, e ni ca' ajcxy mimadacy müid cadena. ⁴ Canaag'oc ajcxy jacíxojch jatecyxojch müid cadena, e ypojtayb anajty je cadena. Ni pin camihuinma'ñybaady nej jëb ocmimadaaccixy je ca'oybimüidpi. ⁵ Je ca'oybimüidpi xim ztuum anajty yhuidity tüg yuugjot etz ma öcpi it, janch mic anajty yäxytinäy. E chachnayyajtzaachüiyii anajty müid tzaa.

⁶ Jigüegy anajty je ca'oybimüidpi ymiñ, co ijxpaty Jesús, chi poyígy ninicxy Jesús, e ycojxtinay'ahuy ma Jesús yhuinduu. ⁷ Je ca'oybimüidpi mic migapxcooty Jesús, e nimay:

—Jesús, je mijpi Dios y'ung, ¿na'amy co xymidziptzoofich? May'ajt nbijctzooybich ma Dios co ca' iich jëb huaad xychaachytuñich. ⁸ Je ca'oybi jadu'n ymínañ, com Jesús ti anajty nimäy:

—Ca'oybi, pidzimb ma jada yëydijc.

⁹ Jesús y'amidooy je ca'oybi:

—¿Ti mxii?

Chi je ca'oybi y'adzooy:

—ñich nxii hue' je' “ni may”, com ni may iich ajcxy huidibi yajpatp ma jada yëydijc.

¹⁰ Huin'it je may ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca' ajcxy jëb huaad ixquexyii ma huingbi it lugar. ¹¹ Huingon anajty je cop ma anajty may idzim yjicxcixy. ¹² Chi je ca'oybi ajcxy may'ajt pijctzoy, e nimay ajcxy:

—Najtzquexüiyg ma yi may idzim, jigix jëbi n'adigüiyich njottigüiyich yi may idzim.

¹³ Chi Jesús jadu'n a'ixiy co jëbi adigüiyigixy jotigüiyigixy je may idzim. Chi je ca'oybi ypidzimday ma je yëydijc, e yajtigüyday je may idzim ajcxy. Jim anajty yajpaady jahuengi mejtz mil idzim. Chi je idzim ylocjydaay, e ycögánaxtaay ajcxy ma tüg tzajijp, e oy ycádaaygixy nüijoty, e chi ajcxy ñii'ögtagy.

¹⁴ Je idzim cuend'ajtp ajcxy ooy ajcxy ñay'adzigiüiyi, e nicxtay ajcxy poyígy ma ytijc. E oy nimíydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac nej anajty ajcxy y'idzim y'öc'taaygixy. Mayjäy ajcxy choñ mic'amy oy ijxcixy nej anajty ti ytunyii ti yjadyii. ¹⁵ Co je mayjäy ajcxy yja'ty ma Jesús yajpaady, chi ajcxy ijxy je yëydijc huidibi anajty mayca'oybi ymüid. Ijxy ajcxy co iñäy huit müid etz huijycujc, ti anajty y'oyiy. E huin'it ooy ajcxy je mayjäy ñay'adzigiüiyi. ¹⁶ Je jäy ajcxy huidibi anajty huindixp co anajty je ca'oybimüidpi ti y'oyiy, etz ijxcixy nej ti ytunyii ti yjadyii müid je may idzim, chi yajmiydactay je maycajpijy jadu'n nej anajty ti ijxcixy. ¹⁷ Huin'it ajcxy pijctzoy may'ajt ma je Jesús, co huen tzoof ma ajcxy je ñaaxjot.

¹⁸ Co Jesús ytigüiy jadüg'oc ma je barco, chi je yëydijc huidibi anajty ca'oybi ti ñibidzimyii ti ycöbidzimyii, pijctzoy may'ajt ma Jesús co huen a'ixiy möhuip co huen müid'idüiyi Jesús. ¹⁹ Per Jesús ca' a'ixiy co ymüid'idüiyi, chi nimay:

—Huimbit ma mdijc etz mjugymigüg, e yajmüidmüydäg jada mijpi tung mijpi huinma'ñ huidibi je Huindzin Dios ti tuñ müid müich. Müidmüydägipy jadu'n nej je Huindzin Dios ti xypa'ayoy.

²⁰ Chi je yëydijc yhuimbijtni, e huidijtp anajty cajp cajp jim Decápolis ñaaxjot, e nimíydactay tüg'ócüy jadu'n nej Jesús ti yajtzögyii, e tüg'ócüy je mayjäy ooy jihuy huinmay.

Je Jairo ñix etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuít nïdoni

²¹ Co Jesús huimbijty barcojoty ma je mejypa' ma anajty ti chooñ, chi mayjäy ymiññ ma Jesús yajpaady, chi Jesús yhuäcxijpy ma je mejypa'. ²² Huin'it Jesús ñija'ti tüg mįjtungmįdpi ma yi judíoäy ajcxy ñaymujctac. Je yëydıjc hue' anajty xıjity Jairo. Co Jairo iıxpaty Jesús, chi ñayhuıjotac ma Jesús yhuınduu. ²³ Jairo may'ajt pıjctzoy, ymınañ:

—Huındzın, ögaanıp ıch nnıx. Tun may'ajt nıcxı ma ıch ndıjc, e mgıñlxájıp ma ıch nnıx, jıgıx jëbi myajtzögıp, e yjactzınáhuıp.

²⁴ E Jesús nıcxp anajty mıd Jairo, e mayjäy panıcxı anajty Jesús. E je mayjäy ooy anajty tzach'adıjı'y tzach'agodı'y Jesús. ²⁵ E ma je mayjäy ymiññ anajty tüg töxyjäy pa'm mıd, jécyıñ anajty ymıjtacnı. Majmetz jimıjt yxıı ybo' anajty cujc payöy, ca' anajty y'oc-huäcxıjpnı je nı'py. ²⁶ Jada töxyjäy ti anajty yajtzoyduñ mıd may tzoydumbı, ti anajty ymeëñ yajtundäy ma je tzoydumbı ajcxy. E je'nı anajty ypa'm'ıty. Nı ti pubéjtn ti capaady, ıxtı nıgı anajty ypa'm mıjhua'ñ.

²⁷ Jada töxyjäy ti anajty ayuc mıdoy nej Jesús anajty pa'mjäy yajtzöy, paady nımiñ etz nımiñhuägı jııxcı'pyıny, chi nıdoonı Jesús yhuıtpa'. ²⁸ Jada töxyjäy nayñımaayı jotjoty huınma'ñıjoty: “Co nıdónıbıch Jesús yhuıtpa', mıd tm yı'yı ndzögıbıch.” ²⁹ Co je töxyjäy nıdöñ Jesús yhuıtpa', tm huın'ıtıy mıc'amy yhuäcxıjpy je nı'py. Huın'ıtı je töxyjäy jıhuıy co anajty ti chögı.

³⁰ E Jesús jıhuıy co anajty ti yajtzögy tüg jäy mıd ymıc'ajt, paady nı'ıjxhuımbıjty je mayjäy huıdıbı anajty pamıñıp, y'amıdoooy ajcxy:

—¿Pın ıch nhuit ti xyñıdónı?

³¹ Huın'ıtı Jesús ñımaayı ajcxy ydıscıpuslos:

—Mııch m'ıjxpy co yi mayjäy yxchach'adıjıy yxchach'agodıy, e mııch mına'ñ: “¿Pın ti xyñıdónıch?”

³² Per Jesús huıdıcxıpejty je mayjäy jıhuıdıtı ma yı', oc'ıxa'ñ ocnejhuıhua'ñ pın anajty ti ñıdonyıı. ³³ Huın'ıtı je töxyjäy, com ñejhuııyb anajty jadu'n nej Jesús ti yajtzögyıı, paady nımiñhua'cy Jesús janch tziyuuyb mıd tziğı'ñ ñayhuıjotacı ma yı' yhuınduu. ³⁴ Jesús ymınañ:

—Töxyjäy huıdıbı ooy ndzöcyıch, ti mdzögy mıd co ti xymıbıcyıch. Nıcx agujc jotcujc, ti mba'm ñaxy.

³⁵ Capxp mıydacp anajty Jesús mıd je töxyjäy co nıjéjıty jäy ñımiñı, choñ ma je judío jäy ñaymujctac mįjtungmįdpi ytıjc, e nımay je töxy'anäg yteedy:

—Yı mnıx ti je y'ögy. Ca' huaad mıjac'amayıy nıg yı Huındzın Jesús.

³⁶ Per Jesús ca' tuñcuend jadu'n nej ajcxy yjamina'ñ, chi nımay je naymujctac huındzın:

—Ca' mdzıgıy, mıbıc nıgoda'ajty.

³⁷ E nı ca' jac'a'ıxıy nıcxı yjacmıdncıxyıı jacpınjaty. Jëda'ajty mıdncıxy je Pedro, Jacobo etz Juan, je Jacobo y'uch. ³⁸ E co Jesús ytıjctıgıy ma yı naymujctac huındzın ytıjc, chi ıjxy jadu'n nej jäy jııby chachne'ngıxy chachjıygıxy chachyaaxcıxy. ³⁹ Co Jesús tıjctıgıy, chi nımay je jäy ajcxy:

—¿Nej co nıgoo ajcxy mdzachne'mnı, e mdzachyáaxcıxnı? Yı pıc töxy'anäg ca' yı' ti y'ögy, maab yı'.

⁴⁰ Per nıgoob ajcxy Jesús nıxııcy co jadu'n ymına'ñ. Huın'ıtı Jesús yajpıdzımday tüg'öcıy pınjaty anajty jııby tıgoty, e mıd tıjc tıgyı jëda'ajty je ungedeedy etz ungdaj, e nañ je tugıgıpi ydıscıpuslos huıdıbı anajty ti mıd mıññ. Chi ajcxy ytıgyı jııby ma anajty je töxy'anäg yajpaady.

⁴¹ Chi Jesús mäjtzıy yı töxy'anäg ycı', e chi nımay:

—Talita, cumnı —jadayaab ayuc hue' yı' yhuımbıdzımy: Töxy'anäg, ıch mııch yam nımaayb, pıdıg.

⁴² Huın'ıtıy je töxy'anäg, je huıdıbı anajty majmetz yjimıjt, ypidıgy e ytıyöychoñ. E tüg'öcıy yı mayjäy ooy ajcxy jıhuıy huınmay. ⁴³ Huın'ıtı Jesús najtzcapxıy co ca' huaad pın yajñımay jadu'n nej je töxy'anäg ti chögı, nañ jadu'n nı'ane'mdıy co huen ajcxy yajcay je pıc töxy'anäg.

6

Jesús yajpaady jim Nazaret

¹ Huın'ıtı Jesús chooñ ma je jımbı it lugar, e yhuımbıjty ma ycı'ngajp. E mıd ñıcxı yı' ydıscıpuslos ajcxy. ² Sábado xııjoty Jesús ytıgyı yaj'ıxpıjcp ma je mayjäy huıdıbı yöymıjccıxp ma je judío jäy ñaymujctac. E je mayjäy huıdıbı amıdoo'ıjtp anajty ooy jıhuıy huınmay ajcxy, e ñayñımaayı ajcxy mıñ xıyıpy:

—¿Ma jada'ıjadayaab jäy ti nı'ıxpıgıy jadayaab ıxpıjcnı? ¿Ma ti paady jada huıjı'ajt cujc'ajt huıdıbı ymıd? ¿Ma jada'ıtı paady yı mıc'ajt huıdıbı mıd mıjhuıma'ñ tumıy? ³ Je' jada je tzejtpı, yı María y'ung. Yı y'uch ymıgüg, yı Jacobo, yı José, yı Judas, etz yı Simón. Nañ jadu'n yı y'uch töxyjäy bı cha ajcxy chınäy quıpxı mıd ıch ajt.

E je mayjäy ca'ajcxy anajty ıxa'ñ cöbıga'ñ Jesús. ⁴ Huın'ıtı Jesús nımay je mayjäy ajcxy:

—Huenma'ámyity tüg'óciy je mayjäy ooy yajmij'aty je jäy ajcxy huídibi najtzcaxpiyb Dios y'ayuc. Jëyi janchtiy, ma yci'm naax ma yci'mgajp ca' je jäy ajcxy yajmij'adyii, etz nañ ytim jadu'n yi' y'amigügtijc etz ymijün ymidijc.

⁵ Ma yci'm naax yci'm gajp Jesús ca' jaty nej mijhuinma'n tunipy müd co ca' ajcxy mijpidägyii. Jëyi yci'pidacy ma nijëjity pa'mjäy etz yajtzoocy. ⁶ Jesús ooy jihuuy huinmay nej je jäy ajcxy ca' ymijpidägyii ma yci'm naax yci'm gajp. Chi Jesús choon jim ñicxy ma jacjadyii cajp huinduy agonbi, e yaj'ixpijcy anajty je mayjäy ajcxy.

Jesús quexy ydiscípulos ayuccapxhuäcxp

⁷ Huin'it Jesús mijhuoy je majmetz ydiscípulos ajcxy, e chi quejxhuäcxy nimetz nimetz ma canaag cajp. E chi mooy mic'ajt, jigix jëb yajpidzimy ajcxy ca'oybi ma jäy ajcxy. ⁸ Nañ jadu'n y'ane'my Jesús je' ydiscípulos ajcxy co ca' huaad ti miníxcxcxy tü'amgixpi, jëyi jëb miníxcxcxy tüg tajc nidüg nidügti. Ca' huaad miníxcxcxy ymorral, e ca' huaad miníxcxcxy ycaagy, e ca' huaad miníxcxcxy ymeef. ⁹ Jëyi je yci'g etz je yhuít huídibi anajty ajcxy ymüd huen miníxcxcxy. ¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Co anajty ajcxy mjättaccixy ma tüg tijc, jim ajcxy mhuí'mipy ixti coon mdzóonip ma yijimbi cajp. ¹¹ Pen mdigüygixp ma tüg cajp, e je jäy ajcxy ca' ajcxy xycöbigañ, ca' ajcxy amido'ida'n müich m'ayuc, mbidzimgix ma je cajp, chi mhuinhuöjpcixipy mgig. Jada je' je tiy'ajt co ca' ajcxy mjotcüjcity. Janch ich müich ajcxy nimäy co Dios anajty ytiyduñ jada naaxhuin jäy, jacnigi tzaachypí paada'n yi' jäy ajcxy huídibi ajcxy anajty ca' xycöbijccixy, ca'ydi je' ajcxy huídibi tzinaay jecy'aty ma Sodoma etz Gomorra cajp.

¹² Chi je nimajmetzpi ajcxy chon Dios y'ayuccapxhuäcxy co huen jäy ajcxy jothuimbijtcixy, huen ixmajtzaaygixy yi pocytunü. ¹³ Nañ jadu'n ajcxy yajpidzimy ca'oybi majaty jäy, e pidaaccixy aceite majaty pa'mjäy, e yajtzóccixy anajty.

Co Juan je Bautista y'ögy

¹⁴ Huin'it je rey Herodes nejhüuy co Jesús canaag mijhuinma'n tzachytuñ anajty, com tüg'óciy je mayjäy anajty nimydaaccixy Jesús. Herodes yminañ co Juan je Bautista ti yjugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt müdity jaydëb mijhuinma'n tuñ.

¹⁵ Nijëjity jäy yminaangixy:

—Jesús yi' je' Elías.

E naagity jäy yminángixy:

—Yi' je' tüg Dios tiy'ajtmüdpí huídibi quipxyiiby müid je Dios ytiy'ajtmüdpí huídibi tzinay jecy'ajty.

¹⁶ Co Herodes nejhüuy nej je mayjäy nimydaaccixy Jesús, chi yminañ:

—Janch jada co Juan ti yjugypicy, je huídibi nni'ane'mdüyich co huen yajminagyyi ycohuajc.

¹⁷ Müid Herodías, Herodes ytöxytjic ycixpi, Herodes n'ane'mdüy co Juan yajmach, e pidägyii pujxtigoty. Jada Herodías jayjip ypijcy müid je rey Herodes y'ajch Felipe, per ti anajty ixmach Felipe, e ypijctigajch müid je ycapy Herodes. ¹⁸ Hue' anajty Juan ti nimay Herodes:

—Ca' jadu'n paadyii co yi' m'ajch Felipe ytöxytjic müich müddzinaayi.

¹⁹ Paady ycixpi Herodías mijotma'ty Juan, e ytimy yaj'ögamy anajty. Per ca' mic'amy yhuinma'nybaty nej ocyaj'ögip; ²⁰ com je rey Herodes ñejhuüy co tudägy jäy huädz jäy anajty je Juan, e tzigiyyb anajty müid Juan. Paady ycixpi anajty je rey Herodes Juan müdity cuend'aty pujxtigoty. Naag'oc naag'oc anajty Herodes nicxy amido'ity Juan y'ayuc, ooy anajty huinmay nej yhuimbidzimy, per jotcuyc anajty amido'ity.

²¹ Huin'it Herodías ypatc huinma'n nej jëb yaj'ögy Juan je huin'it xü co je rey Herodes anajty ñayñixiüduñyü. Hue' yajcay yaj'uucy je gobiernoy tumbi ajcxy, je soldado huindzin ajcxy, etz tüg'óciy yi' mic'jäydijc huídibi ajcxy tzinaayb naag naag cajp jim Galilea. ²² Xiüduñyoty anajty co Herodías ñix oy y'ech ma je rey anajty yajpaady müid je may jäy huídibi anajty yajcaayb yaj'uucy. E jadu'n nej je Herodías ñix y'ejch, ooy je rey jadu'n jäygidacy, etz tüg'óciy je jäy je huídijaty anajty müid ajcxy ycaaygixy y'uuccixy. Chi je rey nimay je töxy'anäg:

—Pijctzóohuigich ti mdimdzojpcy, ich müich nmöhuipy.

²³ Je rey ñigi capxcödujcy janch cixyot huinjot co möhua'n ti ytimy ypijctzooyb, ixti jëb jamóy cujhuäcxy yi' y'ané'min, mibaad anajty ane'my je naaxjot. ²⁴ Chi je töxy'anäg ñicxy ma ytaj oy amidoy, nimay:

—¿Ti nbijctzohuípich?

Chi je' ytaj y'adzooy:

—Pijctzohui yi' Juan je Bautista ycohuajc.

²⁵ Mic'amy je Herodías ñix nihuimbity je rey e yminañ:

—Ndzojcy pich co xymöhuibich mic'amy je Juan je Bautista ycohuajc ma tüg texy.

²⁶ Co jadu'n midoy je rey, chi ytigüy tajp mayb janch mijcajee. Per ti y'octunipy. Com ti anajty jadu'n capxcöducy, ti anajty mayjäy midoy ti anajty ti yaj'ahuaníy je töxy'anäg, ca' y'ayuc yajxiicy. ²⁷ Paady ycixpi je rey mic'amy ane'my tüg soldado, co huen nicxy yajtzoni Juan ycohuajc. ²⁸ Chi je soldado ñicxy ma pujxtijc, e yöcpujxtuuty Juan. Chi je soldado mimiñ Juan ycohuajc ma tüg texy, e yajcidiy je töxy'anäg, e je töxy'anäg yajcidiy ytaj.

²⁹ Co je jäy ajcxy huidibi anajty mijnicxpejtp Juan ñejhuíy ajcxy co je rey ti yaj'ögy Juan, chi ajcxy y'oy e yajpidíci Juan ñinicx, e yajnaaxtigüy ajcxy.

Jesús yajcaay migoox mil yéydijc

³⁰ Co je majmetzpi apóstoles ajcxy yhuimbijty huidibi anajty Jesús ti quexy y'ayuccapxhuácxpi ma canaag cajp, chi ajcxy yajmüdmíydacy Jesús tüg'óciy tijaty anajty ti túngixy, etz tüg'óciy ayuc huidijaty ti yaj'ixpijccixy. ³¹ Huin'it Jesús nimay je nimajmetzpi huidibi anajty ti quexy y'ayuccapxhuácxpi:

—Tzoc jámim ma tüg it ma ca' pin, jaydéb nbócxim tüg xii metz xii.

Paady ycixpi Jesús jadu'n ymínañ, com tzach mayjäy ja'ttiñ tzondiib ma Jesús yajpaady, e ca' ajcxy tiempo anajty müdity mina ycaaygixipy y'uuccixipy müd je mayjäy ycixpi. ³² E Jesús müd ydiscipulos ajcxy ñicxy barcojoty ma ca' pin. Ac jéyi ajcxy nicxy ca' jac pin jäy müd nicxy. ³³ E mayjäy ijxy co Jesús ajcxy choñ, e nañ ijxcajpy pin anajty tzoñ barcojoty. Paady mayjäy choñ ma canaag cajp tegy'm, ñicxcixy yöygy anajty ma Jesús ñicxa'ñ. Mayjäy oy yja'ty jayijp ca'ydi Jesús ajcxy, e jim ajcxy yöymujctay. ³⁴ Co Jesús ybarcopidzimy, chi ixj janch mayjäy, e Jesús ooy pa'ayoy je mayjäy, com jadu'n anajty ajcxy nej maycöbixy huidibi ca' müdity ycuend'ajtpi. Chi Jesús ytigüy yaj'ixpijcp, canaag nax ixpijcin anajty yecy. ³⁵⁻³⁶ Co anajty ti chu'iyñi, chi Jesús ydiscipulos ajcxy ñimaayi:

—Ca' ni pin chinäy ma jadayaabi it lugar, e ti chu'iyñi. Capxycix müd jada mayjäy ajcxy, jaydéb ñicxcixyñi ma yi cajp huinduy agonbi, huen nicxy júygixipy ycaayin y'uucin.

³⁷ Huin'it Jesús y'adzooy yi' ydiscipulos ajcxy:

—Müch ajcxy móoygix jada mayjäy caayin úucin.

Chi ajcxy Jesús y'adzooy:

—¿Huaad ñich ajcxy nicxy njuy mejtz migo'px denario tzajcaagy, jigix ycaayipy y'ügipy jada mayjäy?

³⁸ Chi Jesús y'amidooy ydiscipulos ajcxy:

—¿Naag tzajcaagy müch ajcxy müdity ya? Nicx ijxcix.

Co ajcxy tiy'ajt paty, chi ajcxy Jesús nimay:

—Ñich ajcxy nmüd migoox tzajcaagy etz metz acx.

³⁹ Chi Jesús ni'ane'mdüy co je mayjäy huen ixtaaccixy naaxcixy tügpijaty. ⁴⁰ Chi je mayjäy y'ixtactay canaagpicy. Canaagpicy migo'px jatypi, e canaagpicy huixchiguipxmajjatypi.

⁴¹ Chi Jesús conígy je migooxpi tzajcaagy etz je metzpi acx, e ypa't'ijxy tzajpcixy, e yajnaxy Dios cojuyip ma Dios müd je tzajcaagy etz je acx ycixpi. Huin'it Jesús tujc-huácxpy je migooxpi tzajcaagy, e yajcidiy je' ydiscipulos ajcxy, jaydéb ajcxy yajhuácxip ma je mayjäy. Nañ jadu'n Jesús yajcidiy je metzpi acx je' ydiscipulos ajcxy, jaydéb yajhuácxip ma je mayjäy. ⁴² Nidüg'óciy je mayjäy ajcxy ycaay y'uucy cüxyi. ⁴³ Co je mayjäy ycaayday, chi je discipulos ajcxy yajmujcy je cayduc tzütztuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cax. ⁴⁴ Migoox mil anajty ajcxy je yéydijctijc huidibi cay uuc.

Jesús yöy nühuingíxy

⁴⁵ Huin'it Jesús ane'my je' ydiscipulos ajcxy co huen barcotigüygixy mic'amy. Huen nicxcixy jayijp jim Betsaida jim mejy ñinajxy. Co yi discipulos ajcxy ybarcotigüyday, chi Jesús ycapxycixy müd je mayjäy. ⁴⁶ Co anajty Jesús ti ycapxycixy müd je mayjäy, chi ñicxy ma tüg cögor Dios mijijctzoob. ⁴⁷ Co ycoodzyñi je discipulos ajcxy anajty yajpaady mejyjoty ma je barco. Jesús naidüg anajty yajpaady mejypa'. ⁴⁸ Jesús y'ijx co je' ydiscipulos ajcxy anajty ti y'anucxüygixy müd mejycabi, je' co je barco anajty chachijpcobojy. E co oy moñy, chi Jesús ymijhuágy ma je barco. Jesús yöyp anajty mejyhuingíxy, e hue' anajty jüyöñaxamy je discipulos ajcxy. ⁴⁹ Co ajcxy ijxpaty Jesús yöyp anajty mejyhuingíxy, chi ajcxy ooy yaxqueegy, com hue' anajty ajcxy tijy co nigo y'ijxmañüygixy. ⁵⁰ Com tüg'óciy yi discipulos ajcxy anajty ti ijxcixy Jesús, e ooy ajcxy chigüy, paady mic'amy Jesús migapxy je' ydiscipulos ajcxy, e nimay:

—Jotmic naybidáacigixy, ca' mdzigüygixy. ñich yi'.

⁵¹ Huin'it Jesús ybarcotigüy, e mic'amy je poj yxeemy, e je discipulos ajcxy ooy jihuy huinmay. ⁵² Ooy ajcxy jihuygixy huinmaaygixy, com ca' ajcxy huinjihuygixy anajty nej

Jesús je mayjáy yajcay miid je migooxpi tzajcaagy. Com je'ni anajty ajcxy ooy yjotjuuñity ycojuuñity.

Jesús yajtzögy pa'mjáy ajcxy jim Genesaret

⁵³ Chi ajcxy ymejch ma je mejypa' ma je Genesaret ñaaxjot. E coxojch ajcxy je barco ma mejypa'. ⁵⁴ Co ajcxy ybarcopidzimy, chi mic'amy je mayjáy ajcxy jim ijxajpy Jesús. ⁵⁵ Poyigy je jáy ajcxy chooñ, e yajyöyñajxtay je cajp ajcxy huinduy agonbi, capxhuáccixy co Jesús anajty ti yjáy jim. E jáy ajcxy yajmiindzondacy may pa'mjáy cijx'am jim ma anajty Jesús yajpaady. ⁵⁶ E hueñytim ma'amyity anajty Jesús ñicxy majaty mij cajp, mutz cajp, o majaty jáy y'ujtzináy, ooy anajty ajcxy pidáccixy pa'mjáy majaty majaty yi mij túba', e cohuanñygyxxy Jesús co huen nidoñyii yi yhuítpa', e tüg'óciy huidijaty anajty ajcxy nidomb, najxp ajcxy anajty je' ypa'm.

7

Huidi jáy yaj'ahuimbijty pocyjayity

¹ Huin'it ymiñ ma Jesús nijéjity fariseojáy ajcxy, je huindzindijc huidibi tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n miid miñ nijéjity escribas, je huindzindijc huidibi ajcxy nijaydutp anajty Dios ñecy. Hue' je fariseos etz escribas ajcxy anajty ti choongixy Jerusalén. ² Je fariseos etz escribas ajcxy ijxy co Jesús ydiscipulos ajcxy ytigüy caaybi uucpi jaygübuju, ca' anajty cuydúngixy judíoáy ycostumbre. ³ (Com yi fariseojáy etz jacjadyii judíoáy ajcxy cuydumb anajty ajcxy ñi'ap costumbre, e ixpocypúccixy jayjip ma ca'ni ytigüygyxxy caaybi uucpi. Com yi judíoáy ajcxy co ajcxy ñicxy mayjáyoty etz yhuimbijtycixy jadüg'oc ma ytijc, ca' ajcxy ycaay ixti cooni jayjip ajcxy ycibúccixy canaag'oc. ⁴ Yi judíoáy ymiid canaagnax costumbre huidibi cuydúngixyp jadu'n nej ajcxy yajhuaatzcixy ajcxy ytaasi ytexy ytútz etz ypujtxexy.) ⁵ Chi je fariseos etz escribas ajcxy y'amidooy Jesús, nimaayi:

—¿Na'amy co miich mdiscipulos ajcxy ca' cuydúngixy judíoáy ñi'ap costumbre? ¿Na'amy co ajcxy ycaaygyxxy y'úccixy, e ca' jayjip ixpúccixy yi' ypocyi?

⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej je Dios ytiy'ajtmüdp; Isaías jayhu'i'my jecy'ajty miid miich ajcxy ycipxi. Miich ajcxy huidibi naybidaacip jadu'n nej jihuíy ajcxy tudágyjáy, e ca' yjánchezy. Com jadu'n Isaías jaybejty co Dios jadu'n ymíñañ: Jada jáy jadu'n ajcxy ycapxcixy ymiydaaccixy jadu'n nej jihuíy xyajmij'atyich. Per ca' ajcxy xyajmij'atyich cixyjot huinjot.

⁷ Naadigi co ajcxy xyhuin'igixich xyhuinyáaxcixich. Ñayaj'ixpúccixy ayuc tiy'ajt huidibi jáy ajcxy ti cojy ti macxy.

⁸ Chi Jesús ymíñañ:

—Miich ajcxy ti m'ixmájtzcixy Dios ycótúccin, e myajmij'ajtcixy ayuc huinma'ñ huidibi jáy ci'm ti cojy ti macxy. ⁹ Miich ajcxy ca' mgüendtúngixy Dios ycótúccin Dios ytiy'ajt jigix jébi cuydúngixy mgi'm costumbre. ¹⁰ Com Moisés je cötúccin ypidac jecy'ajty: “Yajmij'at mdaj mdeedy”, e “Pinjaty jibic nigapx ni'oñyib ytaj yteedy, copicy y'ögip.” ¹¹ E miich ajcxy míñañ co tüg jáy nimáhuip ytaj yteedy co ca' pubeda'ñ ajcxy jadu'n nej padyii, miid co tüg'óciy tijaty yi' ymiid huidibi ytaj yteedy je'adánip, hue' ti ahuanñy nigoo ma Dios. ¹² E pen jadu'n míñañ, chi miich ajcxy mínaangixy co ca' copicyty mbubéjtcixipy mdaj mdeedy. ¹³ Miich ajcxy midundigooyb Dios ycótúccin miid mgostumbre huidibi myajnaxyp myajtigüyib, etz jacjadyii jibic-huinma'ñ myaj'ixpúccixy.

¹⁴ Jadüg'oc Jesús mijhuoy yi mayjáy ajcxy, e chi nimaay:

—Mido'mbíjccix miich ajcxy ñch n'ayuc, e mhujnjihuíhuip ajcxy. ¹⁵ Ca' yi' yajpocycáhuüyb huidibi jáy ajcxy ypidacy ma yhuin y'ahuac. Yi' janchtyy huidibi pidzim ma jáy ajcxy yjot yhuinma'ñ, yi' yi' yajpocycáhuüyb. ¹⁶ Miich ajcxy mmiid mdáztac, mido'mbíjccix ñch n'ayuc.

¹⁷ Co Jesús ixmajch je mayjáy, e ytijctigüy, chi je discipulos ajcxy yaj'amidoohuí nej yhuimbizimy jada ayuc. ¹⁸ Chi Jesús ydiscipulos ajcxy nimaay:

—¿Nej nañ jadu'n miich ajcxy ca' mhujnjihuíy jada ayuc? ¿Nej ca' mhujnjihuíygyxxy co huidibi tigüy ma yi jáy y'ahuac (yi caayin uucin), ca' yi' yajpocycáyi jáy? ¹⁹ Yi caayin uucin hue' yi jáy ypidágy ma y'aa ymoox ca' nan ma yjot yhuinma'ñ, e co ñax ma y'aa ymox, chi ypidzimni.

Co Jesús jadu'n ymíñañ, chi nejhuyim co Dios ca' capx'aducy ni ti caayin ni ti uucin. ²⁰ E Jesús yjacmíñañ:

—Dios yajpocycáhuip jáy ajcxy miid huidibi pidzim ma ajcxy yhuinma'ñ. ²¹⁻²² Ma yi jáy ajcxy yhuinma'ñ jüby chooñ jibic-huinma'ñ; jüby chooñ migapxtigoyii tóxyjáy yhuinma'ñ; jüby chooñ je tundigooyii yédyjc miid tóxyjáy etz tóxyjáy miid yédyjc huinma'ñ; jüby chooñ jáyay'ögüi huinma'ñ; jüby chooñ meedzi huinma'ñ; jüby chooñ mügüi hididi huinma'ñ;

jiiby chooñ jibic-huinma'ñ; jiiby chooñ je huin'ññ huinma'ñ; jiiby choñ nayca'oy'ixñ huinma'ñ; jiiby chooñ je piitzcapxiñ huinma'ñ; jiiby chooñ je amij agix huinma'ñ; jiiby chooñ je tzuu huinma'ñ je loci huinma'ñ. ²³ Yi jadu'mbi jibicpi jiiby chooñ ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ, paady jibicpi jäy ajcxy tungixy, e ypocycäy ajcxy ma Dios.

Tüg töxyjäy huidi ca' yjudiojäyity mibijc Jesús

²⁴ Chooñ Jesús ma yjimbì it, e ñicxy jim ma Tiro etz Sidón ñaaxjot. Jesús ytigiy ma tüg jäy ytijc, e ca' anajty tzocy co je mayjäy ñejhuñhuñyb ma y'ity. Per ca' jajtj nicx yhuingoyüch. ²⁵ Mic'amy tüg töxyjäy nejhuiy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' je töxyjäy ypi'cnix ymiid anajty ca'oybi. Je töxyjäy ymiñ ma Jesús, e ycojxtinay'ahuiy ma yi' yhuinduu. ²⁶ Je töxyjäy hue' anajty ycojgápity Sirofenicia (e hue' anajty griegojäy). Yi töxyjäy may'ajt pijtzooy ma Jesús co huen yajpidzimy je ca'oybi ma ypi'cnix yjot yhuinma'ñ. ²⁷ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ooy ycopicyity co nbubedipyich jayijp Dios yjäy (yi judiojäy). Jadu'n nipaady nej tüg ungedeedy. Tim copicy co je ungedeedy yajcayipy jayijp yci'm ung, e ca' mōhuip uc je huidibi y'ung yajjicxaamy.

²⁸ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, tiy'ajt nej miich mmína'ñ, per nañ jadu'n yi uc ajcxy yjicxyp je caagy abu'x huidi cáb naaxcixy ma mesipa't ma je jäy y'ung ajcxy ycaay.

²⁹ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Tiy'ajt jadu'n nej iich miich ti xy'adzooy, paady ycixpi jëb mhuimbidity ma mdijc jotcujc, je ca'oybi ti ypidzimy ma mnix yjot yhuinma'ñ.

³⁰ Co je töxyjäy huimbijty ma ytijc, chi paty ypi'cnix cijx'am, ti anajty je ca'oybi ñubidzimy yicöbidzimy.

Jesús yajtzögy tüg jäy huidibi cōnat etz ahui'mb

³¹ Chi Jesús jim tzocij chooni Tiro ñaaxjot. Chi chooñ jim ñicxy anajty Galilea, e nicxy ma je tü'aa huidibi najxp Sidón etz je cajp huidibi yajpatp jim Decápolis ñaaxjot, chi yja'ty ma Galilea mij laguunba'. ³² Jim ajcxy miid miñ tüg jäy huidibi cōnatip etz aahuim'b. Chi ajcxy may'ajt pijtzooy ma Jesús huen cñixajy je pa'mjäy. ³³ Chi Jesús miidnicxy je pa'mjäy ahuingujc ma ca' mayjäy, e pidacy ychua'x ma je pa'mjäy ytätzac. Chi chuyc, e huin'it nidoni je ytoodz. ³⁴ Chi Jesús ypa't'ijxy tzajpcix, e ymicxejy, e chi ymínañ Aramaico'amy:

—Efata —jada ayuc hue' yhuimbidity: Ahuadz.

³⁵ E mic'amy je jäy cōnatpi ytätzac y'ahuaach etz ytoodz yungiy etz ycapxni yajxon. ³⁶ Chi Jesús ane'my je pa'mjäy etz ymigügtijc co ca' huaad ni pin yajmiidmiydägipy jadu'n nej anajty ti chögy. Co Jesús jadu'n mictägy ane'my co ca' huaad ni pin yajmiidmiydägipy je mijhuinma'ñ huidibi ytumyb, chi ñigi je pa'mjäy etz ymigügtijc miidmiydaaccixy hueñypinity. ³⁷ Je mayjäy ooy tzachjihuy huinmay ajcxy, ñayñimaay ajcxy miñ xyipy:

—Jada Jesús ooy oy chachtuñ. Ymimadactaayb yi'huenyitimytijity, ixti yajmidohuicpy yi' yi cōnatpi etz yajcapxigy yi uumbi.

8

Jesús yajcay midax mil yëdjic

¹ Je huin'it xiñ je huin'it tiempo mayjäy anajty ti ñaymújicigixy ma Jesús yajpaady, e ca' anajty je mayjäy ajcxy miidity ti ycaagyixipy y'úuccixipy. Jesús capxyñiguejy je' ydiscipulos ajcxy, co huen miingixy ma yi' yajpaady. Co ajcxy ymiñ, chi nimay:

² —Ooy nba'ayooyich yi mayjäy. Yi' co cham midugüg xiñ maabi ya miid y'ityich je mayjäy, e ni ca' ajcxy miidity ti ycaayipy. ³ Co ixypy nguexhuimbityich ajcxy ma ytijc ayuu, ca' yjécayty yajpa'ngóipipy ajcxy tü'am, com nijjëty ajcxy jiguëgy ti choongixy.

⁴ Chi je discipulos ajcxy Jesús adzooy:

—¿Ma iich ajt nbaatim je caayin uucin huidibi jëb miid nyajcaayim nyaj'úucim jada mayjäy? Com mijtigiduum ya nyajpaatim ma ca' pin chinäy.

⁵ Chi Jesús y'amidooy je' ydiscipulos ajcxy:

—¿Naag tzajcaagy miich ajcxy miidity?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Huixtujc tzajcaagy.

⁶ Chi Jesús ane'my je mayjäy, co huen iñay'ahuñyigixy naaxcixy. Huin'it Jesús conigy je huixtujc tzajcaagy, e yajnaxy Dioscojuyip ma Dios miid tzajcaagy ycixpi. Chi tujc-huäcxy je tzajcaagy, e moy je' ydiscipulos ajcxy, e je' ydiscipulos ajcxy yajhuäcxy je tzajcaagy ma je mayjäy. ⁷ Je Jesús ydiscipulos ajcxy ymiid anajty nijjëty pi'c acx. Chi Jesús yajnaxy Dioscojuyip ma Dios miid je pi'c acx ycixpi, e moy je' ydiscipulos ajcxy huen yajhuäcxtaygixy ma je mayjäy. ⁸ Chi je mayjäy nidüg'öciy ycaay cüxyi, e co ajcxy ycaayday, chi je Jesús

ydiscípulos ajcxy yajpidígy huixtujc cach cayduc jicxtuc tübi anajty yconaxy. ⁹ Jahueeni anajty ycamidaaxmility je jáy huidibi ajcxy cay uuc cüxyi. Chi Jesús ycapxy ycíjxy müid je mayjá, e nimay ajcxy co huen nicxcixy ma ytijc. ¹⁰ E mic'amy Jesús ybarcotigiy müid ydiscípulos ajcxy, e chi ñicxy ajcxy jim Dalmanuta ñaaxjot.

Yi fariseos ajcxy tüg iixpejt pijctzoob mijhuinma'ñybi

¹¹ Nijéjity fariseos ajcxy, je huindzindijc huidibi padumb judío ycostumbre, ymiñ ajcxy ma Jesús yajpaady, e ytiy ajcxy iixquixcixy y'ixpijcin müid Jesús. Pijctzoogixy co Jesús huen yaj'ixyüi ajcxy tüg iixpejt huidibi tzomb tzajpjoty. Ijxta'n octunaangixy müid Jesús. ¹² Chi Jesús tajy may ñayjihuiyi jotjoty huinma'ñyoty, chi ymicxejy, e ymiñañ:

—¿Na'amy co jada jáy ajcxy huidibi jugy'ajtp cham, pijctzoogixy iixpejt huidibi tzomb tzajpjoty? Janch ich müich nimaaygixy co ca' nyaj'ixaangixy iixpejt huidibi tzomb tzajpjoty.

¹³ E Jesús ytimycapxycíxy müid je fariseos ajcxy, e chi puyöduuty ajcxy. Chi Jesús ybarcotigiy, e ñicxy müid ydiscípulos ajcxy ma mij laguun ñinaxy.

Fariseojáy ajcxy yaj'ixpijcin

¹⁴ Je' ydiscípulos ajcxy ti anajty jaydigogixy je jicxy picy co ajcxy ybarcotigiy. Jéyi ajcxy mimiñ tüg pi'c tzajcaagy. ¹⁵ Chi Jesús ane'myb je' ydiscípulos ajcxy, e ymiñañ:

—Ca' mmijpidaaccixy yi fariseojáy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt etz ni rey Herodes y'ayuc ytiy'ajt, com jadu'n ajcxy y'ayuc nipaady nej levadura huidibi ca' y'oyity.

¹⁶ E je Jesús ydiscípulos ajcxy nimiydaaccixy Jesús y'ayuc ñayñimaayigixy ajcxy miñ xyipy: —Je' co ca' ich ajt nmimiñim caayin uucin.

¹⁷ E Jesús ñejhuiyb anajty nej je' ydiscípulos ajcxy ñayñimaayí miñ xyipy, paady ymiñañ: —¿Na'amy co mdzachnimiydaaccixy je caayin uucin huidibi ti mjáydigooygixy? ¿Nej ca' mhujnihuiygixy e ca' mguenditungixy ich n'ayuc? ¿Nej co ajcxy mdzachcöjuuñity?

¹⁸ Miich ajcxy müid mhuiin: ¿Nej co ca' m'ijxcixy huidibi ndumybich? Miich ajcxy müid mdádzac: ¿Nej co ca' mmido'mbjiccixy ich n'ayuc? ¿Nej co ca' mjáyméjtzicxy ti ti nduñich? ¹⁹ Jayhuin co ndujc-huáxcyich je migooxpí tzajcaagy e nyajcaayich migoox mil jáy: ¿Naag cach cayduc jicxtuc ti ajcxy myajpidígy?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ich ajcxy nyajpidígyich majmetz cach cayduc jicxtuc.

²⁰ Chi Jesús ymiñañ:

—E jayhuin co ndujc-huáxcyich je huixtujcpi tzajcaagy, e nyajcaayich midaax mil jáy: ¿Naag cach cayduc ti ajcxy myajpidígy?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ich ajcxy nyajpidígyich huixtujc cach cayduc jicxtuc.

²¹ Chi Jesús ymiñañ:

—¿Nej chambaad miich ajcxy ca' mhujnihuiy?

Jesús yajtzögy tüg jáy huintzpi jim Betsaida

²² Jesús etz ydiscípulos ajcxy oy yjá'tcixy jim Betsaida. Jim Betsaida nijéjity jáy müid miñ ma Jesús tüg huintzpi, e pijctzoy ajcxy may'ajt co huen nidoñ jigix je huintzpi y'ijxigipy. ²³ Huin'it Jesús huijtztzoñ je huintzpi ma yci', chi müid cajppidizimy. E chi Jesús yajjaaxy yi chujyñi je huintzpi yhuin, etz cinixajy, e chi amidoy pen y'ijxpy anajty tigati yinjaty huenjaty. ²⁴ Chi je huintzpi huindicxpejty Jesús, e nimay:

—N'ijxypich yéydijctijc, e jadu'n ajcxy yquéxigy nej quipy, per yöp ajcxy.

²⁵ E jadüg'oc Jesús yci' pidacy ma je huintzpi yhuin, e chi je huintzpi yhuindicxpejty anajty, e chi yhuin y'oyyiy yajxon, huin'it oy huádz y'ijxy. ²⁶ E Jesús ycapxycíjxy müid je', e quejxhuimbijty ma ytijc. Chi ymiñañ:

—Ca' mdigihup cajpjoty, e ni pin jada mgayajmüidmíydágy.

Pedro capxypidizimy co Jesús yi' je' je Cristo

²⁷ Chi Jesús ñicxy müid ydiscípulos ajcxy jim ma nijéjity mutz cajp mihuingoñ je mij cajp Cesarea Filipino. E tü'am Jesús amidoy ajcxy ydiscípulos, nimay:

—¿Nej jáy ymínaangixy pin ich?

²⁸ Chi ajcxy je' ydiscípulos y'adzooy:

—Nijéjity jáy ymínaangixy co miich je' je Juan, je Bautista. E nijéjity ymínaangixy co miich je' je Elías. E jacadyii ymínaangixy co miich je' tüg Dios y'ayucnajtzcaxxybi huidibi tügiyb müid nijéjity Dios ytiy'ajtmüidpi huidibi tzinaay jecy'ajty.

²⁹ Jesús y'amidooy je' ydiscípulos ajcxy:

—Miich ajcxy, ¿nej müich mmiínaangixy pin ich?

Chi Pedro y'adzooy:

—Miich je' je Cristo.

³⁰ Chi Jesús ñimay je' ydiscípulos ajcxy co ca' huaad ni pin ñimaaygixy, co yi' je' je Cristo.

Jesús capxypidzimy co y'ōga'ñ

³¹ Chi Jesús jacyaj'ixpijcy je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Copicy co ñich, je jāy huidi tsoon tzajpjoty, nyajnaixpiych mij tzaachpyi etz mij ayo'n. Yi mijjāydijc ajcxy, yi judío teedy mǎjtungmǎidpi, etz yi escribas, je huindzindijc huidibi ñijayduutcixyp Dios necy, ca' ajcxy xy'ixa'ñich, e xyaj'ōga'ñ ajcxy, e codugüg xii ñjugypigipyich jadüg'oc co ñich anajty ti n'ōgy. ³² Co Jesús jadu'n ñigapxy ñimiydacy huādz huādz nej yjada'ñiyi anajty, chi Pedro huobibzimy Jesús ahuingujc, chi ooy ojy. ³³ Chi Jesús ni'ixhuimbijty ydiscípulos ajcxy, e ojy je Pedro, ñimay:

—Huinhuaactuutcih, miich Satanás. Com miich ca' mhuinma'ñ mbidāgy nej Dios tzocy. Yi' janchty miich mhuinma'ñ ajtpy nej jāy ajcxy tzocy.

³⁴ Huin'it Jesús huoomiñ yi' ydiscípulos ajcxy etz yi mayjāy, e chi ñimay:

—Pen ji pinjaty xypanicxa'ñich, huen jāydigoydāy yci'mdzójcin etz huen xypanicxich jabom jabom. Oy nej ytimyjadipy ytimy'ayoohuipy. Jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy anajty mgruudz mgabicxicy, etz naygǎyéjigixy ma yi ó'cin huen ytimyñejity miid ñich ycixpi. ³⁵ Huenpinjāy huidibi ca' yega'ñ yi yjugy'ajtín ma yi ó'cin miid ñich ycixpi, hue' je' yajtigoyamy yi'yjugy'ajtín. E huenpinjāy huidibi yegamy yjugy'ajtín ma yi ó'cin miid ñich ycixpi etz ñich y'ayuc oybi ycixpi, hue' je' ypadamyb yi jugy'ajtín huidibi ca' cixipy tigoyipy ni minaa. ³⁶ ¿Ti oy'ajtín yi' co tūg jāy y'ocnayyajpaduüyb yi meeñ etz mic'ajtín (huidi yajpaatp ya ñaaxhuiñybi) e y'alma yjugy'ajtín cixipy tigoyipy tūgciy? ³⁷ ¿Jadu'ñiyi jēb jāy y'alma yjugy'ajtín occojuyi? Nigi tzoohuin miidity jāy ajcxy y'alma yjugy'ajtín, ca' jac ti. ³⁸ Huentimpínity yi huidibi xymidzo'ydünibich yi n'ayucich ndiy'ajtíh ma yi pocyjāydijc yhuinduu huidibi tzinaayb cham ma jada naaxhuiñybi. Pues nañ jadu'n ñich, je jāy huidibi tsoon tzajpjoty, nmidzo'ydünibich yi jadu'mbi jāy co ñich anajty nhuimbity ya naaxhuiñybi miid ñich nDeedy, je Dios Teedy, ymic'ajt y'oy'ajt etz miid tūg'ócicy yi may'angeles ajcxy tudāgyi.

9

¹ Jadu'n Jesús yjacminañ:

—Janch tūy'ajt jadu'n nej ñich miich ajcxy cham ñimāy, co ñijējity miich ajcxy huidibi cham ma ñich nhuinduu, ca' m'ōgaangixy, ixti cooni ajcxy jayijp m'ixipy je Dios y'ané'min etz ymic'ajt.

Co Jesús ñinícx yajtigajch

² Co tuctujc xii naxy, chi Jesús miid tsooñ Pedro, Santiago etz Juan, e miidpa'ttigüy ma tūg mijcop ma tūg it ooy ycixity. E jim copcíxy Jesús ñinícx naygojtigajtzni ma Pedro ajcxy yhuinduu. ³ Chi Jesús yhuit oy y'ahuimbity janch poob, e janch adücxp. E ni pin jadu'n yhuit cayajhuäch janch poob jadu'n nej je' anajty yhuit miidity. ⁴ E chi oy nayguēxigiyi ma ajcxy yhuindu Elías etz Moisés. Elías etz Moisés miydacp anajty ajcxy miid Jesús. ⁵ Huin'it Pedro ñimay Jesús:

—Huindzin, janch oy jadu'n co ñich nyáajity. N'occojyich ajcxy tugüg tijcquemy: tūg miich mje'; tūg Moisés yje'; etz tūg Elías yje'.

⁶ Com Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty chigüygixy, paady Pedro ca' anajty nejhuüy ti ycapxyp. ⁷ Tim huin'itiy tūg joc yajñidigoy je' ajcxy, e midooy ajcxy ayuc jocjoty, e je ayuc yminañ:

—Jada je' ñich n'ung, huidibi ooy ndzocyich. Mido'mbic miich ajcxy Jesús y'ayuc.

⁸ E tim huin'itiy Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yujc'ixy, e yja'ixhuuidijty ajcxy, e ca' ni pin ma ocjac'ixxni, jēda'ajty Jesús naydügpajc.

⁹⁻¹⁰ Ti anajty choongixy copcíxy, e cidacp anajty ajcxy, co Jesús ñimay Pedro, Jacobo etz Juan, co ca' huaad yajmiidmiydaaccixy pinjaty huidibi ajcxy anajty ti iñcixy, ixti cooni ñich, je jāy huidibi tsoon tzajpjoty, n'ōgibich etz ñjugypigipyich jadüg'oc. Pedro, Jacobo, etz Juan ca' yjacmiydāgy miid jacpinjaty huidibi anajty ti iñcixy. Per ooy ajcxy huinmay etz naymiidmiydāccigixy miñ xypity ti Jesús ytijamy co yminañ: “N'ōgibich etz ñjugypigipyich jadüg'oc.” ¹¹ Huin'it ajcxy Jesús y'amidooy:

—¿Na'amy co yi escribas ymina'ñ co yi Elías huidibi chinay jecy'ajty jayijp miina'ñ ca'ydi je Cristo?

¹² Chi Jesús y'adzooy:

—Tiy'ajt jadu'n co miñ jaybety ma Dios ñecy jecy'ajty co Elías yhuimbidity jacjayijp ca'ydi je Cristo, e yaj'oyiydāhuipy huinjemybi tūg'ócicy miid Dios ycixpi. E nañ tiy'ajt jadu'n co jaybety ymiñ ma Dios ñecy co je Cristo, je jāy huidib tsoon tzajpjoty, yajnaxa'ñ ayo'n etz tzaachpyi etz mayjāy ca' y'ixa'ñiib. ¹³ ñich miich ajcxy ñimaayb co je Elías ti je' yhuimbity

ya naaxhuñ, e je mayjäy ti túngixy müd Elías nej anajty tím tzójcixy. E cuyduñ ajcxy nej jaybety müñ ma Dios ñecy müd Elías ycápxi.

Jesús yajtzögy tüg mutz'anäg huídibi ca'oybi müd

¹⁴ Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yhuimbity ma je jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy anajty ti yhuí'míy, chi ajcxy ijxy mayjäy júhuidity ma Jesús ydiscípulos ajcxy. Etz ijxy ajcxy nijjëty escribas huídibi ayuc tzachyajtzibíy müd Jesús ydiscípulos ajcxy. ¹⁵ E co je mayjäy íjxcixy nejhuíygyx co Jesús ti yhuimbity anajty, chi mic'amy ajcxy ninícx Jesús poyígy, e capxpooxcixy, e may je' ajcxy ooy jihuuy huinmay. ¹⁶ Chi Jesús y'amidooy je mayjäy, ñimay:

—¿Ti ayuc müch ajcxy mdzachyayjomyb müd ích ndiscípulos ajcxy?

¹⁷ Chi nidüg je jäy ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nmüdmüñ ích nmang huídibi ymüd ca'oybi, e je ca'oybi ti yaj'umíy. ¹⁸ E janam jadozje je ca'oybi yajyachyíy yajquidyíy ích nmang, e oy cáy naaxcixy, e ooy y'aa'opy ypidzimy, e nañ jadu'n oy ytíizt queety etz ñinícx janch ögy yhuí'my. Ti nbijctzoyích may'ajt müd müch mdiscípulos ajcxy co huen yajpidzimígy je ca'oybi ma ích nmang, e ca' ajcxy ymadacy nicxy yajpidzimígy.

¹⁹ Jesús ñimay je mayjäy:

—Müch ajcxy huídibi jugy'ajtp jadachambi xii tiempo huídibi ca' mijpidägy Dios y'ayuc, ¿naag xii naag po' ích njac-huí'mmíhuibich müd müch ajcxy? ¿Naag xii naag po' n'ocmíexctuguípích müch ajcxy? Müdmiñ yi mmang ya ma ích nhuinduu.

²⁰ Chi ajcxy müdmiñ je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. E co je ca'oybi íjxpaady Jesús, chi mic'amy yajyajch yajquidy je pa'mjäy, e chi oy ciday naaxcixy, e ooy yajch yquidy, yajpidzimy ooy y'aa'opy ma y'ahuac. ²¹⁻²² Jesús y'amidooy je pa'mjäy yteedy:

—¿Minaag jimíjt cujc yöy maabi mmang ypa'mbety?

Chi je ungedeedy y'adzooy:

—Ma'xung anajty co pa'mbedyíy. Canaag'oc je ca'oybi yajyachyíy yajquidyíy ích nmang, íxti ti oy ycgodahuíy jijnjoty etz ñijnjoty. Je ca'oybi canaag'oc jayaj'ögy ích nmang. Pen müch müd tzó'ajt mic'ajt jaydéb xypubedípyích, tun may'ajt pa'ayoogích etz pubejtcích.

²³ Chi Jesús y'adzooy ñimay je pa'mjäy yteedy:

—Pen müch mibijcpi, ca' ti chípity ma pin mibijcp.

²⁴ Mic'amy je pa'mjäy yteedy mic ycapxy ymíñañ:

—Nmibijcyích, pubéjtcích nej huaad jacmij nmibicyích.

²⁵ E co Jesús íjxy co ñígi mayjäy chach ymíñ poyígy ma yí', chi íx'ojy je ca'oybi, e ymíñañ:

—Müch ca'oybi huídibi ti yajhuí'my jada pi'c'anäg uum etz nat, ích müch yam n'ane'myb: “Pidzim ma yí pa'mjäy, e ca' mjactígíhuipy ma yí yjot yhuinma'ñ jadüg'oc.”

²⁶ Jayíjp je ca'oybi yaaxqueecy janch mic, yajyajch yajquidy je pa'mjäy. Co jadu'n tuñ, chi ypidzimy. Je pa'mjäy oy ñinícx yhuí'my nej jihuíy ti y'o'cni. Je mayjäy huídibi anajty ajcxy jim huíndícxp ymínaangíxy:

—Ti ayoob y'ögy.

²⁷ Chi Jesús majtz je pa'mjäy yci', e yajpidígy e huín'it je pa'mjäy ytínayígy mic oy.

²⁸ Co Jesús ytígíy ma tüg tíjc, chi je' ydiscípulos ajcxy y'amidou ameech, míñañ ajcxy:

—¿Na'amy co ích ajcxy ca' ti nmadágyích nej nyajpidzimíp ích ajcxy yí ca'oybi?

²⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yíjilbi ca'oybi ca' yí' huaad ypidzimy jadu'ñyi. Hue' janchty copicy mibijctzou Dios mictägy, e huín'it ypidzimípy je ca'oybi ma je pa'mjäy. Ca' jac ni nej huaad ypidzimy yí jadu'mbi ca'oybi, jéyi co Dios nmibijctzoohím n'íjtim ayuu.

Jesús capxpídzimínp jadüg'oc co y'öga'ñ

³⁰ Chi Jesús müd yí' ydiscípulos ajcxy choñ ma je jimbi ita, e yajyöyñajxtay ajcxy Galilea naaxjot. Jesús ca' anajty tzocy co je mayjäy ñejhuíhuíy ma yí' ñícx. ³¹ Com Jesús hue' anajty yaj'ixpícy yí' ydiscípulos ajcxy, co ooy ycopícyty co yí' jäy huídibi tzoon tzajpjoty, yajcíyegípy ma yí ymidzip, etz yaj'ögíy, e co anajty ti y'ögy codugíy xii jadüg'oc yjugypigípy. ³² Jesús ydiscípulos ajcxy ca' huín'ihuíy anajty Jesús y'ayuc, e nañ jadu'n tzígíy anajty ajcxy co Jesús yaj'ójp, paady ca' ajcxy amidoy nej huímbidzimy yíjilbi ayuc.

¿Pin je' ñígi jacmíjip?

³³ E Jesús müd ydiscípulos ajcxy oyjáty jim Capernaum. Co ajcxy ytíjctígíy, chi Jesús yaj'amídooy ydiscípulos ajcxy, ñimay:

—¿Ti ayuc müch ajcxy naymüdmíydáacígíxy jim ma anajty mdüyögyx?

³⁴ Per amonday ajcxy, com jégíxpi co anajty ajcxy ooy ti ñaymüdmíydáacígíxy tüyöjoty co pin jada' ajcxy nidügti ocjaccopícyip. ³⁵ Huín'it Jesús y'íxtacy, e chi míjhuoy je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ñimay:

—Pin naysajnaanaanip mij, huen ity nej jihuüy ca' ytiijity e huen capxmidoy ymügütiyc.

³⁶ Chi Jesús tzenüy tüg pi'c'anäg, e chi pidacy cujc'amy ma yi' ydiscipulos ajcxy. Chi tzenüy jadü'oc, e nimay ajcxy:

³⁷ —Pin cöbicy tügpajc pi'c'anäg jadu'n nej jada pi'c'anäg müd iich nxiü ycixpi, iich yi' anajty ti xycöbicyich, e pin iich xycöbicipich, ca nan iich anajty naydügpajc ti xycöbicyich, nañ jadu'n anajty ti cöbicy huidi ti xyquejxich.

Pin iich ajt xycamidzip'ájtín, iich ajt je' müd y'ity

³⁸ Juan Jesús nimay:

—Huindzin, ti iich ajcxy n'ixpaady tüg jäy co ca'oybi yajpidzimy müd müch mxü, e ti ngapx'aducyich müd co ca' yi' iich ajt xypahuidjím.

³⁹ Per Jesús yminañ:

—Ca' mgapx'adugipy yi jadu'mbi jäy, com huenpínity huidibi mijhuinma'n tumb müd iich nxiü, ca' yi' jibic xynigapxich. ⁴⁰ Com yi huidibi ajt ca' xymidzip'ájtín, yi' yi' müd iich ajt nbidzímim. ⁴¹ Janch janch iich müch ajcxy jadu'n nimäy co huenpinjäy huidibi ixypiy müch ajcxy xyajniü'uucp tüg vaso ni müd co müch ajcxy ti mmijnicxpty je Cristo, yi jadu'mbi jäy ypadamy yi' y'oy'ájtín ma Dios.

Je huidibi ooy ycojotmáity co nicxy nbocycáhuim

⁴² Huenpínity huidibi jibic-huinma'n mibdzimb, e yajpocycäy yi jadu'mbi pi'ctijc huidibi ajcxy xymijnicxpejtich, jac'oy ixypiy co yi jadu'mbi jäy ytimyñayyajyöcxodziyiü tüg paandzaa etz ñayñajtzihibiñihuüyb mejyoty. ⁴³ Pen müch mgi' xyajtundigoyamb jac'oy co mdim'ixpuxipy, com jac'oy co mdigihuipy ma yi jugy'ájtín huinixibi ciduc, ca'ydí co Dios xypidáip müd metz mgi' jüby jünjoty ca'oydactuuby, ma yi jün ni camina ycapich. ⁴⁴ Jüby ca'oydactuuby yi ucxyting ca' y'ögy etz ni jün ycapich nicaminaaxü. ⁴⁵ E pen müch yi mdecy xyajpocycáhuamb, ixpux, com jac'oy co mdigihuip ma yi jugy'ájtín huinixibi tectyuc ca'ydí co mdigihuip müd metz mdecy jüby ca'oydactuuby, ma yi jün ni camina ycapich. ⁴⁶ Jüby ca'oydactuuby yi ucxyting ca' y'ögy etz ni jün ycapich ni caminaaxü. ⁴⁷ E pen yi mhuiin tüg xyajpocycáhuamb, tim yajpidzim, jac'oy yi' co mdigihuip ma yi Dios y'ane'mdac müd tügpajc mhuiin, ca'ydí co mdigihuip ca'oydactuuby müd metz mhuiin. ⁴⁸ Ma yi ucxyting ni caminaaxü yca'ögy etz yi jün ni caminaaxü ycapich, ⁴⁹ e ma nidüg'ócüy ñi'cágooda'n jün xut jün ye'n tim jadu'n nej jäy tzüch caan xiducy. ⁵⁰ Yi caan ooy yi' y'öyity, pen ymüd xücx'ájtín. Co je caan ytigoy yxücx'ájtín, ca' ji ni ti huidibi jeb müd nyajxücxüim. Müd'ájtícx iich n'ayuc ma mjot mhuiinma'n, jadu'n iich n'ayuc nipaady nej caan, e tzina' müch ajcxy jotcujc müd mmigütiyc nidüg nidüg.

10

Jesús yaj'ixpicy müd co jäy ytöxyijc ixmach

¹ Chi Jesús choon jim Capernaum, nicxy jim Judea ñaaxjot ma je it lugar Jordán mijniü ninaxy xü ypidzimy'amy. E mayjäy ooy ñayyöymujci ma Jesús anajty yajpaady. E Jesús yaj'ixpicy je mayjäy jadu'n nej anajty yaj'ixpicy'adyü. ² Chi nijéjity fariseos ajcxy ñicxy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' ajcxy yhuinma'n pidaaccxy co anajty Jesús tzu'ixaangixy. Chi ajcxy y'amidooy, pen huaad tüg yéydijc ixmach ytöxyijc. ³ Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—¿Nej Moisés yminañ ma yi' ycötújcin ñecy?

⁴ Chi je fariseos ajcxy Jesús y'adzooy:

—Moisés cötújcin yecy co tüg yéydijc jeb huaad ixmach ytöxyijc, e möhuipy ñinecy ñidiy'ajt co nej ñay'ixmájtzigixy, e jadu'n anajty ti y'oyü nej jeb yi' ytöxyijc ixmach.

⁵ Chi Jesús yminañ:

—Moisés cojaay jada ycötújcin müd müch ajcxy ycixpi, co ooy müch ajcxy mdzach-capxycömidodaaccxy ca' mgapxymidohuaangixy Dios. ⁶ Per co je naaxhuiñybi chondacy, co Dios oga'n yajcojy tüg'ócüy tijaty huidi ji'ajtp, chi Dios yajcojy yéydijc etz töxyjäy. ⁷ E je yéydijc ixmadzipy ytaj yteedy etz pudigihuipy yi' ytöxyijc. ⁸ E je yéydijc etz ytöxyijc tú'ciy idaangixy. Paady je yéydijc tügmucy yajpaady müd ytöxyijc. ⁹ Com yi huidibi Dios ti huijtmucy, ca' ni pin huaad huijtzhuägy.

¹⁰ Co Jesús müd ydiscipulos ajcxy yhuimbijt ma anajty ti yjättáccxy, chi Jesús ydiscipulos ajcxy yajtihuimbijtcxy je ayuc huidibi anajty ti yaj'ixpicy ma je píjcin. ¹¹ Chi Jesús yminañ:

—Je yéydijc huidibi ti ixmach yi' ytöxyijc, e picy müd huingbi, hue' yi' anajty ymidundigooyb yi' ytöxyijc huidibi müd jayijp ypijcy. ¹² Nañ tim jadu'n co tüg töxyjäy ixmach je yéydijc huidibi müd ti ypicy jayijp, e ypijctigach müd huingbi yéydijc, hue' ymidundigooyb je yéydijc huidibi müd ti ypicy jayijp.

Jesús conucxy pi'ctijc

¹³ Je huin'it tempo jāy ajcxy müd miñ pi'ctijc ma Jesús, jaydëb cñixajy etz conuucxpí. Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n ijxy co jāy ajcxy nimijhuägy Jesús müd ajcxy ypi'c'ung, chi je' ydiscípulos ajcxy ix'o'yj je jāy ajcxy. ¹⁴ Co Jesús jadu'n ijxy nejhuüy nej yi' ydiscípulos ajcxy y'idich, chi o'yj ajcxy, yminañ:

—Ooy y'óyity co je pi'ctijc ajcxy xyñimijhuägyich, ca' miich ajcxy mgapx'aducy. Com yi' jāy ajcxy huidibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc. ¹⁵ Janch ñich miich ajcxy nimäy co pinjaty huidibi ca' cöbiga'ñ Dios y'ané'min, jadu'n nej pi'ctijc cöbójccixy Dios y'ané'min, hue' yi' jadu'mbi jāy ajcxy ca' ytigihua'ñ ma yi' Dios y'it lugar.

¹⁶ Chi Jesús aminenmujctay je pi'ctijc ajcxy, e chi cñixajy etz conuucxcixy.

Tüg mutz'anäg comeeñybi ymüydägy müd Jesús

¹⁷ Co Jesús chooñ jadüg'oc, chi ñimini poyigy tüg yëydijc, ycojxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, e yminañ:

—Miich, oybi Huindzin, ¿ti huaad ndunipyich jigix jëbi nbadipyich jugy'ajtín huidibi ca' ycixipy ytigoyipy?

¹⁸ Chi Jesús yminañ:

—¿Na'amy co xyñimäyich co oy huindzin ñich? Dios tüg'pajc óyip, ca' jac ni pin. ¹⁹ Miich mnejhuüyb Dios ycötújcín huidibi jadu'n minaam: “Ca' mmigapxtigoyip töxyjäydijc; ca' mjäyyaj'ögipy; ca' mmeedzip; ca' m'indaacip; ca' pin mhuin'ünip; etz myajmj'adip mdaj mdeedy.”

²⁰ Chi je jāy Jesús nimay:

—Huindzin, ti nguyndunäyich jadayaab cötújcín ajcxy maabi ñich nbi'c'atyich.

²¹ Chi Jesús huindixpejty je yëydijc müd tzójcín jihüüyin, e chi nimay:

—Per jactigoy'ijtni jadügnax. Nicx toog tüg'ócyi huidijaty miich mmüd, etz mo' yi' ayoohtijc. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ajtín jüby tzajpjoty. Co jadu'n mdooctahuüpy tijaty miich müd, chi minip jadüg'oc ma nyajpaadyich, e xypanícxibich, e mnyaybidägüib cixyot huinjot oy nej mdimyjadipy müd ñich ycixpi.

²² Co jadu'n je yëydijc midoy nej anajty Jesús ti ñimäyii, chi yhu'my taj may e co ñicxni, chi ooy ytajy ymay, com hue' je' anajty ooy ycomeeñity.

²³ Co Jesús jadu'n ixxy co je comeeñybi taj may yhuimbjtni, chi huindixpejty je' ydiscípulos ajcxy huidibi tinaayb jühuidity ma yi', e yminañ:

—Ooy chachtzipity co tüg comeeñybi ytigihüipy ma Dios y'it lugar.

²⁴ Jesús ydiscípulos ajcxy ooy tzachhuinmay'ahuidity müd jada ayuc nej Jesús anajty ti ymina'ñ. Paady Jesús yjacminañ jadüg'oc:

—Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocyich, ooy chachtzipity co ytigihüip ma Dios y'ane'mdac tüg comeeñyjäy huidibi tzachnijot'ajt ycomeeñ'adii. ²⁵ Nigi chípity co tüg comeeñ jāy ytigihüip ma Dios y'ane'my, ca'ydi co tüg camello ñaxipy ma tüg xu'n'ijx yxütity.

²⁶ Co jadu'n ajcxy midoy nej Jesús yminañ, chi ooy ajcxy yhuinmay'ahuidijty, e nayñimäyigixy miñ xyipy:

—Pen janch tiy'ajt jadu'n, ¿pinjäy jada' huaad jëb y'alma ñdzögipy?

²⁷ Je huidibi jāy ajcxy ca' ni minaxii huaad ca' yaj'oyi, Dios yi' yaj'oyihüip, com müd Dios ca' yi' ni ti chípity.

²⁸ Chi Pedro yminañ:

—Huindzin, occuendun, ñich ajcxy ti n'ixmajtzätäyich tüg'ócyi tijaty anajty nmüdich, e ñich ajcxy nbanicxpich miich.

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús y'adzooy, minañ:

—Janch tiy'ajt nej ñich miich ajcxy nimäy co huenpínity huidibi müd ñich ycixpi ti ixmach ytijc, ti ixmach y'uch ymígüg ajcxy etz ytaj yteedy, etz ytöxyijc, etz y'ung ajcxy, etz nañ jadu'n ti ixmach ycam ñich ycixpi, etz ñich n'ayucich etz müd Dios ytiy'ajt ycixpi, yi' ypadamy nigi oy'ajtín ya naaxhuñ, ixti ypadamy migo'px jadu'ñyi ytiyc ajcxy, y'uch ajcxy, ytaj ajcxy, y'ung ajcxy, etz ypadamy nigi ymij cam, müd tzaachypí müd ayo'n müd ñich n'ayuc ycixpi. Etz nañ jadu'n ma je xii tiempo huidibi mimb cidacpi ypadamy jugy'ajtín huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. ³¹ Ji yajpaady ya naaxhuñ nijëjity jāy huidibi cömay ijtp, e co yjaty ajcxy tzajpjoty, chi ca' ajcxy cömay ida'ñ. Nañ jadu'n ji yajpaady ya naaxhuñ nijëjity huidibi ca' cömay y'ity, e co ajcxy yjädipy tzajpjoty, chi jüby ajcxy cömay y'idipy.

Jadüg'oc Jesús capxpídzimnip co y'öga'ñ

³² Jesús müd ydiscípulos tüyöyp anajty ajcxy, hue' anajty ypättigüygixy jim Jerusalén. Jesús jayijp anajty ñicxy, e je' ydiscípulos ajcxy etz nañ jadu'n mayjäy panicxy anajty ajcxy Jesús. Je Jesús ydiscípulos ajcxy ooy chachhuinmay'ahuidijtcixy, e jacjadyii jāy huidibi anajty ypanicxy Jesús ooy ajcxy chigüygixy. Chi Jesús huodzooñ abicy je majmetzpi ajcxy, e

yajmüdmıydaçtay je' ajcxy jadu'n nej ytuna'ñıy jıada'ñıy jım Jerusalén co anajty ajcxy jım yja'tcixy. ³³ Jesús je nımaajmetzpi nımay:

—Miich ajcxy m'ıjıpy mnejhuııyb co nńıcxım cham jım Jerusalén. E jım Jerusalén, ıch je jāy huıdıbı tzoon tzejpjoty, nyajcıyega'ńıch mach ma yı Teedy mıjtungmııdpi, etz ma yı escribas ajcxy. E chí ajcxy ane'mın pıdāga'ńı co huen xyaj'ócıxıch. Nañ jadu'n xycıyegaangıxıch mach ma yı' ajcxy huıdıbı ca' yjudiojāyıtı. ³⁴ Yı' ajcxy xyńıxıgıpy xyajıgıbyıch, xyhuobıpyıch ajcxy mııd coochac, xyhuındzuj xyjıjptzıjıbıch ajcxy, e xyaj'ögıbıch ajcxy. Codugıg xıı maabi anajty xyaj'öccıxyıch, chí njugypıgıpyıch jadüg'oc.

Jacobo etz Juan pijctzóogıxy tüg may'ajt

³⁵ Huın'ıt Jacobo etz Juan, yı Zebedeo ajcxy ymang, nımiıhuāgy Jesús, nımay:

—Huındzın, ndzocpyıch ajcxy co mdunıpy may'ajt jadu'n nej yam nımaaygıxy.

³⁶ E Jesús ymınañ:

—¿Tı mdzocpy co ndunıpıch mııd miich ajcxy ycıxpi?

³⁷ Chí ajcxy ymınañ:

—Tun may'ajt co anajty mbaady yı m'ané'mın etz m'oy'ājtin, xymöhuıbıch yı mıj tung ma m'ané'mın jaydeb n'ıñāhuıbıch ma miich mmıjc. Nıdügtı ıch ajcxy n'ıñāhuıpy a'oy'amy ma miich etz jadüg anajty'amy.

³⁸ Chí Jesús nımay Jacobo etz Juan:

—Ca' miich ajcxy mnejhuııy tı tı mbıjctzoogıxy. ¿Nej myajnaaxamyb miich ajcxy je tzaachypı ayo'n huıdıbı nyajnaaxaamybıch, jadu'n nej jıhuıy m'üga'ńı ajcxy ıch n'ügy e mbaada'ńı ajcxy ıch nńıbétın?

³⁹ Jacobo etz Juan y'adzooy:

—ıch ajcxy nımadāgıbıch mınaaxıpyıch nyajnaaxıpyıch ajcxy yı tzaachypı huıdıbı mınınaaxamyb myajnaaxamyb.

Chı Jesús ymınañ:

—Janch tıy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mına'ńı co mınınaaxangıxy myajnaaxangıxy yı tzaachypı jadu'n nej ıch mınınaaxamyıch nyajnaaxamyıch yı tzaachypı, tım jadu'n nej jıhuıy m'ügaangıxy ıch n'ügy, e mbadaangıxy ıch nńıbétın. ⁴⁰ Per ca' ıch cötújcin nńıdıdyıch co ıch miich ajcxy nńıdāgıpy tungmııd, co myajpaadıp tüg ma ıch nııjc a'oy'amy, e jadüg anajty'amy. Hue' anajty Dios Teedy ymııd nı'ıxı' pınjaty tı huın'ıxy jaydeb yajńıcxıp je mıjtung ma ıch n'ané'mın.

⁴¹ Co je jacjadyıı Jesús ydıscıpuslos ajcxy nejhuııy jadu'n nej Jacobo etz Juan may'ajt pijctzoy ma Jesús, chí ajcxy ooy mıjotmāty Jacobo etz Juan. ⁴² Per Jesús huomıñ yı jacjadyıı ydıscıpuslos ajcxy, e ymınañ:

—Jadu'n nej miich ajcxy mnejhuııygıxy, yı jāy ajcxy huıdıbı mıjtungmııd ma je maybı naax cajp, mıc ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yı' ajcxy huıdıbı mıc'ajt mııd ma je maybı naax cajp, mıc ajcxy ane'my je jāy ajcxy. ⁴³ Per miich ajcxy ca' mjadú'ńıty nej mıjtungmııdpi ma je maybı naax cajp. Pınjaty ma miich ajcxy mıjtung yajńıcxaaamb, copıcy ñaybıdāgııyb nej tüg tumbı. ⁴⁴ Pınjaty miich ajcxy huıdıbı nıgohuajc'ajtp, copıcy ñaybıdāgııyb nej tüg tumbı. ⁴⁵ Com ıch nañ jadu'n, je jāy huıdıbı tzoon tzejpjoty, tı nımiıńıch ya naaxhuıñ jaydeb nbubedıpyıch yı mayjāy ajcxy, e ca' nan yı mayjāy ıch xypubedıpy. Tı nımiıńıch jaydeb nyegıpyıch njugy'ājtin ma yı o'cin. E co jadu'n nyegıpyıch njugy'ājtin ma yı o'cin, chí nghua'na'ńıch yı jāy ajcxy y'alma.

Jesús yajtzögy Bartımeo huıdı anajty huıntzıp

⁴⁶ Chí oy jāty Jesús mııd ydıscıpuslos ajcxy jım Jericó. E co Jesús tzoon Jericó ytübıjcy jadüg'oc, chí yı' ydıscıpuslos ajcxy etz janch mayjāy ńıcxıcy anajty mııd Jesús. Co ajcxy yajpı pıdzımy, chí tıba'ay anajty yajpaady tüg huıntzıpı huıdıbı lımosna anajty ypijctzooyb jabom jabom. Hue' anajty yxıı Bartımeo, e Tımeo anajty xııjıty yı' yteedy. ⁴⁷ Co Bartımeo nejhuııy co Jesús je Nazaretpı najxp anajty ma je tü'aa, chí mıc yaaxqueegy ymınañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, tun may'ajt ıch pa'ayoog.

⁴⁸ Chí je mayjāy ajcxy ojy je huıntzıpı, nımay ajcxy co huen amoñ. Per je huıntzıpı nıgı ymınan'ıdıch:

—Miich, David y'ap y'oc, tun may'ajt ıch pa'ayoog.

⁴⁹ Chí Jesús ytınayxıjpy, e ymınañ:

—Huomııngıx yı huıntzıpı.

Chı je jāy ajcxy oy yajtzoongıxy je huıntzıpı, nımaaygıxy:

—Jotcugı', e pıdıg, com Jesús xyaxtzoob.

⁵⁰ Chí mıc'amy je huıntzıpı, najtz'oxıy je ñıbe'ńı, chí ypıdıgy, e nıncıxy Jesús. ⁵¹ Chí Jesús je huıntzıpı y'amıdooy:

—¿Tı mdzocpy ndunıpyıch mııd miich ycıxpi?

Chi je huintzpi ymīnañ:

—Huindzin, ndzójpcyich co xyajhuindicxīgibich.

⁵² Chi Jesús je huintzpi nīmay:

—Jēb mñicxy ma mdijc. Com ti xymibicyich, paady ti mhuindicxīgīy.

Tīm huin'it je huintzpi yhuin'oyūy, e yhuindicxīgīy, e panicxy Jesús co ytūbijcy jadūg'oc.

11

Jesús ytigīy jīm Jerusalén

¹ Co Jesús etz je mayjāy oyjā'tcīxy huington ma je Jerusalén cajp ma yajpaady mejtz mutz cajp huidi xiijipy Betfagé etz Betania, huington ma je cop huidibi xiijip Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscīpulos huen nīcxy jayijp. ² Jesús nīmay je metzpi ydiscīpulos:

—Nīcx mīich ajcxy ma yijīmbi cajp huingtonbi. Co jīm mjādīpy, chi mic'amy mbaadīp tūg burro ycoxóchīty huidibi ca' pīn yaj'īñayñī chambaad. Coguejtuutcīx je burro e yajmīngīx ya ma īich. ³ Pen jīm pīnjaty xy'amīdoogīxy: “¿Na'amy co mmīdzonaangīxy yī burro?” Chi mīich ajcxy mñīmāhuīpy: “Je Huindzin (Jesús) yajtunamyb tzojc, e yajhuimbīdamy mic'amy.”

⁴ Chi je metzpi ydiscīpulos nīcxy ma je cajp huingtonbi, e oypaatcīxy tūg burro ycoxóchīty huington ma tūg tīc'aguu. Chi ajcxy coguejtuuty je burro.

⁵ Ycoguejtuutyp anajty ajcxy je burro co nījējīty jāy jīm huington ymīnañ:

—¿Tī mdungīxyp? ¿Na'amy co mgoguejtuutcīxy yī burro?

⁶ Chi je metzpi Jesús ydiscīpulos je jāy ajcxy yajmīdmīydacy Jesús y'ayuc nej anajty tī nīmāyī. Je jāy ajcxy ymīnaangīxy co jēb yajñicxcīxy je burro. ⁷ Mic'amy ajcxy mījā'ty je burro ma Jesús yajpaady. Je Jesús ydiscīpulos ajcxy jībē'ñ je burro ajcxy mīid yjocxhūit, chi Jesús yaj'īñay je burro. ⁸ Mayjāy ajcxy ooy yēby yhuīt tūgūjc ma Jesús anajty ñaxa'ñ, e jacjadyī jāy puīxy ajcxy quīpy'aacx, e pīdaaccīxy tūgūjc.

⁹ Je mayjāy huidibi anajty ajcxy nīcxp jayijp etz axam ma Jesús, chi ajcxy ytigīy capxp mic, ymīnaangīxy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios, ooy ycōmāyīty Dios! Huen capxpaady y'idīpy jada yēydīc huidibi mīm mīid yī nHuindzin Dios yxī etz ymic'ajt. ¹⁰ Huen capxpaady y'idīpy je ané'mīn huidibi jada Jesús yajtzondacp cham. Jada je' je ané'mīn huidibi nmīj'ap nmījteedy David anajty ymīd. Hosana, huen je tzajpjoty tzīnaayb ajcxy ībaatcīxy capxpaatcīxy jada mīj'ane'mbī.

¹¹ E jadu'ñyī Jesús ycajptīgīy jīm Jerusalén, e ytigīy tīgoty ma Dios ytīc. Co huindīctay tūg'ocīy tījaty jībby tzajtīgoty, chi chooñ jībby, e nīcxy jīm ma je cajp huidibi yxī Betania. Chi Jesús je majmetz ydiscīpulos ajcxy mīidnīcxy.

Jesús capxpocy je hīgueri ca'pī anajty ytīm

¹² Je com jabom co ajcxy chooñ jīm Betania, chi Jesús yubōccootī. ¹³ Chi Jesús ījxpaty jīgūēy tūg hīgueri ooy anajty yco'aayīty. Chi Jesús nīcxy ma je hīgueri yajpaady, īxa'ñ pen ymīd ytīm. Co Jesús ymech ma je hīgueri, chi ījxy co je hīgueri ca' anajty ytīm mīdīty, jēyī mīdīty anajty y'aay, com ca' anajty nī tīempīty mīna hīgo ytīm'aty. ¹⁴ Chi Jesús mīgapxy je hīgueri nīmay:

—Jadu'n nej tīempo yjacñicxni, nī pīn cajacpaadīpy hīgo tīm ma mīich.

Chi Jesús ydiscīpulos ajcxy mīdoy nej Jesús nīmay je hīgueri.

Jesús quejxpīdzīmday ajuybī adooepī ma Dios ytīc

¹⁵ Co ajcxy oy yjādy jīm Jerusalén, co Jesús ytigīy jadūg'oc jībby ma Dios ytīc, chi Jesús yajpīdzīmday je ajuybī adooepī ajcxy jībby tzajptīgoty. Chi Jesús tījhuimbījaty je mesa ajcxy me je meeñ yajhuācxpī ytuñ ajcxy. Nañ jadu'n tījhuimbījaty je jāy ajcxy īñaybejt huidibi muoxy tooep. ¹⁶ Jesús ca' anajty tzoxy co pīnjaty mīdīgīhuīpy juydoogy ma Dios ytīc. ¹⁷ Jesús yaj'īxpīcīpy anajty je mayjāy, e ymīnañ:

—Ma Dios y'ayuc necy Dios jadu'n ymīnañ: “ñīch ndīc hue' je' tzajpcapxcapxtac ma tūg'ocīy jāy ajcxy chooñ ma nīdūg'ocīy naax cajp ymīngīxy Dios ojadajtp”, per mīich ajcxy hue' yī' mhua'ñ meetzptīgīc.

¹⁸ Co ajcxy je teedy mījtungmīdīpy etz je escribas nejhuīy nej anajty Jesús tī y'idīch jībby ma Dios ytīc, chi ajcxy ooy ījxtaaygīxy nej ajcxy jēb yaj'ōgīpy Jesús. Per ca' ajcxy yhuīnma'ñybaady mic'amy nej yaj'ōgīpy, tzīgīy ajcxy mīid je mayjāy com je mayjāy ooy tzachjīhuīy huīnmay jadu'n nej Jesús yaj'īxpīcīcīxy. ¹⁹ Co oycoodzīyñī, chi Jesús ycajppīdzīmy.

Je hīgueri ytītznī

²⁰ Je com jabom Jesús mīid ydiscīpulos ajcxy najxp anajty tīm jopyñī ma je hīgueri anajty ytīnāy. E je hīgueri tī anajty ytītztay mabaad ytīctz. ²¹ Huīn'it Pedro jāymejtzcooty nej Jesús nīmay je hīgueri, chi Pedro Jesús nīmay:

—Huindzin, ix jada higueri huidibi ixixy mgapxpoj, ti yi' yt'ich.

²² Chi Jesús Pedro nimay:

—Mibic yi Dios. ²³ Janch ñich miich ajcxy nimäy, co ixixy pin migapxy jada huingonbi cop, e nimäy ixixy: “Miich cop pidig, e nicx cidäg mejjyoty”, pen ca' ti mijotmetzcixy, e mibicy co jadaanip nej yi' ti ane'my je cop, chi jadu'n ytuniyb yjadüyb. ²⁴ Paady ñich miich ajcxy nimäy co tüg'ócixy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios, chi Dios xymöhuiy ajcxy huidibi ti mbijctzoogixy. Pen janch miich ajcxy mibicy co Dios ti xymooygixy ajcxy je huidibi ti mbijctzooyb. ²⁵ Co miich ajcxy mgapxtaaccixy, pen ca' oy m'ity ajcxy müd tüg jäy, huinméccixix yi mmidzip tim jayijp, jigix jébi Dios Teedy huidib jüby tzajpjoty xyhuinmeecxip miich ajcxy ma ti mdundigooygixy. ²⁶ Pen ca' miich ajcxy mhuinmeecy yi mmidzip huidibi ti xymidundigooygixy, ca' miich ajcxy xyhuinmeexa'ñ Dios Teedy huidibi yajpatp tzajpjoty.

Jesús je' ycötújin

²⁷⁻²⁸ Je huin'it tiempo Jesús müd je' ydiscípulos ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. E co Jesús anajty yhuuidity tzajtigoty, chi nijéjity huindzindijc huidibi nigohuajc'ajtp anajty je teedytjic etz escribas ajcxy huidibi nijaydupti Dios ñecy, nimiñ ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy:

—¿Pin cötújin ti xymöy huidibi ti mduñ ya tzajtigoty? ¿Ma cötújin ti mbaady co jéb m'ane'my ya tzajtigoty?

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús yminañ:

—Ñich miich ajcxy nañ jadu'n nyaj'amidohuamyb tüg ayuc. E pen mni'adzooyb ajcxy, huin'it ajcxy nyajnimähuiy ma ñich ti nbaady yi mic'ajt etz yi cötújin, co jadu'n nduñich jüby tigoty ma Dios ytjic. ¿Pin yajniñic Juan, je Bautista, co huen jäy yajniñibety? ¿Dios, o naaxhuñijäy? Adzoogich ajcxy.

³¹ Chi ajcxy ytigüy huinmay'ahuidijtpi, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen mīnaanīm co Dios tzajpjotyti ti yajniñicy Juan, chi Jesús xyñimáayimipy: “¿Nej co ca' miich ajcxy mibicy Juan y'ayuc?” ³² Nañ ni ca' jébi ñich ajt nmīnaanīm co jäy ajcxy ti quejxy Juan.

Com chigüyb anajty jäy com ñejhuiyb anajty ajcxy co Juan je Bautista Dios anajty yty'ajt ymüid. ³³ Chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca' ñich ajcxy nejhuip pin ti yajniñicy Juan.

Chi Jesús yminañ:

—Ñich nañ jadu'n ca' nnigapxa'ñich pin ti xycötujcmöyich co jéb nduñich huidibi ndumywich.

12

Je naymidúniptijc jibicjäybi ajcxy y'ijxpejt

¹ Je huin'it xii Jesús jacmigapxy je mayjäy müd jihuimbit ayuc, yminañ:

—Ji yajpaady tüg yéydijc huidibi camuuxy ti cojy ma ycam, e ti co'aguemy je camuuxy cam, e yaj'oyüy tügi tang ma huinmīcxa'ñ je camuuxy. Nañ jadu'n je yéydijc tüg poch yajpidig ma ycamuuxy yaj'ixihua'ñ co cuent'aty. Co anajty ti ni'ixidäy ti a'ixidäy, chi ycamuuxy cam yecy ajuyducy ma nijéjity tumbidijc. Chi chooñ viaje tumbi jigügy it. ² Je huin'it tiempo co yhuaad'ajtni je cosechi, chi je cogam quejxy tüg ytumbi jim ma je' ycam yajpaady, co huen je tumbidijc yéjccixy je cosechi, jadu'n nej anajty ti ycapxytuñ müd je' ajcxy. ³ Chi je cam tumbidijc ajcxy majch je cogam yquexyöyp, chi huinhuojpy jijphuojpjy ajcxy. Chi ajcxy quejxhuimbijty jadu'ñyi, ni ti ajcxy camoy. ⁴ Chi je cogam quejxy jadüg ytumbi ma je ycam yajpaady. Chi tumbidijc ajcxy tzaagäch je mimetzpi quexyöyp etz yajtzachiy ajcxy ma ycohuaic, chi ajcxy ooy ogy oyñinej. ⁵ Chi je cogam jacquejxy jadüg ytumbi e ajcxy tumbidijc yaj'o'cy je midugügpj quexyöpy. Chi je cogam jac tim quejxy jadyi ytumbi. Chi je tumbidijc ajcxy je cogam ytumbi huinhuojpi jijphuojpj niñéjity, e niñéjity ajcxy yaj'o'cy.

⁶ Je cogam ymüid anajty tügpajc ymang huidibi anajty ooy tzocy jihuyi. Je' oy quejxcogixiy ma je ycam yajpaady. Je cogam huinmay jadu'n co je tumbidijc ajcxy yajmij'adiyb je' ymang. ⁷ Chi je tumbidijc ajcxy ñayñimaay miñ xyipy: “Jada yéydijc je cogam jada ymang huidibi je'adaanip je yteedy ypidägy. Tzoc yaj'ó'cim, e jadu'n je cam njé'ájtīm.” ⁸ E jadu'n ajcxy majch je cogam ymang yaj'ögy ajcxy. Chi ajcxy yajpidzimy camjoty, e jibijptacy agajjixci'py.

⁹ Co Jesús jadu'n miydactay je jihuimbit ayuc, chi yminañ:

—¿Ti ytunamyb je cogam müd je tumbidijc ajcxy? Hue' min ci'm ma je' ycam, e yaj'öctähuiy je tumbidijc ajcxy huidibi tundigoy. E yegipy pijctzoy je' ycam müd huingbi jäy ajcxy.

¹⁰ ¿Nej ca'ni miich ajcxy mgapxy yi Dios ñecy ma jadu'n yminañ?

Je yëdyjic huidibi je jāy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidāgy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nej tzaa oyjaty'pí huidibi je pojtzpidjic ca' ajcxy yajtuna'ñ, e je' oy ti yhu'i'mni ma anajty yjaccopicyty.

11 Jada tung je Huindzin Dios ti tuñ, e ooy oy n'ixim njāygidacim.

12 E huin'it je judiojāy ajcxy ytungmüdpí ooy jamadzaañ anajty Jesús, com ñejhuüyb anajty ajcxy co Jesús ñgapxyii yí' ajcxy. Com tzigüyb anajty ajcxy müd je mayjāy, chi ajcxy tim huinyödyucy, chi ñicxcixni.

Yajnidüygixy pen jēbi cogüéjtin yajyecy o pen ca'

13 Jac'axam je judiojāy ajcxy ytungmüdpí quejxy ajcxy ma Jesús yajpaady mejtzpicy ixpicytjic. Tügpcy anajty ñaygomáztjigixy müd yí fariseos ajcxy, etz jadügpicy ma je rey Herodes. Hue' anajty ajcxy huinma'ñ itxaayb nej ajcxy ocxñhuipy Jesús. 14 Jada mejtzpicy'pí ixpicytjic ñicxy ajcxy ma Jesús, e ymīnañ ajcxy:

—Huindzin, ñich ajcxy ñejhuüyb co myaj'ixpicy je tiy'ajt, ca' jāy mdzigy, com ca' huin'ixpety myaj'ixpicy. Tú'ciy müich mduñ müd mic jāy, müd comeefñjāy, etz müd ayoob jāy. Tudāgy jāy ajcxy myaj'ixpicy jadu'n nej huaad ajcxy cuychinaaygixy Dios ytiy'ajt. Ñejhuühuaamybich ajcxy nej müich yaj'ixpicy'pí je mayjāy. ¿Nej tundigooyim müd yí Dios ycötüjcin co nmigüéjtim César, je romano jāy mij'ane'mbi, o ca'ji? ¿Nej jēb nmigüéjtim, o ca'ji?

15 Per Jesús ñejhuüyb anajty ajcxy yjibic-huinma'ñ, e chi ajcxy nimay:

—¿Na'amy co müich ajcxy xyjot'ixy xyhuinma'ñ'ixyich? Yajmiingix tüg meefñ jigix n'oc'ixipyich.

16 Chi ajcxy mīmüñ tüg meefñ e co Jesús ijxy je meefñ, chi ymīnañ:

—¿Pīn y'ahuanax etz pīn yxii ijtp ma jada meefñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' yí' César.

17 Chi Jesús ymīnañ:

—Mo' je César huidibi yí' yjē'ajtpy, e mo' Dios huidibi Dios yjē'ajtpy.

Chi ajcxy ooy jihuiy huinmay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzooy.

Yajnidüygixy pen je tübi öccixy jugypigipy jadüg'oc

18 Je huin'it tiempo nijējity saduceos ajcxy ymīñ ma Jesús. Yí saduceos ajcxy ymīnaangixy co ca' pīn yjugypiga'ñ tübi y'o'ccixy. 19 Chi je saduceos ajcxy Jesús nimay:

—Huindzin, Moisés jayhu'i'my je cötüjcin co tüg yëdyjic y'ögy, e co'ögy yhu'i'my je ytöxyjic e ca'ni ytöxyjic ung'ixy. Pucs copicy je co'ögy ytöxyjāy ypigipy müd ña'y y'uch yëdyjic'pí jigix jēbi je tōxyjāy y'ung'ixipy huidibi huimñhuip jadu'n nej codijc cobidāgy ma je yteedy y'ajch ypidāgy. 20 Pucs jim ma tüg cajp anajty chināy huixtujc yëdyjic tüg que'x. Je ungoob ypijcy, e chi ix'o'cy ytöxyjic, e ca' ni tüg y'ung yajhu'i'my. 21 Je mīmetzpi yëdyjic ypijcy müd je co'ögytöxyjāy, e nañ jadu'n ix'o'cy ytöxyjic e ca' ni tüg ung yajhu'i'my. E nañ jadu'n je midugügpí müd ypijcy je tōxyjāy, e nañ jadu'n ix'o'cy je ytöxyjic, e ca' ni tüg y'ung yajhu'i'my. 22 E jadu'n oytuñyii yjadyii müd je tōxyjāy co ti anajty müddzinay'abidzimdāy je nihuixtujc'pí yëdyjic tüg que'xpi. E je nihuixtujc'pí ix'o'cy ajcxy je tōxyjāy, e ca' ni tüg y'ung ajcxy yajhu'i'my. E chi je tōxyjāy oy y'öcni. 23 E co anajty xii tiempo paaty, co anajty Dios yajjugypicy yí tübi ajcxy y'ögy, zhuidibi jada' ajcxy nidücti je yëdyjic tōxyjic'adaanip je tōxyjāy? Com ti ajcxy jadu'n nihuixtujc'pí müd tzinay'abidzimgixy.

24 Chi Jesús je saduceos ajcxy nimay:

—Müich ajcxy ca' mhuinjhuüy je tiy'ajt, com ca' mhuinjhuüyigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuüyigixy je mic'ajt huidibi Dios ymüid. 25 Pucs co anajty yjugypic'ccixy je jāy tübi y'ö'ccixy, chi ca' ajcxy ypigā'ñ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhüüy y'ung huen pijccixy. Hue' ajcxy yjugy'adaangixy chināhuaangixy jibby tzajpjoty, tim jadu'n nej je ángel ajcxy chinaaygixy yjugy'ajtcixy. 26 Per je tiy'ajt co jāy ajcxy tübi y'o'ccixy yjugypigaangixy, ¿nej ca'ni mgapxyñi Moisés ytiy'ajt ma anajty Dios ymīgapxyii co je aay ujtz anajty chachtoy? Chi ymīnañ: “Íich je' je Dios huidib Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy.” 27 Com yí Dios ca' yí' yDios'aty ma yí öcpi ajcxy huidibi y'alma ti yicyy ti ytigoy. Yí Dios Dios'ajtp yí' ma yí juugypí ajcxy. Paady müich ajcxy ooy mij mdundigooyigixy co ca' mhuinjhuüyigixy Dios ytiy'ajt.

Je ané'min huidibi ooy nūgi ycopicyty

28 Nañ jadu'n je huin'it tiempo nīmüñ Jesús tüg escriba. E yí' anajty y'amido'ijtpy co Jesús adzooy je jāy huidibi ca' mibicy co yí öcpi yjugypigipy ajcxy jadüg'oc. Jada escriba ñejhuüyb co Jesús ooy oy ti y'adzooy je saduceos ajcxy, paady yí' Jesús amidooyi:

—¿Huidibi je' Dios y'ané'min jacmijpi?

29 Chi Jesús y'adzooy:

—Yi Dios ycotújcín huídibi jaccopicyip, yi' je' huídibi minamb: “Midoogix Israel jáy, je Huindzin Dios huídibi nDios'ájtím, yi' je' ajt nHuindzin Dios tūgpajcpi. ³⁰ Tzoc jihu'i' etz yajmij'at mHuindzin Dios müid tūg'óciy m'aa mjot etz müid tūg'óciy m'alma, etz müid tūg'óciy mhuinma'n, etz müid tūg'óciy nmic'ajt.” Jada je' je jaccopicyip ané'mín. ³¹ Je mimetzpi Dios ycotújcín jahueengi tū'ciy ñaybadyii müid je jayijpi, yi' huídibi jadu'n minamb: “Tzójccix jihuuyigix yi' mmigügtijc tim jadu'n nej mnaychogyii mnayjihuiyii ci'm.” Jada metz Dios ycotújcín jaccopicy jacmic'ajt müid ca'ydi jac huídibi cótújcín.

³² Chi je escriba ymínañ:

—Ooy oy ti m'adzooy. Janch tiy'ajt jadu'n nej müich mína'n, co ji yajpaady tūgpajcpi Dios, e ca' ji jadüg Dios mic'ajt müidpi. ³³ E janch tiy'ajt co copicy nmijpidaacím nyajmij'ájtím Dios cixyjot huinijot müid tūg'óciy ajt nhuinma'n, müid tūg'óciy ajt n'alma, etz müid tūg'óciy ajt nmic'ajt. E copicy ndzójcím njihuuyim nmigügtijc tim jadu'n nej naychójcím nayjihuiyim ci'm. Jactzoobatp jada ca'ydi co tūg'óciy yi' huindzigi'n huídibi anajty yajno'cpi müid Dios ycixpi.

³⁴ Co Jesús ijsx jadu'n nej je escriba tiydudägy anajty ti y'adzoyii, chi ymínañ:

—Jahuenjaty müich mmibíjcín ytigoy'ityñi jaydeb mdigihuiyí ma Dios y'ane'my. Co Jesús anajty jadu'n ti y'adzooy je escriba, chi ca' jac pin ti ayuc yjacyaj'amídoohu.

¿Pin je' y'ung je Cristo?

³⁵ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy jüby ma Dios ytijc, e ymínañ:

—¿Na'amy co yi' escribas ajcxy ymínaangixy co Cristo hue' je' David y'ap y'oc? ³⁶ Com je Espíritu Santo ymoy David jada ayuc huídibi jaybety ma je Salmo necy ma jadu'n ymínañ: Yi Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “Hña' ya a'oy'amy ma iich nmíj, ixti cooni anajty müich mmidzip ti nmímadactäyich, jadu'n nipaadipy nej jihu'y ti nbidägyich müich mmidzip jadu'n nej tūg tinaybejt.”

³⁷ ¿Per nej co yjadu'nity co jáy ajcxy ymínaangixy co je Cristo David je' y'ap y'oc? ¿E David ci'm ymínañ co je Cristo yi' yHuindzin'ajtpy?

Jotcujc anajty je mayjäy amído'o'ijti Jesús y'ayuc.

Jesús ca'p jáygidaci leyhuindzin ajcxy yhuinma'n

³⁸ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, e ymínañ:

—Naycuend'ájtigix müid yi' escribas ajcxy. Com yi' escribas ajcxy ooy jotcujc co nayxó'igixy müid yhuít oytatpi yoñjatpi. Ooy ajcxy tzocy co yajcapxpcxcixipy huindzigi'n'amy mayjäyduum. ³⁹ Yi escribas ooy ajcxy tzójccixy yi' códumbi iñaybejt ma je naymujctac, etz ooy ajcxy tzójccixy iñaybejt ma yi' cómaybi jáy iñay ma jáy ajcxy yxíduñ.

⁴⁰ Yi escribas ajcxy yajcixtaayipy yi' co'ögy ytóxyjäy ypidägy müid ajcxy y'adzójcín. Yi' ajcxy ooy tūngixy jecy tzajpcapxycapxi jigix ajcxy capxpaady idipy. Dios nigi tzaachytunipy yi' escribas ajcxy müid ypocy ycixpi, ca'ydi jac ni pin.

Je ayoo'bi tóxyjäy y'ofrendi

⁴¹ Tūg xii anajty Jesús iñay jüby tigtoty ma Dios ytijc. Hñaayb anajty ma je limosna caja huinduu. Jesús yhuindicxyp anajty je jáy ajcxy huídibi meen' pidaaccixp ma je ofrenda caja. E maycomeeñyjäy ooy meen' pidaaccixy janch may. ⁴² Tim huin'ítity yja'ty tūg co'ögy tóxyjäy janch ayoo'bidacy metz pi'c meeñyhuäcxy, huídibi ca' ooy choobaady. ⁴³ Chi Jesús huoomujcy je' ydiscípulos, e nimay ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nimaaygixy co jada co'ögy ytóxyjäy ayoo'b jac'anaxy jada ti pidägy ofrenda, ca'ydi jac ni pin. ⁴⁴ Tūg'óciy comeeñydic ajcxy ypidacpy ma y'ofrenda yi' meen' huídibi yajconajxyp. Jadayaabi co'ögytóxyjäy ti pidacy tūg'óciy huídibi anajty ymíid, je meen' tūg'óciy huídibi anajty ñigayamy yi' ymooyb Dios.

Jesús ymínañ co Dios ytijc yhuindigooyipy

13

¹ Co Jesús ypidzimy ma Dios ytijc, chi nidügti ydiscípulos ñimay:

—Huindzin, ix jada maychaa mijjatypi etz jada maybi tijc ooy y'oy'oyduñity.

² Per Jesús y'adzooy, ymínañ:

—Huindicx müich ajcxy jada maybi mijjaty ytijc. Minip tiempo mína tūg'óciy jada tijc nicxy yhu'i'my taj xit, ca' ma tzaa macxy. Huindigoydáhuip tūg'óciy.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

³ Jesús müid ydiscípulos ajcxy ñicxy ma je cop huídibi xiijip Olivos. Jim ajcxy co'ixnaxy je Dios ytijc. Hñaayb anajty Jesús jim copcixy co Pedro, Jacob, Juan etz Andrés ameech migapxy Jesús, ymínaangixy:

4—Tun may'ajt ñich ajcxy yajnímaayg mina jada ytuna'ñiyi yjada'ñiyi co huindigoydähuij Jerusalén cajp. ¿Ti iłxpejt'adam co anajty jadayaabi jadu'n ytuna'ñiyi yjada'ñiyi?

5 Chi Jesús y'adzooy ajcxy je' ydiscípulos yminañ:

—Ix pinjaty xyhuin'ingixy. 6 Ooy jāy may ymiinañ miid ñich nxi. Ñaydijáanigixy co je' ajcxy je' je Cristo, ymina'na'ñ ajcxy: “ñich je' je Cristo.” E ooy jāy may huin'inaangixy.

7 Co miich ajcxy ayuc mmidohuipy co jāy chachchiptungixy xii ya, ca' mdzig'iygixip, com ooy ycopicyty co jada jadu'n jayijp ytun'iyb yjadiyb. Ca' nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb je xii je tiempo. 8 Nayñbidigiib tūg naax cajp miid huingbi naax cajp, e gobierno miid huingbi gobierno. E minipy mic uıx canaag'it etz mij yuu mijpa'm xii ya. E jāy ajcxy ooy yhuaniipy yjihuihuipy ycanamijotcujc'ajtgixipy. Jada tzaachypı ayo'n tzonadacni yi' anajty.

9 Chi Jesús yjacminañ:

—Nayguend'ajtigix miich ajcxy, com yi mmidzip ajcxy xymajtzcxip, e xyciyéjccixip ma tungm'ıdpıdjic, e xychachytungixip xyhuójpcixip ma yi judıojāy ñaymujctac ajcxy. Xyajñicxixip mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuinduu miid ñich ycixpi com miich ajcxy xymbicyich. E miich ajcxy tiy'ajt myegipy miid ñich ycixpi, ixti ma rey ajcxy etz ma gobernador ajcxy yhuinduu. 10 Ca' anajty xii tiempo paady mina ycixa'ñ naaxhuiñybi, chi ajcxy capxhuácxthuiipy ñich n'ayuc huindu'myb ñaaxhuiñ ma tūg'ócıy naax cajp. 11 Co jāy ajcxy xyajñicxip mach ma codungdjic co xytıyđungixipy, chi ca' ni nej mjot'adıyb, ni ca' mhuinmayipy nej m'adzógıgixipy. Mgápıcxixipy je ayuc huıdibi Dios xymóoygixipy, com je ayuc huıdibi mgápıcxixip, ca' nan miich je' anajty ajcxy m'ayuc. Hue' je' je Espíritu Santo xymóoygixipy capxy ayuc. 12 Yéydıjic ajcxy yciyegamyb ma tungm'ıdpı yci'm y'uch ajcxy co huen yaj'ógyi. E nañ jadu'n je ungedeedy yciyegamy yci'm y'ung ajcxy ma tungm'ıdpı. Nañ jadu'n yi' y'ung ajcxy ciyegipy yci'mdeedy co huen yaj'ógyi. 13 May naaxhuiñjāy ca' xychogipy xyjihuihuipy miich ajcxy miid ñich ycixpi. Pen miich ajcxy mmictinaayb ma mmıbjicın, ypaadp miich ajcxy m'alma nıdzooıın.

14 Chi Jesús yjacminañ:

—Co anajty m'ıjxcıy je huıdibi Daniel ñimıyđac jecy'ajty, co pinjaty jıbic-huinma'ñ tumb ma ca' ypanyi ma Dios ytıjc, huıdibi ooy ycodzıgıjıty. Miich ajcxy huıdibi tzinaayb jim Judea, co jadu'n m'ıjxcıxipy, chi nicx mgueectzoocıx ma tungop. 15 Yi jāy ajcxy huıdibi yajpatp ma ytıjcnıcy ca' ñıcxıty tigoty ma ytıjc. E ni ti jııby cayajpidzimipy. 16 Yi jāy ajcxy huıdibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy nihuımbıdipy je' yjocxy huit huıdibi ymıd. 17 Huin'ıt xii huin'ıt tiempo ayo'n pada'ñ je tōxyjāy huıdibi anajty ti y'ungtzımıgy, e nañ jadu'n yi' ajcxy huıdib miid y'ung ma'xung yajtzıtzp. 18 May'ajt ajcxy mbıjctzoohuipy ma Dios, co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytunıyby yjadiyb ma anajty ytııch tiempıty. 19 Yi jadu'mbi xii tiempo jāy ajcxy ayo'n tzaachypı minaxıpy yajnaıpy. Ni caminaaxı jāy jadu'n tzaachypı mijcajee ti minaxy ti yajnaıxy maabi Dios coıy naaxhuiñybi oga'n, ixti chambaad. E caminaaxı jadüg'oc ycajadiyb jadu'n. 20 Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yjıııbi ayo'n xii ayo'n tiempo, ca' ni pin chógıpy. Per Dios ycapx'adugamyb yjıııbi ayo'n tiempo miid je mbıjcpıdjıc ycıxpi huıdibi Dios ti huin'ıxy.

21 Co yi jadu'mbi xii tiempo anajty ymiıñ, ca' mmıbigipy, pen ji pinjaty xyñımaaygıxy: “ıjxcıx, cha yajpaady je Cristo”, o “jim'amy yajpaady je Cristo.” Ca' mmıbjıccıxıpy jāy y'ayuc. 22 Minıpy jāy ajcxy huıdibi ñayajnaaxáanigıxy nej Cristo, e ymináangıxıpy co capxhuácxıy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjánchıty. Ytunıpy ajcxy mij huinma'ñ etz mijpi iłxpejt, ixti jahuin'ina'ñ je mayjāy ajcxy huıdibi Dios ti yhuin'ıxyı. 23 Nayquend'ajtigix miid yi jadu'mbi jāy ajcxy, com jayıjıp ñich miich ajcxy yi' ti nyajmıdmıyđagy.

Nejjada' je Dios y'ung yminıpy jadüg'oc

24 Chi Jesús yjacminañ:

—Co anajty yi jadu'mbi ayo'n tiempo ti ñaxy, ycoodzıhua'ñ etz je po' ca' y'anañ. 25 Maymadza' ycáhuıp, e nañ yúcxıp huıdijaty mic'ajt miid tzajpjoty. 26 Je huin'ıt xii je huin'ıt tiempo co jadu'n anajty ytunıyı yjadiyı, huin'ıt ajcxy m'ıxıpy, ñich je jāy huıdibi tzoon tzajpjoty, co ñich anajty nmiıñıch jıcjoty miid tūg'ócıy nmiic'ajt n'oy'ajtıch. 27 Co jadu'n anajty nmiıñıch, chi mic'amy nguexıpyıch ñich n'angeles ajcxy ma xii ypidzımy, ma xii ycidāgy, ma jimboj ypidzımy etz ma tıchpoj ypidzımy. N'angeles ajcxy yajmuga'ñ tūg'ócıy ñich njāy, huıdibi ti nıhuin'ıxyıch, xım yam ma ajcxy yajpaady ya naaxhuiñ, etz jııby tzajpjoty.

28 Chi Jesús yjacminañ:

—Jéb miich ajcxy tiy'ajt mbıgıpy ma yi hıgueri jadu'n nej je xii je tiempo mımb cıdaacni. Co je hıgueri jadüg'oc ñıhuamıy, chi miich ajcxy mnejhuıy co ti yhuıngonı mina ypottıgyıñı. 29 Nañ tim jadu'n co m'ıxıpy tunıyby yjadiyb tūg'ócıy iłxpejt nej ti nımaaygıxy, chi mnejhuıhuıpy co ti yhuıngonı je tiempo mina nıhuımbıdıpyıch jadüg'oc ya naaxhuiñybi. 30 Janch ñich miich ajcxy nımāy co jada huıdibi ti nımiıyđacyıch tunııb jadııb ca'ni anajty y'óctay je jāy

ajcxxy huídibi jacjygy'ajtp jadachambi xii jadachambi tiempo. ³¹ Je tzajp etz je naaxhuíñybi cixipy tigoyipy. Hich n'ayuc huídibi ngapxyich, ca' ycxipy ytigoyipy ni caminaxii. ³² Ca' ni pin nejhuiy je xii je tiempo mina ytuna'ñyii yjada'ñyii jadu'n nej ti ich miich ajcxxy nnimaagyxy. Ni je ángeles ajcxxy jibý tzajpjoty ca' nejhuiygyxy, nañ ni ich, Dios y'ung', ca' nejhuiyich. Jéyi Dios Teedy túgpajc nejhuiy.

³³ Ni'ixi' ahuijxcix. Mibijctzoogix Dios jabom jabom, com ca' mnejhuíygyxy mina anajty ytuna'ñyii yjada'ñyii yi huídibi ti nyajnímaagyxy. ³⁴ Yi xii yi tiempo huídibi minip jadu'n nipaady nej tóg comeñyñy huídibi ñicxa'ñ ma tóg it lugar huídibi jigüegy yajpatp. Jayijp ca'ni anajty chooñ, chi yajníbijcy je ytumbi ajcxxy nidüg nidüg je' ytung. E nimay je' ytumbi huídibi cuend'ajtp je tijc'aguu co huen ni'ixi' y'idipy ma tijc'aguu. ³⁵ Ni'ixi' m'idipy miich ajcxxy. Com ca' mnejhuíygyxy mina je codijc yhuimbida'ñ ma ytijc, pen namgodzy, o mij coodz, o moñi, o ma anajty ti yxiiñyñi. ³⁶ Ca' jécyity co yjadipy timetiini, e xyajyóybéjtcixipy anajty mdzachmaagyxy. ³⁷ Yi huídibi ich miich ajcxxy ti nyajnímaagyxy, nañ jadu'n nmáyich tóg'ócy jáy co huen ajcxxy nidüg'ócy ahuijxcixip ni'ixi' je xii je tiempo mina nhuimbidipich jadüg'oc ya naaxhuíñ.

14

Xicmujccixy capxmujccixy co Jesús madzaangixy

¹ Tigoy'ijtni anajty mejtz xii co judíoñy ajcxxy niñiduna'ñ je pascua xii, mina ajcxxy tzajcaagy cay huídibi ca' levadura müdity. Je judío teedy ajcxxy huídibi jacmijtungmüd etz je escribas ajcxxy huinma'ñ'ixtaagyxy nej jéb ameech májtcixipy Jesús, e yaj'ógaangixy, ca' ydi je mayjáy nejhuiy. ² Chi ajcxxy ñayñimayi miñ xyipy:

—Ca' y'óyity co nmájtzm Jesús xiioty. Com ca' yjécyity co je mayjáy yjotmátcottáhuipy, e ytigíhuip huambi jihuiy ajcxxy.

Tüg töxyjáy pidacy aceite ma Jesús ycohuaic

³ E Jesús jim anajty yajpaady jim Betania. Hue' Jesús anajty yajpaady ma Simón ytijc, je Simón huídibi anajty ymiid nibüd pa'm. Jesús iñaayb anajty ma caydac co ymiñ tüg töxyjáy müid tüg tzaadüdz quiig ujtz müid perfume huídibi ooy oy yxuugy. Jada perfume ooy anajty chóohuity. Chi je töxyjáy yaj'ahuäch je quiig, e yajcöyogy Jesús je perfume huídibi ooy oy yxuugy. ⁴ E nijéjity jáy ajcxxy huídibi anajty jim, ca' anajty ajcxxy yjotcújcity müid huídibi je töxyjáy ti tuñ, e ñayñimayi ajcxxy miñ xyipy:

—¿Nej jada co ocyaj'ayooni yi perfume huídibi ooy oy yxuugy? ⁵ Jac'oy co ixipy yajtoogy yi perfume tugüg migo'px peexy, jigix yajpubedipy ayoohtjic.

E ca' jadu'n ajcxxy tim jáygidacy nej je töxyjáy ytuuñ müid Jesús, chi ix'oy ajcxxy je töxyjáy ayooob.

⁶ Chi Jesús yminañ:

—Ixmajtzcix jada töxyjáy. ¿Nej co m'amaygyxy? Yi huídibi ti tuñ müid ich, ooy yi' y'óyity. ⁷ Je ayoohtjic ca' ytigoy'idipy ma miich ajcxxy nimina. Huen huídibi xii huen huídibi tiempo jéb mbubedip ajcxxy ayoohtjic. Per ich ca' n'ida'ñich ya jecy müid miich ajcxxy. ⁸ Jada töxyjáy ti tuñ müid ich jadu'n nej ti ymadägy. Yi' ti pidägy ma ich nninícx perfume huídibi ooy oy yxuugy. Yi' jip'ijxpy mina naaxtigíhuañich. ⁹ Janch ich miich ajcxxy nimaagyxy co huen yma'nyity ya naaxhuíñ ma anajty yaj'ihuächy yajcapxhuächy jada ayuc jada iy'ajt huídibi nidzoocin müid, yajnimydägy huídibi jada töxyjáy ti tuñ, jigix capxpaady y'idipy.

Judas cýecy yi Jesús ma ymidzip

¹⁰ Huin'it tiempo je Judas Iscariote, nidüg je nimajmetzpi huídibi Jesús anajty ti huin'ixy, oy müid ñaygapxyii je teedy mijtungmüdp; nej jéb cýejcy Jesús ma yi teedy ajcxxy. ¹¹ Co je teedy mijtungmüdp; ajcxxy jadu'n midoy, co je Judas cýega'ñ Jesús ma yi' ajcxxy, chi ajcxxy ooy yjotcugíy. Chi ajcxxy Judas meeñ yajhuinhuaniy. Chi Judas yhuinma'ñ'ixtay nej jéb occýecy Jesús ma yi' ajcxxy.

Co Jesús y'adzu'ajty pascua xiioty

¹² Chi paty je mij xii mina je xii'ajtpidijc tzajcaagy cay huídibi ca'p levadura müdity, e yaj'óccixy je cöbixy huídibi ajcxxy yajhuindzigíy anajty Dios. Chi ydiscípulos ajcxxy y'amidooy Jesús:

—¿Ma'amy mdzocy co ni'ixiiyim je pascua xii adzu'ájtín?

¹³ Chi Jesús quejxy metz ydiscípulos ajcxxy cajpjoty, chi nimay:

—Jim müid mnaybadíy tóg yéydijc huídibi ni' tzmnicxp ma tóg majt. Miich ajcxxy mbanicxiy je yéydijc. ¹⁴ Mbanicxiy ajcxxy je yéydijc, ixti coon mbajädipy ma ytijc. E miich ajcxxy mnimáhuipy je codijc: “Je Huindzin Jesús ñejhuíhuam ma miich müdity tóg cuarto ma je Huindzin Jesús müid ydiscípulos ajcxxy jéb caagyxy yi pascua xii adzu'ájtín.” ¹⁵ Je codijc

ci'm xyajni'ixi'ygixy'ip t'ug cuarto mijpi ma je mimetz piso hu'idibi ti yajni'ixi'y. Ma yijimbi cuarto miich ajcxy mni'ixihu'ipy yi pascua xi adzu'ajt'in.

¹⁶ Chi je metz Jesús ydiscípulos ajcxy t'uy'oychooñ. Co ajcxy yja'ty cajpjoty, chi ajcxy paty je cuarto, tim jadu'n nej Jesús jayijp yminañ. E jim ajcxy ni'ixi'y je pascua xi adzu'ibi.

¹⁷ Nam coodz'i'ñi anajty co Jesús yja'ty ma je cuarto mid jacjadyi ydiscípulos ajcxy. ¹⁸ Co anajty jim ycaaygixy ma je caydac, chi Jesús yminañ:

—Janch iich miich ajcxy nimay co nid'ug miich ajcxy hu'idibi cham caayb mid iich, xyciyegaambich ma nmidzipich.

¹⁹ Co je Jesús ydiscípulos jadu'n midooy, chi ooy ytig'iy tajpi maybi ajcxy, e ñay'amid'ohuigixy miñ xyipy, e t'ug yminañ:

—¿Nej iich jada'ji?

E jad'ug yminañ:

—¿Nej iich jada'ji?

²⁰ Chi Jesús yminañ:

—Yi' yi' nid'ugti yi nimajmetzp hu'idibi tocxmujcp mid iich ma t'ugpi texy. ²¹ Pues janch iich je', je j'ay hu'idibi t'zoon tzajpjoty, nbadaamybich t'zaachyp' ayo'n jadu'n nej yjaybety'ity ma yi Dios ñecy. Per mij ayo'n pada'ñ je j'ay hu'idibi xyciyegaambich ma iich nmidzip. Jac'oy co ca' ycadimma'xung'ajty jada y'eydijc.

²² Caayb ajcxy anajty, co Jesús con'igy t'ug tzajcaagy, e jayijp yajnax Dioscojuyip ma Dios, e chi tujc-hu'äcxy je tzajcaagy, moy je' ydiscípulos ajcxy. E co Jesús jadu'n tuñ, chi yminañ:

—Caaygix jada tzajcaagy. Jada tzajcaagy iich jada nnin'ixc.

²³ Chi Jesús con'igy je ügy vaso, e co Dioscojuyip yajnaxy, chi moyday ajcxy je ügy, e nid'ug'öciy ajcxy uucy je ügy. ²⁴ Chi Jesús yminañ:

—Jada ügy iich nni'py'ajtpy hu'idibi temamb yogamb. Je' jada jemybi Dios ycötújc'in hu'idibi Dios yejc mid j'ay ajcxy ycixpi. ²⁵ Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich ajcxy nimaaygixy, co ca' jad'ug'oc n'üga'ñich vino ni, iixi cooni anajty njädyich tzajpjoty ma yi Dios y'ane'my.

Jesús capxp'idzimy co Pedro ymina'na'ñ co ca' y'ixy'adyi

²⁶ E co Jesús etz ydiscípulos ajcxy iy t'ug himno, chi ñicxy ajcxy ma je cop hu'idibi xiijp Olivos. ²⁷ Chi Jesús yminañ:

—Cham coodz xycögu'egaambich miich ajcxy, com jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: “Nyaj'ögaamybich je cöbixy cuend'ajtpi, e huin'it je cöbixy queeg-hu'äcxt'ahuip.”

²⁸ Per co iich anajty njugyp'ic'ich jad'ug'oc, co iich anajty ti n'ögyich, nicxibich jim Galilea jacjayijp, ca' ydi miich ajcxy.

²⁹ Chi Pedro Jesús nimaayi:

—Oy ixipy yi jacjadyi miich mdiscípulos ajcxy xycögu'ectäy, per iich ca' miich ngögu'ega'ñ.

³⁰ Per Jesús nimay Pedro:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej yam nimäy, jadachambi coodz ma ca'ni anajty tzeeyax'igy mejtz'oc miich xycoyüdza'ñich tug'ig'oc, mina'na'ñ co miich ca' xy'ixy'adyi'ich.

³¹ E Pedro ca' anajty cöbiga'ñ nej Jesús yminañ, chi mictägy minañ:

—Ca' iich miich ngoyüdza'ñ, oy ixipy ndim'o'c'ich quipxy mid miich.

E nañ actim jadu'n jacjadyi Jesús ydiscípulos ajcxy yminañ nej Pedro ti yminañ.

Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní

³² Jesús mid ydiscípulos ajcxy oyja'ty ma t'ug it hu'idibi xiijp Getsemaní, chi Jesús je ydiscípulos ajcxy nimay:

—ñ'a' miich ajcxy ya, nami n'ocnicxy'ich jim'amy Dios mibijctzoob.

³³ Chi Jesús mid nicxy j'eda'ajty Pedro, Jacobo etz Juan ma t'ug it ahuingujc. Chi Jesús ytig'iy tajpi maybi jihui'y jotmay. ³⁴ Chi Jesús yminañ:

—Njihui'ybich t'ug jotmay nej n'öga'ñich. Hu'i'ngix miich ajcxy ya etz juugy m'ijtcixipy, ca' mm'ägixipy.

³⁵ Chi Jesús ñicxy jac'amijci'm, Dios mibijctzoy, e may'ajt pijctzoy co ixipy ca' minaxy yajnaxy je t'zaachyp' hu'idi anajty ypadamy je huin'it hora. ³⁶ E Jesús anajty Dios mibijctzoy ymina'ñ:

—Dios, mid miich ca' ni ti chípity. P'ijcig'ich jadyaabi t'zaachyp' ayo'n, per ca' yjadu'nity nej iich ndzójc'in, huen tuñy'ij jadu'n nej miich mdzójc'in.

³⁷ Co Jesús nihuimbijty Pedro, Juan, etz Jacobo, chi oy ajcxy paady ti anajty ymi'ó'ccixy. Chi Jesús Pedro nimay:

—Simón, ¿nej ti mmi'ögy? ¿Nej ca' mmadäga'ñ m'idipy juugy t'ug hora? ³⁸ Jugy'ijtcix, e mibijctzoogix Dios ca' ydi jibictuuyb mdig'iygixy. Janch tiy'ajt co jotjoty ooy mñijot'ajtcixy mdunaangixy yi oybi. Per yi mnin'ixc oy amaayity.

³⁹ Chi Jesús jadüg'oc huinhuäctuuty je' ydiscípulos ajcxy, e jadüg'oc ñicxy Dios miðijctzoob. May'ajt pijctzoy tim jadu'n nej je jayjip'atypi anajty ti ymina'ñ. ⁴⁰ Chi Jesús yhuimbijty ma anajty ajcxy ydiscípulos yajpaady, e jadüg'oc oy pátcixy ti anajty ymi'öccixy, com ca' ajcxy mimadägy máhuui, e ni ca' ajcxy jajty nej adzohuipy Jesús. ⁴¹ Midugüg'oc Jesús ñicxy ma je' ydiscípulos ajcxy, e ymina'ñ:

—¿Nej ya mjacmáagixp mjacpooxcixp? Maagix pooxcix jadachambi. Ti miid jadu'ñyi. Ti je tiempo huaad'ájni mína iich, je jáy huidibi tzoon tzajpjoty, xyciyegipy ajcxy ma yi jibic jáydijc. ⁴² Maybiðigcix, tzoc jámim. Chi ymiññ je jáy huidibi xyciyegaambich ma nmidzípich.

Mach ajcxy Jesús yajñicxixy

⁴³ Capxp anajty Jesús, co Judas oyjäty ma Jesús yajpaady. Judas hue' je' nidügti je majmetzpi huidibi Jesús yhuin'ijx. Judas miid miññ mayjäy huidibi ajcxy miid pujx etz quipy. Je teedy mijtungmiidpi, e escribas ajcxy, etz je mijjäydijc ajcxy ti anajty quexy je mayjäy huidibi anajty madzamb Jesús. ⁴⁴ Judas, je huidibi anajty ciyegamb Jesús, hue' anajty jayjip ti moy je mayjäy tüg ijxpejt huidibi miid jëb ajcxy ijxcabip Jesús. Jadu'n jayjip Judas ycapxytuñ miid yi' ajcxy, e ymina'ñ:

—Je jáy huidibi anajty ndzücxpich, yi' je' anajty Jesús. Madzipy ajcxy, e myajñicxip miich ajcxy yajxon cuend'aty.

⁴⁵ Mic'amy co Judas oyjädy ma Jesús yajpaady, chi nimijhua'cy, e nimay:

—Huindzin, Huindzin.

E co jadu'n ymina'ñ, chi Judas Jesús tzücx. ⁴⁶ Chi mic'amy je mayjäy Jesús mach, e yajnicxy ajcxy mach.

⁴⁷ Per nidügti Jesús ydiscípulos juudy ypujxy ma ytijc, chi je teedy mijtungmiidpi tüg ytumbi yajtzaachiyi, quejtzpujxi tüg ytätzac. ⁴⁸ Chi Jesús je mayjäy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyñimiññich miid pujx etz quipy, jadu'n nej jihuüy iich tüg meetzpi? ⁴⁹ Jabom jabom nyaj'ixpijyich jáy jilby ma Dios ytjic ma miich ajcxy mayajpaady, e ni ca' miich ajcxy xymajchich. Paady jadu'n ytunyii yjadyii jigix yi' yajcuydumb nej ity jaybety ma Dios ñecy.

⁵⁰ Chi je' ydiscípulos ajcxy yajhui'my Jesús naydügpajc. Chi je' ajcxy yqueegy.

Je jáy mutz'anägnip huidibi quectzög

⁵¹ Per tüg yujcyeeeg anäg huidibi anajty payöy Jesús nimóchity anajty miid tüg sávana. Chi Jesús ymidzip ajcxy majch je yujcyeeppi. ⁵² Chi je yujcyeeppi ciqueegtuty je mayjäy, yajhui'my ysábana, e yquectzögy nihuädz ixhuädz.

Jesús mij juntijoty

⁵³ Chi ajcxy yajnicxy Jesús mach ma je teedy mijtungmiidpi yajpaady. Chi mic'amy ñaymujci tüg'óciy teedy ajcxy huidibi mijtungmiidpi, e tüg'óciy mijjäydijc, etz tüg'óciy escribas ajcxy. ⁵⁴ Chi Pedro jigüégy anajty panicy je mayjäy ajcxy ixti oy yajty ma je teedy mijtungmiidpi ytiba'. E jim ixtacy quipxy miid policia ajcxy agujc, yxaamgixy anajty ma jünba'.

⁵⁵ Je teedy ajcxy mijtungmiidpi etz tüg'óciy je judíojäy ytungmiidpi ajcxy yhuinma'ñ'ixtaagyixy nej ajcxy jëb Jesús yajpocyca' miid ajcxy yxihuui, e jadu'n jëb mooygixy yi' öcin. Per ca' ajcxy paady huinma'ñ. ⁵⁶ Mayjäy nihuambejty Jesús miid anii, e ca' ajcxy y'ayuc ytügy. ⁵⁷ Nijjëjity jáy ytinayigy juntajoty, e nihuambety ajcxy Jesús, yminaangixy:

⁵⁸ —ñich ajcxy amido'ijty Jesús y'ayuc tüg tecz, co jadu'n ymina'ñ: “Njidaamybich jada Dios ytjic huidibi jáy ti cócixy, e codugüg xii gojtigadzípich huingbi huidibi ca' jáy cojy.”

⁵⁹ Per ni ca' ytüggy ajcxy y'ayuc nej ajcxy Jesús nihuambejty, ac tigachjaty nidüg nidüg ymina'ñ ajcxy.

⁶⁰ Chi je teedy huidibi je jacmijtungmiid ytinayigy juntajoty, chi y'amidooy Jesús e nimay:

—Jesús, ¿ca' nej m'adzohua'ñyi? ¿Ca' mmidooy nej yxachxigixy?

⁶¹ Per Jesús amoñ y'ijty. Ca' ti ayuc adzohuimbijty. Chi je teedy jadüg'oc migapxy Jesús nimay:

—¿Nej miich je' je Cristo, je Dios y'ung?

⁶² Chi Jesús ymina'ñ:

—Janch jadu'n, iich je' je Cristo, je jáy huidibi tzoon tzajpjoty, e miich ajcxy xy'ixipich iñäyich ma je mijpi Dios ymijc a'oy'amy. Nañ jadu'n xy'ixipyich miich ajcxy jocjoty co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuñi.

⁶³ Chi je teedy huindzech huinhuocy yci'm yhuut, je' je' tiy'ájtíp co ca' anajty yjotcúciy miid Jesús y'ayuc, chi ymina'ñ:

—¿Ti testigo njac-huaanim? ⁶⁴ Miich ajcxy ci'm ti mmidoogixy yi' y'ayuc, jadu'n nej ycapxtigoy miid Dios. ¿Nej miich ajcxy minaangixy?

Chi nidüg'óciy ajcxy ymínañ co janch jadu'n Jesús mij oy ti ycapxtigoy müid Dios ytiy'ajt, paady huaad mooygixy yi o'cin.

⁶⁵ Chi nijëjity jây yhuindzujïgy Jesús. Chi ajcxy huingoxodziy, cójxcixy, e chi ajcxy nimay: —Octiygapx. ¿Pin ti xycojxy?

E je policiatijc ajcxy cojxy Jesús ma yhuinïjijp.

Pedro ycoyüch Jesús

⁶⁶ Pedro tibäy anajty y'ahuixy. Chi ñimijhuäci tüg tumbi töxyjäybi huidibi anajty tumb ma je teedy ytijc. ⁶⁷ Co je töxyjäy ijxpaty Pedro iñäy anajty jünba'áy, yxaamb anajty. Chi huindicxpejty Pedro, e nimay:

—Miich nañ müdhuidijtpy anajty je Jesús yi Nazaretpi.

⁶⁸ Per Pedro ca' cöbijcy je töxyjäy y'ayuc, e ymínañ:

—Ca' n'ixy'adyiijich jada Jesús. Ni ca' n'huinjhuüyich ti müich nimiydacy.

E mic'amy Pedro ypidzimy jüby, e tim huin'itiy tüg tzeyñi'aa oy yaaxïgy. ⁶⁹ Chi jadüg'oc je tumbi töxyjäybi huindicxpejty Pedro, e nimay je jây ajcxy huidibi jim yajpatp huingon, e ymínañ:

—Jada je' nidügti huidi anajty müid huidity Jesús.

⁷⁰ Chi Pedro jadüg'oc ymínañ co ca' ix'adyii. Co hueeñi, je jây ajcxy jadüg'oc Pedro nimay:

—Janch co müich je' nidügti ma Jesús yjäy miñ, Galileo jây müich, com nmidooybich müich m'ayuc nej Galileo jây ycapxcixy.

⁷¹ Co ajcxy jadu'n ymínañ, chi Pedro mictägy ñaygogapxi co ca' yi' müdhuidity Jesús, ymínañ:

—Dios y'ijxpy ñejhuüyib co tiy'ajt ngapxyich, co ca' n'ixy'adyiijich yi Jesús huidibi müich ajcxy mnigapxyp.

⁷² Co Pedro ycapxymaayi tim huin'itiy tüg tzeyñi'aa yaaxïgy mimejtz'ocpi. Huin'it Pedro jâymetzcoody nej Jesús ñimäyii: “Cham coodz jayijp ca'ni anajty tzeyñi'aa yaaxïgy metz'oc, ti anajty müich mina'ñ tugüg'oc co ca' xy'ix'adyiijich.” Co Pedro jadu'n jâymejtzcoody Jesús y'ayuc, chi tajy may ñayjihüüyi, e ytigüy yaaxpi.

15

Jesús ma Pilato yhuinduu

¹ Co yximüy, chi je teedy ajcxy huidibi mij tung müid, je mijjäydijc, je escribas ajcxy, etz tüg'óciy judíojäy huidibi mij tung müid yöymujctay ajcxy. Chi nidüg'óciy ajcxy yajñíxcixy Jesús cixoch ma Pilato, je gobernador. ² Pilato Jesús y'amidooy, nimay:

—¿Nej müich rey'ajtp ma yi judíojäy ajcxyi?

Chi Jesús ymínañ:

—Miich jadu'n minamb.

³ Je judío teedy ajcxy huidibi mijtungmüidpi mictägy tzachxigixy Jesús müid canaagnax xihuin. ⁴ Chi Pilato jadüg'oc Jesús y'amidooy, nimay:

—¿Ca' nej m'adzohua'ñi? Ix nej yi mmidzip ajcxy ychachxigixy.

⁵ Chi Jesús ca' ni nej y'adzooy. E Pilato ooy chachhuinmay'ahuidijty.

Jesús yajmoy vsentencia co y'ögipy

⁶ Com xiijoty anajty, je gobernador Pilato najtzmazziy tüg machyjäy, je huidibi je mayjäy anajty ypijctzoogixyp. ⁷ Pujxtijc iñäyab anajty jim Jerusalén tüg machyjäy huidibi anajty yxi Barrabás. Barrabás pujxtijc iñäyab anajty quipxy müid jacjadyii jây huidibi anajty ti midziptoon je gobierno romano, e ti anajty yjäyay'ó'ccixy. ⁸⁻⁹ Co anajty je may yxi'ajtpidijc may'ajt pijctzoogixy ma Pilato co najtzmazzihiip tüg machyjäy, chi Pilato ymínañ:

—¿Nej mdzojccixyp co nnajtzmazzihiuibich je judíojäy ajcxy yrey?

¹⁰ Pilato ñejhuüyib anajty co mañ'ajtingixy anajty ajcxy je teedy mijtungmüidpi ti cïyeyccixy Jesús. ¹¹ Per co Pilato jadu'n ymínañ, chi je teedy ajcxy mijtungmüidpi ooy ajcxy yajhuamgoty yajjihuiygoty je mayjäy co huen je Pilato najtzmazziy je Barrabás. ¹² Chi Pilato y'amidooy je mayjäy jadüg'oc:

—¿Nej müich ajcxy mdzocy ndunipyich müid jada yëydijc huidibi jây ajcxy ytijpy co yrey'aty ma yi judíojäy ajcxy?

¹³ Chi je mayjäy mic yminangottay:

—Yajcruutzpet.

¹⁴ Chi Pilato ymínañ:

—Per ¿ti yi' ti tundigoy?

Huin'it je mayjäy nügi mic ymínañ:

—¡Yajcruutzpet!

¹⁵ Co jadu'n je mayjäy ajcxy mictägy yminanday, chi Pilato anajty yajjotcujc'adaangixy je mayjäy, chi najtzmazdzyy je Barrabás. E co yajc'ajttay yi Jesús, chi cýejcni co huen yajcruutzpedyyi.

¹⁶ Chi je soldados ajcxy yajnicxy Jesús ma je agujctijc'tiba', e jim ñaymujci tüg'óciy soldados ajcxy huídibi yajpatp anajty jim Jerusalén. ¹⁷ Chi ajcxy yajñijenyi je Jesús tüg'rey yhuít, color ucypí e yajcojenyiy ajcxy apy corona. ¹⁸ Chi je soldados ajcxy yminañ:

— ¡Viva jada judío rey!

¹⁹ Chi je soldados ajcxy huojpy Jesús ma ycohuajc miid paxy, e huindzuj jijptzujcixy ooy, e huingojxtinay'ahuyigixy janch ypaad nej jihuüy ooy huindzigiigixy. ²⁰ Co je soldados ajcxy nixiictay yajxiictay Jesús, chi ajcxy jeeni je yreyhuít color ucypí, e yajñijenyiy ajcxy yci'm yhuít jadüg'oc. Chi ajcxy Jesús miidcajppidzimy co anajty yajcruutzpedaangixy.

Co Jesús yajcruutzpeyti

²¹ Tú'am ajcxy tüg'jäy miidnaybati, hue' anajty yxií, Simón, ycojájpity jim Cirene, Alejandro etz Rufo je' anajty yteedy. Hue' anajty choñ camjoty. Chi ajcxy adzip ñamay Simón co huen jaccajpi Jesús ycrudz.

²² Chi ajcxy yajnicxy Jesús ma tüg'it lugar huídibi yxií Gólgota, je ayuc Gólgota jadu'n yhuimbizdizy o'cpi cohuajc. ²³ Chi ajcxy moy Jesús vino huen ügy tem huídity miid mirra tzoy. Per ca' Jesús cöbijcy je vino ñií. ²⁴ Chi ajcxy yajcruutzpeyti Jesús. E huin'it je soldados ajcxy suerte ijxy, co anajty ajcxy Jesús yhuít yajhuácxaañi, oc'ixaangixy pin anajty ocjé'ájtíp.

²⁵ Petyxií anajty co ajcxy yajcruutzpeyti Jesús. ²⁶ Je ayuc huídibi ajcxy yjaay ma Jesús cruudz, jadu'n yminañ:

— Je judíojäy ajcxy yRey. ²⁷ Quipxy miid Jesús ajcxy yajcruutzpeyti metz meetzpi. Tüg meetzpi ajcxy yajcruutzpeyti a'oy'amy ma Jesús ymijc, e jadu'z anajty'amy. ²⁸ Yajcuyduñ nej anajty jaybety miñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Yaj'amichoomujc je Cristo miid je pocyjäy ajcxy."

²⁹⁻³⁰ Je mayjäy huídibi ajcxy naxiyyb anajty ma Jesús yajpaady cruutzcíxy, ooy anajty ajcxy ycojigüyñ, nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús, yminañ ajcxy:

— Bah, miich huídibi Dios ytjic mjidaañp, e codugüig xii huingbi myajpidíga'ñ, miich ci'm cham naygohuaani, e minac cruutzcíxy.

³¹⁻³² Nañ jadu'n je teedy ajcxy miitungmiidpi etz je escribas ajcxy nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús ñayñimayi miñ xyipy:

— Jada Jesús ti cohua'ñ jacydyii jäy, e ca' jaty nej ci'm ñaygohua'ñiyyb. Pen janch, co jada Jesús yjéjity je Cristo huídibi rey'adamb ma yi judíojäy ajcxy, ymiid ixipy mic'ajt jaydéb ci'm yminagipy cruutzcíxy. Co jadu'n ixipy n'íjxim co ci'm ti yminacy cruutzcíxy, huin'it miidjicim co janch jada jéjity je Cristo huídibi rey'ajtp ma yi Israel jäy.

Nañ jadu'n je metz meetzpi ajcxy huídibi cruutzpeyt quipxy miid Jesús nixiicy yajxiicy ajcxy je Jesús.

Co Jesús y'ögy

³³ Co yucyxijiyi, chi ycoodzyigiday tüg'óciy naaxhuñi. E jadu'n je naaxhuñi y'ijty coodz ixti minacyxií. ³⁴ Minacyxií Jesús mic yminañ miid aramaico ayuc:

— Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —yi jadu'mbi ayuc hue' yhuimbizdizy: Tat Dios. Tat Dios. ¿Na'amy co ti xy'ix'ixyich?

³⁵ Nijéjity jäy huídibi anajty jim yajpatp huingon ma Jesús, co midoo jadu'n ajcxy Jesús y'ayuc, chi ajcxy yminañ:

— Midoogix, Elías yi' yaaxtaayb.

³⁶ Chi nidügti ajcxy ninicxy Jesús poyígy, ti anajty yajxoogy pixy miid vinonií ta'mbi, e yajjijpxodzyy je pixy ma tüg'paxy, e jadu'n yajja'ty je vino ñií ta'mbi ma Jesús y'ahuac, huen muucip je vino ñií ta'mbi. Co jadu'n tuñ, chi yminañ:

— Tzoc oc'ahuíxim pen mimb Elías, e miñ yajminagyii ma yi cruudz.

³⁷ Chi Jesús mic ycapxqueegy, chi y'o'cy. ³⁸ Co Jesús y'o'cy, chi je mapxhuit yciitzhua'cxy tiná'amy huídibi anajty miid y'adiydútyity je Dios ycuarto ma je teedy miitungmiidpi ytigiy tüg'tecypajc jimijit jimijit. ³⁹ Je soldado huindzin huídibi anajty tinaayb ma Jesús yhuinduu, co jadu'n midoy nej Jesús mic yaaxqueegy, e ijxy nej y'ögy, chi yminañ:

— Janch co jadyaabi yédyic anajty Dios ung'adyii.

⁴⁰ Nañ jim anajty nijéjity tóxyjdydjic ymij'íjxcixy jiguégy. Jim anajty yajpaady María Magdalena, etz je jadügpí María, Jacobo je mutz'anägnip ytaj, etz José ytaj. Nañ jim anajty yajpaady Salomé. ⁴¹ Jadyaabi tóxyjäy ajcxy miidhuídijt Jesús, e ti anajty pubéjtcixy taabi anajty Jesús yajpaady jim Galilea ñaaxjot. Nañ jadu'n anajty jim yajpaady jacnaagity tóxyjdydjic ajcxy huídibi anajty ti ycoody jim Jerusalén quipxy miid Jesús.

42-43 Paady co chu'ñyñi hue' anajty viernes mina judíoñy ñayyajpocñiñhuáatzigixy, jaydëb anajty amay'adaangixy je sábado xii je com jabom. Chi José huidibi anajty cogajp Arimatea yjotmictuñ, chi ytiñy ma je gobernador Pilato, pijctzooy may'ajt co yajnaaxtigihuaani Jesús ñinícx. E hue' je' José anajty tungmüd ma yi judíoñy ajcxy. José yjijp'ijxpy anajty mina Dios pidäga'ñ yi' y'ané'min ya naaxhuiñ. 44 Pilato ooy tzachhuinmay co Jesús tim mic'amy ti y'ögy anajty, paady huoodzooy je soldado huindzin, e tiy'ajt pijctzooy pen janch co Jesús ti anajty y'ögy. 45 Co je soldado huindzin tiy'ajt yejcy co Jesús ti anajty y'ögy, chi nimay José co huen yajnaaxtigihuiipy Jesús. 46 Chi José juy poob huit, e co yajminajcy Jesús ñinícx, chi mo'ñ müid je poob huit, e chi pidacy ma tüg tzaajut huidibi anajty ti yajtzejtztüdy ti yajpadüdy ma tüg tzaahuingueetz. E chi yaj'adujcy je öcpi jut müid tüg mij tzaa. 47 E je metzpi töxyjy María Magdalena etz je jadügpí María huidibi José ytaj'ajtpy huindícxp anajty ajcxy co Jesús ñaaxtigiiy.

16

Jesús yjugypicy jadüg'oc

1 Com jabom jopy, domingo, chi je tugüg töxyjy ajcxy María Magdalena, María Jacobo ytaj etz Salomé juy ajcxy tzoy huidibi ooy oy xuugy, pidägaangixy anajty ma Jesús ñinícx. 2 Je tugügpí töxyjy chooní domingo, semaan ixtigi', tim jopyñi. Ti anajty ypidzimni je xii co ajcxy oyjädny ma je öcpi jut. 3 Chi je tugügpí töxyjy ajcxy nayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin xy'ocpubéjtim jigihuiipy je mij tzaa huidibi müid agüiyty je öcpi jut?

4 Per co ajcxy ijxy je öcpi jut, chi ajcxy ijxy ahuinguje je mij tzaa anajty ytiguejcnäy huidibi je öcpi jut anajty agüydujcp. 5 Chi ajcxy ytiñy jutjoty. E chi ajcxy ijxy tüg yeeg'anäg iñäy anajty a'oy'amy ma je' ajcxy. E je yeeg'anäg poob huit anajty ymüid. Co ajcxy jadu'n ijxy je yeeg'anäg jiiy jutjoty, chi je töxyjy ajcxy ooy chigüiy. 6 Chi je yeeg'anäg nimay je töxyjy ajcxy:

—Ca' ooy mdzigüygixy. Miich ajcxy je' m'ijxtaaygixp je Jesús huidibi cogajp Nazaret, je huidibi jäy ajcxy yajrcuutzpejt. Ti je' yjugypicy. Ca' je' ya. Oc'íxcix ya ma ajcxy pidaacci.

7 Níxcix, nimaaygix Pedro etz yi jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy co Jesús níxcip jayijp jim Galilea, e jim Galilea ñaybadüyb ajcxy müid Jesús, jadu'n nej ajcxy ñimaayi jayijp'aty.

8 Chi je töxyjy ajcxy jim yqueegy ma je öcpi jut, com ti anajty ooy chigüygixy. Ooy anajty ajcxy chiyuy müid tzigi'ñ. E ni ca' ajcxy nimay ni pin nej anajty ti íjxcixy, com ooy anajty chigüygixy.

Jesús ñaygue'xici ma María Magdalena

9 Je domingo, semana ixtigi', co Jesús yjugypicy, chi ñayguëxici jayijp ma María Magdalena, je' je' je töxyjy huidibi anajty Jesús ti yajpidzimi huixtuc ca'oybi ma yjot yhuinma'ñ. 10 Chi María Magdalena ñicxy ma Jesús ydiscípulos ajcxy huidibi müid yhuidijty, e nimaaygixy nej anajty yi' ti ixy Jesús co ti yjugypicy jadüg'oc. E Jesús ydiscípulos ajcxy ooy anajty ytäjycixy ymägixy etz yaaxcixy. 11 E co ajcxy midoohui je María y'ayuc, co anajty ti ixy Jesús juugy, chi ca' ajcxy mijpidaaci y'ayuc.

Jesús nayguëxici ma metz ydiscípulos

12 Co hueeñi, Jesús ñayguëxici nañ jadu'n ma metz je' ydiscípulos huidibi ñicxp anajty ajcxy camjoty. 13 Chi je metzpi discípulos ñicxy ajcxy mic'amy oy nimaaygixy je jacjadyii discípulos ajcxy co ti íjxcixy Jesús. E je jacjadyii discípulos ca' ajcxy mijpidaaci je metzpi discípulos y'ayuc.

Huidi Jesús ydiscípulos yajñibij

14 Jac com jecy, Jesús ñayguëxici ma je majctügpí discípulos ajcxy ma anajty y'ñaaygixy ma caydac. Chi Jesús ooy ajcxy co ca' ajcxy mibijccixy co ooy ajcxy yjot yjuuñity, ca' ajcxy mibijdägy jacjadyii pin anajty ti y'íjxcixy Jesús. 15 Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Níxcix miich ajcxy ma tüg'ócy naaxhuiñyñy, ma tüg'ócy naax cajp, e capxhuäccix ajcxy je oybi ayuc nej jäy ajcxy jëb y'almanidzögüpy. 16 Pinjaty mibijc etz ñiibejtcixy, ypaadip ajcxy y'almanidzocin. Per, pinjaty ca' mijpidägy tiy'ajt hue' ajcxy y'alma tigooy müid ypocy ycxipi. 17 Yi jäy ajcxy huidibi mibijcp, ooy ajcxy ijxpejt túngixipy. Müid iich nxiñ iich nmic'ajt yajpidzimipy ajcxy ca'oybi ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Nañ jadu'n ycapxgixipy huingbi ayuc. 18 Ymadzipy ajcxy tza'ñ, e ca' nej yjajtcixipy. E co ajcxy veneno ügip, ca' ajcxy ypa'mdunib. E co ajcxy cinixáipy pa'mjäy, tzögip je pa'mjäy.

Jesús ypätigüñi tzajpjoty

19 E co je Huindzin Jesús ycapxy ycxixy müid je' ydiscípulos ajcxy, chi ypätigüñi tzajpjoty. Jiiy tzajpjoty Jesús yajpaady ma Dios ymijc a'oy'amy, müid mij'ane'min. 20 Chi Jesús ydiscípulos ajcxy chooní ñicxcixy cajp cajp capxhuäcxy ajcxy Jesús y'ayuc ma nidüg'ócy

naax cajp. E je Huindzin Jesús ooy ajcxy ypubejti ypuđigiiyi, mic'ajt moy je' ajcxy miid je ijxpejt je mijhuinma'ñ huıdibi ajcxy tumyb. Jadu'ñyi jadu'n. Amén.

SAN LUCAS Jaayhu:'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Mayjäy ti cojaay je ayuc je tiy'ajt huidi iich ajt nejhuu'iyim co janch ytiy'ajity, tüg'óciy jadu'n nej Jesús chondacy yjugy'ajtin ya naaxhuin'ixti mabaad ycocigixiy. ² Tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ajt xyñmaayim huidi ci'm iix midou nej chondacy ixti mabaad ycocigixiy, je' ajcxy huidibi capxhuäcxy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ³ Iich nañ jadu'n ti nyajciyöyich ti nyajitecyöyich yajxon je tiy'ajt nej Jesús chondacy je' chinaayin ya naaxhuin'ixti mabaad ycocigixiy. Paady ycxipi iich nhuinma'ñ pidägy co iich miich nyajnijayihua'ñ tüg'óciy je tiy'ajt, miich oyjäybi, Teófilo. ⁴ Jigix miich nañ jadu'n mnejhuu'huipy yajxon je tiy'ajt, jadu'n nej miich ti m'ixpicy.

Tüg'ängel nigapxy co Juan el Bautista ypi'c'ada'ñ

⁵ Jadu'n ytuni yjajti co anajty Herodes yrey'aty ma Judea naax cajp, jim anajty tüg'judío teedy hue' anajty yxii Zacarias. Je' anajty semandumb miid Abías y'ajugytic y'amigügtic. Je Zacarias ypicjy miid Aarón y'ocniix, hue' je' anajty yxii Elisabet. ⁶ Dios y'ixjy ñejhuu'iy co je' anajty ajcxy ytudägyjäyity nimetz. Je' ajcxy ycuudumyb tüg'óciy yi Huindzin Dios ycapxy y'ané'min. ⁷ Je' ca'p anajty ajcxy y'ung ni tüg, e jadu'n ajcxy ymijäyñ nimetz.

⁸ Chi tügtecy Zacarias miid y'ajugy y'amigüg yteedy'ajtcixy anajty ma Dios ytjic. ⁹ Jadu'n nej teedy ajcxy ycostumbre miidity, chi ñigooti tung je Zacarias mina ypoomjogipy jiiyby ma yi Huindzin Dios ytjic. ¹⁰ Tüg'óciy je mayjäy ooy anajty Dios miibijctzoogixy tiba'y. Yam Zacarias tzajtigoty ypoomjocy, ¹¹ co ñayquëxici Huindzin Dios y'ängel tüg'ytinäy a'oy'amy ma je poomjocac. ¹² Co Zacarias ijxy je ängel, chi ooy chigiy. ¹³ Chi je ängel nimaay Zacarias:

—Ca' mdzigiy, ti Dios midooy yi mjuydácin mnucxtácin. Yi mdöxyjic Elisabet ypaadipy tüg'ung yëydijci, e mxiiimöhuipy Juan. ¹⁴ Mjotcujc'adip mxondägip miich etz mdöxyjic, nañ may yi jäy yjotcugihuiy co anajty m'ung ti ypi'c'aty. ¹⁵ Chi yi m'ung ycomay'ida'ñ ma Dios. Ni ca' ügipy vino ni jocni'. Ma ca'ni anajty yma'xung'aty ymiid'adipy yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt. ¹⁶ Yi' yajjothuimbidip may Israel jäy ma yi' ajcxy yHuindzin Dios. ¹⁷ Je' nicxy ycocapxy'aty ma yi jäy ajcxy huinmic jotmic miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, tim jadu'n nej Elías jecy'ajty ycocapxy'ajty huinmic jotmic miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi m'ung yajjothuimbidipy je ungdeedy ajcxy huidibi ca' y'ung ixaangixy, nañ yajjothuimbidipy je jäy ajcxy huidibi ca' capxycóbicy yi Dios, jigix ajcxy paadipy oyot oyhuinma'ñ. Nañ m'ung ñimähuipy je jäy ajcxy huen nayñ'i'ixiiyigixy miid yHuindzin Dios ycxipi.

¹⁸ Chi Zacarias nimay je ängel:

—¿Nej jada iich nejhuu'huipy peni janch huidibi xyajniimaaybich? Ti nmijjäyñiich, cham ndöxyjicich nañ ti ymijjäyñi.

¹⁹ Chi je ängel y'adzooy:

—Iich Gabriel, ma Dios yhuinduu ni'ixi' n'ityich. Dios ti xyquexyich cocapxy'ajtpi ma miich co nyajnimähuipy jada oybi ayuc. ²⁰ Jadachambi miich mhui'mipy uum, ni ca' m'ocjätjnip nej mgäpxipy, miid co ca' mmibicy jada iich n'ayuc huidibi yajcuydunip co anajty tiempo patni.

²¹ Yam je mayjäy ooy ja'ahuixcixy Zacarias, ooy anajty ajcxy tzachhuinmaaygixy ti co chachhuäcxyjy jiiyby ma Dios ytjic. ²² Co Zacarias ypidzimy, chi ca' anajty y'occapxni. Chi je jäy ajcxy huinjuhuuy co ti anajty icy tijaty jiiyby ma Dios ytjic. Hue' je' yjacmiydacy a'ixiy'amy, e oyhuim'äy uum.

²³ Co je semandung yajmay, chi Zacarias ñicxni ma ytjic. ²⁴⁻²⁵ Co jadu'n yjajty, chi Elisabet jihuiy co ti anajty y'ung tzimigiy ciy'gy. Chi yuch'ijty migoox po', e yminañ: "Jadu'n yi Huindzin Dios ti ytuñ miid iich jadachambi tiempo, ti xyjäymechich ti yajquëgy iich ndzöydu'n ma yi mayjäy ajcxy."

Tüg'ängel nigapxy co Jesús ypi'c'ada'ñ

²⁶ Co tudujc po' maabi Elisabet anajty y'ungtzimigiy, chi Dios quejxy je' y'ängel Gabriel jim Galilea naaxjot ma je cajp huidi anajty yxii Nazaret. ²⁷ Chi Dios quejxy Gabriel ma anajty tüg'óxy'anäg y'ity huidibi anajty ca'ni midzinäy yëydijc. Je töxy'anäg ti anajty co'adzooy co piga'ñ miid tüg'yëydijc huidi yxii José. José hue' anajty David y'ap y'oc. Je töxy'anäg hue' anajty yxiiijity Maria. ²⁸ Co je ängel ytigiy ma anajty Maria, chi nimay:

—María, Dios ti xy'ijxtiy, je Huindzin Dios y'oy'ajt miid miich. Miich je' cömay y'idip ma tüg'óciy töxyjäydijc.

²⁹ Chi María co y'ijxy je ängel, chi chigiy miid je' y'ayuc, chi huinmay ooy miid jada copxócxin nej co yjadu'ñity. ³⁰ Chi je ängel yminañ:

—María, ca' mdzigiy, miich Dios ti xy'ijxtiy. ³¹ Jadachambi, m'ungdzimigip, myajpi'c'adipy tüg'mang, huidibi mxiiimöhuipy JESUS. ³² Je Jesús mij y'idipy, hue' je' yajtjipy Dios tzajpjotyti

y'ung. Chi je Huindzin Dios möhuuyb je ané'min huidi yi' ymij'ap ymijteedy David ymüid anajty. ³³ Je Jesús ané'mip huinixii ma yi Jacob y'ap y'oc. Je' y'ané'min camina ycixipy.

³⁴ Chi María je ángel nimaay:

—¿Nej jada co yjadu'nity? Ich ca'ni nyéydijc müd tzinäy.

³⁵ Chi je ángel y'adzooy:

—Je Dios yjihui'n ymic'ajt minip ma miich, je Dios tzajpjtopyi ymic'ájtin xyajñidujttáhuip, je oyjáybi jáy huidi pi'c'adam, hue' yajtjipy Dios y'ung. ³⁶ E cham Elisabet miich m'amigüg nañ jadu'n yajpi'c'adamy tüg mang ma ti ymijjáyíyñi. Cham middujuc po'bi maabi y'ung tzimigy je huidibi jáy ytjipy ca' y'ung'ixaani, ³⁷ com müdi Dios ca'ni ti chipity.

³⁸ Chi María yminañ:

—Jotcuje nguydunipyich yi Huindzin Dios chójcin, huen jadu'n tuñyii jadyii ma ich jadu'n nej miich m'ayuc xymóyich.

Chi je ángel ñicxni.

María y'oy cogapxiy Elisabet

³⁹ Huin'it xii María choñ, ñicxy jottigoy ma yugjot, ma tüg cajp jim Judea naaxjot. ⁴⁰ Chi ytigüy ma Zacarías ytijc, e capxocxy Elisabet. ⁴¹ Chi jadu'n yjajty co Elisabet midoohui María ycapxpócxin, chi jihuiy co y'ung yücxy ma yjot. E chi je Elisabet ooy yjotcugiy müd je Dios yjihui'n ymic'ajt. ⁴² Chi yminañ janch mic:

—Cömay miich ma tüg'óciy töxyjäydijc, e cömay y'ida'n m'ung huidibi pi'c'adamb. ⁴³ ¿Nej ich jada co jadu'n ti n'ahuägüy co nHuindzinich ytaj miñ ycyo'ixiyich? ⁴⁴ Co ti nmidooyich yi mgapxpócxin, ti ich n'ung yücxy ma ich njot co chachjotcujity. ⁴⁵ Jotcuje'adip pinjaty ti ymibicy, co cuyduñ y'ida'n je ayuc müd je Huindzin Dios ycixpi. ⁴⁶ Chi María yminañ: Ooy mij n'ojadatyich yi Huindzin Dios.

⁴⁷ Ooy nxondägyich müd Dios ycixpi, ich nnihuambi nyajtzoocpi,

⁴⁸ co yi' ti xyñ'i'ixcidägyich, co ich ayooobi xytumbi'adyijich. Jadachambi etz jacnicxp xii tiempo, tüg'óciy jáy ajcxy oy mina'nip co jotcuje'ájtjpic.

⁴⁹ Yi Dios tüg'pajc mijip, tübi tun müd ich, ooy yi' yxii ymijity.

⁵⁰ Dios ypa'ayooyb hueñypínity huidibi huindzigüyip jadachambi etz jacnicxni xii tiempo.

⁵¹ Dios ti ooy tuñ mijpi huinma'n, ti jibicy pinjaty amij agix nayjihuiyip ma yjot yhuinma'n.

⁵² Dios ti yajpidzimy yi mijpi rey ma y'ane'my, ti mij'ajt möy ayoobidijc.

⁵³ Pinjaty ayuu'ijtp anajty ymooy ti müd yjotcuje'adip, etz yi comeñjáydjic ajcxy ti ixmach ca'ni ti.

⁵⁴ Dios ti pubety yi Israel jáy, yi' ajcxy ytumbi, müd co anajty ti pa'ayogoty je' ajcxy,

⁵⁵ jadu'n nej jecy'ajty Dios vajnimay je' n'ap ndeedy, je Abraham etz je'y'ap y'oc, co tunamb müd je' ajcxy huinixii.

⁵⁶ Chi María tugiig po' jim y'ijty müd Elisabet, chi yhuimbijtni ma ytjic.

Juan el Bautista co ypi'c'ajty

⁵⁷ Co je Elisabet oy yajhuaad'ajtni xii tiempo, chi yajpi'c'ajty tüg ymang. ⁵⁸ Chi ayuc midooy ajcxy je ymijün ymidijc etz y'ajugy y'amigüg jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ müd Elisabet. Chi ajcxy ooy yjotcugiy müd je' ycixpi. ⁵⁹ Chi jadu'n yjajty conductoy xii je ymijün ymidijc etz y'ajugy y'amigüg miñ ma Zacarías ytjic co anajty ty'ajttihuaangixy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yajxii'ada'ñyii anajty jadu'n nej yteedy yxii Zacarías. ⁶⁰ Chi ytaj yminañ:

—Ca' xii'adiyb Zacarías, hue' yi' huen xii'adyii Juan.

⁶¹ Chi je' ymügügtjic ajcxy yminañ:

—¿Na'amy? Ni tüg miich m'amigüg jadu'n ca' xijity.

⁶² Chi ajcxy y'amidoohui je' yteedy jadu'n a'ixiy'amy, nej yi' yajxii'ada'ñyii. ⁶³ Chi Zacarías pijctzoy tüg necy, e jaay jadu'n: “Juan huen xii'adyii.” Chi je ymügügtjic ajcxy nidüg'óciy ooy jihuiy huinmaay. ⁶⁴ Chi mic'amy Zacarías y'ahuac ahua'cxy e ytoodz yungüy, chi oy ycapxigy e jáymejch cömay yi Dios. ⁶⁵ Chi tüg'óciy ymijün ymidijc ooy chigüy. Chi ajcxy nimiydactay nej Zacarías ti yjaty ma tüg'óciy jáy huidibi tzinaayb Judea yuugjotopyi tzinaaydac. ⁶⁶ Tüg'óciy pinjaty anajty midoob je ayuc, chi jáymejtzhui'm ajcxy ma yjot yhuinma'n, chi ñayñimáayigixy:

—¿Ti jada' ytunamyb jada pi'c'anäg?

Com je Huindzin Dios je' müd y'ity.

Je Zacarías y'iy

⁶⁷ Chi je ungedeedy Zacarías müd je Dios yjihui'n ymic'ajt Dios y'ayuc najtzcapxiyi yminañ:

⁶⁸ Cömay yi Israel jáy yHuindzin Dios, co ti ni'ixcidägy, ti cohua'n yi' ñaax ycajp,

⁶⁹ Dios ti quexy tüg mij nihuaambi yajtzoocpi, ma yi' ytumbi, David y'ap y'oc ajcxy.

⁷⁰ Com Dios jadu'n yminañ jecy'ajty müd yi' y'ayuc najtzcapxiyb huidibi huatzjáyip;

- 71 je' xyñihuánaanim ma ñich ajt nmídzíp, nañ xypubedaanim xypudigíhuaanim ca'ydí xycígáhuuñyím huídíbi ca' xy'íxaanim xychogaanim.
- 72 Jaydēbi pa'ayoohuipy ñich ajt nmíj'ap nmíjteedy, etz jáymedziyib jadu'n nej ayuc ahuanñy mñid je' ajcxy.
- 73 Jadu'n nej Dios janch huinjot y'ayuc ahuanñy mñid ñich ajt nmíj'ap nmíjteedy Abraham jecy'ajty huídí anajty xymóhuaanim.
- 74 Co nihuátzictuutim ma nmídzíp, huin'it jaydēbi miyaaxim n'ojadájtim ca' ma tzigí'ñ jihu'ñ,
- 75 mñid huátzhuinma'ñ etz tudägy huinma'ñ ma yi' yhuinduu jabom jabom ixti mibaad ndzinaayim.
- 76 Miich ma'xung, jáy hue' myajtijip mñip Dios y'ayucnajtzcaxñybi. Miich nícxíp cogapxy, nicx yajni'ixi jáy mñid Huindzin Dios ycixpi.
- 77 Yajni'ixi' yi' cajpjáy jadu'n nej huaad ajcxy y'alma paadipy nihuáanin yajniúzocin, etz jadu'n nej huaad ajcxy ypocy huinmecñyib.
- 78 Jadu'n nej Dios ñich ajt ti xypa'ayoohuim co ti xyñ'íjxcidaacim etz xymooyim tücxin jájin huídíbi tzomb tzajpjoty,
- 79 jaydēbi yajmóhuipy jáy ajcxy Dios ytíy'ajt huídíbi ajcxy tzinaayb agootztuum etz o'c jipp'am, jigix ajcxy xytúmooyim ma je tudägypi tú'aa.
- 80 Je pi'c'anäg yeeg yjodijy huinmic jotmic mñid yi' Dios yjihu'ñ ymic'ajt. Chi chinaay adúgtuum ma ca' pin, ixti cooni xii tiempo paty mina ñícxipy cogapxy ma Israeljáy ajcxy.

2

Jesús yma'xung'ajty

¹ Huin'it xii Augusto César pidacy y'ané'min huen tüg'óciy jáy nicxy necypejttaaygixy. ² Je jayijp'atypi padrón hue' je'yaj'oyñy Cirenio huídíbi anajty gobernador'ajtp jim Siria ñaaxjot. ³ Chi jáy ajcxy nidüg'óciy ñicxstay yajcojayñybi nidüg nidüg ma yci'mgajp. ⁴ Chi José chooñ jim Galilea naaxjot ma je cajp huídí yxi Nazaret, ñicxy ajcxy jim Judea naaxjot ma je David ycajp, huídí yxi Belén. Yi José ñicxy jim Belén com ymij'ap'ajtpy ymíjteedy'ajtpy je David. ⁵ Chi José yajcojayñy padrónjoty mñid María, je töxyjáy huídíbi anajty ymñid capxytuñ, huídí anajty ung tzim'ijtp. ⁶ Chi jadu'n yajty co ajcxy anajty yjímity Belén, chi oyhuaad'aty co María paadipy y'ung. ⁷ Chi yma'xung'ajty je ungoob, e chi ñibe'ñ nímüxy mñid ymotz, e chi agögñy ma iyujc pëcxí'ñ, co ca' anajty ti paady játtac.

Je ángeles ajcxy etz je cöbixycuend'ajtpi ajcxy

⁸ Chi mihuington je cajp anajty jáy ycöbixycuend'aty. Hue' anajty ajcxy yhuin'íñaayb huintzuumnajxyp je' ycöbixy ajcxy. ⁹ Chi Huindzin Dios tüg y'ánel ñigídaaci je' ajcxy, e yi' Huindzin Dios y'oy'ájtin y'adixcoody júhuídity ma je' anajty ajcxy ymíjc, chi ajcxy ooy chigñy. ¹⁰ Huin'it je ánel ymíñañ:

—Ca' mdzigñygyxy, cham ñich miich nyajnimaaaygixy oybi ayuc huídíbi yajjotcugíhuipy tüg'óciy naax cajp. ¹¹ Mñid miich ajcxy ycixpi ti ypi'c'aty cham ma je David ycajp tüg jáy huídíbi miich ajcxy xyñihuánaam xychohuánaam ma ajcxy mmídzíp. Hue' je' je CRISTO, je Huindzin Dios. ¹² Yi' je' íjxpéjtíp huídí mñid m'íjxcabipy. Mbáadipy ajcxy je ung ma'xung ñimóchity mñid ymotz, ycöcnäy ma iyujc pëcxí'ñ.

¹³ Chi janch mic'amy ñayguëxici mñid je ánel may yi' tzajpjotychinaaybi, chach Dios ojadájtcixy ymíñaangixy:

¹⁴ ¡Ooy ycómáyity ooy ymíjity yi' Dios tzajpjotytpi, ji naaxhuíñ jotcuje'ajt mñid jáy ajcxy ycixpi huídíbi Dios yjáygidacpy!

¹⁵ Jadu'n yajty co je ánel ajcxy ñicxstay tzajpjoty, chi je cöbixy cuend'ajtpi ajcxy ñayñimayi:

—Tzoc jánim jim Belén, jaydēbi n'íjxim ti ti ytunyii ti yjadyii huídíbi nHuindzin'ájtím Dios ti xyajnimáayim.

¹⁶ Chi ajcxy ñicxy jottigoy, chi oy pátcixy María, José etz je ung ma'xung y'agögñyity ma je iyujc pëcxí'ñ. ¹⁷ Co ajcxy íjxy je María etz je ung ma'xung, huin'it ajcxy nigapxtay nimíydactay jadu'n nej je ánel ajcxy ñimayi mñid je pi'c'anäg ycixpi. ¹⁸ Tüg'óciy jáy huídí midou ooy jihuñ huinmay jadu'n nej je cöbixycuend'ajtpi ajcxy ymíñañ. ¹⁹ Chi María mido'mbijctay, e yajhu'my ma yjot yhuinma'ñ. ²⁰ Chi yhuimbijty je cöbixycuend'ajtpi ajcxy cómay jáymech ajcxy yi' Dios, etz ooy alabanza ajcxy ñy mñid Dios ycixpi mñid tüg'óciy jadu'n nej anajty ti íjxcixy ti midóogixy, etz jadu'n nej anajty ti ñimáayigixy.

Pi'c Jesús yajcapxquëxígy ma Dios ytíjc

²¹ Co ductuqj xii maabi anajty yma'xung'aty, huin'it je' ajcxy tiy'ajttiy je ung ma'xung. Chi ajcxy yxiimoy JESUS, jadu'n nej je ángel anajty jayjip ti ymina'n ca'ni anajty chimígyii yciy'igyii.

²² Co je xii oypaatni mina je María anajty yhuátzpídizamaamni, jadu'n nej Moisés ycótújcín je jécyp ymina'n. Chi ajcxy m'ndicxy je ung ma'xung jim Jerusalén capxquëxiigaangixy ma yi Huindzin Dios yhuinduu. ²³ Com jadu'n anajty yjaybétyty ma Huindzin Dios ñecy:

Tüg'óciy ungoob yëydjcpí huidi ma'xung'ajtp, abicy yhuí'mipy miid je Huindzin Dios ycixpí.

²⁴ José etz María oy yéccixy huindzigi'n jadu'n nej Huindzin Dios ñecy ymina'n co jëbi yecy metzc jam muuxy o pajctza'm muuxy.

²⁵ Jim Jerusalén anajty chinäy tüg jây huidi anajty yxi Simeón, tudägyjäy je', etz ooy Dios jäy mech. Simeón y'ahuixyp anajty mina Dios miñ yajjotcujc'ada'n Israeljäy ajcxy, e miid je' anajty Dios yjihui'n ymic'ajt. ²⁶ Dios yjihui'n ymic'ajt ti anajty yajnejhuiyii co ca' chojc öga'n, jayjipni oc'ixipy je Huindzin Dios yCristo. ²⁷ Je Dios yjihui'n ymic'ajt yajmin yajmejtzi Simeón yhuinma'n huen nicxy ma Dios ytijc; huin'it Jesús ytaj yteedy ym'ndicxi ma Dios ytijc, cuyduñ ajcxy jadu'n nej Dios ñecy y'ane'my. ²⁸ Chi Simeón tzendzoy etz capxpaady je ung ma'xung, e chi Dios mibijctzoy miid je' ycixpí, chi ymina'n:

²⁹ Jadachambi capxcix jotcujc, Huindzin Dios, miid ich miich mdumbi, com ti mguyduñ jadu'n nej ti xynimäyich co n'ixipyich je Cristo.

³⁰ Cham ti n'ixyich je nihuambi cohuambi,

³¹ huidibi ti mni'ixiy ma tüg'óciy jäy ajcxy yhuinduu.

³² Jada ung ma'xung ytiy'ajt yegip ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudiojäyity. Jadu'n yi' nipaady nej tüg jin huidi codicxp je jäy. Cömay y'idipy yi Israel jäy miid yi' ycixpí.

³³ José etz Jesús ytaj ooy jihuiy huinmaay jadu'n nej Simeón ñigapxy je pi'c ma'xung. ³⁴⁻³⁵ Chi Simeón conuucx yi' ajcxy, e nimay María, Jesús ytaj:

—Jadayaabi pi'c'anäg hue' jada aminiy co may Israel jäy yjothuinma'n yaj'oyihuiy miid yi Dios etz nañ jadu'n may Israel jäy yjothuinma'n ca' yaj'oyihuiy miid yi Dios. Yi' je' tüg ijxpejt co ca' jäy y'ixa'nüyb choga'nüyb, e jadu'n tüg'óciy yajnejhuiy nej ajcxy nidüg nidüg yjothuinma'n miidity. E miich m'idipy jotmaymiid jadu'n nejhuüy tüg espada ti xyajtzaachiy.

³⁶⁻³⁷ Nañ jim Jerusalén anajty tüg töxyjäy huidibi anajty yxi Ana, Dios je' anajty y'ayucnajtzcaxxiybi. Fanuel anajty yteedy'ajtpy, hue' je' Aser y'ap y'oc, mij jäy anajty ooy. Janch mutz'anägni ypijcy e jëyi huixtujc jimijt chinay miid yña'y, mada'px midaax jimijt anajty cujc co'ögy chinäy, e ca' anajty ytigoy'ity ma Dios ytijc. Ana ytumb anajty tzajitgoty xiiim tzuum jopy ayuu anajty ycapxtägy. ³⁸ Chi Ana nimiñ José etz María jiiy ma Dios ytijc, e quipxy miid ajcxy huingapxtacy je Huindzin Dios. Chi je Ana nimiydacy je pi'c Jesús miid tüg'óciy jäy jim Jerusalén huidi anajty ajcxy jip'ixp mina Dios cohua'na'n Jerusalén ma ymidzip.

Co ajcxy nicxni jim Nazaret

³⁹ Co oy yajcuydundäy tüg'óciy jadu'n nej je Huindzin Dios ñecy ymina'n, chi José etz María ñicxcixni jim Galilea ma ajcxy yci'mgajp Nazaret. ⁴⁰ Je pi'c Jesús anajty yeegy mic ooy miid huüy'ajt cujc'ajt, etz ymiid je' Dios ymay'ajtin y'oy'ajtin.

Je pi'c Jesús yajpaady ma Dios ytijc

⁴¹ Jimijt jimijt yi ungdaj ungedeedy ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén co anajty je Pascua xii paady. ⁴² Co Jesús anajty ymajmetzjimijt'ajty, chi ajcxy ypättigiy jim Jerusalén jadu'n anajty ajcxy costumbre miidity co xii paady. ⁴³ Co je xii ñaxtäy, chi ajcxy huimbijtcixni, e Jesús yhui'müy je' jim Jerusalén. Ca' José etz ytaj nejhuüy ajcxy co ti anajty yhui'müy. ⁴⁴ Hue' ajcxy anajty tijy je' ymiñ axaam miid ymagügtijc. Co tüg xii yöyixni, chi ajcxy ichtay je' y'ung ma y'amigügtijc ajcxy, etz huidi miid ñay'ixy'adyii ñaymigü'adyii. ⁴⁵ Co ca' ajcxy y'ung paady, chi yhuimbijtcixni jim Jerusalén unc'ixtaaybi.

⁴⁶ Chi jadu'n yjajty codügü xii oypaatcixy jim ma Dios ytijc, Jesús y'iñäy anajty aguj'amy ma je huindzindijc. Yi' anajty y'amido'ijtyp yi huindzindijc y'ayuc, e nañ yaj'amidooy anajty tijaty. ⁴⁷ Tüg'óciy je huindzindijc huidibi midou Jesús y'ayuc, chi ooy ajcxy huinmay etz jihuiy jadu'n nej je Jesús huinjhuüyday etz jadu'n nej anajty tiydudägy y'adzooy. ⁴⁸ Co Jesús ytaj yteedy y'ijxpati, chi ooy ajcxy tzachjihuiy. Chi ungdaj ymina'n:

—Aay ung, ¿nej co miich jadu'n xytüngixyich? Yi mdeedy etz ich yam tzachjigooyb nay'adzigi'yijich n'ixtäyagixich miich.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co miich xy'ixtäyagixyich? ¿Ca' mnejhuüyigixy co copity n'ida'ñich ma nDéedyich ytung?

⁵⁰ Chi ajcxy ca' huinjihuuyi: Jesús y'ayuc huidibi ycapxy.

⁵¹ Chi Jesús müd nicxy je' ajcxy jim Nazaret. Chi Jesús capxymidooy ytaj yteedy. Chi yi' ytaj yajhui'mday ma yjot yhuinma'n tüg'óciy nej ytunyii yjadyyi. ⁵² Chi Jesús lxpjic'aditzp anajty ooy, etz yeegy yjäygojy huijycujc. E yi' Dios etz jäy ajcxy ooy anajty jäygidaccixy.

3

Juan el Bautista y'ayuccapxhuäcxy migtig'iduum

¹ Ma anajty je Tiberio César yjimijjtoty, mimajmcox jimijjt anajty maabi y'ane'mtigiy, chi je Poncio Pilato anajty gobernador'ajtp jim Judea, je Herodes anajty rey'ajtp jim Galilea, je' y'uch Felipe anajty rey'ajtp jim Iturea etz jim Traconite ñaaxjot. Chi Lisaniás anajty rey'ajtp jim Abilina. ² Chi je Anás etz Caifás je' ajcxy anajty teedy migtungmüid ma Dios ytijc. Je huin'it tiempo Dios y'ayuc yja'ty ma je Juan, Zacarías ymang, huidibi anajty tzinaayb migtig'iduum. ³ Chi Juan choñ ñicxy ma tüg'óciy cajp mihuington je Jordán mijñi, capxhuijy je jäy ajcxy, co huen jothuimbijttaaygixy etz huen ñibejtcixy jigix ajcxy ypocy yajhuinmeecxp. ⁴ Jada jadu'n tuni jajt nej je ayuncajtzcappxybi Isaías anajty ti cojaay: Jim migtig'iduum yajmidooy tüg' jäy mina'n: "Yaj'oyhygix yi' Dios ytü'aa, tim jadu'n nej jäy ajcxy yaj'oyhygixy yi' jibic tü'aa co tüg' rey mina'n." Yaj'uyigixy yi' tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och.

⁵ Tüg'óciy añi ahuoc huen joyhydäy, tüg'óciy tungop huen nañ jadu'n joyhydäy. Tüg'óciy ñi'aa tü'aa huidibi tijmin tijxijp huen tiiydäy. Yi' tü'aa huidibi ca' quipxyjatyty huen quipxyjaty tiiydäy.

⁶ Tüg'óciy yi' jäy ajcxy ixipy ñejhuñipy nej Dios yega'n je nihuambi cohuambi.

⁷ Chi Juan ojy ajcxy je jäy pinjaty anajty müimb ñibejtpi, yminañ:

—Müich ajcxy tza'n ajcxy y'ajugy y'amigüg! ¿Pin müich ajcxy ti xynimäy quég ma yi' ayo'n huidibi Dios yquexaamy? ⁸ Túngix oybi, jothuimbijtcix, ca' ajcxy minaangixy miñ xyipy: "Abraham ñich ajcxy n'ap'ajtpy ndeedy'ajtpy". ñich müich ajcxy nimaayb co Dios ixti jébi yi' yaj'ung'adyi yaj'anäg'adyi Abraham jada tzaa ca'yd'i müich ajcxy. ⁹ Dios ni'ixi' y'ity jaydëbi yajcödigoyipy jäy ajcxy y'alma huidibi jibic-huinma'n müid. Tim jadu'n nipaady nej jäy ni'ixi' y'ity müid jacha co pujxiga'n tüg' quipy huidi ca' oy ytüm'aty, etz yajnög'tähua'n.

¹⁰ Chi je mayjäy ajcxy y'amidooy je Juan:

—¿Ti ñich ajcxy jébi nduñ?

¹¹ Chi je Juan y'adzooy, yminañ:

—Pinjaty yhuít müid metz, jaydëbi möy pin ca' müidity ni tüg. Etz pinjaty caagy müid nañ jadu'n möhuipy pinjaty ca' müidity.

¹² Chi müin jadyi yajcogüejtpi co anajty ñi'bedangixy, yminañ ajcxy:

—¿Ti huaad ñich ajcxy nduñ (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

¹³ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' ñigi anaxy myajcogüety jadu'n nej je cötújcin y'ane'my.

¹⁴ Chi soldado ajcxy yminañ:

—¿Ti ñich ajcxy ndunipy (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

Chi Juan y'adzooy:

—Ni pin ajcxy ti mgapíjciy, ni mganñhuambedipy ajcxy. Nañ jadu'n mijotcujc'ajtcixy nej myajmjuuygixy.

¹⁵ Je mayjäy yjip'ijxyp anajty ajcxy ooy, etz ooy jihuuy huinmaay nejhuñhuaangixy pen yi' Juan je' anajty Cristo. ¹⁶ Chi Juan nimay ajcxy nidüg'óciy:

—Ñich janch nyajñibéjtyich jäy müid ñi. Müimb je' axaam huidibi jacmij ca'yd'i ñich, ca' huaad yi' ycighuin ngejich. Je' müich ajcxy xyajñibedipy müid: Dios yjihu'i'ñ ymic'ajt etz müid jün. ¹⁷ Je Cristo ni'ixi' y'ity co oybi möhua'n je jäy huidibi ajcxy oyhuinma'n müid, etz ymöhuaamy tzaachy: je jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'n müid, tzaachybi huidibi nicamina ycixipy. Tim jadu'n nipaady nej tüg'jäy ni'ixi' y'ity co ymoc-huimboja'n, e chi je oybi mocpajc pidäga'n ma che'x, etz je mocjaam ninög'ihua'n, e caminaxi' ycapidza'n je jün.

¹⁸ Je Juan ooy jäy capxhuijy, etz canaagnax oybi ayuc capxhuäcxy. ¹⁹ Chi yi' ojy je rey Herodes, co y'uch Felipe ytöxyjic Herodías müid tzinaayi, etz jacjadyi ybi jibic-huinma'n tiiibi Herodes anajty tuñ. ²⁰ Chi je rey Herodes ñigi pocytuñ co Juan pidacy pujxtigoty.

Je Jesús ñibejtin

²¹⁻²² Chi jadu'n yjajty co jadu'n tüg'óciy jäy ñibejttay nañ jadu'n Jesús ñibejty. Yam anajty Jesús ycapxtägy co je tzajp y'ahuaach, etz je Dios yjihu'i'ñ ymic'ajt yminajcy ma Jesús ycöduu müid ñinix' jadu'n nej muuxy ñinix'. Nañ jadu'n yajmidooy tüg' ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Müich n'ung'ajtpy, ooy ñich müich ndzooy ooy njihuuy, ooy njotcujcidyich müid müich.

Jesús ymij'ap ymijteedy

²³ Jesús hue' anajty yjimiit oy ni iipxmajc co ytungtigüü. Hue' je' anajty jadu'n jäy tijy José ymang, José yteedy hue' je' Elí, ²⁴ Elí yteedy hue' je' Matat, Matat yteedy hue' je' Levi, je' Levi yteedy hue' je' Melqui, je' Melqui yteedy hue' je' Jana, je' Jana yteedy hue' je' José, ²⁵ Je' José yteedy hue' je' Matatías, je' Matatías yteedy hue' je' Amós, je' Amós yteedy hue' je' Nahum, je' Nahum yteedy hue' je' Esli, je' Esli yteedy hue' je' Nagai, ²⁶ je' Nagai yteedy hue' je' Maat, je' Maat yteedy hue' je' Matatías, je' Matatías yteedy hue' je' Semei, je' Semei yteedy hue' je' José, je' José yteedy hue' je' Judá, ²⁷ je' Judá yteedy hue' je' Joana, je' Joana yteedy hue' je' Resa, je' Resa yteedy hue' je' Zorobabel, je' Zorobabel yteedy hue' je' Salatiel, je' Salatiel yteedy hue' je' Neri, ²⁸ je' Neri yteedy hue' je' Melqui, je' Melqui yteedy hue' je' Adi, je' Adi yteedy hue' je' Cosam, je' Cosam yteedy hue' je' Elmodam, je' Elmodam yteedy hue' je' Er, ²⁹ je' Er yteedy hue' je' Josué, je' Josué yteedy hue' je' Eliezer, je' Eliezer yteedy hue' je' Jorim, je' Jorim yteedy hue' je' Matat, ³⁰ je' Matat yteedy hue' je' Levi, je' Levi yteedy hue' je' Simeón, je' Simeón yteedy hue' je' Judá, je' Judá yteedy hue' je' José, je' José yteedy hue' je' Jonán, je' Jonán yteedy hue' je' Eliaquim, ³¹ je' Eliaquim yteedy hue' je' Melea, je' Melea yteedy hue' je' Mainán, je' Mainán yteedy hue' je' Matata, je' Matata yteedy hue' je' Natán, ³² je' Natán yteedy hue' je' David, je' David yteedy hue' je' Isai, je' Isai yteedy hue' je' Obed, je' Obed yteedy hue' je' Booz, je' Booz yteedy hue' je' Salmón, je' Salmón yteedy hue' je' Naasón, ³³ je' Naasón yteedy hue' je' Araminadab, je' Araminadab yteedy hue' je' Aram, je' Aram yteedy hue' je' Esrom, je' Esrom yteedy hue' je' Fares, je' Fares yteedy hue' je' Judá, ³⁴ je' Judá yteedy hue' je' Jacob, je' Jacob yteedy hue' je' Isaac, je' Isaac yteedy hue' je' Abraham, je' Abraham yteedy hue' je' Taré, je' Taré yteedy hue' je' Nacor, ³⁵ je' Nacor yteedy hue' je' Serug, je' Serug yteedy hue' je' Ragau, je' Ragau yteedy hue' je' Peleg, je' Peleg yteedy hue' je' Heber, je' Heber yteedy hue' je' Sala, ³⁶ je' Sala yteedy hue' je' Cainán, je' Cainán yteedy hue' je' Arfaxad, je' Arfaxad yteedy hue' je' Sem, je' Sem yteedy hue' je' Noé, je' Noé yteedy hue' je' Lamec, ³⁷ je' Lamec yteedy hue' je' Matusalén, je' Matusalén yteedy hue' je' Enoc, je' Enoc yteedy hue' je' Jared, je' Jared yteedy hue' je' Mahalaleel, je' Mahalaleel yteedy hue' je' Cainán, ³⁸ je' Cainán yteedy hue' je' Enós, je' Enós yteedy hue' je' Set, je' Set yteedy hue' je' Adán, je' Adán yteedy hue' je' Dios.

4

Je' mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹ Jesús ymiid'ajtpy anajty je' Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Co Jesús jim choñ ma Jordán mij nñi, chi je' Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajnicxi migtigüduum. ² Jesús y'ijty huixchigui'px xii jim migtigüduum. Chi je' mujcu' yjot'ijxi huinma'ñ'ijxi. Jaygay jim y'ijty, e co huixchigui'px xii ñajxni, chi oy yuuböccodyii. ³ Chi je' mujcu' nimay:

—Peni janch miich Dios xy'ung'adyii, nimay jada tzaa huen ahuimbity tzajcaagy.

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety ity ma Dios ñecy co ca'nan miid tzajcaagy ti'ajty jäy ajcxy yjugy'aty, nañ jadu'n tzocy tüg'óciy Dios y'ayuc.

⁵ Chi je' mujcu' miidpejty Jesús ma tüg cop janch cixpi, chi tüg jaxigy yajni'ixüy tüg'óciy je' naax cajp huidi jii naaxhuiñbi. ⁶ Chi je' mujcu' yminañ:

—Hich miich möhuipy tüg'óciy mic'ájtín ané'min etz oy'ájtín, com #ch ngi'am y'ity tüg'óciy, e nmöhuibich hueñyimpñity. ⁷ Pen xyhuingoxtinäaybich xy'ojadajtpich miich, ac miich jada mje' tüg'óciy.

⁸ Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huinhüägtuutcich miich mujcu', com jadu'n jaybéty y'ity: “Co yi Huindzin miich mDios mhuingoxtinähüipy m'ojadajtpy, etz yi' je' tüg pajc myajmij'adipy.”

⁹ Chi je' mujcu' miidnicxy Jesús jim Jerusalén, chi miid pejty ma Dios ytijc coduu, e nimay:

—Pen Dios miich xy'ung'ajtp cödiipnax naaxcixy, ¹⁰ com jaybety jadu'n y'ity ma Dios ñecy co quexipy Dios yi' y'ángeles ajcxy e xycuend'adipy. ¹¹ Cigixy ajcxy xyhuidzipy, ca'ydi mdzaachiy ma tzaajot.

¹² Chi Jesús yminañ:

—Ji Dios y'ayuc huidi jadu'n minam co ca' m'jot'ixipy mhuinma'ñ'ixipy yi mHuindzin Dios.

¹³ Co je' mujcu' yajcixy jadu'n nej anajty jot'ixa'ñ huinma'ñ'ixa'ñ Jesús, chi huinhüägtuuty tüg tiempo.

Jesús yajtzondägy je' ytung jim Galilea

¹⁴ Chi Jesús nicxy jim Galilea, e Jesús miid'ajtpy je' Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi Jesús ooy cömay y'ijty ma tüg'óciy cajp huinduy agonbi. ¹⁵ Hue' Jesús anajty yaj'ixpicy majaty je' ajcxy naymujctac. Chi je' jäy ajcxy tüg'óciy ooy cömay Jesús.

Jesús yajpaady jim Nazaret

¹⁶ Chi Jesús ymiñ Nazaret ma anajty ti yeegy. Chi Jesús ytiyiy ma naymujctac, jadu'n nej costumbre anajty miiditý pocxxiuduum. Chi ytiñaa'y'ahuuy, chi ytiyiy necycapxpi. ¹⁷ Chi ajcxy mooy je necy huiidibi je Dios y'ayucnajtzcaxxiybi Isaías yjaay. Chi ciyhuäcxy je necy, paty jiiyby tüg it ma anajty yjaybetyity jadu'n:

¹⁸ Je Huindzin Dios yjihui'n ymic'ajt xymiid'ajtpich, co xyajniñbicyich co nyajniñmähuibich ayoobitijc je oybi ayuc. Ti xyquexyich co nyajjotcugihuibich je jäy ajcxy huidi jotmay ymiid, etz nhuinmécxibich huiidibi ajcxy pujxtigótyip, nañ jadu'n ajcxy je huiidibi huiintzip nyajhuindixigibich, e nbiidägibich ahuaütztuum huiidibi yajtzaachytumb.

¹⁹ Ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich je tiempo mina Huindzin Dios may'ajt oy'ajt tunañ miid je jäy ajcxy ycixpi.

²⁰ Chi jada' Jesús abidijty je ñecy, yajcidiyiy je tungmüdpí, huin'it y'ixtacy. Chi tüg'óciy mayjäy jiiyby ma naymujctac ooy ajcxy huindicxy je Jesús. ²¹ Chi Jesús yminandacy:

—Cham yajcuydun je' huidi jaybety ma Dios ñecy jadu'n nej miich ajcxy cham ti mmidooy.

²² Chi nidüg'óciy ajcxy ooy jäygidacy nej Jesús minañ, etz huinmay ajcxy ooy je ayuc huiidibi Jesús ycapxy, chi ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca'y José jada jada' y'ung?

²³ Chi Jesús yminañ:

—Ca' yjécyity miich ajcxy xyajniñmähuibich jada ayuc: “Tzoydumbi naychoyñhui ci'm. Tüg'óciy jadu'n nej iich ajcxy nmidooyich ti mduñ jim Capernaum, nañ jadu'n miich octun ma mgi'mgajp.”

²⁴ Chi Jesús yjacminañ:

—Janch iich miich ajcxy nnimäy co ni tüg jäy huiidibi Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ca' jäy ajcxy cöbicy ma yci'mgajp. ²⁵ Janch iich miich ajcxy nimäy co ooy anajty may co'ögy ytoxyjäy ya Israel jecy'ajty co Elías chinaay, co je tzajp adujcy tugig jimijt jatudujc po', co oy yuu miñ ma tüg'óciy naax cajp. ²⁶ E Dios ca' quejxy je Elías ma yi Israeljäy co'ögy töxyjäy ajcxy. Hue' janch quejxy huinduum jim Sarepta ma Sidón naaxjot ma tüg co'ögy töxyjäy huidi jim. ²⁷ Nañ jadu'n anajty ooy mayjäy püdz pa'm miiditý ya Israel jecy'ajty co je Dios y'ayucnajtzcaxxiybi Eliseo chinay. Chi ni tüg jäy huin'it catzoocy, jéyi tügpajc choocy pa'mjäy huiidibi anajty yxi Naamán huidi tsoon Siria naaxjot.

²⁸ Huin'it tüg'óciy jäy huidi anajty jiiyby ma naymujctac ooy yjotma'tcoty co jadayaab ayuc ajcxy midooy. ²⁹ Chi je mayjäy ajcxy nibidigy Jesús etz yajpidzimy ma je cajp. Chi ajcxy yajnicxy jim ma je tzaahuingueetz, co je cajp copcixy anajty yajpaady, e jim anajty cödiñpnaangixy. ³⁰ Chi Jesús ñajxy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ñicxni.

Tüg yëydijc huiidibi anajty miid jibic espíritu

³¹ Chi Jesús y'idacy jim Capernaum, tüg cajp jim Galilea naaxjot, chi Jesús jäy ajcxy yaj'ixpijcy pocxxiuduum. ³² Huinmay ooy ajcxy jadu'n nej je' yaj'ixpicy. Ñayñimáayigixy co je Jesús yaj'ixpicy nejhuñy mijtung mij'ané'min miiditý.

³³ Jiiyby ma je naymujctac jiiyby anajty tüg yëydijc huiidibi miid tüg ca'oybi, chi je ca'oybi mic yaaxqueecy yminañ:

³⁴ —Ixmajtzcich ajcxy, ¿ti mdunamy miid iich ajcxy Jesús je nazaretpi? ¿Nej ti mmiñ co xyajhuindigoyáanigixyich? Iich miich n'ijxcapy co miich je' je Huätzpi Dios.

³⁵ Chi Jesús je ca'oybi ojy, nimay:

—Amon, pidzim ma yi jäy.

Chi je ca'oybi najtztiyiy je yëydijc agujc'amy ma je jäy ajcxy, huin'it ypidzimy, e ca' ni nej jactuuñ. ³⁶ Tüg'óciy jäy jim ooy ajcxy ñay'adzigiyyi miñ xyipy yjanayñimáayigixy:

—¿Ti ayuc jada' yi? Co miid y'ané'min etz mic'ajt ane'my ca'oybi etz yajpidzimy ma jäy.

³⁷ Chi Jesús capxpaady y'ijty ma tüg'óciy cajp huidi huinduy agónip.

Jesús yajtzoocy Pedro ymiid töxyjäybi

³⁸ Chi Jesús ypidigy choñ ma naymujctac, ytiyiy ma Simón ytiy. Jadu'n anajty Simón ymiid töxyjäybi mic ytoyii. Chi ajcxy cohuanñy Jesús miid je' ycixpi. ³⁹ Chi Jesús yhuindacy ma je' yhuinduu, ix'ojoy je toyii, e jadu'ñi ñajxy. Chi je' mic'amy ypidigy, yajcay yaj'uucy ajcxy.

Jesús yajtzoocy mayba'mjäy

⁴⁰ Tzuu tzuu anajty jäy ajcxy yajnicxy tüg'óciy jäy ajcxy pa'mmüdpí ma Jesús. Chi Jesús cñixajy nidüg nidüg, e jadu'n anajty ajcxy chögy. ⁴¹ Chi nañ jadu'n je' ca'oybi yajpidzimy ma mayjäy, mic je ca'oybi anajty yhuañ yjihuy, yminañ:

—Miich je' Dios xy'ung'ajtp.

Chi Jesús ñgi ix'ojoy, ca' anajty yajhuäcxipy nicxy yjaccapxy, com ti anajty nejhuñyigixy co yi' je' je Cristo.

Jesús y'ayuccapxhuäcxy jim Galilea

⁴² Co yx#m#y, chi chooñ Jesús, ñicxy m#jtig#duum. Ooy j#y yja'ixt#y#i, chi ajcxy oy paatcxy, yajhu#cx#jpy ajcxy ooy, ca' anajty oc'ixmadz#angixni. ⁴³ Chi Jesús ymina#:

—Ooy jada chachcop#y#y co canaag agajp #ch jada ngapxhu#cx#bich je oybi ayuc jadu'n nej Dios y'ane'my. Paady Dios ti xyquexy#ch ya naaxhu#ñ.

⁴⁴ Jadu'n anajty je' capxhu#cx#y majaty j#y ñaymujctac jim Galilea.

5

Je acxmajtzin m#jhuinma'ñybi

¹ T#gt#y jadu'n yj#ti, jim anajty Jesús ma je Genesaret mejypa', co j#y ñimiini janch ñay'ad#y#y ñay'agodi#y#y, tzach'amidohuaangixy Dios y'ayuc. ² Chi y' i#xpaty mejtz barco jahueengi mejypa'#y. Je acxmajtzpid#j#y ti anajty ypidz#mgixy ma je barco, jim anajty y'acxzuomy p#j#cxxy. ³ Chi Jesús yajti#y#y t#g barco hu#di Sim#n anajty je'ajtpy. Chi may'ajt p#jctzoy co huen yaj#ihu#y huen#i y# barco mejypa'#y. Chi Jesús y'ixtacy barcojoty, e jadu'n yaj'ixp#j#y je mayj#y ajcxy. ⁴ Co ycapxymaay#i, chi Jesús Sim#n ñimay:

—Ñicx pid#g m'acxmadzi'ñ mejyjoty, jayd#bi m#jtz#cx#py acx.

⁵ Chi Sim#n y'adzooy:

—Hu#ndzin, ti #ch ajcxy ooy njatuñ t#g tzuum, ni ti ti ngap#atcxy#ch. Per m#id m#ch m'ayuc y#cxpi y# acxmadzi'ñ nbid#g#bich mejyjoty.

⁶ Co ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ mejyjoty, chi yajco'adujcy ooy may acx, jahueeni acxmadzi'ñ yca#ch m#id je may acx y#cxpi. ⁷ Chi Pedro yemi ym#g#t#j#y hu#di anajty jim ma je jad#g#pi barco, huen miñ ajcxy pubedy#i. Chi ajcxy ymiñ pubejtp, yaj'ujch ajcxy metzpi barco m#id may acx, jagoo jagoo ycaquiñ je barco m#id may acx y#cxpi. ⁸ Co Sim#n Pedro ijxy jadu'n, chi ycojxt#naay'ahu#y ma Jesús yhu#nduu, ñimay:

—Hu#nha#ct#ut#ch, Hu#ndzin, com #ch pocyj#y #ch.

⁹ Com Pedro janch tzi#y#y anajty, etz nañ tzi#y#y t#g'oc#y hu#di anajty m#id ti ytuñ, co anajty ooy may acx tzachyajn#b#j#y. ¹⁰ Nañ jadu'n tzi#y#y anajty je Jacobo etz Juan je Zebedeo ymang ajcxy hu#di#i Sim#n anajty ti pubety. Chi Jesús ñimay Sim#n:

—Ca' mdzi#y#y, jadachambi etz janc#cxni x#i tiempo mdun#py j#ymadzi#i.

¹¹ Co je barco yajmeypidz#y, chi ajcxy y'ixmajch t#g'oc#y, chi ajcxy pan#cx#y Jesús.

Jesús yajtz#gy t#g j#y ñib#tzpa'mm#idpi

¹² Chi jadu'n yj#ti co anajty Jesús yj#mity ma t#g cajp, co ñimiini t#g y#y#j#y ym#id anajty p#tzpa'm. Co je pa'mj#y ijxy Jesús, chi nihu#ndacy ma yhu#nduu, minucxtacy, ñimay:

—Hu#ndzin, pen mdzoj#py j#bi xyajtz#g#bich.

¹³ Chi Jesús yci' najtzx#y#y ñidooñ, ñimay:

—Ndzoj#py#ch, hu#m hu#dz.

Chi mic'amy je j#y choocy. ¹⁴ Chi Jesús ane'my, ñimay:

—Ca' ni pin myajnim#hu#py, ñicx janchtiy naygu#x#y#b ma teedy, jayd#bi m#hu#py Dios hu#ndzigi'ñ, jadu'n nej Mo#is#s ycot#j#n je j#cy#p y'ane'my, m#id y#i' y#cxpi co ti mhu#tzpidz#y, jayd#bi j#y ajcxy nejhu#hu#py co ti mdz#gy.

¹⁵ Je capxy'ayuc ñ#i y'oc-hu#cx'ad#t#ni, e janch mayj#y y'ocnim#j#n, jim pin ayuc midohuaam, e jim hu#di t#gaam. ¹⁶ Jesús y#og#e#py anajty je mayj#y, ñicxy anajty m#jtig#duum Dios oj#adajtpi.

Jesús yajtz#gy t#g j#y c#x#y#y t#cy#x#y#y

¹⁷ T#g t#y yj#ti, Jesús anajty yaj'ixp#j#y, e jim anajty ajcxy iñ#y ma Jesús yhu#nduu fariseo#y ajcxy, etz hu#di j#y yaj'ixp#j#y Dios ñ#y hu#di#y anajty ti choongixy canaag agajp ma Galilea naaxjot Judea naaxjot, etz cham hu#di#y anajty ti chooñ Jerusal#n. E Jesús ym#id anajty Hu#ndzin Dios ymic'ajt co j#y yajtz#gy. ¹⁸ Chi nij#y#y j#y yajja'ty c#j#y am t#g pa'mj#y y#y#j#y hu#di ca' anajty yci' ytecy y#cxxy. Chi ajcxy ixtaay ma yajti#ct#i#y#y pid#ga'ñ anajty ajcxy je pa'mj#y ma Jesús yhu#nduu. ¹⁹ Com ca' anajty ni ma tigi#y#y m#id co je t#j#y anajty ooy y'ujtzity m#id mayj#y. Chi ajcxy m#id#j#y t#j#y ñ#y#y, chi ajcxy t#j#y yajc#hu#ach, e chi ajcxy c#di#y#y#y c#j#y am je pa'mj#y ma Jesús yhu#nduu. ²⁰ Co Jesús ijxy jadu'n nej je' ajcxy ym#b#y, chi ñimay:

—Y#y#j#y, yajmeexp mbocy.

²¹ Chi je' ajcxy hu#di yaj'ixp#j#y Dios ñ#y etz je jud#o i#p#y#y hu#di nayd#j#y#y fariseo#y hu#nmayoty, ñayñim#y#y: “Jada Jesús ooy ycapxtigy m#id Dios. Ni pin y#y#j#y huaad ca' ti pocy#e#y. T#gpajc nHu#ndzin'ajtm Dios hu#di pocyhu#n#exp.”

²² Jesús ñ#y#y je' ajcxy yjot yhu#nma'ñ, paady ajcxy ñimay:

—¿Ti mdzachu#n#y#y ajcxy ma m#jot mhu#nma'ñ? ²³ ¿Ti jactzip co m#n#m co ti mbocy yajme#y#y o m#n#m: “Pid#g etz ñicxni?” ²⁴ Jayd#bi m#ch ajcxy mnejhu#hu#py co #ch je' je j#y hu#di t#oon tzajp#oty, nm#idich an#m#n etz mic'ajt ya naaxhu#ñ j#bi j#y

nbocyhuintmeecxyich, paady cham nñimäyich yi pa'mjäy: "Pidǵ etz jajpidǵ mmaabejt, nicx ma mdjic."

²⁵ Chi mic'amy je pa'mjäy ytinayǵy ma je jāy ajcxy yhuinduu, etz jajpidǵy je' ymaabejt ma anajty ycögnäy. Chi ñicxni ma ytǵic, chi ooy cömay jāymejch Dios. ²⁶ Huin'it nidüg'ócǵy je mayjäy ooy ajcxy jihuüy, e chi ajcxy ooy cömay etz jāymejch Dios. Chi ajcxy ooy chǵiyǵixy, yminaangixy:

—Cham janchtiy ni'jxim mijhuinma'ñ.

Jesús huodzoñ je Leví

²⁷ Co jadu'n ytuni yjajti, chi Jesús jim choñ, chi ijxy tüg yajcogüejtpi huidi anajty yxi Leví. Leví jim anajty iñäy ma yajcogüejttac. Chi Jesús nimay je Leví:

—Pajaamgich.

²⁸ Chi je Leví ixmajtzatay huidi anajty ytuumyb etz padzoñ je Jesús.

²⁹ Chi Leví mayjäy jajcay jaj'uucy ma ytǵic, cham may yajcogüejtpi ajcxy etz jacjadyii jāy huidi iñaayb ma yi mesa müid Jesús etz yi' ydiscípulos ajcxy. ³⁰ Chi je' ajcxy huidibi jaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpicytǵic huidi naydǵijǵixp fariseojäy tzachni'ameechycápccixy ni'ojiyǵixy je Jesús ydiscípulos ajcxy, yminaangixy:

—¿Na'amy co mgaayǵixy m'uuccixy müid yajcogüejtpi etz müid pocyjäy ajcxy?

³¹ Chi Jesús yminañ:

—Ca' yajmayjaty tzozdumbi huidibi ca' ajcxy ypiǵyii, jëyi huidi ajcxy pǵjcp. ³² Ca' ñich ti nñiñich ma je jāy ajcxy huidibi ca' pocy müidity. ñich ti nñiñich müid yi pocyjäy ycixpi co huen jothuimbijttaayǵixy ma Dios.

Yaj'amidooy ajcxy Jesús ti co jāy ajcxy y'ayunas'ájtǵixy

³³ Chi je mayjäy ajcxy Jesús nimay:

—Nej co yi' (Juan) ydiscípulos ajcxy janam jazzojc jajgay y'ǵjtǵixy etz ycapxtáccixy, nañ jadu'n je fariseojäy ydiscípulos ajcxy janam jazzojc jajgay y'ǵjtǵixy. Chi müich mdiscípulos ajcxy ca' ajcxy jajgay y'ǵjtǵixy, caaby uucp ajcxy jabom jabom.

³⁴ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej jëbi jaj'ayuu'aty jāy ajcxy huidi yajpatpi ma je pijcpi jajnixiduñ, pen quipxyi yam yajpaady müid je huidibi pijcpi? ³⁵ Minamb je xii je tiempo mina je pijcpi yajtzonñyb, huin'it janchtiy ajcxy jëbi y'ayuu'ájtǵixy.

³⁶ Nañ jadu'n ajcxy yajnimay tüg jihuimbit ayuc:

—Ni pin ca' huaad agǵyǵy tue-huit müid jemyhuit, canaan jëyi yciǵdzǵip yi jemybi, nañ jadu'n je tucpi ca' oy yhui'ma'ñ müid je jemyhuit agǵy'iñ. ³⁷ Ni pin ca' pidägy jemy vino ma je tucpi cochac, pen janch jadu'n octuñ, je vino jemybi yciǵdzǵip je tucpi cochac, chi y'ixyojctähuipy je vino etz je cochac ñitigoydähuipy. ³⁸ Pidägyipy ajcxy jemy vino ma tüg jemybi cochac, chi jadu'n ca' ytǵigoyipy je vino ni je cochac. ³⁹ Ca' ni pin tzocy vino jemybi, pen ti anajty ügy vino tiibi yjejcní, co jadu'n ymina'ñ co jac oy je tiibi yjejcní.

6

Je discípulos ajcxy yajmúccixy trigo cojc pocxxiduum

¹ Chi jadu'n yjajti tüg pocxxiduum co Jesús oy ñaxy ma tüg trigo cam, e yi' ydiscípulos ajcxy oy anajty yajmináccixy trigo tñim, chi ajcxy nñajtzüdy, e chi ajcxy jicxxy. ² Chi nidügti fariseojäy yminañ:

—¿Ti co ajcxy jadu'n mdundigooy co mdúngixy huidi ca' ñigodúcyity ajcxy mdunipy pocxin xiduum?

³ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ni müich ajcxy mgapxy Dios ñecy nijadu'ñyi? ¿Nej ca' mnejhuñyǵixy ti David ytuun co anajty yuubögyii etz nañ co ymǵügtǵic anajty yuubögyii? ⁴ David ytǵiy ma Dios ytǵic, chi conǵy je tzajcaagy huidibi anajty jüby ma Dios yhuinduu, chi caay, nañ jadu'n moy je ymǵügtǵic ajcxy. Je' tzajcaagy ca' anajty ypadyyi nicxy je' ajcxy cay. Teedy je' anajty ajcxy paatǵip cáayǵixp.

⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—ñich je' je jāy huidibi tzoön tzajpjoty, jëbi nñimäyich je jāy ajcxy ti jëbi huaad ytúngixy sábadó xii.

Je yëdjic huidibi anajty yci' tǵdzǵip

⁶ Chi jadügtecy yjajti tüg pocxxiduum, co Jesús ytǵiy ma tüg naymujctac, chi jāy jaj'ixpijcy. Jüby anajty tüg yëdjic huidi y'a'oygi' anajty tǵdzǵip. ⁷ Chi huidi ajcxy jaj'ixpijcp Dios ñecy etz fariseojäy ajcxy ix'ijxy pa'ǵjccixy Jesús nej pen jāy yajtzögám pocxxiduum, e je' ajcxy anajty müid ycixpi xihua'ñ. ⁸ Jesús ñejhuñyb je' anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ. Chi Jesús nimay je yëdjic huidibi anajty yci' tǵdzǵip:

—Pidig, tinayig mayjäy' agujc.

Chi je' ytinaayigy. ⁹ Chi Jesús yminañ:

—Nyaj'amidohuaamybich miich ajcxy tüg ayuc. ¿Nej Dios ñecy yminañ, jëbi oybi nduunim pocxxi'duum o jëbi jibicpi nduunim, nyajtzoocim jäy o nyajtgooyim jäy yjugy'ajt?

¹⁰ Chi Jesús ajcxy huindicxpejtay nidüg'óciy, chi nimay je pa'mjäy:

—Xajtiu mgi'.

Chi je' yci' xajtiy, huin'it je' yci' choocy. ¹¹ Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpicp Dios ñecy etz je ixpicytjic huidi ajcxy mijpidacp judío ycostumbre ooy ajcxy yjot'ambijcy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Nej ajt n'octuunim jada Jesús?

Jesús huin'ixy je majmetzpi discípulos ajcxy

¹² Jadu'n yajti huin'it xii Jesús ñicxy mijtigüduum Dios ojadajtpi. Tüg tzuum ooy Dios miibjctzooy. ¹³ Co yxiiimuy, chi Jesús huoomiñ y' ydiscipulos ajcxy. Chi huin'ixy je majmetzpi, etz yxiiimoy ajcxy, apostoles. ¹⁴⁻¹⁶ Chi Jesús yhuin'ixy je Simón huidi yxiiimoy Pedro; je Andrés, Pedro y'uch; Jacobo etz Juan; Felipe etz Bartolomé; Mateo etz Tomás, Jacobo hue' je' Alfeo ymang; etz Simón huidi jäy ytiijy Zelote; Judas, Jacobo y'uch; etz Judas Iscariote huidibi nañ jadu'n Jesús cijejc ma ymidzip.

Jesús yaj'ixpicy mayjäy

¹⁷ Chi Jesús miid'idacy je discípulos ajcxy, chi oy yhuäcxipy ma tüg ajoy miid ydiscipulos ajcxy etz mayjäy huidi anajty ti choongixy Judea naaxjot, etz Jerusalén, etz ma mejypa' jim Tiro etz Sidón. Ymiñ ajcxy je mayjäy co amidoo'idani Jesús y'ayuc etz nañ chõgaangixy je pa'm huidi ajcxy ymiid. ¹⁸ Cham je huidi anajty ayo'n tzachpaatp miid ca'oybi, nañ tzoocp je' anajty ajcxy. ¹⁹ Chi tüg'óciy je jäy ajcxy janch ñidonamy anajty ajcxy je Jesús, co ymiid mic'ajt co jäy tüg'óciy yajtög.

Je jotcuyc'ajt etz je cajotcuyc'ajt

²⁰ Chi Jesús huindicxpejtay je mayjäy huidi ajcxy ixpigaam y' y'ayuc, e yminañ: —Jotcuyc miich ajcxy ayoobtjic, com miich ajcxy cham xypaat Dios y'ané'min.

²¹ Jotcuyc miich ajcxy huidi cham yuubó'cip, co mgixiib miich ajcxy. Jotcuyc miich ajcxy huidi cham jotmay miid, co ypaadip xii tiempo mina mxondáaccixipy.

²² Jotcuyc miich ajcxy mina anajty jäy ca' xy'ixáangixy, co pin xy'ixtjicixipy, e co jäy ajcxy jibic xyñigapxa'ñ xyñixiga'ñ miid iich yciixpi, je jäy huidi tzoon tzajpjoty. ²³ Mxondäg miich ajcxy huin'it xii, etz mjotcugüygixip, com ooy chachmijjity huidi ajcxy mbadaamy tzajpjoty. Com jadu'n anajty jecy'ajty miich mmij'ap mmijteedy ca' ixangixy je huidi anajty Dios y'ayucnajtzcaxiiyipy.

²⁴ Miich ayoob ajcxy comeñyjäy, com ca' ti jotcuyc'ájtin mjacpadaangixy huin'it xii (co Dios tiydunip je naaxhuñyjäy).

²⁵ Miich ayoob ajcxy huidi cham oc'agujc'ajtp ocjotcuyc'ajtp, ayo'n jotmay ajcxy mbaadip, e myajmayjadipy miich ajcxy tijaty.

²⁶ Miich ayoob ajcxy co ajcxy myajni gapxipy myajnimiydägipy, com jadu'n jecy'ajty miich ajcxy mmij'ap mmijteedy nimay je jäy ajcxy co ooy y'oyjäy huidi ajcxy anajty najtzcaxiiyb ayuc huidibi ca' ytiy yjanchity.

Nej huaad nmigüg ndzócim

²⁷ Chi Jesús yjacminañ:

—Miich ajcxy huidi cham amido'ijtp iich n'ayuc, iich miich ajcxy nimaayb: Tzóccix mmidzip, mi'oyjäy'ájtcih huidijaty ca' xy'ixangixy. ²⁸ Migapx je jäy ajcxy miid oyjot oyhuinma'ñ huidi ajcxy jibic xyñigapx xyñi'ojiyb. Miibjctzoogixy y' Dios miid je' ajcxy yciixpi huidibi xyñigapx xyñi'ojiyb. ²⁹ Pen ji pin xycyoy ma y' mihuinjip, mo' jadüg adu'm'amy ahuin hueñ coxy. Pen ji pin xypigaani y' mjocxhuu, jactimmo' mñiñen huen yajnicx. ³⁰ Pin xypijctzohuip tijaty, mo'. Pin xypijcip huidi miich mjé'ajtp, ca' mbjctzohuipy jadüg'oc. ³¹ Nej mdzocy tunipy jäy miid miich ajcxy, nañ jadu'n miich ajcxy mdunipy miid y' ajcxy.

³² Pen miich ajcxy jëyi mdzocjicxipy pinjaty xchojccixp, ¿ti oyjäy'ájtin jada' miich ajcxy m'ocpaadipy? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy chojcpy pinjaty y' ajcxy tzóccip. ³³ Pen mdumyb oybi huidijaty mmid ooy mnaymigüg'adyii. ¿Ti oyjäy'ájtin jada' miich ajcxy m'ocpaadip? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy tuñ oybi miid ymigügtjic. ³⁴ Pen myejcpijctzou miid je jäy huidibi miich ajcxy mijjp'ijxpy co nañ jadu'n xymõhuipy tigatii, ¿ti oyjäy'ájtin miich ajcxy mdumyb? Nañ jadu'n y' jibic jäydjic jayejcp'ijaty pijctzoy co nañ jadu'n jijp'ijxcixy co ymõhuipy tigatii. ³⁵ Miich ajcxy, tzóccix mmidzip, mi'oyjäy'ájtcih mmidzip, yajpijctzoogix tijaty, e ca' ni ti mijjp'ijxcixipy co ajcxy jac mij mbaadip. Jadu'n miich ajcxy mij mbaadip oy'ájtin e mnaydijiiyb ajcxy je mijpi Dios y'ung. Com Dios pa'ayoodaayb tüg'óciy y' jäy ajcxy

huidibi ca' ti jáygidágy, etz huidi jibicjáy. ³⁶ Miich ajcxy pa'ayoo migügtjic ajcxy, jadu'n nej mDios Teedy tzajpjotypi ypa'ayooy huenyimpínity.

Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy

³⁷ Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy, huin 'it ca' pin xy'ix'ixipy xypa'ixipy. Ca' mmigüg mbocy'ixipy, e huin'it ca' pin xypocy'ixipy. Huinmecx mmigüg, e huin'it nañ jadu'n Dios myajhuinmeecxp. ³⁸ Mo' mmigüg etz huin'it miich ajcxy Dios xymóhuipy quipxy ooy tijtäch etz janch yajxon y'újtzytý códinaayb. Com yi quipxi'ñ ñibi myajquipxy, nañ yi' müd xyquipxhuimbidity.

³⁹ Chi Jesús yajnimay je mayjáy tüg jihuimbit ayuc:

—¿Nej jébi tüg jáy huintzpi ymigüg huintzpi huiztyöyñi? ¿Nej ca' mdijy nimetz yjutögágyixipy? ⁴⁰ Ca' ji ni tüg xpijcpí huidi nígi xpijcyip ca'ydi yhuindzin, pen ji pin huadz yjadim'ixpicy najtzpadíhuipy yhuindzin.

⁴¹ ¿Na'amy co mic'amy mbocy'ixy mmigüg co hueeni ytundigoy, e miich jac mij ooy mdundigoy, e ca' mjihu'ñybcy? Tim jadu'n nipaady nej jihuüy ti m'ixy pi'cpüx ma mmigüg yhuin, e ma miich mgi'mhuin jac jüby mij quipy, e ca' m'ixy je quipy ma mgi'mhuin. ⁴² Ca' huaad mnimáhuipy mmigüg: “Nayyegü miñich püx n'ocyajpidzim maabi mhuin”, e miich ca' m'ixy mij quipy ma mgi'mhuin. Jibicjáy miich. Jayjip miich myajhuadzpi njot mhuinma'ñ, huin'it jébi mmigüg m'ihuújip mgapxhuújip, jadu'n nipaady nej jihuüy ti myajpidzimy je quipy maabi mhuin, jachuadz m'ix'igipy e chi jébi yi pi'cpüx myajpidzimipy maabi mmigüg yhuin.

Je quipy je ytüm, yi' müd ycixpi yaj'ixcapy

⁴³ Ca' yi' y'oyjáyity huidi jibic tuumb, nañ jadu'n ca' jibicjáy huidi oy tuum, tim jadu'n nipaady nej tüg quipy. Ca' ji yi' ogyúpy huidi jibic tím'ajt, nañ jadu'n ni ca' yjibicquipyity huidi oy tím'ajt. ⁴⁴ Com ni je' quipy yaj'ixcaxp müd ytüm ycixpi. Ca' pin higuery tím tucy ma quipy apymüdpí. Nañ ni pin ca' uvax cha'm piy ma aadz apymüdpí. ⁴⁵ Je jáy oyjáybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy oby. Je jibicjáybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy jibicpi. Huidibi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñyoty yi' ycapxyp.

Je mejtznajxpi poch'y'ix

⁴⁶ Chi Jesús yjacmínañ:

—¿Nej co nigo mínaangixy: “Huindzin, Huindzin”, ni ca' ajcxy mdúngixy huidi nyajnimaaagyixpy? ⁴⁷ Tüg'óciy jáy huidi xyñimimbich etz xymidoohi ñich n'ayuc etz cuyduñ, ñich nyajni'ixihuipy pin je' ymidügnax. ⁴⁸ Quipxyñyb tüg yéydjic huidibi ytijcojpp ma tzaa nícxy, chi nidajý ooy cücy, chi pidágy poch'ix tzaa nígixy, co mijni ycomy nímíñ je tijc, müd tüg'óciy ymíjaa yajajpidíga'ñ je tijc, e ni ca' jadu'ñiy yajyücx, com tzaagixy anajty ypojtzooñity. ⁴⁹ Yi jáy huidi midoob ñich n'ayuc e ca' cuyduñ, müdquipxy jadu'n yi' nej tüg yéydjic co ti ytijcojpy. Ni ca' poch' cücy ypojtzooñity, jéyi naaxhuingixy nidajý hueeni. Co je mijni ymiñ müd ymíjaa, chi yajpidígy je tijc, chi oy yhuindigoydáy.

7

Jesús yajtzögy tüg migtungmüdpí Romano ytumbi

¹ Co Jesús ycapxtaay ymiydactaay müd je mayjáy huidi anajty jim amido'ijtp, chi ytigüy jim Capernaum. ² Jim anajty tüg Capitán tüg ytumbi hue' anajty píjcp, janch tím ógaanip anajty, e je soldado huindzin ooy anajty tzocy je ytumbi. ³ Co je capitán ayuc midooy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi quejxy judío mijjädjic, huen nícxy minuucxtaaccixy Jesús co je' ymínipy ma ytjic yajtzögüyb je' ytumbi. ⁴⁻⁵ Chi je mijjädjic ajcxy ymiñ ma Jesús, chi ajcxy cohanñy ooy, píjctzou may'ajt, nimay:

—Jadayaabi capitán ymíhuaad co mbubedipy, com yajmij'ajtpy ñich ajcxy ngajp, ti coyj ñich ajt naymujctac.

⁶ Chi Jesús ñícxy müd je' ajcxy. Co ajcxy mihuingooñ je tijc, chi je capitán quejxy ymigüg huen nícxy jijpcobadíy Jesús, nímáhuipy:

—Huindzin, ca' nej mnayjihuíyí, ca' ñich mihuaadity co mdigíhuipy ma ñich ndijc. ⁷ E paady ca' ñich njot ti mictuñ co ñich miich ci'm nícx n'ixtáy. Jéda'ajty miich nigoo capx, e ti anajty ndumbich chögy. ⁸ Nañ jadu'n ñich nmüdich soldados ajcxy huidi ajcxy xycapxcöbájcpich. Nímáych tüg: “Nícx”, e nícxp; nímáych jadü: “Min”, e mimb; nímáych ndumbi: “Tun jada”, e ytumyb.

⁹ Co Jesús midoy nej je capitán ymínañ, chi jihuüy ooy, chi ni'ixhuimbijty nimay ajcxy huidi pamiinip:

—Ñich miich yim nimaagyixyp co ca' nbaadyich Israel jáy huidibi xymbíjcpich jadu'n nej jadayaab agatz jáy.

¹⁰ Co ajcxy je quexyöybi yhuimbjctixni ma je tijc, chi oy páatcixni je tumbi ti anajty y'agidägy.

Jesús yajjugypijcy tüg co'ögytöxyjäy y'ung tübi anajty y'ögy

¹¹ Chi jadu'n yjajty huin'it xii co Jesús anajty ñicxy ma tüg cajp huidi anajty yxii Naín. Müid anajty ñicxy jadyii ydiscípulos ajcxy etz mayjäy. ¹² Co yhuingooñ ma anajty ycajp tigihuaani, chi minaybaati jäy ajcxy, ñicxy anajty ajcxy tüg öcpi yajnaaxtigiygixy, huidi anajty ungdaj tügpajc y'ung'ajtpy. Hue' je' anajty co'ögy je töxyjäy, e müid anajty ñicxy maycajpjäy. ¹³ Co je Huindzin Jesús ijxy, chi pa'ayogoty je töxyjäy, chi nimay:

—Ca' myäxy.

¹⁴ Chi Jesús ymijhua'cy, nidoñ je öcpi cajón. Chi ajcxy ytinayxijpy je huidi anajty ajcxy öcpi ciyñicxp. Chi Jesús yminañ:

—Yëydijc, iich müich yam nimaayb, pidig.

¹⁵ Chi je yëydijc iñayigy huidi anajty ti y'ögy, e ytigiy miydaacp. Chi Jesús yajc'idigiyñi je' ytaj. ¹⁶ Chi ajcxy nidüg'óciy ooy ñay'adzigiyyoty, e Dios jäymejch cömay, yminaangixy:

—Tüg mijpi Dios tiy'ajtmütpi cham yajpatp ma iich ajt.

Nañ jadu'n ajcxy yminaangixy:

—Ti Dios ni'ijxcidägy yi yñaax ycajp.

¹⁷ Ooy Jesús yajcömay ma tüg'óciy Judea naaxjot, etz ma tüg'óciy jac huinduy agonbi naax cajp.

Je Juan je Bautista yquexyöybi

¹⁸⁻¹⁹ Chi je jäy ajcxy huidi anajty Juan je Bautista yaj'ixpijcy nimiryactay jadu'n nej müid ytuni yjajti Jesús. Chi Juan huoooy metz yi' ydiscípulos ajcxy, e quejxy ma Jesús yajpaady. Chi Juan nimay co huen nicxy amidoogixy Jesús, pen yi' je' je' Cristo huidi anajty miinaam, o pen n'ahuüjxy ajcxy huingbi. ²⁰ Chi je Juan yquejxyöybi müiñ ma Jesús nimay:

—Yi Juan je Bautista iich ajcxy ti xyquëxyich ma müich amidohua'ñ pen müich je' je' Cristo huidi miinaamb, o çn'ahuüjxyich ajcxy huingbi?

²¹ Tim huin'itiy Jesús ooy mayba'mjäy yajtzoocy. Yajtzoocy nañ jadu'n huidi anajty ajcxy ooy mij yuu mij pa'm yaj'ayoyii, etz nañ yajtzoocy pinjaty anajty ca'oybi müid ma yjot yhuinma'ñ. ²² Chi Jesús je Juan yquejxyöybi nimaayi:

—Nixc nimaaygix je Juan jadu'n nej ti m'ijxcixy ti mmidoogixy, co yi huintzpi ti yhuindicxigy, yi tecyma'tpi ti yöyigy, yi nibützpa'mmiidpi ti chögy, je cönatpi ti ymidohuëccixy, je öcpi ajcxy ti yjugypijcy, e ngapxhuäcxyich oybi ayuc ma ayoohtijc. ²³ Jotcujc yi' ajcxy huidi ca' huinma'ñyigoogyixy müid iich ycixpi.

²⁴ Co je Juan yquexyöybi yhuimbjctay, chi Jesús nimiryaccoty je Juan ma je mayjäy ajcxy, yminañ:

—Co ajcxy ti m'oy mijtigüidum, çti ti m'ijxcixy? ÇNej ti m'ijxcixy tüg jäy ametz jotmetz, jadu'n nejhuüy tüg náhuuax huidi pojmiimb pojxijp? ²⁵ Chi jada', çti oy ti m'ijxcixy? ÇTüg yëydijc huidi müid oy yhuüt yxöxyity? Yi jäy ajcxy oy yxojxypi huidi agujc jotcujc tzinaaygixp hue' ajcxy yajpaady ma yi rey ytijc. ²⁶ ÇTi ajcxy ti m'ixy jim mijtigüidum? ÇTüg jäy huidi Dios ytiy'ajt müid? Janch ti m'ijxcixy tüg Dios ytiy'ajtmüdp, etz jacniçi ymijity je' ca'ydí Dios y'ayucnajtzcaxiybi huidi jecy'ajty tzinay. ²⁷ Je' jada je jäy huidi Dios ñigapxyp ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Cham nguëjxyich iich nguëxyöybi jayijp ma müich, je' yaj'oyiñhuip je jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müid iich ycixp, tim jadu'n nipaady nej jihuiy jäy tü'aa yaj'oyiy co rey ymina'ñ yjada'ñ.

²⁸ Iich müich ajcxy yam nimaayb co huidijaty ajcxy töxyjäydijc yajpi'c'ajtpy, ca' ji ni tüg Dios y'ayucnajtzcaxiybi huidibi jacniçi ymijity ca'ydí Juan, je Bautista. Chi jada' je jac mutzpi huidi jiiyb tzajpjoty yajpaatp ma Dios y'ane'my, jacmij je' ca'ydí Juan.

²⁹ Co ajcxy je mayjäy jadu'n midoy nañ jadu'n je yajcogüejtpidijc ajcxy huidi anajty nibéjtcixy ma Juan, chi ajcxy minañ co Dios ytudägyity. ³⁰ E je fariseos ajcxy etz je escribas ajcxy huidi anajty ca' nibéjtcixy ma Juan, ca' ajcxy mijpidacy huidi anajty Dios ytunamy müid je' ajcxy ycixpi. ³¹ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—ÇTi müid nyajquixpñhuibich jadayaabi jäy huidi tzinayb ma jadachambi tiempo? ÇHuidi müid nyajtügñhuibich? ³² Jadu'n nej pi'ctijc huidi ajcxy iyñiyb ma jäy yjuygixy ytooccixy. Mijhuan mijjihuiyigy ymügüjtjc: “Ti njayaxüxich flauta e ni ca' ti m'éjtcixy; ti nja'ñhuí ajcxy iy jotmaymüdp, e ca' ti myaaxcixy.” ³³ Chi Juan je Bautista ymüiñ, e je' ca' anajty cay, ni ca' vino ügy, chi müich ajcxy minaangixy co Juan ymüid ca'oybi. ³⁴ Chi iich, je jäy huidi tzoön tzajpjoty, nmüñich, chi caaybich uucpich, e müich ajcxy minaangixy: “Ijxcix, cha tüg yëydijc janch cax janch vino uucp, huidi migüg'ajtpy yajcúejtpidijc etz pocyjäydijc.” ³⁵ Je tiy'ajt ji je' ñigüëxigy ma je pinjaty nigapxp nimiryaccop tiy'ajt.

Jesús ma Simón je fariseojäy ytijc

³⁶ Chi tög fariseojäy may'ajt pijctzoy, co Jesús anajty müd ycaya'n. Chi Jesús ytiçiy ma je fariseojäy ytiç, chi iñay'ahuüy ma mesa. ³⁷ Chi jim anajty tög töxyjäy huídibi anajty jibic tzinaayb jibic jugy'ajtp ma je jimbi cajp. Co je' nejhuiy jüby Jesús ma fariseojäy ytiç iñay ma mesa, chi mimiñ tög quiig aceite huídibi ooy oy xuugy, chi midigüy tigoty. ³⁸ Chi ypiquetz'ahuüy ma Jesús ytecy ymiç, e chi yajxooci Jesús ytecy müd huinni e yajpöt müd yçöhuay, chi yajjaaxy je aceite huídibi ooy oy xuugy. ³⁹ Co jadu'n ijxy je fariseojäy, je' huídibi anajty ti huoy Jesús, chi jot'ajti yminañ:

—Co ixypiy jada Jesús y'ocjéjity Dios ytiç'ajtmüdpí, y'ijxcajpy ixypiy pin jäy nejpy jäy yi töxyjäy huídibi ndoonip co y'i' yjibictzinäy yjibicjugy'aty.

⁴⁰ Chi Jesús yminañ:

—Simón, cham iich tög ayuc nmüdidyich huídibi nyajnimáhuamy.

Chi je' y'adzooy:

—Yajnimaaýgich, Huindzin.

⁴¹ Chi Jesús yminañ:

—Tög comeñjyáy ymüid anajty metz jäy huídibi ti ñuucxy. Tög jäy anuucxy migoox migo'px denario meen, e je jadügpí anuucxy huixchigui'px majc. ⁴² Com je' ajcxy ca' anajty müdity ti müd cuedip, chi je comeñjyáy huinmecxy nimetz. Miich onñimaaygich, ¿je metzpi jäy huídibi nuucxy, huídibi je' nigi chojpy?

⁴³ Chi Simón y'adzooy:

—Hue' n'a'ixüyich je tiibi huinmecxy jac'anaxy.

Chi Jesús yminañ:

—Ti mdýgapxy.

⁴⁴ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäy, e nimay Simón:

—¿Nej m'ijxyp jadayaabi töxyjäy? Co ndigüyich ma mdijc, ca' müich nñ xymooyich co ndecy nbüjibich. Jadayaabi töxyjäy iich ndecy ti xypüjip müd yhuinni, e ti xyméexyich ndecy müd yçöhuay. ⁴⁵ Ca' iich müich ti xychüçxy. Jada töxyjäy jadu'n nej ti ytiç tigüy, xychüçxiyb iich ndecy. ⁴⁶ Iich müich ca' aceite mbidägy ma iich ngohuajc. Jada töxyjäy ti xyajjaaxi ndecyich aceite huídibi ooy oy xuugy. ⁴⁷ Paady iich müich nyajnimäy co jada töxyjäy huinmecxy yi' ymaybocy, co tiibi oyhuinma'ñ yajtuñ cixyot huini'jot. Pinjaty hueeni ypocy yajhuinmecxi, hueeni yi' chójcin yajniquëxígy.

⁴⁸ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ti müich mbocy yajhuinmecxtäy.

⁴⁹ Pinjaty anajty iñaaýb ma je mesa ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Pin jäy jada jada' co nañ yhuinmecxy'py jäy ypocy?

⁵⁰ Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Ti m'alma ñüdzögy co ti xymibicyich. Nicx jotcujc.

8

Töxyjäydjic huídibi anajty Jesús pubejtp

¹ Co jadu'n yjajti, chi Jesús ñicxy ma tög'óciy je mij cajp etz mutz cajp, capxhuäçxy je oybi ayuc maabi Dios y'ané'min. Je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy müd ñicxy. ²⁻³ Etz nañ ymüdnicx nijéjity töxyjäydjic huídibi anajty Jesús ti yajtzögy huídibi ca'oybi anajty ymüid etz jac tijaty pa'm. Hue' je' ajcxy anajty je María je töxyjäy huídibi anajty xiijip Magdalena, je huídibi Jesús yajpidzimi huixtuçy ca'oybi ma je'; etz Juana, je huídibi ñäy anajty xiijip Chuza, e je Chuza hue' je' je rey Herodes ytungmüdpí; etz Susana, etz jacjadyii ajcxy huídibi anajty ajcxy pubejt Jesús müd tijaty anajty ajcxy ymüid.

Je niipi y'ijxpejt

⁴ Co mayjäy ooy ñayöymujc ma Jesús yhuinduu huídibi tsoon ma tög tög cajp, chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

⁵ —Cha tög ayuc nyajnimáhuaangixy. Jadu'n jäy tög choñ niipi, ñicxy trigo tiim huijpi. Co je trigo tiim huijy, chi nijéjity ypac oy ycäy migtüguj, chi je jäy ajcxy yajhuägpejty, e huídibi ca' yajhuägpejty, chi joon piihuigy. ⁶ Chi nijéjity trigo pajc oycäy ma tzaa nicx. Co ymujxy chi je' ytüch, je' co anajty naax ca' yxoogity. ⁷ Chi nijéjity trigo pajc oycäy ma apyjot, chi ymujxy quipxy müd apy'ung, chi y'ujtz'o'ctay. ⁸ Chi nijéjity trigo pajc oycäy ma je naax oybi huinnätzcujc, chi ymujxy, chi yeectzoñ, ytüm'ajty ojaty, tög trigo pajc migo'px yeect'ity.

Co Jesús je miydägüi yajmay chi yjactimcapxcoty, yminañ:

—Pin midohuamb jada ayuc, huen midooy.

Nej yhuimbizimý je niipi y'ijxpejt

⁹ Chi je discípulos ajcxy y'amidooy:

—¿Nej jada jadu'mbi jihuimbit ayuc yhuimbizimý?

¹⁰ Chi Jesús ymínañ:

—Miich ajcxy jaydēbi mnejhuñhuipy huidi Dios ñigapxy ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycötújcin. Jacjadyiibi jāy jhuimbit'amy nyajnimayich, jaydēbi pinjaty huidi ijxp ca' ajcxy y'ixipy, etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy.

Jesús capxticxy je niipi y'ijxpejt

¹¹ Jadu'n je jhuimbit ayuc yhuimbizimy: Je trigo pajc Dios je' y'ayuc. ¹² Je trigo pajc tüibi tügujcy cāy, je' je' jadu'n nej jāy huidi midoob Dios y'ayuc, chi mic'amy ñiminyii je ca'oybi, e piibidzimday je Dios y'ayuc ma yjot yhuinma'ñ, ca'ydi mibic etz ca'ydi y'alma yajnidzōgyii. ¹³ Je trigopajc huidi cāhui ma tzaajot, je' yi' ajcxy huidi je ayuc midoob, chi cōbicy jotcuje, chi je' ca' ytictzigy, tzojccixy y'ocmibicy, co agapxūyb paaty chi ixmajtzni. ¹⁴ Je trigo pajc huidi ti cāhui apy'agujc, je' je' ajcxy huidibi midoob, chi co ñicxni jāydiogooyñi Dios y'ayuc müid jotcuje'ājtin tzinaayin etz jugy'ājtin etz comeen'ājtin, e chi ca' Dios y'ayuc yhuim'y ma yjot yhuinma'ñ. ¹⁵ Je trigo pajc huidi cāhui ma oyñaax huinnätzcuje, je' ajcxy huidi oy etz tudāgy yjot yhuinma'ñ müidity. Chi je Dios y'ayuc midohui'my, e oñdāgy'amy Dios y'ayuc ymayiy ma yjot yhuinma'ñ.

Je lámpara ñi'ijxpejt

¹⁶ Co jāy ajcxy jüindicxi'ñ nōctzoy, chi ca' ajcxy cōjupy müid tu'tz, nañ ca' huaad pidāgy cijx päcti'py, hue' janchtiy pidaaccixy ma jüindicxpejt, co pin ytigy jēbi icy je jün. ¹⁷ Ca' ni pin ayüch tunipy e nicxy ycayajnejhuñy, ca' ni pin ti tunipy ameech e nicxy ycaniquēxigy. ¹⁸ Paady miich ajcxy midoogix yajxon co pin tijaty müid, jacyajmōhuip yi'. Pin ti camüid, yajpigipy je' huidi anajty yjamüid.

Jesús ytaj etz je jugymigüg

¹⁹ Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy ñimiini, ca' ajcxy nimejch Jesús yajxon müid mayjāy ycixpi.

²⁰ Chi Jesús yñimaayi:

—Cheeby mdaj etz m'uch ajcxy tiba'y, miich ajcxy xyjamigapxam.

²¹ Chi Jesús ymínañ:

—Yi jāy ajcxy huidibi Dios ayuc midoohuipy etz cuyduunip, yi' ich ndaj'ājtypich etz n'uch'ājtypich.

Jesús yajxemy je poj etz je nñ co anajty chachpidigy

²² Chi tüg tecy yjajti Jesús ytigy ma tüg barco müid ydiscipulos ajcxy, chi Jesús ymínañ:

—Tzoc jim'amy ñinaxy nāxim.

Chi ajcxy chooñ. ²³ Chi ñiguje anajty ñicxcixy co Jesús ymi'ōgy. Chi tüg mic poj miñ ma je mejy. Chi je barco ñii yajtigyiyi, janch yinjaty jahueenjaty ycaquiñ. ²⁴ Chi ajcxy Jesús nimijhuāgy, tijyücxxy ajcxy nimaagyigy:

—¡Huindzin! ¡Huindzin! Cham ajt n'ocquiniim.

Co Jesús oy ymāyhuijy, chi jijpcogapxūy je poj etz je mejy co anajty chachmijjētzpety ma barco. Chi je poj yhuācxijptay, y'amunday. ²⁵ Chi Jesús ymínañ:

—¿Ma miich ajcxy je mmibijcin?

Chi ajcxy yjanchchigygoty janch yhuinmay ajcxy ñayñimāyigy miñ xyipy:

—Pin yēydijc jada jada' co je poj etz nñ jūguexy, etz yajhuācxipy, etz ycapxycōbiigyii.

Je Gadarajāy huidibi anajty ca'oybi müid

²⁶ Chi ajcxy ymejch ma je gadarenos naaxjot, huidi hui'm jim'amy ñinaxy ma je Galilea mijlaguunba'. ²⁷ Co Jesús ñiibidzimy, chi jijpcobadiy tüg yēydijc huidi anajty ti choñ ma je Gadara cajp. Je' anajty ymüid ca'oybi, ti anajty yjejcni maabi ypadyii. Ca' je' anajty huit yajtuñ, nañ ni ca' anajty chñāy ma ytijc, öcpijut anajty yajtzināhuñy. ²⁸ Co je' ixpaty Jesús, chi yaaxqueecy, e ycoxtinay'ahuñy ma Jesús yhuinduu, ymínañ janch mic:

—¿Ti ich miich co xyñimiñich, Jesús, tügpajc mijpi Dios y'ung? Tun may'ajt ca' nijot yxchachchaachytüñich.

²⁹ Jadu'n mīnañ com co anajty Jesús ixquexy je ca'oybi ma je jāy, ti anajty yjejcni ma je ca'oybi anajty tzach'ane'my je jāy. Coxoch anajty ymigügtijc ymüid'adyii müid cadena. Janch ypojpty cadena, chi ca'oybi anajty yajnicxyii mijtigiiduum. ³⁰ Chi Jesús y'amidooy je locijāy:

—¿Ti miich mxñ?

Chi je ca'oybi ymínañ:

—Ich nxñ Legión (hue' yhuimbizimy nimay).

Jadu'n mīnañ com nimay anajty ca'oybi ti ytigyigy ma je jāy. ³¹ Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca'ydi yquexyii ma ayoodactuuby. ³² Jim anajty tüg quepy idzim chachjüxcixy ma je utzjot. Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy co huen yajtigyihuipy je' idzim. Chi Jesús ni'adzooy. ³³ Co je ca'oybi ypidzimy ma je jāy, chi ytigy ma je may'idzim. Huin'it je may'idzim ñayñajtzjibibiyaayi ajcxy ma tüg ahuoc, chi oy ajcxy ycadāy nijoty, chi y'ōgaty.

³⁴ Chi je idzim cuend'ajtpi ajcxy co icy jadu'n nej ti yjadyii müd ajcxy y'idzim, chi ajcxy yqueecy, oy nimiydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac. ³⁵ Chi mayjäy ajcxy chooñ oy i'xcixy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti jadyii, oya'tcixy ma Jesús. Chi je mayjäy ajcxy paty je yëydijc, tiibi anajty ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii, iñäy ma Jesús yhuinduu, huit müd etz huijy quejy, chi ooy je jäy ajcxy chigüy. ³⁶ Chi pinjaty ajcxy i'x müd miydacy jadu'n nej yi' choocy, je jäy huidi anajty ca'oybi müd. ³⁷ Huiñ'it tüg'óciy je mayjäy ma gadarenos naaxjot etz jadyii cajp huinduy agonbi, chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen jihuägy ma je' ajcxy, co anajty ooy chigüygixy. Chi Jesús ytigüyñi barcojoty yhuimbijtni. ³⁸ Chi je jäy tiibi anajty ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii pijctzoy may'ajt co müd'idan Jesús. Chi Jesús müd capxycixy, nimay:

³⁹ —Nihuimbit mdjic, etz nimiydäg jada mijpi tung huidibi Dios ti tuñ müd miich ycixpi.

Chi je' ñicxy capxhuäcxy je tiy'ajt cajp cajp jadu'n nej anajty mijhuinma'ñ Jesús ti tuñ müd je' ycixpi.

Je Jairo ñixx etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuitpa' nïdoni

⁴⁰ Jadu'n yjati co Jesús yhuimbijty co chooñ Galilea, chi je jäy ajcxy cöbijcy Jesús janch agujc jotcujc, com nidüg'óciy anajty ooy jip' i'xcixy. ⁴¹ Chi tüg yëydijc huidi anajty yxii Jairo huidibi anajty mijtungmüd ma judiojäy ñaymujctac ymiiñ ma Jesús, chi minucxtacy Jesús pijctzoy may'ajt co huen nicxy ma je' ytijc. ⁴² Jairo ymüd anajty tüg'ajc ñixx, hue' anajty yjimijt majmetz, janch tim ögaanip anajty. Co Jesús ñicxy müd je', chi janch mayjäy anajty chach'adijyii chach'agodiyii.

⁴³ Chi tüg töxyjäy huidi anajty yxii ybo', ca' anajty y'oc-huäcxijpni, mimajmetz jimijt anajty cujc jadu'n mi'ijtni. Ti anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzozdumbi ajcxy, etz ni pin anajty ycaajtzögyii. ⁴⁴ Chi je töxyjäy nimijhuägy je Jesús, chi nïdoni yhuitpä. Janch mic mic je yxii ybo' oy yhuäcxipy.

⁴⁵ Chi Jesús yminañ:

—¿Pin xyñidoñ i'ch nhuit?

Chi ajcxy y'adzooy co ca' pin. Chi Pedro etz tüg'óciy müd je' yminañ:

—Huindzin, jäy ti xy'adijy ti xy'abodiy etz miich mina'ñ: "¿Pin ti xyñidoñich?"

⁴⁶ Chi Jesús yminañ:

—Nidügti ti xyñidoñich. Nnejhuüybich co müd nmic'ájtich ti nyajtzögyich pinjaty.

⁴⁷ Co je töxyjäy jihuüy co ca' coyüch yhu'i'ma'ñ, chi nimiiñ janch tziyuuyb. Chi yhuindacy ma Jesús yhuinduu, chi capxpädzimay mayjäy'agujc ti ycixpi anajty co ti nïdooni Jesús yhuitpa', e co anajty mic'amy ti chögy. ⁴⁸ Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy, ti mdzögy co ti xymibicyich, nicx jotcujc.

⁴⁹ Yam Jesús anajty ycapxpy, co ymiiñ tüg jäy huidi anajty ti chooñ ma Jairo ytijc; je Jairo nihuindzin'ajtp anajty je judiojäy naymujctac, chi nimayy:

—Ti y'ögy miich mnix, ca' njac'amayiy nigü yi Huindzin Jesús.

⁵⁰ Co Jesús jadu'n midooy, chi yminañ:

—Ca' mdzigiy, mibijcich janchtiy, etz tzögip yi mnix.

⁵¹ Co Jesús ytigüy ma je tijc, chi ca' a'ixiy nicxy ytigüy hueñypinüty müd je'. Jëyi Pedro, Jacobo, Juan etz je töxy'anäg ytaj teedy ytigüy müd Jesús. ⁵² Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy janch yaaxp, janch ñé'mgixy müd je töxy'anäg ycixpi. Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaaxcixy, ca' yi' ögity, maab yi'.

⁵³ Chi nigoob ajcxy nixiicy com ti anajty nejhuüygixy co ti y'ögni. ⁵⁴ Chi Jesús majch je töxy'anäg ma yci', chi migapxy mic, yminañ:

—Töxy'anäg pidig.

⁵⁵ Chi je' yjugypijcy, e mic'amy ypidigy. Chi Jesús yminañ co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy.

⁵⁶ Chi ytaj yteedy ajcxy ooy chigüy yjihuüy. Chi Jesús nimay co ca' huaad pinjaty müdmidyägipy jadu'n nej ti ytuñyii yjadyii.

9

Jesús quejxy ayuccapxhuäcxy je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy

¹ Co Jesús yajyöymujctay je ni majmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi moy je mic'ajt jaydëbi yajtzögipy pa'mjäy, etz moy ajcxy nañ jadu'n cötüjcin co ajcxy ixquexipy je ca'oybi. ² Chi quejxy je' ajcxy ñicxy capxhuäcxcixy jadu'n nej Dios y'ane'my, etz yajtzoocixy pa'mjäy.

³ Chi Jesús yminañ:

—Ca' ni ti tü'amgixpi mminicxcixy; ni mgaminicxip mdajc, ni mmorral, ni mgaagy, ni meeñ, e ni mgaminicxcixipy ajcxy metz nhuit. ⁴ Huen tim huidi tijc ma anajty mdigüygixy, jim ajcxy hu'mgixipy, e jim ajcxy nayyöyhuäcxiiyb. ⁵ Hueñyima'amyity ma ca'

jäy xycöbjiicixy, co ajcxy mbidzímgiixipy ma je' cajp mhuinnéjpcixipy mhuinjáaxcixipy je naaxjoc ma mdecy. Jada je' tiy'ájtíp co Dios tzaachytunipy yi jadu'mbi jáy ajcxy.

⁶ Chi ajcxy ñayyöyhuácxtaayi, ñicxy ajcxy cajp cajp capxhuácxcixy je oybi ayuc, etz yajtzoocixy pa'mjäy hueñytimma'ámyity.

Co Juan el Bautista y'ögy

⁷ Je rey Herodes co nejhuiy jadu'n nej Jesús anajty mijhuinma'ñ tuñ, chi ooy anajty tzachnejhuíhua'ñ pin je' anajty. Com nijéjity jáy anajty yminaangixy co ti Juan jugypicy. ⁸ Chi jacnaagity yminaangixy co Elías ti ñayguèxigyii, e jacnaagity yminaangixy co tüg Dios y'ayucnajtzcaxñiybi je' ti yjugypicy huidi jecy'ajty octzinaybi. ⁹ Chi Herodes yminañ:

—Ñich yi' ni'ane'mdiy co huen ajcxy Juan ycohuajc yajmñajci. ¿Pin jada jada' huidi ñich nmidooybich co tzachnimydaaccixy?

Herodes ooy anajty ja'ixa'ñ Jesús.

Jesús yajcay migoox mil jäy

¹⁰ Co je apóstoles ajcxy yhuimbijty, chi yajmñidmiydactay ajcxy Jesús tüg'óciy tiibi anajty túngixy. Chi ac jéyi ydiscipulos miid'ajty Jesús mijtígíduum huingon ma tüg cajp huidi yxií Betsaida. ¹¹ Co je mayjäy ajcxy nejhuiy, chi ajcxy panicxy Jesús. Chi Jesús je mayjäy cöbjiictay etz yajmñidmiydacy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ané'min cötújcín miidity. Jesús nañ yajtzöcpy anajty huidijaty yajtzoyíhuaam.

¹² Co oy chu'iyñi, chi ymájhuägy je nimajmetzpi ydiscipulos ajcxy ma Jesús, chi ajcxy nimay:

—Capxycixñi miid jadayaabi mayjäy ajcxy, jaydëbi ajcxy ñicxipy ma yi cajp huidi huinduy agon yajpaatpi, huen nicxy ixtaaygixy játtac etz jim ajcxy paadipy caayin uucín. Com hue' jada it ma ñich ajt yam nyajpaatim mijtígíduum.

¹³ Chi Jesús yminañ:

—Mooygix miich yi' ajcxy ycaayin y'uucín.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jéyi ñich ajcxy nmídidyich migoox tzajcaagy e mejtz acx, ñigo co ca' ñich ajcxy njuy caayin uucín miid jadayaab mayjäy.

¹⁴ Hue' anajty oy nimigoox mil je jäy. Chi Jesús nimay je discipulos:

—Yaj'ixtaaccix ajcxy yi mayjäy.

¹⁵ Chi ajcxy jadu'n cuyduun, yaj'ixtactay ajcxy je mayjäy. ¹⁶ Chi Jesús conígy je migooxpi tzajcaagy, etz je metzpi acx, chi ypa't'ixy tzajpcixy conuucy je tzajcaagy etz acx, huin'it tujc-huácx moy je' ydiscipulos ajcxy, huen yajhuácxcixy ma tüg'óciy mayjäy. ¹⁷ Chi ajcxy ycaayin cüxyi, huin'it ajcxy yajmujcy je tzajcaagy yconaxy etz je acx yconaxy majmetz cach.

Pedro capxypidizimy co Jesús yi' je' je Cristo

¹⁸ Chi jadu'n yajti co Jesús anajty ycapxtägy ahuingujc miid je' ydiscipulos ajcxy, chi Jesús je' ajcxy y'amíday:

—¿Pin ñich jáy xytijy?

¹⁹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Nijéjity jáy xytijy co miich je Juan je Bautista; nijéjity yminaangixy co miich je' Dios y'ayucnajtzcaxñiybi huidi jecy'ajty tzínay e ti yjugypicy.

²⁰ Chi Jesús yminañ:

—¿Miich ajcxy, pin ñich miich ajcxy xytíjcixy?

Chi Pedro y'adzooy:

—Dios yCristo.

Jesús capxypidizimy co y'öga'ñ

²¹ Chi Jesús pidacy ané'min etz cötújcín co ca' ajcxy ni pin yajnimähuij co yi' je' Cristo.

²² Chi Jesús yminañ:

—Ooy ycopícyity co ñich, je jáy huidi tzoon tzajpjoty, canaag nax ayo'n nbáadibich, ca' xymijpidägibich je mijjäydic, je teedy tungmiidpi, etz je' ajcxy huidi yaj'ixpicy Dios ñecy, e co n'ögip njugypigípyich codugüg xii.

²³ Chi Jesús nimay ajcxy nidüg'óciy:

—Pen ji pin xypanicxa'ñich, huen jáydigoydäy yci'm tzójcín etz huen xypanicxyich jabom jabom, oy nej ytimyjadipy ytimy'ayoohuipy, tim nipaady nej jihuüy ti cabígy mgruudz jabom jabom etz pajamgich. ²⁴ Huen pinjäy huidibi ca' yega'ñ yi yjugy'ájtín ma yi o'cín miid ñich ycipxi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ájtín. E huen pinjäy huidibi yegamy yjugy'ájtín ma yi o'cín miid ñich ycipxi hue' je' ypadamy yi jugy'ájtín. ²⁵ ¿Ti tüg jáy ypatpy, pen ti paady tüg'óciy cohuit'ájtín comeen'ájtín ya naaxhuiñ e nayyajtigoyii, etz ca' y'alma yajnädzögy?

²⁶ Yi jáy ajcxy pinjaty xymidzöydünibich n'ayuc, ñich je' je' jáy huidi tzoon tzajpjoty, nañ nmidzöydünibich je' ajcxy co anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ, miid ñich n'ané'min etz

nmic'ajtich etz nDéedyich y'ane'm'ajt, etz ymic'ajt, etz müid je ángeles ajcxy ymic'ajt huidibi huádz yjot yhuinma'ñ. ²⁷ Janch ñich müich ajcxy nimáy co ji jáy ma müich ajcxy huidibi ix'ipy Dios y'ané'min jayjip ca'ni anajty y'ögy.

Jesús yajtigach je ñinicx

²⁸ Chi müiductujc xiibi maabi anajty jada ayuc jadu'n capxy, Jesús huodzoñ Pedro, Juan etz Jacobo, chi müid'ajtpy jim ma tüg copjijp Dios mibijctzoo. ²⁹ Yam anajty Dios ooy mibijctzoy, co Jesús yhuñijijp oytigach, e je yhuít yjajty janch poob janch adücxp. ³⁰ Chi metz jáy ñayguéxici, müidgapxy müidmüydägy Jesús, Moisés je' anajty etz Elías. ³¹ Huidi ajcxy naygéxici janch jühuidityi anajty ajcxy je tücxin jájin müidity, nigapxcixy nimüydaccixy je o'cin huidi Jesús ypadamy jim Jerusalén. ³² Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty ajcxy chachmähuaní, chi ajcxy mi'ögtigooy. Co oy ymäyhuijixy, ijxy ajcxy Jesús y'adücxin y'ajajin, etz nañ jadu'n ijxy ajcxy je nimetzpi jáy ajcxy huidi anajty Jesús müidmüydäcxy. ³³ Jadu'n yjajty co yi jáy ajcxy puyöyduutni Jesús. Chi Pedro Jesús nimay:

—Huindzin, jotujc ñich ajt ya. Tzoc tugüg tijc yaj'oyüiyim, tüg müich mjéñüby, jadüg Moisés jéñüby, etz jadüg yi Elías jéñüby.

Pedro ca' anajty nejhüiy ti ycapxy. ³⁴ Yam ñigi anajty ycapxy co joc ñaaxcidacy huidi yajñidigoy je' ajcxy. Chi ajcxy ooy chigüy co oy joc yajñidigoydáayigixy. ³⁵ Chi tüg ayuc yajmidooy ma je joc yminañ:

—Ñich jada n'ung'ajtpy, ooy ndzocyich njihuüiyich. Amido'ijti müich ajcxy yi' y'ayuc.

³⁶ Co je ayuc y'amoñ, chi ajcxy ijxy Jesús naydüg yhuí'my, chi ajcxy nañ jadu'n amoñ. Huin't xii ni ca' ajcxy müydacy müid ni pin jadu'n nej anajty ti y'ijxcixy ti ymidoogixy.

Jesús yajtzögy tüg yeegy'anäg huidibi anajty ca'oybi müid

³⁷ Com jabom co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yminajcy ma je copjijp, chi ooy mayjáy choon oyjijpcobadüiyi. ³⁸ Chi nidügti jáy ycapxy janch mic, yminañ:

—Huindzin tun may'ajt ix ñich n'ung, yi' ñich tügpajc n'ung'ajtpy. ³⁹ Huen minájajty ca'oybi ymachyüi, chi timetiñi yaaxquégy yajyachyüi yajquidüiyi, etz yajpidzimy oy yhuin'opy y'aa'opy e adzaach y'ixmachyüi. ⁴⁰ Ti ñich may'ajt nbijctzooyich ma yi mdiscípulos ajcxy, co huen yajpidzimy je ca'oybi, per ca' yi' ajcxy ti mimadägy.

⁴¹ Chi Jesús yminañ:

—Müich jáy ajcxy huidibi ca' mübijcp ca' ajcxy mmüidpidağa'ñ yi tiy'ajt! ¿Naag xii ñich njac'idüpy ma müich ajcxy nmüimecxtüjccixipy? Müimin m'ung ya.

⁴² Co anajty yhuingoñ, chi je ca'oybi yajcidaay je yeeg'anäg, chi ooy yajyatzcooti. Chi Jesús ix'ojy je ca'oybi, e yajtzoocy je yeeg'anäg, chi yteedy yajc'idigüiyüñi. ⁴³ Chi tüg'óciy je mayjáy ajcxy ooy chigüiy müid je mäjhuinma'ñ huidi Dios ytuun.

Jesús capxpídzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

Jesús ydiscípulos ajcxy ooy jihuüiyigixy huinmaaygixy co Jesús jadu'n yminañ:

⁴⁴ —Müich ajcxy yajxon mido'mbüjccix jada ayuc. ñich je' je jáy huidi tzoon tzajpjoty, hue' nyajcüyega'ñich ma pocyjäydijc ajcxy yci'am.

⁴⁵ Je' ydiscípulos ajcxy ni ca' anajty huinjihuüiyigixy, tzigüiyb anajty ajcxy, paady ca' ajcxy jaty nej yaj'amidóogixipy.

¿Pin je' ñigi jacmüijip?

⁴⁶ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ytigüiy huinmay'ahuidijtp, nejhüihuaangixy pin je' jacmüj'idam. ⁴⁷ Jesús nejhüiy je' ajcxy yjot yhuinma'ñ huidi nayyajmüidmüydáacip ajcxy, chi tüg pi'c'anäg huijtzigy, ypidacy ma ymüj. ⁴⁸ Chi Jesús yminañ:

—Pinjaty xycöbücycich jadu'n nej jada pi'c'anäg xycöbücycich müid ñich nxii ycixpi, ñich yi' anajty ti xycöbücycich; je huidibi ñich xycöbücycich, cöbüigib je huidi ti xyquexyich ya naaxhuñ. Yi' huidibi jacmützip ma müich ajcxy, yi' je' jacmüijpi.

Pin ñich ajt ca'p xymüjotma'tim, je' ajt xymüjnicxpejtim

⁴⁹ Chi Juan yminañ:

—Huindzin, ti ñich ajcxy n'ijxcixy co tüg jáy ti yajpidzimy ca'oybi müid müich mxii müich mmic'ajt. Ti ñich ajcxy yi' nyaj'ojyich com ca' yi' ñich ajt xypahuidijtim.

⁵⁰ Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaj'ójcixy yi'; pinjaty ca' xymüidzip'ajtim, ñich ajt yi' nmüid.

Jesús jijpcogapxy Jacobo etz Juan

⁵¹ Jadu'n yjajti co tiempo yhuingoni mina Jesús ñicxip tzajpjoty, chi yhuinma'ñ pidacy co nicxa'ñ jim Jerusalén. ⁵² Chi Jesús quejxy cogapxy jayjip jättac pijctzoo. Chi je cogapxy'ajtpi ñicxy ytigüiy ma je samaritano jáy ajcxy ycajp, jättac pijctzoo. ⁵³ Chi je' samaritano jáy ajcxy ca' yega'ñ jättac, com ñejhuüiyigixy co Jesús etz ymügügtijc ñicxy anajty

ajcxy jim Jerusalén. ⁵⁴ Co jadu'n Jesús ymígüg ajcxy nejhuüy co je samaritano jäy ca' jättac yega'n, chi Jacobo etz Juan nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej m'a'ixüyb ñch ajcxy n'ocni'ane'mdüyich huen jin cäy huídibi tzomb tzajpjoty, jigix yi samaritano jäy ajcxy ycixjtáhuipy jadu'n nej je profeta Elías ytuuñ jecy'ajty?

⁵⁵ Chi Jesús y'ijxhuimbijty, oiy Jacobo etz Juan, nimay:

—Miich ajcxy ca' mnejhuüygixy ti jot ti huinma'n miich ajcxy müd. ⁵⁶ Hch, je jäy huíditi tzoon tzajpjoty, ca' ti nmiñich ya naaxhuiñ co jäy yjugy'ajt miñ nyajtigooyich, hue' jánchtiy ti nmiñich co jäy yjugy'ajt nyajtzóogibich.

Chi ajcxy ñicxni huingbi cajp jättacp.

Je pinjaty anajty Jesús panicxam

⁵⁷ Jadu'n yjajti co anajty ñicxcixy ma tüg tü'aa, chi tüg jäy Jesús nimay:

—Huindzin, ñch miich nbanicxaamy oy tim ma'amý miich mnicxy.

⁵⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huaax ymiid yi' ajcxy yjut, etz yi joon ajcxy ymiid ajcxy ype'n, ñch je jäy huíditi tzoon tzajpjoty ca' nmídidyich ma nmáhuibich ma nbócxibich.

⁵⁹ Chi Jesús nimay jadüg jäy:

—Pajamgich.

Chi je jäy y'adzooy:

—Huindzin, jayijp ñch ndeedy n'ocyajnaaxtigíhuipy.

⁶⁰ Chi Jesús ymínañ:

—Jébi yajnaaxtigíhuipy huídibi ca' xypanicxa'ñich. Nicx miich capxhuácxí Dios y'ayuc y'ané'min.

⁶¹ Chi jadüg jäy ymínañ:

—Huindzin, nbanicxamy yam. Tun may'ajt ocnajtzmazdüyigich nicxy n'ocmídcapxycíyich njuugy nmígügich huíditi jim ma ñch ndijc.

⁶² Chi Jesús ymínañ:

—Pinjaty yhuinma'n ti pidágy co Dios ytung tunaani, ca' huaad ixmach je tung, tim jadu'n nipaady nejhuüy tüg jäy ti ytigíy naaxjidziztzi müd arado, e ca' huaad y'ijxhuimbity com co huinduum arado nicxíhuipy.

10

Jesús quejxhuácxý je nidugi'pxmajcpi

¹ Huin'it co jada jadu'n ti ñaxy, chi je Huindzin Jesús huin'ijxy jatugi'pxmajc y'ixpijcpidijc, chi quejxígy cogapxy metz metz ma tüg tüg cajp majaty ñicxa'n. ² Chi Jesús nimay yi' ajcxy:

—Janch je cosecha ooy ti yhuindüy, yi midumbi janchtiy hueeni. Chojcxy co nbjctzóohuim ma nHuindzin Dios co huen quexy ytumbidijc ma yi cosecha. ³ Nicxcix, ñch miich ajcxy nguejxpy jadu'n nej cöbixy y'ung yhuídity pa'uc agujc. ⁴ Ca' mminicxcixy mbijty, ni mxácxuamy, ni mgíg, e ni pin ca' mgapxpcxcixipy tü'am. ⁵ Co ajcxy mdigíhuipy huenytmítijcity, jayijp ajcxy mináangixipy: “Ji jotcujc'ájtín ma jada tijc.” ⁶ Pen yung naxy je' ajcxy yajpaady, miich ajcxy je mgapxpoocxin jotcujc'ajt myegipy ma je' ajcxy; pen ca' ajcxy yjadú'nity, naadigí'adip huíditi anajty ti mgápxcixy. ⁷ Nañ hui'mgix ma je tijc, chi ajcxy mgayipy m'ügipy huíditi je jäy anajty ajcxy xymooyb, com je tumbi paatip je' je ymuju'n. Ca' ajcxy mhuididipy jayjin jaydijc. ⁸ Huenytmíyhuíditi cájpity ma anajty mdigíyigixy, pen je jäy ajcxy xycöbijcp, caaygix uuccix huíditi anajty jäy ajcxy xymooyb. ⁹ Yajtzóocxix yuujäy pa'mjäy huídijaty jim ma je' ajcxy yajpaady, etz yajnimaaaygix: “Je Dios y'ané'min huingóniñ yi' ma miich ajcxy.” ¹⁰⁻¹¹ Huenytmíyhuídicájpity ma anajty mdigíyigixy, e ca' anajty jäy xycöbigaangixy, co ajcxy mdzonaanip, nimaaygix: “Yi mgajp naaxjoc huíditi ti ypety ma ñch ndecy nhuinnebaamyich, yi' je' ijxpejt co Dios ajcxy xychaachytunipy. Chi nejhuüygix miich ajcxy jada co je Dios y'ané'min ti ymihuingoni.” ¹² Hch miich ajcxy nimayb co huin'it xii co anajty yajhuaad'aty, Dios nigí tzaachytunaangixy je jäy huíditi ajcxy ca' miich ajcxy xycöbiga'n, ca'ydi Sodoma cajpjäy.

Je cajp huídijaty ca'p ycapxymidoy

¹³ Chi Jesús yjacmínañ:

—¡Miich ayoob ajcxy Corozin jäy! ¡Miich ayoob ajcxy Betsaida jäy! Co jim ma je Tiro cajp etz Sidón cajp caytuni cayjajti je Dios ymíjhuinma'n huíditi tyunyii ti yjadyii ma miich ajcxy, jécyp ixypipy ajcxy yjothuimbijtni, etz ti yajniquécxcixy ixypipy müd je yhuít íñaaygixy saci nijen nicuyjam ixuyjam (je' je tiy'ajt co ooy ytajcixy ymaygixy müd ypocy ycixpi). ¹⁴ Janch jadu'n yjadipy co anajty Dios yajnigódogíy, nigí o'ctiy miich ajcxy ayo'n mbaadüyb ca'ydi

jadu'n nej Tiro jāy etz Sidón jāy. ¹⁵ E miich ajcxy Capernaum jāy ajcxy, ζnej mmīnaangixy mājātcixipy tzejpjoty? Hue' m'idaaccixy miich ajcxy ma yi ayoodactuuby.

¹⁶ Je jāy ajcxy huīdi miich ajcxy m'ayuc xymidoohuip, nañ xymidoohuīb yi' ajcxy iħch n'ayuc. Je jāy ajcxy huīdibi miich ajcxy ca' xy'ixa'ñ, nañ ca' je' ajcxy xy'ixa'ñiħch; e pinjaty ca' xy'ixa'ñiħch, nañ ni ca' yi' ixaangixy je Dios je huīdi ti xyquexyich ya naaxhuñ.

Chi ajcxy je nidugi'pxmajcpi yhuimbjātcixni

¹⁷ Chi je nidugi'pxmajcpi huīdi Jesús yquejx ayuccapxhuācxi yhuimbjāttay ajcxy janch jotcujc, ymīnaangixy:

—Ixti je ca'oybi ti iħch ajcxy xycapxycōbjccixy mīid miich mxii.

¹⁸ Chi Jesús ymīnañ:

—Ti n'ixyich nej je ca'oybi yhuindzin ti ycāy, jadu'n nej jihuiy ti ycāy ti ycodigiy tzejpcixy, jadu'n nej tūg huīdzc. ¹⁹ Īħch miich ajcxy mic'ajtini ti nmoogyixy, jaydēbi ca'oybi ca' xymimadaaccixipy, tim jadu'n nipaady nej jihuiy tza'ñ etz ca'ty myajhuācpejtixy e ca' nej mājātcixy. ²⁰ Niģi miich ajcxy jotcujc'ājtix co ajcxy mxii y'ijtcixy cojay jilby tzejpjoty, ca'ydi co ajcxy ca'oybi xycapxymidoogyixy.

Chi ooy Jesús yjotcugiy

²¹ Huin'it Jesús yjotcugiy mīid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ymīnañ:

—Nyajnajxypich Dioscojuyip ma miich, Dios Teedy, tzejpjoty Huindzin etz je naax-huiñybi Huindzin, co ti myūch jada mijhuinma'ñ ma yi cohuinma'ñ jāydijc, etz ti myajne-jhuīy je jāy huīdi ca' y'ixpicyty. Dios Teedy, jadu'n miich ti mduñ com jadu'n miich ti mjāygidacy.

²² Ndēedyich ti xyajcīdigiydāyich tūg'ōciy tijaty mic'ajt oy'ajt. Ni pin ca' iħxcajp pin je' Dios y'ung'ajtpy, jēyi nDēedyich tūgpajci pin xy'ijxcajpich. Ni pin ca' iħxcapy pin je' nDēedy'ājtypich, jēyi je Dios ung tūgpajci huīdi iħxcajp, etz jacjadyi ma je ung yajniģuēxiga'ñ.

²³ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty yi' ydiscipulos ajcxy, ahuingujc ajcxy nimay:

—Jotcujc ajcxy je jāy ajcxy huīdi iħxcixp jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy. ²⁴ Īħch miich ajcxy nimayb co ooy may Dios y'ayucnajtzcapxīy etz rey ajcxy ja'ixa'ñ huīdibi miich ajcxy m'ijxpy, e ni ca' ajcxy ixy; etz jamīdoo'ida'ñ huīdi miich ajcxy mīdooyb, e ni ca' ajcxy mīdooy.

Ijxpejt ma tūg samaritano ojjāybi

²⁵ Chi tūg jāy huīdi yaj'ixpijcp Dios ñecy ytinaay'ahuīy jot'ixy huinma'ñ'ixy Jesús, chi y'amidooy:

—Huindzin, ζti huaad ndunipich co iħch jugy'ajtin huinixiibi nbāadibich?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—ζTi jaybētyip ma yi Dios ñecy? ζNej mhuinjihuīy co mnecycapxy?

²⁷ Chi je ley huindzin y'adzooy:

—Mdzogipy mjihuīhuipy mHuindzin Dios mīid tūg'ōciy m'aa mjot, mīid tūg'ōciy m'alma, mīid tūg'ōciy mmijaa, etz mīid tūg'ōciy mjot mhuinma'ñ, e mdzogipy yi mijin midijc jadu'n nej miich ci'm naychogyi.

²⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ooy yajxon m'adzooy. Tun yi', e mdzināhuip huinixi.

²⁹ E je' nañ jadu'n tim tiy ñejhuīhua'ñ, nimay Jesús:

—ζPin iħch nmīdijc'ajtpy?

³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Tūg jāy choñ jim Jerusalén ycidāgy anajty jim Jericó, chi oy meetzpi minaybadyi. Chi ajcxy tūg'ōciy yhuīt e tijaty yi' anajty ymīid pijctaa. Chi ajcxy ooy huīnhuoyjy jijphuoopy huīngoxy jijpcoxy, chi ajcxy ixmach jahueeng'ōgy, chi ajcxy ñicxni. ³¹ Tūg judio teedy ymīnagīy ma je jimbī tū'aa. Co y'ijxy je tzaachijāy, chi jūyōñajxy. ³² Nañ jadu'n ymīnagīy ma je jimbī tū'aa tūg levita jāy huīdi tuumb ma Dios ytijc, co jim yjāty mīhuīngon je tzaachijāy, co oy ixy, nañ chi jūyōñajxy (ca' pa'ayooy). ³³ Chi tūg samaritano jāy anajty jim naxiy, co mīhuīngoñ je tzaachijāy, co oy ixy, huin'it ooy pa'ayogooty je tzaachijāy. ³⁴ Chi je' nimijhuāgy, chi puji e xojtzi je chaachi'au, nañ tzooyiī chaachi'au mīid aceite etz vino. Chi yaj'iyujcpety, e yajnicxy jim ma yjāttac, e jim cuend'ajty. ³⁵ Com jabon co anajty ñicxaani, chi yajpidzimy mejtz denario meeñ, moy je codijc nimay: “Cuend'at jadaaabi tzaachijāy, jadu'n nej anajty mjacmeeñyajtuñ, co iħch anajty nhuimbityich huin'it nmīgūedipy.” ³⁶ ζMa je nidugi'ģpi jāy pin je oybi ti tuñ mīid je jāy huīdi anajty je meetzpi ti ymeechyī ti yajtzaachiyi?

³⁷ Chi je jāy huīdi Dios ñecy yaj'ixpijcp Jesús y'adzooy:

—Je huīdi ti yajtuñ je pa'ayo'ñ.

Chi Jesús ymīnañ:

—Nicx miich, e tun nañ jadu'n pa'ayo'n.

Jesús yajpaady ma Marta etz María ytiyc

³⁸ Chi jadu'n yajty co Jesús anajty ytüyöy, chi ytiyüy ma tüg mutz cajp. Jim anajty tüg töxyjäy huidi anajty yxi Marta, yi' yajjättaci ma ytiyc. ³⁹ Je Marta ymiid anajty tüg y'uch töxyjäybi huidi anajty yxi María, chi je' y'ixtacy ma Jesús ymiyc, amidoo'ijti je' y'ayuc. ⁴⁰ Chi je Marta ooy anajty jim chachjöttigoy tuñ anajty tigatii ma ytiyc, chi nimijhua'cy je Jesús nimay:

—Huindzin, ¿ca' nej mnayjihuiyüii co #ch naydüg yam tzach nayyajtufüiiijichi? Nima' yi María co huen xypubétyich.

⁴¹ Chi Jesús yminañ:

—Marta, Marta, yi maytng miich mdzachmijöttigooyb. ⁴² Tügpajc ji, huidibi ooy ycopicyip. Yi María ti yi' huin'ixy je oybi huidi ni pin ca' ypiçiyb.

11*Jesús yaj'ixpiyc nej jëbi mibijctzoohuim Dios*

¹ Jadu'n yajti co Jesús anajty Dios mibijctzoy ma tüg it lugar, co yajmay, chi tüg discípulo ñimaay:

—Huindzin, yajni'ixiçyich ajcxy tzajcapxycapxi, jadu'n nej Juan yajni'ixiçy yi' ydiscípulos ajcxy.

² Chi Jesús yminañ:

—Co ajcxy Dios mmibijctzohuipy, jadu'n mináangixipy:

Dios Teedy, miich huidi tzajpjoty tzinaayb, huindziçy miich mxii y'ity. Huen miñ ya miich yi m'ané'min. Huen mdzóçin yajcuyduñ ma je jäy yjot yhuinma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jiiy tzajpjoty.

³ Mooygich ajcxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

⁴ Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huidibi #ch ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej #ch ajcxy nmeeçyich huidibi ajcxy xymidundigooybich. Ca' m'a'ixy co #ch ajcxy huinma'ñ tigoyipich. Yajnihuaatzçich ajcxy ma yi jibicpi.

⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Pinjaty ji ma miich ajcxy huidi tüg ymügüg müid, co ninicxipy mijcoodz e mnimähuipy: “Mügüg, tun may'ajt yajpijctzoogich tugüg mdzajcaagy. ⁶ Tüg #ch nmügüg ti xyñimiñich huidi tüyöyp, etz ca' nmüdidyich ti nmöhuibich.” ⁷ Chi je jäy y'adzooy jiiy tigoty, yminañ: “Ca' xy'amayiyich. Ti #ch ndijc n'agiyni, etz n'ungich yam nmüidich çijx'am; ca' njatyich nej nbidigibich etz nmöhuipy huidi mbijctzooyb.” ⁸ #ch miich nimaayb, oy ca' tzojc nipidiga'ñ ymöhuamy huidi pijctzoo co migüg'adyii, hue' ymöhuamy jaydëbi ca'ydi yjac'amayiyii, chi yegipy tüg'öçiy huidi yajmayjaitpy. ⁹ #ch miich ajcxy nimaayb: Pijctzóogix, e myajmöhuiipy ajcxy. Ixtaaygix, e mbaadipy ajcxy; cogapxiçyçix, ahuädzip ajcxy mdijc'aguu. ¹⁰ Tüg'öçiy je' pin pijctzoob tijaty ma Dios, cidigihuüb; pin y'ixtaayb, ypaadipy; pin cogapxiçy, yaj'ahuatziiç ytiyc'aguu.

¹¹ ¿Pin ungeedey ji ma miich ajcxy pen y'ung ypijctzoob tzajcaagy, nej mmöhuipy tüg tzaaji? ¿E pin ypijctzooyb acx, nej jëbi mmöhuipy tüg tza'ñi? ¹² ¿Pen ypijctzooyb tzeydüty, nej jëbi mmöhuipy ca'ty? ¹³ Pen miich jibicjäy ajcxy mnejhuüy nej oybi m'ung móoygixipy, ¿nej ca' mdijy yjanchity co mDios Teedy tzajpjotyçi ymóoygixipy je Espiritu Santo, pen miich ajcxy mmibijctzohuipy?

Yajniçjccixy Jesús co müidity mujcu'ymic'ajt

¹⁴ Chi Jesús anajty yajpidzimy tüg ca'oybi ma tüg jäy huidi anajty uumip. Jadu'n yajty co je ca'oybi ypidzimy, chi je uum ycapçiy. Chi je mayjäy ooy jihuiy huinmay. ¹⁵ Nijjëty jäy yminaangixy:

—Jesús mijhuinma'ñ ytumyb müid je Beelzebú ymic'ajt, je ca'oybi yhuindzin, paady ca'oybi yajpidzimäy.

¹⁶ Jacjaydiibi jäy ajcxy co jot'ixaangixy huinma'ñ'ixaangixy Jesús, pijctzooy ajcxy Dios tüg ymijhuinma'ñ. ¹⁷ Co Jesús nejhuüy nej je' ajcxy jot'adyii huinma'ñ'adyii, chi nimay:

—Co tüg gobierno ñaybiç-huäçxyii, chi ñaychiptünigixy miñ xyipy; ñayajçijçigixy ñayajtigóoygixy; co tüg quëx jäy ñaybiç-huäçxyii, nañ jadu'n je' ñayajçijçigixy ñayajtigóoygixy. ¹⁸ Pen je mujcu' ajcxy ñaybiç-huäçxip, ¿nej jada je mujcu' y'ané'min yjac'idipy? Miich ajcxy minamb co #ch müid ndüñich je Beelzebú ymic'ajt co #ch ca'oybi nyajpidzimy. ¹⁹ Pen jadu'n yi', ¿pin je mic'ajt mooyb huidi miich ajcxy xypahuidjtr co yajpidzimy je ca'oybi? Paady yi' ajcxy ci'm yajniquëçip co miich ajcxy mdundigooygixy mgapxtigooygixy. ²⁰ Pen #ch müid Dios y'ané'min nyajpidzimyich ca'oybi, janch jada co Dios y'ané'min ti yjaty ma miich ajcxy.

²¹ Co tüg micjâybi mîidîty maydujt, e ñaycuend'adyii yajxon, ca' je' ytigoyîpy tijaty ymîid.
²² Co yjâty jadûg jây jacmicpî ca'ydi je', chi ymîmadâgyii, e ypijctâyii tûg'ôciy ytujt huîdi anajty ooy jot'amîj'adyii, e yajhuâcxîpy tijaty anajty ymîid.

²³ Pinjaty ca' xymîjnicxpétyich, nmîdzipich yî'. Pinjaty ca' ytuñ mîid ñich co jây nyaj'ixpicîyich Dios yti'y'ajt, hue' je' ajcxy jây yajhuinma'ñydigooyb.

Je ca'oybi co jadûg'oc yhuimbijty

²⁴ Co je ca'oybi ypidzimy ma je jây, chi je' ñicxy jim tîtznaax ijxtâgy co ypocxa'ñ. Co ca' paty ypocxtac, huin'it ymîna'ñ: "Huimbidaambich ma je jây yjot yhuinma'ñ ma ñich ti n'octzombi." ²⁵ Co je ca'oybi yja'ty ma anajty ti chinây, chi paady je jây yhuinma'ñ janch yhuâdzity janch ooy jadu'n nej tûg tijc huîdi janch huâdz pedîgity. ²⁶ Chi je ca'oybi ñicxy, e mîid miñ jahuixtujc ca'oybi jacjîbicpî ca'ydi je'; chi ajcxy ytigîy ma je jây yjot yhuinma'ñ, e chinây ajcxy jîlby; huin'it je jây jac'o'ctiy oy yjajtnî ca'ydi jadu'n nej anajty jayjîp'aty.

Huîdi ajcxy janch jotcûjîcîp

²⁷ Co Jesús jadu'n anajty ymîna'ñ, chi tûg tûxyjây mayjây agujc mic ymîna'ñ:

—Jotcujc je tûxyjây huîdi ti xyajpî'c'aty etz huîdi xyajyeegy.

²⁸ Chi Jesús ymîna'ñ:

—Je' jacjotcujc pinjaty Dios y'ayuc midoohuip etz cuyduunip.

Jîbicjâydic pijctzoogîxy tûg tîy'ajt mîjhuinma'ñybi

²⁹ Co je mayjây ajcxy jûbigîy, chi Jesús ymînandacy:

—Jadachambi jây ooy ajcxy yjîbicjâyity, ypijctzooyb ajcxy mîjhuinma'ñ ijxpejt. Ni camina Dios ajcxy ycamôhuîyb ijxpejt, jêyi tûgpajc Jonás y'ijxpejt yajmôhuîp. ³⁰ Com jadu'n nej je Jonás jecy'ajty ijxpejt yejcy ma je Nînive jây, nañ jadu'n ñich, je jây huîdi tzoon tzajpjoty, nyegaamyich ijxpejt jadachambi tiempo mîid jây ycîxpi. ³¹ Je tûxyjây reina huîdi tzînay jecy'ajty ma madzâcruudz ypidzimy, yî' je' xîdâhuam jadachambi tiempo jây co anajty Dios tîyduna'ñ mayjây, etz yajpocycâhuîpy ajcxy. Ixtî ma naaxhuîñybi ycgogîy jim je reina chooñ co anajty amîdo'idani je rey Salomón ycapxy y'ayuc. Jî naaxhuîñ jadachambi tûg Dios yti'y'ajtmîdîpî jacnîgi ymîjity ca'ydi Salomón anajty. ³² Co anajty Dios tîyduna'ñ yî may naaxhuîñyây, chi je jây ajcxy huîdîbi anajty cogajpîp jim Nînive pidîgaangîxy etz yajpocycâhuaangîxy jadachambi naaxhuîñyây. Com je Nînive jây jothuimbijty je' ajcxy co Jonás Dios y'ayucnajtzcaxîyî. Jî jadachambi tûg Dios y'ayucnajtzcaxîyîbi jacnîgi ymîjity ca'ydi jadu'n nej anajty je Jonás.

Je tîy'ajt huîdîbi nîpaady nej lâmpara ma ajt nînîcîx

³³ Ni pin ca' yûch je jîin huîdi ti nôgpîty, ni ca' pidâgy jîlby cajón pa'tci'py, jêyi janchtîy pidâgy je jîin ma jîindîcxpejt, jaydêbi co pinjaty ytigîhuîpy tigoty, codîcxîib je jîin. ³⁴ Je jîin ma mîich ajcxy mînîcîx je' yî' mîich ajcxy mhuîin. Pen oy mîich ajcxy mhuîin, nañ jadu'n tûg'ôciy mîich ajcxy mînîcîx ymîid yî' tîicxin. Pen ca' y'ôyîty mhuîin, nañ jadu'n ajcxy yî' mînîcîx yajpaty agootztuum. ³⁵ Cuend'âjtcîx yî' tîy'ajt huîdi mîich ajcxy mîid, ca' mgoyûtzcîxy, com co jadu'n nîcxy y'ahuîmbity nej cootzpî. ³⁶ Pen mîich mdîy'ajt codîcxîy y'tîty mîid Dios yti'y'ajt, tûg'ôciy quêxîgtâhua'ñ janch huâdz.

Jesús ca'p jâygidacî je fariseos etz je escribas ajcxy yhuinma'ñ

³⁷ Co Jesús ycapxtay, chi tûg fariseojây may'ajt pijctzoy huen nîcxy mîid cayîi. Co Jesús ytîjctîgîy, chi y'ixtacy ma je caybejt. ³⁸ Co je fariseojây îjxy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi ooy huînmay nej co Jesús ca' ñayyajpocyhuâchyî mîid nîi jayjîpnî ma anajty ca'nî ycaayñî. ³⁹ Chi je Huîndzin Jesús ymîna'ñ:

—Mîich ajcxy fariseojây, ooy mnaybîdaaccîxy tudâgyjây ma jây ajcxy yhuîndu e ca' yjâñchîty; chi jada' ma mjot mhuînma'ñ mîich ajcxy ooy m'adzocîy, etz mîid ajcxy jîbic-huînma'ñ; tîm jadu'n nîpaady nej myajhuâch ajcxy yî' tasi nînîcîx, yî' txyñînîcîx e chi ajcxy yajhuî'mgîxy jîbicpî je tasioty je txyjoty. ⁴⁰ Mîich ajcxy ca' Dios y'ayuc huînjîhuîybi! ¿Ca' mnejhuîyîgîxy co yî' pin ti txyñînîcîx yajcojy nañ ti yajcojy txyjot? ⁴¹ Tun mîich ajcxy oyjây'âjtîin, huîn'it janchtîy anajty ajcxy mhuâdzity ma mjot mhuînma'ñ.

⁴² ¡Ay mîich ayooîi ajcxy fariseojây! Com mbîdaaccîxy abîcy tûg pîcy je majcpi mîid yî' Dios ycîxpi îxtî yî' tzajnimang, yî' ruda, etz tûg'ôciy aay ujtz. Chi jada' ca' mduñ je oyjây'âjtîin etz tîy'âjtîin jadu'n nej Dios tzocy. Hue' je' oy mduñ co tijaty abîcy mbîdâgy mîid Dios ycîxpi, nañ jadu'n copîcy oyjây'âjtîin mdunîpy etz Dios yti'y'ajt mguydunîpy.

⁴³ ¡Ay mîich ayooîi fariseojây ajcxy! Co ooy m'adzôjîcîxy je ñaybejt huîdi còduum ma naymujectac, etz ooy m'adzôjîcîxy co huen jây ajcxy xycapxpocxcîxy oy huîndzîgîy mayjây agujc.

⁴⁴ ¡Ay miich ayoobi ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios yley etz miich fariseojäy ajcxy! Oy mjanaybidáacigixy oyjäy e ca' yjáncity, ca' mguydungixy Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady miich ajcxy nej öcpi jut huidi ca' yquëxígy, chi jäy yöy nigix, com co ca' ñiguëxígy.

⁴⁵ Chi tüg jäy huidibi yaj'ixpijcp Dios y'ayuc ymíñañ:

—Huindzin, co jadu'n miich míñañ, nañ jadu'n ñch ajcxy ooy jibic nayjihuiyigixy.

⁴⁶ Chi Jesús ymíñañ:

—¡Ay ayoob miich ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Miich ajcxy mgójcixyp canaag costumbre huidi je jäy ajcxy ca' mimadäga'ñ, e ca' ajcxy mba'ayoogixy, tim jadu'n nipaady nej jihuiy tüg tzimiy ti mmooygixy jemxypi huidi ca' je jäy ajcxy mimadäga'ñ, e miich ajcxy ni ca' mgíhuax jëda'ajty mgayajpadaangixy je tzimiy.

⁴⁷ ¡Ay miich ayoob ajcxy! com myajcojxixy je ögpi jut ma je Dios ayucnajtzcaxpiybi naaxtigiy, je huidi m'ap mdeedy ajcxy yaj'o'c. ⁴⁸ Jadu'n yajhuinjihuíy nej jihuiy miich ajcxy ooy mjäygidägy jadu'n nej ajcxy m'ap mdeedy ytundigoy. Janch yi' ajcxy yaj'ögy Dios y'ayucnajtzcaxpiybi, e miich ajcxy myajcoj je öcpi jut ma ajcxy je' ñaaxtigiy.

⁴⁹ Paady yi Dios jadu'n huinmay, e míñañ: Nyajñiguexipyich miich ajcxy profetas etz y'ayuccapxhuäcxpi, e miich ajcxy myaj'ögip nijëjity, etz jacnaagity mbahuidijttáccixipy. ⁵⁰ Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je ypocy huidi y'ap yteedy ajcxy ytuñ, com maabi naaxhuñ chondägy, yi' ajcxy yaj'ögy Dios ytiy'ajtmüdpí. ⁵¹ Janch nimaaybich miich ajcxy co Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je y'ap yteedy ypocy co ajcxy yaj'o'cy Dios ytiy'ajtmüdpí chondägy ma Abel, ixti Zacarías huidi jäy yaj'o'c ma Dios ytiy'aj tibatigujc.

⁵² ¡Ay miich ayoob ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Ca' miich ajcxy m'ixpiga'ñ Dios ytiy'ajt, nañ ca' mdzocy co yi jäy ajcxy ixpigipy; tim jadu'n nipaady nej jihuiy ti mbicy je tijc ahuast e ca' miich ajcxy mdigíhua'ñ, e ni mgatzojccixy co huingbi nicxy ytiyigiy.

⁵³ Co Jesús anajty jadayaab ayuc yajñimaaygixy, chi je Dios y'ayuc huindzin etz yi fariseojäy ajcxy jotmätcooty chi yaj'amidogoty ajcxy may ayuc. ⁵⁴ Ñayñimáayigixy miñ xyipy co huen amido'ijt Jesús y'ayuc, jigix jëb páatcixipy huidi jëb müd xigixipy.

12

Jesús yaj'ixpicy co ca' huaad pinjaty naybidaaci oyjäy pen ca' yjáncity

¹ Chi je mayjäy ooy nimujcy Jesús, janch jadu'n ñay'adijy ñay'agodiigixy, chi Jesús nimaydacy je' ydiscipulos jayjip:

—Nigüendi müd yi fariseojäy ajcxy nej ajcxy yjäyay'ixpijccixy. Yajxon yi' ajcxy ycapxy ymiydägy, chi ca' cuydungixy. ² Ca' ji ti huidi ijtp ayüch nicxy ycaayajnejhuíy, nañ ni ca' ji ti huidi ijtp ameech nicxy ycaniguëxígy. ³ Huen huidi ayuc miich ajcxy ameech mgapxy, yajnejhuíhuip yi'. Huen huidibi ayuc huidi ti mnayyajñimáayigixy ameech jüby tigoty, mic yajcapxhuäcxip tijc nigíxy.

Pin jëbi huaad ndzigíyim

⁴ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Miich ajcxy nmigügtijc, ñch miich ajcxy nimaayb co ca' mdzigíyigixy yi jäy ajcxy huidibi ninícx yaj'o'cp, com ca' jac ni ti ajcxy tunipy. ⁵ Hich miich ajcxy nyajni'ixihuipy pin huaad jëbi mdzigíyigixy. Yi' janch mdzigíyigixy yi Dios huidibi jugy'ajt pijcp, e huin'it müd je' ymic'ajt jëbi quexipy m'alma ma je mij jün. Yi' janch mdzigíyigixy yi'.

⁶ ¿Nej ca' jäy ajcxy ytoogyii migoox joon müd metz pi'cmeen? Dios ni tüg yi' ajcxy ca' jäy digoooyity. ⁷ Ixti mgóhuay ajcxy ac michoy Dios müdity. Ca' mdzigíyigixy, jactzou nigí miich ajcxy ma Dios ca'ydi pi'cjoon ajcxy.

Je pinjaty ca'p midzöyduñyii Jesús mayjäyoty

⁸ Hich miich ajcxy nimaayb co pinjaty ma miich ajcxy huidi capxpídzimp mayjäyoty co xymbicyich xymjpidägyich, ñch, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, ngapxpídzimipyich co ti ngöbicyich jadu'mbi jäy ma Dios y'áñeles ajcxy yhuinduu. ⁹ Pinjaty ca' xycöbicyich mayjäy'agujc, nañ jadu'n ñch yi' ca' ngöbigipyich jüby ma Dios y'áñeles ajcxy yhuinduu.

¹⁰ Tüg'öcxy jäy huidi jadu'n ñch, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, xyñigapxp xyñi'ojíyibich Dios huinmecxiib. Chi jada' pinjaty nigapxp ni'ojíyib je' Dios yjihui'ñ (je Espíritu Santo), yi' janchty Dios ca' yhuinmecxiyb.

¹¹ Co mmidzip ajcxy xyajnícxip ma naymujctac, ma codungdijc, etz tungmüdpí yhuinduu, ca' mdájip mmáyip nej m'adzöogixipy, e ca' mhuinmayipy nej ajcxy m'adzohuipy. ¹² Com je Dios yjihui'ñ huin'ity ajcxy xyajni'ixihuip nej huaad m'adzoogixy.

Naygüend'ajtigixy ca'p adzojccixy comeen' adí

¹³ Chi nidügti je mayjäy ymíñañ:

—Huindzin, nima' n'ajchich co huen yajhuäcxy müd ñich huidi ndaj ndeedyich ñidungiy.

¹⁴ Chi Jesús ymínañ:

—Yëydijc, ca' ñich ni pin ti xypidägyich ane'mbi ma miich ajcxy etz yajhuäcpxi.

¹⁵ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Ijxcix naygüend'ájtigix, ca' m'adzojccixy comeeñ'adii, com je m'alma yjuy'ájtín ca' je' nidzoocin'adyii huidijaty miich ajcxy müd.

¹⁶ Chi ajcxy yajnimay tüg ayuc, ymínañ:

—Jim anajty tüg comeeñyäjy huidibi anajty ooy mij ypidägy yajpidigy. ¹⁷ Je comeeñyäjy anajty ooy ci'm huinmay ma yjot yhuinma'ñ, ymínañ: “¿Ti n'octunipich com ca' nmüdidyich ma nyajñigidägibich yi tüibi y'ity?” ¹⁸ Chi ymínañ jotjoty huinma'ñyoty: “Nyajpidicñibich ndzëx, e ngöjibich jacmijpi, chi tüg'öciy jüby nbidactähuibich tüibi y'ity.” ¹⁹ Co jadu'n ndunipyich, chi jëbi jotcujc ndzinähuibich, com ooy anajty nmüdidyich pidägy yujcpiy, jëbi canaag jimijt nibooxcyich etz jëbi ngay n'ügyich jotcujc. ²⁰ Chi Dios nimay je comeeñyäjy: “Ooy jibic-huinma'ñ miich müidity. Cham coodz ñich miich nibijctzohuuaaniy yi m'alma (m'ögip), e co anajty ti m'ögy yi huidibi ti myujcpiy, ¿pin yi' je'adib?” ²¹ Jadu'n yjaty yi' ajcxy huidibi ymeeñ'idi'ñ ci'm yujcpijcp, ca' yi' ajcxy jüby ycomeeñyity ma Dios yhuinduu.

Dios ycuend'ajtpy y'ung y'anäg

²² Chi Jesús nimay je y'ixpijcpidijc:

—Paady ajcxy nimaaygixy co ca' huaad mjottigooygixy ma yi mdzinäayin yi mjuy'ájtín, huidi mjüxcixipy mgáaygixipy, huidi müd mninix mxóxcixipy. ²³ Yi jugy'ajt jacñigi tzou yi', ca'ydí yi caayin uucin, etz je mninix jacñigi choohuity ca'ydí huit. ²⁴ Ijxcix yi joogy ni ca' ñipy, ni ca' chüjccixy, ni ca' müidity ytijc ni chëx, e Dios yi' ajcxy mooyipy huidi yjüxcixixyp, ¿nej cayjacñigi miich ajcxy mdzoohuity ca'ydí joon ajcxy? ²⁵ Ca' ji ni pin ma miich ajcxy pin jadipy nej ñayijtpzomihuib jadüg cínuux. ²⁶ Pen ca' mjajticy nej mdüngixipy huidi hueen huinma'ñ, ¿nej co mdzachmijottigooygixy yi tzinaayin yi comeeñ'ájtín?

²⁷ Ijxcix yi aaybijy nej xóxyity, ca' ytaaccixy ni ca' yxuuygixy. ñich miich ajcxy nimaayb, co ni je rey Salomón müd tüg'öciy ymeeñ' ca' ñayxoxi jadu'n nej jada aaybijy ujtzpijy. ²⁸ Pen jadu'n Dios xoxy yi aay yi ujtz huidibi cham jajtíp ma yi tungop, e com jabom ti anajty ñiicxi, Dios xypubedipy xypudigihuipy nígi miich ajcxy huidi hueen mibijcp. ²⁹ Ca' miich ajcxy mhuinmay'ahuidjtcixipy ajcxy ti mgáaygixipy m'úuccixipy. ³⁰ Yi naaxhuñyäjy ajcxy ymjottigoyb anaxy tüg'öciy caayin uucin, huit etz tijaty. Miich ajcxy huidi mijpidacp Dios, Dios Teedy ñejhuñyib co copicy ajcxy müd'adipy caayin uucin etz huit tucxy. ³¹ Jayijp mijottigooygix Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi jada' tüg'öciy huidi ajcxy myajmayjaty mbáatcixipy yi'.

Jugy'ájtín mijpi jüby tzajpjoty

³² Chi Jesús yjacmínaañ:

—Ca' miich ajcxy mdziügigixy, miich ajcxy mñihueeñity, per mDios Teedy yega'ñ ane'mdac tzajpjoty müd miich ajcxy ycixpi. ³³ Toocix tijaty miich ajcxy müd, nimooygix ayoobitijc. Yaj'oyüygix meeñ'idi'ñ huidi ca' y'amijihuipy ni camina. Yaj'oyüygix tüg pidägy, janch mij e janch oy, jüby tzajpjoty huidi ca' ycixipy ytigoyipy, ma ca' meetzpi huaad ytigiy, ni ucxyting ca' yajhuindigoyipy. ³⁴ Pen miich ajcxy müd mgomeeñ'ájtín ya naaxhuñ, yaayi je mjot mhuinma'ñ ajcxy. Pen mdzojcp ajcxy je oybi huidi Dios yegamy, nañ müd'ájticy jim jabom jabom mjot mhuinma'ñ ajcxy ma Dios.

Tzoc íjtín ni'ixi'

³⁵ Chi Jesús yjacmínaañ:

—Ni'ixüygix mjot mhuinma'ñ jadu'n nej jihuñy mhuit myujc'ameetcixy co mdunaangixy, etz jadu'n nej jihuñy lámpara mnögpjccixy co mdzumnaaangixy m'ahuixaangixy je huindzin. ³⁶ Ni'ixi'ijtcix jadu'n nej jäy huidi yhuindzin ahuijxp, co anajty yhuimbity co anajty ti y'oy ma jäy ti ypicy, chi co anajty minipy ycogapxi, mic'amy myaj'ahuädzity ytijc. ³⁷ Jotcujc ajcxy je tumbi co je yhuindzin anajty yjädy, e paady chumnajx juugy. Janch nimaaybich miich ajcxy co je tumbi ajcxy yhuindzin anajty yjädy, chi yhuít yujc'ameedipy, chi ajcxy yaj'ixtägipy ma caybejt, yajcayipy yaj'ügipy. ³⁸ Oy miinipy je huindzin mijcoodz o moñyi, e páadip je tumbidijc ajcxy jim chumnáxcixy juugy, jotcujc je' ajcxy je jadu'mbi tumbidijc. ³⁹ Nejhuñyigix jada co je codijc ixipy nejhuñhuipy ti hora ymína'ñ je meetzpi, chi juugy ixipy chuumnaxa'ñ, e ca' cüyegipy ytijc nicxy jäy tigoty ymeech. ⁴⁰ Miich ajcxy nañ jadu'n ijtcixy ni'ixi', mína anajty ca' ti mhuinmaaygixy, huin'it miina'ñich ñich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty.

Je tumbi tudägpyi etz je tumbi ca'pi ytuädgyity

⁴¹ Chi Pedro Jesús nimay:

—¿Pin jada ti myajnimaayb jada ayuc huidi ti mgapxy, ñich ajcxy, o nidüg'öciy jäy?

⁴² Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Huidibi tumbi je' ya huidi tumb müd yhuindzin janch cixyot huinjot huidi müd yhuujy'ajt ycuyc'ajt huidi je yhuindzin mooyip ané'min ma ytijc, huidi yajnidigägyb tumbidjic nej ypaadyi. ⁴³ Jotcuyc je tumbi co anajty je' yhuindzin yhuimbity e padüyb ti cuyduñ jadu'n nej anajty ti ñimäy. ⁴⁴ Janch ñich miich ajcxy ñimäy co je tumbi huindzin yajmihui'mdähuipy jada ytumbi tüg'óciy pidägy huidi müd. ⁴⁵ Pen je tumbi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñyoty co je yhuindzin yhuäcxijpni mina ymiina'ñ, chi midziptzooni jacjadyi tumbidjic ajcxy, huojpni, cojxni, nañ ytigüyñi caayb uucp anaxy etz ymügyi. ⁴⁶ Chi je tumbi yhuindzin miinipy ma je xii hora anajty ca' jijp'ixy e ni canejhuuy anajty, e huin'it ooy tzaachytunipy yi tumbi e chi pidägy ma je huidi ajcxy ca' ytudägyty.

⁴⁷ Je tumbi huidi nejhuuyb nej yhuindzin chójcin, e ca' cuyduñ, ni ca' ycapxymidoy, ni ca' ni'ixi' ity co yhuindzin anajty yhuimbity, je' je' ñigi yajtzaachytunip. ⁴⁸ Je tumbi huidi ca' yajxon huinjihuuy nejihuuy yhuindzin chójcin, hueeni je' yajtzaachytunipy. Huenpinity huidi may yajmooyb, may y' yajmibijctzohuuyb; etz huenpinity huidi ti mihu'moy ooy, yajmibijctzohuuyb ñigi.

Jesús ycixpi ñaybijc-huäcxyii jäy

⁴⁹ Chi Jesús yjacmínañ:

—Ñich ti nmiññich ya naaxhuñ co jün nbidägibich. jOoy njadzocyich ji ixypy ñitooyñi! ⁵⁰ Nyajnaxipyich tüg tzaachypi, e joooy ndajy nmayich ixti mabaad yajcuydundäy! ⁵¹ ¿Nej miich ajcxy mdijy co ti nmiññich ya naaxhuñ co nyajcixipyich je tzipi? ñich miich ajcxy nimaayb co ca'. Hue' janchtiy nyajnybijc-huäcxñanibich jäy ajcxy. ⁵² Jadachambi etz yjacñicxni xii tiempo ji migoox tüg quëxjädijc huidibi ajcxy ñaybijc-huäcxñib, tugüg müd je metzpi, e metzpi müd je tugügpi. ⁵³ Je ungedeedy tziptunip müd ymang etz je mang müd yteedy. Nañ je ungday tziptunip müd yñix etz je ñix müd ytaj. Nañ jadu'n je xecy tziptunip müd yxecy.

Je xii tiempo yti'ajt

⁵⁴ Chi Jesús ñimay je mayjäy ajcxy:

—Co ajcxy m'ixy je joc ypidigy ma xii ycidägy, chi minaangixy co tühuaam, e janch jadu'n yjadyi. ⁵⁵ Co ymiññi je jünboj, chi miich ajcxy minaangixy co ambigaamb, chi janch jadu'n yjadyi. ⁵⁶ ¡Miich jibic jäy ajcxy! Ooy mjajtcixy nej myajcapxcixy yi xii tiempo huidi ajcxy m'ixxy tzajpcixy etz ya naaxhuñ: ¿Nej co ca' mjajtcixy nej myajcapxcixy xii tiempo ymiñ ycidägy?

Naymi'oyihui müd midzip

⁵⁷ ¿Nej co miich ajcxy ca' ci'm mnaydydünigixy nej ytudägyty je tiy'ajt? ⁵⁸ Co mnícxipy ma yi codung müd yi mmidzip jac'oy co mnayyaj'oyihuipy müd yi mmidzip tü'am, ca'ydí müd mjädip ma yi codung, e chi je codung xyciyegipy ma je xueetz, e je xueetz xypidägip pujxtigoty. ⁵⁹ ñich miich nimaayb co ca' jilby mbidzimipy, ixti cooni mgüejttähuipy tüg'óciy.

13

Ooy copícyty nyajtigajtzim nhuinma'ñ

¹ Huin'it jäy müdmidyacy Jesús jadu'n nej je gobernador Pilato yajögy nijëjty jäy jim Galilea, chi tem huidijti ajcxy ñi'py müd iyujc ñi'py huidi je' ajcxy müd huindzigi'ñ tuuñ. ² Chi Jesús y'adzooy ñimay ajcxy:

—¿Nej mdijy, ñigi anajty yprocymidity je galileojäy ajcxy huidi jadu'n ayo'n patp, ca'ydi nidüg'óciy galileojäy? ³ ñich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijtcixy ma Dios etz nay'adzigüyigixy ma Dios, nidüg'óciy miich ajcxy mgijxtähuip mdigoydähuip. ⁴ E je' ajcxy je majmocxtugügpi huidi je mjijc jim Siloé nigidaagootti, yaj'óci ajcxy. ¿Nej mdijy ñigi ajcxy yprocymidity, ca'ydí nidüg'óciy je jäy huidi tzinayb jim Jerusalén? ⁵ ñich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijtcixy, nañ mgijxtähuip mdigoydähuip miich ajcxy nidüg'óciy, jadu'n nej je' ajcxy.

Ijxpejt ma je higueri ca'pi anajty ytiim'aty

⁶ Chi Jesús yajñimay ajcxy jada ayuc:

—Tüg jäy anajty müdity higueri cojy ma y'aguemy, chi ñicxy jilby ma y'aguemy higueri tiim ijxtaaybi, ni ca' paty. ⁷ Chi ñimay je' ytumbi: “Cham midugüg jimijt miiññich ya higueri tiim ijxtayb ma jada higueri cop, ni tüg ngapaadyich. Huen yajpujxciday jada higueri cop, nej co nigooobi ñaaxñihua'ñ.” ⁸ Chi je' ytumbi y'adzooy: “Huindzin, oc'ixmatz. Huen jadüg jimijt jëyi ocjactinäy, octajyich jayijp yi naax jühuidity, etz oc'abonijyich. ⁹ Pen tiim'ajt ca' nyajpuxipy, pen ca' ytiim'aty jëbi nbüxigipy.”

Jesús yajtzögy pocxñiduum tüg töxyjäy jigojopyi

¹⁰ Chi Jesús anajty yaj'ixpicy ma tüg naymujctac pocxxi#duum. ¹¹ Jim anajty tüg töxyjäy huidi anajty mimajmocxtugig jimijt cujc mi'ljtni yjii#bojpa'm, agojoty anajty yöy, ni nej anajty yca'oyiy nej ytinaaygugihuiy. ¹² Co Jesús iixy, chi yaaxi, e nimay:

—Töxyjäy, ti mdzögy.

¹³ Chi yci' cijxxajy ma je töxyjäy yjix, e chi je' yjix ytiy, huin'it ytiyiy Dios ojada-jtpi. ¹⁴ Huin'it je naymujctac huindzin ooy yjotmäty müid co anajty Jesús jäy ti tzoyiy pocxxi#duum. Chi je naymujctac huindzin nimay ajcxy je mayjäy:

—Jëyi tudujc xii jäy huaad ytuñ, huen miñ semaanjoty pin yajtzoyihuum, ca' y pocxxi#duumity.

¹⁵ Chi je huindzin Jesús yminañ:

—Jiüich ajcxy naybidaacip nej tudägyjäy, e ca' yjanchity! ¿Nej ca'miich ajcxy mmiguejy mhuajuuubi, etz mburro ma ypëcxtac pocxxi#duum, e myajnicxy ajcxy ni'ucpi? ¹⁶ E jada Abraham y'ap y'oc huidi Satanás ca' y'ixmachii majmocxtugig jimijt, ¿nej ca' y'padyii naytzögibich pocxxi#duum?

¹⁷ Co Jesús jadu'n y'adzoy, chi yajtzöyduuñ ymidzip. Chi tüg'óciy cajpjäy oy ajcxy yjotcugiygixy müid je oybi huidi Jesús ytuun.

Ijxpejt ma je mostaza pájc

¹⁸ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej m'oc'a'ixiygixy yi Dios y'ané'min? ¿Huidi müid n'ocyajquipxi#huibich? ¹⁹ Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huidibi tüg jäy ñiip ma y'aguemy, chi yumjxy etz yeegy ooy janch mij, chi je joon ajcxy oy ype'n pidaaccixy ma je mostaza quipy aacxy.

Ijxpejt ma je levadura ca'p óyity

²⁰ Chi Jesús jadüg'oc yminañ:

—¿Huidibi müid n'ocyajquipxi#huibich yi Dios y'ané'min? ²¹ Jadu'n Dios y'ané'min ni paady nej levadura huidi tüg töxyjäy ytiyhuidijt müid tugig quipxi'n harina ixti cooni yajxunday je harina.

Je tü'aa xützpi

²² Co Jesús anajty ñicxy jim Jerusalén, chi yaj'ixpicy anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt cajp cajp majaty ñaxy. ²³ Chi tüg jäy Jesús amidoy:

—Huindzin, ¿nej hueeni yi jäy ajcxy huidi y'alma nidzögip?

Chi Jesús y'adzooy:

²⁴ —Mijpidaaccix Dios ytiy'ajt amuumdügot, jëbi ajcxy m'alma ñidzögipy, jadu'n nipaady nej jäy ajcxy ñaymic'ixigixy co ytiyihuaangixy ma je tijc aguu xützpi. Jadu'n iich miich nimaayb co mayjäy ooy ja'a'ixiy ytiyihuaangixy ma Dios y'ane'my e ca' ajcxy jadipy nej ytiyigixipy. ²⁵ Co je codijc ypidigipy etz agüyñip ytiy, huin'it miich ajcxy pinjaty tibäy huim, chi jiiy tibäy miich ajcxy mminandägy: “Huindzin, yaj'ahuädz”, e chi je tijc huindzin miich ajcxy xy'adzohuiy: “Ca' iich miich ajcxy nejhuüyich ma miich ajcxy mdzoongixy.” ²⁶ Chi huin'it miich ajcxy minandägy: “Müid iich ajcxy miich ti nmüidgaaygixy ti nmüid'uuccixy, e miich ti myaj'ixpicy ma iich ajcxy ngajp.” ²⁷ Chi je Huindzin y'adzohuiy ajcxy: “Iich miich ajcxy nimayb co ca' nnejhuüyich ma miich ajcxy mdzoongixy. Jihuäccix ma iich nhuinduu, miich ajcxy pocy ytumbi.” ²⁸ Chi miich ajcxy jim ooy mdäjcixipy mmäyigixipy, myáaxixipy mdüitzquéetixipy, co miich ajcxy m'ixipy Abraham, Isaac, Jacob etz tüg'óciy yi Dios y'ayucnajtzcaxi#ybi jiiy ma Dios y'ane'my, e miich ajcxy tibäy anajty ti mhui'ngixy. ²⁹ Minip yi jäy ajcxy huidibi tzoomb ma xii ypidizmy, ma xii ycidägy, ma jayhuixtuc ypidizmy, etz cham ma madzäcruudz ytinaay'ahuüy, chi y'ixtäaccixipy ma je caydac jiiy ma Dios y'ane'my. ³⁰ Paady ji jäy ajcxy huidi cham axam'ajtp, je' ajcxy jayijp'adip, etz ji jäy ajcxy huidibi cham jayijp'ajtp, etz je' ajcxy axam'adip.

Jesús taj may müid Jerusalén ycixpi

³¹ Chi nijëjity fariseojäy nimay Jesús:

—Quëg ya com yi rey Herodes xyaj'ögaam.

³² Chi Jesús y'adzooy:

—Nixc nimaaygix yjiiibi huaax co nyajpidizmybich ca'oybi etz nyajtzoozypich jäy cham etz jabom, codugig xii ti ndung mayñijich. ³³ Ooy ycopicyty co iich njactüyöyibich cham, jabom etz huixtic. Com ypaadyii co Dios y'ayuccapxhuäcxpi y'ögip ajcxy jim Jerusalén.

Chi Jesús yjacminañ:

³⁴ —Jerusalén jäy! ¡Jerusalén jäy! huidibi yaj'o'cp Dios y'ayucnajtzcaxi#ybi ajcxy, etz ycögädz ajcxy je jäy huidibi Dios ti xyajni#guéjx ajcxy. Janch canaag'oc iich miich ajcxy njahuijtzmugañ jadu'n nej tzeydaj y'ung yajmucy queecpäcipy, chi ni ca' jadu'n ti m'a'ixiygixy. ³⁵ Chi jada' ijxcix cuenditungix, com jadachambi mgajp yhui'my najtz'ixi'.

Hiich miich ajcxy nimayb co ca' xy'ixipyich jadügtecy, ixti cooni anajty tiempo paaty mina mminãangixipy: “Capxpaaty je' huidi miimb miid Huindzin'ájtin Dios ycixpi.”

14

Jesús yajtzögy tüg yëydjic quixpa'mmiidpi

¹ Chi jadu'n yjajti co tüg pocxxiðuum Jesús ytigiy ycayañ anajty ma tüg fariseojäy ytijc, hue' anajty judio tungmiidpi. Chi yi judio ixpicytjic ajcxy tzach'ix'ijtcixy Jesús, amido'o'ijtcixy Jesús y'ayuc. ² Huin'it tüg jäy huidibi ymiid anajty quixpa'm miin ma Jesús yhuinduu. ³ Chi Jesús ymigapxi je' ajcxy huidibi yaj'ixpijc Dios ñecy etz yi fariseojäy ajcxy, nimay:

—¿Nej je Dios ytiy'ajt yminañ? ¿Huaad o ca' huaad chögy jäy pocxxiðuum?

⁴ Chi ajcxy y'amoday. Huin'it Jesús ciniñajiy je pa'm jäy, chi yajtzöocy. ⁵ Chi Jesús nimay je fariseos ajcxy:

—¿Nej miich ajcxy pen niijutcögäp ajcxy mhuajuubi o mburro pocxxiðuum, nej ca' mic'amy nicxy yajpidzimigixy oy y pocxxiðuumi?

⁶ Chi ca' ajcxy jajty nej y'adzohuimbjtcixipy.

Je pinjaty huodzoñiyip ma je pijcpi yajnixiðuñyi

⁷ Co Jesús ijxy jadu'n nej yi' ajcxy jac'oybi iñaybejt huin'ijxcixy jim ma je caybejt, chi ajcxy tüg ayuc yajnimaa yi, je tiibi anajty yajhuomiingixy:

⁸ —Co miich myajhuoohuipy ma pijcpi yajnixiðuñ, ca' m'ixtägipy ma je iñaybejt cödumbi, ca' jécyity co yajhuoomiñ huidi je' iñaybejt ymihuaad. ⁹ Chi jada' xyñimähuiipy je huidibi anajty ti xyhuoomiñ: “Mo' jada migüg jada iñaybejt cödumbi.” Chi miich tzöydu'n miid mnicxpy ma je' iñaybejt axambi. ¹⁰ Co jäy xyhuoohuipy ma je pijcin yajnixiðuñ, jim m'ixtägip ma je axambi iñaybejt, e co ymiñipy je huidibi anajty ti xyhuoomiñ, chi xyñimähuiipy: “Migüg, nax ma yi iñaybejt cödumbi.” Huin'it capxpaady m'idipy ma je' ajcxy huidibi anajty iñayb ma caybejhuinduu miid miich. ¹¹ Pinjaty ci'm naygömáyip, tzöydu'nbaadip je'. Pinjaty naybidaacip nicy xeemy je' je' capxpaady y'idip.

¹² Chi Jesús nimay pinjaty huidi anajty ti yhuoomiñyi:

—Co miich mxixiðuunipy ca' mhuoohuipy je jäy ajcxy huidibi ooy miid mnaymigüg'ájtigixy, ni mmiidügquëx, ni m'ajuugy m'amigüg, ni mmiidjic comeñybi, ca' jécyity co nañ jadu'n xyhuoohuipy, e chi anajty jac mij yejc-huimbijty. ¹³ Co mxixiðuunipy, chi huoohuipy ayoobitjic, tzaachijäy ajcxy, tecymätpi ajcxy, etz jäy huiintzpi. ¹⁴ Huin'it miich mnotcujc'adipy co yi' ajcxy ca' jadipy nej yejc-huimbijty. Jiini Dios xymigüedipy co anajty yajjugypicy je tudägypi jäy ajcxy.

Je ijxpejt ma tüg adzoo'ájtin mijpi

¹⁵ Tüg jäy huidi anajty iñayb miid Jesús ma caybejt huinduu co midooy nej Jesús yminañ, chi nimay Jesús:

—Jotcujc je jäy ajcxy huidi cayip jilby ma Dios y'ane'my.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy may anajty jäy yaj'adzu'adañ, chi jayijpni oy mayjäy nimay co anajty yaj'adzuu'adañ. ¹⁷ Co je adzuu'ibi paty, chi quejxy tüg cogapxy huen nicxy huooigixy je tiibi anajty ajcxy yajnimäy, nimay ajcxy: “Jámgiç, ti jim yajni'ixiy je caayin uucin.” ¹⁸ Chi ajcxy nidüg'öciy yminandacy: “Tun may'ajt meexcich, ca' y'oyiy nej nyajniñcibich.” Chi je' jayijp jäy y'adzooy: “Ti njuyich tüg rancho je' copicy jayijp nicxy n'ixyich, paady ca' nicxa'ñich; tun may'ajt meexcich.” ¹⁹ Chi jadüg jäy yminañ: “Ti njuyich migoox par huaj yuubi, nicxy n'oc'ijxmadza'ñich jayijp, paady ca' y'oyiy nej nicxibyich, tun may'ajt meexcich.” ²⁰ Chi jadüg jäy yminañ: “Tim chamni nbicyich, paady ca' oyiy nej nicxibyich.” ²¹ Co je cogapxy yhuimbijty, chi yajnimay je' yhuindzin jadu'n nej je jäy ajcxy y'adzooy huidi anajty oy ti huoy. Huin'it je huindzin ooy yjotmätcoty, chi nimay je ytumbi: “Nicx tzojxyi cajjoty ma yi jäy ajcxy yöygixy ñajxcixy etz ma yi mij tü, e chi huomiñipy pin mdimypaaty ayoobitjic, yi tzaachijäy etz huiintzpi.” ²² Chi je' ytumbi yminañ: “Huindzin, ti nduñich jadu'n nej ti xyñimäyich, etz jac chiini iñaybejt.” ²³ Chi je huindzin nimay je' ytumbi: “Nicx ma yi mij niij mij tü yajmin je jäy ajcxy adzip, huen iñic ndijc uch. ²⁴ Chi iich miich nimäy co ni tüg yi jäy ajcxy huidi jayijp yajnimay, ca' ajcxy y'adzuu'adipy miid iich.”

Nej ooy chipity co Cristo nbanicim

²⁵ Chi may anajty jäy ñicxy miid Jesús, chi Jesús yhuac-huimbijty, nimay ajcxy:

²⁶ —Pen ji pin xypamiñich, e ooy niigi tzozy yi' ytaj yteedy, yi' ytöxyijc, yi' y'ung, y'ajch o chi', etz nañ ooy niigi tzozy yi' yjugy'ájtin, ca' iich yi' huaad ndiscipulo'adyijich. ²⁷ Yi jäy ajcxy huidi xypamiñich huidi iich ndiscipulo'adaañip, copicy yajnaxipy ajcxy

ayo'n, jadu'n nipaady nejjihuüy ycruudz ti cabiccixy e nicxy yajcruudzpeda'ñiyi. ²⁸ Co miich ajcxy mmijitjc mgoja'ñ, chi miich ajcxy jayjip m'ixtaaccixy e m'a'ixiygixy jadu'ñiyi meeñydunaangixy, nej pen m'iid ajcxy huidi jëbi m'iid myajmaaygixy je mmijitjc, o peni ca'. ²⁹ Ca' yjécyity co anajty je tijc ti yajpojtzigy, chi anajty ca' m'ocajitni nej myajmayipy, e pinjaty anajty ti xy'ixy, chi ooy xy'ixigixy xyajxigixy. ³⁰ Chi jây ajcxy ymina'nip: "Jadayaabi yëdydjc nigoo ti yajtzondägy tijc poch, e ca' ti ocyajmaayñi." ³¹ O huidi rey ji co chona'ñ tziptumbi m'iid huingbi rey, ¿ca' jayjip huinmayipy pen jëbi chiptuñ m'iid majc mil jây, pen je ymidzip miimb m'iid iipx mil jây? ³² Ca' yjécyity co je tügpi rey jiguemni anajty miñ, chi quexipy tüg huingapxpi pijctzohuipy may'ajt ca'ydi yi tzip yjadyi. ³³ Hueñypinity ma miich ajcxy pen ca' m'ixm'ajtcixy tüg'óciy tijaty miich ajcxy mm'iid, ca' ñch yi' huaad ndiscipulo'adyii.

Co je caan ytamtz'ajt ytigooyñi

³⁴ Yi caan ooy yi' y'óyity pen ym'iid ytamtz'ájtin. Co je caan ytigoy ytamtz'ájtin ca' ji ni ti xücx'ájtin yegipy. ³⁵ Yi caan huidi ti ytigoy ytamtz'ájtin ni ca' y'oybidägnity ma je naax, ni ma je püx huidi aboon'ajtp. Hue' janchtiy yaj'ixjidejtp tibäy. Pinjaty ñch n'ayuc xymidohuaanip huen mido'mbicy.

15

Ijxpejt ma je cöbixy huidibi tigooy

¹ Chi ajcxy je yajcuetjpidijc etz pocyjäydic nimijhuágtay ajcxy Jesús tzach'amidoo'idaani ajcxy je' y'ayuc. ² Chi ajcxy huidi ooy tzachmijpidägy judíojäy ytiy'ajt etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ameech nigapxcixy ni'ojiygixy je Jesús, chi ajcxy ymina'ñ:

—Yi Jesús pocyjäydic ajcxy ym'igüg'ajtpy, e yi' m'iid ycaaygixy.

³ Chi Jesús jadayaabi ayuc ajcxy yajnimay:

—Huidi jây ji ma miich ajcxy pen ym'iid migo'px cöbixy co ytigoy nidügti, ¿nej ca' yajhu'mipy je mada'px majmoxc m'idaaxpi jim ma chinaaydac, chi nicxy ixtäy huidi anajty ti ytigoy ixti cooni paadip? ⁵ Co paadip, chi mic'amy pidägip ma quejycop janch jotcujc. ⁶ Co yajjädiip ma ytiç, chi huomucy ym'igüg'tijc etz ym'ijin ymidijc, nimähuipy ajcxy: "Jotcuñiygix m'iid ñch, ti ñch ngöbixy nbaady huidi anajty ti ytigooy." ⁷ ñch miich ajcxy nimaayb co nañ jadu'n tzajpjoty ooy jotcujc'ájtin niçi m'iid co tüg pocyjäy yjothuimbity, ca'ydi m'iid mada'px majmoxc madaax tudägypj jây huidi ca' ytundigoy.

Ijxpejt ma je meeñ huidibi tigooy

⁸ Chi Jesús yjacmina'ñ:

—¿Huidi töxyjäy ji pen ym'iid majc ymeeñ, co ytigooy tüg meeñ, nej ca' jün nöctzohuipy, e ytiçhuipy pedigpi ixtähuipy ymeeñ oñydägy ixti cooni paadip? ⁹ Co paady, chi huomucy ym'igüg'tijc etz ym'ijin ymidijc, e chi nimähuipy: "Xondaaccix m'iid ñch, ti ñch nmeeñ nbaty huidibi ñch anajty ti nyajtigoy." ¹⁰ Jadu'n ñch miich ajcxy nimäy co nañ jadu'n Dios y'ángeles ajcxy ooy yjotcúçity co yjothuimbity tüg pocyjäy.

Ijxpejt ma je ung huidibi ymeeñ yajtixtay

¹¹ Nañ jadu'n Jesús yjacmina'ñ:

—Tüg yëdydjc ym'iid anajty metz ymang. ¹² Chi je jacmutzpi nimay yteedy: "Tat, mooygich yi pidägy huidi xypaatpich." Chi je' yteedy je pidägy yajhuäcxy. ¹³ Hueeni anajty xii tzuu cujc ñicxy, co je' ymang mutzpi yajmujctay tüg'óciy huidi yi yjé'ajtpy, chi choon'ñicxy huingnaax huinggajp. Chi jim mic'amy yajtunday yajtigoyday tüg'óciy huidi anajty ym'iid. ¹⁴ Co anajty ymeeñ tüg'óciy yajtundäy, chi miñ tüg mij yuu ma je cajp. Chi ooy je mang mutzpi caayin uucin huit meeñ jayajmayajitni. ¹⁵ Chi je' ninicxy tüg jây ma je jimbi naaxjot ymiduna'ñ anajty. Chi yquejxi ma yrancho idzim cuend'ajtpi. ¹⁶ Ooy anajty janijot'aty ycüxa'ñiyi m'iid je pétzüm huidi anajty idzim y'ojcyp. Chi ni pin anajty ni ti ycamöyii. ¹⁷ Co yhuinma'ñ yajmejch, chi ymina'ñ ma yjot yhuinma'ñ: "Jim janch maytumbi ma ñch ndeedy ytiç, ym'iid ajcxy jicxy picy janch may'amy. ñch ya tzach'ayoob m'iid yuu xii. ¹⁸ Tzonaambich ya, nicxa'ñich ma ñch ndeedy, nimähuibich: Tat, ti ndundigóyich m'iid Dios tzajpjoty etz m'iid miich. ¹⁹ Cham ca' ypadyii miich mina'nip co ñch miich xy'ung'adyii." ²² Chi je ungdeedy nimay je' ytumbi: "Yajpidzim je huit oybi, mic'amy yajnjeniygix jada n'ungich, chi mooygix yi çijitiz etz ycög. ²³ Nicx yajtzongix yi huaj mang nicxpi, yaj'öccix, chi ngaayim n'uucim e nxiduunim. ²⁴ Jada n'ungich jadu'n nipaady nejjihuüy anajty ti y'ögy, e chi ti yjugypicy. Tigooy yi' anajty e ti yjädý." Chi ajcxy ooy yjotcugiy.

²⁵ Chi je ymang mǎjpi camjoty je' anajty. Co yja'ty mǎhuigon je ytič, chi midoy co jāy ooy yxūy etz y'ech. ²⁶ Chi yaaxi tūg ytumbi y'amidooy: "¿Ti yi' tūnǐp jātip?" ²⁷ Chi je tumbi y'adzooy: "Ti yjādy m'uch, ti mdeedy yaj'ōgy tūg huaj nǎxpi, co ymang ti huimbity juogy." ²⁸ Chi je ungoob ooy yjotmāty, ca' anajty ytiǵhua'ñ tigoty. Huin'it je yteedy ñibdzimi, ycohuaniyi co huen tiǵy tigoty. ²⁹ Chi je' y'adzooy, nǎmay yteedy: "Janč mǎcanaag jimǐt ičh miich mǎd nduñ, ni ca' ngapxhuimbityich. Ca' chambaad miich ni ycamooyich tūg pi'ccōbixy jāydeb njotcuj'adipyich nxǎdunipyich mǎd nmǐgūtǐcich. ³⁰ Per co yi mmang ti yjādy huidi oy ti yajtundāy yi ymeeñ mǎd jibic-huinma'ñ mǎd jibic tōxyjādyč ajcxy, chi ti myaj'ōgy huaj mang nǎxpi mǎd yi' ycxipi." ³¹ Chi je ungedeedy nǎmay je' ymang: "Miich ung huinixi; ya mǎd n'ity. Tūg'ōciy huidi nmǎdich miich yi' mje'. ³² Ooy ycopicyty co nxǎduunim etz njotcugǎyim, co yi m'uch jadu'n anajty nej ti y'ōgni, e jadachambi ti yjugypicy, ti anajty ytiǵoy, e cham ti yajpaady."

16

Je iǵxpejt ma je mayordomo huidibi ca' yhuindzin miduñ tudāgy

¹ Nañ jadu'n Jesús nǎmay yi' ydiscipulos:

—Jim anajty tūgǎy comeeñybi, ymǎd tūg ytumbi huidi yi' ypidāgy cuend'ajtǐp. Chi oy nǎmāyii co tūg je ytumbi nǐgoō anajty tzachyajtūñ je meeñ ma ycapaadyii. ² Chi je huindzin oy yajhuoyii je' ytumbi, chi nǎmay: "¿Nej jada co ičh jadu'n nǎmāyijich mǎd miich ycxipi? Ya yi cuenti cimoydaaygich nej ti mduñ, etz ca' ičh miich n'ocjactumbi'adaañin." ³ Chi je pidāgy cuend'ajtpi jot'ajti: "¿Ti ndunipich? co yi' nhuindzin xyajpidzima'ñičh ma yi ytung. Juttajū ca' njatyich, co limosna nbijctzohuipyich tzōydūmbich. ⁴ Nejhuibych ti ndunipich jāydeb jāy ajcxy xycōbigipyich ma ajcxy ytič." ⁵ Chi tūg tūg huoy pin anajty minuux'ajtp je' yhuindzin; chi y'amidooy je jāyji: "¿Jadu'ñyi miich minuucxy'adyii ičh nhuindzin?" ⁶ Chi je' y'adzooy: "Migo'px garafón aceite." Chi nǎmay: "Matz mnecy, iñā' mic'amy, e cojayi' huixchigui'pxmāc." ⁷ Chi jadūg nǎmay: "¿Miich jadu'ñi mǎnuucxy'adyii?" Chi je' y'adzooy: "Migo'px quipxi'ñ trigo." Chi nǎmay: "Matz mnecy, cojayi' mǎd'px." ⁸ Chi je pidāgy huindzin capxpaaty je jibicjāybi huidi cuend'ajtp yi' ypidāgy co oy yhuinma'ñybaady mij; co jadachambi naaxhuifjāy huidi ca' mibicy Dios, nǐgi ajcxy ypēgyty mǎd yhuinma'ñ, ca'ydi yi jāy ajcxy huidi huinjhuibych Dios yti'ajt.

⁹ Ičh miich ajcxy yam nǎmaayb mǐgūg'ajtǐgixy yi jāy ajcxy mǎd yi meeñ huidibi ca' ytimytiijyity, jǐgix co je meeñ anajty myajmayajtcixy ji pin miich ajcxy xycōbigip ma jugy'ajttac huinixi:bi.

¹⁰ Je' jāy ajcxy huidibi yajxon cuydunam je ané'min huidi hueeni, nañ ycuydunamy je ané'min huidibi mijp. Je jāy ajcxy huidibi ca' cuydunaangixy je ané'min huidi hueeni, nañ ca' cuydunaangixy je mijp ané'min. ¹¹ Pen ca' mǎjtcixy nej mgüend'ajtcixipy yi jugy'ajtin huidibi ya naaxhuif jāypatp, çpin miich ajcxy m'ocyajmihu'mamy je jugy'ajtin je riqueza oybi janchyipi? ¹² Pen ca' mǎjtcixy nej mgüend'ajtcixipy tiibi mǐhuif'ngixy huidi huingjāy yje'ajtpy, çpin miich ajcxy xymōhuip huidibi ajcxy yjē'ajtpy?

¹³ Ni tūg tumbi ca' jēbi ytuñ mǎd metz yhuindzin; com tūg je' ixtijipy etz jadūg mǐjnicxpedipy; o tūg huidi ycapxycōbigipy, etz jadūg ca'. Miich ajcxy ca' huaad mijpidāgipy Dios etz nañ jadu'n mijpidāgipy yi comeeñ'ajtin.

¹⁴ Nañ jadu'n midooy jada ayuc yi fariseojāy ajcxy, com ooy anajty ajcxy meeñ adzōccixy. Chi ajcxy ooy nǐxiici yajxiici Jesús y'ayuc. ¹⁵ Chi Jesús ymāñā:

—Miich ajcxy fariseojāy jadu'n mnaybidāacigixy ma jāy ajcxy yhuinduu nejjuhuif ajcxy ooy m'oyjāyity. Dios ñejhuifdaayb co miich ajcxy mǎd jibicpi ma mjot mhuinma'ñ. Tijaty huinma'ñ huidi jāy ya naaxhuif y'oy'ijxyp, Dios ca' yi' oy'ixy.

Je Dios ycōtūjcin etz je Dios y'ane'mdac

¹⁶ Chi Jesús yjacmāñā:

—Je taabi je Juan anajty yjiijity, jii'ajtp anajty Moisés ycōtūjcin etz je y'ayucnajtçapxiiybi ajcxy y'ixpǐcin. Huin'it tiempo etz ixti jadachambi jadu'n yajnajtçapxij je Dios y'ané'min, e mayjāy ooy ñaybidāacigixy co ytiǵhuaangixy ma Dios y'ane'my.

¹⁷ Ca'chipy co je tzaaj etz naaxhuifñyi ñajxtāhuipy, pero je Dios ycuydundāhuamy tūg'ōciy jadu'n nej ñecy ymāñā. Ni tūgi letra oy mabaad ymūdizty nǐcxy ycajaycuyduñ.

Jesús capxçixy nej ypōcyty co jāy ytōxyjč ixmach

¹⁸ Chi Jesús yjacmāñā:

—Huenpinjāyity co ytōxyjč ixmach etz ypicy mǎd huingbi tōxyjāy, ooy anajty mij pocy tuñ. Nañ huenpinjāyity huidibi pijcp mǎd je tōxyjāy huidi ñāy ti y'ixmachyii, nañ mij anajty pocytuñ.

Je comeeñjāy etz je Lázaro

¹⁹ Chi Jesús yjacmínañ:

—Ji anajty tũg jāy comeeñybi ñayxoxyii anajty janch ooy miid oyjatypí huit, etz janch oy ycaay y'ũgy jabom jabom. ²⁰ Nañ ji anajty tũg ayoobi jāy huidi limosna piŋctzoob, hue' anajty yxii Lázaro. Lázaro jabom jabom anajty ycõgnāy ma je comeeñyāy ytiŋc'aguu, janch nibuutzp anajty ooy. ²¹ Lázaro ooy anajty jan'iŋy caya'ñ je cayduc tzũtzuc huidibi cāb ma je comeeñyāy ycaaybejt. Oy uc anajty ymiñ yhueyii je ñĩbũdz. ²² Chi jadu'n yjajti co oy y'o'cni je jāy huidi limosna piŋctzoob, chi je ángeles ajcxy yajnicxy Lázaro ma je Abraham yajpaady. Chi je comeeñybi nañ jadu'n y'o'cni, e oy yajnaaxtigiyii. ²³ Chi je comeeñybi jĩibi ca'oydactuuby tzaachypí anajty jihuiy, chi mij'ijxy jiguēgy je Abraham etz je Lázaro. ²⁴ Chi je comeeñybi ycapxy janch mic, ymínañ: "Apteedy Abraham, iich pa'ayoog. Tun may'ajt quex Lázaro, huen yi' ycihuāx yajxoogy miid niñ etz xyajtiŋtibich ndootz, co iich ooy ayo'n nbaadyich ma jada mij jĩin." ²⁵ Chi Abraham y'adzooy: "Oc'ungich, ajihuihuu co ti mdzināy ti mjugy'aty miid mhuit mmeēñ agujc jotucuj, e yi' Lázaro ooy ayo'n paty. Jdachambi Lázaro yjotucuj'aty, etz miich jĩibi mbatpy tzaachypí. ²⁶ E jadũgnax, ji tũg mij huoc ma iich ajcxy etz miich ajcxy. Pen iich jim'amy janaxam ma miich, ca' njadĩpyich, nañ jadu'n miich ajcxy ni pin ca' jadĩpy nej ñaxipy ma iich nyajpaadyich." ²⁷ Chi je comeeñybi jacmímay Abraham: "Apteedy Abraham, tun may'ajt quex yi' Lázaro ma iich ndeedy ytiŋc. ²⁸ Jim ma iich ndeedy ytiŋc jim migoox miguēx nmĩdidyich, huen nicxy yajmĩdmiydaaccxy, ca'ydi je' ajcxy nañ jadu'n ya minipy ma jada ayoodac." ²⁹ Chi Abraham y'adzooy: "Yi' ajcxy ymiid necy huidibi Moisés etz Dios y'ayucnajtzcaxĩybi ycojaay, huen cuydungixy." ³⁰ Chi je comeeñybi ymínañ: "Janch jadu'n apteedy Abraham. Pen nidũg yi' õgpi ñicxy ma je' ajcxy, jothuimbĩdĩp yi' ajcxy." ³¹ Chi Abraham ymínañ: "Pen ca' je' ajcxy mijpidāgy Moisés y'ayuc je jėcyip etz huidi ajcxy jecy'ajt Dios y'ayucnajtzcaxĩy, nañ ni ca' mibĩjccixipy pen nidũg õgpi yjugypicy."

17

Huidibi ooy ycodzigĩjity co n'agāñjĩm ma pocy

¹ Chi Jesús nĩmay yi' ydiscĩpulos:

—Janch tiy'ajt jadu'n co yminĩp jāy ajcxy huidi yajhuinma'ñydigoyĩp yi' mayjāy ajcxy miid aaniñ. ĩAy yi' ayoob ajcxy! pinjaty jāy ajcxy yajhuinma'ñydigoyaangixy. ² Nĩgi y'oyity co ixipy yajyo'cxodziyii tũg tzaa janch mijpi, e chi yajcõjibĩpnaxipy mejjyoty, ca'ydi co yajhuinma'ñydigoyipy jada jāy ajcxy huidibi ixpiŋcin hueeni miid ma Dios ytiy'ajt. ³ Naygũend'ajtĩgix miich ajcxy co ca' mgapxtigõogyixipy.

Co m'uch xymidundigooyipy, e chi mgapxhuijip, e pen jothuimbijit, chi mbocymeeccxy. ⁴ Pen m'uch huixtujoc' xymidundigooy tũg xĩibi, nañ huixtujoc' oc xyñimĩñ tũg xĩibi, e ymĩna'ĩipy: "Ti njothuimbityich", huinmeecxy miich yi', chi jada' miich huixtujoc' oc mbocymeeccip.

Je mibĩcin ymic'ajt

⁵ Chi je apóstoles ajcxy nĩmay je Huindzin Jesús:

—Yajyeeg iich ajcxy nmibĩcin.

⁶ Chi je Huindzin Jesús y'adzooy:

—Co ixipy miich ajcxy mmibicy Dios jadu'n nej tũg pi'c mostaza pajc, e mñima' ixipy jada paadzĩm quipy: "Nayyajpidĩgi, nicx tĩna' mejjyoty, e xycapxymĩdohuip yi'."

Ti huaad tuñ je pin yajcaayb yaj'uuc

⁷ Pen ji miich ajcxy nidũg pin ymiid tũg ytumbi huidi tumb ñaaxjidzitzii o yhuaj cuend'aty, co yja'ty ma mdĩc, ĩnej jėbi nĩmay: "Tĩgi', ixtāg ma mesa etz adzu'at?" ⁸ Hue' janchty mñimāhuipy: "Yaj'oyĩyigich n'adzu'ĩbi, co'amedĩ' mhuit, e xymooygich ngaayĩn n'uucĩn. E huin't miich mgayipy m'ũgipy." ⁹ ĩNej yajnaxipy je' Dioscojuyip miid co je' anajty ti tuñ huidibi yaj'ane'my? ĩch mĩnamb co ca'. ¹⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy co ti mguydungixy tũg'ocy tĩbi Dios xyaj'ane'mgixy, chi mĩnĩnāangixipy: "Je' iich ajcxy je tumbi huidibi ca'p ycapxpaadyity, jėyi ti ndũngixich huidibi iich ajcxy huaad ndungixy."

Jesús yajtzõgy majc jāy jĩbic pũtzpa'mmĩdĩpĩ

¹¹ Nicxp jim Jerusalėn anajty Jess, chi ñaxiy ma Samaria etz Galilea ñaymĩdzĩba'n'ajtĩgixy.

¹² Co anajty mĩhuĩngõñ tũg cajp, chi jĩpcoyõyĩy majc jāy pũtzpa'mmĩdĩpĩ. Chi ajcxy yhuācxĩjpy jiguēgyñi. ¹³ Chi ajcxy mic ycapxcoody ymĩnaangixy:

—Huindzin Jesús, pa'ayoog iich ajcxy.

¹⁴ Co Jesús je' ajcxy ijxy, chi nĩmay ajcxy:

—Nicx nayguēxĩcĩgix ma yi teedy ajcxy.

Chi jadu'n yjajti, co ajcxy ñicxy, chi tüyöjoty oy chooccixy. ¹⁵ Nidügti je' ajcxy co ñay'ixi co ti anajty chögy, chi nihuimbijty Jesús, ooy Dios jäymech cömay janch cixyot huinjot. ¹⁶ Chi je' ycojxtinay'ahuiiy ma Jesús ytecymijc, chi pidacpy yhuññijip naaxcixy yajnaxy Dioscojuyipy. Samaritanojäy je' anajty. ¹⁷ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca' nimajc miich ajcxy huidi ti mdzoocixy? ¿Ma ajcxy je' janidaxtucpi? ¹⁸ ¿Nej ca' pin jac yhuimbijty miñ jäymedza'ñ cömaya'ñ Dios, jëyi tügpajc ti yhuimbity jada samaritanojäy?

¹⁹ Chi Jesús nimay je jäy:

—Pidig, nicxni. Yi mmibijcin ti xyajtzögy.

Nej je' yminipy Dios y'ane'min

²⁰ Chi je fariseojäy ajcxy y'amidooy Jesús mina anajty yi Dios ya miñ ya naaxhuiñ y'ane'mañ. Chi Jesús y'adzooy:

—Je Dios y'ane'min ca' je' yminipy jadu'n nej ti yaj'ixy o yajmidoy. ²¹ Ni mgamináangixipy co cha je' o jim'amy je'. Dios y'ane'min ya je' cham ma miich ajcxy.

²² Chi Jesús nimay yi' ydiscipulos ajcxy:

—Miim je xii je tiempo ma miich ajcxy anajty ooy xyjam'id'idáangixich tüg xii, e ca' ich miich ajcxy xy'ixipy, ich je jäy huidi tzoön tzajpjoty. ²³ Chi jäy ajcxy yminá'nip: “Chaa'amy je', je Cristo”, o “Chim'amy je'.” Ca' miich ajcxy yi' mniñcixcixy, e ni mgabaníxcixy. ²⁴ Co anajty nmiñich jadügtecy ya naaxhuiñ, ich, je jäy huidi tzoön tzajpjoty, co ich anajty nmiñ n'ane'min, jadu'n je' yjadipy nej huidzuc co y'aa'an ma tüg tzajp'ixj e nañ jadu'n y'aa'an jadüg tzajp'ixj. ²⁵ Nañ ooy ycopicyity co jayijp ocpaadibich ayo'n, e chi jada xyca'ixa'nibich xycatzoga'nibich yi jäy ajcxy huidi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi tiempo. ²⁶ Com jadu'n nej yjajti jecy'ajty, co je Noé chinaay, nañ jadu'n yjadipy co anajty ich, je jäy huidi tzoön tzajpjoty, co anajty nxii ndiempo paty mina anajty nmiñich ane'mbi. ²⁷ Janch caayb janch uucp anajty je jäy ajcxy agujc jotcujc co je Noé ytigüy ma ymajcajoon. Chi je ayo'nduu ymiñ huidi cijx yaj'ögtigoydäy je mayjäy. ²⁸ Nañ jadu'n yjajti jecy'ajty co Lot chinaay. Je jäy ajcxy jim Sodoma etz Gomorra ycaaygixy y'uuccixy yjuuygixy ytoocixy, etz ytijscojixy. ²⁹ Huin'it xii co Lot chooni jim Sodoma, chi ycäy tzajpjoty jin etz huidi jindzaa miid conhuidity ytoy, chi cajp ytigoyday. ³⁰ Jadu'n nej ayo'n yjajti taabi chinaay Noé etz Lot ya naaxhuiñ, nañ jadu'n yjadüyb ayo'n co anajty nmiñich jadüg'oc ya naaxhuiñ, ich je jäy huidi tzoön tzajpjoty.

³¹ Je huin'it xii huin'it tiempo pin anajty iñaayb ma ytijscoj, e ymiid anajty ypidägy jii by tigoty, ca' nimiragipy nicxy ti yajpidzimy, e huidi jäy anajty jim camjoty nañ ni ca' yhuimbidity ma ytijs. ³² Ajihuuygix jadu'n nej Lot ytöxyjic ayo'n paty. ³³ Tüg'öciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tzögam, tigoyipy yjugy'ajt. Tüg'öciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tigooyb (miid ich ycixpi), hue' je' yjugy'ajt ypaadipy chögyipy.

³⁴ Ich miich ajcxy nimaayb co je huin'it coodz nimetz jäy anajty ajcxy ma cijx, tüg yajnicxiyb etz jadüg yajhui'miyyb. ³⁵ Nimetz töxyjäy anajty yjitzcixy, tüg yajnicxiyb, etz jadüg yajhui'miyyb. ³⁶ Nimetz yéydajc anajty ytungixy camjoty, tüg yajnicxiyb etz jadüg yajhui'miyyb.

³⁷ Chi je jäy ajcxy huidi ixpijcp Jesús y'ayuc yminañ ajcxy:

—¿Ma jadu'n yjadüyb nej miich ti mina'ñ, Huindzin?

Chi Jesús yminañ:

—Ma anajty je ögpi yajpaady, jim yi luud ajcxy ñimuga'ñ.

18

Je iixpejt ma je ayoobitöxyjäy etz je juez

¹ Chi Jesús yajnimay ajcxy tüg ayuc huidijaty ixpijcp ma yi' co ooy ycopicyity Dios nmibijctzoohim jabom jabom, ni ca' nmidziipim. ² Chi Jesús yminañ:

—Ji anajty tüg juez ma tüg cajp, ni Dios anajty ca' tzigüy, etz ni jäy ajcxy anajty ca' huindzigüy. ³ Nañ ma je cajp jim anajty tüg co'ögy ytöxyjäy. Je' anajty yminög janam jadzojc ma je juez, nimäy anajty: “Nihuaangich ma je nmidzipich.” ⁴⁻⁵ Chi je codung ca' co'adzoy ca' a'ixiy tzojc. Chi je juez jot'ajti, yminañ jotjoty huinma'ñjoty: “Oy Dios ca' ndzigüyich, ni jäy ca' nhuindzigüyich, per com jada co'ögytöxyjäy ñigi xychach'amayüyich, miñ n'ocnihua'ñich, ca'ydi jadüg'oc ymiñ e xyajcijxich anajty nmeextújin.”

⁶ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Mido'mbic miich ajcxy nej je juez jibicjäybi ti nihañ je töxyjäy co anajty ti yajtzibiyi.

⁷ ¿Nej ca' Dios ñihuanip yi huidibi ti huin'ixy, huidibi mibijctzoob xiiim tzuum? ¿Huäcxibip, nicx ca' tzojc adzooyi? ⁸ Ich miich ajcxy nimaayb co Dios ñihuanamy mic'amy yi' yjäy. Co

anajty nhuimbity ya naaxhuiñ, #ch, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, ¿nej nbáadibich mibíjcin ya naaxhuiñ?

Je iixpejt ma je fariseo etz ma je yajcogüejtpi

⁹ Jesús nímíydac je jāy ajcxy huidi ci'm ooy ñaygömayyii co ooy y'oyjäyity, etz pejxy yi jacjadyiibi jāy ajcxy, chi yajnimay ajcxy tüg jihuimbity ayuc:

¹⁰ —Mejtz jāy ajcxy ytiğiüy ma Dios ytijc capxtacpi. Tüg hue' je' fariseojäy, e jadüg yajcogüejtpi. ¹¹ Chi je fariseojäy ytinay'ahuüiy ycapxtägü, chachmina'ñ jadu'n: “Dios Teedy, Dioscojuyip yajnajxpich com co ca' iich nbocytuñich jadu'n nej jacjadyii jāy ypocytünnigixy, ca' nmeechich, ca' njibicjäyidyich, ca' nmigapxich huingjäy ytoxyijc, ca' nbocytuñich jadu'n nej jada yajcogüejtpi. ¹² Mejtz xii n'ityich jaygay tügpi semaan. Chi huen ytim ti nmíidich ngüejtpyich ma Dios majcjaty.” ¹³ Per je yajcogüejtpi jiguem ytinay'ahuüiy, ni ycapät'ixy tzajpcijx, jéyi ycaachtzachcoxy ymina'ñ: “Dios Teedy, pa'ayoogich, iich pocyjäyich.” ¹⁴ Iich müich ajcxy nimaayb co jada yajcogüejtpi y'idacy ma ytijc ti anajty yajhuinmecxy ypocy, e je fariseojäy ca' yajpocyhuinmecxy. Huenpínity huidi ci'm naygömayipy, Dios yajtzödyunib; e pinjaty ca' ñaygömayyii ci'm, Dios ycömayiib.

Jesús conucxy je pi'ctijc ajcxy

¹⁵ Chi jāy ajcxy müidmiñ pi'c'anäg ma Jesús huen nidoñyüi. Co je' ydiscipulos ajcxy iixy, chi ajcxy oyy undaj. ¹⁶ Chi Jesús yaaxi ymígügtijc nimay ajcxy:

—Ixmatz, huen yi pi'ctijc xyñimíñich, ca' ajcxy mjiipcogapxiygixy, com yi jāy ajcxy huidibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc. ¹⁷ Janch iich müich ajcxy nimäy co hueñypínity huidi ca' cöbijci yi Dios y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej yi pi'ctijc ajcxy cöbijcy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' yi' ajcxy ytiğiuiy ma Dios y'ané'min.

Tüg comeeñ'anäg ymiydägy müid Jesús

¹⁸ Chi tüg micjäy y'amidooy Jesús, nimay:

—Müich oyjäybi Huindzin, ¿ti huaad nduñich co iich n'alma nídzoocin paadipy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej co xytijich oyjäy? Ni pin ya yca'oyjäyity, je'yi Dios tügpajc y'oyjäyity. ²⁰ Müich mnejhuüiyb yi Dios ycötújcin. Ca' mmigapxtigoyipy huingbi toxyjäy, ca' jāyyaj'ögipy, ca' mmeedzip, ca' mmigüg nihuambedipy, yajmij'at mdaj mdeedy.

²¹ Chi je' y'adzooy:

—Ti tüg'óciy nguydündäyich jada cötújcin maabi nyeecpidzimyich.

²² Co Jesús jadu'n midooy, chi nimay:

—Tigoy'ijtni ja tüg huidi ca' mduñi. Toocta' tüg'óciy tijaty müich müid, e mo' je meeñ ayoobtijc, huin'it mgomeeñ'adipy jüby tzajpjoty; müin, e pajamgich.

²³ Co je comeeñybi jadu'n ayuc midoy, chi ooy yjottigoyoty com ooy anajty ycomeeñity.

²⁴ Co Jesús iixy co je comeeñybi anajty ti yjotmaybich, chi minañ:

—Ooy chachchípity ytiğiuiy tüg comeeñyjäy ma Dios y'ané'min. ²⁵ Jac ca' chípity co ñaxipy tüg camello ma yi xu'ñ yxütity, ca'ydi co tüg comeeñyjäy ytiğiuiy ma Dios y'ané'min.

²⁶ Chi je jāy ajcxy anajty tüibi ajcxy midoogixy Jesús y'ayuc, yminaangixy:

—¿Pin jada' jébi y'alma paadipy nídzoocin?

²⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibi naaxhuiñyjäy ajcxy ca' jaty nej yaj'oyiuiy, Dios jébi yaj'oyi.

²⁸ Chi Pedro yminañ:

—Iich ajcxy ti nbidägy n'ixmajtztaaygixy, co nbanicxaangixy.

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch iich müich ajcxy nnimaaygixy co yi jāy ajcxy huidi ytijc ixmajtz etz ytaj yteedy, ymiguëx, etz y'ung y'anäg müid Dios y'ané'min ycixpi, ypaadipy ajcxy ya naaxhuiñ nügi oy'ájtin, etz ypaadipy ajcxy tzajpjoty tzinaayin huidi ca' ycixipy ytiğiuyipy nimina.

Jesús capxypidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

³¹ Chi Jesús huodzon je nimajmetzpi, nimay ajcxy:

—Jadachambi tzoc jámim jim Jerusalén. Nguydunaamyich tüg'óciy jadu'n nej yi Dios y'ayucnajtzcaxiüyb ajcxy jaybeyty jecy'ajty müid iich ycixpi, iich, je jāy huidi tzoon tzajpjoty. ³² Chi nyajciyega'ñich ma je romano gobernador, xycamij'ixipy xycamijpidägibich ajcxy. Xy'ójbich xyhuindzüjibich xyjijptzüjibich ajcxy. ³³ Xychaachytunipyich ajcxy, xyaj'ögibich ajcxy, e codugüg xii njugypigipyich jadüg'oc.

³⁴ Chi yi majmetzpi ajcxy ni jadu'ñyi ca' huinjihuüiy ajcxy nej yhuimbizimy Jesús y'ayuc. Yüch anajty jada ayuc müid yi' ajcxy ycixpi, paady ca' huinjihuüiy nej anajty yajnimaaaygixy.

Jesús yajhuindicxigy tüg huintzpi jim Jericó

³⁵ Chi jadu'n yjajti co Jesús mihuingoñ je cajp huidi yxii Jericó, chi tüg huintzpi anajty iñäy tüba'áy pñjtzoy anajty limosna. ³⁶ Co midooy mayjäy ñaxy, chi je' yajtyi:

—¿Pín yí' ñajxp?

³⁷ Chi ajcxy nimay co Jesús nazareno najxp. ³⁸ Huin'tit je huintzpi mic yminañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, ich pa'ayoog.

³⁹ Je jäy ajcxy huidi anajty jayijp nicxp ooy oyy je huintzpi, nimay co huen amoñ. E je' ñigi mic yminan'idich:

—David y'ap y'oc, ich pa'ayoog.

⁴⁰ Chi Jesús ytinayxijpy oy yajhuoyii. Co je' jim ymejch, chi amidoy, nimay:

⁴¹ —¿Ti mdzójcpy ndunipiyich miid miich?

Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, yajhuindicxícich.

⁴² Chi Jesús minañ:

—Huindicxig, yi mmibíjcin ti xyajtzögy.

⁴³ Chi je huintzpi mic'amy yhuin y'ijxigy, chi panicxy Jesús, chi ooy jäymejch cómay yi Dios. Cham tüg'óciy je cajp jäy co ajcxy jadu'n ijxy, nañ ycómay yjäymejtz yi ajcxy Dios.

19

Jesús miid Zaqueo

¹ Co Jesús ytiñiy jim Jericó, ñajxy cajpcujc anajty. ² Chi jadu'n yjajty jim anajty tüg jäy hue' anajty yxii Zaqueo. Hue' je' anajty yajcogüejtpi huindzin, e comeeñ anajty. ³ Ooy yí' anajty tzach'ixa'ñ Jesús, nejhuihua'ñ pin jäy je', chi ca' jajty nej ixipy, je' co anajty ñaxity, etz co anajty ooy mayjäy jim. ⁴ Chi je' ñicxy poyigy jayijp, chi ypejty ma tüg sicómoro quipy, yco'ijxnaxa'ñ co anajty Jesús jim ñaxy. ⁵ Co Jesús jim ymejch, chi pát'ijxy je Zaqueo, e nimay:

—Zaqueo, tzojc minac, com copicy co nicxy njättäga'ñich ma mdijc.

⁶ Chi je' yminajty janch jottigoy, e jotcujc cóbijcy Jesús. ⁷ Co jadu'n ijxy, chi je mayjäy ajcxy nigapxy n'ojiiygixy Jesús, yminaangixy:

—Ti ñicxy jättacpi ma tüg pocyjäy ytiñc.

⁸ Chi Zaqueo ytinayigy, nimay Jesús:

—Huindzin Jesús, cha je' je njugy'ajtich huidi cup nbijc-huäcxaamyich nmöhua'ñich ayooibitjc. Pen ti ich nyajcujcñaxy, nyajhuimbidityich midaax jadu'ñiyi.

⁹ Chi Jesús yminañ:

—Jadachambi jada jäy ma jadayaabi tijc ti y'alma ñädzögy, com co yí' nañ jadu'n Abraham y'ap'adyii y'oc'adyii. ¹⁰ Ich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty, ti nmüñich ya naaxhuiñ co n'ixtähuibich etz nyajñädzögibich tiibi anajty ytiigooy.

Je ijxpejt ma je majci meeñ

¹¹ Co je jäy ajcxy midooy jadu'n, chi Jesús jacyajnimay ajcxy tüg ayuc, com ytimymihuingónip anajty Jerusalén, etz je jäy ajcxy tzachhuinmaaygixy co Jesús mic'amy anajty pidäga'ñ y'ané'min. ¹² Chi Jesús yminañ:

—Tüg micjäy, comeeñjäy anajty, ñicxy ma tüg naaxjot jiguembi, nicxy anajty ytungbicy co yrey'ada'ñ, e chi anajty yhuimbidaani. ¹³ Chi je micjäy mijhuooy nimajc ytumbi, chi moy ajcxy majc meeñ nidüg nidüg, chi ajcxy nimay: “Meeñ yaj'ung'ajtcix ji ixti cooni ich anajty nhuimbityich.” ¹⁴ Chi je ymigogajp ajcxy ca' anajty ixa'ñiyi ajcxy je comeeñybi, chi ajcxy yajpaguejxy huingapxpi ma anajty je comeeñybi ñicxy, chi je huingapxpi yminañ: “Ca' ich ajcxy ndzocy co jada comeeñjäy rey'adipy ma ich ajcxy.” ¹⁵ Chi jadu'n yjajty co je comeeñjäy yhuimbityi ti anajty yreytigiy. Chi oy yajhuoyii je ytumbi ajcxy, je huidi anajty je meeñ ti yajmihui'ngixy, nejhuihua'ñ anajty jadu'ñi ti yaj'ung'ajtcixy je meeñ nidüg nidüg. ¹⁶ Chi tüg jayijp ymiñ yminañ: “Huindzin, yi meeñ majcjadu'ñi ti nyaj'ung'atyich.” ¹⁷ Chi je rey y'adzooy: “Ooy miich oy mduñ. Jadu'n nej ti mgapxycóbicy miid huidi hueni, cham m'ané'mipy majc ciudad.” ¹⁸ Chi je mimetzpi ymiñ, yminañ: “Huindzin, yi mmeeñ migoox jadu'ñiyi ti nyaj'ung'atyich.” ¹⁹ Chi je rey nimay je mimetzpi: “Cham m'ané'mipy migoox ciudad.” ²⁰⁻²¹ Chi je midugügp ymiñ, yminañ: “Huindzin, cha je mmeeñ huidi ti nmi'ityich, ti nyujpcicyich ma tüg paayi. Ndzigiybich miich co miich mjäy'aty ahua'ñ, myajpidigtäy huidi ca' mjé'adyii, nañ mdzójcpy huidi ca' ti mnípy.” ²² Chi je rey yminañ: “Miich jibic ti mduñ, cham ndyiduna'ñ miid mgi'm'ayuc ycipxi. Miich mnejhuiyb co nyajpidigyich huidi ca' njé'adyijich, e ndzicyich huidi ca' ti nníbyich. ²³ ¿Nej co ca' ti mbidägy ich mmeeñ ma je banco, jigix co ixipy nhuimbityich, may meeñ ixipy xycidigiyich miid meeñ'ung?” ²⁴ Chi je rey nimay huidi anajty ajcxy jimip: “Pijci ajcxy yí' ymeeñ, etz mooygixy yí' tiibi meeñ yaj'ung'aty majc jadu'ñiyi.” ²⁵ Chi je jäy ajcxy y'adzooy: “Huindzin, ymiid yí' cham majc jadu'ñiyi meeñ.” ²⁶ Chi je rey y'adzooy: “Ich mínaam co tüg'óciy pinjaty miid, jacyajmöhüp; e huidi ca' ti miidity, oy jamidity yajpjctähüp huidi ymiid. ²⁷ Nañ jadu'n ajcxy je nmidzipich

huidi ca' anajty tzojccixy co ñich nrey'adipyich ma yi' ajcxy, yajmiingix ya, yo'cpujxtutaaygix ma ñich nhuinduu."

Jesús ytigüy Jerusalén

²⁸ Co Jesús jadu'n yminanday, chi choñ jim, ñicxy Jerusalén. Jesús jayijp anajty ytüöy ma je mayjäy. ²⁹⁻³⁰ Jadu'n yjajty co jim yja'ty mihuingon Betfagé etz Betania ma je cop huidi yxii Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscipulos, nimay ajcxy:

—Ñicxcix ma yjiibi cajp huidi ji huingon. Co ajcxy mgajptugihuiip mbáatcixipy tüg burro mang ycoxochity, huidi ca' ni pin yaj'ñaayñi. Mgoguejtútcixipy, etz mmimíngixipy. ³¹ Pen jim pin xy'amidoogixy, ¿nej co yi burro mgoguejtúdy? Chi ajcxy jadu'n m'adzohuiipy: "Je nhuindzinich jim tzojcp."

³² Chi je' ajcxy ñicxy huidi Jesús yquejx. Chi ajcxy paty je burro jadu'n nej Jesús anajty ajcxy ti ñimáyii. ³³ Jim anajty ajcxy je burro mang coguejtútcixy, co ñihuindzin ñimaayi ajcxy:

—¿Nej co yi burro mang mgoguejtútcixy?

³⁴ Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je nhuindzinich jim tzojcp.

³⁵ Chi ajcxy huijtz miñ je burro ma Jesús. Chi ajcxy jibe'ñ miid yhuit, chi ajcxy Jesús yajburripejty. ³⁶ Co Jesús anajty ytüöy, chi je mayjäy ajcxy yhuit yé'pcixy tüguj. ³⁷ Co ajcxy mihuingoñ je minac ma je cop huidi yxii Olivos, chi tüg'óciy je mayjäy yjotcugiyday, e ytigüy ajcxy ooy alabanza ñibi Dios ojadjtpi miid je mij huinma'ñ ycixpi co anajty ti ñjccixy huidi anajty Jesús ti tuñ. ³⁸ Chachmínaangixy:

—¡Capxpaady je rey huidi miimb miid Huindzin Dios yxii ycixpi! ¡jotcujc'ajt jiiby tzajpjoty etz cómayin ma Dios!

³⁹ Huin'it nijéjity fariseojäy huidi anajty ajcxy jiiby jäy agujc nimay ajcxy je Jesús:

—Oj yi mjäy ajcxy.

⁴⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Ñich miich ajcxy nimaayb pen yi' ajcxy amomb, yi tzaa tigihuiip mic capxp.

⁴¹ Co Jesús yja'ty jim mihuingon Jerusalén cajp, e co ijxy, chi yaaxy miid je cajpjäy ycixpi.

⁴² Chi Jesús ymínañ:

—¡Pen mhuinjihuüyb ixypy miich ajcxy nej mbáatcixipy mjotcujc'ájtín jadachambi xii tiempo! Yüch jada t'y'ajt cham ity ma miich ajcxy, ca' huaad m'ñjccixy. ⁴³ Minip je xii je tiempo ma miich ajcxy je mmidzip ajcxy xyajjüdügipy mgajp miid tzaamacxy, e tziptunipy ajcxy miid miich, yajxon xyajco'adugipy ajcxy jühuidity ma je mgajp. ⁴⁴ Xyñigidaagoodip mdzaaboch ni'ung ni'anäg, ni ca' yhu'mip tzaagop tzaamacxy, jadu'n yjadipy com miich ajcxy ca' mnejhuüy je tiempo mina je Dios xyñigidägy.

Jesús yajpidzimy je jibicjäydijc ma Dios ytijc

⁴⁵ Chi Jesús ytigüy ma Dios ytijc yajpidzimday tüg'óciy jäy huidi anajty jiibyajuuyb adoocp. ⁴⁶ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Jadu'n mina'ñ ma jaybétyity: "Ñich ndijci tzajpcapxycaptäg'i'ñ yi'." E miich ajcxy hue' mhuaangixy jadu'n nej meetzpi y'ang.

⁴⁷ Jesús anajty yaj'ixpijc jabom jabom ma Dios ytijc, chi je teedy tungmüdpi, etz huidi ajcxy yaj'ixpijcp anajty Dios ñecy, etz mijjäydijc ajcxy nihuinmayiygixy co yaj'ögaangixy Jesús. ⁴⁸ Chi ajcxy ca' ni nej mihuinma'nybaty nej yaj'öccixy, com tüg'óciy jäy anajty ooy tzach'amidoo'ijt Jesús y'ayuc.

20

Jesús ycötújcín

¹ Chi jadu'n yjajty tüg xii anajty Jesús yaj'ixpijcy je cajpjäy ma Dios ytijc, capxhuäcxy anajty oybi ayuc. Chi ñimiini je teedy tungmüdpi ajcxy etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy etz mijjäydijc ajcxy. ² Chi ajcxy migapxy Jesús nimay:

—Yajnimaaaygich, ¿ma cötújcín ti mbaady co jäy myaj'ixpijcy ya ma Dios ytijc? ¿Pin je' tüibi xycötujc möy?

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Ñich nañ jadu'n nyaj'amidohuamy ñich miich ajcxy tüg ayuc, e m'adzóogixip. ⁴ Co Juan (je Bautista) jäy yajniibejty, ¿pin je' cötújcín moy, je Dios tzajpjotytpi o jäy ajcxy?

⁵ Chi ajcxy ytigüy huinmay'ahuidijtpi ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen minaanim co tzajpjoty choñ je Juan ycötújcín, Jesús xyñimaayimip ya: "¿Nej co ca' miich ajcxy mijpidacy yi' y'ayuc?" ⁶ Pen minaanim ajt co jäy cötújcín moy je Juan, chi tüg'óciy cajpjäy tzojcxycögádzim, com ymibijcipy ajcxy co yi Juan, Dios yi' y'ayucnajtzcapxiybi.

⁷ Chi ajcxy y'adzooy co ca' ajcxy nejhuiyigixy pin Juan ti quexyii. ⁸ Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—ñich nañ jadu'n ca' nigapxa'ñich pin ti xycötujcmöyich.

Je iixpejt ma je tumbidijc ajcxy jibicjáybi

⁹ Chi Jesús yminandacy yajnimay tüg'óciy je jáy ajcxy tüg ayuc, yminañ:

—Tüg jáy pidacy tüg camuuxy ycam, chi yajpijctzoy ytumbidijc, co anajty chona'ñ ñicxa'ñ jiguem jecy jecy. ¹⁰ Co cosecha paty, chi quejxy tüg ytumbi ma je ytumbidijc, huen cimöyii huidibi je' anajty paatip. Chi je ytumbidijc huinhuojpy jiphuojpy je quejxyöybi yajhuimbijty ca' ni ti mooy. ¹¹ Chi huingbi ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' tuñ, huin'ojy jijp'ojy ajcxy, yajhuimbijty ajcxy, ca' ajcxy ni ti mooy. ¹² Chi midugügpi ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' yajtzaachüy etz yajhuimbijty ajcxy.

¹³ Huin'it je camuuxycam huindzin yminañ: “¿Ti ndunipyich? Ocquejxyich nmang huidibi ooy ndzocyich. Ca' jécyity co ajcxy ixipy nmangich, yajmij'adipy ajcxy.” ¹⁴ Chi je ytumbidijc co ajcxy ixy je' yhuindzin ymang, chi ajcxy huinmaygoty nayñimáayigixy miñ xyipy: “Ti ymiñ je cogam ymang, yi' je' jada cam jédaanip. Tzoc yaj'o'cim jigix ñich ajt jada cam njé'ajtim.” ¹⁵ Chi ajcxy je cogam ymang yajpidzimi camjoty, chi ajcxy yaj'o'cy.

Chi Jesús y'amidooy:

—¿Ti jada' ytunipy je cam huindzin? ¹⁶ Minip je', miñ yajtjogydäy je ytumbidijc ajcxy, e chi je' je ycam yegipy müd huingbi tumbi.

Co je jáy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yminañ:

—Ni catzogipy Dios, nicxy jadu'n njajtim.

¹⁷ Chi Jesús huindixcpejty je mayjäy nimay ajcxy:

—¿Ti tijamy huidi yjaybétyip ma Dios ñecy?

Jadu'n:

Je yéydijc huidi je jáy ajcxy ca' anajty tzocy, ti Dios pidacy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nejhuiy je tzaa ojaytapy huiddibi je pojtzpidijc ajcxy ca' yajtuna'ñ, je' oy ti yhuimni ma anajty yjaccopicyity.

¹⁸ Pinjaty ca' cöbiga'ñ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadamy, tim jadu'n nipaady nej jihuiy jim yciyxciday ma je tzaa nicx e tijhuizt yjajtáhuipy; e pen je tzaa nügidagoty, je' ajcxy janch jaam püx nicxy yjajtcixy.

Yajnidüygixy pen jébi cogüéjtin yajyecy o pen ca'

¹⁹ Je teedy tungmüdpí etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ooy anajty nihuinmayyigixy madzaangixy je Jesús mic'amy, co ajcxy huinjihuüy co Jesús nimiýdáacigixy müd je jihuibit ayuc, e chigüyb anajty ajcxy je cajp jáy. ²⁰ Chi ajcxy chachhuinma'ñ'ixtaayigixy nej huaad xigixy Jesús, chi quejxy ajcxy ixx'ijtpi ma Jesús yajpaady huidi naybidaacip janch ypaat tudägyäy; chi amidoo'ijtcixy Jesús y'ayuc huidi müd xihuaangixy, chi ciyegaangixy ma je gobernador. ²¹ Chi je ixx'ijtpi ajcxy y'amidooy Jesús nimay ajcxy:

—Huindzin, nejhuiyib ñich ajcxy co miich my'ayuc ooy y'óyity, etz myaj'ixpicy yajxon, ca' huin'ixpety jáy myaj'ixpicy, etz myaj'ixpicy Dios ytiy'ajt nej jáy jébi huaad chinaayigixy.

²² ¿Nej copicy ñich ajcxy migüedipy je César je romanojäy mij'ane'mbi, o ca'iji?

²³ Chi Jesús huinjihuüy yi' ajcxy yjibic-huinma'ñ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyjot'ixy xyhuinma'ñ'ixyich? ²⁴ Yaj'ijxcich tüg meeñ. ¿Pin y'ahuinax etz pin yxii mimb ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi César.

²⁵ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Cuet ma César huidi César paatip, e ma Dios huidi Dios paatip.

²⁶ Ca' mimadacy ajcxy nej tzu'ijxcixy ma mayjäy yhuinduu. Chi ajcxy ooy huinmaay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzóhuigixy, chi ajcxy amofñy.

Yajnidüygixy je jugy'ájtin ycxipi

²⁷ Chi ñija'tti Jesús tüg saduceojäy, e yi saduceojäy ajcxy yminañ co jáy ögy ca' y'ocjuuyjcní. Chi je' yajty:

²⁸ —Huindzin, Moisés jaybety ma yi' ñecy, je jécyip, co tüg yéydijc ytöxyijc yajhui'my ix'ögp, e ca' ymang ti paatcixy. Jébi je yéydijc y'uch müdtzinäy je töxyjäy jaydëbi yaj'ung'ixip müd y'ajch ycxipi. ²⁹ Jadu'n anajty tügpicy jáy, nihuixtujc ajcxy ytügquëx'ájtcixy, ac yéydijc ajcxy. Je mijpi müdtzinay töxyjäy, chi ix'o'cy, e ca' ymang paty. ³⁰ Chi je mimetzpi ypijcy müd je töxyjäy, e ni ca' ajcxy ung paty. ³¹ Chi je midugügpi ypijcy müd je töxyjäy, e jadu'n je nihuixtujcpi müdtzinay ajcxy je töxyjäy, ix'o'cy ajcxy, ni ca' ajcxy ung paty. ³² Chi nañ jadu'n je töxyjäy y'ögni. ³³ Co anajty je nihuixtujcpi jugyijccixy, ¿huidi jada' octöxijc'adüyb je töxyjäy? Com nihuixtujc ajcxy ti töxyjic'ájtigixy.

³⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi jáy píjccixp, ñaymooyigixy y'ung huen píjccixy. ³⁵ Je jáy ajcxy huídibi paatip anajty chináhuip ma je tiempo huídí mimb co ógpi yjugypíjccixipy, ni ca' ajcxy ypiigipy, ni ca' ajcxy ñaymóoyigixipy y'ung huen píjccixy. ³⁶ Co jáy ajcxy yjugypicy, chi ca' huaad y'ógcixy jadüg'oc, quipxyjaty ajcxy müid je ángeles ajcxy, e Dios yí' ajcxy ung'adiib co yjugypigipy müid jemybi jugy'ájtín. ³⁷ Janch co yí' ógpi yjugypigipy, jébi mbaadip je tiy'ajt ma Moisés ñecy ma jadu'n yjaybétyty, je taab anajty aay'ujtz ytoy, co je Huindzin Dios migapxy Moisés, nimay: "Íich Abraham yDios, Isaac yDios, Jacob yDios." ³⁸ Je ógpi ca' müidity Dios. Je jáy ajcxy huídí juugyp janchtiy ajcxy ymüid Dios, com co müid Dios ycixpi tüg'óciy jáy ajcxy ymüid yjugy'ajt.

³⁹ Chi jáy ajcxy huídí yaj'ixpijcp Dios ñecy nimay Jesús:

—Oy ti m'adzoy, Huindzin.

⁴⁰ Ca' ajcxy ocjajtni nej jac nimáaygixipy.

Pin je' y'ung je Cristo

⁴¹ Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Nej co müich ajcxy mína'ñ co Cristo David y'ap y'oc? ⁴² David ci'm mína'ñ ma je Salmo necy:

Yi Huindzin Dios nimay íich nHuindzin: "Íña' ya a'oy'amy ma íich.

⁴³ Ixti cooni anajty müich mmidzip ti nmimadactäyich, jadu'n nej jihuüy ti nbídägyich yí mmidzip ma müich mdecypocxpejt."

⁴⁴ Co David yxiimoy Cristo íich nHuindzin, ¿nejtz yí' co y'ap'adyii y'oc'adyii?

Jesús xiy je escribas ajcxy

⁴⁵ Chi tüg'óciy cajpjáy jim anajty y'amído'ijtcixy co Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

⁴⁶ —Naygüend'ájtigix müid yí' escribas ajcxy ydiscípulos, co ajcxy ooy tzojccixy yhuídidaangixy müid yhuít oyjatypi, ooy ajcxy tzojccixy co huen capxocyii ma jáy y'amugiy, e ooy ajcxy tzojccixy yí' cödumbi íñaybejt ma naymujctac, etz ooy ajcxy tzojccixy cödumbi íñaybejt ma jáy ajcxy yxiidungixy. ⁴⁷ Chi ajcxy yajcixtayi yí' co'ógytöxyjáy pidägy, e tungixy ooy jecy tzajpcapxycapxi ma jáy yhuinduu. Yí' jadu'mbi jáy ajcxy nígi ajcxy Dios chaachytuníyb müid ypocy ycixpi ca'ydi jacnipin.

21

Je ayoobitöxyjáy co'ógypi y'ofrenda

¹ Jiiby anajty Jesús ma Dios ytíjc co íjxy comeeñyjáy may'amy ofrenda pidaaccixy ma meeñygaax. ² E nañ íjxy co tüg co'ógytöxyjáy pidägy anajty metz pi'cmeeñ. ³ Chi Jesús ymínañ:

—Janch íich müich ajcxy nimäy co jadayaabi co'ógytöxyjáy ayoob jac anaxy jada, ti pidägy ofrenda ca'ydi jacnipin. ⁴ Tüg'óciy comeeñyájc ajcxy ypidacyp ma ofrenda je meeñ huídí conajxp. Jadayaabi co'ógytöxyjáy ti pidägy huídí anajty ñugayamy.

Jesús ymínañ co je Dios ytíjc yhuíndigoya'ñ

⁵ Nijéjity jáy co ytígyiy ma Dios ytíjc nímíydacy ajcxy co Dios ytíjc ooy chach'oy'oydúñity müid tzaa oyjatypi, e müid tíibi jiiby yojxcixy. Chi Jesús ymínañ:

⁶ —Tüg'óciy jada huídí ajcxy m'íjxpy ma Dios ytíjc, minip xii tiempo mína jada nícxxy yhuí'my taj xit jada tzaa, ca' ma pochycop.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

⁷ Chi ajcxy y'amídooy Jesús:

—Huindzin, ¿mína jada jadu'n ytuníyb yjadíyb nej müich ti mmínañ? ¿Tí' tiy'ajt ji yaj'ixip co jada anajty jadu'n ytuna'ñiyi yjada'ñiyii?

⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ix mgayajhuín'ingix. Ooy mayjáy ymína'ñ ñaybídagánigixy co je' ajcxy je Cristo, ymína'ñ ajcxy: "Íich je' je Cristo; huingóniñ anajty je xii je tiempo mína je naaxhuiñybi ycixa'ñ ytigoya'ñ." Ca' ajcxy axam mbanicixipy. ⁹ Co müich ajcxy ayuc midohuipy co jáy chachchiptungixy, e ñayñibidícigixy, ca' mdzigíyigixipy, com ooy ycopícyty co jada jadu'n jayijp ytuníyb yjadíyb, ca'nan hue' je' anajty tim cíjxp tim tigooyb (je naaxhuiñybi).

¹⁰ Chi Jesús yjacmínañ:

—Nayñibídägíib naax cajp müid huingbi naax huingbi cajp. ¹¹ E minip mic'ujx, etz mij yuu mij pa'm xii yaa. E jadíib mij'adzígí'ñ, etz ooy íjxpejt huídí qüexigip tzajpcíxy.

¹² Ma ca'ni anajty jadu'n jadyii, xypahuidíjtcóotcixipy jáy, xymájtzcixipy, xycíyécixipy ma judíojáy ñaymujctac. Chi jáy ajcxy xypidägipy pujxtigoty, xyajníxcixipy mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuinduu. Jadu'n jáy ajcxy jibic xytunípy müid müich ajcxy com co anajty ti xymípidáaccixyich. ¹³ Müich ajcxy tiy'ajt myegipy müid íich nxii ycixpi. ¹⁴ Co jáy

ajcxý yxíhuipy ma codungdiç, ca' ni nej ajcxý mjet'adíyb, ni ca' ajcxý mhuintmayipy nej m'adzooçixipy. ¹⁵ Nyegipyich ayuc etz tiy'ajt nej huaad mmidzip m'adzoogixy. Ca' mmidzip ajcxý jadipy nej xy'adzooçixipy, e nej xyjacxigixipy. ¹⁶ Miich ajcxý mgi'mdeedy, mgi'm'uch, mgi'm'ajch, etz mgi'm'ajuugy amigüg xyciyéçixipy ma cõtujctac. Nijéjity miich ajcxý m'ogipy müid co anajty ti mmijpidaaccixy iich n'ayuc. ¹⁷ Mayjäy ajcxý ca' xy'ixaanipy xychogaanipy müid co anajty ti mmijpidaaccixy iich nxi. ¹⁸ Ni tüg müich ajcxý mgóhuay ca' ytiçoyipy. ¹⁹ Pen ooy ajcxý mmecxtxty, çhi m'alma ñidzögipy huiniçi.

²⁰ Co ajcxý m'ixipy Jerusalén anajty ti ñaducy müid ymidzip, huin'it ajcxý mnejhuíhuipy co huington je' anajty ma yhuindigoyaañi. ²¹ Huin'it tiempo je jäy ajcxý huidi jim Judea naaxjot yquéccixipy ñicxixipy ajcxý yuugjoty, etz je jäy ajcxý huidi jim Jerusalén queegipy ajcxý, etz je jäy ajcxý huidi camjoty ca' huaad y'ocçajptigiñi ma je Jerusalén çajp. ²² Je tiempo mina yjadíyb ayo'n müid co anajty judío jäy ti ytundigoogixy, je' jada yajcuydundaayb jadu'n nej yjaaybétyty ma Dios ñecy. ²³ ¡Ayoob yi töxyjäy ajcxý huidi anajty ung tzim'ijtp huin'it çi, etz huidi anajty müid y'ungma'xung! Ooy jadiib mij ayo'n ya naaxhuin etz tzip éçin ma jada çajp. ²⁴ Nijéjity ajcxý y'ogipy tzipjoty, e nijéjity yajnicxip tzумы mach ma huingbi çajp huingbi naax. E Jerusalén naxmihuägiydähuib yi jäy huidi ca' yjudiojäyity, minipy je tiempo mina anajty Dios yajcixaani yajtigoyaañi yi' ajcxý y'ané'min.

Nej jada yminipy je Dios y'ung

²⁵ Huin'it çi huin'it tiempo quéçixip ijxpejt ma çi po' etz ma yi madza', ya naaxhuin ooy jäy ajcxý jotmay mií'idipy. Je jäy ajcxý ooy çigíhuipy yjihuíhuipy yhuinmay'ahuididipy ajcxý ooy, müid je meyy yçixpi co anajty çachpidigy çachnögy çachminañ. ²⁶ Yi jäy ajcxý anuçxi'ñ yajcidahuib co anajty ajcxý ixý nej yjadyii huindu'mybi naaxhuin; e huidijaty mic'ajt yzapatp jüby tzapjoty yüçxtähuipy yi'. ²⁷ Huin'it müich ajcxý xy'ixipyich, iich je jäy huidi tzoon tzapjoty, nmiiñich jocjoty müid je nmic'ajtich, nmiiñich müid iich ngótüçin etz iich n'oy'äjin mijpi. ²⁸ Co je ayo'n tiempo jadu'n yjatzondägipy, çhi mba't'ijçixipy com huingtoniñ anajty mina Dios xyñihuäängixipy xycóhuäängixipy.

²⁹ Chi Jesús yajnimay ajcxý tüg ayuc, ymíñañ:

—Ijçix yi higueri etz tüg'óçiy quipy, ³⁰ co yhuamígy huin'it müich ajcxý nejhüiy co ti yhuingtoni mina ypottigiñi. ³¹ Tim jadu'n nej müich ajcxý ijxpejt mbicy ma higueri quipy co pottitempo ytiçiyñi, nañ jadu'n co müich ajcxý m'ixipy je ijxpejt tzapçixy jadu'n nej yam nyajnímaaygixy, mnejhuíhuipy ajcxý co huingónip je tiempo mina Dios y'ane'mañ ya naaxhuin.

³² Janch nimaaybich müich ajcxý co jadu'n yjadíyb ytuníyb jayjip, ca' anajty o'ctäy je jäy ajcxý huidibi tzinaayb jugy'ajtçixyp jadachambi çi tiempo. ³³ Yi tzapj etz naaxhuiníyb naxip tigoyip yi'. Iich n'ayuc ca' ñaxipy ytiçoyipy ni camina.

³⁴ Naygüend'äjtigix müich ajcxý ca' mnijot'äjtçixy yi jocni yi mügi, etz yi tzinaayin jugy'äjin, jigix ca' ajcxý xyniminipy jotçómoñyi je ayo'n çi je ayo'n tiempo. ³⁵ Timetiini minipy je ayo'n tiempo müid jäy ajcxý yçixpi huidi ya tzinaayb ma tüg'óçiy naaxhuiníyb. Tim jadu'n nej tüg iyujc ayo'nbaady co timetiini yajtüxuuch. ³⁶ Ni'ixi' ijçix, mibjctzoogix Dios, ca'ydí ayo'n ajcxý mbaatçixy huidi jadaanip, jigix jüby myajpaatçixipy tzapjoty ma iich nhuinduu, iich, je jäy huidi tzoon tzapjoty.

³⁷ Xim anajty Jesús yaj'ixpicy ma Dios ytiç, e cood anajty choon ñicxy jim ma cögop huidi yxi Olivos. ³⁸ Jabom jabom jopy jopy ñiminyii tüg'óçiy çajpäy jüby ma Dios ytiç tibäy co y'amidoo'idaani ajcxý Jesús y'ayuc.

22

Xiicyögyixy çapxyögyixy nej huaad Jesús májtçixy

¹ Huington anajty je çi mina jäy tzejcaagy çaygixy huidi ca' ylevadura müidity, huidi jäy ytiçy pascua çi. ² Chi je teedy mijtungmüidpi etz je escribas yhuinmañ ixtaaygixy nej ajcxý ocyaj'ogipy Jesús. Çhiçiyb anajty ajcxý je çajpäy.

³ Chi je mujcu' ytiçiy ma Judas yjot yhuinmañ. Je Judas hue' anajty ymimetz çi Iscariote, je' nidüeti je majmetzpi discípulos. ⁴ Chi Judas ñicxy oy migapxy je teedy mijtungmüidpi etz tzapjtijc soldado huindzin, e ycapxytuñ müid je' ajcxý nej jébi çiyecy Jesús. ⁵ Huin'it je Jesús ymidzip ooy ajcxý yxoondaccotay. Chi ajcxý ñaygapxi co meen möhuangixy je Judas. ⁶ Chi Judas çöbijcy je meen, çhi yhuinmañ ixtay nej jébi çiyegipy Jesús ma ca'p mayjäy y'ixyii yhuindixxyii.

Je huindzin Dios y'adzu'äjin

⁷ Chi paty je çi mina jäy çay je tzejcaagy huidi ca' ylevadura müidity com huin'it anajty ajcxý yaj'ögy çöbixy ymang pascua çiçixp. ⁸ Chi Jesús quejxy Pedro etz Juan, nimay:

—Nix müich ajcxý yaj'oyi' je pascua adzu'ibi, jaydëbi ajt ngaayim.

⁹ Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Ma mdzocy co nyaj'oyi'huibich ajcxy?

¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Co mdigihuiipy ajcxy cajpjoty, mbaadipy tüg yëydijc huidi yajnicxp tüg majt nii. Mbanicxyp ajcxy je yëydijc cooni yjadipy ma ytijc. ¹¹ Co miich ajcxy mjädipy ma je jäy ytijc, chi ajcxy mnimähuiipy je codijc: “Nhuindzinich jadu'n minaam: ¿Ma yaj'ahuädz yajpaady ma ngayipyich je pascua adzu'ibi müd ich ndiscipulotijc?” ¹² Je codijc miich ajcxy xyajni'ixihuiip tüg cuarto ma mimejtzpi piso. Ni'ixi' jim je adzu'ibi. ¹³ Chi Pedro etz Juan ñicxy, chi paty jadu'n nej anajty ti ñimäyii, e jim ajcxy ni'ixiiy je pascua caayin uucin. ¹⁴ Co je hora paty, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa müd je' ydiscipulos ajcxy. ¹⁵ Chi Jesús yminañ:

—Ti ooy nijot'atyich co nmüdgayaangixy jada pascua adzu'ibi ma ca'ni n'ögyñich. ¹⁶ Ich miich ajcxy jadu'n nimaayb co ich ni mina ca' njaccayipyich jadüg'oc je pascua adzu'ibi, ixti cooni yajcuydundähuiipy je pascua xii ytiy'ajt ma Dios y'ané'min.

¹⁷ Chi Jesús conigy je ügy co Dioscojüyiy yajnaxy, huin'it yminañ:

—Uccix jada ügy, naymööyigixy miich ajcxy. ¹⁸ Cham ich miich ajcxy nimäy co jadu'n nej yjacnicxa'ñ xii tiempo ca' vino nii üga'ñich ixti cooni Dios y'ané'min yminipy ya naaxhuiñ.

¹⁹ Nañ yconigy Jesús tüg tzajcaagy co mibijctzooy Dios, huin'it tujc-huäcxy moy discipulos ajcxy, e chi ajcxy nimay:

—Jada tzajcaagy ich nninix'ajtpyich huidi ngöyepcyich ma yi o'cin müd miich ajcxy mbocy ycipi. Jada iixpejt miich ajcxy mü'idipy oy jäymech müd ich ycipi.

²⁰ Co anajty ti ycaйдаaygixy, chi Jesús conigy je ügy jadüg'oc, chi yminañ:

—Jada vino je' jada Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi jadu'n yi' nej ich nni'py huidi temam yogam müd miich ajcxy ycipi.

²¹ Jadachambi yi jäy huidi xyciyegaambich ma nmidzipich, ya je' cham müd'iñäyich ma jada mesa. ²² Janch jadu'n njada'ñ n'ayoohua'ñich jadu'n nej ti nyajnigodugüyijich. ¡Ayo'n padamy je jäy ayooob huidi xyciyegaamyich ma nmidzipich!

²³ Chi je nimajmetzpi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin jada' yi' ma ich ajt huidi jadu'n tundigoyam?

Yajcapxcójicy pin jada' jacnigi ymijity

²⁴ Chi je nimajmetzpi huidi Jesús anajty ti huin'ixy ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiiyi pin jada' jac miji oc'idipy. ²⁵ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Yi reyes ajcxy y'ane'myb ajcxy naax cajp jadu'n nej tüg huindzin, yi' ajcxy huidibi ane'mb yajtijcixy co ooy oytuungixy. ²⁶ Müd miich ajcxy ca'ydi yjadú'nity. Hue' janchtity je mñipi ma miich ajcxy huen ñaybidägyii nej jihuiy ymützity. E je huidi nigohuajc'ajtp huen ñaybidägyii nej jihuiy je' je' je' tumbi. ²⁷ ¿Pin je' jacmijip? ¿Huidi iñaybi ma mesa, o huidi ni'ixiiyb a'ixiiyb caayin uucin? Yi' je' jacmijip huidi iñaaayb ma mesa. Per ich ijtpich müd miich ajcxy jadu'n nej huidi ni'ixiiyb aa'ixiiyb caayin uucin.

²⁸ Miich ajcxy ti m'ijtcixy müd ich ma anajty ayo'n ti nyajnaxyich. ²⁹ Paady ich miich ajcxy tüg ané'min nmooyb, jadu'n nej ich ndeedy ti xymöyich. ³⁰ Jaydëbi miich ajcxy mgäaygixipy m'uuccixipy ma ich nmesa jüby ma ich n'ané'min e m'iñähuiipy ajcxy ma je ane'mdac, e mdiydingixipy m'ané'ngxixipy je nimajmetz picy Israel ñaax ycajp.

Jesús capxpizimy co Pedro ymina'na'ñ co ca'p Jesús icy'adyii

³¹ Nañ jadu'n je huindzin Jesús yminañ:

—Simón, Simón, jadachambi je mujcu' xyjot'ixaangixy xyhuinma'ñ'ixaangixy jadu'n nej jäy trigo huimbojy co yajhuätzaangixy. ³² Per ich Dios nmibijctzooyich müd miich ycipi, jigix miich ca'ydi nmibijc'in ytigoy'ity. Mina anajty miich ti mjothuimbity, jotmic migápxipy yi mmigügtijc ajcxy.

³³ Chi Pedro yminañ:

—Huindzin, jotcujc ich nnicxa'ñich müd miich oy pujxtigótyity, etz oy ndimy'ögibich müd miich.

³⁴ Huin'it Jesús nimay Pedro:

—Ich miich nimaayb co ca'ni anajty tzey yaxigy jabom jopy co miich miná'nip tugüg'oc co miich ca' xy'ix'adyijich.

Huigomb hori ma Jesús y'ocyaj'ijxmadza'ñ

³⁵ Chi Jesús nimay ydiscipulos ajcxy:

—Co ich miich ajcxy jayhuin nguejxy, ni mmoral, ni ca' mmeeñydijc, ni mgig ti mmi'oygixy, ¿nej myajtigoy'ijt ajcxy ti jaty?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ni ti.

³⁶ Chi Jesús ymínañ:

—Jadachambi pin ymeeñydijc etz ymorral müid, huen minicx; nañ pin ca' müidity y'espada, huen toogy yjocx huit, chi juy'ipy y'espada. ³⁷ Hich miich ajcxy nimaayb co copicy jada yajcuydunipy huudibi mimb jaybety müid ich ycixpi ma Dios ñecy ma jadu'n ymínañ: "Yaj'amichomujc (je Cristo) müid yi' ajcxy huudi jibicjáyip." Tüg'ócay mimb jaybéty ma Dios ñecy müid ich ycixpi, yajcuydunipy yi'.

³⁸ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ymínañ:

—Huindzin, cha metz espada.

Chi Jesús y'adzooy:

—Huen müid yi'yi.

Jesús Dios mibijctzoy jim Getsemaní

³⁹ Chi Jesús jim choñ ñicxy ma je cop huudi yxii Olivos, com jim anajty nicxy coodz coodz, chi je' ydiscípulos ajcxy ypanicxi. ⁴⁰ Co ajcxy yja'ty ma je cop, chi Jesús ymínañ:

—Mibijctzoojic Dios huen xypubedipy xypudigihuiipy ajcxy ca'ydi mdigüygixy jibic tuum.

⁴¹ Chi Jesús huinhuäctuty je discípulos ajcxy tüg tzaagäch yjiguégity, chi ycoxtinay'ahuüiy tígüiy Dios mibijctzooj. ⁴² Chi Jesús ymínañ:

—Dios Teedy, pen miich m'a'ixüyb píjcigich jada tzaachypí, ca' ich huaad nyajnaxyich, per ca' ich huaad ngi'mdzójcin nguyduñich, miich mdzójcin huen myajcuyduñ.

⁴³ Chi ñayguëxici tüg ángel tzajpjoty chooñ, jotmic migapxy je Jesús. ⁴⁴ Yam anajty Jesús ooy ytaj ymay, chi Dios mibijctzooyb jacmictägy. E je yxibitnüi ypidzimy janch jadu'n yi' anajty nej ni'py janch mijjaty y'ocnajtza'cxüyñi.

⁴⁵ Co ypidigý ma anajty Dios mibijctzoy, chi nihuimbijty je' ydiscípulos ajcxy, chi oy paatcixy maab anajty ajcxy müid jotmay. ⁴⁶ Chi Jesús nimay ymigügtijc ajcxy:

—¿Ti co mdzachmaagixy? Pidicxix mibijctzoojic Dios, ca'ydi jibic tuum mdigüygixy.

Yajnicxcixy mach je Jesús

⁴⁷ Jim Jesús anajty ymigügtijc ajcxy müidcapxy müidmiydägy, co je mayjäy oy yjäty. Jayijp anajty ymiñ je huudi anajty xüijp Judas, yi' je'anajty nidügti ma je nimajmetzpi Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi Judas mihuingoñ Jesús co anajty tzücx'a'ñ. ⁴⁸ Chi Jesús ymínañ:

—Judas, ¿nej müid tüg tzücxin mgüyecy ma ymidzip, je jäy huudi tzoon tzajpjoty?

⁴⁹ E je' ajcxy huudi anajty Jesús ymüid, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuñyüi yjadýüi, chi ajcxy ymínañ:

—Huindzin, ¿tzoc ajt mihuimbijtim?

⁵⁰ Chi nidüg je' ajcxy yajtzaachüiyi je teedy mijtungmüidpi tüg ytumbi, quejtzpujxi tüg ytätz'ac a'oy amybi. ⁵¹ Huin'it Jesús ymínañ:

—Ixmajtcix, huen jadu'ñiyi.

Chi nidoni je jäy ytätz'ac, e jadu'n yajtzoocy. ⁵² Chi Jesús nimay ajcxy huudi nimiini, yi teedy tungmüidpi ajcxy, yi Dios ytijc policia huindzin etz mijjäydijc:

—¿Nej co xyñimlingixyich müid pujx etz mguipyjipxu'ñ jadu'n nej jihuüy ich tüg meetzpi?

⁵³ Jilby ich anajty jabom jabom ma Dios ytijc, e ca' miich ajcxy ti ti mduñ müid ich. Per cham jëdu'n je tiempo mina miich ajcxy xy'ane'myich etz je jibicpi xymimadägyich.

Pedro ymínañ co ca' icy'adyii Jesús

⁵⁴ Chi ajcxy majch je Jesús, yajnicxy ajcxy, e pidacy ma teedy mijtungmüidpi ytijc. Je Pedro jigügyjihui' anajty ypanicxyii. ⁵⁵ Jim ajcxy jün yajmijiy tibägujc chi ajcxy y'ixtactay nidüg'ócay. Pedro y'ixtacy nañ jadu'n ma je jäy ajcxy. ⁵⁶ Huin'it tüg pödumbi ijxy Pedro iñäy ma jümba', chi huindixpejty nimay:

—Jada yëydijc nañ ymüid anajty Jesús.

⁵⁷ Chi Pedro ca' cöbijcy, ymínañ:

—Töxyjäy, ca' ich yi' n'ixy'adyii.

⁵⁸ Nañ jahueengi huin'it jadüg jäy Pedro yhuindixpejti, ñimaayy:

—Miich, yi Jesús ajcxy anajty müid m'ity.

Chi Pedro ymínañ:

—Ca' n'ichity.

⁵⁹ Ti anajty tüg hori nñaxni co oy huingbi yminandägy:

—Janch co jada yëydijc yi' anajty müid y'ity Jesús. Com nañ galileojäy yi'.

⁶⁰ Chi Pedro ymínañ:

—Ca' ich nhuinjihuüy nej miich mmína'ñ.

Capxni anajty je Pedro co tzey oy yaaxigy. ⁶¹ Chi je Huindzin Jesús ni'ijxhuimbijty je Pedro. Huin'it Pedro jäy metzcootti je' ayuc nej anajty yHuindzin Jesús ti ñimäyüi: "Ni ca'ni anajty tzey yaaxigy cham coodz co miich tugüg'oc xycoyüdzibiyich." ⁶² Chi Pedro ypidzimy tibäy, oy jilby yäxy müid tájin máyin.

Nixiiccixy yajxiiccixy yi Jesús

⁶³ Je jāy ajcxy huidi anajty Jesús cuend'ajtp, ooy ajcxy nixiicy niyaaxy, etz nañ ooy ajcxy huingoxy jipcojxy. ⁶⁴ Chi ajcxy huiingoxodzy, e cojxy ajcxy ma yhuññijjp, nimaaygixy:

—Octiygapx, çpin ti xycoxy?

⁶⁵ E ooy anajty miid yjibic ayuc cixy cuety nimaaygixy.

Jesús mijjuntajoty yajpaady

⁶⁶ Co yxiimiy, chi yõymujcy yi teedy mijtungmiidpi ajcxy, yi mijjäydijc ajcxy, etz yi escribas ajcxy, chi ajcxy y'amidooy:

⁶⁷ —Nimaaygich ajcxy çnej miich je' je Cristo?

Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixiyipy nngapxich, ca' miich ajcxy miibigipy. ⁶⁸ E pen ñich miich ajcxy n'amidooyb, ca' miich ajcxy xy'adzohuipyich, etz canan huin'it xyñajtmadzihuibich miich ajcxy.

⁶⁹ Jadachambi e ñicxa'ñi ñich, je jāy huidi tzoon tzajppoty, n'ixtāga'ñich a'oy'amy ma Dios mic'ajtmäidpi.

⁷⁰ Chi nidüg'óciy je' ajcxy y'amidooy:

—çNej janch co miich Dios xy'ung'adyii?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy jadu'n minamb co ñich njējity.

⁷¹ Chi ajcxy yminañ:

—çTi ajt njac-huāanim testigo? Ti ajt yam ci'm nmidoohuim nej mina'ñ.

23

Jesús ma Pilato yhuinduu

¹ Chi tüg'óciy je mayjāy ajcxy ypidēgy, chi yajnicxy ajcxy Jesús ma je gobernador Pilato.

² Chi ajcxy ytiūy xibi yminaangixy:

—Jada jāy naax cajp yaj'ixpijcp huidi ca' ytiy'ajtity. Yi' adujctāhuam co ca' huaad nmigüéjtim César, e ymina'ñ ci'm co yi' je' je Cristo huidi rey'ajtpi.

³ Chi Pilato y'amidooy Jesús:

—çNej miich je' judío jāy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

⁴ Chi Pilato nimay je teedy tungmiidpi ajcxy etz je mayjāy:

—Ca' ñich ti pocy nbaadyich ma jada yaabi yēydijc.

⁵ Chi Jesús ymidzip nīgi anajty ajcxy yminan'aditxcixy:

—Jada Jesús naax cajp tzachyajqueec-huācxtaayb je judío jāy miid yi' y'ayuc. Yajtzondacy Galilea, e jadachambi ya Judea jadu'n idich.

Jesús ma Herodes yhuinduu

⁶ Co Pilato midoy Jesús ymidzip ajcxy nigapxy Galilea, chi y'amidooy pen galileo jāy je Jesús anajty. ⁷ Chi mic'amy huinjhuüy co yi' jim anajty yajpaady ma Herodes y'ane'my, chi jim quejxy ma Herodes huidi nañ jadu'n anajty yajpatp jim Jerusalén huin'it xii.

⁸ Co Herodes ijxy Jesús, chi oy jotcugiy com tiyip anajty ooy ja'ixa'ñ, ti anajty may ayuc midoohui, e ahuixy anajty co mijhuinma'ñ tunipy. ⁹ Janch may ayuc ooy jaya'amidooy, e Jesús ni tüg'aa ca' y'adzooy.

¹⁰ Jim anajty teedy mijtungmiidpi etz je escribas ajcxy, tzachnigibéjtcixy mictāgy. ¹¹ Chi Herodes miid yjāy ooy nixiicy yajxiicy Jesús, ca' mij'ijxy mijpidacy. Chi xojxy miid oyhuit etz quejxhuimbijty jim ma Pilato. ¹² Huin'it xii Herodes etz Pilato ajcxy ñaymigüpijci, com naymijotma'tip anajty ajcxy huin'it tiempo.

Jesús yajmoy ysentencia co y'ögipy

¹³ Chi Pilato huomujcy yi teedy mijtungmiidpi, yi cajptungmiidpi, etz yi naax cajp. ¹⁴ Chi ajcxy nimay:

—Ti miich ajcxy xyajnimingixyich jada yaabi yēydijc, jadu'n miich ajcxy minamb co ooy jāy yajqueec-huācxtay. Ti ñich yi' jatiyduñich ma miich ajcxy mhuidu, ca' ñich yi' ni ma ypocy ti nbaati, jadu'n nej miich ajcxy mxigixy. ¹⁵ Nañ ni ca' Herodes ti pocy ti paady ma jada jāy, com ti njayajniquexyich, ni ti pocy jada Jesús ca' ti tuñ huidi huaad nyajco'ögijyich.

¹⁶ Miñ n'octzaachytuñich, jaydēbi nnaajtmadzihuibich.

¹⁷ Jadu'n je gobernador anajty costumbre miidty co najtmadzīy tüg machyjāy mijxijoty.

¹⁸ Chi je mayjāy tūgmucy ajcxy yminaandacy:

—çYaj'ög jada yaab Jesús! çNajtmadzi' yi Barrabás!

¹⁹ Je Barrabás anajty pujxtigoty ti ypidāgyii co anajty ti nibidēgy je gobierno, nañ ti anajty yjāyay'ögy. ²⁰ Chi Pilato nimay ajcxy jadüg'oc co najtmadzihua'ñ Jesús. ²¹ Chi je mayjāy janch mic yminañ:

—¡Yajcruudzpet miich yi! ¡Yajcruudzpet miich yi!

²² Chi Pilato ymíañ je midugíig'ocpi:

—¿Ti Jesús ti tundigoy? Ca' yi' ma ypocy nbaatich. Míñ n'octzaachytuñich, e najtzmazdžiuhíich.

²³ Je jáy ajcxy nǎgi anajty ymíañan'adítzcixy janch mic, co huen yajcruudzpejty. Chi ajcxy jadu'n mimadacy Jesús co chachne'mgixy je teedy tungmíidpi, etz je cajpjáy ajcxy. ²⁴ Chi jada' Pilato cuyduñ jadu'n nej je jáy ajcxy anajty pijctzoy. ²⁵ Chi Pilato najtzmazdziy je Barrabás huídí anajty pujxtigótyip, co anajty chach jáy yajqueec-huácxxy, etz yjáyyaj'ógy, je' huídí yi jáy ajcxy ypijctzou. Chi Pilato cíyeycy Jesús ma yi' ajcxy huen tungixy nej tzojccixy.

Jesús yajcruudzpejti

²⁶ Chi je judíoáy ajcxy yajnícxxy Jesús. Jim tú'am ajcxy mīnaybaati tǔg jáy huídí anajty ti choon' camjoty, huídí anajty yxi Simón, e ycogájpity anajty Cirene. Chi adzip ajcxy Simón yajquejycabiy Jesús ycruudz, e yajpanícxxy ajcxy Jesús.

²⁷ Jac'axam anajty naax cajp paníccixxy, etz nañ may tǔxyjáydijc ajcxy chachyaaxcixy mīd jotmay mīd yi' ycixpi. ²⁸ Chi Jesús ni'íjxhuimbijty je tǔxyjáydijc ajcxy, chi nīmay ajcxy:

—Míich Jerusalén tǔxyjáydijc ajcxy, ca' xyñiyáaxcixich. Nayñiyáaxigix mīich ajcxy ci'm etz m'ung ajcxy ycixpi. ²⁹ Chi ypaadípy tiempo co jáy ajcxy ymíañan'ipy: “Jotcujc je tǔxyjáy ajcxy huídí ca' y'ung ixxy, huídí ca' ti y'ungtzimígy, etz huídí ca' ti y'ung yajtztzcixxy.” ³⁰ Chi je jáy ajcxy nīmaydágiy mījtn mijcop: “Nígídagótíich ajcxy”; etz je mutztun mutzcop: “Yajtígooygich ajcxy.” ³¹ Pen jáy ajcxy tzaachyipi ayo'n mooyb Dios y'ung, nǎgi ajcxy jacjīni ytundigoya'ñ mīd Dios yjáy, tim jadu'n nīpaady nej pīn puxam tzuxy quipy nañ puxamy quipy títzpi.

³² Nañ jim anajty yajníccixxy mīd Jesús jametz pocyjáy. Tú'cíy mīd Jesús anajty yaj'ógaangixy. ³³ Co ajcxy oyjáty jim ma tǔg it huídí jáy ytíjpy ógpi cohuajc, chi ajcxy jim Jesús yajcruudzpejty mīd metz pocyjáy: tǔg pocyjáy a'oy'amy, jadǔg anajty'amy. ³⁴ Chi Jesús ymíañ:

—Dios Teedy, mecxi ajcxy ypocy, com ca' nejhuiigixy ti ytungixy.

Co je soldados anajty ajcxy yajhuácxaaani ac je'y Jesús yhuít, chi ajcxy ijxy suerte pīn ocjéñib. ³⁵ Jim je cajpjáy anajty yhuíndíccixxy, yam je tungmíidpi nǎxígy yajxígy Jesús, ymíañ ajcxy:

—Jada Jesús huingjáy ti yajtzógy, huen cham ci'm nayyajtzógyii, pen yi' je' je Cristo, je huídí Dios ti huín'ixyi.

³⁶ Nañ jadu'n je soldados ajcxy nixiiccixxy yajxiiccixxy Jesús, nīmíjhuágy ajcxy mōhuaangixy anajty vino ta'mbi. ³⁷ Chi je soldados ajcxy ymíañ:

—Pen miich Rey'ajt ma yi judíoáy ajcxy, nayñihuáñi ci'm.

³⁸ Ma Jesús ycódu jim anajty yjaayity griego'amy, latin'amy, etz hebreo'amy: JADA JE' YI JUDIOJÁY AJCXY YREY.

³⁹ Chi tǔg pocyjáy huídí anajty cruudzícxxy ooy nixiicy yajxiicy Jesús ymíañ:

—Pen miich je' je Cristo, naygohuáñi ci'm, e cohuaangich íich ajcxy nañ jadu'n.

⁴⁰ Chi je jadǔgpi pocyjáy oy y'adzooy, oyy ymígǔg, nīmay:

—¿Nej ca' miich Dios mdzígíy. Ca' m'ixy co tú'cíy ti nbóycáhuim? ⁴¹ Íich ajt janch paatip jadu'n, co jadu'n jada ngóbícm tzaachyipi je tǔibi ndundigooyim. Jadayaabi Jesús janch ni ti jibicpi jada ti catuñ.

⁴² Chi je pocyjáy nīmay Jesús:

—Tun may'ajt xyjáymedzipich co anajty mjáty jīiby ma m'ane'mdac.

⁴³ Chi Jesús oy y'adzooy:

—Janch íich miich yam nīmay co cham íich miich mīd'íjtnipy ma je oybi it.

Jesús y'o'cni

⁴⁴ Co cujcxíibi paty, chi oy ycoodzǎy tǔg'óciy naaxhuín ixti mīnacxyíini. ⁴⁵ Chi xii ca' y'oc'ani. Chi je huít oy yciťzhuácxxy huídí anajty adáydujcp je Dios y'it jīiby ma Dios ytíj.

⁴⁶ Huín'it Jesús mic ypátcapxy ymíañ:

—Dios Teedy, cham nyajcídígíy íich n'alma.

Co Jesús jadu'n ymíañ chi y'ógy.

⁴⁷ Co je soldado huíndzin ijxy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti yjadyii, chi ooy jáymejch yi Dios ymíañ:

—Janch co jadonaabi yéydijc anajty tudágy yjáyity.

⁴⁸ Chi je mayjáy tǔibi anajty jim yómújccixxy yhuíndíccixxy, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuuni yjajti, chi ajcxy huimbijtaayñi cajpjoty yam ycaach tzachcójccixxy mīd jotmay ycixpi.

⁴⁹ Cham tǔg'óciy Jesús ymígǔgtíjic ajcxy huídí anajty mīd ñay'ixy'adyii, etz tǔxyjáydijc ajcxy huídí anajty Jesús ti ypadzonyii jim Galilea, jigüégy je' anajty ajcxy yhuíndíccixxy.

Yajnaaxtigíy ajcxy Jesús

⁵⁰ Jim anajty tüg yéydijc huidi anajty yxii José, hue' anajty ycocájpity Arimatea ma Judea naaxjot. Je' anajty judío mįjtungmįdipi, e je' ooy anajty chach'oyjáyity etz ytuđägýjáyity. ⁵¹ Je' nañ yjįp'įjxy anajty co yminįpy je Dios y'ané'min, e ca' je' anajty jįptįgýyį mįd jacnaagity mįjtungmįdipi co ajcxy yaj'ögy Jesús. ⁵² Chi José ñıcxıy ma Pilato oy pįctzooohui Jesús ñııcx. ⁵³ Chi yajminajcy ma cruudz, e mo'ñ mįd tüg sávana, chi pidacy ma ögpi jut, ma tüg tzaahuınguetzmįjc ma ca'ni anajty ni tüg ögpi jįby yajpidägyp. ⁵⁴ Je' anajty ajcxy ni'ixıyb a'ixıyb je pascua xii e je' anajty tim tzonđagan je pöcxın xii.

⁵⁵ Chi je töxyjáydjıj huidi anajty ti ypadzoñyii Jesús jim Galilea, panicxy ajcxy je José axam. Chi ajcxy nañ jadu'n įjxy je ögpi jut, etz je ñııcx jadu'n nej jįby yajpidacy. ⁵⁶ Chi ajcxy yhuımbįjtay cajpjoty. Chi ajcxy yaj'oyıy ujtz xuucpi, tzooy, etz unğüento, chi amay'ajty je pocxınxii, jadu'n nej anajty cötuıcin y'ane'my.

24

Co Jesús y'ögy chi yjugypįcy

¹ Co je seamaan y'ixtigıy janch tim ticxıcp je töxyjáydjıj ajcxy ymııñ ma je o'cpi jut, chi mımııñ ajcxy ujtz xuucpi, etz tzooy huidıbi anajty ti yaj'oyıygıxy. Nañ jadu'n mįdjadyii töxyjáydjıj mııñ. ² Chi ajcxy paty je tzaa ti anajty yjidıgügyii ma je o'cpi jut'aguu. ³ Co ajcxy ytigıy jutjoty, chi ca' ajcxy paty je Huıdzın Jesús ñııcx. ⁴ Chi jadu'n yjajty, jįby anajty ajcxy jutjoty huınmaagyıxy, co ñayguëxıgi ma ajcxy ymıjc metz yéydıjıj janch adıcxp anajty yhuıt. ⁵ Chi ajcxy ooy chıgyı, chi ajcxy yhuındactay, chi je metzpi yéydıjıj ymınañ:

—¿Na'amy co m'ixtaagyıxy yi jugypı ma yi tiıbi y'ögy? ⁶⁻⁷ Ca' je' ya, ti je' yjugypıcy. Jäyméjtzıx jadu'n nej mına'ñ jim Galilea, co ymınañ:

—Ooy ycopıcyıty co ıch, je jáy huidi tzooy tzejpjoty, nyajcıyegıpy pocyjáy cı'am. Yi' ajcxy xyajcruudzpedıpyıch, chi njugypıgıpyıch codugıg xii.

⁸ Chi ajcxy oy jáymejtzcöoty nej anajty Jesús ti ymına'ñ. ⁹ Chi je töxyjáydjıj ajcxy yhuımbįjtay ma o'cpi jut. Chi ajcxy yajmıdmiydactay jadu'n nej anajty ti įjıcxıy ti mıdooğıxy mįd Jesús ydıscıpusos ajcxy je nimajmetzpi etz jacjadyii jáy huidi yajpaatp ma je' ajcxy. ¹⁰ Je töxyjáy ajcxy huidi ooy ma Jesús ñıaxıtgıy, je' je' anajty ajcxy: María Magdalena, Juana, etz María Jacobo ytaj, e cham jacnaagity ymıdöxyjáydjıj. ¹¹ Chi Jesús ydıscıpusos ca' ajcxy tim mįjpidacy je töxyjáydjıj ajcxy ayuc, hue' ajcxy tįy nıgo y'occapıcxıy y'ocmiydaaccıx, paady ca' ajcxy mıbjıcy.

¹² Chi Pedro ypidıgy ñıcxıy poyıgyı ma anajty Jesús ti ñıaxıtgıy. Chi Pedro yco'ixıy ma je o'cpi jut, chi įjxy co ca' jįby ni ti, jéyi Jesús yhuıt abıcy y'ooxnáy. Chi Pedro yhuımbįjty ma ytıjc jįhuıy ooy jadu'n nej ti ytuñyii yjadyii.

Ma Emaıs tü'aa

¹³ Huın't xii metz Jesús ydıscıpusos ajcxy ñıcxıy ma tüg cajp mutzpi hue' anajty yxii je cajp Emaıs, hue' yjıguemyıty mįd Jerusalén tugi'px estadıos (majmetz kilómetro). ¹⁴ Chi amıydaacıp anajty ajcxy ñıcxıy. Nıgapıcxıy nımiydaaccıxy nej Jesús ti yjaty ti y'ayoy. ¹⁵ E jadu'n yjaty ma anajty ycapıcxıy ymıydaaccıxy je nımetzpi, chi Jesús cı'm nımiyhua'cy je metzpi, chi mıd ñıcxıy ajcxy yquipxyı. ¹⁶ Oy anajty ja'įjıcxıy, ca' ajcxy tuıcuend pın je' anajty. ¹⁷ Chi Jesús y'amıdoooy je' ajcxy:

—¿Ti mııch ajcxy mıydacpy ma yam mdüyögyıxy? ¿Nej co mdájıcxıy mmáygyıxy?

¹⁸ Chi tüg huidi anajty yxii Cleofas y'adzooy:

—Janch tüg'öcyıy mayjáy nejhıydyđıy je ayo'n ti ytunyii ti yjadyii. ¿E mııch naydüg jim jättac Jerusalén, e jadu'n tįy ca' mnejhuıy?

¹⁹ Chi Jesús je' ajcxy nımay:

—¿Ti ti ytuñyii ti yjadyii?

Chi je' ajcxy ymınañ:

—Jesús Nazaretpı, huidi Dios y'ayucnajtzcapııyıpy, yi' anajty mįj jánchıp ma yi ayuc etz huınma'ñ ma Dios yhuınduı, etz cham ma tüg'öcyıy naax cajp. ²⁰ Chi yi' ajcxy je teedy mįjtungmįdipi etz ıch ajt ndungmįdipi Jesús yajcıdıgyıy je gobernador co huen yaj'ögyıı. Chi ajcxy yajcruudzpejty. ²¹ Hue' ıch ajcxy anajty ndzach'ahıjıxyp co yi' je' huidi İsraeljáy ajcxy cohuánaam ma ymıdzip. Jadachambi jada' ymıdugıgxıı ma jadu'n ti ytunyii ti yjadyii.

²² Cham ıch ajcxy ndöxyjáydjıj ajcxy ooy xy'adzıgıygıxyıch. Ti y'oygyıxy janch ticxıcp ma o'cpi jut. ²³ E com ca' ajcxy paaty je ñıaxıııcx, chi ajcxy yhuımbįjtıı ymınaangıxy co ti įjıcxıy yi ángeles ajcxy, hue' je ángeles ajcxy ymınañ co Jesús yjuugyıty. ²⁴ Huın't nıjéjıty nııgügıjtıjıch ooy ma o'cpi jut, paty ajcxy janch jadu'n nej töxyjáydjıj anajty ymınaangıxy. Ca' je' ajcxy įjxy Jesús.

²⁵ Chi Jesús ymınañ:

—jMiich jāy ajcxy ooy ajcxy m'aajuuñity mjotjuuñity, ca' ajcxy ti mdzojcmibijccixy co ajcxy mjamibigá'ñip huidibi y'ayuc najtzcapxiybi ajcxy ycapxy! ²⁶ ¿Nej ca' anajty ycopícyity co je Cristo ayo'n paadip, e huin'it ytigihuij tzajpjoty ma yi' y'it oybi?

²⁷ Chi Jesús yajnímaay ajcxy Dios ytiy'ajt, chondägy ma Moisés ñecy, etz tüg'óciy jacjadyii necy huidi Dios y'ayucnajtzcapxiybi yjaay, yajxon ajcxy yajni'ixiyday jadu'n nej yjaybétyity müid je Cristo ycixpi.

²⁸ Chi ajcxy mihuingoñ je mutz cajp ma anajty ñíxcixy, je Jesús jadu'n ñaybidaaci jadu'n nej jihuiy jacjiguem ñecy. ²⁹ Huin'it ajcxy nimay adzip:

—Hui'm müich müid íich ajcxy, nígi jada chuu'iiy'adich.

Chi Jesús ytigiiy cajpjoty yhuí'my müid je' ajcxy. ³⁰ Chi jadu'n yjajty co anajty ti y'ixtaaccixy caaybi, chi Jesús tüg tzajcaagy conigy, e yajnajxy Dios cojuyip, huin'it tujc-huäcxy moy ajcxy.

³¹ Huin'it ajcxy ijxcajpy Jesús. Chi Jesús mic míciy yaj'ijxtigoy. ³² Chi ajcxy ñayñimaayí:

—¿Nej ca' yjáncity co íich ajt ooy njihuúyím jotjoty huinma'ñjoty co anajty ajt jim xymüidmíydacim tü'am, etz co ajt xyñajtzcapxiyím je huidi jaybety ma Dios ñecy?

³³ E tim huin'ítíy ajcxy tübjccixy, chi ajcxy níxcixni jim Jerusalén. Ni'amugi' ajcxy paty je majctügpí Jesús ydiscípulos ajcxy e jacjadyii jāy ajcxy. ³⁴ Chi ajcxy minangixy:

—Janch yi' co ti yjugypicy je Huindzin Jesús, com ti oy ñayguëxígyii ma Simón.

³⁵ Chi Cleofas nímíydacy jadu'n nej tü'ay anajty ajcxy ti ñaybáatigixy müid Jesús, etz jadu'n nej ajcxy Jesús ijxcajpy co tzajcaagy ti tujc-huäcxy.

Jesús ñayguëxíci ma je' ydiscípulos ajcxy

³⁶ Jiiby anajty ajcxy tzachnimíydaaccixy co Jesús oy ñayguëxígyii ma je' ajcxy. Chi ytinay'ahuúy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ymínañ:

—Jotcugi' müich ajcxy.

³⁷ Chi je' ajcxy ooy ñay'adzigiyi ooy huinmaaygixy, hue' ajcxy tijy ijxmañiyyb. ³⁸ Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—¿Na'amy co mjet mhuinma'ñ ti ytigoydaaygixy? ¿Nej co m'aa'ájtigixy mjet'ájtigixy pin íich? ³⁹ Ijxcix müich ajcxy íich ngi' íich ndecy, íich jèni íich. Nídongich etz íjxcich ajcxy. Tüg espíritu ca' müidty chüch ni ypaaj, jadu'n nej m'ijxcixy íich nmíidty.

⁴⁰ Co Jesús jadu'n ymínañ, chi ajcxy yaj'ijxy yci' ytecy. ⁴¹ Per ca'ni ajcxy mibijcy müid co anajty ajcxy chachjotcújcity, chi Jesús ajcxy nimaayí:

—¿Müid ajcxy ti ii mgayipy?

⁴² Chi ajcxy moy Jesús acxtzäy, etz tüg jüdy serpäg. ⁴³ Chi cöbijcy, chi ycaay y'uucy jim ma je' ajcxy yhuinduu. ⁴⁴ Huin'it Jesús ymínañ:

—Huidi m'ijxyp cham je' je' huidi nyajnimay jayhuin, co íich müich ajcxy anajty müid'ijtcixy, co copicy nguydundáhuibich jadu'n nej yjaybétyity ma je Moisés ñecy je jécyip, etz jacjadyii Dios y'ayucnajtzcapxiybi ñecy, etz yi' salmo necy.

⁴⁵ Huin'it je' ajcxy yjot yhuinma'ñ ymíñ ymejch, jaydëbi huinjihuúyigixipy huidi jaybétyip. ⁴⁶ Chi Jesús yjacmínañ:

—Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy co copicy co je Cristo paadip ayo'n e yjugypigipy codugiig xii, maabi anajty y'ögy. ⁴⁷ Huen ajcxy yajcapxhuäcxy Dios ytiy'ajt huindu'my naaxhuiñ, chondägip Jerusalén, co ooy ycopícyity huen jāy ajcxy jothuimbijtcix jaydëbi ajcxy paadip pocyhuinmeecxin. ⁴⁸ Müich ajcxy nídiy'ajt'adipy tüg'óciy jadu'n nej cham ti m'ijxcixy ti mnejhuúyigixy. ⁴⁹ Jadachambi nguexipyich ma müich ajcxy je huidi nDeedyich ti xyaj'ahuaniyigixy. Hui'mgix ya Jerusalén íxti cooni ajcxy xyñidigihuij xycödígihuij je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidi tzonam tzajpjoty.

Jesús ypa'ttigíyñ tzajpjoty

⁵⁰ Huin'it xii Jesús müid tzoñ je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ycajppidzimy, ñecy ajcxy mihuingon je Betania. Chi Jesús xajhuäcxy yci' mibijctzoy Dios müid je ymígügtjic ajcxy ycixpi. ⁵¹ Chi jadu'n yjajty ma anajty Dios mibijctzoy müid yi' ajcxy ycixpi, chi abicy yajhuí'mni je' ajcxy e je' ypättigíyñi jiiby tzajpjoty. ⁵² Chi yi' ajcxy jim yjac-huäcxijpy Dios ojadajticy. Chi ajcxy yhuimbijttaayñi jim Jerusalén janch jotcujc. ⁵³ Chi ajcxy jabom jabom anajty ñíxcixy ma Dios ytiyc chajpcapxycapxcixy, ojadajticy jāymejtzcixy yi' Dios, Janch jadu'n jada. Amén.

SAN JUAN

Jaayhu:im'y Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

Dios y'ung huidibi y'oy ya naaxhuiñ yejci Dios y'ayuc tiy'ajt

¹ Co naaxhuiñybi oga'n chondacy jiiyim anajty Dios y'ung, e yi' yajnejhu:im'y jäy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Dios y'ung tú'ciy anajty yajpaady ma Dios. ² Je' tím oga'n'aty anajty yajpatp ma Dios. ³ Tüg'óciy huidijaty yaj'ixxp yajpatp ya naaxhuiñ, yi' yaj'oyiyday yajcojty. Tüg'óciy huidijaty Dios yajcojy, tú'ciy ytuñ miiid y'ung. ⁴ Dios y'ung yi' jugy'ajtyejctaa'y ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Miiid co jugy'ajtyejctäy ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy, je' je' tiy'ajt co Dios y'ung ymiiid Dios ymic'ajt. Jadu'n nipaady nej tüg'jiiin huidibi jäy codi:icxp. ⁵ Ya naaxhuiñ yajpaady anii. Yi anii jadu'n yi' nej coodzpi. Yi Dios y'ung ti mimiñ ya naaxhuiñ Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n Dios y'ayuc ytiy'ajt ma jäy yjot yhuinma'ñ nej tüg'jiiin yti:icxy agoodztuuyb. Yi anii ca' ñaygodigiyii miiid Dios ytiy'ajt.

⁶ Ma'xung'ajt tüg'yédyjc huidibi Dios anajty ti yajñibicy. Hue' anajty yxii Juan. ⁷ Yi' oga'n tiy'ajt yejc co Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt yajpaady ma Dios y'ung, jigix tüg'óciy je jäy ajcxy cambijctähuiipy je Dios y'ung. Dios y'ung jadu'n nipaady nej tüg'jiiin huidibi codi:icxp ma jäy ytyüoy. ⁸ Je Juan ca' je' anajty yjéjity je Cristo, je huidibi capxhuäcxp Dios y'ayuc ytiy'ajt. Hue' janchtiy je Juan ñidiy'ajt'ajt je Cristo. ⁹ Je Dios y'ung hue' je' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Je' je' anajty je Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt ymiiid, je janchypí, ma jéb tüg'óciy jäy ya naaxhuiñ patcixy Dios ytiy'ajt.

¹⁰ Je Dios y'ung ya anajty yhuidity naaxhuiñygyxy. E jada naaxhuiñ yi' yaj'oyiyday. E may je naaxhuiñyjäy ca' ajcxy ijxajpy. ¹¹ Je ymigügtjic, je judiojäy, je' ajcxy nimiini, e may ajcxy je ymigügtjic ca' ajcxy ycöbjici. ¹² Tüg'óciy je jäy ajcxy pinjaty mijpidac yi' yxii yi' ymic'ajt, yi' ajcxy yajmoy Dios ymic'ajt, e jadu'n nipaty nejjiuhuiy ajcxy Dios y'ung'adyii. ¹³ Canan hue' je' co naydijiiyb Dios y'ung co ti yma'xung'aty jadu'n nej jäy ajcxy y'ocma'xung'aty. Nañ ni ca' yjadu'nity nej jäy tujy, nej jäy jipp'ixy, ni canan jäy jadu'n ti huinmay. Hue' janchtiy Dios jadu'n ti huinmay.

¹⁴ Je Dios y'ung ya naaxhuiñ je' yma'xung'ajty miiid ñiñicx etz chinay miiid naaxhuiñyjäy. E iich ajcxy n'ijxich yi' y'oy'ajt etz ymic'ajt, jadu'n nej Dios Teedy y'ung tüg'pajc oy'ajt etz mic'ajt miiidity. ¹⁵ Juan ñidiy'ajt'ajt je Dios y'ung, e chi capxypidzimy, e jadu'n yminañ:

—Jada je' je jäy huidibi iich jadu'n nimiyaacich ma miich ajcxy. Je huidibi miimb jac'axam ma iich, jac mic'ajt miiid yi' ca'ydi iich, com jacjajyjp yi' jugy'ajt paty ca'ydi iich.

¹⁶ Je Dios y'ung oy xychojcm xyjihuiiyim mijcajee, paady je' tuuñ may'ajt oy'ajt mijcajee miiid iich ajt ycxipi. ¹⁷ Com Dios y'ané'min ycötujcin micpi hue' Dios yajñiguejx je Moisés. Co Dios quejxy Jesucristo ya naaxhuiñ, chi may'ajt oy'ajt tuñ miiid je jäy ajcxy ycxipi, e nañ je' ytiy'ajt yajñiguejx je Jesucristo. ¹⁸ Je Dios ni caminaabi pin ca'ixyñi, je y'ung tüg'pajci yajpatp ma Dios Teedy ity. Je Dios y'ung ti xyajnejhu:im'y nej Dios yajpaady.

Juan el Bautista je' tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty Dios y'ung

¹⁹ Jadaabi je' je tiy'ajt huidibi Juan yejc, co judío jäy ajcxy quejxy nijéjity teedytjic etz tzejptjic tungmiiidpi. Jim ajcxy chooñ Jerusalén nicxy ma anajty Juan yajpaady, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Mbin miich? ¿Nej miich je' je Cristo huidibi Dios yquexamy?

²⁰ Je' ñigapx je tiy'ajt, ca' ñaygoyützi, chi yminañ:

—Ca' iich njéjity je Cristo.

²¹ Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿E pin miich mneydiyii? Pen ca' mjéjity je Cristo. ¿Nej miich je' je Elías?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca' je' n'iichity.

Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿Nej miich je' je Dios y'ayuccapxhuäcxi, je huidibi ñigapxy ma Dios ñecy co ymiinañ ya naaxhuiñ?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca'.

²² Chi y'amidooy ajcxy jadüg'oc:

—¿Mbin miich? Jigix iich ajcxy tiy'ajt nyajñicxibich ma yi' tiibi iich ajcxy xyquexyich. ¿Ti miich nayxiigoyäxyi?

²³ Chi Juan yminañ:

—Hich je' je jāy huidibi Dios y'ayuccapxhuācxip ma tūg mǝjtǝgǝduum, tim jadu'n nej jūiby jaybety ymiin ma Isaiās ñecy, nañ tim jadu'n ñich nmīna'ñich co copicy nayñi'ixiyyigix ma yi mǝjot yi mhuinma'ñ, jēbi naybaatigixy mǝid mHuindzin Dios. Jadu'n nej jāy ixypy tū'aa yaj'oyy co tūg huindzin ymiina'ñ.

²⁴ Je teedytjc etz tzajptjc tungmǝdǝp: huidibi oy migapxy Juan, hue' anajty ajcxy fariseojāy ti yquexyii. ²⁵ Chi ajcxy jactim'amidoj Juan:

—¿Ti miich co mjāyyajñibety? Peni ca' miich mjējity je Cristo, ni mgajējity je Elías, ni mgajējity huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiiyip.

²⁶⁻²⁷ Chi Juan y'adzooy:

—Hich hue' jāy najñibetyich mǝid nñi. Ya naaxhuiñ ji tūg jāy huidibi miich ajcxy ca' m'ixy'adyii. Je' huidibi jac'axam mimb ma ñich, je huidibi ca' mihuaadity ñicxy yi' xytumbi'adyiijich, ñicxyich yčǝghuin nguejich.

²⁸ Jadu'n ytuini yjajti jim Betābara, jim'amy ahuin ma Jordān mij nñi, jim anajty Juan jāy najñibety. Juan tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty yjugy'ajt yegam mǝid ñich ajt nbocy ycxipi.

Jesús nayyajhuindzigihuaanip ma Dios mǝid jāy ajcxy ypocy ycxipi

²⁹ Chi je com jabom co ijxy Jesús anajty ñimiñyii, chi Juan ñimay je jāy ajcxy:

—Cha je' ymiin je Dios yjāy huidibi Dios nayyajhuindzigihuaanip mǝid naaxhuiñy jāy ajcxy ypocy ycxipi. Tim jadu'n nej judiojāy ajcxy Dios huindzigiy mǝid ypocy ycxipi. ³⁰ Jada je' huidibi ñich nnigapxypich co jac'axam ymiina'ñ ma ñich tūg yēdyjic huidibi ñigi Dios ymic'ajt y'oy'ajt mǝidty ca'ydī ñich. Com jūiyim anajty yi' yjugy'aty co oga'n naaxhuiñybi chondacy.

³¹ Oy ñich anajty ca' yi' n'ixy'adyiijich huingixy jijpcixy, nyajñibetjich jāy, jigix yi judiojāy nejhuñhuip ajcxy co ji yajpaady je Cristo je huidibi Dios ymic'ajt mǝid.

³² Chi Juan nigodiy'ajt'ajty je Cristo co ymiina'ñ:

—Hich ti n'ixyich yi Espiritu Santo jūiby choñ tzajpjoty, jadu'n yquēxigy nej tūg muuxy, e chi y'ixtacy ma Jesucristo. ³³ Tiydudāgy ca' ñich anajty n'ixy'adyiijich. Je Dios huidibi xyquejich jāy najñibetjpi, je' ñich anajty jadu'n ti xyñimāyich co je jāy ma anajty n'ixyich je Espiritu Santo ñigidāgyii anajty etz yhu'i'my ma je'. Je' je' jadu'n anajty huidibi y'adigihuiipy yjottigihuiipy Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma je jāy ajcxy. ³⁴ Cham nnigapxpetyich co ñich ti n'ixyich je jāy, e nyejcpyich tiy'ajt co je' je' je Dios y'ung.

Jesús yhuin'ijx nijējity jāy huidibi anajty ydiscipulo'andaanipy

³⁵ Chi je com jabom jopy jim anajty Juan yajpaady mǝid metz jāy huidibi ixpijcp ma yi'.

³⁶ Chi anajty ajcxy tzachhuindicxy Jesús co anajty jim ñaxy, chi Juan ñimay je metzpi jāy:

—Oc'ijxcix ocnejhuñyigix, cha je jāy huidibi Dios nayyajhuindzigihuaanip mǝid naaxhuiñy jāy ypocy ycxipi.

³⁷ E je metzpi jāy huidibi anajty ajcxy ixpijcp ma Juan, co jadu'n ajcxy midoj nej Juan ymiinañ, chi ajcxy Jesús padzooñ. ³⁸ Chi Jesús y'ijxhuimbijty, chi ijxy co anajty ajcxy ypanicxyii, chi jada' ñimay ajcxy:

—¿Ti ajcxy m'ixtaayb?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ¿ma tiyi ti mja'ttāgy?

³⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Miingix, jigix ajcxy m'ixipy ma ti nja'ttāgyich.

Chi jada' ajcxy panicxy, e chi ajcxy ijxy ma anajty ti yja'ttāgy. Je huin'it xñmbi chi jim je' mǝid yhu'i'miy, co mijminacyñ anajty co ajcxy jim ymejch.

⁴⁰ Andrés, je Simón Pedro ymiguēx, je' anajty tūg tzoonip huidibi nimetz ajcxy midou jadu'n nej Juan ymiinañ, etz je' anajty ajcxy ti padzooñ Jesús. ⁴¹ Chi jada' Andrés oy ixtāy y'uch Simón tim jayijp, chi ñimay:

—Ti ñich ajcxy nbaady je Mesías —jadu'n je ayuc Mesias yhuimbidzima'ñ Cristo.

⁴² Chi Andrés mǝidnicxy Simón ma Jesús, e chi Jesús huindicxpetjty, ñimay:

—Miich je' Simón, Jonás miich xy'ung'ajtp. Miich je' mxñi'adiyib Cefas —huidibi ayuc'amy huimbidzimb tzaa.

Jesús je' yhuin'ijx Felipe etz Natanael

⁴³ Chi com jabom Jesús choon ñicxy jim Galilea, chi minaybaati Felipe, chi jadu'n ñimay:

—Pajamgich.

⁴⁴ Felipe jim anajty ycgajpity Betsaida, nañ je' je' je cajp ma anajty ajcxy ycgajpity Andrés etz Pedro. ⁴⁵ Chi Felipe minaybaati je jāy huidibi yxñi Natanael, chi jadu'n ñimay:

—Ti ñich ajcxy je' nbaadyich je jāy huidibi yajñigapx yajñimiydacp ma Moisés ñecy, etz yi Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ñecy. Yi' je' je Jesús, José y'ung huidibi cogajpip jim Nazaret.

⁴⁶ Chi Natanael y'adzohuimbijty:

—¿Nej jim Nazaret ti choñ tüg oyjäy? Com ac jadu'n jäy ymina'ñ co ac jibicjäydijc jim tzinaayb.

Chi Felipe ymina'ñ:

—Jam ci'm octim'ix.

⁴⁷ Co Jesús ijxy co Natanael ñimifiyii, chi jadu'n ymina'ñ:

—Cha tüg judíojäy huidibi ca' pin huin'ñipy.

⁴⁸ Chi Natanael ymina'ñ:

—¿Nej miich ti xy'ijxcapyich pin jäy ñich?

Chi Jesús nimay Natanael:

—Ca'ni anajty Felipe xyñimaayñi: “Jam ijxim je Jesús” co anajty miich jilby'emy ma je higueri quipypa't, huin'it ñich miich ti n'ijxcapy.

⁴⁹ Chi Natanael y'adzooy:

—Huindzin, miich je' Dios y'ung. Miich je' Rey'adam ma je judíojäy ajcxy.

⁵⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Miid co ti ñimäy co jilby'emy anajty miich ma je higueri quipypa't co ñich miich ti n'ijxcapy. ¿E ti mdimjanimibicy? Jactimmijhuinma'ñ etz jactimmij'oy'ajt m'ixamyb mbadamyb.

⁵¹ Chi Jesús jadu'n ymina'ñ:

—Janch tim tiy ñich miich ajcxy yam jadu'n ñimäy co m'ixipy ajcxy yi tzajp y'ahuäch etz Dios y'ángeles ajcxy choon' tzajpjoty xyñigidägyich, e ypa'ttigüygixy jadüg'oc tzajpjoty. Choongixy yja'tcixy ma ñich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty.

2

Jesús y'oy ma anajty jäy nix#duñ tüg pijcin jim Caná

¹ Midugügxibi anajty maabi ajcxy Jesús minaymigápxigixy, ma je cajp huidibi yxi Caná ma je Galilea naaxjot jim anajty huinxidungixy tüg jäy huidibi anajty ti ypicy. E jim anajty nañ jadu'n Jesús ytaj. ² Chi Jesús miid je' ydiscipulos ajcxy yajhuooy jim ma je xii anajty ytuñii yjadyii. ³ Ti anajty vino ycijxtaayñi, huin'it Jesús ytaj ñimayñi:

—Ca'p ajcxy müdiñ vino.

⁴ Chi Jesús y'adzooy ytaj nimay:

—Ca' ti jotmay nmüdidyich miid miich töxyäy. ñich nhorí ca'ni paady mina jäy ajcxy nyajnejhuñhuibich pin ñich.

⁵ Chi je ytaj nimay je tumbidijc ajcxy:

—Mdúngixipy nej anajty ajcxy Jesús xyñimaaygixy.

⁶ Jim anajty tudujc tzaadu'tz ma anajty ñii y'ity. Je ñii anajty ajcxy yajtumy co anajty ajcxy yçibujcixy jadu'n nej ypocy ixpujixy, jadu'n anajty ajcxy judíojäy costumbre müdity. Tügpí tzaadu'tz ymiid anajty yjot metz majt tugiig majt ñii. ⁷ Chi Jesús nimay je tumbidijc ajcxy:

—Yaj'ujtzicx yti tzaadu'tz miid ñii.

E chi ajcxy yaj'ujtzitay mabaat y'a'ujtznaxy je tzaadu'tz. ⁸ Chi Jesús ymina'ñ:

—Yajpidzimgix cham yi ñii, e yajnicxcix jilby ma huidibi ane'mb ma yi caydac uuctac.

Chi ajcxy yajnicxy je ñii. ⁹ Co jada' je ane'mbi jihuiymajch je ñii ti anajty yvinocojy, chi mijhuoy je yéydijc huidibi anajty ti ypicy. Je ane'mbi ca' anajty nejhuñy ma anajty je vino ti choñ. Jéyi anajty je ytumbidijc ñejhuñy co ñii anajty ajcxy yajpidzimgixy ma je tzaadu'tz.

¹⁰ Chi je ane'mbi nimay je huidibi anajty ti ypicy:

—Tüg'öcy jäy ajcxy huidibi xüdumb, hue' ajcxy yajtumy jayijp je vino oybi. E co jäy ajcxy ooy yxondaacni, chi oyñihuidibi vino ñii jacyajtungixy. Miich janchtiy, ti m'amay'aty yi vinonü oybi ixti chamni yajtañ.

¹¹ Je' je' je oga'ñibi mijhuinma'ñ huidibi Jesús ytuun jim Caná ma Galilea ñaaxjot. Chi yajñiguéxigy je ymic'ajt etz y'oyjäy'ajt. E je huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijcpy, chi ajcxy ooy mibijcy mijpidacy je Jesús.

¹² Co jadu'n tüg'öcy ytuni yjaty, chi Jesús y'idacy jim ma je cajp huidi yxi Capernaum miid ytaj etz y'uch ajcxy, etz huidibi anajty yaj'ixpijcpy. Jim ajcxy yhuäcxijpy tüg xii mejtz xii.

Jesús yajpidzim ajuuybi adoocpi ma Dios ytijc

¹³ Tim huington anajty je pascua xii huidibi judío ajcxy ytumy jim Jerusalén, paady Jesús ñicxy jim. ¹⁴ Jim ma Dios ytijc Jesús paty je' huidibi anajty ajcxy ajuuybi adoocpi, jadu'n nej ma ymiñ huaj, borregi, etz muuxy (huidibi jäy ajcxy Dios yajhuindzigüyb). Nañ jim meeñyhuingogombidijc anajty ajcxy y'ñaaygixy ma ymesa. ¹⁵ Chi Jesús yaj'oyñy tüg cochac huojp. E chi ixhuojpidzimday je ajuuybi adoocpi ajcxy ma Dios ytijc ñihuaj etz ñiborrego. Chi yi meeñyhuingogombidijc ymeñ cöxijtnaxtayi, e chi ymesa tijhuimbijttaayi. ¹⁶ Chi nimay je muuxytoocpidijc ajcxy:

—Yajpidzimgix jada muuxy ya. Ca' ñich nDeedy ytijc yhuanaani ajcxy ajuydac adoocnac.

¹⁷ Je' ajcxy huidibi anajty Jesús yaj'ixpijcy chi ajihuiygooti ajcxy je ayuc, jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Ooy ndzocy njihuñyich Dios ytijc, paady ooy nnijotigoyich Dios ytijc."

¹⁸ Chi je judío ixpicytijc ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Ti mijhuinma'ñ miich xy'ocyaj'ixambich ajcxy nej tög iixpejt, pen janch müidity cötujcin co m'ixhuojppidzimday yi ajuuybi adoocpi ajcxy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yajhuindigooygix jada Dios ytijc, e codugüg xii ñich yi' jadüg'oc nyajpidigipy.

²⁰ Chi jada' je judío ixpicytijc ajcxy y'adzooy:

—Huixchigüpx tudujc jimajt yhuäcxijpy co jäy cojy jada Dios ytijc. ¿E miich tijy myajpidigamy codugügxiij?

²¹ Per ca' je' anajty nigapxy je Dios ytijc. Hue' je' anajty ci'm ñayñigapxyii co anajty y'öga'ñ, etz co yjugypigipy jadüg'oc codugüg xii. ²² Chi jada' co Jesús yjugypijcy codugüg xii maabi anajty y'ögy, je huidibi anajty ajcxy ti yaj'ixpicy, ajihuiygooti ajcxy huidibi Jesús anajty ti yajnimäyigixy. Chi jada' ajcxy miñijcy ooy jadu'n nej anajty ycojaayity ma Dios ylibro, etz com nañ jadu'n anajty Jesús ti ymina'ñ.

Jesús ñejhuñy nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity

²³ Co anajty Jesús yjimity Jerusalén pascua xiijoty, mayjäy ooy ymiñijcy co ajcxy iixy je mijhuinma'ñ huidibi anajty ytumyb. ²⁴ Jesús ca' anajty yjaty ñaygyeygyii ma je mayjäy ajcxy (hue' anajty ajcxy chachyajrey'adamy). ²⁵ Com Jesús ñejhuñydaayb anajty nej jäy ajcxy nidüg nidüg yjot yhuinma'ñ müidity ca' tzocy pin yajnimähuiñy ti anajty ajcxy ytunamy, com ñejhuñydaayb nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity.

3

Nicodemo oy tyti'ajtpicy ma Jesús

¹ Jim anajty tög yëdyjc, fariseojäy y'ixpicin anajty yajtuunipy. Hue' anajty yxii Nicodemo. Je' anajty ñigohuajc'ajtyp ma je judíojäy ajcxy ymiñ. ² Chi jada' Nicodemo ymiñ coodz ma Jesús anajty y'ity, chi nimay:

—Huindzin, nejhuiñy ñich ajcxy co miich tög huindzin huidibi tzomb ma Dios. Com ca' ni pin jaty nej tunipy je mijhuinma'ñ huidibi miich mdumyb, pen ca' Dios ymic'ajt müidity.

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich miich yam jadu'n nimäy, co ca' ni pin ixipy Dios y'it, pen ca' jadüg'oc yma'xung'ajttigach.

⁴ Chi Nicodemo yajtiy:

—Per, ¿nej tög jäy tiñbi ymiñ'anäcciyñi y'ocnima'xung'ajttigajtzpity jadüg'oc? ¿Nej jëbi jadüg'oc ytiigy ma ytaj y'aa yjot, e chi yma'xung'adity jadüg'oc?

⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich miich yam jadu'n nimäy pen ca' jäy yjothuimbity etz ñibety, pen ca' Dios yjihui'ñ ymic'ajt y'adigiyii yjottigiyii, ca' jëbi ytiigy ma Dios chinäy. ⁶ Je jäy huidibi ajcxy ma'xung'ajtp ma töxyjäy, ymiid ajcxy ñinixc yjugy'ajtin. Je jäy ajcxy huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt adigiyipy jottigiyipy ymiid ajcxy Dios yjugy'ajtin. ⁷ Ca' nej mnayjihuiñy co ti nimäy co copicy mma'xung'adipy huinjemy, co Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigihuiy xyjottigihuiy. ⁸ Com je poj miññy hueñyñyma'amyity, e nmidoohuim co y'a'ñich, e ca' nnejhuñyim ma choñ e ma ñicxy. Jadu'n nej je poj ypoje e nganejhuiñyim ma choñ, nañ tim jadu'n yjaty müid je Espíritu Santo, ca' nejhuiñyim nej yjaty co adigiy jottigiy jäy.

⁹ Chi Nicodemo yajtihuimbity:

—¿Nej tijy co yjadu'nity? Ca' nhuinjihuiñyich.

¹⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Miich huindzin'ajtp ma yi judíojäy, ¿ti co ca' mhuinjihuiñy jadayaabi tiy'ajt? ¹¹ Janch janch ñich miich yam jadu'n nnimäy co ñich etz nDeedich ngapxyp yi huidibi nejhuiñyixpich, e nyejcpych ajcxy tiy'ajt yi huidijaty ñich ti n'ixcixyich. Miich ajcxy judío ixpicytijc ca' ajcxy mgöbijccixy ñich ajcxy ndiy'ajt. ¹² Pen ca' miich ajcxy miñijccixy jada tiy'ajt huidibi njanimydacypich huidibi yajpatp ya naaxhuiñ, ca' ajcxy mmibigipy co njanimydägbich yi tiy'ajt huidibi tzajpjoty yajpatp.

¹³ Ca' ni pin ti y'oy tzajpjoty, ñich je jäy tögajc huidibi ti ndzoñich tzajpjoty, ti ngidägyich ya naaxhuiñ. ¹⁴ Jadu'n nej Moisés yaj'oyiy je pujx tza'ñ, e chi yajcruudzpety jim mijtigiduum jigix chögipy je jäy ajcxy ma je ahua'n iyujc chüchyii. Nañ tim jadu'n jäy ajcxy xyajcruudzpeda'ñich. ¹⁵ E tög'öcy jäy ajcxy pinjaty xymijpidaacpich, ca' yi' jugy'ajtin yciy ytiigooy ni mina.

Dios ooy mijcajee tzocy jihuüy yi naaxhuiñjyä

¹⁶ Ooy mijcajee Dios tzocy jihuüy yi naaxhuiñjyä co yecy y'ung tügpajcpi müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Paady pinjaty mibijcp mijpidacp yi' y'ung, ca' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi. Hue' janchtiy y'alma ypaadipy tüg jugy'ajtin huidibi ca' ni mina ycixipy ytigoyipy. ¹⁷ Dios ca' quejxy y'ung ya naaxhuiñ co tzaachytunipy yi naaxhuiñjyä ajcxy müd ypocy ycixpi. Paady y'ung quejxy co yajpocyñihuáatzcixipy.

¹⁸ Je jäy ajcxy pinjaty mibijcp mijpidacp Dios y'ung, ca' ajcxy Dios chaachytunipy müd ypocy ycixpi. Je jäy ajcxy pinjaty ca' mibicy ca' mijpidägy Dios y'ung, pocycähuipy ajcxy ma Dios, co ca' mijpidaci ajcxy Dios y'ung tügpajcpi. ¹⁹ Paady ycixpi Dios tzaachytuna'n mayjäy müd ypocy ycixpi, com co Dios quejxy y'ung müd ytiy'ajt ya naaxhuiñ, e ca' ajcxy mibijcy Dios y'ung, jadu'n je' anajty nej tüg jin huidi codicxip jäy ajcxy ma chinaayin yjugy'ajtin. Per ca'p ajcxy je naaxhuiñjyä mijpidacy je jin, jadu'n nej jihuüy ajcxy anajty yjacjotcujcity co chinaagyxy agoodztuuyb, com je' co nigi tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'n. ²⁰ Com je jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'n tzach nijot'ajtcixp, ca' ajcxy tzojci Dios ytiy'ajt, jadu'n nej jihuüy ca' chinähuaangixy ma jin ytiicxin. Ca' ajcxy y'amidoo'idani Dios y'ayuc, ca'ydi ñiguëxigy je jibicpi huidibi ajcxy ytumyb. ²¹ Je jäy ajcxy huidibi cuydumb Dios ytiy'ajt, je' ajcxy ñiminipy Dios y'ung ytiy'ajt, jadu'n nej jihuüy jin nimingixy ma ytiicxy, huen jatymy ñiguëxigy co oy ytungixy etz co Dios ytiy'ajt ajcxy müdity ma yjot yhuinma'n.

Juan (el Bautista) tiy'ajt yejc ma jäy ajcxy müd Jesús ycixpi

²² Co jadu'n ytuni yjajti, chi Jesús ñicxy jim Judea naaxjot müd ydiscipulos ajcxy. Chi ajcxy jim yhuäcxijpy. Jim ajcxy jäy yajñibety. ²³ Nañ jadu'n Juan anajty yjäyajñibety jim Enón, com jim anajty ooy comñi, e jim anajty jäy ymingixy etz ñibety. ²⁴ Hue' jada jadu'n ytuni yjajti ca'ni anajty je Juan pidaaccixy pujxtigoty.

²⁵ Ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi nijëjity huidibi anajty Juan yaj'ixpijcy etz tüg jäy nej jëbi huaad ypocy ñayajñihuädziyb ajcxy. ²⁶ Chi jada' ajcxy Juan nidzooñ, oy ajcxy paty, e chi ajcxy ñimay:

—Huindzin, je jäy huidibi anajty müch jim müd jim'amy Jordán mijñinaxy, je huidibi müch anajty mnidiy'ajt'ajtpy co je' je' je Cristo, nañ ooy chachjäyajñibety. E janch mayjäy y'ocnimujcin.

²⁷ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' ni pin ni ti mic'ajt müdity, pen ca' Dios ni ti mic'ajt ymöy. ²⁸ Müch ajcxy mnejhuüyb co mninaañich co iich ca' njëjity je Cristo. Hue' janchtiy Dios xyquejxich jayjip co nnidiy'ajt'adipyich je Cristo. ²⁹ Co jäy ypicy je yëdyjc je' je' müd'idam je ytöxyjic. E je töxycapxpi huidibi ti yaj'oyiy je pijcin, ca' je' müd'ida'n je töxyjäy, jëyi co yjotcugy co yöcmidoohui je töxyjäy ñay co yjädy ma je' ytiyc co ypigaani. Cristo jadu'n je' nipaady nej tüg töxyjäy ñay, e je töxyjäy jadu'n je' nipaady nej Dios yjäy. Je Cristo ymüd'idaanipy Dios yjäy. Jadu'n iich nipaady nej tüg töxycapxpi, ti Dios yjäy nyajni'ixi'yich jigix mijpidäaccixipy je Cristo. Jotcujcich cham co je Cristo ti ymiñ, e ñicxy yi jäy ajcxy ma yi'. ³⁰ Ooy ytimyocopyity co Jesús ymiy'ajt paatnipy, e iich ndung ycixnipy ymayñipy.

Dios y'ung tzoon jilby ma Dios

³¹ Chi Juan yjacminañ:

—Je Cristo huidibi jilby tzoon ma Dios jacmij ixpijcin müdity ca'ydi naaxhuiñjyä ajcxy. Je jäy ajcxy huidibi ya naaxhuiñ ijtp, yminaaxhuiñjyä ti yaj'ixpijcgixy, e je' ajcxy ñidiy'ajt'ajtpy je naaxhuiñjyä y'ixpijcin. Je Cristo tzoon jilby tzajpoty, jacmijcajee yi' ma y'ayuc ytiy'ajt ca'dyi pin. ³² Je Cristo ñigapxyp huidibi ti icy e ti midooy, e yi'y'ayuc ytiy'ajt ca' jäy ajcxy cöbigaangixy. ³³ Je jäy ajcxy huidibi cöbijcp Dios y'ung y'ayuc ytiy'ajt, je' ajcxy ñigapxpejtyp co Dios ytiy'ajt janch yi'. ³⁴ Je Jesús huidibi Dios yquejx, ca'pxy Dios ytiy'ajt ñigapxpejti, com Dios ti möy yi' y'ung yi' yjihui'n ymic'ajt mijcajee. ³⁵ Dios Teedy chojcyp yjihuiyb y'ung, e tüg'öcxy ymic'ajt ytiy'ajt yi'ti yajmigo'ixi'ydäy. ³⁶ Je jäy ajcxy pinjaty mibijcp Dios y'ung, ymüd'ajtpy ajcxy y'alma je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytiigooy. Je jäy ajcxy pinjaty ca' capxymidooy Dios y'ung, ca' ajcxy y'alma müd'adipy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytiigooy. Je yi' ypaadipy ajcxy Dios chip y'ejcin.

4

Jesús ñaybaati müd tüg töxyjäy jim Samaria

¹ Chi je Huindzin Jesús ayuc midoy jadu'n nej anajty je fariseojäy ajcxy ycapxcixy ymydaaccixy co je Jesús jacmayjäy anajty yaj'ixpiy etz yajñibety ca'ydi Juan. ² Oy Jesús ca' anajty jäy yajñibety ci'm. Hue' janchtiy je' ydiscipulos anajty ajcxy jäy yajñibety. ³ E co Jesús jada nejhuüy, chi jim Judea choni, yhuimbijtni jim Galilea.

⁴ Co yhuimbijty, hue' anajty yjatytiymñaxihua'n ñ jim Samaria. ⁵ Chi jada' yja'ty huingon ma je mij cajp huidi xijip Samaria, jim ma anajty tüg pi'ccajp huidi xijip Sicar, mihuingon je naax huidibi Jacob anajty ti möy y'ung José. ⁶ Jim anajty Jesús yajpaady ma je Jacob ñüigondac. Com ti anajty Jesús y'anucxiyñi müid je tüyöyüi, chi y'ijxtacy jim ma je nüigondac anajty. Hue' anajty xi jim cugihuaanip. ⁷ Chi jim yja'ty nüigombi tüg töxyjäy. Chi Jesús yminañ:

—ñich yajni'uucc. ⁸ Com je' ydiscipulos ajcxy huidibi anajty Jesús yjaymüid'ajtp, ti anajty ñüxcixy cajpoty juuyb pijcp.

⁹ Chi je töxyjäy y'adzooy huidibi anajty cogajpjp Samaria:

—¿Na'amy co ñich nü xypijctzoohuich? com müich hue' müich judíojäy, e samariajäy ñich. (Co yi judíojäy etz samariajäy ca' ajcxy ñaygodigiyüigixy.)

¹⁰ Huin'it Jesús y'adzooy:

—Co ixypiy m'ocnejhuüy je oybi huidibi Dios yejcy müid müich ycixpi, e m'ocnejhuüy ixypiy nañ jadu'n pin xypijctzoohuüy yi nü, janch co müich ixypiy xüñimäyich: "ñich yajni'uucc". E ñich müich ixypiy nmooyb nü huidibi jugy'ajt yegipy huinixi.

¹¹ Chi je töxyjäy y'adzooy nimay Jesús:

—Huindzin, müich ca' mmüidity ti müid myajpidzimipy yi nü, e yi nüijut cicy yi' ooy. ¿Ma tijy m'ocpada'ñ yi nü huidibi yajjugy'ajtp? ¹² ¿Nej jacnigi tijy müich mij mnyajnaxyii, ca'ydi ñich ajt n'ap ndeedy Jacob? Je'je' huidibi jada nüigop yaj'oyüi. Jacob etz y'ung y'anäg nü'uuc ma jada nüigop, e nañ jadu'n yajni'uucy yhuaj y'iyuc ajcxy ya.

¹³ Chi Jesús y'adzooy nimay je töxyjäy:

—Tüg'óciy pinjaty nü'uucp ma jada nüigop tidzi huñb ajcxy jadüg'oc. ¹⁴ Yi jäy ajcxy pinjaty nü'uucp huidibi nmooybich, ca' ni mina ytidzihuñyb, com hue' yi nü huidibi nejcybich, ahuimbidity ma je jäy jadu'n nej tüg nüigop huidibi yegam jugy'ajtp huidibi ni ca' ycixy ytigoy.

¹⁵ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, ñich mooyg yi nü, ca'ydi jabom jabom ndidziyüijich, e ca'ydi n'ocjacmüinibich ma jada nüigop nü yajpidzimbi.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Ñicx yajtzon mñäy, e müid miin.

¹⁷ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Ca' nmüidityich nñäyich.

Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej müich mina'ñ, co ca' mmüidity mñäy. ¹⁸ Com ti müiddzinäy migoox yëdyjc, e huidibi cham mmüid, ca' mñäy'adyii. Janch tiy'ajt jadu'n nej ti m'adzooy.

¹⁹ Chi je töxyjäy yminañ:

—Huindzin, cham nhuinjihuüyich co müich je' tüg huidibi Dios yhuij'ajt ycuje'ajt müid. ²⁰ ñich ajcxy n'ap ndeedyich hue' je' yminañ co jëbi ya huaad ñich ajcxy nDios'ojadajtcixyich ma jadayaabi huingombi copjip. E müich ajcxy judíojäy yminaangixy co jim Jerusalén je' ma huaad jëbi nDios'ojadajtp, ca' jac ma.

²¹ Chi Jesús y'adzooy nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy mijpidäg ñich n'ayuc. Co ypadamy je xi je tiempo co ni ya ma müich ajcxy mDios'ojadajttac, e ni jim Jerusalén jäy ca' ojadadipy ajcxy yi Dios Teedy. ²² Müich ajcxy ca' tiy'ajt mnejhuüyigixy nej jëbi huaad mDios'ojadajtcixy. ñich ajcxy judíojäy je huidibi yajnidzoocätahuam je jäy ajcxy y'alma ma Dios. ²³ Ypadamy je xi je tiempo, e jada jëdu'n je tiempo co je huidibi ajcxy tydudägy Dios ojadajtp, y'ojadadipy ajcxy Dios müid oyot oyhuinma'ñ etz müid Dios ytiy'ajt. Com yi Dios Teedy y'ixtaayb yi jadu'mbi jäy huidibi ojadadibi müid oyot oyhuinma'ñ. ²⁴ Dios ca' ñimüid müidity, jadu'n je' nej poj ca' yaj'ixy. Je jäy ajcxy pinjaty ojadajtp Dios, copicy co huen ojadajtcixy müid tudägyjot tudägyhuinma'ñ, etz müid Dios ytiy'ajt.

²⁵ Chi je töxyjäy yminañ:

—ñich nejhuñyb co je Mesías ymina'ñ huidibi naydijaanip Cristo, co je' yminipy, huin'it xyajni'ixihuaanim tüg'óciy tiy'ajt.

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—ñich jëdu'n je Cristo huidibi müich müidmüydacyp.

²⁷ Chi jada' yja'ty ajcxy Jesús ydiscipulos ajcxy. Chi ajcxy ooy jihuüy ti anajty co Jesús je töxyjäy müidmüydägy, e ni pin ca' yaj'amidooy ti anajty chojcy ti anajty yñimüydacyp müid yi töxyjäy. ²⁸ Chi je töxyjäy jim ymajt ixmajch, chi ñicxy cajpoty oy mayjäy nimay:

²⁹ —Mingix, jam tüg yëdyjc ijxim. Ti ñich yi' xyajnimaydäyich tüg'óciy tijaty ti nduñich. ¿Nej ca' jada' yi' jëjity je Cristo?

³⁰ Chi choñ ooy mayjäy cajpjoty, ninicxy ajcxy Jesús. ³¹ Yam anajty ajcxy Jesús ydiscípulos chachnimäyii adzip:

—Huindzin, occaay.

³² Chi Jesús y'adzooy:

—Hich nmäidich tüg caayin uucin huidibi miich ajcxy ca' mnejhuüigixy.

³³ Paady je' ydiscípulos ajcxy tzachhuinmay, ac jëyi ajcxy, nayñimayigixy miñ xipy:

—¿Nej ti pinjaty yajcayyii yaj'ügyii?

³⁴ Chi Jesús yminañ:

—Jotcujc nayjihuiyüijich co ti nguynidich Dios chojcin. Com yi' ti xyquexyich ya naax-huifñ, e nguynidunibich yi' y'ané'min. ³⁵ Miich ajcxy minaangixp co jactigoy'ijtni jamidaax po' mina cosecha nyajpidicim. Oc-huinmay miich ajcxy, ich nmäinañich, jëbi nyajpidicim yi cosecha cham cham. Huindicxcix yi mayjäy huidibi xyñigidaacim choon cajpjoty. Ni'ixi yi' ajcxy y'ity co amido'idaangixy Dios y'ayuc. Jadu'n ajcxy nipaty nej tügi cosecha huidibi ti ymiñaani, jëbi nyajpidicim. ³⁶ E pinjaty cosecha yajpidicp ypaatyp ajcxy ymuju'n. Nañ tim jadu'n miich ajcxy huidibi myajmibijcy yi jäy ajcxy co ich je' je' Cristo, mbaadipy ajcxy jotcujc'ajtin, etz huidibi ajcxy xymibijcpich xymijpidaacpich ypadamy ajcxy y'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy. Tim jadu'n nej je' jäy ajcxy huidibi niip etz huidibi cosecha yajpidicp yjotcugiygixy müd co je cosecha ti y'ity, nañ tim jadu'n je jäy ajcxy huidi cojaay jecy'ajty jada Dios y'ayuc etz miich ajcxy jotcugiygixy aguixpy co yi jäy ajcxy xymijpidägyich. ³⁷ Paady ty'ajt je ayuc huidibi minam: "Tüg jäy niip etz jadüg jäy cosecha yajpidicp." ³⁸ Hich ti nguexyich miich ajcxy myajmibigipy jäy huidibi ti paady Cristo tyty'ajt ma Dios ñecy. Yi Dios y'ayuc ycojaaybi ti möy je jäy Dios tyty'ajt, e miich ajcxy je' mbubedipy co myajmibigipy co ich je' je' Cristo.

³⁹ Mayjäy huidibi cogajpip jim Samaria ymijpidac ajcxy je Jesús co je' je' je' Cristo, müd co je töxyjäy anajty ti yminañ: "Ti yi' xyajnimaydäyich tijaty ich ti nduñich." ⁴⁰ Co je samariajäy ajcxy yjädy ma Jesús yhuinduu, chi ajcxy cohuaniiy huen hu'i'my. Chi Jesús jim yhu'i'my mejtz xii. ⁴¹ Janch mayjäy ooy nigi mibijcy mijpidacy Jesús, co je' je' je' Cristo co ajcxy ci'm midomiydacy je Jesús. ⁴² Chi ajcxy nimay je töxyjäy:

—Canan jëyi co miich ti xyajnimäy ich ajcxy, paady ycixpi ich ajcxy yam nmibicyich. Nañ ti iich ajcxy yam ci'm n'amido'ityich, paady ich ajcxy nejhuüy co janch jada yjëjity je Cristo huidibi yajnidzögam yi naaxhuifñyäjy ajcxy y'alma ma Dios.

Jesús yajtzooc tüg gobierno mijtungmüdpimang

⁴³ Mimejtz xii bi anajty co Jesús choon jim, nicxy jim Galilea. ⁴⁴ Jesús ci'm anajty ti yminañ: —Co jäy ajcxy huidibi müd Dios yhuia'ajt yucujc'ajt yajpaady ma yci'mgajp, ca' pin yajmij'adyii. ⁴⁵ Co Jesús yja'ty jim Galilea naaxjot, huidi anajty ajcxy jimip aguc jotcujc ajcxy cöbijcy Jesús, com ti anajty ajcxy ijxcixy tijaty mijhuinmañ anajty ti tuñ jim Jerusalén xii joty, com nañ ti je' anajty ajcxy jim y'oygixy xii'ajtpi.

⁴⁶ Chi yhuimbijty Jesús jadüg'oc jim Caná ma Galilea ñaaxjot, ma je nüi yajvinocojy. Jim Capernaum anajty tüg rey mijtungmüdpim hidibi anajty y'ung püjcp. ⁴⁷ Co je' nejhuüy co Jesús anajty ti yhuimbity Galilea co anajty ti y'oy Judea, chi ninicxy, e chi cohuaniiy co Jesús huen nicxy y'ung tzoyyüii hidibi anajty ögaanip. ⁴⁸ Huin'it Jesús yminañ:

—Pen ca' ixipy ti m'ixy mijhuinmañ etz tijaty ijxpejt, ca' ixipy mmibicy.

⁴⁹ Chi y'adzoy je rey ymijtungmüdpim:

—Huindzin, tun may'ajt ninicx ich n'ung ma ca'ni y'o'cyñi.

⁵⁰ Chi Jesús yminañ:

—Huimbit ma mdijc, je m'ung jugy'ajtni je'.

Chi je yëdyjic mibijcy Jesús nej anajty ti ñimäyüi, chi ñicxy jadüg'oc ma ytijc. ⁵¹ Nicxnip anajty co ytumbi ajcxy oy yjijpcobadyii, e chi ñimaayci co je' y'ung ti anajty y'agidägy.

⁵² Chi yaj'amidooy ajcxy ti hora anajty ti yhuaadjihuüy, chi ajcxy y'adzooy:

—Ixiiy cujc yxii naxy je toyü y'ixmajtzni.

⁵³ Paady je ungedeedy jihui'nybijcy co huin'it je' jada' je tiempo co anajty Jesús ti ñimäyüi: "Je m'ung jugy'ajtni je'." Chi jada' mibijcy mijpidacy Jesús müd tüg'öcy jäy huidijaty anajty yajpat ma yjin ytijc.

⁵⁴ Je' je' je' mimetzpi mijhuinmañ mij'oy'ajt hidibi Jesús ytun co choon jim Judea ñicxy jim Galilea ñaaxjot.

5

Jesús yajtzooc tüg jäy hidibi anajty yci' ytecy xuuxy

¹ Co jadu'n ytuni yjajti jim Jerusalén anajty ajcxy judiojäy tungixy tüg mijxii. Huin'it Jesús jim ñicxy jim Jerusalén. ² E jim Jerusalén jim anajty nüi abojtzig y'ity, mihuingon je poch aguü huidi xii jip puerta de las ovejas. Je it hue' anajty yajtijy hebreo'amy Betesda, e

ymiid anajty migoox it yhuinguembetpa't. ³ Ma je huinguembetpa't mayba'mjäy anajty jim chachcönaaygixy; je huintzpi, ciducp tecytucpi, cixuxy tecyxuxypi, huidibi anajty ajcxy jim tzach'ahuijxp mina je nü y'ocpu'xhuimbity. ⁴ Com tüg ángel anajty yhuimbety y'adijy ma je nü abotztjg y'ity, chi je nü yajyücx. E je jäy pinjaty anajty jayjip jüby nüjoty tigüyb co je nü yücx, huiñ'it anajty ajcxy choocixy, oy ixypy ti pa'm ajcxy tim müidity. ⁵ Jim anajty tüg yëydjic hue' anajty ti ypa'mgögnäy iipx majmoxc tugüg jimijt. ⁶ Co Jesús ijxy jim ycögnäy, ijxajpy co anajty je' jecyip chachmijtacni, chi nimay:

—¿Nej mdzögambi?

⁷ Chi je pa'mjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' nmüdidyich tüg yëydjic pin ich xypidägipy jüby nüjoty co anajty nü y'ahuidjtcoty. E paady ycixpi co oy ich jim njamechich ma yi nü, ti huingbi ñitigüyñi.

⁸ Chi Jesús yminañ:

—Pidig, yajpidig yi mmaabejt, etz tüyöychon.

⁹ Chi mic'amy choocy, chi je' ymaabejt yajpidigy ytigüy yöybi najxpi janch mic oy. Hue' anajty tüg sábado xii co choocy. ¹⁰ Paady je judíojäy ixcipyitjc ajcxy nimay je huidibi anajty ti chögy:

—Hue' yam sábado xii, paady ca' jadu'n ñigo'aducyity jadu'n nej m'idich co mmaabejt mdzimhuidity.

¹¹ Chi y'adzooy je':

—Je jäy tübi ich xyajtözgy, yi' ich jadu'n ti xyñimäy: “Yajpidig yi mmaabejt etz tüyöychoon.”

¹² Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pin müich jadu'n ti xyñimäy: “Yajpidi yi mmaabejt etz tüyöychoon?”

¹³ Per je tübi anajty chögy, ca' anajty je' nejhüy pin je' anajty. Com ti anajty Jesús niyöydigooyni ma je mayjäy huidibi anajty ajcxy jim tzachajtjip ma je it. ¹⁴ Chi jada' jaccomjey minaybaatti Jesús jim ma Dios ytjic, e chi Jesús yminañ:

—Cuentipic nej ti mdzögy, ca' ni ti bocy mjactunipy. Co pocy mjactunipy ca' yjeyity co tim nügi jibic nicxy mjaty.

¹⁵ Chi je yëydjic ñicxy oy je' yajnimäy je judío ixcipyitjc co hue' je' anajty Jesús, je huidibi anajty ti yajtözgyii. ¹⁶ Paady ycixpi je judío ixcipyitjc anajty tzach'ixhuidjtcixy tzachpahuidjtcixy je Jesús, e yaj'ögaangixy müid co anajty jäy ti yajtözgy sábado xii. ¹⁷ Chi Jesús yminañ:

—Ich nDeedy tumb je' cham, ca' ypoocxy, paady ycixp ich nañ jadu'n nduñich cham ma müich ajcxy sábado xii.

¹⁸ Co Jesús jadu'n yminañ, paady ycixpi je judío y'ixpcyitjc ajcxy nügi yjacjtotma'tcoty, ytim yaj'ögamy anajty aj y Jesús. Ca' ajcxy jadu'n yjotucyity co anajty Jesús ca' cuyduñ judíojäy ajcxy yti'ajt nej ajcxy sábado xii yajmij'ajtcixy, etz co jadu'n yminañ: “Dios yi' nDeedy'ajtypich.” Paady ycixpi ajcxy judío y'ixpcyitjc yminañ co Jesús ci'm anajty ytügihua'ñ müid Dios.

Dios ymooy je y'ung ymic'ajt

¹⁹ Chi Jesús yminañ:

—Janch janch ich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co ich Dios nDeedy'ajtypich. Ca' huaad ti nduñich müid ngi'mjot ngi'mhuinma'ñich. Jëbi janchtiy nduñich huidibi n'ijxpyich Dios Teedy ytumy. Huidibi Dios Teedy ytumyb, ndumybich com Dios yi' nDeedy'ajtypich. ²⁰ Com yi' Dios Teedy ooy yi' tzocy jihui yci'm'ung, paady xyajni'ixiydaaybich tüg'óciy yi' huidibi ytumyb. E nañ xyajni'ixihuaambich jacmijjatypi mijhuinma'ñ, ca'ydí jadaayaabi mijhuinma'ñ nej ajcxy ti m'ijxcixy nej jada pa'mjäy ti chögy, paady ycixpi nügi mhuinmayipy ajcxy. ²¹ Jadu'n nej Dios Teedy yajjugypicy yi' o'cpi, e chi yajztinäy jadüg'oc. Nañ jadu'n ich anajty ndimymöhuamyb. ²² Com je Dios Teedy ca' je' ci'm ocyajcüyöaani ocyajtcüyöaani jäy ajcxy ypooy. Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajcidigydaayich co ich ndiydunipyich tüg'óciy naaxhuiñjy, com Dios nDeedy'ajtypich. ²³ Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajcidigydaayich, jigix tüg'óciy jäy xyajmij'adipyich. Je jäy ajcxy huidibi ca' xyajmij'ada'ñich, nañ ca' ajcxy yajmij'ada'ñ Dios Teedy huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ.

²⁴ Janch janch ich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy: Co hueñyypinjäyity, pinjaty xy'amido'jtibich n'ayuc, e ymüibjcp ymijpidacyp je tübi xyquejxyich ya naaxhuiñ, ymüid je'je y'alma jugy'ajtän huidibi ca'ycixipy ytigoyipy, e ca' Dios Teedy chaachytuna'ñyü müid ypooy ycixpi. Hue' janchtiy co y'ögipy, chi janchtiy jadügtecy yjugypigipy. ²⁵ Janch janch ich müich ajcxy jadu'n nimaaygixy co yi' xii tiempo paatnipy, e cham jëdu'n ti paady, co yi' jäy ajcxy tübi y'o'ccixy ymidohuipy yi' n'ayucich, co anajty ngapxyich, com Dios yi' nDeedy'ajtypich. Pin jäy anajty midoob n'ayucich jugypigip jadüg'oc ajcxy. ²⁶ Com yi' Dios Teedy mic'ajt müid jëbi yajjugypicy jäy tübi y'o'ccixy. Nañ Dios ti xymöyich ymic'ajt jëbi huaad nyajjugypicyich jäy tübi y'o'ccixy, com Dios ich nDeedy'ajtypich. ²⁷ Ti Dios xymöyich

ymic'ajt jëbi ndiyduñich je jäy ajcxy müid ypocy ycixpi, com ñich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty. ²⁸ Ca' ooy jada ayuc tiy'ajt mhuinmaayigixy. Com ypaadipy je xii je tiempo co je huidijaty ajcxy yajpatp ma naaxtigiydac, ymidohuipy ajcxy n'ayucich co ñich anajty nmigapxyich ajcxy. ²⁹ Chi ypidzimipy ajcxy ma ñaaxtigiy. Je' ajcxy huidibi anajty oybi ti tungixy, jugy'adip ajcxy y'alma jadüg'oc. Je' ajcxy huidibi anajty jibicpi ti tungixy ypaadipy ajcxy tzaachypi müid ypocy ycixpi.

Dios tiy'ajt yejc co Jesús ymiid anajty mic'ajt

³⁰ Ca' ni ti huaad nduñich müid ngi'mmic'ajtich ngi'm'ayucich. Je ayuc tiy'ajt huidibi nmidooybich ma Dios Teedy, jada ayuc tiy'ajt müid nyajciyöya'ñich nyajteccyöya'ñich jäy ajcxy ypocy. Jadu'n tiydudägy nduna'ñich, com ca' ñich nduñich ngi'mdzöjcinich. Yi' ñich ndumyob nej Dios Teedy tzooy, yi' huidibi xyquejxich ya naaxhuñ. ³¹ Co ixypipy ñich ci'm nayñigodiy'ajt'adyñijich, ca' ixypipy müich ajcxy mmijpidägy n'ayuc ndiy'ajtich. ³² Com huingbi yi' huidi xyñigodiy'ajt'ajtpich co ñich Dios ymic'ajt nmüididyich, e nejhuiybich co janch yi' huidibi xyñigodiy'ajt'ajtpich. ³³ Müich ajcxy ti mguexy je migügtjic ajcxy tiy'ajtpijcpi ma Juan. E je' yejc tiydudägy ayuc tiy'ajt janchypi pin ñich. ³⁴ Co jadu'n nmına'ñich co Juan xyajnidiy'ajt'atych co ñich je' je' Cristo, ca' jadu'n nmına'ñich co ooy ycopicyity co tüg jäy xyñidiy'ajt'adipyich. Com Dios ci'm xyñidiy'ajt'ajtpich. Jadu'n ajcxy nyajnimäy jada tiy'ajt, jigix ajcxy m'alma nidzoocin paadipy ma Dios. ³⁵ Je Juan mictägy ooy Dios y'ayuc najtzcapxiyi, jadu'n je' anajty nej tüg jñich müich tücxp jajp, e müich ajcxy tüg jaxigyi ti mxondaaccixy müid yi' y'ayuc ytiy'ajt. ³⁶ Nigi'ñich Dios y'ayuc ytiy'ajt nmüididyich ca'ydi Juan. Yi' mihuinma'ñi huidibi ndumybich müid Dios Teedy ymic'ajt. yi' xyajnigüexigibich co ñich ya naaxhuñ Dios Teedy xyquejxich. ³⁷ Yi' Dios Teedy tübi xyquexyich, yi' ci'm yejc tiy'ajt co ñich je' je' Cristo. E ni caminaabi müich ajcxy yi' mgamidoohui ycapxin, nañ ni caminaabi müich ajcxy Dios Teedy yhuñijijp maga'ijxi. ³⁸ Ni ca' müich ajcxy mmüidity yi' y'ayuc ma mjot mhuinma'ñi, müid co müich ajcxy ca' xymijpidägyich co ñich je' je' jäy huidibi Dios ti quexy ya naaxhuñ. ³⁹ Ijxtaayigixy jada tiy'ajt ma Dios ylibro, com jüby mdijy müich ajcxy mbaadipy tiy'ajt nej jëbi ajcxy mjogy'adipy co anajty ti m'o'ccixy, e yi' Dios ylibro nañ ñich yi' xyñigapxp. ⁴⁰ E ca' müich ajcxy mgöbigaangixy ñich n'ayuc ñich ndiy'ajt, jigix ajcxy jugy'ajti mbaadipy huidibi ca' ycixy ytiгоoy.

⁴¹ Dios xycömayipyich, ca' ngöbigipyich co naaxhuñijäy ajcxy xycömayipyich. ⁴² Nnejhuñybich, nej müich ajcxy mjot mhuinma'ñi mmüidity, co ca' ajcxy Dios ytiy'ajt mguyduuni. Ca' ajcxy migüg mdzojccixy mjihuiyigixy jadu'n nej Dios tzooy jihuñy jäy ajcxy. ⁴³ ñich ti nmüñich müid nDeedyich ymic'ajt. Müich ajcxy ni ca' xycöbicyich. Pen ji huingbi jäy ymiñ müid yci'mmic'ajt, ca' müidity Dios ymic'ajt, je' janchtiy müich ajcxy ooy mijpidägaangixy. ⁴⁴ Ca' m'ajätcixipy nej ñich müich ajcxy xymijpidägyich, müid co ajcxy ci'm mdzachnaygömayáanigixy ac müich ajcxy jëyi. E co ixypipy müich ajcxy xycöbiga'ñich, huñ'it ajcxy Dios xycömayipy. ⁴⁵ Ca' ajcxy mmına'ñipy co ñich müich ajcxy nxñhuaamy ma Dios Teedy yhuinduu. Je Moisés müich ajcxy yxñhuam ma Dios, je' huidibi müich ajcxy mdzachmijpidaacip ytiy'ajt. ⁴⁶ Pen mmijpidaacyp ixypipy ajcxy je Moisés y'ayuc ytiy'ajt, nañ jadu'n ixypipy ñich müich ajcxy xymijpidägyich. Com Moisés ñich yi' xychachñimiydaacich ma yi' ñecy. ⁴⁷ Pen ca' mmijpidaaccixy Moisés ñecy, ca' m'ajätcixipy nej ajcxy mijpidäaccixipy ñich n'ayuc.

6

Jesús ymoy jäy jicxy picy migoox mil

¹ Co jadu'n ytuni yjajti, chi Jesús ñicxy jim Galilea mejy nñaxy, huidibi nañ jadu'n xñijp Tiberias mejy. ² Janch mayjäy anajty Jesús ypanicxyñi axam co anajty ajcxy ixy je mihuinma'ñi tijaty anajty Jesús ytumyib ma mayba'mjäy. ³ Chi Jesús ypejty ma tüg cögor, chi jim y'ixtacy müid je' ydiscipulos ajcxy. ⁴ Tim huingtonip anajty je pascuaxñi huidibi anajty judíojäy ajcxy ytumyib. ⁵ Chi Jesús ijxy co janch mayjäy ti ypamiñiyi, chi nimay Felipe:

—Ma jada' caayin uucin n'ocuyim, ti nyajcaayim jada mayjäy huidibi ti xypamiñim?

⁶ Hue' anajty y'oc'ijxmadzamy nej Felipe y'oc'adzooy. Jesús anajty ñejhuñyb yajxon ti anajty ytunamy. ⁷ Chi Felipe y'adzooy:

—Ni ycahuaadhuij mejtz mil peso meeñ, co ixypipy ajt n'ocuyaanim caayin uucin, e nmöhuaanim cijp tüg'aa cijp mejtz'aa jëyi.

⁸ Tüg Jesús ydiscipulo, hue' anajty yxi Andrés, Simón Pedro y'uch, je' jadu'n nimay Jesús:

⁹ —Cha tüg pi'c'anäg huidibi müid migoox cebada tzajcaagy, e mejtz acx ung. E ni ycatiijty yi' yi' migooxpi tzajcaagy, etz mejtz acx ung müid jada mayjäy.

¹⁰ Chi Jesús nimay je' ydiscipulos ajcxy:

—Yaj'ixtacta' yi' mayjäy.

Mijyot anajty ooy ma je it.

Chi ajcxxy y'ixtactay. Hue' jada' anajty ajcxxy ñaybadyii migoox mil ac yëydjctjtc, abicy yi töxyjäydjct etz y'ung y'anäg ajcxxy. ¹¹ Chi Jesús je tzajcaagy conígy, chi yajnajxy Dioscojuyip, chi yajnegidagüyday je jäy ajcxxy huidijaty anajty jim ifaaayb, mooy jadu'n nej pin tim tzocy je tzajcaagy etz je acx. ¹² Co je mayjäy cayday, chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxxy:

—Yajmujcta' ajcxxy yi cayduc, ca'ydi huaad ni ti y'iyoy.

¹³ Chi ajcxxy yajmujctay je cayduc, e yaj'ujch ajcxxy majmetz mijjaty cach müd je tüibi anajty yconaxy je migooxpi tzajcaagy. Je' anajty jadu'n ti yjacconaxy. ¹⁴ Co ajcxxy y'ijxy je mijhuinma'ñ huidibi anajty Jesús ti tuñ, chi je jäy ajcxxy yminañ:

—Janch jëdim jada je yëydjct huidibi Dios y'oy'ajt ymic'ajt müd, je huidibi anajty miinan ya naaxhuiñ.

¹⁵ Co Jesús nejhuyi co ajcxxy anajty yajrey'ada'ñyii, chi jada' jadüg'oc huinhuäctuttay je mayjäy. Chi ñicxy naydüg ma tüg yuugjot.

Jesús yöy nühuingíxy

¹⁶ Co oy chu'iyñi, chi Jesús ydiscípulos ajcxxy y'idaacni ma mejypa'. ¹⁷ Chi ajcxxy ybarcotigüy, ñicxy ajcxxy jim Capernaum jadügpi mejypa'. E ti anajty ycoodzyñi, e ca'ni anajty Jesús ajcxxy ñihuimbidiñi. ¹⁸ Chi tüg mijpoj ymiñ, chi je mejy ytigüy oy yücxi. ¹⁹ Ti anajty ajcxxy ytüyöy oy migoox tudujc kilómetro co ajcxxy ijxy Jesús yhuingoñ ma je barco, hue' anajty ytüyöy mejyhuingíxy. Chi ajcxxy ooy ñay'adzigiñyi. ²⁰ Chi Jesús yminañ:

—Hich yi', ca' mdzigiñyigxy.

²¹ Chi ajcxxy jotcujc Jesús yajbarcotigüy. Chi tim mic'amy ajcxxy ymejch jim ma mejypa' ma anajty ajcxxy ñicxcixy.

Mayjäy ixtaay Jesús

²² Je mayjäy huidibi anajty ajcxxy ti yhu'i'müy jim'amy y'ahuin, y'ijx ajcxxy co ac jëyi Jesús ydiscípulos ajcxxy ytigüy ma tüg barco, e Jesús ca' anajty ti ytigüy barcojoty müd je' ajcxxy. Ac jëyi anajty ajcxxy ti choongixy barcojoty. ²³ Je com jabom nijejity barco huidibi anajty jim tzomb Tiberias, ti anajty yjädy mihuingon ma je it, ma anajty Jesús ti yajcaaygixy je mayjäy müd je Huindzin Dios ymic'ajt, huin'it co Dios mibijctzoy. ²⁴ Chi je mayjäy ajcxxy ijxy co ca' anajty jim Jesús, ni ca' anajty jim je' ydiscípulos ajcxxy. Chi ajcxxy ybarcotigüyday, chi ajcxxy oy ixtaaygixy Jesús jim Capernaum.

Jesús ymôhuamy jäy ajcxxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy

²⁵ Co ajcxxy minaybaati Jesús mejy ñinaxy, chi ajcxxy nimay:

—Huindzin, ¿mina müch ya ti mmiñ?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy nimay je mayjäy ajcxxy:

—Janch janch co ñich müch ajcxxy yam jadu'n nimaaygixy co müch ajcxxy xy'ixtaaybich, canan yi' ycixpi co ajcxxy ti m'oc'ixy yi mijhuinma'ñ huidibi ti nduñich, paady ycixpi müch ajcxxy xy'ixtäyich co ajcxxy nyajcay cüxy müd tzajcaagy.

²⁷ Chi Jesús yjacminañ:

—Ca' myajjotmaygojicy yi jücxxy picy huidibi cijxp tigooyb. Yi' janchtiy mijottigooygixy yi jücxxy picy huidibi xymôhuipy yi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi. Hich müch ajcxxy je jugy'ajtin nmôhuibich huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi, com ñich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, e Dios Teedy xymic'ajtmooyich, jëbi ñich müch ajcxxy nmöy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi.

²⁸ Chi ajcxxy nimay Jesús:

—¿Ti ñich ajcxxy jëbi huaad nduñ, nej jëbi ñich ajcxxy Dios xymijotcujc'aty?

²⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Dios chojcpy co müch ajcxxy xymibicyich, com Dios xyquejxich ya naaxhuiñ.

³⁰ Chi ajcxxy nimay Jesús:

—¿Ti ijxpejt mdunamy müd ñich ajcxxy, jëbi ñich ajcxxy n'ixipy Dios ymic'ajt etz ñich ajcxxy nmibigipy co müch je' je Cristo? ¿Ti mijhuinma'ñ mdunamy? ³¹ Hich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxxy jecy'ajty yjücxxy pijc ajcxxy je maná jim ma tütznaax'it. Jadu'n ymiñ jaybety ma jadu'n yminañ: “Dios yejcpy jücxxy picy huidibi tzoon tzajpjoty.”

³² Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich müch ajcxxy yam jadu'n nimaaygixy co canan je' je' je Moisés huidibi müch ajcxxy xymooyb je jücxxy picy janchypí huidibi tzomb tzajpjoty. ³³ Je jücxxy picy huidibi Dios yejcpy huidibi tzomb tzajpjoty, je' je' huidibi jugy'ajtin moy je naaxhuiñ-jäy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi.

³⁴ Chi ajcxxy nimay Jesús:

—Huindzin, ñich ajcxxy mooyg je jücxxy picy janchypí jabom jabom huinixii.

³⁵ Chi Jesús yminañ:

—Hich jëdu'n je jüxcy picy huidibi müich ajcxy xymöhüip jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Co jäy ajcxy xyñimüich, e xymijpidägüich, huin'it ca' yi' ajcxy yuböccoda'ñyii niminaxii, e co jäy ajcxy xymibicyich, ca' yi' ajcxy ytidz'ihua'ñyii niminaxii. ³⁶ Com ti üich müich ajcxy nimäy, oy üich müich ajcxy ti xyja'ijxcyxy, per ca' müibjccyxy. ³⁷ Tüg'öciy pinjaty üich nDeedy yquexyp ma üich, xyñimibich yi' ajcxy. E pinjaty xyñimibich etz xymijpidaacpich, ca' üich yi' ajcxy n'ixtijy. ³⁸ Canan paady ycixpi üich ti ndzooñ tzajpjoty ngidägich ya naaxhuiñ co nduna'ñich ngi'mhuinma'ñ. Hue' janchtiy yi' ndunaamyich nDeedyich y'ayuc ytiy'ajt, com yi' xyquejxich ya naaxhuiñ. ³⁹ Yi' jadu'n tzojcp üich nDeedy huidibi xyquejxich ya, co üich ca' ni pin nyajtigoyipyich, yi' huidijaty xymooybich. Hue' janchtiy yi' ajcxy nyajjugyipyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñyi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy. ⁴⁰ Dios Teedy ti xyquexyich ya naaxhuiñ e yi' jadu'n tzojcp co pin jäy üich anajty xy'ixpich, e xymijpidaacpich, ymüid'adipy je' ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' tücci'y ycixipy ytigoyipy. Hue' janchtiy nyajjugyipyich ajcxy jadüg'oc co anajty je naaxhuiñyi ti yhuaad'ajtni mina anajty ytigadza'ñ.

⁴¹ Chi je judíoäy ajcxy ooy yajtzibüy yajcapxüy co anajty Jesús jadu'n ti ymina'ñ: "Hich je' je jüxcy picy huidibi tzoon tzajpjoty." ⁴² Jadu'n anajty ajcxy chachmina'ñ:

—¿Nej ca' je' yjadaajty je Jesús, je José y'ung, je huidibi ajt ytaj yteedy n'ixy'ajtm? ¿Nej co jadu'n ymina'ñ: "Hich ti ndzooñich tzajpjoty?"

⁴³ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' myajtzibüygixy myajcapxüygixy ac müichiy ajcxy. ⁴⁴ Ni pin jäy xycaniminipyich, pen ca' jayijp Dios Teedy huinma'ñ ymöyü co xymijpidägüich. E co xymijpidägüich, chi nyajjugyipyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñyi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy. ⁴⁵ Com jadu'n ymüin jaybety ma Dios ñeey huidibi je jäy ajcxy anajty Dios ytiy'ajt müid'adipy jecy'ajty yjaay co Dios yaj'ixpigamy je jäy ajcxy tüg'öciy. Paady ycixpi tüg'öciy jäy huidibi midoob Dios y'ayuc etz y'ixpijcp Dios ytiy'ajt xymijpidägüich ajcxy.

⁴⁶ Ca' ni tüg'jäy ti ixxy yi' Dios Teedy. Jëyi je jäy tüg'pajc huidibi ti choñ ma Dios, yi' je' ti ixxy yi' Dios. ⁴⁷ Janch janch üich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co pinjaty xymibijpich xymijpidaacpich, ymüid'adipy yi' ajcxy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. ⁴⁸ Hich jëdu'n je jüxcy picy huidibi jugy'ajt mooyb je jäy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. ⁴⁹ Müich ajcxy mmij'ap mmijteedy yjüxcy'ajti ycaagy'ajti ajcxy je manä jim ütznaxtuum'it jecy'ajty. E chi ajcxy y'o'ctay. E ni ca' ajcxy jugy'ajtin paty huinixüibi. ⁵⁰ Je jüxcy picy huidibi nnigapxypich huidibi tzoon tzajpjoty, co jäy ajcxy jüxcipy, ymüid'adipy ajcxy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. ⁵¹ Hich jëdu'n je jüxcy picy huidibi ti choon tzajpjoty, etz ti ycidägy ya naaxhuiñ huidibi jugy'ajtin yejcp. Co jäy ajcxy jüxcyp je jüxcy picy, ymüid'adipy ajcxy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Je jüxcy picy huidibi nyegaamyich müid'adipy naaxhuiñyäjy ajcxy ycixpi, je' je' je' nninixich.

⁵² Chi je judío y'ixpicytjic ajcxy ooy yaj'ayucyooñ yajcapxyooñ, ac je'yi ajcxy ñayñimäyigixy:

—¿Nej jada yëydjic tijy yi' ñinix njüxcy'ajtm?

⁵³ Chi Jesús ymina'ñ:

—Janch janch co üich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy, pen ca' müich ajcxy mdzüdzcxy üich nninix, e pen ca' m'uuccxy üich nni'py, üich je jäy tüg'pajc huidibi tzoon tzajpjoty, ca' müich ajcxy müid'adipy yi' Dios yjugy'ajtin. ⁵⁴ Com pinjaty üich nninix xychu'tzip etz üich nni'py xy'uucbich, ca' je ajcxy yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücci'yi, oy ajcxy yja'o'ccyxy. Nyajjugyipyich je' ajcxy jadüg'oc co anajty naaxhuiñyi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy. ⁵⁵ Hich nninix janchypi jüxcy picy yi', etz üich nni'py janchypi ügy yi'. ⁵⁶ Co yi' jäy ajcxy xymibicyich xymijpidägüich jadu'n ni paady nej jihuüy üich nninix xychüdzi, etz üich nni'py xy'uuci. Chi y'idipy ajcxy huinixü ma üich, etz üich n'idipyich huinixü ma je' ajcxy. ⁵⁷ Dios Teedy huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ ymüid'adipy jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy. Hich ti nbaadyich ma Dios Teedy je jugy'ajt huidibi ca' ycixy ytigooy. Nañ mbadamy müich ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy ma üich. Co müich ajcxy xymijpidägüich, jadu'n anajty nipaady nej jihuüy mjüxcy'ajtigixy üich nninix. ⁵⁸ Je jüxcy huidibi tzoon tzajpjoty, e ycidacy ya naaxhuiñ co jäy ajcxy jüxcy'adyii, yajtzinähüib je ajcxy, ca' ajcxy yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Yi' mmij'ap mmijteedy huidibi jüxcy'ajtigixy je manä jecy'ajty, o'ctay ajcxy, ca' ajcxy paty je jugy'ajtin huinixüibi.

⁵⁹ Jadu'n Jesús ymüydacy jim ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac jim Capernaum co anajty jim yaj'ixpicy.

Mayjäy ca' mijotcuj'ajty Jesús y'ayuc

⁶⁰ Co ajcxy Jesús y'ayuc midodaayi, nigujc-huäcxy je huidibi anajty ixpijcp ma Jesús. Chi ajcxy capxpizimy, e jadu'n ajcxy ymina'ñ:

—Ooy chachchipyty je Jesús y'ayuc. Ca' huaad ji pin huinjhuuyday.

⁶¹ Com Jesús ñejhuuıyb nej ajcxy anajty yajtzıbıy yajcapxıy, chi ymınañ:

—¿Nej ca' müich ajcxy mıjotıujc'aty je tzip ayuc jadu'n nej cham ajcxy ti nyajnimáy?

⁶² ¿Nej xymıjpidägıbıch ajcxy, pen m'ıjxpy ıxyıpy ajcxy co anajty nba'ttıgıyıch jadüg'oc jııby tzajpjoty ma ndzooñıch? Com ııch je' je jäy huıdıbı tzoon tzajpjoty. ⁶³ Je jäy ajcxy yjihui'ñ, yı' je' ñıñıcx yajjugy'ajtpı, e je jäy ajcxy ñıñıcx ca' yı' ni ma chobaady, pen ca' müıdity yjihui'ñ. Co müıch ajcxy mgöbıgıpy yı ayuc tıbı ngapxyıch, huın'ıt ajcxy mbaadıpy Dios yjihui'ñ (je Espıritu Santo), etz mbaadıpy ajcxy jugy'ajtıñ huıdıbı ca' tüccı'yı ycıxy ytıgooy, oy mja'o'ccıxy.

⁶⁴ Per nıguıj-c-huácxı ma müıch ajcxy pınjaty ca' mıbıcy ııch n'ayuc.

Com Jesús ñejhuuıyb anajty jayıjpnı pınjaty ca' ymıbıgyıı y'ayuc, etz pınjaty anajty cıyegaanıp ma ymıdzip. ⁶⁵ Chi Jesús yjacmınañ:

—Paady ycıxpy jayıjpnı ti nmına'ñıch, co ca' ni pın jėbi ııch xymıjpidägıy, pen ca' Dios Teedy jayıjpnı yhuınma'ñ ymöyıı co cöbıga'ñ ymöyıı co cöbıga'ñ ııch n'ayuc.

⁶⁶ Huın'ıt mayjäy ajcxy, je huıdıbı anajty ıxpıjcp ma Jesús, chi ajcxy huınhuáctut ıxmajtzñı ajcxy Jesús. Ca' ajcxy y'ocjacpanıcxñı. ⁶⁷ Chi jada' Jesús nımay metz discıpulos ajcxy:

—¿Nej nañ xy'ıxmazdaambıch müıch ajcxyı?

⁶⁸ Chi y'adzooy Simón Pedro:

—Huındzın, ca' jac ni pın ııch ajcxy jėbi huaad nmıjpidägıyıch, com müıch tügpajc müıd je ayuc huıdıbı xyajni'ıxıyıch ajcxy nej jėbi huaad ııch ajcxy nbaadıpy jugy'ajtıñ huıdıbı ca' ycıxıpy ytıgoyıpy tüccı'yı. ⁶⁹ ııch ajcxy nmıbıjıyıcıch e nnejhuıybıch co müıch je' je jäy huıdıbı tzoon ma Dios huıdıbı huádz yhuınma'ñ ymııd.

⁷⁰ Chi Jesús ymınañ:

—Müıch ajcxy je' ti nhuın'ıxyıch nımaymetzpi, e nıdügtı müıch ajcxy mıjcu' huınma'ñ nmııdity.

⁷¹ Je Judas Iscariote, Simón ymang, anajty ytıjpy. Com je' je' anajty cıyegam Jesús ma ymıdzip, oy je' anajty yjajėjıty nıdüg ma je nımaymetzpi.

7

Jesús y'uch ajcxy nañ ca' anajty jatı mıjpidaaıı Jesús y'ayuc

¹ Co jadu'n ytundaayı yjajtaayı, jım anajty Jesús yhuıdity Galilea naaxjot, ca' anajty ñıcxna'ñ jım Judea naaxjot, co anajty yı judıojäy ajcxy huıdıbı mıdzip'ajtpı yaj'öga'ñyıı. ² Tım huıngon anajty je judıojäy yxıı, hue' anajty ajcxy yxııgoyäxy Tabernáculo xıı. ³ Chi Jesús ñımaayı y'amıgüg y'uch yėdıjıcpı:

—Tzon müıch ya, nıcx jım Judea naaxjot nayguėxıgıı mayjäyjoty. ⁴ Com huınpıny huıdıbı nayguėxıgaanıp mayjäyjoty, ca' ajcxy naygoyücyıı. Mduıpy müıch mıjhuınma'ñ xııjoty, jıgıx je mayjäy xycömayıpy.

⁵ Ni Jesús y'amıgüg ajcxy ca' anajty yjaty ymıjpidägıyıı y'ayuc. ⁶ Paady Jesús y'adzooy:

—ııch nıxıı ndıempo ca'ni patı mına ndıgıhua'ñıch jım Jerusalén jadu'n nej je Mesías. Janch müıch ajcxy oytımınaajoty jėbi mnyguėxıcıgıxy ma je mayjäy ajcxy. ⁷ Ca' huaad jėbi müıch ajcxy, naaxhuıñıyjäy ajcxy, xymıdzipıtzotı. Janch ııch xymıdzip'ajtpıch ajcxy yı', je' co ngapxıpıdzımyıch yı yjıbıc-huınma'ñ huıdıbı ajcxy ytumıyb. ⁸ Nıcx müıch ajcxy jım ma xıı yjadyıı. ııch ca' nıcxna'ñıch cham, com ca'ni ııch ndıempo yhuaad'aty mına ndıgıhuıybıch jım Jerusalén jadu'n nej je Mesías.

⁹ Jadu'ñydı jėda'ajty ymınañ, chi yhuı'müıy jım Galilea.

Jesús ñıcxı jım Jerusalén xııjoty

¹⁰ Co Jesús y'amıgügııc ajcxy jayıjpnı ñıcxııtı xıı'ajtpı jım Jerusalén, chi Jesús nıcxı nañ jadu'n ayüch ameech ma anajty xıı yjadyıı. ¹¹ Xııjoty je judıojäy ooy ajcxy ja'ıxtay Jesús, e chi ajcxy ymınañ:

—¿Ma jada' je Jesús?

¹² Ma je mayjäy ajcxy may anajty ajcxy tzachnıgapıcxıy tzachnımydaaccıxy Jesús. Nıjėjıty anajty ymınaangıxy: "Tüg yėdıjıc oyjäy bı yı"; e nañ nıjėjıty ymınaangıxy: "Ca'p yı' y'oyjäyıtı, nıgo jäy tzachhuın'ııñ."

¹³ E ni pın anajty ca' capıpıdzımy mayjäyjoty co y'oyjäyıtı anajty Jesús, müıd co anajty ajcxy je judıo ıxpıcytıjı ajcxy tzachtzıgııyıgıxy.

¹⁴ E mıjxııjoty Jesús ñıcxı jım ma Dios ytıjı, chi jım ytıgıy yaj'ıxpıjıcpı. ¹⁵ Je judıo y'ıxpıcytıjı tzachmaañıhuındıcxıcy anajty je Jesús, chachmınaangıxy anajty:

—¿Nej jada' tıjı jada chach'ıxpıcyıtı? e ca' ni ma ti y'escuel'aty.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Jada ıxpıjıcnı ca' ııch jada nıjė'adyıı. Yı' jada yje' je huıdıbı xyquejıxıch ya naaxhuıñ. ¹⁷ E pen jı pınjaty cuydunaanı yı' ytıy'ajtı je huıdıbı xyquejıxıch, huınjıhuıñıpy yı' jada ıxpıjıcnı, pen janch Dios yı' ytıy'ajtı, o pen ııch yı' ngı'm ayuc huıdıbı ngapxyıch. ¹⁸ Je jäy

huidibi yci'm'ayuc yci'mdiy'ajt müd yaj'ixpicy, ci'm je' ñaygömaya'ñyii. Janch pinjaty tzojcp co ycömayiib je' yhuindzin huidibi ti yquexyii, tiydudägy je', ca' je' y'aniijity.

¹⁹ Janch co Moisés müich ajcxy xymoy Dios ytiy'ajt. E ni tüg müich ajcxy mgacuydungixy je tiy'ajt. ¿Ti ycixpi co müich ajcxy xyaj'öga'nich?

²⁰ Chi je jäy ajcxy y'adzooy:

—Mujcu' müich müd ma mjot mhuinma'ñ. ¿Pin müich yam xyaj'ögam?

²¹ Chi je' ajcxy nimay:

—Müid tügpaic mijhuinma'ñ tiibi nduñich sábado xii, yi' müich ajcxy mij mdzachjihuiyb mdzachhuinmaayb. ²² Moisés müich ajcxy xyajnajtz'ane'müiy je cötujcin co ajcxy m'ung mdiy'ajttiigixy (oy je' ca' yajtzondac, müich janchtiy ajcxy mmi'ap mmijteedy Abraham yajtzondac), e paady ycixpi müich ajcxy m'ung mdiy'ajttiigixy oy yjapocxxidumity. ²³ E chi jada' ca'ydí müich ajcxy Moisés ytiy'ajt mñixiici myajxiici, paady ajcxy m'ung mdiy'ajttiigixy oy sábado xiijoty. ¿Ti müich ajcxy co xymijotma'tcixich co tüg jäy ti nyajtzögých sábado xiijoty? ²⁴ Ca' m'ix'ijxcixy mba'ijxcixy mmiüg müid anii. Yajciyöyi yajtecyöyi müich ajcxy jäy ypocy müid tiy'ajt.

Ooy ajcxy tzachhuinmay je jäy, peni Jesús je' je' anajty je Cristo

²⁵ Chi ajcxy nijéjity Jerusalénjäy ymínañ:

—¿Nej ca' jada jada' yjéjity je huidibi ajcxy yjajaj'ögamyi? ²⁶ Oc'ix ajcxy, ta ycapxy ymiydägy iixna' que'xna', e ca' ajcxy huam nimäy. ¿Nej ti jada ajcxy ixcajpcixy yaxjon tungmüidpi ajcxy co jada yjéjity je Mesías? ²⁷ Hich ajt nnejhuiigixy ma jada yéydij choof. Per je Cristo co anajty je' ymiñ, ni pin je' canejhuihuipy ma je' anajty choñ ma ycgajpity.

²⁸ Co Jesús jadu'n midooy, co anajty yaj'ixpicy ma Dios ytijc, huin'it Jesús mic ymínañ:

—Mnejhuiyb müich ajcxy pin iich, e ma ndzooñich. Per ca' p iich ti nmiñich ya naaxhuiñ müid iich ngi'ndzocjin. Yi huidibi iich ti xyquexyich, tiydudägy yi' ytuñ, e ca' müich ajcxy yi' m'ixy'ajtigixy. ²⁹ Hich janchtiy n'ixy'ajtypich je'. Je' co jim ndzooñich ma je', e je' iich xyquejxich.

³⁰ Huin'it ajcxy jamadzaañ, per ca' ni pin cñixajiy, com ca'ni anajty paady je xii je tiempo mina ñaygiyegüiyb ma ymüdzip ajcxy. ³¹ Per mayjäy ooy mibijcy je Jesús y'ayuc, e ymínañ ajcxy:

—Co anajty je Cristo ymiñ, ca' jada' nigi mijhuinma'ñ tuna'ñ ca'ydí jadayaabi yéydijc.

Je teedy mjtungmüidpi yquejx ajcxy soldadotijc huen majtcixy Jesús

³² Co je fariseojäy ajcxy ayuc midooy co jäy chachminaangixy jadu'n co je Jesús je' je' je Cristo, chi ajcxy quejxy tungmüidpi huen Jesús yajmach. ³³ Paady Jesús ymínañ:

—Hich jac-huäcxijpich hueeni ma müich ajcxy, chi nñicxa'ñich jadüg'oc jiiyb tzajpjoty ma huidibi xyquejxich. ³⁴ Xy'ixtähuibich müich ajcxy, e ca' iich müich ajcxy xypaadipy. Ma anajty iich nñicxyich, müich ajcxy ca' jaydëbi jiiyb mñicxcixy.

³⁵ Huin'it je judiojäy ixcicytijc acjéyi ajcxy ñay'amidoohui:

—¿Ma jada jada' y'ocnicxa'ñ, e nixy iich ajt ngapaatim? ¿Nej nixxiib jada' ma je judiojäy ajcxy huidibi yajpaatcixy xxi yaa ma yi griegojäy ajcxy, e yaj'ixpigaangixy yi griegos ajcxyi?

³⁶ ¿Nej jada' yajhuimbizimy? co ymínañ: “Xy'ixtähuibich müich ajcxy, e ca' xypaadibich, e ma anajty iich nyajpaady, ca' müich ajcxy jaydëbi jiiyb mñicxcixy.”

Je ni huidibi jugy'ajt yejcp huidibi ca' ycixy ytigoy

³⁷ Co je mijxi ycodicxni, chi Jesús ytinay'ahuiy, chi mic ymínañ:

—Pen ji pinjaty tiy'ajt nejhuihua'ñ jadu'n nej ixypiy jäy ytidzýii tzocy yi nii, huen xyñimiñich, etz nmöhuibich tiy'ajt. ³⁸ Je jäy ajcxy pinjaty xymibijpcich xymijpidaacpich, ytinupy ajcxy jadu'n nej Dios ñey ymína'ñ ma jadu'n yjaybetyity: “Ycapxyidzimipy je' ajcxy Dios ytiy'ajt, etz mayjäy jotcujc'ajtin etz jugy'ajtin pada'ñ huinixii, ytimyñipaaty jadu'n nej ni ypidzimy janch com ma tüg niigop.”

³⁹ Je' anajty jadu'n Jesús ytijyp pinjaty je' anajty mibijcip, je' anajty ajcxy adigihuaanip jottigihuaanip je Espiritu Santo. Ca' ni anajty je Espiritu ymini ma je discipulos ajcxy com ca'ni anajty Jesús yhuimbityñi tzajpjoty.

Jäy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuiyi müd Jesús ycixpi

⁴⁰ Je mayjäy ajcxy huidibi anajty ti midooy nej Jesús anajty ti ymína'ñ, nidüg nimetz ymínañ:

—Jadaabi je' je tiydudägypí jäy huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiyip.

⁴¹ Jacjadyii ymínañ ajcxy:

—Je' yi' je Mesías.

Per nijéjity ajcxy huidibi ca' ymibijccixy chachminaangixy:

—Ca' jim Galilea naaxjot chona'ñ je Mesías. ⁴² Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñey co je Mesías jim chona'ñ ma David y'ap y'oc, jim ma je cajp huidi xiiijp Belén ma David ycgajpity.

⁴³ Je mayjäy ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiygixy müid Jesús ycixpi. ⁴⁴ Nijëjity anajty ajcxy ytimymadzamy Jesús, per ca' ni pin ymajtzi.

Judío xpicytjic ca' ajcxy mijpidacy Jesús

⁴⁵ Chi ajcxy policías huídibi tumb ma tzejtjic nihuimbijty ajcxy je teedy mijtungmüidpi etz je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy ñimaayi:

—¿Nej ajcxy co ca' ti mmaajtzcixy je Jesús?

⁴⁶ Chi ajcxy je' y'adzooy:

—Nicaminaaxi tüg yëydjic jadu'n ti ymiydägy jadu'n nej yjiiibi yëydjic.

⁴⁷ Chi je fariseojäy ajcxy yminañ:

—¿Nej nañ ti müich ajcxy myajhuin'ñigixy? ⁴⁸ Ca' nminaanim ti ajcxy teedy mijtungmüidpi o fariseojäy ajcxy mibijccixy Jesús. ⁴⁹ Je mayjäy huídibi mijpidaaci Jesús y'ayuc, ca' ajcxy y'ixpicyty ma Dios y'otujcin. Dios y' ajcxy tzaachytunib.

⁵⁰ Nidügti ajcxy je' anajty je Nicodemo huídibi oga'n'aty ni'oy Jesús coodz, je' ymigügtjic jadu'n nimay:

⁵¹ —Jadu'n iich ajt ngötujcin xy'ane'mim co ca' huaad ndzaachytuunim pinjäy, pen ca'p jayjip n'ixyöyim nbayöyim ti anajty ti tuñ.

⁵² Chi ajcxy ymigügtjic y'adzohuimbijty oyñinej:

—¿Nej müich nañ jadu'n galileojäy? Ixta' yajxon ma Dios ñecy, com jiiiby mnejhuihuiy co jim Galilea ca' jim chona'ñ pinjäy huídibi: Dios y'ayucnajtzcaxiyip.

⁵³ Chi ajcxy ñicxtay nidüg nidüg ma yjin ydjic.

8

¹ Chi Jesús ypa'ttigüy ma je cögop huídibi xiijip Olivos. ² Com jabom jopyñi Jesús yquidacy jadüg'oc ma Dios ytjic. Chi mayjäy ñimiini. Chi y'ixtacy, e chi ytigüy yaj'ixpijcp. ³ Je jäy ajcxy huídibi Dios y'otujcin yaj'ixpijcp etz je fariseojäy ajcxy müidmüin tüg töxyjäy ma Jesús huídibi anajty ti ytundigooy müid huingbi yëydjic. Chi ajcxy pidacy cujc'amy ma je mayjäy. ⁴ Chi ajcxy nimay Jesús:

—Huindzin, jadayaabi töxyjäy huingbi yëydjic müid ti ytundigooy. ⁵ Moisés ytiy'ajt iich ajcxy xyñajtz'ane'miy jecy'ajty co yajtzaagögädzipy jada jadu'mbi töxyjäy. ¿Nej müich m'ocminambi?

⁶ Jadu'n ajcxy nimay co anajty ajcxy oc-huinma'ñ'ixa'ñ. Hue' anajty ajcxy ixtaayb nej jëbi huaad yajpocycäy Jesús. Chi Jesús yhuindacy, chi jada' ytigüy jaaybi müid ycihuax naaxcixy.

⁷ Com je' anajty ajcxy chachyaj'amidooyb, chi Jesús ytinayigy. Chi ajcxy nimay:

—Pin jäy ji ma müich ajcxy ca' ti pocy müidity, huen y' jayjip tzaagäch jada töxyjäy.

⁸ Chi Jesús yhuindacy jadüg'oc. Chi ytigüy jaaybi jadüg'oc naaxcixy. ⁹ Co ajcxy jadu'n ayuc yajhuinjihuیداای, chi ajcxy ooy chöyduñ, com yjihuiy ajcxy ypocy. Chi ajcxy yjihuaçtay. Chi je mijjäydjic ajcxy ñaybattzondayi. Jesús yhuimüiy nimetz müid je töxyjäy huídibi jim anajty tinaayb huingon. ¹⁰ Chi Jesús yhuäccugiy jadüg'oc nimay je töxyjäy jada':

—¿Ma ajcxy je jäy? ¿Ca' ni pin ti xychaachytuñ müid mbocy ycixpi?

¹¹ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' ni pin.

Chi Jesús yminañ:

—Ni iich müich ngatzaachytunipy müid mbocy ycixpi. Nicx, e ca' m'ocjacpocytuunip.

Jesús jadu'n nipaady nej tüg jin huídibi tücxpi

¹² Chi jadüg'oc Jesús yjactigiy miydacp yminañ:

—Iich je tiy'ajt nmüid ya ma naaxhuñjyay, jadu'n iich nipaady nej tüg jin huídibi tücxp ma jäy ajcxy. Pinjäy xymijpidaacpich ymüid tiy'ajt nej jëbi huaad tudägy chinähuiy, jadu'n nipaady nej jihuiy ytüyöy ma jin ytiçxin.

¹³ Chi je fariseojäy ajcxy nimay Jesús:

—Müich ci'm nayñidiy'ajtip co müich je' je Cristo, e ca' ndiy'ajt chobaady.

¹⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch co iich ci'm nayñidiy'ajty'adyiijich co iich je' je Cristo. E iich ndiy'ajt janch y'. Com nnejhuüyibich ma ti ndzooñich, e ma nnicxa'ñich. E müich ajcxy ca' mnejhuüyigixy ma ndzooñich, e ma nnicxa'ñich. ¹⁵ Müich ajcxy mmigüg mbocy'ijxyp müid mgi'mhuinma'ñ. Ca' ni pin nbocy'ixyich müid ngi'mhuinma'ñich. ¹⁶ Pen iich anajty nyajcüyöybich nyajte-cyyöybich jäy ypocy, tydudägy anajty jadu'n nduñich. Com iich ca' nyajpaadyich naydüg. Je' xymid'ijtpich je Dios Teedy huídibi ti xyquexyich. ¹⁷ Com cojaay jadu'n y'ity ma müich ajcxy mgötujcin ñecy: “Pen nimetz jäy nigody'ajty'aty huentijity, tzoobatp ajcxy y'ayuc.” ¹⁸ Iich ci'm ñayñidiy'ajty'adyiijich co ndzooñich tzejpjoty, etz nDeedyich nañ jadu'n xyñidiy'ajty'ajtpich, co je' ya ti xyquexyich.

¹⁹ Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Ma miich mdeedy vajpaady?

Chi Jesús y'adzooy:

—Com co ca' iich miich ajcxy xy'ijxcapy co iich je' je Cristo, nañ ca' ajcxy m'ixy'adyii iich nDeedy. Co ixypy ajcxy xy'ijxcapyich, nañ jaydëbi ixypy ajcxy nejhuüy pin iich nDeedy'ajtyp.

²⁰ Jim jadu'n Jesús ycapxy ymiydacy ma je meeñ'ijttac, co anajty yjyä yaj'ixpicy ma Dios ytiyc. E ca' ni pin ymajtzi. Com ca'ni anajty yxi yhora anajty paadyñi mina ñaygiyegüyb ma ymidzip.

Jesús ñimay ymigügtjic co ca' huaad ñicxy ma je' anajty ñicxy

²¹ Chi Jesús yjacnimaayi ajcxy:

—Iich nnicxaanip iich, miich ajcxy xy'ixtähuibich. Miid ajcxy mbocy ycixpi m'ögaangixy, com ma nnicxa'ñich ca' huaad miich ajcxy jëbi nnicxcixy miid mbocy ycixpi.

²² Huin'it je judíojäy ajcxy ac jëyi ñayñimaayi:

—¿Nej nicyx jada' ci'm ñayyaj'öga'ñyijji? Com jadu'n ymina'ñ co ma yi' ñicxy, ca' huaad iich ajt jëbi nnicxim.

²³ E Jesús nigi nimay'idich anajty:

—Miich ajcxy ya naaxhuiñ mmiidity mdiy'ajtcpop. Iich tzajpjoty nmiidityich ndiy'ajtcpopich. Miich ajcxy naaxhuiñjäy ajcxy ytiy'ajt nmijpidaacipy. Iich ca' nmijpidägyich naaxhuiñjäy ytiy'ajt. ²⁴ Iich miich ajcxy jadu'n nnimaayb co m'ögam miich ajcxy, e ca' ajcxy Dios mbocy xyhuinmeecxip. Copicy ajcxy m'ögipy, e ca' Dios mbocy ajcxy xyhuinmeecxip, pen ca' xymibigängixyich co iich je' je huidibi jëbi mbocy ajcxy xyhuinmeecxip.

²⁵ Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿E miich, pin miich?

Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajnimaaigyixy pin iich, co oga'n ndigiyich jäy yaj'ixpicipi. Cham jadüg'oc nyajnimaaigyixy. ²⁶ May ooy tijaty ayuc nyajnimähuaangixy nej ti mdundigoogyixy ma Dios ytiy'ajt. Cham ca' ajcxy nyajnimaydähuipy. Je huidibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ je' tüg'óciy tiy'ajt miid. E ngaxpidzimyich je ayuc je tiy'ajt jëyi huidibi ti nmidooyich ma je'.

²⁷ Je jäy ca' ajcxy huinjhuüy co Dios Teedy anajty Jesús ñigapxyp. ²⁸ Paady Jesús nimay ajcxy:

—Co anajty miich ajcxy ti xyajcrudzpetyich, iich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, huin'it miich ajcxy mnejhuühuip co iich je' je Cristo. E co iich ca' ngi'mhuinma'ñ nduñich. Yi' iich ya nmiydacypich huidibi Dios Teedy ti xyaj'ane'myich. ²⁹ Je Dios Teedy huidibi ti xyquexyich, yi' iich miid n'ityich. Ca' iich yi' xy'ixmachich. Com co iich njatytimyummybich jabom jabom huidibi yi' chojcyp.

³⁰ Co Jesús jadu'n yminañ, chi mayjäy ooy ymibijcy.

Jäy huidibi mibijcp Jesús ycuychinaaipy yi' ytiy'ajt

³¹ Chi Jesús nimay je judíojäy ajcxy huidijaty anajty ti ymibicy:

—Pen mibijc ajcxy cixyot huinjot tüg'óciy iich n'ayuc, e ca' m'ijxmadzipy ajcxy iich n'ayuc, huin'it iich miich ajcxy jëbi njäy'adyii. ³² Huin'it jëbi ajcxy mnejhuühuipy Dios ytiy'ajt. E. Dios ytiy'ajt xyñihuaängixip ma je mjibic-huinma'ñ ooy xy'ané'mgixy.

³³ Chi ajcxy y'adzooy:

—Abraham iich ajcxy nmij'ap nmijteedy'ajtyp. Ca' iich ajcxy huaad ni pinjäy xyjac'ane'my. ¿Nej co miich jadu'n mina'ñ: “Dios ajcxy xyñihua'ñip ma yi' mjibic-huinma'ñ xy'ané'mgixy?”

³⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimaaygyixy co tüg'óciy pinjaty pocy ytundiib, jibicp yi' ane'mip. Tim jadu'n nipaady nej tüg tumbi huidi codoogü y ijtp, yi' yhuindzin jatytim'yane'mip. ³⁵ Yi' tumbi huidibi codoogü ijtp, ca' yhuima'ñ ma je jäy ytiyc huinixi. Yi' jäy y'ung janchtiy huimam huinixi ma yteedy ytiyc. ³⁶ Pen Dios y'ung miich ajcxy xyajpidzimgyixp ma je jibicpi xy'ané'mgixy, janch huinixi m'idaangixy, ca' ma ti jibicpi xy'oc'ané'mgixnipy. Tim jadu'n nej Dios y'ung y'ity, ca' ti jibicpi y'ane'myii. ³⁷ Nejhuüybich co miich ajcxy Abraham nmij'ap'adyii nmijteedy'adyii. Per miich ajcxy chachyaj'ögaambich. Je' co ca' mijpidaaccixy iich n'ayuc huidibi njayajnimaaigyixyp. ³⁸ Iich miich ajcxy nyajmüdmidyacyp tiibi n'ixyich huidibi ndeedyich ytumyb. E miich ajcxy yi' mdumyb nej m'ap mdeedy ti xyajnimaaigyixy.

³⁹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' iich ajcxy nmij'ap'ajtyp nmijteedy'ajtyp je Abraham.

Chi Jesús y'adzooy:

—Pen janch ajcxy Abraham mmij'ap'adyii mmijteedy'adyii, yi' ixypy ajcxy mdungixyp jadu'n nej Abraham tuuñ. ⁴⁰ Janch iich miich ajcxy xychachyaj'ogáangixyich, e ti ajcxy njayajnimäy je huidibi iich ti nmidooyich ma Dios. Ca' Abraham yaj'ögy je jäy ajcxy huidijaty anajty Dios ytiy'ajt m'iid, jadu'n nej miich ajcxy m'iditzaangixy. ⁴¹ Miich ajcxy jibic-huinma'ñ mdungixyp, tim jadu'n nej m'ap mdeedy jibic huinma'ñ ajcxy tuñ jecy'ajty.

Chi ajcxy Jesús adzooy:

—Ca' iich ajcxy ndigoy'ungity. Je' tügpajc iich ajcxy ndeedy'ajtyp Dios Teedy.

⁴² Chi Jesús ymina'ñ:

—Peni Dios ixypy ajcxy mdeedy'ajtyp, xychojcpich xymijpidaacpich ixypy ajcxy. Com Dios ti xyquexyich ya naaxhuñ, e jilby ndzooñich ma Dios. Ca' iich ngi'mdzojcin ycxipi nmiñich ya naaxhuñ. Yi' je' jadu'n tzojcp pin ti xyquexyich. ⁴³ ¿Ti co ca' miich ajcxy mhuinjhuñ iich n'ayuc? Je' co ca' ajcxy midohuaangixy iich n'ayuc. ⁴⁴ Je' miich ajcxy mdeedy'ajtyp je mujcu'. M'iid mg'i'mdzojcin mguydungixy je mujcu' chójcin. Je mujcu'yaj'öctiib y'i' jäy maabi naaxhuñybi chondägy. Je mujcu' ca' je' ixaani Dios ytiy'ajt. Ca' ni ti tiy'ajt yajpaady ma je', com je mujcu' indaacp je', chi ci'm ooy nijot y'idich. Je' ooy indacy, e je' oga'n anii yajtzondac. ⁴⁵ Com miich ajcxy mujcu' yhuinma'ñ m'iid, paady miich ajcxy ca' xymibijci xymijpidaaci n'ayucich co iich tiy'ajt njamiydägy. ⁴⁶ Ni pin miich ajcxy xycayajpocycähuiipy. Peni tiy'ajt iich miich ajcxy nyajnimaaayb, ¿ti co ca' mmijpidaaccixy iich n'ayuc? ⁴⁷ Je jäy ajcxy huidibi yajpatp ma Dios, y'amido'ijtyp ajcxy Dios y'ayuc. Paady miich ajcxy ca' m'amido'ijtcixy Dios y'ayuc, com ca' ajcxy Dios mDeedy'ajtigixy.

Jesús jiiyim anajty yjogy'aty ca'ydí Abraham

⁴⁸ Chi je judío ixpicytjic ajcxy y'adzooy:

—Ti iich ajcxy yajxon nmína'ñ co miich mgogajpity jim Samaria, e mujcu' miich m'iid ma mjot mhuinma'ñ.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' iich mujcu' nm'idity ma njot mhuinma'ñ, com nyajmij'ajtypich nDeedy, e miich ajcxy xy'ixtjipich. ⁵⁰ Iich ca' ci'm naygömayiiich. Dios Teedy iich xycömaaayb, com yi' je' huidibi ixpyöp payöyp jäy ajcxy ypocy. ⁵¹ Janch janch iich miich ajcxy nimaaygixy co ji nijjity jäy huidibi iich n'ayuc cuydumb, e ca' yi' ajcxy yjogy'ajtin ycxixy ytigoyipy tücci'yi co y'ó'ccixipy.

⁵² Chi je judío ixpicytjic ajcxy y'adzooy:

—Cham iich ajcxy janchtiy ti nnejhuñyich tiydudägy co miich mujcu' m'idity ma mjot mhuinma'ñ. Abraham o'c je', nañ jadu'n o'c ajcxy je' huidibi anajty Dios ytiy'ajt capx-huäcxip, e miich m'ina'ñ co pen ji pinjaty miich m'ayuc xymibijcip xymijpidaacip, ca' je' y'ögipy. ⁵³ ¿Nej m'jacm'iid miich mic'ajt, ca'ydí Abraham, iich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi o'ci? ¿Nej m'jacm'iid miich mic'ajt, ca'ydí ajcxy huidibi Dios y'ayucnajtzcaxi'y, huidibi ajcxy o'ci? ¿Pin miich md'imnaydijiyi?

⁵⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen iich nnaygömayibich ci'm, ca' n'ayucich chobaadipy. Iich nDeedy yi' xycömayipich, je' huidibi miich ajcxy mdiipy co ajcxy mDios'adyii. ⁵⁵ Per miich ajcxy ca' Dios m'ixy'adyii. Iich janchtiy n'ixy'ajtypich Dios. E co ixypy nmína'ñich co ca' iich Dios n'ixy'adyii, indaacpich ixypy, jadu'n nej miich ajcxy m'indaaccixy. Janch iich n'ixy'ich Dios, e nguy-dumyibich yi' y'ayuc. ⁵⁶ Je Abraham, miich ajcxy mmij'ap mmijteedy, jotcujc ooy ñayjihuiyi co anajty ixa'ñ iich nxi' ndiempo ya naaxhuñ. E co ijxy co iich nmiñich, chi ooy yjotcugiy.

⁵⁷ Chi je judío ixpicytjic ajcxy nimay Jesús:

—Ni mgam'idity huixchigui'px majc jimijt, e ¿m'ina'ñ co m'ijxy Abraham? (Ca' m'ixy'ajti je Abraham, naxy tüg mil jimijt maabi je' y'o'cni.)

⁵⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimäy co ji anajty iich co ca'ni anajty Abraham yma'xung'aty.

⁵⁹ Chi ajcxy tzaa conigy tzaagädza'ñ anajty ajcxy. Chi Jesús yhuingoyüch, e ypidzimy ma Dios ytiyc.

9

Jesús yajtzooc tüg huintzpi

¹ Hue' anajty Jesús huidijtp co ijxy tüg huintz, jadu'n anajty huiintz ti yma'xung'aty. ² Chi ydiscipulos ajcxy y'amidoohui:

—Huindzin, ¿pin pocy ytuun, jada huintzpi o ytaj yteedy, co huintz yma'xung'aty?

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yi' ypocytuñ, ni ytaj yteedy, hue' janchtiy paady ycxip jadu'n yjajty, jigix Dios ymic'ajt ñiguëxigity ma yi'. ⁴ Copicy njactüunibich yi' ytung huidibi ti xyquexyich ya naaxhuñ. Miinip je xii tiempo ma ca' pin Dios y'ayuc tunaani. Jadu'n nej jihuiyi ixypy je

xiiimbi ti ñaxy etz je coodzpi ti ymiñ. ⁵ Jadu'n nej n'ityich ya naaxhuiñ nmüidich Dios ytiy'ajt, jadu'n ich nipaady nej tüg jün huidibi codüicxp yi naaxhuiñyây.

⁶ Co Jesús jadu'n yminanday, chi nidzujüy naax, chi mo'ntz yaj'oyüy müid chujñi, chi jada' yajjaaxi je jây yhuün müid je mo'ntz. ⁷ Chi nimay jada':

—Nixc quejtzpuj yi mo'ntz jim ma yi Siloé nü y'abojtzüigity —je ayuc Siloé jadu'n yhuimbüdzimy: quexyöybi.

Chi je jây huintzpi ñicxy jim, chi oy quejtz puji je mo'ntz, chi oy huimbity ti anajty yhuindicxügy. ⁸ Je ymijün ymidicj ajcxy etz tüg'öcüy huidijaty anajty ajcxy ti icy je huintzpi co jabom jabom iñây limosna yajmucy, chi ajcxy ñay'amidoohui miñ xyipy:

—¿Nej ca' jada yjêjity je huintzpi huidibi anajty jabom jabom limosna yajmujcpi?

⁹ Nijêjity ajcxy yminañ:

—Je' yi'.

E jacjadyii ajcxy yminañ:

—Huingbi yi', nigoob jadu'n yquëxügy nej je'.

E je' yminañ ci'm:

—Ich jêdu'n huidibi anajty huintz.

¹⁰ Jadu'n anajty ajcxy tzach'amidooy:

—¿Nej yi mhüün ti ñay'ahuäcxyii?

¹¹ E je' anajty y'adzooy:

—Yi yêydijc huidibi ajcxy ytiyyp Jesús, yi' mo'ntz yaj'oyüy xyajjaaxich nhüün, e chi xyñimaayich: “Nixc quejtzpuj ma yi Siloé nü.” Chi nnicxyich, e oy nguejtzpujich, e chi nhuindicxi'cyich.

¹² Chi ajcxy je' nimay:

—¿Ma je' je yêydijc?

Chi je huintzpi y'adzooy:

—Ca' nnejhuñyich.

Fariseojây tiy'ajt pijcy nej je huintzpi anajty ti chögy

¹³ Chi ajcxy yajnicxy ma fariseojây ajcxy yhuinduu, je huidibi anajty huintz yajpatp.

¹⁴ Hue' anajty tüg sábado xii (judíoây ajcxy amayxii) co Jesús mo'ntz yaj'oyüy, e yajhuindicxügy je huintzpi. ¹⁵ Chi je fariseojây ajcxy jadüg'oc yajtiy nej anajty je jây ti yhuindicxügy. Chi je jây y'adzooy:

—Mo'ntz ti pidägy ma ich nhüün, chi ich ti nguejtzpuji, e cham n'ijxnibich.

¹⁶ Nijêjity fariseojây ajcxy yminañ:

—Yi yêydijc huidibi jada jadu'n ti tuñ, ca' yi' Dios ytiy'ajt müidity, com ca' yi' amay'aty sábado xii.

Chi ajcxy jacjadyii y'adzooy:

—¿Nej tijy jada mijhuinma'ñ octuñ, pen hue' yi' pocyjây?

Ca' ajcxy nay'ayuc-huinjihuiñyigixy. ¹⁷ Chi ajcxy jadüg'oc nimay je jây huidibi anajty ti y'ijxügy:

—E müich, ¿nej m'ocminambi? ¿Pin jây yi tiibi xyajhuindicxügy?

Chi je jây y'adzooy:

—Tüg jây huidibi Dios y'ayuc etz ymic'ajt müid.

¹⁸ Chi je judío ixpicytjic ajcxy ca' anajty tim mübigaangixy co je yêydijc anajty huintz yajpaady, e co anajty ti yhuindicxügy, icti cooni ajcxy ytaj yteedy mijhuoohui. ¹⁹ Chi ajcxy amidoohui ytaj yteedy:

—¿Nej je' jada müich ajcxy m'ung huidibi huintz ma'xung'ajti? ¿Nej jada ti yhuindicxügy?

²⁰ Chi je' ytaj yteedy ajcxy y'adzooy:

—Ich ajcxy nnejhuñyib co ich ajcxy yi' n'ung, e co yma'xung'ajty huintz. ²¹ Per jadu'n nej cham ti yhuindicxügy, e pin yi' yhuün ti yajhuäcxyii, ca' ich ajcxy yi' nnejhuñyigixy. Amidoo müich ajcxy yi' ci'm. Mij'anäcñ yi', ñigapxyi yi' ci'm.

²² Jadu'n ajcxy ytaj yteedy y'adzooy, müid co ajcxy tzachtzägügygixy je judío ixpicytjic ajcxy. Com je judío ixpicytjic ajcxy ti anajty ñaygäpxigixy co anajty yajpidzimaangixy ma ajcxy ñaymujctac je jây ajcxy pinjaty anajty mübijcp co Jesús anajty yjêjity je Cristo. ²³ Paady ajcxy ytaj yteedy yminañ:

—Mij'anäcñ yi', amidooigix müich ajcxy yi' ci'm.

²⁴ Chi ajcxy y'amidooy mimejtz'oc je yêydijc huidibi anajty ti y'ijxügy, e chi ajcxy nimay:

—Cömay capxpat yi' Dios co ti mdzögy. Ca' mgömay mgapxpaady je Jesús. Com ich ajcxy nejhuiñyib co yi' Jesús, tüg yi' pocytumbi. Ca' yi' Dios y'ayuc ytiy'ajt müidity.

²⁵ Chi je jây y'adzooy:

—Pen tüg pocytumbi yi' Jesús, ca' nejhuiñyich. Huidibi janchtiy nnejhuñyibich, co anajty ich nhuintzity etz co cham huindicxnibich.

²⁶ Chi ajcxy y'amidooy jadüg'oc:

—¿Nej ti xytuñ? ¿Ti ti tuñ co ti xyaj'ixxici yi mhuiin?

²⁷ Chi je' y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajnimaaigyixy, e ca' ajcxy ti m'amido'idaangixy. ¿Nej nañ ixpigaangixy miich ajcxy ma yi'ji?

²⁸ Chi ajcxy je' ogy, nimay ajcxy jadu'n:

—Miich ixpijc ma yi', iich ajcxy n'ixpijcpich ma Moisés ytiy'ajt. ²⁹ Hich ajcxy nejhuuyb co Dios Moisés migapxy. Janch yi Jesús ca' iich ajcxy nnejhuuyigyixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt ti paady).

³⁰ Chi je jäy y'adzooy:

—Ooy yi' y'oychigiñity y'oyhuinmañity co miich ajcxy ca' mnejhuuyigyixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt ti paady), e ti iich yi' xyajhuindicxygich. ³¹ Yajxon yajnejhuuy co Dios ca' yi' midoohui pocyjädyjc y'ayuc. Pen oy jäy iich ajt, e nguyduunim Dios ytiy'ajt, huin'it ajt Dios n'ayuc xymidoohuim. ³² Ni caminaaxii ycayajmidoy, co pinjäy tüg huintzpi ti yaj'ixxigy huidibi jadu'n ti yma'xung'aty huintz. ³³ Co ixypiy je Jesús ca' jiiyb chooñ ma Dios, ca' ixypiy jaty nej ti tunipy.

³⁴ Huin'it ajcxy y'adzooy:

—Miich jadu'n ti mma'xung'aty pocymiid. Ca' miich huaad ti xyaj'ixpijccixyich.

E chi ajcxy yajpidzimy tibäy'tücciyi (ma ajcxy ñaymujctac etz ma Dios ytiyc).

Je jäy ajcxy huidibi ca' cöbjccixy Dios ytiy'ajt jadu'n nipaady ajcxy nej jihuuy huintzity

³⁵ Chi Jesús nejhuuy jadu'n co anajty ti yajpidzimy tiba'y tücciyi ma Dios ytiyc. Co minaaabaati chi nimay:

—¿Nej mmibijcyp mijpidaacyp miich je jäy huidibi tzoon tzajpjtoty?

³⁶ Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, nimaaygich pin je', jigix nmibicyich.

³⁷ Chi Jesús je' y'adzooy:

—M'ixxyp yi'du'n yam. Yi je' je huidibi xymidmıydacp.

³⁸ Chi jada' huingoxtinay'ahuıy ma Jesús yhuinduu, je huintzpi huidibi Jesús ti yajtzögy nimay:

—Nmibijcypich, huindzin.

³⁹ Chi jada' Jesús yminañ:

—Hich ti nmiñ ya naaxhuiñ co n'ixyöyaanich nbayöyaanich jäy ypocy, jigix nyapocycähuibich pin ca' ypocymıdity, etz nyajpocyñhuadzibich pin ypocy mid. Jadu'n nej jihuuy nyajhuindziyich je jäy huidibi iixp, etz jadu'n nej jihuuy nyajhuindicxygich yi huintzpi.

⁴⁰ Chi nijëjity fariseojäy huidibi anajty jim ma Jesús ymıjc jadu'n midoy nej Jesús yminañ, chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Nej nañ jadu'n miich mdıjy iich ajcxy ca' Dios ytiy'ajt nejhuuyich, jadu'n nej jihuuy iich ajcxy nhuintzity?

⁴¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixypiy miich ajcxy janch janch ca' mnejhuuyigyixy Dios ytiy'ajt, ca' ixypiy ti pocy ajcxy mmiidity. Per miich ajcxy minam co Dios ytiy'ajt mguyduunıy, e ca' yjanchity. Paady ajcxy mbocymıdity. Nipaaty jadu'n nej jihuuy miich ajcxy mhuintzity, e minaaangixy co m'ixxcıxy.

10

Jesús yaj'ixpijc jihuimbit ayuc

¹ Chi Jesús jacnimay je judıo y'ixpıcytiyc, je fariseojäy ajcxy:

—Janch janch iich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co je jäy ajcxy huidibi ca' ytiyhuuaangixy ma borregi agaj aguu (ma je cuend'ajtpi ycuend'aty), huidibi huingduum ameech tzach tıghıhuam ma yborregi agaj, je' je' je meetzpi huıdibi meedzam je borregi ajcxy ameech. ² Je jäy huıdibi tıghıhuam ma yborregi agaj aguu, je' je' je borregi cuend'ajtpi.

³ Co je borregi cuend'ajtpi ymiñ ma agaj aguu, chi je agaj aguu cuend'ajtpi yaj'ahuäch je agaj aguu. Chi yborregi ajcxy yöcmıdoyıı, chi je' migapxy xııbety xııbety, chi yajpidzimy ajcxy. ⁴ Co ajcxy yajpidzimäy, ac je' yje', chi jayıp ñıcxıy, e axam ajcxy ypanıcxıyıı, com je' co yöcmıdoyıı. ⁵ Ca' je borregi ajcxy jëbi panıcxıy tüg huingjäy. Nıgi ajcxy cöguëgy, com yöcmıdooyb ajcxy co yhuıngjäyıty.

⁶ Jadu'n Jesús mayjäy yaj'ixpijcy jihuimbit'amy, jaygue' ajcxy ca' huaad huınjıhuuy nej anajty Jesús yjaminána'ñ.

Jesús je oybi cuend'ajtpi

⁷ Chi ajcxy Jesús jadüg'oc ñimaayi:

—Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n ñimaaygixy, co je Dios nDeedy'ajtypich. Jëbi jây ajcxy paady Dios ytiy'ajt ma ñich, e huin'tit ytiyigixipy ma Dios y'it. Jadu'n nipaady nej jihuüy ñich je agaj aguu ma borregi ajcxy ytiyigixy. ⁸ Tüg'ócüy je huindzindijc huidibi ajcxy miin jayjip ca'ni ñich anajty nmiñich, e yminaangixy anajty co ajcxy miid'ajti Dios ytiy'ajt, jadu'n je' anajty ajcxy nej meetzpi huidibi meetzaanip Dios yjây. Per je Dios yjây ca'p je' ajcxy tuuñ cuendi, jadu'n nej je borregi ca' yöcmidoogixy je meetzpi. ⁹ Jadu'n nej je borregi ajcxy ytiyigixy ma agaj aguu, nañ tim jadu'n jây ajcxy paady Dios ytiy'ajt ma ñich. Je jây ajcxy huidibi ypaatyp Dios ytiy'ajt ma ñich, nañ ypadaamy jugy'ajtin huidibi ca' yciyipy ytiyigixy tüccü'yi. E huidibi je' ajcxy yajmayajtyp ma yi chinaayin, nmöhuibych. Tim jadu'n nej borregi ajcxy jabom jabom ypidzimgixy ma agaj aguu nicxcixy miy'ojcpi, etz yhuimbijtcixy tzuu tzuu.

¹⁰ Yi meetzpi ajcxy mimb co ymeedzaangixy yaj'ögaangixy yajhuindigoyaangixy. ñich ti nmiñich, jigix miich ajcxy mbáatcixipy jugy'ajtin mijcajee huidibi ca' tüccü'yi yciyipy ytiyigixy.

¹¹ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Ñich jadu'n nipaady nej tüg borregi cuend'ajtpi oybi. Je oybi borregi cuend'ajtpi yciyeycyp yi' yjugy'ajt ma yi o'cin miid yborregi yciyipi. ¹² Je borregi cuend'ajtpi huidibi mujuy tumb, huidibi ca' yciyborregi cuend'aty, ni ycajējity je borregi yhuindzin, co icy caa ymiñ, chi cöguēy je borregi, e yajqueec-huäcxtây. ¹³ Com je' co mujuy ytuñ, paady cöguēy je borregi ajcxy, ca' tzocy jihuüy borregi.

¹⁴ Tim jadu'n nej je oybi borregi cuend'ajtpi ijxajptây je' yborregi, nañ tim jadu'n ñich n'ijxajptây je njâyich (huidibi xymijpidaacpich), etz je' ajcxy xy'ixy'ajtpich. ¹⁵ Tim jadu'n nej Dios Teedy xy'ixy'adyiijich, nañ tim jadu'n n'ixy'adyiijich Dios Teedy. Tim jadu'n je' nej je oybi borregi cuend'ajtpi yciyegamy yjugy'ajtin miid yborregi yciyipi. Nañ tim jadu'n ñich ngiyegamyich njugy'ajtin miid ñich njây ajcxy yciyipi. ¹⁶ Nmüdich jadügpiy jây, ca' ajcxy yjudiojâyity, je' ajcxy nañ jadu'n nmüd'idaamyich tügmucy (miid je judío jây ajcxy huidibi xymijpidaacpich). Tim jadu'n nej je cuend'ajtpi ymiid'ajtyp je' yborregi ajcxy tügmucy. E je' ajcxy y'amído'idaamy ñich n'ayuc, tim jadu'n nej borregi ajcxy yöcmidoogixy yhuindzin. Ji y'idipy tügmucy jây (huidibi xymijpidägibich), etz tüg cuend'ajtpi (ñich jëdu'n).

¹⁷ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Paady yciy Dios Teedy ooy xychocyich xyjihüyich, co ngiyegaamyich njugy'ajtin ma yi o'cin (miid jây ajcxy ypocy yciyipi), etz njugy'ajtin jadüg'oc. ¹⁸ Ca' ni pin xypijcibich yi njugy'ajtin, ñich yi' ci'm ngiyegamy. Nmüdich mic'ajt nej ngiyegipyich njugy'ajtin, etz nañ nmüdich mic'ajt nej njugy'ajtin jadüg'oc. Jadu'n nDeedyich ti xy'ane'myich co jadu'n ndunipyich, n'ögibich, njugy'ajtin jadüg'oc.

¹⁹ Chi jadüg'oc ajcxy ca' nay'ayuc-huinjihüyiyi je judío jây ajcxy miid Jesús y'ayuc yciyipi. ²⁰ Mayjây ymíñañ:

—Ca'oybi yi' ymiid, locjüyb yi', ¿nej co ajt n'amído'ijtim y'ayuc?

²¹ E jacjadyii ajcxy yminaangixy:

—Jadayaabi tiy'ajt etz mic'ajt ca' yajpaady ma tüg jây huidibi mujcu' ymiid. Ca' jëbi tüg mujcu' jây huintzpi yaj'ixigy.

May judío jây ajcxy ca' cöbijcy Jesús

²² Jim Jerusalén anajty xi' yjadyii, je' anajty ajcxy ñixidumyib jimijt Dios ytiy. ²³ E hue' anajty tiich tiempo. Chi jim anajty Jesús yhuidity ma Dios ytiy, ma je Salomón ytiy-huinduu. ²⁴ Chi ajcxy je judío y'ixpiyitijc nimucy ooy Jesús, nimay ajcxy:

—¿Ixti mínaani miich ñich ajcxy tiydudägy xyajhuinjihuüaangixyich pen miich je' je Cristo? Yajhuinjihuüyich ajcxy tiydudägy.

²⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajñimaaygixy, e ca' miich ajcxy ti nmibjccixy. Je mijhuinmañ huidibi ndumyibich nmüdich nDeedy ymiid'ajt, yi' je' niidiy'ajtpi co ñich je' je Cristo. ²⁶ Paady yciy miich ajcxy ca' nmibjccixy, com ca' miich ajcxy njây'adyiijich. ²⁷ ñich njây ajcxy ymijpidaacyp ñich n'ayuc, e n'ijxajptây ajcxy je', e je' ajcxy xypanicpich. Tim jadu'n nej je borregi ajcxy yöcmidooy je yhuindzin, jadu'n nej je huindzin ijxcapy je' yborregi, e jadu'n nej yi yborregi ypanicxyii. ²⁸ ñich njây ajcxy nmooybich yi jugy'ajtin huidibi ca' tüccü'yi yciy'ajti ytiyogayñ. Ca' je' ajcxy yjugy'ajtin ytiyigixy ni camina, e ni pin ca' huaad je' ajcxy xypijcibich. Ni' ajcxy ci'am nmüdidyich. ²⁹ Yi Dios Teedy huidibi ñich njây ti xymöy, tügpaç yi' ymiyity, e ni pin huaad ni ti capijcay huidibi Dios Teedy ymiid ci'am. ³⁰ Dios Teedy etz ñich tú'ciy ñich ajcxy.

³¹ Chi je judío jây ajcxy jadüg'oc tzaa conig cädzaangixy anajty ajcxy. ³² Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—Ti ñich ooy mij oybi nduñich ma miich mhuinduu miid je nDeedyich ymic'ajt ycixpi. ¿Huidi ycixpi miich ajcxy xychaagädzaangixyich?

³³ Chi je judío ixpicytije ajcxy y'adzooy:

—Ca' nminaanim paady ñich ajcxy miich ndzaagädzaangixy miid je oybi tiibi mduñ, hue' janchtiy ycixpi ndzaagädzaangixy miid co ooy Dios myajjotmädy. Com miich nañ jäy, e mnayyajnaxyii Dios.

³⁴ Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Jadu'n ycojaayity ma yi judiojäy ajcxy ytiy'ajtnecy, ma Dios jadu'n ymina'ñi: "Jadu'n nej dios miich ajcxy." ³⁵ Paady ca' ngapxtigooyich, com Dios ci'm jadu'n minamb ma ñecy, co jadu'n nej Dios je' ajcxy huidibi Dios y'ayuc cöbijcip (e ca' huaad pinjäy ymina'ñ co Dios ñecy ca' yjanchity). ³⁶ Dios ti xyajñibicyich jada tung, e xyquejxyich ya naaxhuiñ. ¿Nej co mminaanixy co ñich ngapxtigooyich co mminañich co Dios xy'ung'adyijich? ³⁷ Pen ca' nduñich nDeedyich ytung, ca' ñich ajcxy huaad n'ayuc xymibijcich. ³⁸ E pen ndumybich nDeedyich ytung, oy ixityy miich ajcxy ca' xymijpidaacich n'ayuc, jébi ixityy mijpidägy ajcxy je mijhuinma'ñ huidibi ndumybich. E chi mnejhuñhuipy miich ajcxy, etz mmijpidägipy miich ajcxy co je Dios Teedy yajpaady ma ñich, e ñich nyajpaadyich ma Dios Teedy.

³⁹ Ooy ajcxy jamadzaañ Jesús, e chi Jesús oy choni, ca' ajcxy majch.

⁴⁰ Chi Jesús ñicxy jadüg'oc jim Jordán mij nñi nñaxy ma Juan yjäy yajñibejty oga'n'aty, chi jim yhu'i'miay. ⁴¹ Mayjäy Jesús ooy ñimujci, e yminañ ajcxy:

—Je Juan el Bautista ca' jadu'n ooy mijhuinma'ñ tuuñ, per tüg'óciy yi tiy'ajt jadu'n nej nimiydactay jada Jesús, janch tiy'ajt je'.

⁴² E janch mayjäy ooy mibijcy Jesús jim ma je jimbi it.

11

Co Lázaro y'o'cy

¹ Jim Betania anajty tüg pa'mjäy, hue' anajty yxií Lázaro. Hue' je' anajty chinäy ma María etz Marta ycojajpity. ² María je' anajty huidibi je Huindzin Jesús anajty ti yajjaxy je ujtzipijñiñi huidibi ooy oy yxuugy, etz po'ti Jesús ytecy miid ycöhuay. Hue' je' anajty María etz Marta ymidügüex Lázaro huidibi anajty pijcip. ³ Chi Lázaro ymidügüex ajcxy ycapxyquejxy ma je Huindzin Jesús anajty yajpaady, e chi oy yajnimäyii:

—Je mmigüg huidibi ooy mdzocy, pijcip je'.

⁴ Co Jesús jadu'n midooy, chi yminañ:

—Je' ypa'm ca' yaj'öga'ñyii tücc'i'yi. Je' ypa'm hue' yajñiguëxigamy Dios ymic'ajt, jaydeb Dios ycomaybidzimipy, e nañ ñich nyajcömayipyich, ñich je jäy huidibi tzoon tzajpjoty.

⁵ Jesús ooy anajty tzocy jihuüy je Marta, María etz je Lázaro. ⁶ Oy jadu'n Jesús nejhuüy co anajty Lázaro ypiigyii, jamejtz xii jim yjacxinajxy ma anajty yajpaady. ⁷ Huin'it Jesús nimay ydiscipulos ajcxy:

—Tzoc jamim jim Judea naaxjot.

⁸ Chi je' ydiscipulos ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, namni jäy ajcxy jim Judea ti xy'ocjaccögadzambi, e emnicxaanip jim jadüg'oci?

⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Majmetz hora tüg xiimbi müidity. Pinjäy miid Dios ytiy'ajt, ca' ayo'n pada'ñ, tim jadu'n nej jihuüy yhuidity xim, e ca' ycöney, com co xii codüexy jada naaxhuiñybi. ¹⁰ Pinjäy ca' müidity Dios ytiy'ajt, ca' je' nejhuüy ti anajty jadaanip, chi ayo'n pada'ñ, tim jadu'n nej jäy ycoodzhuidity, e chi ycöney miid co ca' anajty icy ma ñicxy.

¹¹ Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Ñich ajt nmigüg Lázaro maab je', nicxy nyajpidiga'ñich.

¹² Chi je' ydiscipulos ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, pen maab, huaadjihuñhuip yi', ci'm yi' ymäyhuijipy.

¹³ Je' Jesús anajty ñimiydaacyp je o'cin, e je' ajcxy tijy Jesús ñimiydaacyp je mähuü. ¹⁴ Chi Jesús yajmüidmíydacy ajcxy tyduädägy, yminañ:

—Lázaro ti je' y'o'cy. ¹⁵ E ooy njotcücidyich miid miich ajcxy ycixpi co anajty ñich ca' njimity, jigix ajcxy mmibigipy co Dios ymic'ajt nmüididyich. Tzoc ajt jamim jim Betania.

¹⁶ Tomás huidibi anajty ajcxy yxiigoyaaxyp Dídimó, huidi ayuc-huimbidzim: cuate, nimay jacjadyii Jesús ydiscipulos ajcxy:

—Tzoc ajt nañ jadu'n jamim, huen jäy jim xyaj'o'cim quipxy miid Jesús.

Jesús yajjugypigipy je jäy ajcxy etz möhuipy ajcxy jugy'ajtin

¹⁷ Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy paty tiy'ajt co mimidaaxxiibi anajty maabi Lázaro ñaaxtigüy.

¹⁸ Betania ca' anajty ooy yjiguëgyity miid Jerusalén, jéyi jada' anajty müidity tugüg kilómetro.

¹⁹ May judiojäy ajcxy anajty ti ymiñgixy ma Marta etz María, yajjotcugihua'ñ ajcxy miid je'

ymiguëx ycixpi co anajty ti y'ögy. ²⁰ Co nejhuiy Marta co Jesús anajty jim ymiñ, chi nidzoñ oy jipcobadiy. E María jim yhui'miyy ma ytiç, tigoty anajty iñäy. ²¹ Chi Marta Jesús nimay:

—Huindzin, co ixypy miich ya anajty myajpaady, ca' ixypy ti y'ögy nmiguëxich. ²² Per nnejhuibich co miich cham jëbi Dios mmibijctzoy, e xymöhuip ti mdimdzojcpy.

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Je mmiguëx jugypigip jadüg'oc.

²⁴ Chi Marta y'adzooy:

—Nnejhuibich co yjugypigipy jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni co Dios anajty yajtigadzañ.

²⁵ Per huin'it Jesús y'adzooy:

—Hch je' nyajjugypigipyich je jäy ajcxy, e nmöhuibich ajcxy jugy'ajtn. Pinjäy ajcxy xymbijcpich xymijpidaacpich, oy anajty yja'ögy ajcxy, jugy'ajtcixip ajcxy jadüg'oc. ²⁶ E tüg'öciy pinjaty ajcxy xymbijcp xymijpidaacpich juugyñi, ca' y'ögipy ajcxy tücciyi. ¿Ney mibjcp miich jadaaji?

²⁷ Chi Marta y'adzooy:

—Nmibjcpich, Huindzin. Nmibjcpich co miich je' je Cristo, Dios y'ung, huidibi anajty miinam ya naaxhuiñ.

Jesús taj may ooy müd Lázaro ycixpi

²⁸ Co Marta jadu'n yminañ, chi jada' oy huoy y'uch María, e yajnimay ameech:

—Je Huindzin chiiby je', e miich jüby xymüdmüydägamb.

²⁹ Co María jadu'n midooy, chi ypidigy mic'amy, e chi ñicxy ma Jesús. ³⁰ Ca'ni anajty Jesús yja'ty cajpjoty. Jimni anajty yhuäcxip ma anajty Marta ti yjipcobadüyü. ³¹ Co ajcxy iixy co María ypidigy, e ypidizimy janch mic'amy, je judíoäy huidibi anajty ajcxy jim ma je tiç müd je', hue' ajcxy tity María ñicxy yaaxpi ma anajty ti ñaaxtigy je Lázaro. Chi ajcxy panicxy.

³² Co yjädy María ma je it ma anajty Jesús, co iixpaty, chi ycojxtinaay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, chi nimay:

—Huindzin, co ixypy miich anajty m'ocyaajity, hch n'ay ca' je' ixypy y'ögy.

³³ Co Jesús iixy yäxy je María etz je judíoäy ajcxy huidibi anajty yjajmüid'ajtip, chi ooy jihuiy etz ytaj ymaay. ³⁴ Chi jada' Jesús yajtiy:

—¿Ma ajcxy Lázaro ti myajnaaxtig'?

Chi ajcxy nimay:

—Huindzin, jam iixim.

³⁵ Chi Jesús yaaxy. ³⁶ Chi judíoäy ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ooydim anajty tzocy je Lázaro.

³⁷ Per nijëjity ajcxy yminañ:

—Jadayaabi jäy huidibi huintzjäy yajhuindicxigy, ¿nej ca' jada' ixypy mic'ajt müidity jëbi ixypy ti yajtzögy je Lázaro, e ca'ydi ixypy ti y'ögy?

Jesús yajjugypijc Lázaro

³⁸ Chi Jesús jadüg'oc yjotmaybaty, chi ymijhuägy ma je o'cpi jut. Hue' je' anajty tüg ang müid tüg mij tzaa y'agiyducyity je jut aguu. ³⁹ Chi Jesús yminañ:

—Jügi' ajcxy jada tzaa.

E chi Marta je o'cpi y'uch y'adzooy:

—Huindzin, xuucnip yi', com cham yi' mimidaaxxiibiñ maabi ñaaxtigy.

⁴⁰ Chi Jesús yminañ:

—¿Ney cay ti jadu'n nnimäyi? Pen xymbijcibich yi' n'ayuc, m'ixipy Dios ymic'ajt y'oy'ajt.

⁴¹ Chi ajcxy je tzaa jügiy, chi Jesús cix ypa't'ijxy, yminañ:

—Dios Teedy, jägydaacin nyajnajxypich ma miich, co miich xymidoohui n'ayucich

⁴² Yajxon nnejhuibich co miich xy'amido'ijtpich jabom jabom, paady ycixp miich jadu'n ti nnimäy müd jadayaabi jäy ajcxy ycixpi ma hch nhuinduu, huen ajcxy mibicy co miich xyquejich ya naaxhuiñ.

⁴³ Co Jesús jadu'n yminañ, chi jada' mic ycapxy:

—Lázaro, pidzim tibäy.

⁴⁴ Hue' je o'cpi mic'amy ypidizimy ymo'nity yajxon tüg'öciy ñinicx etz huingoyebiyity müd huit, chi Jesús yminañ:

—Huimbidiittuutcixy, e najtzmazdygyx, huen yöychooñ.

Judio ixpicytjic ymadzamy anajty Jesús

⁴⁵ May je judíoäy ajcxy ymibjcy huidibi anajty María yjajmüid'ajtyp, co ajcxy iixy je huidibi anajty Jesús ti tuñ. ⁴⁶ Per jadyii judíoäy ajcxy oy ixtäy je fariseoäy ajcxy, chi ajcxy yajmüdmüydacy huidibi anajty Jesús ti tuñ. ⁴⁷ Je teedy tungmüdp' ajcxy, etz je fariseoäy ajcxy, chi ajcxy ñayhuoomujctayi je tungmüdp' ajcxy nidüg'öciy, chi ajcxy yminañ:

—¿Nej ajt Jesús n'octuunim? Yijiibi yëydijc ooy yi' mihuinma'n tzechtuuni. ⁴⁸ Pen nna-jtz'ixiim jadu'ñyi, tüg'óciy jáy mibjctáhua'n yi'. Chi ajcxy ymiinipy je Romano tungmiidpi huidibi ajt xy'anémim, e chi yajhuindigoyipy iich ajt nDios y'it, e nañ yajhuindigoyipy iich ajt ndzinaayin njugy'ajtin.

⁴⁹ Nidügti ajcxy je jáy, hue' anajty yxi Caifás, hue' anajty mjtungmid, je' anajty teedy huindzin, je' jadu'n jáy nimayday:

—Miich ajcxy ca' ti mhuinjihuixigixy. ⁵⁰ Ca' ajcxy mnejhuüy co jac'oy nyaj'o'cim je Jesús tügpajc, huen yi' codinaydáhuip naax cajp, jigix ca'ydi iich ajt nnaax ngajp yhuindiooyim.

⁵¹ Canan yci'mhuinma'n jadu'n ycixpi yminañ je'. Hue' janchtiy com je' anajty ymijtungmiidity je huin'it jimijt ma teedy ajcxy ymiñ, paady Dios huinma'n jadu'n yejcy, co jadu'n najzcapxiy co Jesús anajty y'oga'n miid tüg'óciy ajcxy naax cajp ycixpi. ⁵² E ca' nminaanim miid jéda'ajty miid je judío ajcxy ñaax ycajp ycixpi, nañ jégix co huoomujctáhua'n tüg'óciy Dios y'ung huidijaty anajty ajcxy yajpatp xi ya. ⁵³ Huin'it oga'n ajcxy je tungmiidpi yajnidogüiy co yaj'ogaangixy Jesús.

⁵⁴ Jesús ca' anajty ma y'ocyaj'ixni mayjäyjoty ma je judíoajy ajcxy. Chi jada' ñicxy jiguem mihungon ma je títznaax'it, ma anajty tüg cajp xiijity Efraín. Chi jim yhuimiy miid ydiscipulos ajcxy.

⁵⁵ Huingoonip anajty je pascua xi huidibi anajty judíoajy ytumy. Ti anajty may judíoajy ajcxy ñinicxni jim Jerusalén xii'ajtp huidibi anajty jigügyjaty tzomb. Jayijpni ajcxy ñicxy ca' anajty xi paady, co anajty ajcxy ñayyajpocyñihuádz'a'ñyii. ⁵⁶ Ooy anajty jáy ajcxy ixtäy Jesús huin'it. Paady anajty chachnayñimáayigixy nidüg nidüg miñ xyipy, co ajcxy ytina'yahuüy ma Dios ytijc, jadu'n ajcxy yminañ:

—¿Nej m'ocminaangixy? ¿Minipy jada' Jesús xii'ixpi, o ca'ji?

⁵⁷ Je teedy ajcxy je' yhuindzin etz fariseojäy ajcxy ti anajty yejccixy cötujcin co huentimpinity huidibi anajty nejhuüy ma je Jesús, huen nigapxy jigix ajcxy madzipy.

12

María yajjaax aceite Jesús ytecy

¹ Jatudujcxni anajty pascuaxi ca' paady, co Jesús ñicxy jim Betania, jim ma anajty Lázaro yajpaady, je huidi anajty ti yajjügypicy jadüg'oc. ² Chi ajcxy jim yaj'oyiüy tüg adzu'ibi. Marta anajty jim yajcaayb yaj'uucp je jáy ajcxy. Lázaro anajty miid Jesús inäy ma je mesi. ³ Chi María conigy tüg libra ujtzprijñi huidibi anajty ooy oy yxuogy. Tzou je' anajty ooy, je' miid Jesús ytecy yajjaaxtaayi. Chi jada' miid ycóhuay po'ttiich. Chi ac ujtzprijñi yxuugítay tigoty. ⁴ Huin'it je Judas Iscariote je Simón ymang huidibi anajty yhuindzin ciyegam ma ymidzip, je' jadu'n yminañ:

⁵—Jac'oy co ixipy ti ndoocim jada ujtzprijñi oy migo'pxpeexyti jadüib ixipy ajt ayoobtijc nbubejtím.

⁶ Canan paady Judas jadu'n yminañ co ayoobtijc tzechpa'ayoy. Paady jadu'n yminañ co ajcxy chachmeedza'ñ. Com je' anajty meeñybijty cuend'ajtp, e chachpuugomyb huidijaty anajty jilby ajcxy yjapidaacy. ⁷ Chi Jesús nimay je Judas:

—Ixmatz miich yi', hue' yi' yi' María ti yujpcicy jada ujtzprijñi co yajtuna'ñ co anajty naaxtiyich. ⁸ Com yi' ayoobtijc ajcxy huinixii yi' miich ajcxy miid'idipy. Janch iich ca' iich miich ajcxy miid n'idipy huinixii (ya naaxhuin').

Judio ixpicytjic yaj'ögamy anajty Lázaro

⁹ Co ajcxy nejhuüy may judíoajy ajcxy co anajty Jesús yjimty Betania, chi ajcxy nimiiñ. E canan miid Jesús ycixpi jéda'ajty, je' anajty ajcxy nañ jadu'n chach'ixaamy je Lázaro huidibi anajty ti jügypicy jadüg'oc. ¹⁰ Chi je teedy ajcxy yhuindzindijc ñaygapxi, co yaj'ogaangixy Jesús etz nañ jadu'n je Lázaro, ¹¹ com may judíoajy ajcxy anajty ñayjibijcin, etz tzechmibijcixni Jesús.

Jesús tigiy Jerusalén jadu'n nej tüg rey

¹² Je com jabom je mayjäy huidibi anajty ajcxy ti ymiingixy xii'ajtpi ñejhuüy ajcxy co Jesús anajty ymina'ñ jim Jerusalén. ¹³ Chi ajcxy cabigy may ytixy y'aacx, chi ajcxy nidzooñ Jesús, chachminaangixy:

—¡Dios ajt xyñihuaanim xyajtzoocim! Mimb tüg jáy huidibi Dios ti yconucxyii. Ymiid yi' Dios ymic'ajt, je' je' je' judíoajy yrey.

¹⁴ Co Jesús paty tüg burro mang huidibi ca' ni pin yaj'iñaañi, chi yajpejty, chi cuyduuñ jadu'n nej anajty jaybety y'ity ma Dios ñicy co jadu'n yminañ:

¹⁵—Ca' mdziyüy miich ajcxy huidibi tznayb ma Sión cajp (Jerusalén). Cha je mrey ymiñ y'iñay ma tüg burro mang.

¹⁶ Je huidibi anajty ajcxy Jesús discípulo'ajtyp, ca' anajty ajcxy huinjhuuigixy ixti cooni Jesús paty jadüg'oc yi' y'oy'ajtin ymi'ajtin jilby tzajpjoty. Huin'it ajcxy ajhuuygooti co jadu'n anajty ycojaayty müd Jesús ycixpi, e nañ co je' anajty Jesús ti yajtunyti ti yajjadyii jadu'n nej jaybety ymiñ.

¹⁷ Je jay ajcxy huidibi anajty ajcxy ymüd Jesús, huin'it co Lázaro ypidzimy ma yajnaaxtigüiyi, e yajjugypjici jadüg'oc, chachyejcyp anajty ajcxy ty'ajt nañ jadu'n huidibi anajty ajcxy ti ijxcixy. ¹⁸ Nañ paady ycixpi je mayjäy oy nañ jadu'n yjijpcobañiyii, co ajcxy nejhuuy je mijhuinma'ñ huidibi anajty Jesús ytumyb. ¹⁹ Paady je fariseojäy ajcxy ñayñmaayi miñ xyipy:

—Ix ajcxy, ca' jada' ninej nmimadaacim Jesús, com tüg'óciy yi mayjäy axam ajcxy je' panixcixy.

Nijëjity anajty griegojäy müdmüydägaangixy Jesús

²⁰ Nijëjity griegojäy nañ ti anajty ñicxcixy jim Jerusalén Dios ojadajtpi xijoty. ²¹ Chi jada' je griegojäy ajcxy nimijhuäg Felipe, huidibi anajty Betsaida cogajp jim Galilea naaxjot, e chi ajcxy minucxtaacy nimay:

—Migüg, tun may'ajt pubejtich, Jesús iich ajcxy nja'ixamy.

²² Chi Felipe oy yajnimay Andrés, chi ajcxy Felipe etz Andrés oy Jesús yajnimay. ²³ Chi Jesús yminañ:

—Ti je tiempo paady co iich je jay huidibi tsoon tzajpjoty nyajcömayipyich. ²⁴ Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co jäy nily tüg mopcajc, e co je mopcajc ymuy, huin'it yhuindigoy, e chi ytiim'ajtni may'amy. Pen ca' ni pin nily jada mopcajc, ca' ytiim'ada'ñ. Jadu'n iich nipaady nej je mopcajc. Copicy n'ögibyich, huin'it mayjäy jugy'ajtin paadaangixy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. ²⁵ Je jay huidibi ooy nügi nixondägy yi chinaayin ya naaxhuiñ, yajtigoyamy je' yjugy'ajtin tücci'yi. Per je pin ca'p ooy nijot'aty je chinaayin ya naaxhuiñ, e nixondaaci ooy nügi Dios y'ayuc, je' y'alma nidzoocin paadip ma Dios. ²⁶ Pen ji jay huidibi naybidaacip ma iich, copicy ajcxy xypanícxibich. Ma iich nyajpaady, nañ jim yi' yajpaadipy nañ jadu'n. Yi jay pinjaty naybidaacip ma iich, Dios Teedy yi' cömayib.

Jesús capxp'adzimy co y'öga'ñ

²⁷ Chi Jesús yjacminañ:

—Tajmbich mayñibich cham jotjoty huinma'ñjoty. ¿Nej nmimähuibich nDeedyich? ¿Nihuaangich ma jada ayo'n tzaachypi huidibi ti yhuaad'ajtni? Ca' yjadu'nity. Com paady ycixp ti nmüñich ma jada xii tiempo, jëbi ayo'n nyajnajxich müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. ²⁸ Dios Teedy tun huidibi copicy, jëbi jay ajcxy ijxcixy miich mmic'ajt etz miich m'oy'ajt.

Huin'it je jay ajcxy huidi anajty jim ma Jesús yajpaady midooy tüg ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Ti nduñich mijhuinma'ñ, e ti jay icy iich mmic'ajt n'oy'ajt. E nañ jadüg'oc ndunipyich mijhuinma'ñ, jigix jäy ajcxy ijxcixipy jadüg'oc iich mmic'ajt iich n'oy'ajt (jadu'n Dios y'adzooy y'ung Jesús).

²⁹ Je mayjäy huidibi anajty ajcxy jim, je tübi anajty ajcxy midoogixy je ayuc huidibi tsoon tzajpjoty, yminañ ajcxy:

—Enee yi' ti yjidity.

Jacjadyii ajcxy yminañ:

—Tüg ängel ti ymígapxyii.

³⁰ Chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

—Ca' n'minaanim müd iich ycixpi jadu'n ti yajmidoy jadyaabi ayuc huidibi ti chooñ tzajpjoty. ³¹ Jadachambi jada' Dios yajpocycähua'ñ naaxhuiñjäy, e nañ ypiğanipy je mujcu' ymic'ajt huidibi ane'mb naaxhuiñjäy ajcxy. ³² Co iich anajty jäy ti xyajcruudzpetyich, e co iich anajty ti njugypicyich jadügtecy, e co iich anajty ti nhuimbityich tzajpjoty, huin'it tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibijcpich, nyajpa'ttigühuibich jilby tzajpjoty ma nyajpaadyich.

³³ Paady jadu'n Jesús yminañ, jëbi huaad tüg'óciy jäy ajcxy huinjhuuip ti o'cin anajty ypadamy. ³⁴ Chi je mayjäy ajcxy yminañ:

—Ma Dios ñecy jilby jadu'n ymiñ jaybety co je Cristo huinixi je' y'ida'ñ. E ¿nej miich co cham jadu'n mina'ñ co copicy co yi jay huidibi tsoon tzajpjoty, huimbídam jadügtecy tzajpjoty? ¿Pin jedu'n mdiypp huidibi tzomb tzajpjoty?

³⁵ Chi Jesús nimay je jay ajcxy:

—Jahueeni xii tiempo njac'ida'ñich müd miich ajcxy. Jadu'n iich ndiy'ajt nej tüg jin huidibi codücxp jäy co ytüyöy. Cuychinäy iich ndiy'ajt, co tzojc nhuimbida'ñich tzajpjoty, e miich ajcxy mhui'ma'ñ jadu'n nej jäy huidibi ca' jin müdity. Je jay ajcxy huidibi ca' cuychinaaygixy iich ndiy'ajt, ca' ajcxy nejhuuigixy ma ñicxcixy. Jadu'n ajcxy nej jihuuy

yöygyxy coodz, e ca' iixcixy ma ñicxcixy. ³⁶ Com occhaani ñich ma miich ajcxy, nyaj'ixpijcy ñich miich ajcxy Dios ytiy'ajt. Pen xymibijccixpich, m'ijtcixip ixpicy ma Dios ytiy'ajtin.

Co Jesús jadu'n it je jáy ajcxy ñimayday, huin'it Jesús je' ajcxy puhua'ctuutni, chi ñicxni, e ca' ma y'ocjac'ixjin.

Je judíoäy ca' mibigañ Jesús

³⁷ Ooy anajty canaag mijhuinma'ñ Jesús ti jatuuñ ma jáy ajcxy yhuinduu, e ca' anajty ajcxy ni ti tim mibijccixy. ³⁸ Huidibi Jesús ytun ycapx, jüby anajty jadu'n ycojayity ma je Dios y'ayuc necy, je Isaías ñecy, co Isaías jadu'n yminañ:

Huindzin, ca' ni pin ajt n'ayuc ndiy'ajt ti xymibijcim. Ca' ni pin huidibi huinjihuñyib je Huindzin Dios ymic'ajt.

³⁹ Ca' anajty ajcxy huaad ymibijccixy, com nañ ti anajty jadu'n Isaías jay ma jadu'n yminañ:

⁴⁰ Jadu'n yi' ajcxy nej jihuñy Dios ti yajhuindziygixy, e ti yajjotjunüygixy, jigix ca' y'ijxcixipy müid yhuin, e müid yjot yhuinma'ñ ca' huinjihuñyigixy, ni ycajothuimbjtcixipy nej jébi Cristo yajtzóocigixy.

⁴¹ Paady jadu'n Isaías yminañ je' co anajty ti ijxi Cristo y'oy'ajt, e chi cojay nej anajty ti icy.

⁴² Ca' nidüg'óciy judío ixpicytjic mijotmädy anajty Jesús. Jim anajty nijéjity huindzindijc huidibi mibijcp Jesús. Per müid je fariseojäy ycixpi co chachjotma'tcixy, paady anajty ajcxy ca' capxpizimigixy co mijpidaaccixy Jesús. Je' co chigüygixy co jim yajpidzimüyb ajcxy tücciyi ma Dios ytjic, etz ma yi judío ñaymujctac. ⁴³ Jacñigi anajty tzojccixy co huen jáy cömáayigixy, ca'ydi co ajcxy Dios ycómayiyb.

Dios yajpocycähuij je mayjäy müid Jesús y'ayuc

⁴⁴ Chi jada' Jesús yminañ mic:

—Je jáy ajcxy huidibi xymibijcpich xymijpidaacpich, caminaanim ñich naydüg xymibijcpich xymijpidaacpich, nañ ymibijcyp ymijpidacyp ajcxy je tübi ñich ya naaxhuñ xyquexyich. ⁴⁵ E je jáy huidibi xy'ixpich, tim jadu'n nipaady nej jihuñy ti icy je huidibi ti xyquexyich. ⁴⁶ ñich ti nmimiñich ya naaxhuñ Dios ytiy'ajt, jadu'n ñich nipaady nej jihuñy tüg jin huidibi codücx je jáy ajcxy. Je jáy ajcxy huidibi xymibijcpich ca' ajcxy yhuimipy jibictuuby, jadu'n nej jihuñy ca' ajcxy chinaaygixy agootztuuby. ⁴⁷ Je jáy ajcxy huidibi midoob ñich n'ayuc, e ca' cuydungixy, ca'p je' ñich je' ypocy ajcxy n'ixyöyaani nbayöyaani cham. Ca'p ñich ti nmiñich ya naaxhuñ müid co jáy ajcxy ndzaachytunipyich müid ypocy ycixpi. Paady ñich ti nmiñich ya naaxhuñ co nyajpocycähüidza'ñich yi jáy ajcxy. ⁴⁸ Je jáy ajcxy huidibi xycapxhuimbjtcibich n'ayuc, e ca' xycöbiga'ñich, ymüid ajcxy huidibi yajpocycähüib. Yi ayuc huidibi ti ngapxyich, yi' yajpocycähüib ajcxy co anajty naaxhuñybi ti yhuaad'ajtni co Dios anajty yajtigatzaani. ⁴⁹ Com ñich ca' ngi'm'ayuc ngapxhuäcxxyich. Je' je' Dios Teedy y'ayuc, je huidibi ti xyquexyich, yi' ngapxhuäcxxyich y'ayuc. Je huidibi ti xyquexyich ya naaxhuñ ti xyñajtzcapxyich yi' y'ayuc, jada ayuc ngapxhuäcxxyich nyajnimaaygixy. ⁵⁰ E nejhüybich co Dios y'ayuc ytiy'ajt ymimimyb yi' tzinaayin jugy'ajtin huidibi ca' tücciyi ycixy ytigoy. Paady ycix je ayuc huidibi ajcxy nyajmüidmiydacyp, jadu'n nyajmüidmiydaaccixy nej Dios Teedy ti xyajnajtz'ane'müiyich.

13

Jesús ypuji ydiscípulos ajcxy ytecy

¹ Ca'ni anajty xii paady, pascuaxii anajty ajcxy tijy. Chi Jesús ñejhuñyib co anajty yxii ytiempo yhuaad'ajtni mina chonaani ya naaxhuñ yhuimbidaani ma Dios Teedy. E Jesús ooy anajty tzocy jihuñy ymügügtjic ajcxy huidibi ya naaxhuñ anajty ajcxy hui'ma'ñ. Jadu'n tzocy jihuñy huinixii.

² Chi jada' Jesús etz ymügügtjic ytigüy ajcxy adzoo'ajtp (je pascuaxii adzu'ajtin). Ti anajty je mujcu' huinma'ñymöy Judas Iscariote, Simón ymang, co anajty Jesús cüyega'ñ ma ymidzip ajcxy. ³ Ñejhuñyib anajty Jesús co je Dios Teedy ti yajcüdigüyii tüg'óciy ymic'ajt, e Jesús nañ ñejhuñyib anajty co je' ti chooñ ma Dios y'it, e nañ jüby anajty jadüg'oc yhuimbida'ñ. ⁴ Chi ypidigy ma mesi, chi je yoñybi yhuñ ñayyajnjenduutti. Chi huñtzigy tüg huit huidibi müid ñaymextiitzi nayböttüitzi, ñayyajmjxojtzpejti yhuindüy. ⁵ Co jadu'n ñayñi'ixiiyi, chi pidacy nii ma tüg cibujii'ñyoc. Chi nihuägüy ydiscípulos ajcxy ytecy. Chi yajtzondacy tecypujii tüg tüg, e mextiich pöttiich müid je huit huidibi anajty ti ñayyajhuindüyiyii.

⁶ Co nihuägüy Simón Pedro ytecy, chi Pedro yminañ:

—Huindzin, ca' huaad miich ndecy xypujich.

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibi ñich ndumyb ca' yi' miich ajcxy mhujnjihuñyigixy jadachambi, jacomjeyc müich ajcxy mhujnjihuñyipy.

⁸ Chi Pedro y'adzooy:

—Miich ca' huaad #ch ndecy xypujich ni caminaabi.

Chi Jesús y'adzohuimbijty:

—Pen ca' mdecy nbuji, ca' #ich miich jëbi njäy'adyii.

⁹ E huin'it Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, ca' #ich jëda'ajty ndecy xypújibich, hue' janchtiy tüg'óciy ngjijich etz ngo-huajcich.

¹⁰ Chi Jesús nimay Pedro:

—Com täibi m jot mhuinma'n yajhuäch, ca' yi' ocjactzocjni yajhuädziipy m jot mhuinma'n jadügtecy. Tim jadu'n nej jihuiy naamni chly, e cham ca' tzojcnj yajtzhuibych jadügtecy. Jëda'ajty mdecy nbujich cham. Miich ajcxy huädz m jot mhuinma'n ajcxy mmüidiñ, oy ca' miich ajcxy nidüg'óciy.

¹¹ Com Jesús ñejhuiyb anajty pinjäy cýegaanip ma ymidzip, e paady jadu'n yminañ:

—Ca' ni tüg'óciy miich ajcxy m jot mhuinma'n yhuädziy.

¹² Chi jada' co yajtecpujtay, chi jada' yoñyhuit yajtügñy jadüg'oc. Y'ixtacy ma mesi, e chi jada' nimay ajcxy:

—¿Nej mhuinjihuiyb ajcxy ti #ich ti nduñich müid miich ajcxy? ¹³ Miich ajcxy jadu'n minamb co #ich miich ajcxy myaj'ixpijcy, etz #ich miich xyhuindzin'ajtpich. E tydudägy miich ajcxy mina'n com #ich jëdu'n miich ajcxy mHuindzin. ¹⁴ Pen #ich miich ajcxy nyaj'ixpijcy etz xyhuindzin'ajtpich, e ti #ich miich ajcxy nyajtecpujy, nañ jadu'n miich ajcxy myajtecpujiyb miñ xyipy. ¹⁵ Ich miich ajcxy ti nmöy tüg'ixpejt, jigix ajcxy jadu'n mdunipy jadu'n nej ti nduñich, e huin'it ca' amij agix nayjihuihuiyb ajcxy. ¹⁶ Janch janch #ich miich ajcxy yam jadu'n nmimäy co je huindzin jac mij je' ca' ydi yi' ytumbi. E nañ je' huidibi yajquejxyöyb jac mij je' ca' ydi huidibi quejxyöyb. ¹⁷ Co ajcxy ty'ajt mnejhuihuipy, chi jotcujc ajcxy m'idipy, pen mbadumy ajcxy jadu'n nej nduñich.

¹⁸ Ca' nmina'ñich co nidüg'óciy miich ajcxy mbocymüidity. Ti #ich yi' nnejhuiy pin ti nhuin'ixyich. Ti nhuin'ixyich tüg'uidibi pocymüid, jigix cuyduunip nej anajty yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Cristo jadu'n yminañ: “Yi' huidibi caymujep müid #ich, ti #ich yi' xymbidigty.” ¹⁹ Ti #ich yam miich ajcxy jayijp nyajnimaaagyixy, jigix co anajty jadu'n ytyunyij yjadyii, mmibigipy ajcxy co #ich jëdu'n je Cristo. ²⁰ Janch janch yam ajcxy jadu'n nmimaaagyixy co je jäy ajcxy huidibi cöbijep je huidibi anajty ngejxypich, tim jadu'n nipaady jadu'n nej #ich anajty xycöbijcyich. E je jäy ajcxy huidibi xycöbijepich, je' ajcxy anajty ycöbijep je' huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ.

Jesús nimay ymügütijc co je Judas anajty cýegaanip ma ymidzip

²¹ Co jadu'n Jesús yminañ, chi tajnip mayñip anajty ooy jotjoty huinma'ñyoty, chi capxypidziy:

—Janch janch #ich miich ajcxy yam jadu'n nmimäy co nidügti miich ajcxy xycýega'ñich ma nmidzipich.

²² Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ñayhuindixpejttaayi nidüg'uidüg. Ca' anajty ajcxy nejhuiy pin anajty jëdu'n Jesús ytiypp. ²³ Nidügti je' ajcxy huidibi anajty Jesús ooy müid ñaychogyii ñäy anajty ma mesi tim huington ma Jesús yhuinduu. ²⁴ Chi Simón Pedro yci' yaj'ixy yajhuinjihuiy co huen yaj'amidooy Jesús pin anajty jadu'n ytiypp. ²⁵ Chi je discípulos ajcxy huidibi anajty ñäyby ma Jesús yhuinduu nimay yhuindzin:

—¿Pin jadu'n mdiypp?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi' je' pin anajty #ich nmooybich yi' tzajcaagy huidibi anajty nyajxoocyich ma je ügy.

Chi yajxoogy tüg'pedasi tzajcaagy, chi moy je Judas, je Simón Iscariote ymang. ²⁷ Tim huin'ity co Judas je tzajcaagy cöbijcy, chi je mujcu' ytiñy ma je' y'ay yjot. Chi Jesús nimay Judas:

—Yi' huidibi mdunamyb, tungo jadu'n mic'amy.

²⁸ Huidijaty anajty ajcxy jim caayb, ni pin cahuinjihuiy je ayuc huidibi Jesús yajnimay Judas, nej je ayuc yhuimbizidy. ²⁹ Com je Judas anajty müid je meefñybyty, paady ajcxy nijjity huinjihuiy co anajty tijy ñimäyii:

—Nixx juy yi' huidibi ajt nyajmayjajtim yi' xiigixpi.

Jacjadyii ajcxy anajty tijy ñimäyii:

—Mo' tigatii ayoobitijc. ³⁰ Tim huin'ity co je tzajcaagy cayday, chi ypidziy Judas tiba'y, e ti anajty ycoodziyñi.

Jesús ñajtz'ane'miy jemybi cötujcin

³¹ Co Judas ypidziy, chi Jesús yminañ:

—Cham je jäy ajcxy ixa'n #ich nmic'ajt #ich n'oy'ajt, #ich je jäy huidibi tzoon tzajppty. Etz nañ ma #ich je jäy ajcxy ixa'n Dios ymic'ajt Dios y'oy'ajt. ³² Jadu'n nej je jäy ajcxy ti ijxcixy Dios ymic'ajt ma #ich, nañ tim jadu'n Dios yajniügëxigipy yi' nmic'ajtich n'oy'ajtich

tim mic'amy. ³³ Migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' n'ochuäcxibaanich jecy müid miich ajcxy. Xy'ixtâhuibich miich ajcxy. Jadu'n nej ti nnimáaygixyich yi jacadyii judíoáy ajcxy, nañ jadu'n ñich miich ajcxy yam njacnimaaygixy co ma nnicxa'ñich, ca' huaad miich ajcxy jiiy mnicxcixy. ³⁴ Cham ajcxy nmöhua'ñ tüg ané'min huinjemybi. Cham miich ajcxy nyajajatz'ane'mihuaangixy jadüg'oc jadayaabi tiy'ajt: Naychójcigix nayjihuiyigix ajcxy nidüg nidüg, tim jadu'n nej ñich miich ajcxy ti ndzocy ti njihuüy. Naychójcigix nayjihuiyigix aguipxyi. ³⁵ Müid jada ycixpi ñejhuihuipy tüg'óciy jáy co ñich miich ajcxy ti nyaj'ixpijccixy co ajcxy nidüg nidüg mnaychogüyb mnayjihuihuüyb.

Jesús ñimay ymigügtijc co je Pedro anajty coyüdzaanip

³⁶ Chi Pedro nimay:

—Huindzin, ¿ma miich mnicxa'ñ?

Huin'it Jesús y'adzooy:

—Ma ñich mnicxa'ñich miich ca' huaad xypanicxyich. Jac'axam xypanicxyibych.

³⁷ Chi Pedro yminañ:

—E ¿nej co ca' huaad jébi ñich miich nbanicxy? com ñich ngüyegamyich njugy'ajtin ma yi o'cin müid miich ycixpi.

³⁸ Chi jada' Jesús y'adzooy:

—¿Ney janch co mgüyega'ñ yi mjugy'ajtin ma yi o'cin müid ñich ycixpi? Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimáy, co ni ca'ni anajty jabom tugüg'oc tzey yaaxígy, co ñich miich anajty tugüg'oc ti xycoyüchich.

14

Pinjaty mibijcp Jesús nicxip ma Dios Teedy yajpaady

¹ Chi Jesús yjacmnañ:

—Ca' ajcxy jotmay mjihuüy ma m'aa mjot müid jada ayuc. Mibic ajcxy Dios etz ñich nañ jadu'n mibijccich. ² Jiiy ma ñich nDeedy chináy, jiiy migtigiydac. Co ixixy ca' yjadu'nity, ca' ixixy ti nnimaaygixy co nnicxyich ma nDeedyich n'ocni'ixiy tzinaaydac müid miich ajcxy ycixpi. ³ E co ñich anajty ti nba'ttigiyich, e ti ni'ixiyich tzinaaydac jayijp müid miich ajcxy ycixpi, huin'it ajcxy nihuimbidiy, jébi ñich ajt naydügmujcim, jigix ma anajty n'ityich, nañ jiiy miich ajcxy m'idipy. ⁴ Miich ajcxy mnejhuüyb nej jébi ajcxy mjädip ma nnicxyich oyduuby.

⁵ Chi Tomás yminañ:

—Huindzin, ca' ñich ajcxy nejhuiyigixy ma miich mnicxa'ñ, e ca' ñich ajcxy nnejhuüygixy nej jébi njá'tcixibych jiiy.

⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadu'n nej ti ndzinäyich jada je' je' ijxpejt nej Dios tzocy co miich ajcxy mdzinähuipy. Nyejcpych je tiy'ajt huidibi jébi huaad mguychinaaygixy. Co jadu'n mgyudundáyigixipy ñich ndiy'ajt, chi mjá'tcixipy ma Dios. Nyejcpych je jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yi ycixy ytigoy. Ca' ni pinjáy yjädipy ma Dios Teedy, peni ca' cuydundáy ñich ndiy'ajt. ⁷ Jadachambi etz nej xii tiempo yjacnixa'ñ miich ajcxy m'ixy'ajty Dios Teedy. Pen xy'ixy'ajtpich miich ajcxy, nañ m'ixy'ajtyp miich ajcxy Dios Teedy.

⁸ Chi Felipe y'adzoy:

—Huindzin, ñich ajcxy yi Dios Teedy yaj'ijxcich cham cham, e müid tim yi'yi jotcuje'adipyich ajcxy.

⁹ Paady Jesús nimay je Felipe:

—Cham xii jimijt ñicxni maabi ñich nja'ityich müid miich ajcxy, e ¿ca'ni miich xytiny'ixhuu'myich Felipe? Yi jáy ajcxy tübi xy'ijxcixyich, nañ y'ijxyp ajcxy yi' Dios Teedy. E chi jada', ¿nej miich co jadu'n xyñimäyich: “Yaj'ijxcich je Dios Teedy?” ¹⁰ ¿Ney ca' mmibicy co ñich n'ity ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma ñich? Yi ayuc huidibi ngapxhuäcxypich, ca' yi' ngi'm'ayuc'adyiijich ngi'mdiy'ajt'adyiijich. Yi mihuinma'ñ huidibi ajcxy m'ijxyp ndumyibich, yi Dios Teedy huidibi ijtp ma ñich, yi' jadu'n tumb. ¹¹ Mibijccich ajcxy co ñich n'ityich ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma ñich. Peni ca' mdimmibigaangixy, mibic ajcxy müid je mihuinma'ñ ycixpi huidibi ti nduñich. ¹² Janch janch ñich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co je jáy ajcxy huidibi xymibijcpich, nañ ytuñipy ajcxy nañ jadu'n yi mihuinma'ñ huidibi ti nduñich. Jac tim nügi tunipy mihuinma'ñ, com ñich nnicxaambich ma Dios Teedy y'ity. ¹³ E tüg'óciy ti miich ajcxy mibijctzooyb ma Dios Teedy müid ñich nxi, ndunipyich yi'. Dios Teedy huidibi nDeedy'ajtypich, je' cómay y'idip müid huidibi miich anajty ajcxy mdumyib müid ñich nmic'ajt. ¹⁴ Co myajmibijctzohuipy tujaty, xycapxpátibich nxi, huin'it nguydunipyich huidibi anajty ti mbijctzoogixy.

Jesús yquexamy Dios yjihui'ñ ymic'ajt

¹⁵ Peni xchojcpich miich ajcxy, cuydúniçich ajcxy tûg'óciy n'ayuc ndiy'ajt, jadu'n nej anajty ti nnaigtz'ane'míyich. ¹⁶ E co ndzóonibiyich, chi nbijctzóohuibiyich yi Dios Teedy jadüg jyajm'iid huidibi ajcxy xyjajm'iid'adüib. Dios ajcxy xymóhuipy jadüg jaym'iid huidibi ajcxy xycapxhuijip, je huidibi ajcxy mjot'amij'adiyb, e je' xymiid'idipy ajcxy huinixii. ¹⁷ Je huidibi xycapxhuijip, je' jada'ajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo. Je' Dios ytiy'ajt ym'iid. Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' adigihua'ñ yi naaxhuiñyây huidibi ca' xymibicyich. Com ca' ajcxy icy, e nañ ca' ajcxy icy'adyii je Espíritu Santo. Miich ajcxy m'ixy'ajtyp je Espíritu Santo, com je' tzinaayb ma miich ajcxy, e nañ xy'adigihuiipy xyjottigihuiipy ajcxy. ¹⁸ Ca' miich ajcxy nyajhui'maangixy naydüg jadu'n nej co'ógy'ung. Nnihuimbidiipyich miich ajcxy jadügtecy. ¹⁹ Tim huingónip yi xii tiempo mina yi jacyadyii naaxhuiñyây ajcxy ca' xy'ocjac'ixnibich. Com jadu'n nej ich njactzináhua'ñ, ca' ich njugy'ajtin yciixipy ytigoyipy tücci'yi. Nañ jadu'n miich ajcxy njactzináhua'ñ, ca' mjugy'ajtin ajcxy yciixipy ytigoyipy tücci'yi. ²⁰ Co anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt ajcxy xy'adigiy xyjottigiy, huin'it ajcxy mnejhuñhuiipy co nyajpaadyich ma nDeedyich, yi Dios Teedy, e miich ajcxy myajpaady ma ich, e ich nañ jadu'n yajpatpich ma miich ajcxy. ²¹ Je jây ajcxy huidibi ich n'ayuc ndiy'ajtich xycóbiçip, e cuydungixy, je' je' jadu'n xchojcpich, e tzogüib je' ich nDeedy. E ich nañ jadu'n ndzogyipy njihuihuibiyich je' ajcxy, e nnayyajnigüexigüybich ma je' ajcxy.

²² Je jadügi Judas, ca' nminaanim Judas Iscariote, nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej co nnayyajnigüexiga'ñyii ma ich ajcxy, e ca' nnayyajnigüexiga'ñyii ma je jây ajcxy huidibi ca' xymijpidägy?

²³ Chi Jesús je' y'adzooy:

—Yi jây ajcxy huidibi xchojcpich xyajmij'ajtpich, xycuydúniçich yi' ajcxy ich n'ayuc ndiy'ajt. E huin'it yi' ajcxy chogüyb ich nDeedy. Je nDeedyich etz ich miinip ich ajcxy ma je jây ajcxy huidibi xycuyduunip ich ndiy'ajt, e tzinaydacpigipyich ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ. ²⁴ Je jây ajcxy pinjaty ca' xychocyich, nañ ca' ajcxy ich n'ayuc xycuyduunich. Paady ca' nnayyajnigüexiga'ñyijich ma je' ajcxy. Com yi' ayuc huidibich miich ajcxy nyaj'amido'ljtyp, ca' yi' ich ngi'm'ayuc'adyii. Yi' je' Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt, com yi' ich ya naaxhuiñ xyquejxich.

²⁵ Jadayaabi ayuc ajcxy cham jadu'n njacyajnamaayb, jadu'n nej njacyaanigyich ya naaxhuiñ m'iid miich ajcxy, ma ca'ni ndzooñich. ²⁶ Per je Espíritu Santo huidi miinam, je' ajcxy xycapxhuijip. Dios Teedy yquexamy je Espíritu Santo m'iid ich nxi. Je Espíritu Santo xyajnejhuñyidáhuipy miich ajcxy tûg'óciy tiy'ajt, e nañ xyaj'ajihuihuib tûg'óciy jadu'n nej ich miich ajcxy nnimaaygixy.

²⁷ Ich miich ajcxy nyajmihui'my jotcujc'ajtin. Jadu'n nej ich njotcujc'atyich, nañ nyajotcujc'adipyich miich ajcxy. Yi jotcujc'ajtin huidibi nyajmihui'maamyich miich ajcxy, ca' yi' yjadu'nity nej je jotcujc'ajtin huidibi yajpaatp ya naaxhuiñ. Ca' mdajcixy maygixy, nañ ca' mdzigüygixy. ²⁸ Ti ich miich ajcxy nnimaaygixy jayijp'aty co ndzona'ñich ma miich ajcxy, e nhuimbida'ñich jadüg'oc ma miich ajcxy. Peni xchojcpich miich ajcxy, mxondägipy ajcxy co nñicxa'ñich ma Dios Teedy, com yi' Dios Teedy jac mij yi' ca'ydí ich. ²⁹ Ti ich jada tiy'ajt jayijp'atp nimiryägüyich ma ca'ni ndzooñich, jigix co anajty je tiempo paady mina jadayaabi ytunüyb yjadüyb, huin'it ajcxy mmibigipy ich n'ayuc.

³⁰ E ca' ich miich ajcxy mijcjee ooy njacm'iidm'iydägaangixy yam. Com tim huingónip mina je mujcu' huidibi ane'mb ya naaxhuiñ xyñimina'ñich. Ca' ich yi' huaad jébi xymimadägyich. ³¹ Per copicy yi' nguydunipyich Dios Teedy y'ayuc nej xyajnajtz'ane'míyich, jigix je naaxhuiñyây nejhuñhuiipy co nyajmij'atyich yi Dios Teedy. Pidüccix, tzoc'ajt huingduum jamim.

15

Je camuuxy'aadz etz y'aacx

¹ Chi Jesús jacnimay ydiscípulos ajcxy:

—Jadu'n ich nipaady nej camuux'aadz ma tûg muuxy'aadz cam. Ich nDeedy, yi Dios Teedy, jadu'n yi' nipaady nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi. ² Tûg'óciy jây jadu'n ajcxy nipaady nej muuxy'aadz y'aacx. Je jây ajcxy huidibi ca' cuychinây ich ndiy'ajt, yi Dios Teedy yajcódigoyiib, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi quejtzpuxy je muuxy'aadz y'aacx huidibi ca' ytiim'aty. Je jây ajcxy huidibi cuydundaayb ich ndiy'ajt, Dios yaj'oyiib je' ajcxy yjot yhuinma'ñ, jébi oybi tuñ, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi huijtz'oyiy je muuxy'aadz y'aacx, jigix jébi nigi ytiim'aty. ³ Yi ayuc huidibi ti nyajnimaaaygixy, yi' ti yajhuäch yi jibicpi ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. ⁴ Mibijccich ajcxy, panixigich ajcxy ndiy'ajt huinixii. Co ajcxy jadu'n mdunipy, ich miich ajcxy m'iid'idipy huinixii. Jadu'n nej ixipy camuuxy'aadz y'aacx co ca' ytiim'aty co ahuinggujç y'tiy, e ca' mic'ajt paady ma

ycop. Nañ tim jadu'n miich ajcxy pen ca' mmic'ajt mbaadipy ma #ch, ca' mmimadaaccixipy mgyuchinadaygixipy #ch ndiy'ajt.

⁵ Jadu'n #ch nipaady nej camuuxy'aadz cop, e miich ajcxy jadu'n nipaady nej camuuxy'aadz y'aacx. Je jäy ajcxy huidibi yajpatp ma #ch, e #ch nyajpaady ma je' ajcxy, je' ajcxy oyhuinma'ñ tunam mij cajee, tim jadu'n nej camuuxy'aadz huidibi tim'ajtp may'amy. Co ixypy #ch ca' nyajpaady ma miich ajcxy, ca' miich ajcxy huaad ti mdungixy. ⁶ Co jäy ajcxy ndiy'ajt xy'ixmajtzibich, Dios ajcxy yajcödigoiyib, tim jadu'n nej jäy yajcödigoiy müid jün yi muuxy'aadz y'aacx huidibi yimbuxiib co ca' ytim'ajtni. Co je y'aacx ytidzity, chi ajcxy yajmucy, e pidaaccixy jünjoty, e jadu'n jüby ndoyiy jünjoty.

⁷ Co miich ajcxy m'ijtcixy ma #ch, e co #ch n'ayuc nañ jadu'n ijtp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jëbi mbijctzoogixy ti ajcxy mdzojcp ma Dios, e nguydunipyich müid miich ajcxy ycixpi. ⁸ Chi je jäy ajcxy cömayipy Dios co miich ajcxy mgyudunipy #ch ndiy'ajt tydudägy, tim jadu'n nej camuuxy'aadz y'aacx ytim'aty may'amy. Co je jäy ajcxy ixipy nej tudägy mgyudungixy #ch ndiy'ajt, chi je jäy ajcxy tydudägy nejhuihuipy co ti nyaj'ixpicixyich miich ajcxy. ⁹ Jadu'n nej Dios Teedy xychocych xjihuiyich, nañ tim jadu'n #ch miich ajcxy ti ndzocy ti njihuuyich. Ndzogipy njihuuihyich miich ajcxy huinixi co ca' ajcxy xy'ixmajtzibich ndiy'ajtich. ¹⁰ Co mgyudundähuipy ajcxy jadu'n nej nyajnajtz'ane'müygixy, ndzogipyich njihuuihyich miich ajcxy huinixi. Tim jadu'n nej nguyduñich yi huidibi Dios Teedy xyajnajtz'ane'müybich, e yi' xychojcpich xjihuiyibich huinixi.

¹¹ Cham jadayaabi ayuc nyajnajtz'ane'müygixy, jigix jotcujc m'ijtcixipy. Jadu'n nej jotcujc ti n'ityich, e nañ jadu'n miich ajcxy mjotcujc'adipy anaxy. ¹² Jadaabi ayuc #ch miich ajcxy nyajnajtz'ane'müybich co naychöjicix nayjihuiyigix nidüg nidüg, tim jadu'n nej #ch miich ajcxy ndzocy njihuuy. ¹³ Je ty'ajt jac'oybi co migügtjic ajcxy naychöyib nayjihuihyib, co tüg jäy ciyegipy yjugy'ajtin müid ymigügtjic ycixpi. ¹⁴ #ch miich ajcxy migüg'ajtp, pen mgyudumyb nej ajcxy nyajnajtz'ane'müygixy. ¹⁵ Jadu'n nej xii tiempo yjacnicxa'ñ, ca' miich ajcxy n'ocnaydijnip #ch ndumbi. Com je tumbi ca' huinijhuuyi huidibi yhuindzin ytumyb. Hue' miich ajcxy nyajnaayich nmigügtjicich, com tüg'öciy ty'ajt tibi nmidooyich ma #ch nDeedy, yi Dios Teedy, ti #ch miich ajcxy nnimaaygixy. ¹⁶ Ca' nminaanim #ch miich ajcxy ti xyhuin'ixy. #ch miich janchty ajcxy ti nhuin'ixy. E ti #ch miich ajcxy nyajnibicy co nicxy mgapxhuäccixy #ch n'ayuc. E nañ mayjäy mijpidägipy je ayuc huidibi miich ajcxy mgapxhuäccixy. E nañ #ch n'ayuc, huidibi miich ajcxy mgapxhuäccixy, y'idipy ma je jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ huinixi. Paady ycix tüg'öciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios Teedy müid #ch nxi, yi' ajcxy xymöhuipy. ¹⁷ Jada ayuc ajcxy yam nyajnajtz'ane'müyb co ajcxy mnaychogüyb mnayjihuihyib miñ xyipy.

Je maybi naaxhuiñjyäy ca' ajcxy ixaangixy Jesús etz cham je'yjäy

¹⁸ Co je may naaxhuiñjyäy ca' xy'ixaangixy miich ajcxy, ca' ajcxy ooy mhuinmayipy, com mnejhuuyib ajcxy co #ch nañ jadu'n jac jayjip ca' yi' ajcxy ti xy'ixaangixyich. ¹⁹ Co ixypy ytügiy miich ajcxy m'ayuc mdy'ajt müid je jacjadyii naaxhuiñjyäy y'ayuc yty'ajt, huin'it ixypy ajcxy xychojccixy xjihuiyigixy, com tü'ciy miich ajcxy mhuinma'ñ ixypy müid yi' ajcxy yhuinma'ñ. Janch com co ca' ytügiy miich ajcxy m'ayuc mdy'ajt müid je jacjadyii naaxhuiñjyäy y'ayuc yty'ajt, paady je jacjadyii naaxhuiñjyäy ca' ajcxy xy'ixa'ñip. Com #ch miich ajcxy ti nyajjiphuijtzüdy, jadu'n nej yi' jacjadyii naaxhuiñjyäy ajcxy chinaaygixy yjugy'ajtcixy. ²⁰ M'ajihuuihyib ajcxy jadu'n nej ti nnimaaygixy co #ch miich ajcxy xyhuindzin'ajtpich, paady jac mij #ch ca'ydü miich ajcxy. Jadu'n nej naaxhuiñjyäy ajcxy ti xy'ixhuidityich ti xypahuidityich, nañ jadu'n miich ajcxy yi' xy'ixhuidida'ñ xypahuidida'ñ. Nañ may je jäy huidibi ca' ti xycapxymidooyich, nañ jadu'n may je jäy huidibi miich ajcxy ca' xycapxymidoohaangixy. ²¹ Nijot ajcxy y'iditzaangixy müid miich ajcxy ycixpi, com ca' ajcxy ix'yadyii Dios Teedy huidibi xyquejyich ya naaxhuiñ.

²² Co ixypy ca' ti nmiñich ya naaxhuiñ nyajnmäyich je jäy ajcxy Dios yty'ajt, ca' ixypy ajcxy pocy müidity. Per com ti nmiñich ya naaxhuiñ, paady cham ypocy ajcxy müidity co ca' ajcxy xy'ixa'ñich. ²³ Je jäy ajcxy huidibi ca' xy'ixa'ñich, jadu'n nipaady nej #ch nDeedy ca' ajcxy ixaangixy. ²⁴ Co ixypy #ch ca' ti nduñich ma yi' ajcxy yhuinduu mijhuinma'ñ, huidibi ca' ni pin jäy tuñ, ca' ixypy ajcxy pocy müidity. E janch ti ajcxy ooy ja'ixcixy je mijhuinma'ñ, e ca' #ch yi' ajcxy xy'ixa'ñ, e nañ ca' ixaangixy #ch nDeedy. ²⁵ Paady jada jadu'n ytuñyii yjadyii, jigix yajcuydunipy jadu'n nej ycojaayity ma yi' judiojäy ajcxy ley ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Ni ti ty'ajt ycaca'ty, co #ch yi' ajcxy ca' xy'ixa'ñich."

²⁶ E co anajty xyñigidaaccixy yi' Espíritu Santo, yi' huidibi xycapxhuijip ajcxy, je huidibi miich ajcxy nyajnuexam, chon ma Dios Teedy, je huidibi Dios yty'ajt müid. Yi' xyñidy'ajt'adaambich co Dios yty'ajt nmüiditych. ²⁷ E miich ajcxy nañ

jadu'n xyñidiy'ajt'adipich co Dios ytiy'ajt nmüdidyich. Com ñich müich ajcxy jayijp nyaj'ixpijctzondac Dios y'ayuc ytiy'ajt.

16

¹ Ti ajcxy yam tiy'ajt njacyajnimaaaygixy, jigix ca' ajcxy m'ixtigihüägipy. ² Com judiojäy ajcxy xy'ixhuidizipy ajcxy ma ajcxy yi' ñaymujctac. Ypadaamy yi xii tiempo co müich ajcxy jäy xyaj'ögipy, hue' ajcxy tijipy co Dios anajty ooy jadu'n jäygidägy tiibi anajty ajcxy tuñ. ³ Paady ajcxy jadu'n xytunipy jibic, je' co ajcxy ca' ix'y'adyii yi Dios Teedy, etz nañ jadu'n ca' xy'ixy'adyiijich. ⁴ Paady ñich müich ajcxy jadachambi jadu'n nnimaaygixy, jigix co anajty je xii tiempo paady, chi m'ajhuñhüiyb ajcxy co ti anajty jayijp nnimaaygixy co ayo'n tzaachypi mminaxa'ñ myajnaxa'ñ ajcxy.

Dios yjihui'ñ ymic'ajt tunam ma jäy yjot yhuinma'ñ

Ca' anajty ajcxy jada ti nyajnimäy müid jëgix nmüid'ity ajcxy. ⁵ E cham janchtiy nnicxanibich ma yi huudibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ. E ni tüg müich ajcxy xyc'a'amidooyich: "¿Ma nnicxa'ñ?" ⁶ Paady müich ajcxy mdajy mmay ma m'a'a mjot, co ajcxy cham jadu'n jada ayuc ti nyajhuinjhüiygixy. ⁷ Oy ixypy müich ajcxy cham mjatajy mjamay, tiy'ajt nej nmina'ñich co jac'oy müid müich ajcxy ycixpi co nhuimbidityich ma Dios Teedy. Co ixypy ca' jüby nnicxa'ñich tzajpjoty, ca' ixypy xyñiminaangixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espiritu Santo, je huudibi ajcxy xycapxhuijip. Per co ñich anajty tzajpjoty ti nhuimbity, huin'it ñich yi' müich ajcxy nyajnigüexipy. ⁸ E co anajty je Espiritu Santo müin ya naaxhuiñ, huin'it yi' yajjihui'ñybigipy jäy ajcxy ypocy. E nañ yajni'ixihüipy je jäy ajcxy co Dios tiyduñib müid ypocy ycixpi. ⁹ Yi Espiritu Santo yajjihui'ñybigipy jäy ajcxy ypocy, co ñich ca' ajcxy ti xymibicy ca' ajcxy ti xymijpidägyich. ¹⁰ Je Espiritu Santo yajnejuhüipy jäy ajcxy nej huaad cychinaaygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com co ñich nba'ttigihua'ñich ma Dios Teedy, e müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixnibich. ¹¹ Je Espiritu Santo yajhuinjhüihüipy je jäy ajcxy co Dios tiyduñib ajcxy müid ypocy ycixpi huudibi ajcxy ca' tiydudägy chinaaygixy. Com yi Dios ti yi' mujcu' tiyduñ müid ypocy ycixpi.

¹² Ooy may ayuc ñich nmüidity huudibi njayajnimähuaamyich ajcxy per ca' müich ajcxy mhujinhüihüipy cham. ¹³ Jacjiini mhujinhüihüipy ajcxy je ayuc huudibi njayajnimähuaamy ajcxy, co Dios quexipy je Espiritu Santo ya naaxhuiñ huudibi tiy'ajt müid. Yi' je' müich ajcxy xyajhuinjhüiydähüipy tüg'öciy Dios ytiy'ajt. Com yi' ca' yci'mhuinma'ñ tunipy. Yi' janchtiy ñigapxtähüipy tüg'öciy ayuc tiy'ajt huudijaty anajty ymidooyb ma Dios Teedy, e nañ yajnigüexictähüipy tüg'öciy tiy'ajt huudibi mimb cidaacp. ¹⁴ Je Espiritu Santo ñich yi' capxpaady xyaj'idipyich, com yi' ñich ndiy'ajt müich ajcxy xyajhuinjhüihüiaam. ¹⁵ Tüg'öciy huudibi Dios Teedy ymüid, nañ një'ajtypich yi', paady jadu'n ti nmina'ñich co je Espiritu Santo xyajhuinjhüiydäaygixipy ajcxy ñich yi' n'ayuc yi' ndiy'ajtach.

Jesús ñimay ymügütjic co ajcxy yjotmay ahuimbidity jotcuje'ajtn

¹⁶ Tim huaad'ajtp xii tiempo, co ñich müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixxip. Chi co xii tiempo yjacnajtznñicxihüip, huin'it ñich müich ajcxy xyjac'ixipy jadüg'oc.

¹⁷ E huin'it ajcxy nijëjity Jesús ydiscipulos ajcxy ñayñimaayi müin xyipy ac jëyi:

—¿Ti jadu'n ytiy'ajt? Co jadu'n ymina'ñ, co tim huaad'ajtnip xii tiempo mina ñich müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixnibiyich, e co yjacnajtznñicxihüip xii tiempo, huin'it müich ajcxy xyjac'ixipyich jadüg'oc, com nnicxaamich ma Dios Teedy. ¹⁸ Chi ajcxy jadu'n ñayñimaayi müin xyipy:

—¿Ti jadu'n ytiy'ajty? Co jadu'n ymina'ñ co tim huaad'ajtnip xii tiempo. Ca' ñich ajt mhujinhüiyim ti jadu'n ytiy'ajty.

¹⁹ Com Jesús ñejhuñyib anajty nej ajcxy yja'amidoohua'ñyii, chi ñimay ajcxy:

—Yi' müich ajcxy ooy mjayajtihua'ñ. ¿Nej co jadu'n ti nmina'ñich? Tim huaad'ajtnip xii tiempo co ñich müich ajcxy ca' xy'ocjac'ixxipy. E chi yjacnajtznñicxihüip xii tiempo, e chi müich ajcxy xyjac'ixipyich jadüg'oc. ²⁰ Janch janch ñich müich yam nnimaaygixy co mjotmaybaadip ajcxy, e nañ myäxip ajcxy müid jotmay. Chi je naaxhuiñyjäy ajcxy huudibi ca' xymijpidägyich, xondägam ajcxy, e müich ajcxy nañ mjotmaybaadip. Per yi' mjotmay ajcxy ahuimbidity tüg xondaacin. ²¹ Jadu'n ajcxy mjada'ñ jadu'n nej tüg töxyjäy tzaachypi jihüiy co y'ung yma'xung'ada'ñ. E co ti yma'xung'aty ypi'c'ung, chi jäydigoy yi' tzaachypi müid xondaacin co tüg jäy ti ymiñ ya naaxhuiñ. ²² Tim jadu'n nej yjaty müid je töxyjäy, nañ jadu'n yjada'ñ müid müich ajcxy. Cham ajcxy jotmay mjihüiy ma m'a'a mjot, e chi co xy'ixipyich jadüg'oc müich ajcxy, huin'it ajcxy m'a'a mjot yxondäga'ñ. E ni pin huaad mxondaacin ajcxy xycapijcipy.

²³ Je huin'it ximbic (co anajty je Espiritu Santo ti ymiñ ya naaxhuiñ) ca' ñich müich ajcxy ni ti xyjacyajmbijctzohüipyich, com janch ñich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co tüg'öciy huudijaty myajmayajtcixipy, chi ajcxy mbijctzohüipy ma Dios Teedy müid ñich nxii,

e xymöhuipy ajcxy yi'. ²⁴ Chambaadni ca'ni ni ti ajcxy mbijctzooy ma Dios müd ich nxi. Pijctzoogix, e xymöhuipy ajcxy yi', jigix mjotcugihuip ajcxy anaxy.

Jesucristo yimamadac je jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ

²⁵ Tüg'óciy jada ayuc tiy'ajt ac jihuimbit müch ajcxy ti nyajnimäy. Huingomb xi tiempo mina tiydudägy ajcxy nyajnimäy dactähuipy yi Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt yajxon, e ca' y'ocjihuibitiñ. ²⁶ Je huin'it xi co anajty ich ti nhuimbityich ma Dios Teedy, jëbi müch ajcxy mbijctzoogixy ma Dios Teedy tijaty ajcxy myajmayajtyp. Co ti mbijctzóogixipy müd ich nxi, xymóoygixipy yi' Dios Teedy. Ca' ycopicyity co ich yi' nmibijctzohuipy müd müch ajcxy ycixpi. ²⁷ Com yi' Dios Teedy nañ xychojcp xyjihuiyib yi' müch ajcxy. Com müch ajcxy jayjip ti xychocycich ti xyjihuiyich, e ti nmibicy ajcxy co ti ndzooñich ma Dios Teedy, paady Dios müch ajcxy xymöhuipy tijaty anajty myajmbijctzooyb. ²⁸ Jiiby ich ndzooñ ma Dios Teedy yajpaady, co nmiñich ya naaxhuiñ, per jadachambi n'ixmájtznibych jada naaxhuiñybi, e nhuimbijtnich ma Dios Teedy.

²⁹ Huin'it je' ydiscípulos ajcxy ymínañ:

—Cham janchtiy tudägy miydägy, ca' m'ocyajtuuni jihuimbit ayuc. ³⁰ Cham ich ajcxy nnejhuip co müch nnejhuiday tüg'óciy tiy'ajt. E ti xyajnimaydäyich co anajty ca' ti tiy'ajt ich ajcxy nmibicy co müch mdzooñ ma Dios.

³¹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej nmibijcyp cham jada ayuc jadu'n nej ti nmímaagyixy? ³² Jihu'ñybijccix co huin-gonip je xi tiempo, e ti tim paady mina müch ajcxy mgueec-huäcxtäaygixipy nidüg nidüg ma pin timdzocy, e xyajhu'mgixich naydüg. Per ca'p ich nneydügity, com yi' Dios Teedy yi' ijtp müd ich. ³³ Müch ajcxy yam jada ayuc nyajnimayyb, jigix ajcxy jotcuje'ajtin mbaadip ma ich. Ya naaxhuiñ mbadamy ajcxy ayo'n etz tzaachypi. Jotcuje'gyix, ca' mdajcixy maygixy, com ti nmímadägyich yi' jibicpi ya naaxhuiñ.

17

Jesús ymbijctzou Dios müd ydiscípulos ajcxy ycixpi

¹ Co Jesús jadu'n ymínañ jayjip, chi ypa't'ijxy tzajpcíxy, chi Dios Teedy pa'tcapxy nimay:

—Dios Teedy, ti hora paady mina ayo'n nyajnaxa'ñich jadu'n nej müch jayjip'aty myaj-nihuinmayiy. Yajniügëxig ich nmic'ajt ich n'oy'ajt, com ich müch nDeedy'ajtypich, jigix ich nañ jadu'n nyajniügëxigibych müch nmic'ajt müch m'oy'ajt ma yi' jay ajcxy. ² Com müch ti xymöyich mic'ajt ma tüg'óciy jäy, jëbi nmöyich ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. Nmöhuibych jada jugy'ajtin tüg'óciy jäy ajcxy huidibi müch ti xymöyich. ³ Je jäy ajcxy huidibi ix'yajtp je Dios janchypi, je Dios tügpajcpi etz y'ixy'ajtyp nañ jadu'n Jesucristo huidibi ti mguexy ya naaxhuiñ, ymid ajcxy jugy'ajtin huidibi ca'ycixipy ytigoyipy niminaa.

⁴ Ti ich nyajniügëxigych müch ajcxy yi' nmic'ajt ya naaxhuiñ, co ich ti nduñ yi' mdung huidibi müch xyajniüjicich. ⁵ Jadachambi Dios Teedy yajmjigtigiygich müch, müd je mic'ajtin huidibi anajty nmídicich ma müch mhuinduu co anajty ca'ni naaxhuiñybi chondacyñi.

⁶ Ti ich müch ya naaxhuiñ nyajniügëxici yi' nmic'ajt ma yi' jäy ajcxy huidibi müch xymooyich, huidibi müch mhuin'ijx ma naaxhuiñyjäy ajcxy. Müch yi' ajcxy mjäy, e müch ti xymöyich, e ti ajcxy müch m'ayuc cuydungixy. ⁷ Jadachambi ñejhuñyñip yi' ajcxy, co tüg'óciy tijaty tiy'ajt ich müch yi' xymooyb, jiiby yi' chooñ tzajpjoty ma müch. ⁸ Com yi' ayuc huidibi müch ti xymöyich, ti ich yi' ajcxy nyajnimaydäy, e ti yi' ajcxy cöbijccixy. E nañ ti ajcxy huinjihuñygyixy tiydudägy co ich jiiby ndzooñich ma müch, e nañ ti ajcxy mbijccixy co müch ya naaxhuiñ xyquejyich.

⁹ Müd yi' ycixpi ajcxy müch Dios Teedy nmibijctzooy, ca' nmínaaním müd jacjadyii naaxhuiñyjäy ajcxy ycixpi nmibijctzoy. Müd yida'ajty ycixpi ajcxy huidibi müch ti xymöyich, com nañ mjë'ajtyp müch yi' ajcxy. ¹⁰ Tüg'óciy tijaty ich një'ajtyp, nañ mjë'ajtyp müch yi', e tijaty müch mjë'ajtyp nañ një'ajtyp ich yi'; e ich nmic'ajt niügëxi'cp yi' ma yi' ajcxy chinaayin yjugy'ajtin.

¹¹ E ca' n'ocjacyajpadaanich ya naaxhuiñ. Ich njäy ajcxy jacyajpadam ya naaxhuiñ. Nñicñibich jiiby tzajpjoty ma müch. Dios Teedy, cuend'at ich ndiscípulos ajcxy müd müch nmic'ajt huidibi müch ti xymöyich, jigix yi' ajcxy tú'ciy yjot yhuinma'ñ yajpaadipy ma müch, tim jadu'n nej ich ajt tú'ciy njot nhuinma'ñ nyajpaatim. ¹² Co anajty ich njac'yaajity naaxhuiñ müd ich njäy ajcxy, ti ngüend'atych anajty ajcxy müd je mic'ajt huidibi müch xymooyich. E ni tüg ajcxy ca' yhuinma'ñyigooy. Abicy ich n'oc'timpidägy je huidibi nayyajhuinma'ñyigooyi (je Judas Iscariote), co yi' anajty jadu'n yajcuydunam jadu'n nej jaybety ymiñ müd yi' ycixpi etz müd ich ycixpi.

¹³ Cham ich müch niba'ttigihuaani jada'. Müch m'ayuc mdiy'ajt nyajnimayybich jada naaxhuiñyjäy ajcxy huidibi nyaj'ixpijtypich, jigix agujc jotcuje yhu'mip ajcxy. ¹⁴ Ti ich

ajcxy yi' nyajnimaydäyich müich m'ayuc mdiy'ajt. E ca' ajcxy y'ixa'ñiyi yi naaxhuiñyäjy ajcxy huidibi ca' xymijpidägyich. Com je' co ajcxy yjot yhuinma'n ti yajtigach, ca' ytügy müid yi jacjadyi naaxhuiñyäjy yjot yhuinma'n. Jadu'n nej #ch ca' ytügy njot nhuinma'n müid naaxhuiñyäjy ajcxy yjot yhuinma'n. ¹⁵ Ca' #ch cham müich nmibijctzoy co myajpidzimipy #ch ndiscipulos ajcxy ma jada naaxhuiñyibi. Hue' janchtiy tun may'ajt cuend'at ajcxy ma yi ca'oybi ymiñ. ¹⁶ Yi' ajcxy yjot yhuinma'n ca' ytügy müid yi jacjadyi naaxhuiñyäjy ajcxy yjot yhuinma'n. Tim jadu'n nej #ch ca' ytügy njot nhuinma'n müid yi jacjadyi naaxhuiñyäjy ajcxy yjot yhuinma'n. ¹⁷ Yajhuaatzajcxy yjot yhuinma'n müid müich m'ayuc, com yi m'ayuc yi' je' tiy'ajt müid. ¹⁸ Jadu'n nej müich xyquejxyich ya naaxhuiñ, nañ jadu'n #ch yi' ajcxy nguejxhuäcxyich ya naaxhuiñ. ¹⁹ Müid yi' ajcxy ycixpi ti nnyagyegyijich amuumdügjet ma müich, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaygyegyib amuumdügjet ma müich, co ajcxy cuydunipy müich m'ayuc mdiy'ajt.

²⁰ E ca' #ch jada'ajty ajcxy nibijctzohuyich. Hue' #ch janchtiy nibijctzohuyidaaybich tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibijcibich xymijpidägibich müid yi ayuc huidibi #ch ndiscipulos ajcxy ycapxhuäcxyip. ²¹ Huen ajcxy nidüg'óciy yjot yhuinma'n yajtügüy, jadu'n nej müich Dios Teedy mjot nhuinma'n yajpaady ma #ch, e #ch njot nhuinma'n yajpaady ma müich. Co yi' ajcxy yjot yhuinma'n yajtügühiipy müid #ch ajt njot nhuinma'n, huin'it jacjadyi naaxhuiñyäjy ajcxy mibigipy co müich xyquejxyich ya naaxhuiñ. ²² Ti #ch ajcxy nmöyich je tiy'ajt etz je oy'ajt huidibi #ch müich ti xymöy, jigix ajcxy yjot yhuinma'n jatymy yajtügühiipy ajcxy, jadu'n nej #ch ajt njot nhuinma'n yajpaatim tü'ciy. ²³ #ch yajpatpich ma #ch njäy, e müich nañ myajpatp ma #ch, jigix tydudägy ajcxy tügmucy y'idipy, e nañ jigix naaxhuiñyäjy ajcxy jatymy nejhuñhiipy co müich xyquejxyich ya naaxhuiñ, e nañ co yi' ajcxy ti mdzocy ti mjihuüy jadu'n nej #ch müich xychocy xyjihuyich.

²⁴ Dios Teedy ndzojpcyich co yi' jäy ajcxy huidibi müich ti xymöyich y'idipy ajcxy nañ jadu'n ma anajty n'ityich jüby tzajpjoty, jaydëbi ajcxy ixipy #ch nmic'ajt #ch n'oy'ajt huidibi müich ti xymöyich. Com müich ti xychocy ti xyjihuyich jacjajip ca'n anajty naaxhuiñyibi myajcojyñi. ²⁵ Dios Teedy, müich ooy mmijity mjanchity, e yi' jacjadyi naaxhuiñyäjy ca' ajcxy yi' xy'ixy'ajtyp. #ch müich n'ixy'ajtyp. #ch njäy ajcxy ti mibicy ti mijpidägy co müich xyquejxyich ya naaxhuiñ. ²⁶ Ti nyajnimaaayich yi' ajcxy pin müich, co müich je' Diosip. E njacyajnimähuaamyich yi' ajcxy tydudägy, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaychogyib ñayjihuyihib nidüg nidüg, jadu'n nej müich xychocy xyjihuyich, e nañ jadu'n jigix #ch ndiy'ajt yajpaadipy ma yi' ajcxy yjot yhuinma'n.

18

Ymajtz ajcxy Jesús

¹ Co jadu'n Jesús ycapxymiydacy jayjip, chi jada' ñicxy müid je jäy ajcxy huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijcy. Ñicxy ajcxy jim'amy huoc nñaxy, je huoc hue' anajty xijity Cedrón. Ñicxy ajcxy jim ma anajty tüg aguemy. Chi Jesús ytigüy ma je aguemy müid ydiscipulos ajcxy. ² Judas huidibi anajty ceyegam Jesús, ñejhuñyib anajty ma je it ma anajty müid'oy canaag'oc je' ydiscipulos ajcxy. ³ Chi jada' Judas müiddzoñ soldados ajcxy etz jacjadyi tungmüidpi huidibi je teedy yhuindzin ajcxy etz fariseojäy ajcxy yquejx. Chi ajcxy yja'ty ma je it ma anajty Jesús yajpaady, ymüid ajcxy linterna, ymüid ajcxy chinjin etz canaagnax tijaty huidibi anajty ajcxy müid chiptuñ. ⁴ E Jesús com ñejhuñyidaayb anajty tüg'óciy nej anajty yjada'n y'ayohua'n, chi jipcohuägüy je ymaymidzip ajcxy, e nimay:

—¿Pin ajcxy m'ixtaayb?

⁵ Chi je' ymidzip ajcxy y'adzooy:

—Yi' #ch ajcxy n'ixtaayb je Jesús, je Nazaret jäy.

Chi Jesús yminañ:

—#ch jëdu'n.

Je Judas huidibi anajty ceyejc Jesús, jim anajty ytinäy müid Jesús ymidzip. ⁶ Co Jesús jadu'n yminañ: “#ch jëdu'n.” Chi ajcxy yëphuimbijtay jadu'ñiyi. ⁷ Chi Jesús jadüg'oc y'amidooy ajcxy:

—¿Pin ajcxy m'ixtaayb?

Chi ajcxy jadüg'oc y'adzooy:

—Yi' Jesús, je Nazaret jäy. ⁸ Chi Jesús yminañ:

—Ti ajcxy njanimäy co #ch jëdu'n. Pen janch #ch müich ajcxy xy'ixtaayb, najtzmazzydäy jadaayaab #ch nmigütiyc ajcxy, huen nicxcixy.

⁹ E jadu'n yajcuyduñ je ayuc co anajty Jesús ci'm ti yminañ: “Tüg'óciy jäy huidibi nDeedy ti xymöyich, ca' ni tüg jëbi huaad ytigooy.” ¹⁰ Chi jada' je Simón Pedro huidibi anajty müid tüg espada, juudy je y'espada ma ñidijc, e chi yajtzaachiyi je Teedy mijtungmüidpi ytumbi, tüg yta'tz'ac aa'oy'amybi yajminäcy. Je tumbi hue' anajty xijity Malco. ¹¹ Chi Jesús nimay Pedro:

—Pidäg m'espada ma ñidijc. Ca' mnejhuñy co copicy nyajnaxipyich je tzaachypic je ayo'n huidibi Dios Teedy ti xyajnigo'adugy'ich. Min n'ocminaxy n'ocyajnaxy'ich jada tzaachypic jadu'n nej ixypy tög tasi ta'm'ujtznñ ngo'uucnaxy'ich.

Jesús ma je Teedy mjtungmüdpic yhuinduu

¹² Chi je soldados ajcxy, je soldado yhuindzin etz judiojáy ajcxy ytungmüdpic huingo-huäggy ajcxy Jesús. Chi ajcxy majch, e chi ajcxy cixojch. ¹³ Chi ajcxy jayjip yajnicxy Jesús ma Anás yajpaady, je' anajty Caifás ymíd'ajtyp, je huidibi anajty mjtungmüdpic ma teedytjic ajcxy ymiñ je huin'it jmjñt. ¹⁴ Je Caifás je' anajty ti yecy je capxhuijin ma yi judiojáy ajcxy co tögtecy ymiñañ: jac'oy co tög jáy y'ögipy müdpic tög'öciy naax cajp ycixpi.

Pedro ymiñañ co ca' ix'y'adyii Jesús

¹⁵ Simón Pedro müdpic jadügpic ydiscípulo ypanicx ajcxy Jesús (co je ymidzip yajnicxi mach). E je jadügpic ydiscípulo ix'y'ajtip anajty yajxon je teedy mjtungmüdpic, paady ytiggy axam huin'it co Jesús ymidzip yajtiggyi ma je teedy mjtungmüdpic ytipc. ¹⁶ E je Pedro jibby je' yhuimiy ma tjc aguu. E je jadügpic ydiscípulo co anajty ajcxy ñay'ix'y'adyii müdpic je teedy mjtungmüdpic, chi ypidzimy migapxy je tjc aguu adinaayb, chi Pedro ajcxy yajtiggy jibby tigoty. ¹⁷ Chi jada' je töxy'anäg huidibi anajty tjc'aguu adinaayb, nimay je Pedro:

—¿Nej ca' müch nañ jadu'n Jesús xydiscípulo'adyii?

Chi Pedro y'adzooy:

—Ca'.

¹⁸ Je tumbidijc ajcxy etz je soldadtjic ajcxy ti anajty ajcxy oy jin yajmjijgyixy co anajty chachtichity, e Pedro nañ jim anajty nañ jadu'n müdpic xamy ajcxy.

Je teedy mjtungmüdpic yajcomidou Jesús ypocy

¹⁹ Chi je teedy mjtungmüdpic y'amidooy Jesús pinjaty anajty ti yaj'ixpicy etz tijaty anajty ti yaj'ixpicy. ²⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ñich oy njacapxy njamiydägy mayjyjoty. E ti ñich njatyimy nyaj'ixpicy'ich ma müch ajcxy mnaymujctacín etz ma Dios ytjic, ma yi judiojáy ajcxy nidüg'öciy ñaymugyii. Ca' ni ti ameech ti nnigapxy'ich. ²¹ ¿Na'amy co xyjactim'amidooy'ich ti anajty ti nyaj'ixpicy'ich? Yi' ajcxy amidou pinjaty ti xy'amido'itjich n'ayucich, yi' ajcxy nejhuñy ti ñich jadu'n ti nyaj'ixpicy'ich. Yi' ajcxy tög'öciy ñejhuñydaayb nejaty ñich ti nmína'ñich.

²² Co jadu'n y'adzooy Jesús, huin'it tög judio tungmüdpic huidibi anajty jim huington tinaayb ma Jesús, chi tög ci' acojxigy Jesús, chi miñañ:

—¿Nej co jadu'n jibic m'adzooy yi teedy mjtungmüdpic?

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen jibic ñich ti n'adzooy yec tiy'ajt nej co yjibicity. Pen oy ñich ti n'adzooy, ¿nej co xycoxy'ich?

²⁴ Chi Anás nimay soldadtjic co huen Jesús yajnicxy cixoch jim ma yi Caifás ytjic, je teedy mjtungmüdpic.

Chi Pedro jadüg'oc ymiñañ co ca' ix'y'adyii Jesús

²⁵ Simón Pedro jimni anajty ytnäy ma jümba' yxamy anajty, chi ajcxy amidou jadüg'oc:

—¿Nej cay yi' müch xyaj'ixpicp nañ jadu'n?

Chi Pedro jadüg'oc coyüch Jesús ymiñañ:

—Ca' je' n'ñichity.

²⁶ Nidügti ajcxy je teedy mjtungmüdpic ytumbi, je' anajty y'amigüg yi Malco, huidibi Pedro yta'tz'ac quejtzpujxi, chi jadu'n ymiñañ:

—¿Nej ca' mdijy n'ixy'ijm ma je aguemy müdpic Jesús?

²⁷ Chi Pedro miduggy'oc oy coyüch yhuindzin, e tim huin'it'y tzey oy yaaxigy.

Jesús ma je gobernador yhuinduu

²⁸ Chi ajcxy jim yajtzoñ Jesús ma Caifás ytjic yajnicxy ajcxy ma agujtjic, tim jopyñi anajty. Chi je judiojáy ca' ajcxy ytiggy ma agujtjic, com ca' anajty ytundigoyaangixy müdpic judiojáy ycostumbre. Ca' ajcxy ytiggyhua'ñ anajty ma je romanojáy gobernador ytjic amayxijoty, e ca' anajty ajcxy ñayyajjibic'ñhua'ñyii. Com co jadu'n ycanayyajjibic'ñy' ajcxy, e huin'it ca' ajcxy ycaacaay ma je pascua xii adzoo'ajtin. ²⁹ Co ca' ajcxy ytiggyhua'ñ anajty ma je agujtjic, chi je gobernador Pilato nibidzimy ajcxy tiba'y ma anajty ajcxy müdpic Jesús cuend'aty. Chi Pilato ymiñañ:

—¿Ti xñhuin ajcxy mmüdpic, müdpic jadaayaabi yëydijc?

³⁰ Chi ajcxy y'adzooy:

—Co ixypy ca' ti jibicp'ic tuñ, ca' ixypy ñich ajcxy ya yi' nyajmiñ ma müch.

³¹ Chi Pilato ymiñañ:

—Yajnicxcix müch ajcxy. Nicx tyidungix jadu'n nej müch ajcxy mley y'ané'my.

Chi je judiojáy ajcxy y'adzooy:

—Ich ajcxy ca' ni ti mic'ajt nmüidity nicxy ich ajcxy njäy'aj'ögy.

³² Co jadu'n ajcxy ymínañ, chi jadu'n ajcxy cuyduñ je Jesús yci'm'ayuc jadu'n nej anajty ti ymínañ ti o'cin anajty ypadamy. ³³ Chi Pilato jadüg'oc ytiñiy jüby agujctigoty, chi coyaaxiñ Jesús, chi nimay:

—¿Nej miich je' rey'ajtp ma yi judíoñy ajcxy?

³⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej mgi'mhuinmañ müd xy'amidooyich pen ich nrey'ajtpich, o huingjáy ti xyajnimáy co nrey'atyich?

³⁵ Chi jada' Pilato y'adzooy:

—¿Nej nañ judíoñy jada' iichi? Mgi'mnaax mgi'mgajp etz je teedy miltungmüdpí ti xyci'yecy ma ich. ¿Ti ti mdundigooy?

³⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Ich ca' n'ane'myich ya naaxhuiñ. Huingduum ich n'ané'min nmüidityich. Co ixypiy ya naaxhuiñ n'oc'ane'myich, tüg'óciy ich nmigütiyc ajcxy ti ixypiy ajcxy tziptungixy, ti ixypiy ajcxy xyñihuañ'ich. E ca' ixypiy ti naygiyegyiñich ma yi judíoñy tungmüdpí ajcxy. Per janch ich ca' ich ya naaxhuiñ n'ane'myich.

³⁷ Chi Pilato y'adzooy:

—¿Nej mrey müchi?

Chi Jesús ymínañ:

—Miich jadu'n xytijpich co nrey'atyich. Paady ti nmiñich ya naaxhuiñ, e ti nma'xung'atyich, jigix nyecyich tiy'ajt tiydudägy. Tüg'óciy yi jáy pinjaty tiy'ajt cuydumb xy'amido'itibich yi' n'ayucich.

Pilato y'ane'my huen Jesús yaj'ögyii

³⁸ Chi Pilato y'adzooy:

—¿Ti jadu'n mdijy tiy'ajt tiydudägypí?

Jadu'ñy je' jada'ajty yjacmínañ, chi pidzimy jadüg'oc tiba'y ma anajty je judíoñy ajcxy. Chi ajcxy nimay:

—Ca' ich ni ti bocy nbaadyich ma jada jáy ma yi romanoñy yley. ³⁹ E com miich ajcxy müd tüg costumbre co tüg nnajtzmadziñim machyjáy müd jada pascua xi yci'xi, ¿nej mdzojcy ajcxy co nnajtzmadziñiuyich jada judíoñy reyí?

⁴⁰ Chi ajcxy nidüg'óciy minanday:

—Jadayaabi jáy ca' mnajtzmadziñiuyi, yi' janchtiy mnajtzmadzi' yi Barrabás.

Barrabás hue' je' anajty tüg meetzpi.

19

¹ Chi jada' Pilato ané'min pidacy co huen ajcxy Jesús huinhuopy jiphuopy. ² Chi jada' je soldados ajcxy yaj'oyiñy tüg corona mij'apy pa'apy, chi ajcxy yajcojeniy Jesús. Chi ajcxy yajñiñiñy tüg rey yhuít ucypi ycolor. ³ Chi soldados ajcxy huingohuáñy jadüg'oc capxpoocxixy yajxi'gy'amy, nimaaygixy:

—¡Viva miich judíoñy rey!

Chi ajcxy ooy huingojxy jipcojxy.

⁴ Chi Pilato jadüg'oc ypidzimy tiba'y. Chi nimay je mayjáy:

—Cham ajcxy nyajpidzimy tiba'y jada Jesús, jigix ajcxy mnejhuñiuy co ca' ni ti pocy ti nbaadyich ma yi'.

⁵ Co Jesús ypidzimy tiba'y müd je apy corona ma ycohuajc etz je rey yhuít ucypi ycolor. Huiñ'it Pilato ymínañ:

—Ijxcix, cha je yëdyjc.

⁶ Co je teedy tungmüdpí etz je judíoñy ajcxy ijxy, chi ajcxy yminanday nidüg'óciy aguipxyjaty:

—Yajcruudzpet, yajcruudzpet.

Chi Pilato ymínañ:

—Yajcruudzpetcix miich ajcxy, janch ich ca' ni ti tiy'ajt nbaadyich nej ich yi' nyajcruudzpedipy.

⁷ Chi je judíoñy ajcxy y'adzooy:

—Ich ajcxy müd tüg cötujcin, jébi y'ögy müd ich ajcxy ngötujcin yci'xi, com ti ycapxtigooy co ymínañ co yi Dios yteedy'ajtp.

⁸ Co jada ayuc midooy Pilato, chi nígi chigi'goty. ⁹ Chi ytiñiy jadüg'oc ma je cötujctac müd Jesús, chi nimay:

—¿Ma miich tiyi mgogajpity?

E Jesús ca' y'adzooy.

¹⁰ Paady Pilato ymínañ:

—¿Hich miich ca' xy'adzohua'nñ? ¿Ca' mnejhuüy co nmüdidyich mic'ajt jëbi nnajtzmadzïy etz nañ jëbi nyajcruudzpety?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Ni ti mic'ajt ixypiy mgamüidity ma hich, pen ca' ixypiy mic'ajt ti xymöyich yi huidibi ane'mb jüby tzajpjoty. E paady ycixpi yi tübi hich xycüeycycich nigü yi' pocy müidity ca'ydü müich.

¹² E huin'it Pilato ooy yjahuinma'nñ ixtay nej huaad ca' jëbi onajtzmadzïy Jesús. E je judíoäy, je Jesús ymidzip, nigü anajty ajcxy chachxi'idich:

—Pen miich mnajtzmadzïyb jada Jesús, huin'it ca' m'ocjacnaymigüg'ájtinipy müid yi mhuindzin je César huidibi ané'min ti xymöy. Com tüg'óciy pinjaty naydjijip rey, ca' yi' müid nay'ixa'nñii je César.

¹³ Co Pilato jadu'n ayuc midooy, chi yajpidzimy Jesús tiba'y. Chi Pilato y'ixtacy jim ma je' y'ane'mdac ycötujctac, jim ma je it huidibi anajty xiijip Empedrado, hebreo'amy xiijity Gabata. ¹⁴ Hue' tim cujcxii anajty, e chi com jabom anajty je pascuaxii ycodücxni, co Pilato jadu'n nimay judíoäy ajcxy:

—Cha ajcxy jada mrey.

¹⁵ E je' ajcxy y'adzooy:

—Huen ögy, huen ögy. Yajcruudzpet.

Chi Pilato yminañ:

—Miich ajcxy mrey, ¿miñ n'ocyajcruudzpétyichi?

Chi je teedy tungmüidpi ajcxy y'adzooy:

—Hich ajcxy ca' hich ajcxy huingbi rey nmüidity, jëyi César hich ajt nrey'ajtim.

¹⁶ Chi Pilato cüeycy Jesús ma je judíoäy ajcxy, huen ajcxy ci'm yajcruudzpety. Huin'it ajcxy Jesús nihuaäiy. Chi ajcxy yajtzoön.

Yajcruudzpejty ajcxy Jesús

¹⁷ Chi ajcxy je cruudz Jesús ci'm yajquejycabiiy. Müid nicx ajcxy ma je it xiijity o'cpi cohuajc, hebreo'amy xiijity Gólgota. ¹⁸ Jim ajcxy yajcruudzpejty quipxyi müid jametz jäy, tüg anajty'amy, jadüg a'oy'amy etz Jesús cujc'amy. ¹⁹ Chi Pilato ane'my huen cijxjay ayuc ma je cruudz, e jadu'n je ayuc ajcxy jay: “Jesús, Nazaret jäy, je judíoäy ajcxy yrey.” ²⁰ May ajcxy ooy je judíoäy capxy je ayuc huidibi anajty cijxjay ma je cruudz. Com je it ma anajty ajcxy Jesús ti yajcruudzpejtcixy mihuington anajty Jerusalén. Hue' anajty yjayity: hebreo'amy, latin'amy etz griego'amy. ²¹ Chi je teedy mijtungmüidpi ajcxy nimay je Pilato:

—Ca' ixypiy jadu'n ti mjay: “Judíoäy yrey”. Hue' ixypiy ti mjay: “Yi' jadu'n naydjijip hich judíoäy xyrey'ajtpich.”

²² Chi Pilato y'adzooy:

—Yi tübi njaayich, ti hich yi' njaay, ca' nyajtigadza'nñich.

²³ Co soldados ajcxy yajcruudzpejtay je Jesús, huin'it je' yhuit ajcxy huijtzi'ci. Chi ajcxy je huit yajhuäcxy midaxpicy. Chi soldados ajcxy cijptüg ciichypijcy. Yi' yjocxhuit jadu'n nej anajty ytügijjpxuyiyity. ²⁴ Chi ajcxy ñayñimayi ac jëyi soldadtijc:

—Ca' huaad ajt n'agüdzïyim jada jocxhuit. Tzoc ajt suerte n'oc'ijxim, jigix ajt nnejhuüyim pin anajty suerte'ajtip.

E jadu'n ajcxy cuyduñ nej anajty ycojaayity ma Dios ñecy, ma Cristo jadu'n yminañ: “Yajhuäcx ajcxy hich nhuit, e ma hich njocxnijen jim ajcxy suerte ijxy.” Je' je' huidibi soldadtijc ajcxy ycuyluun.

²⁵ Jim ma Jesús ycruudzmijc, jim anajty ajcxy ytinäy: Jesús ytaj, je ytaj chi', je María (Cleofas ytöxyjic), etz María Magdalena. ²⁶ Co Jesús ijxpaty ytaj etz je ydiscípulo huidibi anajty ooy nigü tzocy ma ytaj ymijc, chi nimay ytaj:

—Nan, hich nmigügü huidibi tinaayb ma müich mmijc, yi' xycuend'adip jadu'n nej jihüiy müich yi' xytaj'adyii.

²⁷ Chi Jesús nimay je' ydiscípulo:

—Hich ndaj müich mgüend'adipy, jadu'n nej ixypiy mg'i'mdaj'adyii.

Jadu'n nej xii tiempo jac nicxni Jesús ytaj tzinaydacpicy ma jada discípulo ytjic.

O'c Jesús

²⁸ Co jadu'n ytundaayi yajtaayi, chi Jesús nejhuüy co ti anajty tüg'óciy ytundäyii yjajtäyii jadu'n nej Dios tzocy. Huin'it jadu'n yminañ:

—Tidziyinibich.

Co jadu'n yminañ, je' anajty ycuylundaayb nej anajty ycojayity ma Dios ñecy müid yi' ycixpi.

²⁹ Jim anajty tüg pi'c uugi'nñ ymüid anajty vinoxunni. Chi ajcxy je' yajxoogy tüg esponja (jadu'n yi' nej po't) müid vinoxunni, e chi yajjijp'eedziy tüg paxyjijp, je' müid yajjädy je

vinoxunnü ma Jesús y'ahuac. ³⁰ Co jada' Jesús co'uucnajxy je vinoxunnü, huin'it jadu'n yminañ:

—Ti tüg'óciy nguydundäyich.

Chi ñaax'ijxy, e chi y'o'cni.

Tüg soldado cumy Jesús ma ycaachyjijp

³¹ Com jabom anajty je pascua mijxü (amayxü ooy), e nañ sábado xü anajty. Paady copicy anajty co ajcxy yajminácpicy ajcxy je jäy ninücx je tübi anajty yajcruudzpejtcixy. Müd je' ycixpi je judíojäy ajcxy ñicy ma Pilato pijctzoy may'ajt co huen ane'my yi soldados ajcxy, co huen nicy yajtijy je jäy ytecy ajcxy huídibi ti yajcruudzpety. ³² E chi ajcxy je soldados yja'ty ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús. E je metzpi jäy ajcxy ytecy tiji huídibi ajcxy yajcruudzpejt tú'ciy müd Jesús. ³³ Co je soldados ajcxy ymijhuágy ma Jesús, huin'it ajcxy ijxy co ti anajty y'o'cni, paady ca' ajcxy tiji ytecy.

³⁴ Chi tüg soldado cumy Jesús ma ycaachyjijp müd quipy jijpxu'ñybi. E huin'it tim mic'amy ni'py etz nü ypidzimy. ³⁵ Tüg jäy jim anajty icy nej ytuni yjajti, e nañ yejc tiy'ajt. E je' ytiy'ajt janch je', e je' nejhüiyb co yjanchity. Müd je tiy'ajt ycixpi jëbi müch ajcxy nañ jadu'n mmibijctahuip. ³⁶ Paady je' jadu'n ytuni yjajti, co jadu'n anajty yajcuyduna'ñ jadu'n nej yjabyetyty ma Dios ñecy, co jadu'n yminañ: "Ca' huaad ni tüg ypacj yajtijy." ³⁷ E jadüg'it anajty ycojaayity ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Y'ixipy ajcxy je jäy huídibi ajcxy ycuum."

Yajnaaxtigüy Jesús

³⁸ Jim anajty José huídibi anajty cogájpip Arimatea. Yi' je' huídibi anajty mijpidacp Jesús, oy anajty ca' capxpizimy, müd co anajty chigüy müd je judíojäy ajcxy huídibi anajty midzip'ajtp Jesús. Co Jesús y'o'cy huin'it José oy pijctzoy may'ajt ma Pilato, co jëbi nicy yajtzooni Jesús ñaaxnüc ma anajty ti yajcruudzpedyü. Co Pilato a'ixiy, chi José ñicy jim oy yajminajci je Jesús ñaaxnüc, e chi yajnicxy. ³⁹ Nañ müd ñicy José je Nicodemo, je huídibi anajty jayijp ti ni'oy Jesús coodz. Nicodemo yminüc oy nimigo'px libra mirra etz áloes tzooy huídibi ooy oy yxuogy. ⁴⁰ Chi ajcxy yajpidici Jesús ñaaxnüc, chi ajcxy mo'ñ müd poob huit, chi tzoyiy ajcxy müd mirra etz áloes tzooy, jadu'n nej je judíojäy ajcxy ycostumbre müdity co o'cpi yajnaaxtigüyigixy. ⁴¹ Huingon ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús, jim anajty tüg aguemy, e jim ma je aguemy jim anajty tüg o'cpi jut jemybi ma anajty ca'ni pin ñaaxtigüy. ⁴² Jim ajcxy Jesús ñaaxnüc yajnaaxtigüy, co anajty jim yjac-huingonity, e janch jottigooy ajcxy yajnaaxtigüy, müd co anajty ti chu'iyüni, e je judíojäy ajcxy tzachni'ixüyüni tzach'a'ixüyüni co je amayxü anajty chondägaani com jabom.

20

Jesús jugypijc jadüg'oc co anajty ti y'oc'o'cni

¹ Tim seaman ixigü', moñy anajty, ca' anajty oy xümüyüni. Huin'it María Magdalena ñicy ma Jesús anajty ti ñaaxtigüy. E chi jim ijxy co je tzaa ti anajty jim yajjuidiguecy ma je jut aguu. ² Co ajcxy ijxy je jut ahuädz, chi jada' mic'amy poyigy niñicy Simón Pedro, etz je jadügpi discípulo huídibi anajty Jesús müd ooy naychogyü, chi nimay:

—Ti yajtzoongixy ich ajt nHuindzin ñaaxnüc ma ajcxy yajnaaxtigüy, e ca' nejhüiyim ma ajcxy ti pidaaccxy.

³ Huin'it ajcxy nimetz choon poyigy Pedro etz je jadügpi discípulo, ñicy ajcxy ma je o'cpi anajty ñaaxtigüy. ⁴ Poyigy ajcxy ñicy nimetz, per je jadügpi discípulo jayijp ñajxy, e jayijp jim oyja'ty ma je naaxtigydac. ⁵ Chi yco'ixüy jutjoty, huin'it jim oy icy je mo'nhuit jilby jutjoty y'ooxnäy, per ca' yi' jilby ytigüy jutjoty. ⁶ Simón Pedro co ymiñ jac'axam, tim janitigüy jutjoty, chi ijxy je mo'nhuit y'ooxnäy jilby jutjoty. ⁷ E chi ijxy je cöxotz, je huídibi anajty müd ycohuac yxochity, abicy je' anajty, ca' anajty tú'ciy y'ooxnäy müd ymo'nhuit. Y'ijx ajcxy je cöxotz yajxon y'anëgyity abicy. ⁸ Huin'it ytigüy jutjoty je jadügpi discípulo huídibi jacjayijp ja't. Chi ijxy, e huin'it mibijcy co Jesús ñaaxnüc ca' anajty jilby. ⁹ Ca'ni anajty ajcxy yajxon huinjhuüy co anajty jadu'n ycojaayity ma Dios ñecy, co anajty je Cristo yjugypiga'ñ. ¹⁰ Chi je metzpi ajcxy ydiscipulos yhuimbijty ma ytijc.

Jesús nayguëxici ma María Magdalena

¹¹ E je María jim yhuí'miy ma je o'cpi jut ayaaxip. Chi ayaaxip yco'ixiy ma je jut. ¹² E chi ijxy metz ángel, poob huit ajcxy ymüd, y'íñaaygixy jilby ma je Jesús ñaaxnüc anajty yhuijtznäy, y'íñaaygixy tüg cöduy, jadüg tecy ixaay. ¹³ Chi je ángel ajcxy nimay je María:

—¿Müch töxyjäy na'amy co myäxy?

Chi je María y'adzooy:

—Ti ajcxy nHuindzin ñaaxnüc yajnicxi, e ca' nejhüiyich ma ajcxy ti pidägy.

¹⁴ Jadu'n anajty ymína'n, co ñajji'ijxi, chi ijxy Jesús ytinäy ma yjiix, e ca' ijxcapjy pen Jesús je' anajty. ¹⁵ Chi Jesús ymínañ:

—Töxyjäy, ¿ti co myäxy? ¿Pín m'ixtaayb?

María hue' anajty tijy je aguemy cuend'ajtpi migapxip, paady jadu'n ymínañ:

—Huindzin, pen ti mayajnicxy Jesús ñaaxnicx, nigapx ma ti mbidägy, e ich nicxy nyajt-zooñich.

¹⁶ Chi Jesús ymínañ:

—María.

Chi jada' María yhuäg-huimbijty, chi yajxon huindixpejty, chi nimay:

—¡Rabonil! —jada hebreo ayuc yhuimbidzimy Huindzin.

¹⁷ Chi Jesús nimay María Magdalena:

—Ca' xyñidooñich, com ca'ni ich nba'ttigiy ma Dios Teedy yajpaady. Nicx miich ixta' nmigütijcich, e nima' co nnicxaamich ma Dios Teedy, ich nDeedy etz miich ajcxy mDeedy, ich nDios, etz miich ajcxy mDios nañ jadu'n.

¹⁸ Chi María Magdalena oy yajnimäy je discípulos ajcxy, chi jadu'n nimay:

—Ti n'ixyich je Huindzin Jesús, e jadu'n yi' ti xycapxymöyich co nyajnimähuibiyich miich ajcxy.

Jesús nayguëxici ma ydiscipulos ajcxy

¹⁹ Co je huin'it xämbi chuu'iy seman ixtigi', aducy anajty tijc'agu y'ity ma anajty je discípulos ajcxy yajpatcixy, müid co anajty ajcxy tzigiy je judiojäy ajcxy huidibi anajty midzip'ajtp Jesús. Chi Jesús ytigiy cujc'amy ma je' ajcxy, e chi jada' capxpocxy ajcxy, nimay:

—Jotcugi' miich ajcxy.

²⁰ Yam jadu'n anajty ymína'n, chi ajcxy yaj'ijxy je' yci' ma je clavo ytigiy, etz ycaachyjijp ma anajty jäy ti ycumyüi. Chi yjotcugiy ajcxy co ajcxy ijxy je yHuindzin. ²¹ Chi jada' Jesús jadüg'oc capxpocx, nimay ajcxy:

—Jotcugi' miich ajcxy. Jadu'n nej ich nDeedy xyquejxyich ya naaxhuñ, nañ jadu'n ich miich ajcxy yam nguejxhuäcxy müid ich n'ayuc.

²² Co Jesús jadu'n ymínañ, chi jada' ajcxy nübuxujy cöbuxujy nimay:

—Huen Dios yjihui'n ymic'ajt xy'adigiy xyjottigiy ajcxy. ²³ Huenpinjäyity huidibi miich ajcxy mbocyuinmeecxyp, nañ ypocyhuinmeecxipy Dios Teedy. Huenpinjäyity huidibi miich ajcxy ca' ypocy mhuinmeecxaani, nañ jadu'n Dios Teedy ca' yi' ypocyhuinmeecxa'ñyüi.

Tomás ymibijc co yHuindzin'yjugypijcy

²⁴ Tomás je' huidibi anajty müid majmetz yca'pxy Jesús ydiscipulos ajcxy, je huidibi anajty yajtijp Dídimö, ca' je' anajty jim chooniy co Jesús ymiñ oga'n. ²⁵ Chi je jacjadyüi ajcxy ymigüg ñümaayi:

—Ti ich ajcxy n'ixy je Huindzin Jesús.

E chi je' y'adzooy:

—Pen ca' n'ixyich ma yi' yci' je clavo'au, e pen ca' ngi'huäxich ngodijiyich ma clavo'au, e ngi' nbidäg'yich ma ycaachyjijp ma anajty ycumyity, ca' nmibigipyich co yjanchity.

²⁶ Chi jacoductujc xii ajcxy jadüg'oc anajty yajpaady tigoty nidüg'öciy je discípulos ajcxy. Tzooñ anajty Tomás nañ jadu'n. Chi Jesús ymiñ. Agiy anajty tijc co Jesús ytinay'ahuüy cujc'amy ma je' ajcxy. Huin'it ycapxpocxy, chi nimay:

—Jotcugi' miich ajcxy.

²⁷ Chi jada' nimay je Tomás:

—Pidäg ya ngi'huäx ma clavo'au ma ngijich. Najtzxaji' mgi' etz pidäg ma ich ngaach ma jäy xcumyich, e mibic yajxon tydudägy.

²⁸ Chi Tomás y'adzooy:

—Ich miich nHuindzin'ajtpy etz ich miich nDios'ajtpy.

²⁹ Chi Jesús Tomás nimay:

—Müid co miich ti xy'ixyich, paady miich ti mmibicy. Jotcujc yi' ajcxy huidibi ca' xy'ixyich, e ti ymibicy co ti njugypicyich co n'o'gyich.

Jada ayuc ngojaaybich ma jada necy, jigix miich ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo, je Dios y'ung

³⁰ Ti anajty Jesús ooy tuñ mijhuinmañ ma ydiscipulos ajcxy yhuinduu huidibi ca' yco-jaayity ma jadaayaabi necy. ³¹ Paady ycix jada ngojaayich jigix ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo je Dios y'ung. E co miich ajcxy mmibigipy, huin'it mbaadip jugy'ajtin huidibi ca' tücc'i'yi ycixipy ytigoyipy müid Jesucristo yxii ycxipi.

¹ Co jadu'n jayjip ytuni yjajti, huin'it jadüg'oc Jesús ñayguëxíci ma je' ydiscípulos ajcxy jim ma mejypa', je huidibi anajty xijjip Tiberias mejy. E jadu'n ñayguëxíci: ² Jim anajty ajcxy Simón Pedro miid Tomás huidibi jāy ytiyyp Dídimo. Nañ jim Natanael huidibi anajty cogajp jim Caná Galilea naaxjot. E nañ jim anajty je Zebedeo ymang ajcxy etz jametz discípulos ajcxy. ³ Chi Simón Pedro yminañ:

—Nicxy n'oc'acxmachich.

Chi ymígügtijc ajcxy yminañ:

—Tzoc ajt jámim.

Chi ajcxy ytiíy ma tüg barco. E je huin'it tzuu ca' ni ti ajcxy majch. ⁴ Co yjobíy jim Jesús anajty ytināy ma mejypa'. Je' ydiscípulos ajcxy ca' anajty ajcxy nejhuíy co Jesús je' anajty.

⁵ Chi Jesús yminañ:

—Mígügtijc, ¿nej ca' ajcxy mbaadyñi acxi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca' ni ti.

⁶ Chi Jesús yminañ:

—Pidaaccix ajcxy je huidibi miid m'acxmajtzcixy aa'oy'amy ma yi barco, e huin'it ajcxy mbaadipy acx.

Chi ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ aa'oy'amy, e huin'it janch adzaach ajcxy yajpidzimy, co janch may acx anajty ti ytiíy. ⁷ Je ymígüg huidibi miid Jesús ooy anajty ñaychogyi, chi nimay Pedro:

—Je' yi', ich ajt nHuindzin.

Co jadu'n midooy Simón Pedro co anajty yjéjity je Huindzin Jesús, huin'it yhuít yajtigíy. Com ti anajty yhuít jeñ, com jadu'n anajty jac'oy ytuñ. Chi ytiíy mejyjoty huitmiid. ⁸ Jacjadyi ajcxy ymígügtijc yjādy ma mejypa' miid je barco, pahuich pajugucy ajcxy je y'acxmadzi'ñ janch ujtz miid acx. Hue' anajty ca' ooy yjiguemyity ma mejypa', jéyi anajty migo'px metro yjiguemyity. ⁹ E co ajcxy ymejch ma mejypa', chi ajcxy ijxy co jim anajty jimbajc y'ity ni'ixi', e jim anajty acx jimbajc nigix huidibi yajtzaayb, e nañ jim anajty tzajcaagy. ¹⁰ Chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yajmiingix yi acx tiibi ajcxy mmajtzcixy.

¹¹ Chi Simón Pedro ypejty barcojoty, chi yajpidzimy huindíztuum y'acxmadzi'ñ ujtz miid may'acx. Chi ajcxy michoy migo'px jahuixchigi'px majctugüg acx mijatypi, e jadu'n ca' je acxmadzi'ñ yciich miid tzachmay'acx. ¹² Chi Jesús nimay ajcxy:

—Min ajop'ajtcix.

E ni tüg ydiscípulos ajcxy ca' y'amidoohui:

—¿Pin miich?

Com ñejhuíy anajty ajcxy co je' anajty Huindzin Jesús. ¹³ Chi Jesús ymijhuāgy ma je acx ci' etz tzajcaagy anajty y'ity, e chi yajhuācxy, chi moyday ymígügtijc ajcxy.

¹⁴ E je' je' anajty je midugüg'ocpi co Jesús ñayguëxíci ma je' ydiscípulos ajcxy, huin'it co yjygyjicy co y'o'cy.

Jesús yajni'ixíy Simón Pedro ti ytunipy

¹⁵ Co ajcxy y'ajop'ajttay, chi Jesús nimay je Simón Pedro:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xyactzocpich miich, ca'ydi jada jacjadyi ndiscípulo'ichi?

Chi y'adzooy Pedro:

—Huindzin mnejhuíy miich co ndzojocpich njihuíybich miich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'at ich njāy, jadu'n nej jihuíy borregi cuend'ajtpi yaj'ocy yi' yborregi.

¹⁶ Chi Jesús mimejtz'oc yminañ:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojocpich xyjihuíybich miich?

Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, mnejhuíy miich co ndzojocpich njihuíybich miich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'ajtigich njāy, jadu'n nej yi borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi.

¹⁷ Co midugüg'ocpi oy y'amidooy:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojocpich xyjihuíybich?

Chi Pedro yjotmaybjicni co midugüg'ocpi y'amidoohui: “¿Nej xychojocpich xyjihuíybich?”

Chi Simón yjac'adzooy:

—Huindzin, miich mnejhuíydaayb tüg'ócíy, e nañ mnejhuíy co ich ndzojocpich njihuíybich miich.

Chi Jesús jacnimay:

—Cuend'ájtigich njäy, jadu'n nej borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi. ¹⁸ Janch janch ñich miich yam jadu'n nimäy: “Co anajty miich mjac'anägnity, ci'm anajty mhuit nayya-nñijenñiyii, e mnicxp anajty ma mdımdzocy. E co mjacmijjäyñihuipy, huin'it mgi' mna-jtzxajñihuipy, e huingbi mhuit xyajñijenñihuipy, e xyajñicxyipy ma anajty ca' mdzocy.”

¹⁹ Co Jesús jadu'n yminañ, chi Pedro yajhuinñihuipy jadu'n nej anajty jäy ajcxy yaj'öga'ñiyii müid Jesús y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, e nañ ma yi y'o'cin tiy'ajt yegipy co ymüid Dios ytiy'ajt.

Je discípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihuıy

²⁰ Chi Pedro ñayñi'ijxi, chi ijxy co anajty tú'ciy anajty ymiingixy je' ydiscípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihuıy je huidibi anajty ñaayb huingon ma Jesús ma je mesa co anajty y'adzuu'ajtcixy. Je huidibi nimay je' yHuindzin:

—Huindzin, ¿pin miich yi' xyciyegam ma yi mmıdzip? ²¹ Co Pedro ijxy je jadügpı discípulo axam Jesús ypanicxyii, chi yminañ:

—Huindzin, e jadyaabi migüg, ¿ti yi' jadaanip?

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixypy ndzocyıch co yi' huen jugy'aty ixti mabaad nhuimbityıch, ca' miich xypaady mnejhuñihuıpy ti yi' jadam. Panicxcıch miich.

²³ Paady ycıxp huinñihuıy je ymigügtıjc ajcxy co je ymigüg huidibi Jesús ooy tzocy jihuıy ca' anajty y'öga'ñ. Per Jesús canan je' anajty jadu'n ytiyyp co ca' y'öga'ñ. Hue' anajty ti yminañ janchtiy:

—Pen ndzojycpıch ixypy co jada migüg yhuı'mıpy ixti mabaad nhuimbityıch, ca' miich xypaady mnejhuñihuıpy ti yi' ytunamy.

²⁴ Je' je' je' Jesús ydiscípulo huidibi tiy'ajt yejcp jadu'n nej Jesús ytuñ y'ayoy etz yjajty y'ayoy, e nañ yi' je' huidibi cojay nej Jesús ytuñ y'ayoy, yjajty y'ayoy. E ñich ajt nejhuñiyim co janch yi' je tiy'ajt huidibi ti yecy.

²⁵ May ooy tijaty mij huinmañ Jesús jactuñ. Co ixypy yajcojaydäy tüg'óciy, ca' yi' naaxhuñıybi ixypy yhuaadıy müid maylibro tzachpidägıpy. Jadu'n n'aa'ixıyıch.

LOS HECHOS

Jadu'n Nej Jesús Y'ayuccapxhuácxpi Ytuun Yjajti

¹⁻² Ma je jayjip'atypi necy, migüg Teófilo, ti najnijnajyiy tüg'óciy jadu'n nej Jesús ytuun etz jadu'n nej yaj'ixpijctzondacy oga'n'aty, ixti cooni ypättigüiy tzajpjoty. Ca'ni Jesús anajty ypättigüiy tzajpjoty co huin'ixxy je' yjáy huidibi yi' y'ayuc ytiy'ajt capxhuácxhiib, e chi müid je Espiritu Santo najztunüiy najtz' ane'müiy nej huaad ajcxy ytuunüiy. ³ Co anajty Jesús y'ógy, chi ñayguéxici canaag'oc ma je' ydiscípulos ajcxy, e huixchigüipx xii ñayquéxigó'ci ma je' ajcxy, yajniquéxigüiy huadz co anajty yjuugyity, etz nañ yajmüidmiydacy je' yjáy je Dios y'ayuc etz Dios y'ane'min.

⁴ Co anajty jim ijtcixy tügmucy müid Jesús, chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy ane'my co ca' huaad jim choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy nimay:

—Ahuijxcix tüibi Dios nDeedy ahuanüiy ma müich ajcxy, je huidibi müich ajcxy nyajmüidmiydägy. ⁵ Janch Juan je Bautista jäy yajniüibejt müid nüi, tzojc müich ajcxy xy'adigüihuipy xyjottigüihuipy yi Espiritu Santo.

Jesús ypättigüiyñi tzajpjoty

⁶ Ni'amugüi anajty ajcxy jim müid Jesús, chi ajcxy yajtiüiy:

—¿Huindzin, nej myajcódigoyamy je Israeljäy ymidzip jadachambi?

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' xypaatcixy mnejhuüiygixy je xii je tiempo mina anajty ti yhuaad'ajtni, mina Dios Teedy tuna'n tñjaty, je' tügpajc müid cötüjcin tñjaty ytuunamy. ⁸ Co anajty je Espiritu Santo chinaydacpicy ma ajcxy mjot mhuinma'n mbaatcixp mic'ajt. E chi mdzoongixp ayuc capxhuácxpi müid iich ycixpi ya Jerusalén, etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz jim Samaria, etz huindu'my ñaaxhuüiybi.

⁹ Ti jada ajcxy jadu'n yajnimäy, jim anajty ajcxy yhuindüxcixy, chi Jesús chajppejtni. Chi müñ joc yeeg huidi Jesús yajnidigoyday, chi ajcxy ca' ocjac'ixxni. ¹⁰ Jadu'n anajty ajcxy chachpät'ijxcixy tzajpcixy, co Jesús ypättigüiy. Huin'it mejtz yéydijc ñayguéxici ma je' ajcxy ymjic, poob huit müid, ¹¹ chi ajcxy ñimaay:

—Galilea jäy ajcxy, ¿nej co mdzachpät'ijxcixy tzajpcixy? Yi Jesús huidibi ti chajppety, ti choon ma müich ajcxy, minaamb jadüg'oc jadu'n nej ti m'ijxcixy co ti ypättigüiy.

Matías yajhuin'ixxy co Judas ytung jiptunüiyipy

¹² Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy chooni ma je cögop huidi xijip Olivos, yhuimbjctcixni jim Jerusalén, ca' ooy yjigüeyity, jébi yajyöy sábado xii, jadu'n nej Moisés ycötüjcin y'ane'my. ¹³ Co ajcxy yja'ty ma je cajp, chi ajcxy ypejty ma je cuarto mmetz nüihijtzpetypyi ma ajcxy anajty müidity yjättac. Jim yi' anajty ajcxy: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo ymang Jacobo, Simón je Zelote etz Judas Jacobo ymiguéx. ¹⁴ Tüg'óciy anajty ajcxy y'ijtcixy tügmucy Dios mibijctzooigixy chajpcapxycapxixy. Ymüid ajcxy anajty Jesús y'uch etz María Jesús ytaj, etz jacjadyii töxyjäydijc.

¹⁵ Huin'it xii Pedro ytinayigy agujc'amy ma je ymigügtijc ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesús, huidi anajty ajcxy naybaatip migo'px ja'üpxti jäy, chi nimay ajcxy:

¹⁶ —Migügtijc, copicy co jada yajcuudünüipy nej Dios yminañ ma ñecy huidi jaybety ijtp, ma David jaay Dios y'ayuc, ma Dios nigapxy Judas. Je'huidi coduu'ajt taabi je judiöjy ajcxy majch Jesús. ¹⁷ Je Judas yaj'amichomujcp je' anajty müid iich ajt, paatip anajty Dios ytung tú'ciy müid iich ajt. ¹⁸ Chi Judas ñicxy juy tüg' naax müid je muju'n huidibi anajty ti paady müid yjibic-huinma'n. Chi jim mic'amy ycäy tzuxcödeñ, chi ytopxy ymooxac, e chi ytiinch ypidzimday. ¹⁹ Je jäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jim Jerusalén, co nejhuüiy, chi ajcxy yximoy je naax Acéldama, hue' je' yhuimbizimy ma je' ajcxy ayuc, ni'py ñaaxjot. ²⁰ Jada je' je ayuc huidibi David yjaay ma je Salmo necy:

Hui'mip najtz'ixiy yi' chinaaydac. E ca' pin yajtunüipy.

Nañ jadu'n ymina'n:

Huingbi huen yajnicxyii je' ytung.

²¹⁻²² Copicy co tüg' yéydijc huidibi müid ti yhuidity nHuindzin Jesús quipxyi müid iich ajt, huen tunüiy je tung huidibi Judas anajty ytumyb, maab Juan yajniüibety ixti taabi xypuyöyduutim co pättigüiy tzajpjot, tüg' jébi testig'aty müid iich ajt co Jesús yjugupjicy.

²³ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy huin'ixxy mejtz jäy: tüg' jäy huidi anajty yxii José, huidi yxii anajty yajtijy Barsabás etz nañ jadu'n anajty yajtijy Justo. E huin'ixxy ajcxy nañ jadu'n Matías. ²⁴⁻²⁵ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy Dios mibijctzoy, yminañ ajcxy:

—Huindzin Dios, m'ijxyp mnejhuüiyb tüg'óciy jäy yjot yhuinma'n, yajni'ixiygich jada metzpi jäy huidibi müich nidügti je' nhuin'ixy, je huidibi jébi jiptigüiyiy müich mdung tú'ciy

müid ñich ajcxy, etz huidibi apóstol'adip. Huen jada jäy jįptigiyyi je tung huidibi Judas ti yajtigooy, co ytundigooy e ñicxy ma ypaadyi.

²⁶ Chi ajcxy suerte ixy, e je suerte ñibidzimni je Matías. E huin'itiy je Matías oy ymicho'ndigiy ma je nimajtügpi ajcxy huidi ycapxhuäcxy Jesús y'ayuc.

2

Co je Espiritu Santo ycidacy choñ tzajpjoty

¹ Co oy je Pentecostés xii paady, jim anajty Jesús ydiscípulos ajcxy ni'amugi' tú'ciy ijtcixy. ² Huin'it janch timitiini yajmidoy tüg ne'min, choñ tzajpjoty, jadu'n nej poj micpi. Chi yaj'ujtzaay je tigot ma anajty ññaaygixy. ³ Chi nigidaaci nidüg nidügti toodz jadu'n nej jünye'n. ⁴ Chi je Espiritu Santo nidüg nidügti ajcxy y'adigüiyi yjottigüiyi. Chi ytigüiygixni capxy miydaacp nije' nije' ayuc jadu'n nej je Espiritu ajcxy yajcapxyii.

⁵ Jim Jerusalén anajty je huin'it xii may judíoäy ajcxy huidibi tzoomb canaag agajp. Hue' ajcxy chachucyumb judíoäy ycostumbre. ⁶ Co je cajpjäy ajcxy midooy je ne'min, chi ajcxy ooy yöymujcy. Chi je mayjäy ooy yhuinmay'ahuidijty, co ajcxy midooy chachcapxcixy chachmiydaaccixy ma yci'm'ayuc. ⁷ Je mayjäy ajcxy ooy chigüiy jihuüy, chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix çnej cay Galilea jäy jada ajcxy nidüg'ócixy huidibi jadu'n tzachcapxcixy tzachmiydaaccixy ñich ajt ngi'm'ayuc? ⁸ Çnej ñich ajt co nmido'mbüjçim co tzachmiydaaccixy ñich ajt n'ayuc huidibi ti nmibi'c'ajtım? ⁹ Ya anajty ajcxy Partia jäy, Media jäy, Elam jäy, Mesopotamia jäy, Judea jäy, Capadocia jäy, Ponto jäy, etz cham huidi tzinaayb ajcxy jim Asia ñaaaxjot, ¹⁰ etz huidibi ajcxy tzoomb jim Frigia, etz Panfilia, huidibi tzoomb jim Egipto, etz huidibi tzoomb jim ma yi Africa ñaaaxjot Cirene ninaxy. Nañ jadu'n jim romanojäy huidibi ya adzinaayb. May ajcxy jim huidibi judíoäy etz nijējity huidibi ca' yjudíoäyity huidibi judíoäy ycostumbre ajcxy ti yjįptigiyyi. ¹¹ Ya nañ jadu'n Creta jäy etz Arabia jäy; e ñich ajt tüg'ócixy nmidoohuim jada jäy ajcxy nigapxcixy nimiyaaccixy huidi Dios ti tuñ mijcajee ma ñich ajt ngi'm'ayuc.

¹² Nidüg'ócixy ajcxy ooy jihuüy, e chi ajcxy ooy yhuinmay'ahuidijty, miñ xyipy ñay'amidóohuigixy:

—Çnej jada yhuimbidzima'ñ?

¹³ E nijējity jäy jēyi nixigy yajxigy, yminaangixy:

—Muucip jada yi' ajcxy.

Pedro yaj'ixpijcy je mayjäy

¹⁴ Huin'it Pedro ytinayigy müid je nimajtügpi apóstoles, e ytiigi capxpı mic yminañ:

—Yēydijctijc ajcxy huidibi tzinaayb Judea etz tüg'ócixy huidibi tzinaayb ya Jerusalén, nejhuihuipy miich ajcxy jada e midou ajcxy yajxon huidibi ajcxy nyajnimáhuamyb. ¹⁵ Jada jäy ajcxy ca' ajcxy ymügüiyi jadu'n nej miich ajcxy minaangixy. Tim petyxüni jada cham. ¹⁶ Jada je' huidibi ñigapxy je Joel, Dios y'ayuc najtzcaxxyby, co jadu'n mina'ñ:

¹⁷ Je huin'it xii mina anajty je naaxhuiñybi cixa'ñ, jadu'n Dios minañ, nyajhuäcxtáhuibich je nEspiritu ma tüg'ócixy naaxhuiñyjäy. Miich mnix etz mmang ajcxy capxhuäcxip ñich n'ayuc ndiy'ajt, e je yujcyecpidijc ajcxy yhuin'ixipy ooy mijhuinma'ñ, e je mijjäydijc cumáhuipy ajcxy.

¹⁸ Nyajhuäcxtáhuip ñich je nEspiritu huin'it xii ma ñich ndumbi yēydijcpi töxyjäybi, e yi' ajcxy capxhuäcxip ñich n'ayuc ndiy'ajt.

¹⁹ Nyajquēxigibich tzajpcixy huidijaty oy chigüiyñi, e ya naaxhuiñ nyegipyich tiy'ajt: ni'py, jün etz jünjoc.

²⁰ Yi xii ahuimbidipy coodz, etz je po' ahuimbidipy nej ni'py, ma anajty ca' miñ je xii je tiempo mina anajty mina'ñ je Huindzin Dios. Mij ayo'n ji tunaanip jadaanip ixná' quēxna'.

²¹ E tüg'ócixy jäy huidi miyaaxp ojadajtp je Huindzin Dios, Dios ajcxy yajnidzögüib y'alma.

²² Chi Pedro yjacmínan:

—Amido'ijtcix, miich judíoäy ajcxy, jadu'n nej cham nmína'na'ñich. Je Jesús huidibi tzoon jim Nazaret ti xyaj'ijxcixy Dios ymic'ajt, mijhuinma'ñ, etz ijxpejt, jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mnejhuüyigixy. ²³ Jada yajcyejc ma miich ajcxy, jadu'n nej anajty Dios ti yajnidzögüiy, e ti huinmay. Ajcxy mmaajch je Jesús e may'ögy ajcxy, chi ajcxy myajcruudzpejty müid jibic jäydijc y'ané'min. ²⁴ Chi Dios yajjugypijcy yajñihuädzictuty ma yi ó'cin, ca' huaad yhuim'y ögy huinixii. ²⁵ Je David ñimiydac Jesús chi yminañ:

Nejhuiñybi co je nHuindzin Dios y'ity ma ñich nhuinduu. Yi' ijt ma ñich n'a'oy, jigix ca'ydi pin xy'adzigiych xyajhuinma'ñyidigooyich.

²⁶ Paady ti njotcugiyich, e ti ngapxypidzimyich co ooy njotcujcich. Paady co oy n'ogibich etz ninicx ñaaxtigihuiipy, ca' ndajy mayich.

²⁷ Co miich Dios ca' myajhui'ma'n ñich n'alma ma ñaaxtigiydac. Ni mga'aa'ixihuiipy, co miich mdumbi huidibi ooy mdzocy, co nicxy ñinicx ñaaxhuindigoydäy.

²⁸ Miich Dios, ti xyajni'ixiyich yi tzinaayin huidibi ymüid jugy'ajtän huinixibi. Xya-jjotcugihuibich müid co xymüid'idipyich.

²⁹ Chi Pedro yjacminañ:

—Migügtijc ajcxy, huädz miich mnejhuiyigixy co iich ajt nmij'ap David y'o'cy etz yaj-naaxtigiyi. E ma ñaaxtigiyi nmüidni jè'ajt chambaad. ³⁰ Je David hue' je' anajty Dios y'ayuc ñajtzcapxiybi, e ñejhuiyb anajty co ti Dios yajnimäyii huidibi ca' y'aniijty. David ñejhuiyb anajty co ma y'ap y'oc ma'xung'adipy Cristo, jaydëbi ané'mipy ma David y'ane'mdac.

³¹ Jadu'n co David jecy'ajty huinjihuiy e nejhuiy etz nigapxy jadu'n nej yjugypiga'ñ je Cristo co anajty ti y'ögy. E yminañ co ca' yi' y'alma yhui'mipy jutjoty etz ñinicx ca' y'püdzipy. ³² Dios yajjugypijcy je Jesús co y'o'cy. Jada tyy'ajt iich ajcxy nidüg'öciy nidäy'ajt'ajtpy. ³³ Jadu'n Dios Jesús mooy mij'ajt jüby tzajpjoty, chi yajcidiigiyi je Espíritu Santo huidibi Dios Teedy y'ahuaniiy e tüg'öciy huidibi miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mmidoogixy jüby yi' choon ma yi'.

³⁴ Com David ca' je' chajppejty, je David ci'm yminañ:

Je Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “ñña' ma iich a'oy'amy,

³⁵ ixti cooni nmimadactähuibich yi mmidzip, jadu'n anajty nipaady nej jihuüy mdecypocx-pejt'adyii.”

³⁶ Chi Pedro yjacminañ:

—Ñejhuihuipy nidüg'öciy yi Israel jäy ajcxy co janch janch co je Jesús huidibi miich ajcxy myajcrudzpejt, Dios yajniibjc co yhuindzin'adipy ma miich ajcxy, etz Cristo huidibi xyñihua'nipy xyajtzögipy ajcxy.

³⁷ Co je mayjäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yjotyungiy, e amidoy ajcxy je Pedro etz jacjadyii jäy huidi Jesús y'ayuc capxhuäcxi anajty, chi ajcxy yminañ:

—Migügtijc, ¿ti iich ajcxy jëbi huaad nduñ?

³⁸ Huin'it Pedro y'adzooy:

—Jothuimbijtcix e niibejtcix nidüg'öciy müid Jesucristo yxi, jigix Dios miich ajcxy mbocy xyhuinmeecixy. E jadu'n Dios xymöhuipy je Espíritu Santo. ³⁹ Huidibi Dios y'ahuaniiy miich yi' ajcxy mje' etz m'ung ajcxy, etz m'ap m'oc ajcxy, etz nañ jadu'n je jäy ajcxy huidi jiguémip, etz jacjadyii jäy ajcxy huidi Dios huin'ixamy.

⁴⁰ Müid jadyaab ayuc etz jacjadyii ayuc Pedro yajnimay capxhuiy je mayjäy yminañ:

—Ca' mmijpidaaccix je jäy ajcxy y'ayuc huidibi ca' capxymidoy Dios.

⁴¹ Jadu'n yjajti, je jäy ajcxy huidi jaty mibijc Pedro y'ayuc, chi ajcxy ñiibejtay huin'it xii. Ñimayiy ajcxy huidi mibijdac Jesús y'ayuc oy nidugiig mildi jäy. ⁴² Tüg'öciy ajcxy anajty panicxcixy yi ixpijcin jadu'n nej yi Jesús y'apóstoles ajcxy yaj'ixpijcy. Chinaaygixy yquipxyjoty yquipxyhuinma'ñ. Etz Dios mibijctzoogixy e ñayyöümüjcgixy co anajty ajcxy chajcaagy tujc-huäcxaangixy.

Jadu'n nej je mibijpidijc chinaaygixy jugy'ajtcixy

⁴³ Nidüg'öciy ajcxy anajty ooy mijcajee jihuüy. E Jesús y'apóstoles ajcxy iixpejt etz mijhuinma'ñ ooy anajty tungixy. ⁴⁴ Nidüg'öciy je jäy ajcxy huidi anajty ti ymibijccixy ijtp anajty ajcxy tüg'öciy müid, e yajhuäcxcixy tijaty ajcxy anajty ymüid, mooygixy ymigügtijc.

⁴⁵ Ytoocpy anajty ajcxy yi' ypidägy huidi anajty ymüid, e chi anajty yajhuäcxcixy yi meefi nije' nije' nej pin ti yajmayjaty. ⁴⁶ Jabom jabom anajty ajcxy ñayyöymugyii ma Dios ytijc, etz nañ ñayyöymugyii ajcxy ma ytijc tzajcaagy tujc-huäcxcixy etz ycaaygixy y'uuccixy ni'amugi' jotcujc müid ajcxy y'oyjoty y'oyhuinma'ñ. ⁴⁷ Ñi'ügixy niyaaxcixy yi Dios, e tüg'öciy jäy nayyajmij'ajtip anajty ajcxy. Chi je Huindzin Dios yajmayiy jabom jabom yi mibijcpidijc, yi' huidi anajty patp nidzocin.

3

Tüg tecyma'tpi chögy

¹ Tüg xii Pedro etz Juan ypättigiy ajcxy tú'ciy ma Dios ytijc, mijminacy xii anajty, je' je' anajty je hori mina ajcxy Dios mibijctzoogixy. ² Jabom jabom anajty jäy yajnixcxcixy ma je Dios ytijc'aguu tüg tecyma'tpi, jadu'n je' anajty ti yma'xung'aty. Chi ajcxy pidägy je tecyma'tpi ma je Dios ytijc'aguu huidi anajty yxi la Hermosa, jigix jim pijctzohuiy meefi ma je jäy ajcxy huidi tigiyyb ma Dios ytijc. ³ Co je jäy tecyma'tpi ijxy Pedro etz Juan ytigihuaangixy anajty ma Dios ytijc, chi pijctzoy meefi. ⁴ Co Pedro etz Juan ijxy je tecyma'tpi, chi Pedro yminañ:

—Huindixpejtcich.

⁵ Chi je jāy huindicxpejty, yjijp'ijxpy anajty ti mōhuaanip. ⁶ Chi Pedro je tecyma'tpi nīmay: —Ca' nmūdidyich plata, oori, huidibi janchty nmūdich je' nmōhuip. Mūid Jesucristo je Nazaretpi ymic'ajt iich miich nimaayb: Tinaayig etz yōy.

⁷ Huin'it Pedro majch je tecyma'tpi ma a'oygi', e yajtinaygugūy. Huin'it y'oyūy ymic'ijcy je ytecy etz ytecyōōg. ⁸ Chi je tecyma'tpi ytinaygugūy etz chi nājtztūbūy. Chi jada' yōychoñ e ytigūy ma Dios ytijc mūid Pedro etz Juan yōyñip nūidjci nuyctijcni, yam Dios ooy jāymech. ⁹ Tūg'ōciy je mayjāy ijxy co anajty yōyñip etz jāymech yi Dios. ¹⁰ Je jāy ajcxy y'ijxy'ajtpy anajty ajcxy je tecyma'tpi e ñejhuūyigixyp co je' anajty je' huidibi pijtzohuo'cp pi'c meeñ ma Dios ytijc'aguu huidi anajty yxi la Hermosa. Paady je jāy ajcxy ooy chigūy jihuūy, co ajcxy ijxy nej anajty yam ti ytunyūy ti yjadyūy.

Pedro nīmīydacy nej anajty je tecyma't ti chōgy

¹¹ Je tecyma'tpi huidibi anajty ti chōgy ca' anajty ixmach Pedro etz Juan, e tūg'ōciy yi jāy anajty ooy jihuūyigixy huinmaaygixy. Chi mic'amy mayjāy nīmūjcy Pedro etz Juan jim ma yi Dios ytijc huinduu huidibi jāy ytijpy Salomón. ¹² Pedro co jadu'n ijxy je mayjay, chi ymīnañ:

—Judío yēdyijctijc, ¿nej co mdzachuinmaaygixy mījcajee? ¿Nej co iich miich ajcxy yxchachhuindicxcixy jadu'n nej jihuūy iich ajcxy jada jāy ti nyajtzōgyich ti nyajyōychooñich mūid ngmīc'ajtic, o mūid co iich ajcxy ooy nDios'ojadaty? ¹³ Iich'ajt nDios, je Dios huīdī nmīj'ap nmījteedy, je Abraham, je Isaac, etz je Jacob y'ojadaj, yi' ti yajtzōgy jada tecyma'tpi, jigix yajcōmayipy yi' y'ung Jesús huīdībi mīich ajcxy mgīeyc ma je tungmūdpi. E co je gobernador Pilato je' najtzmazdīhuañ, mīich ajcxy ca' m'aa'axūy. ¹⁴ Ma yjapadyūy ajcxy mgapīctzoy co huen yajnajtzmazdīy, je huīdī anajty yajpaat huādēz etz tudāy, chi mīich ajcxy mbījctzoy co huen yajnajtzmazdīy tūg jāy huīdībi anajty ti yjāy'aj'oc'y. ¹⁵ Jadu'n je jāy ajcxy yaj'oc'y je' huīdībi anajty jugy'ajt yejc. Je huīdībi Dios yajjūgy'ijcy ma anajty ti y'ōgy e jada tiy'ajt iich ajcxy nidīy'ajt'ajtpyich. ¹⁶ Mūid co ti mībīcy Jesús yxi, je mījhuinma'ñ huīdībi Jesús ymic'ajt ti tuñ mūid jada pa'mjāy huīdībi mīich ajcxy m'ijxy mnejhuūy. Com ti mībīcy Jesús paady ti chōgy janch yajxondīcni, jadu'n nej mīich ajcxy nidūg'ōciy ti m'ijxcixy.

¹⁷ Chi Pedro yjacmīnañ:

—Nmīgūgtijcīch, nejhuūybīch co mīich ajcxy etz mhuīndzīndīc yaj'oc'y Jesús, mūid co anajty mganejhuūyigixy ti anajty ajcxy mduungixy. ¹⁸ Jadu'n cham Dios ti cuyduñ jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcaxūybi ymīnañ co copicy co yi' Cristo yajnaxīpy ayo'n. ¹⁹ Paady jāyīm jothuimbīctīx mīich ajcxy ma Dios, jigix ajcxy mbocy yajjōtztāhuīpy. Huin'it je Huīndzīn Dios xyajnīguexīpy ajcxy jotcujc'ajtin huīnxi, ²⁰ e yi' quexamb je Jesús, je Cristo, je huīdībi Dios jāyijp'aty yhuīn'ijx co quexa'ñ ma mīich ajcxy. ²¹ Oy jadachambī Jesucristo y'oc-huī'mīpy jībīy tzajpjoty ixti coonī Dios anajty yaj'oyīdyāy tījaty, co jadu'n yjaay yi' y'ayucnajtzcaxūybi huīdībi mūid huādēz yjot yhuīnma'ñ huīdībi ajcxy jecy'ajty tzinay. ²² Jadu'n Moīśēs nīmay iich ajt nmīj'ap nmījteedy jecy'ajty: “Je Huīndzīn Dios xyajnīguexaan mīich ajcxy tūg yi' y'ayucnajtzcaxūybi, huīdībi pidzīmamyb ma mīich ajcxy mjuūgy mīgūg jadu'n nej iich yi' xygūejxy. M'amīdo'īdīpy mīich ajcxy yi' y'ayuc. ²³ Jadu'n yjadīpy co tūg'ōciy jāy huīdībi anajty ca' capxymīdooy je Dios y'ayucnajtzcaxūybi, huādēz ajcxy ytīgoydāhuīpy, e tūg jībīcy ajcxy īdīpy ma judío jāy ajcxy yajpaady.”

²⁴ Chi Pedro yjacmīnañ:

—Jadu'n jada tūg'ōciy Dios y'ayucnajtzcaxūybi, chondacy ma Samuel ixti ma jacjadyūnī ajcxy, ñīgapxtay ajcxy jadu'n nej cham ytuñyūy yjadyūy. ²⁵ Yi' Dios y'ayucnajtzcaxūybi ajcxy, mīich je' anajty ajcxy nmīj'ap nmījteedy. E je ayuc huīdībi Dios yajnīmay Abraham ycyudnaayb mūid mīich ajcxy co jadu'n ymīnañ: “Ngonūcxībīch tūg'ōciy naaxhuīñjāy mūid tūg mīch m'ap m'oc.” ²⁶ Co Dios y'ung y'oc'y, chi Dios yajjūgy'ijcy jadūg'oc, e quejxy jāyijp ma mīich ajcxy, jigix xyconūcxīcīpy, etz jigix nidūg'ōciy mīich ajcxy m'ixmadzīpy yi' mībīchuīnma'ñ.

4

Pedro etz Juan ma tungmūdpi yhuīnduu

¹ Pedro etz Juan jīmī anajty tzachmīdmīydaaccixy je mayjāy ajcxy, co oy mīingixy je judío teedy ajcxy, mūid je soldado huīndzīn, je tzajptīc cuend'ajtpi etz mūid saduceōjāy.

² Ooy ajcxy anajty yjotmāctīcy co Pedro etz Juan yaj'ixpjccīcy anajty je mayjāy etz nīmaaygixy co yi' ōcpi jugypīgīpy yi' ajcxy, com co Jesús yjūgy'ijcy co y'oc'y. ³ Chi je tungmūdpi ajcxy majch Pedro etz Juan, e chi ajcxy pidacy pujxtīgoty ixti com jabomnī, com ti anajty chu'ñ. ⁴ Mayjāy ajcxy huīdībi anajty ti amīdo'ījctīcy je Pedro y'ayuc ymībīc ajcxy. E hue' je mībīcīdīc, ac yēdyīctīcīcpi, yajmīchomūjcy jahueen ycamīgoox mīlīty.

⁵ Je com jabom ajcxy ñaymūjccī jīm Jerusalén judío jāy tungmūdpi, je mījāy dīc etz yi' escribas. ⁶ Nañ jadu'n jīm anajty Anās huīdībi anajty ane'mb je teedy ajcxy, etz je Caifās,

je Juan, je Alejandro, etz tüg'óciy teedy miġtungmüdpı yjugymügü. ⁷ Chi ajcxy pidacy Pedro etz Juan cujç'amy ma anajty ajcxy ñaymugyü, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pın miich ajcxy ti xymöy cötuġcın co jada jadu'n ti mdungixy?

⁸ Huin'it Pedro ymüid anajty Espıritu Santo ma yjot yhuinma'ñ, chi yminañ:

—Miich ajcxy tungmüdpı etz judıoġäy mijjädıjç, ⁹ y'ı'ıch miich ajcxy cham xyaj'amıdoob yı oybi tüibi yajtuñ ma tüg pa'mjây e nejhuihuaangixy nej ti chögy. ¹⁰ Cham nımıydactäyich ma miich ajcxy mhuinduu, jaydëbi ajcxy nejhuiydähuıpy tüg'óciy judıoġäy, co jadyaabi jây huidıbi anajty tecyma'tpi, cham yajpaady ya ma miich ajcxy mhuinduu mic oy, müid je mic'ajt huidıbi Jesucristo je Nazaretpi yejçpy, je jây huidıbi miich ajcxy myajcrudzpejt, huidıbi Dios yajjugypıjç co y'o'cy. ¹¹ Yı Jesús jadu'n nıpaady nej tüg tzaa oybi, huidıbi ajcxy potzpidıjç, ca' yajtungixy co ytıjçcojçixy. Jesús cham ti paady miġtung ma Dios, jadu'n yı' ni paady nej tüg mij tzaa huidıbi ytrungbaatp ma poch ytaatz. ¹² Ca' jac ni pın huidıbi jëbi xyajnidzooçım ajt n'alma. Jesucristo yı' je' tügpajç huidıbi Dios yejç ma jây ya naaxhuıñ huidıbi jëbi xyajnidzooçım ajt n'alma.

¹³ Co je miġtungmüdpı ajcxy ijxy midoy jadu'n nej Pedro etz Juan ajcxy huinmic jotmic ycapxçixy, etz nejhuiy co ca' ajcxy y'ıxpıcyjâyıty, chi ajcxy ooy jıhuıy huinmay. Nañ yı' ijxçajp ajcxy co je' anajty huidıbi ajcxy ti müid huidıty Jesús. ¹⁴ Cha co yjactımjımıty anajty je jây huidıbi anajty ti chögy ytinây müid Pedro etz Juan, paady ajcxy ca'jajty nej midzıptzoonıpy. ¹⁵ Chi je tungmüdpı ni'ane'mdıy huen yajpidzimyüı Pedro etz Juan ma je mayjây anajty ñaymugyü, jıgıx ac jëyı tungmüdpıdjç iyyöyaangixy capxyöyaangixy Pedro etz Juan ypocy. ¹⁶ Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti cham nduunım müid yijıibi jây ajcxy? Com tüg'óciy jây huidıbi tziinaayb ya Jerusalén ñejhuııy ajcxy co ti tungıxy miġhuinma'ñ, e ca' huaad iġç ajt nmınaanıı co ca' yjanchıty. ¹⁷ Tzoc capx'adujçım co ca' huaad ajcxy jacnimıydägıpy Jesús jadachambı etz jacnıçxpi xıı tiempo.

¹⁸ Chi ajcxy mijhuoy Pedro etz Juan, chi ajcxy nımay co ca' huaad ajcxy ni nej oc-nımıydaacnıp, ni ca' jacyaj'ıxpıgıpy müid Jesús yxıı. ¹⁹ Huin'it Pedro etz Juan y'adzooy:

—Huinmaaygıx miich ajcxy cı'm pen tiy'ajt jada ma Dios co iġç miich ajcxy ngapxçöbıgıpy jayıjç, ca'ydı yı Dios. ²⁰ Com iġç ajcxy ca' nni'amonangixy jadu'n nej iġç ajcxy ti n'ıxy ti nmıdoy.

²¹ Huin'it je tungmüdpı ajcxy adzıgı'ñ mıgapxy Pedro etz Juan, e najtzmazıy ajcxy. Ca' ajcxy miġhuinma'ñbaty nej tzaachytunıpy Pedro etz Juan. Com tüg'óciy jây yjâymejçpy yçömaayb anajty yı Dios jadu'n nej anajty ti ytuñyüı ti yjadyı. ²² Je jây tecyma'tpi huidıbi tzooc co Dios miġhuinma'ñ ytuñ, ymüid anajty yjimıjt huıxchıgııpx naxy.

Je mıbjçpidıjç ajcxy pijctzooğıxy ma Dios jotmic'ajt

²³ Chi Pedro etz Juan co yajnajtzmazıy, chi ajcxy ñıçxy ma ymıgügtıjç anajty, yajmüidmıydactay tüg'óciy jadu'n nej teedy huındzın etz mijjädıjç anajty ti ñımáayıgıxy.

²⁴ Co jada ayuc ajcxy midoy nidüg'óciy ajcxy tú'cıy yjot yhuinma'ñ pidacy, chi ajcxy Dios mıbjçtzooy yminañ ajcxy:

—Huındzın Dios, miich je' ti mo'yduñ je tzajp, je naaxhuıñybi, je mejy etz tüg'óciy tijaty.

²⁵ Miich müid mEspıritu je David myajcapxy, e yı' jadu'n yminañ:

¿Nej co jada naaxhuıñybi jây chachhuaangixy chachjıhuııygıxy, e yı jây ajcxy huinmaaygıxy huidıbi ca' ytımytııjıty?

²⁶ Yı reyđıjç ya naaxhuıñybi midzıptzooñ ajcxy yı Dios. Etz je tungmüdpı çajp çajp ñaymıjçı ajcxy, midzıptzoñ ajcxy Huındzın Dios, etz midzıptzoñ ajcxy Cristo.

²⁷ Com janch co je rey Herodes etz yı gobernador Poncio Pilato ñaymıjçı ya ma jada çajp müid huidıbi ca' yjudıoġäyıtıy ajcxy etz müid judıoġäy ajcxy, midzıptzoñ ajcxy yı m'ung Jesús hııdı anajty ti mhuın'ıxy. ²⁸ Yı' ajcxy ti cuydungixy tüg'óciy jadu'n nej miich, Huındzın Dios, ti myajnıgöduğy jadu'n nej ytunıyib yjadıyib. ²⁹ Jadachambı Huındzın Dios, ix jadu'n nej yı tungmüdpı xychachmıjotmä'tcıyıch. Mo' yı mdumbı ajcxy jotmic'ajtın, jıgıx m'ayuc ajcxy capxhuäçxıpy amıç jotmic, ³⁰ e müid miich mmıç'ajtın chöğıpy pa'mjädıjç, tunıpy ajcxy tıjaty ijxpejt etz miġhuinma'ñ müid yı m'ung Jesús yxıı, huidıbi müid huádz yjot yhuinma'ñ.

³¹ Co ajcxy mıbjçtzoday, chi je naax chuyuyı ma anajty ajcxy tügmıcy yajpaatçıxy, etz nidüg'óciy yı' ajcxy ymic'ajt mooyı je Espıritu Santo, e yı Dios y'ayuc capxhuäçxıcy anajty amıç jotmic.

Je mıbjçpidıjç tú'cıy anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ

³² Je mayjây huidıbi anajty ti mıbıcy, tú'cıy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Ni pın anajty ycamına'ñ co naydüg jé'adyı. Hue' anajty yminaangixy co tú'cıy jé'ajtıgıxy. ³³ Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäçxıpy amıç jotmic capxhuäçxy je tiy'ajt jadu'n nej je Huındzın Jesús yjugypıjçy co y'o'cy. E mij ajcxy Dios ypubejtı. ³⁴ Ma je' ajcxy ca' ni ti yajmayjajçıxy, com tüg'óciy tijaty anajty ajcxy ymüid ñaax o ytıjç ytoocpy anajty ajcxy, e yejççıxy anajty meeñ. ³⁵ Chi

je meefñ yajc'idigiygixy je apóstoles ajcxy e yi' ajcxy moy nidüg nidüg pinjaty yajmayjajtp. ³⁶ Jim anajty müd je' ajcxy tüg levita jäy huidi anajty yxii José, huidibi ma'xung'ajt ma yi ñaaxjot meyy agujc huidibi yxii Chipre, je huidibi je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi, yxii moy Bernabé, huidibi huimbizim je yajjotcujc'ajtpi. ³⁷ Je Bernabé tocy ytundac huidibi anajty ymüid, e chi mimiñ je meefñ, e yajc'idigiy je apóstoles ajcxy.

5

Je Ananías etz Safira ajcxy Dios midundigoy

¹ Chi jadüg yéydijc, huidi anajty yxii Ananías, müd ytóxyijc, Safira, toogy ajcxy tüg it ytundac. ² Ananías ñayyajnihu'i mi jac'anaxy je meefñ, e yajninicxy Jesús y'apóstoles ajcxy je jac-hueenip, jadu'n nej jihuüy yejctay tüg'ócüy, etz yi' ytóxyijc ñejhuüyb anajty. ³ Chi Pedro nimay Ananías:

—Ananías, ¿nej co myajtuñ je mujcu' yhuinma'ñ, e mhuin'ina'ñ je Espíritu Santo, e ti mbugoñ jac'anaxyp meefñ nej ti ztoo'adyii yi pidägy tübi mdoogy? ⁴ ¿Nej ca' anajty yi' müich mdundac'adyii? E co ti mdoogy, ¿nej ca' anajty je' müich mmeefñ'adyii? ¿Nej co jadu'n ti mdundigooy? Dios ti mhuin'iiñ, canan jäy.

⁵ Co jadu'n midoy, Jiménez Ananías yciday, e chi y'o'cy. E tüg'ócüy jäy ajcxy huidijaty nejhuiy, ooy ajcxy chigiy. ⁶ Huin'it ymiñ jadyii yujcyecpidijc, chi ajcxy mo'ñ Ananías ñinix, e oy ajcxy yajnaaxtigiy.

⁷ Codugüg hori naxy, oy ytigiy je Ananías ytóxyijc, e ni ca' nejhuiy anajty ti ti ytuñyü ti yjadyii je ñäy. ⁸ Pedro y'amidoohui:

—Yajnimayyich, ¿nej janch jadu'n ti mdoocixy yi mdundac jadu'n nej ti mgapxcixy?

Chi je tóxyjäy y'adzooy:

—Janch jadu'n ti ndoogyich.

⁹ Chi Pedro yminañ:

—¿Nej co ti mnyagápaxigixy mhuin'ina'ñ yi Espíritu Santo? Cha ma tijc'aguu je jäy ajcxy ytinäy huidi oy ti yajnaaxtigiy mñäy, e jadachambi müich ajcxy xyajnicxaam nañ jadu'n.

¹⁰ Tim huin'itiy Ananías ytóxyijc yciday, e chi y'o'cy. E chi oy ycidägy ma Pedro ytecmijc. Co je yujcyecpidijc ytigiy, chi ajcxy je' paaty ögy. Chi ajcxy yajpidzimy etz oy yajnaaxtigiy ma ñäy ymijc. ¹¹ Chi tüg'ócüy je jäy ajcxy huidibi Jesús mibijc etz tüg'ócüy huidibi midou jada nej ti yjadyii ti ytunyü, chi ajcxy ooy chigiy.

Canaag mij'ixpejt etz tiy'ajt

¹² Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi ooy anajty ajcxy Dios ymic'ajt yajnigüexici etz ijxpejt yecjicy ma yi jäy ajcxy. E tüg'ócüy jäy ajcxy huidibi Jesús mibijc jabom jabom anajty ñayyöymüjcgixy ma Dios ytijc huinduu huidibi yxii Salomón. ¹³ Ca' jac ni pin anajty mijnicxpeda'ñ mijyöyepeda'ñ je' ajcxy. E je jäy ajcxy yjacyajmij'ajtpy huidi Jesús anajty ooy mibijccixyp. ¹⁴ Mayjäy oy mibijcni Jesús y'ayuc, yéydijctijc etz tóxyjäydijc. ¹⁵ Etz ichti pa'mjäydijc anajty ajcxy yajnicxy mijtügujc cijx'aam pidaaccixy, jigix co Pedro ñaxipy jim ycadimjcyity co nicxy y'aa'ap yjäty ma je pa'mjäy. ¹⁶ Nañ jadu'n mayjäy chooñ anajty huidijaty huingon ycajp, ymiingixy Jerusalén, müdmüingixy pa'mjäy, etz huidibi ca'oybi müd ma yjot yhuinma'ñ, e tüg'ócüy yajtzoocaaayb anajty ajcxy.

Pedro etz Juan yaj'ixhuidijtcixy yajpahuidijtcixy

¹⁷ Huin'it je teedy mijtungmüidpi etz huidibi saduceo ijxpjcin ymijpidacp ooy ajcxy yajca'oy'ixy, ¹⁸ e co ajcxy majch je apóstoles ajcxy, chi ajcxy pidacy ma je mijpuxjtijc. ¹⁹ Chi Huindzin Dios tüg y'ángel je huin'it coodz yaj'ahuaach je pujxtijc aguu, yajpidzimy ajcxy, chi ajcxy nimay:

²⁰ —Níxcix, tinay'ahuüygix tzajtigoty, yajmüdmüidaaccix yi mayjäy ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jébi jäy ajcxy paadipy jugy'ajtin jemybi.

²¹ Co jadu'n midoy, chi com jabom ytigiy ajcxy jopyñi tzajtigoty. Jiiby je' ajcxy anajty ñiyaj'ixpijcco'ni.

Chi je teedy mijtungmüidpi etz jacinjaty müid, chi ajcxy capxyñigüejxy yi judiojáy ymijjäydijc etz icpicytijc co huen junta jadyii. Chi ajcxy capxyñigüejxy huen nicxy yajpidzimyüi jiiby pujxtigoty yi apóstoles ajcxy. ²² Co je policías ajcxy ymejch ma je pujxtijc, ca' ajcxy paady je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy huimbijtni müid tiy'ajt, ²³ chi ajcxy nimay:

—Hue' ñich ajcxy ti nbaadcixy yi pujxtijc aducy, etz je soldadtijc jim tijc aguuy yjac-cuend'ajtcixy. Chi co ñich ajcxy nyaj'ahuäch je pujxtijc, ca' ñich ajcxy ni pin ti nbaatyich jiiby pujxtigoty.

²⁴ Co jadu'n ajcxy midoy, je teedy mijtungmüidpi etz je soldado huindzin, etz jacjadyii teedy huindzin ajcxy, chi ajcxy ooy huinmay nej jada y'occogixihuip. ²⁵ Huin'it tüg jäy müiñ huidibi nimaayi ajcxy:

—Je jāy huídibi miich ajcxy mbidac pujxtigoty, čim je' ajcxy tzajtigoty yaj'ixpijccixy yí mayjāy.

²⁶ Chi je soldado huindzin mūd soldadtjic ņicxy ma yí apóstoles ajcxy jāy yaj'ixpijccixy, čhi ajcxy yajnicxy oy'amy, com tzigiyb anajty ajcxy co je mayjāy chaagādzyib. ²⁷ Co ajcxy yajmiñ, čhi ajcxy pidacy ma je maytungmūdpi yhuinduu. Čhi je teedy mjtungmūdpi je apóstoles ajcxy nimay:

²⁸ —Ičh ajcxy ti ngapx'aducy co ca' huaad m'ocjacyaj'ixpijccixni ma Jesús yxii. E čti ti mdungixy? Ti myajhuáčtaaygixy yí m'ixpijcin ma Jerusaléngajp, e ičh ajcxy miich pocy xyjátyim yajmihui'mam co Jesús y'o'cy.

²⁹ Čhi Pedro etz jacjadyii apóstoles ajcxy y'adzooy:

—Copicy ičh ajcxy ngapxycöbigipyich yí Dios jayijp ca'ydí jāy. ³⁰ Je Dios huídibi ičh ajt nmij'ap nmijteedy y'ojadaj, yí yajjygyjpic je Jesús huídibi miich ajcxy mayj'oc cruudzcixy.

³¹ Je Dios Teedy jadachambi hue' Jesús mūdity aa'oy'amy jiiyby tzajpjoty, e ti pidāgy ane'mbi etz yajničzoocpi jigix yí judío ajcxy yjothuimbidity e yajhuinmeecxipy ajcxy ypocy.

³² Ičh ajcxy tiy'ajt nyejcpy mūd jada yčixpi, etz nañ jadu'n je Espírito Santo huídibi Dios ymooyb pinjaty capxymidoohui.

³³ Co je jāy ajcxy jadu'n midoy, čhi ajcxy ooy yjotmātcoty, čhi ajcxy jayaj'ōga'ñ. ³⁴ Huin'it ytinaigy ma je naymujctac tūg fariseojāy, hue' anajty yxii Gamaliel, hue' je' anajty Moisés yley ņihuindzin'ajtjip. E jāy ajcxy ooy anajty yajmij'ajtcixy je Gamaliel. Čhi je' ni'ane'mdūy co huen yajpidzimyii tzojcy jiiyby tiba'y je apóstoles ajcxy. ³⁵ Čhi Gamaliel nimay yí tungmūdpi ajcxy:

—Judío yēdijctjic ajcxy, ičcim ti mdungixy mūd jada jāy ajcxy. ³⁶ Jāymetz miich ajcxy co jecy'ajty je Teudas ypidigy yminañ co je' ymijity yjanchity, e čhi ypanicxi oy nimidaax migo'pxti yēdijc. Čhi ajcxy yaj'o'ci, čhi tūg'ōcicy huídibi anajty ti ypanicyii yōyhuáčxay, e jadu'ñy je' ajcxy ņitigoyday. ³⁷ Jacnamni je huin'it xii mina cajpjāy anajty ņecypejtcixy, ypidigy Judas huídibi tzon Galilea. Mayjāy ypanicxi; nañ jadu'n ajcxy yaj'o'cy, e tūg'ōcicy jāy huídibi panicy jadu'ñy ajcxy yōyhuáčxay. ³⁸ Paady ičh miich ajcxy jadu'n nimaaygixy, ixmajtcix yí apóstoles ajcxy, e ca' mmijyōybejtcixy. Peni jāy yí y'ayuc ytiy'ajt huídibi ajcxy ymūd, cixip tigoyip yí'. ³⁹ Pen Dios y'ayuc ytiy'ajt yí' ajcxy ymūd, ca' ajcxy mjadipy nej myajcōdigōogixyipy. Jaty nayguend'ajtigixy, ca' jecyity co Dios anajty mūd mdziptungixy.

⁴⁰ Nidūg'ōcicy ajcxy jāygidacy Gamaliel ycapxhuijin. Huin'it ajcxy mijhuoy yí apóstoles ajcxy. Čhi ajcxy tzaachytuñ, čhi ajcxy č'ajty, etz capx'aducy co ca' huaad Jesús y'ayuc jaccapxhuáčxip. Huin'it ajcxy najtzmazzyi. ⁴¹ Je apóstoles ajcxy ypidzimy ajcxy ma tungmūdpi ajcxy yhuinduu ooy yjotucjity co Dios jadu'n ti aa'ixy co huen tzaachytuñy mūd Jesús yxii yčixpi. ⁴² E ooy ajcxy yaj'ixpijccixy etz nimydaaccixy Jesucristo jabom jabom jadu'n tzajtigoty nañ jadu'n majaty tjc.

6

Čhi ajcxy yajničjety huixtujc mutztungmūdpi

¹ Je huin'it xii ajcxy huídibi ixpijcp Jesús y'ayuc nīgi anajty ņimayy'adičtcixy. E huídibi anajty capxp griego ayuc ytiigy nayñigápxip mūd huídibi judío y'ayuc capxp. Yminaangixy co yí griegojāy co'ōgy tōxyjādijc, ca' anajty ajcxy paady quipxyjaty mūd je judiojāy co'ōgy tōxyjādijc caayin uucin jabom jabom. ² Huin'it yí majmetzpi apóstoles ajcxy yajnaymujctaa'y je jāy huídibi Jesús mibijcp, čhi ajcxy yminañ:

—Ca' huaad ičh ajcxy Dios y'ayucapxhuáčxin n'ixmajch, e nicxyich caayin uucin yajhuáčxcixy. ³ Paady miich ajcxy miğūgtjic nayhuin'ixxigix huixtujc yēdijctjic huídibi oy yajmij'ajtne Dios, huídibi huádz oy yhuinma'ñ ymūd, huídibi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt mūd, e huen ajcxy tung'adib jada tung. ⁴ Ičh ajcxy njacmibijctzohuamy Dios, etz ičh ajcxy njacyaj'ixpigamy Dios y'ayuc.

⁵ Tūg'ōcicy ajcxy jāygidacy je' ayuc. Čhi je mayjāy huin'ixy Esteban huídibi ymūd ooy ymibijcin, etz ymūd Espírito Santo. Nañ huin'ixy ajcxy Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, etz Nicolás. Nicolás ca' je' anajty yjudiojāyity. Hue' je' anajty chooñ jim Antioquía, jēcipy anajty jijptigyiyñi judiojāy ytiy'ajt. ⁶ Čhi ajcxy yajnicxy je jāy ma je apóstoles ajcxy. Čhi ajcxy je apóstoles Dios mibijctzoy e činixay ajcxy.

⁷ Je Huindzin Jesús y'ayuc nīgi anajty jāy tzachnejhuixyñi. E je mibijcpidijc nīgi anajty ajcxy chachnimayiyñi jim Jerusalén, ixti may judío teedy ajcxy ymibijcy.

Majch ajcxy Esteban

⁸ Je Esteban ymūd anajty Dios ymic'ajt etz y'oy'ajt e oy mijhuinma'ñ tuuñ, etz yejcy iixpejt ma jāy ajcxy. ⁹ Huin'it xii nijējity ixpicytjic ooy ņay'ixquápxigixy y'ixpijcin mūd Esteban jim ma judiojāy ajcxy ņaymujctac huídí anajty yxii Libertados. E jim anajty Cirene jāy,

Alejandria jäy, Cilicia jäy, etz huidibi tzomb jim Asia ñaaxjot. ¹⁰ Ca' ajcxy mimadacy Esteban com hue' je' anajty ycapxy miid yhuuij'ajt ycuuj'ajt huidibi je Espiritu Santo anajty mooyip. ¹¹ Chi Esteban ymidzip ajcxy mujuy jäy huidibi jëbi nihuambety Esteban, co ti anajty ooy ycapxtigooy etz ni'ojäy Moisés etz Dios. ¹² Jadu'n ajcxy yajyuumigüy yaj'oxigüy yi jäy mijjäydijc, etz huidibi ajcxy yaj'ixpijcp Moisés yley. Chi ajcxy mimadacy majch ajcxy Esteban, yajnicxy ajcxy ma je judiojäy ymjtungmiidpi etz ixpicytjic ñaymúcgigixy. ¹³ Chi ajcxy ixtaayi jäy huidibi nihuambediib, chi ajcxy yminañ:

—Jada Esteban jibic nigapxy yi Dios ytjic etz Moisés ytiy'ajt. ¹⁴ Ti ich ajcxy midoy co yminañ co Jesús je Nazaretpi yjidamy je Dios ytjic, e yajtigadzañ Dios ytiy'ajt jadu'n nej Moisés ajt xymooyim.

¹⁵ Huin'it je judiojäy tungmiidpi e tüg'óciy jäy nej anajty ajcxy jim iñaaygixy huindixpejty ajcxy Esteban. E chi ajcxy ijxi yhuifñijjp jadu'n anajty quëxigüy nej y'angel yhuifñijjp.

7

Esteban ñaygohuaani ma tungmiidpi yhuinduu

¹ Huin'it je teedy miitungmiidpi yaj'amidooy Esteban:

—¿Nej janch jadaji?

² Chi Esteban y'adzooy:

—Migügtjic ajcxy etz mijjäydijc ocmidoogix. Ich ajt nDios mijpi janchypi nayquëxici ma ich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty co anajty jim ity Mesopotamia ñaaxjot, ca'ni anajty chinaydacpicy jim Harán. ³ Chi Abraham Dios ñimaayi: “Ixmatz mnaax mgajp etz tüg'óciy m'amigügtjic, e nicx ma yi naaxjot huidibi myajnixihuamyb.” ⁴ Chi Abraham choon ma yi Caldea ñaaxjot, e nicxy tzinaydacpijcp jim Harán. Co yteedy oy y'o'cni, chi Dios Abraham yajmiñ ma jada naaxjot ma miich ajcxy cham mdzinäy. ⁵ E ca' Dios moy Abraham jada naaxjot ya, ni ca' ma yhuäcxtägipy. Hue' je' janchtiy yaj'ahuaniiy co möhuaaniy y'ap y'oc, e co anajty je' ajcxy jëdiib. Oyiñ anajty Abraham ca' y'ung midity co Dios ymigapxi. ⁶ Nimaayi Dios co y'ap y'oc y'adzinähuiipy ajcxy ma huingjäy ñaaxjot, etz chi ajcxy ytumbi'adiiyb etz chaachytuniiyb midaax migo'px jimijt. ⁷ Nañ jadu'n Dios nimay Abraham: “Ndzaachytuniiyich je naax cajp ma yi m'ap m'oc anajty ytumbi'adiiy. Chi choonip ajcxy jim, e chi xymiduniiyich ma jadayaabi it.” ⁸ Dios ytuun tüg capxytuunin miid Abraham, co huen ajcxy yajtiy'ajttihui. Paady co Abraham y'ung Isaac yma'xung'ajty conductujc xii ajcxy oy tiy'ajttiy. Nañ jadu'n Isaac ymang Jacob, e Jacob yi ymang nimajmetzpi ajcxy, huidibi ajcxy ñi'ap'ajty yi nimajmetzpicypyi Israel ycajp.

⁹ Chi Esteban yjacminañ:

—Je' ajcxy Jacob ymang, ich ajt nmij'ap nmijteedy, ymi'ijxtinaayb anajty ajcxy y'uch José. Chi ajcxy José toocy, chi je' yajnicxi jim Egipto, per Dios miid anajty y'ity José, ¹⁰ etz nihuuañ yajtzoocy ma ayo'n jotmay. Chi Dios moy ixpijcin jigix cömay ypidzimipy ma Faraón, je Egipto jäy yrey. Chi je rey José tung moy huen ane'my je Egipto naaxjot etz ane'mipy je rey ytjic.

¹¹ Huin'it xii ymiñ mijyuu mij'ayo'n jim Egipto etz jim Canaán ñaaxjot. Je huin'it xii ich ajt nmij'ap nmijteedy ca' anajty ajcxy paady ti ycaiyipy. ¹² Co Jacob oy nejhuiy co jim Egipto yajpaady jim trigo, chi jim quejxy ymang ajcxy trigo juuybi. Je' ajcxy huidibi ich ajt nmij'ap'ajtim nmijteedy'ajtim. Chi ajcxy y'oy tügtecy trigo juuyb. ¹³ Je mimejtz'ocpi co ajcxy oy trigo juy, huin'it José ñayñigapxi ma y'ajch ajcxy. E chi je rey nejhuiy pinjäy je' anajty je José. ¹⁴ Chi José capxyñigüejxy huen cidaaccixy jim Egipto yi' yteedy Jacob miid tüg'óciy yjuugy ymigüg. Hue' anajty ajcxy ñaybaattáayigixy nidugi'px majmoxc jäy. ¹⁵ E jadu'n yjajty co Jacobo oy chinaydacpicy jim Egipto. Jim oy comjey y'o'cni. Nañ jadu'n jim ajcxy y'o'cy may ich ajt nmij'ap nmijteedy. ¹⁶ E chi Jacob yjuugy ymigüg com jecy yajpidzimy Jacob ypacj ma ñaaxtigüy, e chi ajcxy yajnicxy jim Siquem, oy pidaaccixy ma je o'cpi jut huidibi Abraham anajty ti juy meeñyigixy ma Hamor ymang jim Siquem.

¹⁷ Chi Esteban yjacminañ:

—Ytimyadaanipy anajty tiempo nej anajty Dios ti yaj'ahuaniiy Abraham. Ti anajty yi judiojäy ooy ymayiññiñ jim Egipto. ¹⁸ Chi oy jadüg rey ytiigüy ane'mbi huidibi ca' ix'y'adyii José. ¹⁹ Je rey yhuin'ññ ich ajt nmij'ap nmijteedy, e oy ajcxy chaachytuun. E chi ane'my co huen y'ung ajcxy ñigüecytaaayigixy huidibi anajty ajcxy ma'xung'ajtp, jigix y'ó'ccixipy. ²⁰ Huin'it tiempo oy yma'xung'ajty Moisés, je huidibi ooy Dios jäygidacy. Chi Moisés ytaj yteedy tugig po' yajyeeci ma ytjic. ²¹ Co ajcxy yajñigüeeeci, chi je rey ñiix je' agondigüy, e yajyeegy jadu'n nej yci'm'ung. ²² Paady Moisés ixpijcy tüg'óciy jadu'n nej Egipto jäy anajty ajcxy y'ixpicyity, e ooy ymadacy miid y'ayuc etz miid ytung.

²³ Co Moisés anajty midity huixchigüipx jimijt, chi pidacy yhuinmañ co nicxy ixañ je' y'amigügtjic je Israel y'ap y'oc. ²⁴ Chi Moisés ijxy co tüg egipciojäy chaachytuñii

tüg je' y'amigüg. Chi Moisés yaj'o'cy je egipciojäy, yaj'ahuimbijty nej anajty y'amigüg yajtzaachytuñ. ²⁵ Hue' Moisés tijy co je' y'amigügtijc ajcxy huen nejhuiy huijnihuüy co Dios nihua'naanip ma ymidzip müd Moisés ycixpi. Chi ajcxy ca' huijnihuüy co Moisés nihua'naanip. ²⁶ Com jabom Moisés paty mejtz Israel jäy chachtziptungixy. Chi Moisés jayajxemaañ je tzip, chi nimay: "Miich ajcxy nay'amigüg'ajtjip, ¿nej co mdziptungixy miich ajcxy miñ xyipy?" ²⁷ Je huidibi anajty ymigüg tzaachytuumb huin'it najztijüy Moisés, nimay: "¿Pin ti xypidäy huindzin etz tydumbi ma iich ajcxy?" ²⁸ ¿Nej xyaj'ögaamich jadu'n nej axiy myaj'o'cy yi egipciojäy?" ²⁹ Co Moisés jadu'n midoy, chi yqueegy, ñicxy jim ma Madián naaxjot. Moisés jecy y'adzinaay jim Madián naaxjot, e jim oy ypicxy. Chi ytöxyjic paty metz ymang.

³⁰ Huixchigüipx jimijt naxy, huin'it jim adügtuum ma je cop huidibi yxii Sinaí, ñayguëxici tüg ángel jinjoty ma tüg quipymang huidibi anajty tzachtooyb. ³¹ Chi Moisés ooy jihuüy huinmaay müd je' ycixpi huidibi anajty y'ijxyp. Co oy mihuyngeñ, chi midoy co je Huindzin Dios ñimäyii: ³² "Iich Dios huidibi nmij'ap nmijteedy ajcxy Abraham, Isaac etz Jacobo Dios'ajtjy." Chi Moisés chiyuygoty, ca' anajty ocjac-huindixpedaani. ³³ E je Huindzin Dios ñimaayi: "Jen mgig, com je it ma miich mñinäy, Dios yi' y'it. ³⁴ Iich ti n'ixyich njäyich nej tzaachypi paatcixy jim Egipto. Ti nmidooyich co yi'ajcxy yäxy ytinäy müd je tzaachypi ycixpi. Ti ngidägyich co ajcxy ngohuaanip. Iich miich nguexamyb jim Egipto ma yi Israel jäy ajcxy."

³⁵ Chi Esteban yjacminañ:

—Co Moisés oga'n ñicxy ma iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' ajcxy cöbijcy huen y'ane'müyb, chi ajcxy yminañ: "¿Pin ti xyñimäy co iich miich ajcxy nhuindzin'adüyb?" Co mümetz'ocpi Moisés ñicxy ma yi Israel jäy, je taabi anajty je ángel ti ymigarpxyii jinye'n agujc, chi ajcxy cöbijcy. ³⁶ Je Moisés je' yajpidzim iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jim Egipto. Moisés ytuun oy mijhuinma'n etz ijxpejt huixchigüipx jimijt jim Egipto, jim ma tzaptz mejy, etz jim ma mijtigüduum. ³⁷ Je Moisés huidibi jecy'ajty nimay je Israel jäy: "Dios y'ijxtihuipy tüg jäy ma miich ajcxy m'ap m'oc huidibi najtzcaxihuipy yi' y'ayuc, jadu'n nej ti xy'ijxtiüyich ma miich ajcxy. M'amido'ijtip ajcxy yi' y'ayuc." ³⁸ Je Moisés jim je' anajty mijtigüduum müd je mayjäy. Chi jim je Dios y'ángel müd midyacy ma je cop huidi yxii Sinaí, etz Moisés yajnaxj Dios y'ayuc ma iich ajt nmij'ap nmijteedy. Moisés ycöbijc Dios y'ayuc huidibi jugy'ájin huinixüibi müd, etz jayhu'i'my müd iich ajt ycixpi.

³⁹ Chi iich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajtpy ca' anajty ajcxy capxcöbibaangixy Moisés, ca' anajty cöbijcixy je' y'ane'min, chachhuimbidaangixy jim Egipto. ⁴⁰ Chi ajcxy Aarón nimay: "Ndzojycpich ajcxy co miich oyduñ tüg Dios huidibi iich ajcxy xyhuinhuoohuip, com ca' nnejhuüyim ti jada' ti yjadyij je Moisés huidibi ajt xyajtzoonim Egipto ñaaxjot." ⁴¹ Chi oyduñ ajcxy tüg huajmang. Chi huindzigüy ajcxy je huajmang huidibi anajty ti yajcojicxy, e ooy ajcxy mijotcuj'ajty huidibi ci'm anajty ti yajcojy. ⁴² Huin'it xii ajcxy Dios y'ixmajtzi, huen ajcxy ojadaty yi xii, yi po' etz madza'. Com jadu'n Dios y'ayuc cojaaybi cojaay co Dios jadu'n yminañ:

Israel jäy ajcxy canan iich je' huidibi ti mhuindzigüygixy jim mijtigüduum huixchigüipx jimijt.

⁴³ Ti mgyinxcixy Moloc ytjic etz yi Renfán ymadza', tzadzech, quipychech etz oori oyduñ huidibi miich ajcxy ci'm myajcoj huidibi anajty ajcxy m'ojadadamy. Paady iich miich ajcxy nyajpidzimaangixy ma yi mnaaxjot, e nguexaangixy jiguem jim Babilonia ninaxy.

⁴⁴ Chi Esteban yjacminañ:

—Jim mijtigüduum iich ajt nmij'ap nmijteedy ymüid anajty cochactijc ma anajty ajcxy Dios huindzigüy. Jiiby anajty ajcxy yujcciy je tzaa ma Dios ytiy'ajt ycojaayity. Je cochactijc ajcxy ycoj jadu'n nej anajty ti yaj'ane'myüi Moisés, e nej anajty yajni'ixiyii nej tunipy. ⁴⁵ Iich ajt nmij'ap nmijteedy mihu'i'm je cochactijc, e iich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi müñ ma jada naaxjot müd Josué, chi mimiñ ajcxy je cochactijc je taab ajcxy mimidacy je ymidzip canaag'agajp. Dios yajpidzim je' ajcxy ymidzip ma je naaxjot, jigix yajcüdighuip iich ajt nmij'ap nmijteedy. Yajtuuñ ajcxy je cochactijc, ixti cooni David ytigüy ane'mbi. ⁴⁶ Dios yjäygdacaj je rey David, e David yjacoja'ñ anajty tüg tijc oyduñ ma jëbi yaj'ojadaty yajhuindzigüy Dios, je Dios huidi Jacob mijpidac jecy'ajty. ⁴⁷ Per Salomón je' oy cojy Dios ytjic. ⁴⁸ Oy yi Dios tzajpjoty' ca' chinäy ma yi tijc tübi jäy cojy. Jadu'n nej je Dios y'ayucnajtzcaxiuybi jecy'ajty jaybety co Dios jadu'n yminañ:

⁴⁹ Je tzajp hue' je' iich n'ane'mdac, jada naaxhuifüybi iich ndecypocxtac. ¿Ti tijc iich miich ajcxy xycojaanip? ¿Ma je it huidibi it ma iich jëbi nbocxy?

⁵⁰ ¿Nej cay iich ti n'oydundäy tüg'öciy?

⁵¹ Miich ajcxy ooy mjotjuuñity, ca' mgapxymidoy Dios. Jadu'n Esteban yjacminañ:

—Jadu'n miich ajcxy mjot mhuinma'n müidity jadu'n nej jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiyi. Miich ajcxy jätyim midzip'ajtpy je Espiritu Santo. Mdügüyb ajcxy müid mmij'ap mmijteedy. ⁵² Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy chaachytuun tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcaxüybi. Yi' ajcxy yaj'o'c Dios y'ayucnajtzcaxüybi huidibi jayijp'aty najtzcaxüy co ymina'n tüg jäy huidibi tudägyip. E co je tudägy jäy ymiin, chi miich ajcxy agojüx myaj'o'cy. ⁵³ Je Dios y'ängel miich ajcxy xymooy je Dios ytiy'ajt, e ca' ajcxy mgöbijcy.

Yajtzaagögätcixy Esteban

⁵⁴ Co je mayjäy midoy jadu'n nej Esteban yminañ, chi ajcxy mijotmätcoty Esteban, chi ytigüy ajcxy tützmuçxpi tützqueetpi. ⁵⁵ E chi je Esteban jihuui je Espiritu Santo ma yjot yhuinma'n, chi chajp'ijxy, e ijxy yi Dios y'oy'ajtin etz ijxy Jesús ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy. ⁵⁶ Chi Esteban nimay je mayjäy:

—ijxcix! N'ijxpiçh yi tzajp ahuädz, e n'ijxpiçh je jäy huidibi tzoon tzajpjoty ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy.

⁵⁷ E chi je mayjäy ajcxy ytätz'ac amo'cxy, chi ajcxy ytigüy huambi jihuiybi, e chi ajcxy nimujcy yajmujcy Esteban. ⁵⁸ Chi ajcxy yajpidzimy Esteban cajppa', je' oy cögätcixy. Je tiy'ajt yejçpi huidibi jadu'n idiütz, chi yjocxhuit ajcxy yajmihui'my tüg yeeg'anäg huidibi anajty yxii Saulo. ⁵⁹ Jim anajty ajcxy Esteban tzachcätcixy. Chi Esteban Dios mibijctzoy, yminañ:

—Huindzin Jesús, cöbijçigich n'alma.

⁶⁰ Huin'it ycoxtinay'ahuüy, e chi yaaxqueegy mic yminañ:

—Huindzin, ca' mbocy ixipy nej ajcxy xytuñich.

Co jadu'n Esteban yminanday, chi oy y'ögy.

8

Saulo pahuidijttägy ooy mibijçpidijc

¹ Saulo ytuun quipxycapxy müid huidibi ajcxy yaj'o'c Esteban.

Huin'it xii yaj'ixhuidijttägy yajpahuidijttägy pinjaty anajty Jesús mibijçp jim Jerusalén. Tüg'óciy je jäy ajcxy huidibi Jesús mibijçp anajty yqueec-huäçxtay, ñicxy ajcxy jim Judea ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Jéyi je majmetzpi apóstoles ajcxy jac-hui'müy. ² Nijjity yéydijc huidibi Dios huindzigüyb oy yajnaxtigüy Esteban. E ooy ajcxy jotmay jihuiy, yaaxy ajcxy müid je' ycixpi. ³ Chi Saulo ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty huidijaty Jesús mibijçp etz tijc tijc anajty yajpidzimy pahuiçh pajuguty yéydijttägy etz töxyjäydijc, e pidaaccixy anajty pujxtigoty.

Jim Samaria ajcxy capxhuäcxy Dios y'ayuc

⁴ Je huidi ajcxy queec-huäçxtay ycapxhuäçxyp anajty ajcxy Jesús y'ayuc huen tim ma'amy huidijtcixy. ⁵ Nidügti huidibi anajty yxii Felipe ñicxy jim Samaria, ytigüy y'ayuccapxhuäçxpi, yajnimay ajcxy Cristo ytiy'ajt. ⁶ E je jäy ajcxy ñayöymuçi nidüg'óciy ajcxy y'amido'ijtcixy janch amoñyi jadu'n nej Felipe anajty ymiydägy e ijxyp anajty ajcxy je mijhuinma'n huidibi Felipe anajty ytumyb. ⁷ Com may anajty jäy jim huidibi müid ca'oybi ma yjot yhuinma'n, e tzoocp anajty ajcxy. E co je ca'oybi anajty ypidzimy ma je jäy, chi je jäy ooy yjacyaaxqueegy. Etz nañ mayjäy anajty chögy huidibi ca' yci' ytecy yüçxy etz tecyma'tpi. ⁸ E jadu'n je mayjäy ajcxy anajty jim ooy yjotcuçity.

⁹ Jim anajty tüg yéydijc huidibi anajty yxii Simón huidibi anajty ti ni'ixpigüy huijyjäy huinma'n, e ooy anajty may Samaria jäy huin'iiñ, ymina'n co je' anajty ymijity yjanchity.

¹⁰ Tüg'óciy jäy anajty oy amido'ijtcixy Simón y'ayuc, pi'ctijc etz mij'anäctijc, e yminaangixy:

—Jadayaabi yéydijc ymüid jada Dios ymic'ajt.

¹¹ Ooy anajty je jäy ajcxy Simón mijnicxpejtcixy, com müid je mañ'ajt anajty jecy ti chachhuin'üñigixy. ¹² Co je Samaria jäy mibijcy je ayuc jadu'n nej Felipe ñimiydacy Dios y'ané'min etz Jesucristo, chi ajcxy ñiibejty yéydijttägy etz töxyjäydijc. ¹³ Etz je Simón, je huijyjäy, nañ jadu'n mibijcy e ñiibejty. Chi Simón puyöyiy Felipe, ooy jihuiy huinmaay jadu'n nej je mijhuinma'n huidibi anajty Felipe ytumyb etz jadu'n nej anajty Dios ymic'ajt ijxi.

¹⁴ Co ajcxy je majmetzpi apóstoles ajcxy, huidi anajty jim Jerusalén, nejhuiy co je Samaria jäy anajty ti cöbijçixy Dios y'ayuc, chi ajcxy quejxy jim je Pedro etz Juan. ¹⁵ Co Pedro etz Juan yja'ty jim Samaria, chi ajcxy Dios mibijctzoy müid je mibijçpidijc ycixpi, jigix ajcxy möhuüyb je Espiritu Santo. ¹⁶ Com ca'ni anajty je' ajcxy ñicidägyii, jéyi anajty ti ñiibejtcixy ma Huindzin Jesús yxii. ¹⁷ Huin'it Pedro etz Juan ciniçajy ajcxy, e chi je Espiritu Santo y'adigüy yjottigüy ajcxy.

¹⁸⁻¹⁹ Co Simón ijxy co je Espiritu Santo y'adigüy yjottigüy co yi apóstoles ajcxy yçiniçajy, chi Simón yaj'ahuanüy je' ajcxy meeñ, yminañ:

—Mooygich nañ jadu'n yí mic'ajt jigix co ngñixájibich hueñypinity nañ jadu'n jëbi ajcxy je Espiritu Santo y'adig'iyii yjottig'iyii.

²⁰ Chi Pedro nimay Simón:

—Mi'ög'ihuipy miich mmeen, müd co mhuinma'n ti mbidägy co meeñy'gix mbada'n je huidibi Dios ñiyejcp. ²¹ Com miich ca' xypaady jadayaabi tung, com miich mjot mhuinma'n ca' ytuädagity ma Dios. ²² Jothuimbit e ixmatz yí mjibic-huinma'n, e mibijctzou Dios, ca' jécyity xhyuinmeecixpy jadu'n nej jibic mjot mhuinma'n mmüidity. ²³ Com janch ta'm miich mjot mhuinma'n, e yí jibicpi hue' xymüidity mach.

²⁴ Chi Simón y'adzooy:

—Mibijctzou je Huindzin Dios müd ñich ycixpi, jigix ca' ti xyjadipy'ich jadu'n nej miich ti xyñimäyich.

²⁵ Co Pedro etz Juan tiy'ajt yejcy etz capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Samaria, chi ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. Chi ajcxy canaag agajp ñaxiij jim Samaria ñaaxjot, e capxhuäcxy Dios y'ayuc nej ajcxy y'alma nidzoocin paadipy.

Felipe müd je Etiopía jäy

²⁶ Huin'it xii Huindzin Dios y'ángel migapxy je Felipe, nimay:

—Tzoon ya, nicx ma madzäcruudz ypidzimy, ma je tü'aa huidi tzomb jim Jerusalén huidibi nicxp jim Gaza.

Je'je' je tü'aa huidibi adügtuum najxp. ²⁷ Felipe tim janitzon e ñicxy, e tü'am naybaatti müd tüg Etiopía jäy. Hue' je' anajty eunuco, mijtungmüid jim Etiopía. Yi' je' tesorero'ajt anajty ma je töxyjäy huidibi anajty yxii Candace huidibi anajty ane'mb jim. Je eunuco jim anajty ti y'oy Jerusalén Dios ojadajtp. ²⁸ E chi yhuimbijtni anajty ma ycajp, iñaayb anajty carretijoty yam chachnecycapxy. Hue' anajty chachcapxyp je Dios y'ayuc huidibi Isaías ycojaay. ²⁹ Chi je Espiritu ñimay Felipe co huen nicxy najtzpadíy je carreti ma je eunuco anajty y'iñäy.

³⁰ Co Felipe mihuingoñ je carreti, chi midoy co je jäy anajty capxy je necy huidi Isaías yjaay, chi y'amidooy:

—¿Nej mhuinjihuüyb huidibi mgapxyp?

³¹ Chi je jäy y'adzooy:

—¿Nej ñich nhuinjihuüipy pen ca' pin xyajnimäyich?

Chi je eunuco nimay je Felipe co huen müd iñäyii carretijoty.

³² Je huidibi anajty je eunuco chachcapxyp jadu'n je' anajty ymina'n:

Jadu'n ajcxy nicxy yaj'ögy nej jäy borregi nicxy yaj'ögy. Je' amon'ijty jadu'n nej borregi amon'ity co jäy ñime'pxy. Ni tüg'aa huam ycaminañ.

³³ Ti jäy yajtzöyduñyii, ca' ajcxy a'ixiij co yjanayñigapxtüdaani. Ni y'ap y'oc ycaca'ty pin ocnigapxtüdüib. Co yaj'öci, chi chooni ya naaxhuif.

³⁴ Chi je eunuco y'amidooy Felipe:

—Tunmay'ajt yajnimaygich pin jada ayucnajtzcapxybyi ñimiydacpy, ¿ci'm ñayñimidyägyii o ji jada huingbi pin nimiydacpy?

³⁵ Chi Felipe yajtzondacy je ayuc capxtücxin ma jadayaabi Dios y'ayuccojaaybi ñecy. Chi yajmüidmydaaci nej Jesús yjajty y'ayoy. ³⁶ Co ajcxy ñajx ma tüg'aa, chi je eunuco yminañ:

—Cha ñii, ¿nej ca' ñich jëbi huaad nnüibetyi?

³⁷ Chi Felipe y'adzooy:

—Pen mmibijcyp Jesús müd tüg'öciy yí mjot mhuinma'n jëbi mnüibety.

Chi je jäy y'adzooy:

—Nmibijcyp'ich co Jesucristo Dios yi' y'ung.

³⁸ Chi je eunuco nimay je carreti huindzin co huen yajtinayxipy je' carreti. Chi nimetz ajcxy ñicxy ma ñii, e chi Felipe yajniibejty je eunuco. ³⁹ Co ajcxy ñübidzimy, chi je eunuco ijxtigoy je Felipe. Jadu'ñyi je Huindzin Dios y'Espiritu yajnicxi. E chi je eunuco ytu yajjöyñi jotcuic. ⁴⁰ Felipe yajpaty jim Azoto, chi ñajxy cajp cajp capxhuäcxi Jesucristo y'ayuc ixti yja'ty jim Cesarea.

9

Saulo yjothuimbijty

¹ Ooy Saulo tzach'ixhuidijty pahuidijty Jesús yjäy, y'ahuändacy ooy, e yaj'öga'ñ anajty ajcxy. Paady oy icy je teedy mijtungmüdpi, ² pijctzoy cötújcin, co anajty ñicxa'ñ jim Damasco ma yi judíoäy ajcxy ñaymujctac, madza'ñ pinjaty Jesús y'ayuc mibijcip. Saulo yajmiina'ñ anajty ajcxy mach jim Jerusalén huen yëydijctjcity huen töxyjäydjcity. ³ Jim anajty Saulo ñicxy mihuingoñ je Damasco cajp. Huin'it jotcömoñyi je tücxin huidi tzomb tzajpjoty, ñigidaaci jühuidity je Saulo. ⁴ Huin'it Saulo yciday, e midoy co ñimäyii:

—Saulo, Saulo, ¿na'amy co xychachpahuidijtgäyich?

⁵ Chi Saulo yajtiy:

—¿Mbin miich, Huindzin?

Chi midoy co y'adzoyii:

—Ich je' Jesús, je huidibi miich mdzachpahuidijttacpy, ci'm nawayajtzaachytunyii jadu'n nej huajyuub co jipconebi'y huidi mid ñuumygyumyii.

⁶ Chi Saulo chiyuygoty chachchiy, e yminañ:

—Huindzin, ¿ti mdzojcpy ndunipyich?

Chi je Huindzin Jesús ñimaayi:

—Pidig etz nicx cajpjoty, e jim nyajnimahuipy ti jëbi mduñ.

⁷ Je yëydijctjic huidibi anajty Saulo ymid ooy ajcxy ñay'adzigiyyi, co midoy je' ajcxy ayuc e ca' ajcxy ni pin ma y'ixy. ⁸ Chi Saulo ypidigy, e co huindxicicni ca' pin ma oc'ixni. Chi ajcxy majch Saulo ma yci', e chi ajcxy huiztnicxy jim Damasco. ⁹ Tugig xii Pablo jim y'ijty huizntz, ca' ycaay y'uucy.

¹⁰ Jim Damasco anajty tüg yëydjc chinäy huidibi Jesús y'ayuc mibijcip, huidi anajty yxii Ananías, cumäyjoty Dios ñimaayi:

—¡Ananías!

E chi je' y'adzooy:

—Cha ich, Huindzin Dios.

¹¹⁻¹² Chi je Huindzin Dios ñimaayi:

—Pidig, nicx ma je tü huidibi yxii Derecha, e jim ma Judas ytjc yajtiü tüg Tarso jäy, huidi yxii Saulo. Dios mibijctzoob je' jim cham, cumäyjoty ti huin'ixy tüg yëydjc huidi yxii Ananías, co oy ñimiñyii, e ycinixajny jigix y'ixxigip jadüg'oc.

¹³ Chi Ananías y'adzooy:

—Huindzin Jesús, mayjäy ti xyajmidmıydygyich ajcxy jadu'n nej yi Saulo jibic y'idich jim Jerusalén mid miich mjäy ajcxy. ¹⁴ Jadachambi ti mimiñ ya je necy, ma teedy mıjtungmidpi ti ycotujcmöyii, co huen majtztäy je jäy, e yajnicxtähuipy jim Jerusalén, tüg'ocıy pinjaty ojadajtp miich mxii.

¹⁵ Chi je Huindzin Jesús nimay Ananías:

—Nicx, com ti ich huin'ixy yijibi yëydjc, jigix ich nxii etz n'ayucich capxhuäcxipy ma tüg'ocıy naax cajp huidi ca' yjudiojäyity, etz ma yi reydiy, etz nañ jadu'n ma yi judiojäy ajcxy. ¹⁶ Ich yi' nyajnimahuipy tüg'ocıy, nej ayo'n yajnaxipy mid ich nxii ycxipi.

¹⁷ Chi Ananías ñicxy ma Saulo anajty ti yjättägy, co ytigüy tigoty, chi cinixajy Saulo, e chi nimay:

—Migüg Saulo, je Huindzin Jesús huidibi nayguëxici jim tü'am ma miich anajty miiñ, yi' ti xyquexyich jigix m'ixxigipy jadüg'oc, etz je Espíritu Santo xyñidigihup xycödighup.

¹⁸ Mic'amy ycäy ma Saulo yhuin jadu'n nej acx ñimeef, chi y'ixxigy. Huin'it Saulo ypidigy e chi yajniibejti. ¹⁹ Chi Saulo ycaay y'uucy, e chi ymic'pıjcy jadüg'oc. Chi jim mid'ijty jecy huidibi ajcxy xıpjıcip Jesús y'ayuc jim Damasco.

Saulo capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Damasco

²⁰ Chi janch mic'amy Saulo ytigüy Dios y'ayuccapxhuäcxp ma je judiojäy ajcxy ñaymıjctac jim Damasco, yminañ co je Jesús hue' je' Dios y'ung. ²¹ Tüg'ocıy pinjaty anajty midoohup Saulo y'ayuc, ooy ajcxy jihuıy huinmaay, etz ñayñimäyigıxy:

—¿Nej ca' jada' yjëjity je huidibi tzachyajcödıgoyam yi jäy ajcxy huidibi Jesús yxii miyaax ojadajtip jim Jerusalén? ¿Nej ca' jada yjëjity huidi anajty ti ymiñ ya jäy ymajtzpi, e nicxy cıyegañ ma teedy mıjtungmidpi?

²² Je Saulo capxhuäcxp anajty Jesús y'ayuc huinmic jotmic, e nigapxtäy co Jesús hue' je' je Cristo, chi yi judiojäy ajcxy huidi anajty jim tzinaayb Damasco cıjx ajcxy yhuinmañ tigoydäy.

Saulo yqueecy ma judiojäy ajcxy

²³ Ti anajty huenei xii tiempo ñajtzñnicxıyñi, chi je judiojäy ajcxy ñaygapxi co yaj'ogaangıxy je Saulo. ²⁴ Saulo ñejhuıy co anajty yaj'oga'nyii. Chi jim anajty ajcxy y'ahuıxyii xıim tzuum ma je poch aguu cajppäbi, jim anajty yaj'oga'nyii. ²⁵ E je jäy ajcxy huidibi anajty ymıjpidacpy Jesús, chi je' ajcxy codıyñajxy je Saulo mıjcachjoty ma je pochycop huidi je cajp mid jübojtz'ahuıdıtyity, e jadu'n je' choocy.

Saulo yajpaady jim Jerusalén

²⁶ Co Saulo yja'ty jim Jerusalén, oy japuyöyhuaañ je mibıjcpıdjic ajcxy. Nıdüg'ocıy anajty ajcxy ooy tzigıygyıxy anajty com ca' anajty mibıjccıxy co je Saulo ti anajty yjothuımbıty. ²⁷ Chi Bernabé yajnicxy Saulo ma je nimajmetzp apóstoles ajcxy yajpaady, e chi yajmidmıydactay nej Saulo anajty ti ıxy je Huindzin Jesús tü'am, e nej anajty Saulo Jesús y'ayuc ti capxhuäcxı huinmic jotmic jim Damasco. ²⁸ Huin'it Saulo yhuımy jim Jerusalén, e

müid huidity anajty ajcxy. ²⁹ Aamic jotmic capxhuäcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, etz müid müydaaccixy e ñaymicmígápxigixy müid je judiojáy huidibi griego ayuc capx. E je' ajcxy nihuinmayñyb co yaj'ögaangixy. ³⁰ Co je mibijcpidijc nejhuiy, chi ajcxy yajnicxy je Saulo jim Cesarea, e chi ajcxy quejxnajxy huen nicxy jim Tarso.

³¹ Huin'it tiempo je' ajcxy huidijaty mijpidacp Jesús, jotcujc anajty chinaaygixy, e ñigi anajty ixpij'idích Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej yi huidibi ajcxy tzinaayb ma yi Judea ñaaxjot, Galilea ñaaxjot, etz Samaria ñaaxjot. Chi ajcxy ooy yajmij'ajtcixy je Huindzin Jesús, e müid je Espíritu Santo ypubéjtin, ñigi anajty yjacmayñygixy.

Pedro yajtzoocy Eneas

³² Co anajty Pedro yhuuidijty cogapxiy cajp cajp je mibijcpidijc ajcxy, y'oy nañ jadu'n ma je mibijcpidijc ajcxy huidibi tzinaayb jim Lida. ³³ Jim minaybaatti tüg yéydijc huidibi anajty yxi# Eneas, huidibi anajty ti ypa'm'ijtni tuctujc jimijt, hue' je' anajty ycixuxy ytecyxuxy. ³⁴ Chi Pedro nimay:

—Eneas, Jesucristo xyajtzoocp, pidíg, etz yajpidíg yi mmaabejt.

Chi Eneas mic'amy ypidíg. ³⁵ Chi ijxy tüg'óciy jáy huidibi tzinaayb jim Lida etz Sarón. Chi ajcxy yjothuimbijttay nidüg'óciy, ixmajttay tüg'óciy yi ñi'ap huinmañ e jipjtigiñy yi Huindzin Jesús y'ixpijcin.

Co Dorcas y'o'cy, chi yjugypijcy jadüg'oc

³⁶ Je huin'it tiempo jim Jope, jim anajty tüg töxyjáy chináy huidibi mibijcp Jesús, hue' anajty yxi# Tabita, je' huidi griegojáy ytiyjp Dorcas. E je Dorcas oy xii tiempo anajty yajnaxy mi'oyjáy'aty yi jáy ajcxy. ³⁷ Jadu'n yjajti huin'it tiempo Dorcas ypa'mbejty, e chi ytimy'o'cy. Co ajcxy yajtziiday, chi ajcxy je öcpi yajnicxy ma je tijc mimejtzñihuijtzpetypi. ³⁸ Je Jope cajp naymihungon'ájtíp anajty müid Lida cajp ma anajty Pedro yajpaady, co mibijcpidijc ajcxy anajty nejhuiy co je' anajty yjímity, chi ajcxy mejtz yéydijc quejxy co huen nimäyii:

—Min tzojc ya Jope.

³⁹ Huin'it Pedro ñicxy müid je' ajcxy. Co jim yja'ty, chi ajcxy yajnicxy ma je tijc mimejtzñihuijtzpetypi, e jim anajty ajcxy je co'ögy töxyjäydijc ajcxy ytinayjúhuidity ma je öcpi, chachyaaxcixy. Chi ajcxy Pedro yaj'ijxy je huit ñijen huidibi Dorcas anajty ti yaj'oyñy co anajty yjugy'atyñi. ⁴⁰ Mic'amy je Pedro quejxpidzimday je jáy ajcxy. Chi ycoxtinay'ahuñy, e Dios mibijctzoy. Chi huindixpejty je öcpi, nimay:

—Tabita, pidíg.

Huin'it Tabita yhuindixcigý, e ijxy je Pedro, chi iñaygugñy. ⁴¹ Chi Pedro majtzi yci', e chi huijtzigý. Chi yaaxi ymígügtijc etz co'ögytöxyjäydijc ajcxy, chi ajcxy yajcidigñy juugy. ⁴² Tüg'óciy jáy ajcxy jim Jope nejhuiyday co Pedro yajjugypijcy je Dorcas. E mayjáy mibijcy je Huindzin Jesús. ⁴³ Jadu'n yjajty co Pedro y'ijty jim Jope canaag xii ma je coodzpi ytiyc huidi anajty yxi# Simón.

10

Pedro etz Cornelio

¹ Jim Cesarea anajty tüg tungmüidpi huidi anajty yxi# Cornelio, hue' je' anajty capitán'ajtp ma tüg batallón soldado ajcxy yxi#jip, la Italiana. ² Je Cornelio ooy anajty ytudägýty, etz je' müid tüg'óciy y'ung ytöxyijc ooy anajty yajmij'ajtcixy Dios. Je Cornelio nañ jadu'n ypubety müid meejñ je judiojáy ayoobtijc, e je' Dios ojadajt anajty jabom jabom. ³ Tüg xii, minacyxi# anajty, Cornelio huin'ijxy janch huädz Dios tüg y'ángel ñigidaaci, e ñumaayi:

—¡Cornelio!

⁴ Chi Cornelio huindixpejty je ángel janch tzigñyb anajty, e chi yajtiy:

—¿Ti Huindzin?

Huin'it je ángel y'adzooy:

—Jadu'n nej mDios ojadaty etz jadu'n nej mbubety ayoobtijc ti Dios jáygidägý. ⁵ Quex mjáy jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón, huidibi nañ jadu'n yajtijp Pedro. ⁶ Jim je' yja'ttacy ma jadügpi Simón, je cootzpi huidi ytiyc mihungon mejypa'. Je Pedro xyajnimähuiy ti mdunipy.

⁷ Co je ángel ñicxni huidi anajty ti ymígapxyii, chi Cornelio yaaxi mejtz ytumbi, etz tüg soldado huidi Dios capxymidoob, etz huidibi je Cornelio ooy ymijnicxpedyii. ⁸ Chi yajmüidmydactay nej je ángel ñumaayi, chi ajcxy quejxy jim Jope.

⁹ Com jabom jim anajty je quejxyöybi ajcxy ñicxy mihungon Jope, cujc yxi# anajty, e chi Pedro ypejty ma tijcnícx Dios ojadajtp. ¹⁰⁻¹¹ Ooy Pedro anajty yuubögýii, e ooy jacaya'ñ, jimni anajty yjüxcy yaj'oyñyii. Chi Pedro huin'ixy je tzajp ahuädz, e huin'it ijxy quidägý jadu'n nej poob huít mijpi yxóchity majaty ytaatz. ¹² Jiiby ma je poob huit, jiiby anajty

canaagnax iyujc huidijaty midaax yci' ytecy etz tza'n etz joon. ¹³ Huin'it Pedro midoy co anajty ñimäyii:

—Pedro, pidig nicxy yaj'ög yi iyujc etz tzüd.

¹⁴ Chi Pedro y'adzooy:

—Ca', Huindzin, caminaabi ich ti njicxy huidibi jibicip etz huidibi ca' ñigödúcyity nicxy judiojäy jicxcixy.

¹⁵ Huin'it jadüg'oc ayuc midoy ñimäyii:

—Huidibi Dios yajhuäch ca' huaad mdijy co yi' yjibicity.

¹⁶ Tugüg'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigüyñi tzejpoty. ¹⁷ Jim anajty Pedro tzachhuinmay nej anajty yhuimbizimy je tiibi icy co yjaty ma tijc aguu je Cornelio yquexyöybi huidi ajcxy anajty nidihuip yajtihuip je Simón ytiyc. ¹⁸ Chi ajcxy mic ycogapxiy yajtiy pen jim anajty yjättägy Simón huidibi anajty nañ jadu'n yajtiyp Pedro. ¹⁹ E je Pedro je' anajty chachhuinmaayb tiibi icy, chi je Espíritu Santo Pedro ñimaayi:

—Tugüg yëdyjic ji xy'ixtäy. ²⁰ Pidig e minac, nicx müid je' ajcxy, e ca' ti mhuinmay, com ich jadu'n ti ñimäy co huen xy'ixtäy.

²¹ Huin'it Pedro yminajcy ma je' ajcxy, je Cornelio quexyöybi, ñimay ajcxy:

—Ich je' huidibi miich ajcxy m'ixtaayb, çti ycxipi co ti mmiingixy?

²² Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi' ich ajcxy ti xyquexyich yi Cornelio huidibi capitán'ajtpi, je' tudägy jäy huidibi Dios yajmij'ajtp, je' huidibi tüg'öciy judiojäy ooy tzóccixy, etz cómaaygixy. Huindzin Dios tüg y'ángel ñimay Cornelio co miich miññ nyajhuoy, jigix mnéxcip ma yi' ytiyc, e y'amido'ida'n ajcxy nej miich myaj'ixpiga'n.

²³ Chi Pedro yajtiçtigiyy je' ajcxy. Chi ajcxy jim ymaahu'i'my. Com jabom Pedro ñicxy müid je' ajcxy, e chi nijëjity ypanicxi huidibi mijpidacp Jesús huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jope.

²⁴ Com jabom ajcxy yja'ty jim Cesarea ma Cornelio anajty y'ahuixy tügmucy müid yjugymigüg, etz nijëjity pin ooy müid ñaymigüg'adyii, huidijaty anajty ajcxy jayijp ti ñimäy. ²⁵ Co Pedro oyjäty ma je' tijc, chi Cornelio ytiycpidzimy oy yjiypcobadÿ je Pedro, e chi ycoxtinay'ahuuy yajmij'ada'n anajty je Pedro. ²⁶ Chi Pedro huijtztinaygy je Cornelio, e ñimay:

—Tinayig, ca' xyajmij'ida'ñich, nañ jadu'n ich njäyity nej miich.

²⁷ Müid anajty ycapxy ymiydägy co ytjctigiy, jilby anajty mayjäy ni'amugi'ahuijxcixy.

²⁸ Chi Pedro ñimay ajcxy:

—Miich ajcxy mnejhuuyb co yi judiojäy ycostumbre capx'aducy ca' huaad judiojäy yöymucy müid huidibi ca' yjudiojäyity, ca' huaad ytigüygixy ma ajcxy ytiyc. Per Dios ti xyajni'ixiyich co ca' huaad mnina'ñich ca' oyjäyity huädzjyity pinjaty. ²⁹ Paady co oy ti xyajhuoyijich ti nmiññich, ni ca' huam ti mnina'ñich. Nnejhuuhuaamyich na'amy co oy ti xyajhuoyijich.

³⁰ Chi Cornelio y'adzooy:

—Cham ymimidaaxxiijy, jadu'n nej jadachambi hora, ya ich anajty ma ndijcich, jaygay jay'ügy nDios'ojadatyich. Com hue' anajty mijminacy xi mina judiojäy ajcxy ycapxtaaccixy, co tüg ñayguëxici jadu'n nej jäy müid ypoob huit janch adicxp. ³¹ E je ángel xyñimaayich: “Cornelio, Dios ti xymidoohui m'oración e ti jadu'n jäygidägy jadu'n nej mbubety yi ayoobtijc ajcxy. ³² Quex mdumbi jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón huidi nañ jadu'n yajtiyp Pedro. Jim Pedro yja'ttägy ma je cotzpi ytiyc huidibi yxi Simón, huidibi tzinaayb mihuingon mejypa'. Co je' ymiinipy, chi xymidmüydägy.” ³³ Paady nguejxyich janch mic'amy huen nicxy xy'ixtäy. E ti may'ajt mduñ co ti mmiññ. Jadachambi cha ich ajcxy nidüg'öciy ma Dios yhuinduu. E n'amido'idaangixyich tüg'öciy je y'ayuc huidibi je Huindzin Dios ti xyaj'ane'my jëbi xyajniimaaygixy.

Pedro Dios ytiy'ajt nigapxy nimäydacy ma Cornelio ytiyc

³⁴ Huin'it Pedro ytiigy y'ayuccapxhuächcpi, ñimay ajcxy:

—Jadachambi huijnihuuybich, co yi Dios ca' ni tüg icy'ixy jäy, y'actzojtaayb hueñy'pinity. ³⁵ Dios ycobijcpy hueñypinjäyity huidibi tzinaayb huen huidibi naax huen huidibi capjity, pen chigüyib ajcxy Dios, pen tumyb oybi. ³⁶ Dios ti quexy yi' ytiy'ajt ma yi Israel jäy ajcxy, yajnimay co ji cham jotcujc'äjtin müid Jesucristo ich ajt nHuindzin. ³⁷ Miich ajcxy mnejhuuyb yajxon nej ti ytunyii ti yjadyii ma judiojäy ajcxy ñaax ycajp chondacy jim Galilea, Juan el Bautista ti anajty capxhuächi Dios y'ayuc ytiy'ajt etz yjääyainibety. ³⁸ E mnejhuuyb miich ajcxy co Dios yejc je Jesús je Nazaretpi je Espíritu Santo, e nej Jesús yhuidijty e tuuñ oy'äjtin, etz mijhuinma'n, jadu'n nej yajtzocy je jäy ajcxy huidi anajty ane'm'ijtp ma yi mujcu'. Com Dios anajty müid y'ity je Jesús. ³⁹ Ich ajcxy je tiy'ajt nmüidich tüg'öciy jadu'n nej Jesús yjajty y'ayoy jim Judea naaxjot etz jim Jerusalén. Huin'it ajcxy Jesús yaj'öcy cruudzcxixy. ⁴⁰ E Dios yajjugypijcy codugüg xii, e chi yajnyguëxici ma ich

ajcxy. ⁴¹ Ca' ti yajnayguëxigyii ma tüg'óciy jäy, jëyi ma ïch ajcxy huidi jayijp Dios yhuin'ijx jigix tiy'ajt nyegipyich. ïch ajcxy caaymujc uucmujc huin'it co yjugypijcy ma y'o'cy. ⁴² Ti xyquexy ïch ajcxy ayuc ngapxhuäcxpi ma mayjäy ajcxy etz nidiy'ajt adipyich ajcxy co Dios Jesús ti pidägy mij'ane'mbi ma yi juugypit etz ma yi ögypi. ⁴³ Nañ jadu'n jecy'ajty tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcaxhiyb ñimiydac ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy co tüg'óciy je jäy ajcxy pñjaty mibijc je Cristo, Dios huinmecxiib ajcxy ypocy.

Je Espiritu Santo ycidacy ma je ca'pi ajcxy yjudiojäyity

⁴⁴ Yam anajty Pedro ycapxyñi co je Espiritu Santo ñidigüyi ycödigiüyi ajcxy nidüg'óciy huidijaty y'amido'ijt Pedro y'ayuc. ⁴⁵ E je judío mibijcpidijc ajcxy tübi anajty miin müd Pedro, ooy ajcxy jihuiy huinmay co Dios quejx Espiritu Santo ma je jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity, ⁴⁶ co midoy ycapxcixy müd huingbi ayuc, etz cömaygixy jäymejtzcixy Dios. ⁴⁷ Chi Pedro yminañ:

—¿Nej ca' jada' y'óyity co ñibedipy ajcxy huidibi Dios ti ymóoyigixy je yEspiritu Santo jadu'n nej ïch ajt xymooyim?

⁴⁸ Chi Pedro ni'ane'mdiy huen ñibejtcixy ma Huindzin Jesucristo yxi. Huin'it ajcxy Pedro cohuanüy huen hui'my tüg xii mejt xii müd je' ajcxy.

11

Pedro yajmüdmüydacy jim Jerusalén nej anajty ti ytuñiyi ti yjadyii

¹ Je apóstoles ajcxy etz je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty ajcxy jim Judea, midoy ajcxy ayuc co nijëjity jäy huidi ca' yjudiojäyity ti anajty ajcxy cöbijciy Dios y'ayuc. ² E co Pedro yhuimbijty Jerusalén, chi nijëjity judiojäy ajcxy oiy Pedro, je' ajcxy huidibi tzachmijpidaaccixp judiojäy ycostumbre jadu'n nej ajcxy tiy'ajttüygixy ymang. ³ Je' ajcxy nimay Pedro:

—¿Na'amy co oy ti mgo'ixiiy jäy ajcxy huidi ca' yjudiojäyity, etz ti mgay m'ügy müd je' ajcxy?

⁴ Chi Pedro nimiydactay tüg'óciy jadu'n nej anajty ti yjaty, chi yminañ:

⁵ —Jim ïch anajty Jope nDios'ojadatyich. Chi nhuin'ijxyich jadu'n nej tüg mij poob huit chooñ tzajpjoty, cidägy ma ïch nhuinduu, xóchity anajty ma midaax ytaatz. ⁶ Co nmimijhuägüich n'ixa'ñich ti jäy jüby, chi n'ijxyich may iyujc, jüby iyujc midaaxpi yci' ytecy, jüby ahua'nbi iyujc, jüby tza'ñ, etz joon. ⁷ Chi nmidooyich tüg ayuc huidibi xyñimaaybich: “Pedro, pidig, yaj'ög yi iyujc etz tzüdz.” ⁸ Chi n'adzooyich: “Ca' Huindzin, com caminaabi ndzüchich iyujc huidibi ca' ñigo'adücyity judiojäy ajcxy tzüdzipy.” ⁹ Chi mimetz'ocpi tüg ayuc tzajpcixy xyñimäyich: “Huidi Dios ti yajhuäch, ca' huaad mdijy co ca' y'oychü'tznity.” ¹⁰ Tugüg'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigüyñi tzajpjoty. ¹¹ Huin'it xyñimiiñich je quexyöybi nidugüg, chooñ ajcxy jim Cesarea. ¹² Chi je Espiritu xyñimaayich, co min n'ocnecixich müd je' ajcxy, ca' ma ni ti nhuinmayipyich. Müd nicxyich nidugüg nmigügtijcich. Chi ïch ajcxy ndigüy ma je jäy ytiç. ¹³ Je codijc xyajmüdmüydacich co je' anajty ti huin'ixy tüg ängel ma ytiç, ñimäyii: “Quex mdumbi ajcxy jim Jope huen nicxy yajtzoongixy Simón huidibi jäy ytiçy Pedro, ¹⁴ e je' xyajnimähup nej jëbi Dios m'alma xyajnidzoocip, miich etz tüg'óciy mjñ mdijc mjuugy-migüg.” ¹⁵ Co Jesús y'ayuc ngapxhuäcxtzondaacich, chi je Espiritu Santo ñidigüyi ycödigiüyi je' ajcxy. Tim jadu'n nej xyñidigüyim xycödigiüyim je jayijp'atypi. ¹⁶ Huin'it njäymejtzcöodyich nej je Huindzin Jesús yminañ: “Janch Juan, je Bautista, jäy yajñibejt müd ni, e Dios jäy ajcxy y'adigihuiyb yjottigihuiyb je Espiritu Santo.” ¹⁷ Pen Dios ti ymóyii je jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity tü'ciy müd huidibi ïch ajt ti xymooyim co nmibijcim Jesucristo. ¿Ocjactim pin ïch co Dios nmidzip'adiybich?

¹⁸ Je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén, co ajcxy midoy Pedro y'ayuc, chi ajcxy y'amonday. Chi ajcxy Dios jäymejch cömay, chi ajcxy yminaangixy: “Dios jadu'n ti yminañ co je' ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity jëbi yjothuimbijtcixy, jigix Dios ymóhuüyb jugy'ajtin huinixiibi.”

Antioquia jäy ymidoo ajcxy Dios y'ayuc

¹⁹ Taabi jäy yaj'o'cy Esteban, chi jäy ajcxy ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty Jesús yjäy jim Jerusalén. Chi nijëjity ajcxy yqueecy, nicxy ajcxy jim Fenicia ñaaxjot, etz jim Chipre, etz jim Antioquia. E capxhuächy ajcxy je oybi ayuc ma jadyii judiojäy, ca' ajcxy jac ni pin yajnimay. ²⁰ E nijëjity mibijcpidijc huidibi jim anajty ajcxy yconaaxip ycogájpip Chipre etz Cirene, chi ajcxy ñicxy jim Antioquia. Chi yajmüdmüydacy ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc müd griegojäy ajcxy. ²¹ E je Huindzin Dios ooy ypubejti je' ajcxy, e ooy mayjäy ixmajch je jibic-huinmañ etz mjidpidaaccixy yi Huindzin Jesús ytiy'ajt.

²² Co je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén midoogixy jada ayuc, chi ajcxy quejxy Bernabé jim Antioquia. ²³ Co Bernabé jim yja'ty, chi ijxy jadu'n nej Dios anajty oy'ajtin ti tuñ, chi oy yjotcugüy je Bernabé. Chi capxhuiy tüg'óciy co huen ajcxy janch cixyot huinjot cuyduuni yi Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ²⁴ Com Bernabé oyjäy je' anajty, e ooy mijpidägy Dios

y'ayuc etz ooy müidity je Espiritu Santo jotjoty huinma'ñyoty. Ymüid je' ycapxhuñin ooy mayjäy mijpidacy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

²⁵ Co jadu'n yjajti, chi Bernabé oy ixtay Saulo jim Tarso, e co paty, chi müdmüñ Antioquía. ²⁶ Jadu'n yjajty jim ajcxy y'ijty tüg jimajt, yaj'ixpijccixy je mayjäy huidibi ajcxy jipjtigiyiy je Jesús y'ixpijcin. Jim Antioquía oga'n yximoy cristiano, je jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesús.

²⁷ Huin'it tiempo nijëjity tiy'ajtnajtzcapxñybi chooñ Jerusalén ñicxy ajcxy jim Antioquía. ²⁸ Tüg huidi anajty yxi Agabo ytinay'ahuñiy mayjäyoty, e chi je Espiritu Santo yajcapxi, e yminañ co mijyuu anajty ñaxcidäga'ñ huindu'ñybi naaxhuiñ. E janch jadu'n yjajti taab anajty Claudio y'ane'my. ²⁹ Huin'it je mibijcpidijc ajcxy jim Antioquía pidacy ajcxy yhuinma'ñ co quexaangixy pubëjtin ma ymigügtijc ajcxy huidi tzinaayb jim Judea, jadu'n nej pubëjtin pin tim yega'ñ. ³⁰ E jadu'n ajcxy tuuñ. E je meeñ tübi anajty ymucy yajmiguejxy ajcxy je Bernabé etz Saulo ma je mibijcpidijc tungmüidpi jim Judea.

12

Co Jacobo y'o'cy etz co Pedro yajpujxtijctigiyi

¹ Huin'it tiempo je rey Herodes yajmajtzi nijëjity Jesús yjäy, e chi yajtzaachytuuni. ² Chi ni'ane'mdiy huen yaj'ögyii müid espada je Jacobo, je Juan y'uch. ³ Co je rey nejhuiy co je judiojäy ajcxy jadu'n ooy jäygidaaccixy, chi ymajtzi Pedro nañ jadu'n. Hue' jadu'n yjajti xijjoty, je xii mina tzajcaagy caaygixy huidi ca'pi vlevadura müidity. ⁴ Co Pedro yajmajch, chi yajpidacy pujxtigoty. E chi je rey ane'my co huen midaaxpicy soldado ajcxy cuend'adyi, tügpicyjaty midaax soldado ajcxy. Hue' anajty je rey ti huinmay xinaaxy anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäy agujc. ⁵ Pedro jüby anajty pujxtigoty janch oy cuend'aty. E je mibijcpidijc janch Dios mibijctzodiñb anajty ajcxy müid Pedro ycixpi.

Dios y'ángel yajpidzimy Pedro pujxtigoty

⁶ Huin'it coodz ma ca'ni anajty yximüy, ma je Herodes anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäyoty com jabom, Pedro maab anajty, e soldado agujc ajcxy cíxoch tecyxoch anajty müid cadena, e jadügpicy soldado ajcxy pujxtijc'aguy anajty ajcxy ycuend'aty. ⁷ Chi janch timetiini yHuindzin Dios tüg y'ángel ñaygüexici ytinäy ma Pedro yhuinduu, e je pujxtijc yaj'aniday. E chi je ángel tijyüxcy Pedro ma ycaach, chi yajmäyhuijy, e nimay:

—Pidig mic'amy.

Chi je cadena ycädäy ma Pedro yci'. ⁸ Chi je ángel nimay Pedro:

—Ñayhuiñi, yajtigi' mgig.

Co Pedro yajtigiyyday ycig, chi je ángel ñimaayi:

—Yajtigi' mjocxhuit, e pajamgich.

⁹ Chi Pedro pujxtijc pidzimy axam ma je ángel, ni ca' nejhuiy pen janch anajty huidibi je ángel tummy, hue' jihuiy jadu'n nej ycumäy. ¹⁰ Chi ñajxy ajcxy ma tügpicy cuend'ajtpi, mic'amy ajcxy mimetzpi ninajxy. Co ajcxy yjäty ma mijpujxtijc aguu, ma mijtuba', chi je' ci'm'ahuaach. Chi ajcxy ypidzimy. Ti anajty mijyöyigixni co je ángel ixmajtzn Pedro. ¹¹ Huin'it Pedro yhuinma'ñymejch, chi yminañ:

—Jadachambi njihuiyibich co janch jada' co je Huindzin Dios ti quexy y'ángel, e yi' ti xyñihua'ñich ma Herodes, etz jadu'n nej tüg'öciy judiojäy ajcxy anajty xytuna'ñich.

¹² Co Pedro yjot yhuinma'ñ ymejch, chi ñicxy ma María ytijc, je Juan ytaj, je Juan huidi jäy ytijy Marcos, ma anajty ajcxy jim mayjäy tügmucy y'ijtcixy Dios mibijctzoogixy. ¹³ Co Pedro tijc'aguu cojxnocy, je tiba'y'amybi, chi tüg töxy'anäg ypidzimy huidi anajty yxi Rode, ixa'ñ pin je' tijc'aguu cojxnocy. ¹⁴ Co oy yögmidooy co Pedro je' anajty, chi ca' ytijc'aguu yaj'ahuaach. Jëyi co poyigy ñicxy tigoty co anajty tzachjotcücijty, nigapxy co Pedro je' anajty ma tijc'aguu.

¹⁵ Chi je jäy ajcxy nimay Roda:

—Mloocñyib jada' müich.

Chi je töxy'anäg y'adzooy co janch je' anajty. E je jäy ajcxy yminaangixy co ca' yi' yjëjity, hue' jada' Pedro y'ángel.

¹⁶ Yam Pedro anajty tijc'aguu tzachcojxnocy co ajcxy yaj'ahuaach, chi ajcxy ijxy, chi ajcxy ooy chigiy yjihuiy. ¹⁷ Pedro cümüid ytiy'ajtyejcy co huen amoñ ajcxy. Chi yajmüidmydacy nej je Huindzin Dios anajty ti yajpidzimyijc pujxtigoty. E nimay ajcxy co huen nicxy yajmüidmydägy jada je Jacobo etz jacjadyii mibijcpidijc.

Chi Pedro ñicxy huingbi cajp.

¹⁸ Co yximüy, huin'it soldadtijc ajcxy ooy ytigiy huambi jihuiybi huinmay'ahuidijty, com ca' nejhuiyigixy nej je' anajty ti ytunyii ti yjadyii müid Pedro ycixpi. ¹⁹ Chi Herodes ni'ane'mdiy huen nicxy yaj'ixtäy Pedro. E co ca' yajpaty, chi pijctzoy tiy'ajt ma soldado ajcxy huidi anajty Pedro ti ycuend'adyii. Chi ni'ane'mdiy huen ajcxy nicxy yaj'ögyii. Chi Herodes chooñ jim Judea, chi oy chinaydaccipy jim Cesarea.

Herodes y'ögy

²⁰ Herodes janch ymijotmätpy anajty je jäy huidibi tzinaayb jim Tiro etz Sidón. Chi je Tiro etz Sidón jäy ajcxy ñaygapxi nej jëbi huingohuägihuaangixy je rey. E ymimadac ajcxy co migapxy je Blasto je miytungmüdpí maabi rey Herodes ytiyc. E chi ajcxy pijctzoy co huen tzip cixy naxy, com co ajcxy xijc mooc jim anajty yajtzoongixy ma rey ñaaxjot. ²¹ Chi Herodes agaptujcy tüg xii, chi je reyhuít yajtigiiy, chi ñhaydac paty ma yçótuçtac, chi migapxy ajcxy je jäy. ²² Chi je mayjäy ajcxy ytiigiiy mic capxp miydaacp, chi ajcxy yminaangixy:

—Jada jäy huidibi capxp, ca' jada yjäyity, jadu'n yi' nej tüg dios!

²³ E huin'itiiy Huindzin Dios y'ängel yajpa'mbejty Herodes, com ca' anajty huindzigiiy cömay je Dios. Chi y'o'cy, ting je' tzüztayyi.

²⁴ Je Huindzin Dios y'ayuc miijic'idichpy anajty jäy, e yajcapxhuäcxp anajty hueñyitmma'ámyity.

²⁵ Co Bernabé etz Saulo ajcxy ytungmay jim Jerusalén, huin'it chooni ajcxy jim ymüdnicyx hudibi anajty yxii Marcos.

13*Bernabé etz Saulo yajtzondaaccixy ytung huidibi ajcxy pátip*

¹ Ma je' ajcxy huídí miipidacp Jesús jim Antioquía, jim anajty jadyii huídí Dios y'ayuc yaj'ixpijcp anajty, etz nañ huidibi tiy'ajt najtzcapxiyib. Jim anajty Bernabé etz Simón, huídí anajty ajcxy ytiyep el Negro, etz Lucio huídí tzoon Cirene ñaaxjot, etz Manaén huídí tüg yeectac müd Herodes, huídí ane'm jim Galilea, etz Saulo. ² Tüg xii ajcxy ñayyöümüjcgixy jaygay jay'ügy Dios ojadajtcixy. E chi je Espiritu Santo ñimaayi:

—Huen pidáacigich ajcxy Bernabé etz Saulo ahuing jigix ajcxy ytunipy ma je tung tiibi nyajnihuohuiyich.

³ Chi ajcxy yjacDios'ojadajty etz yjac'ayuu'ajty, e chi je jäy ajcxy cínixajy Bernabé etz Saulo, e chi ycapxycixy müd je' ajcxy.

Je apóstoles ajcxy capxhuäcxixy Dios y'ayuc jim Chipre

⁴ Chi jada' je Espiritu Santo yquejxi Bernabé etz Saulo huen nicyx Seleucia, e jim ajcxy ybarcotigiiy nicyx ajcxy jim Chipre mejy agujcpi. ⁵ Co jim ajcxy yja'ty ma barco yjättac huídí yxii Salamina, chi ytiigiiy Jesús y'ayuccapxhuäcxp ma je judíojäy ajcxy naymujctac. Tzooñ je Juan anajty nañ jadu'n je' anajty Bernabé etz Saulo pubéjtip. ⁶ Huídijttay ajcxy ma je naax mejy'agujcpi, e yja'ty ajcxy ma je cajp huídí yxii Pafos. Jim ajcxy paty tüg judíojäy huídí anajty yxii Barjesús, hue' je' anajty huíyjjäy, e ñaydijyii anajty co Dios ytiy'ajt najtzcapxiyiyi, e ca' anajty yjanchity. ⁷ Je huíyjjäy ooy müd ñaymigüg'adyii anajty je huídí ane'm jim, hue' anajty yxii Sergio Paulo. Je Sergio Paulo ooy anajty ycohuinma'ñity, ooy y'ixpicyity. Chi ni'ane'mdiy co huen nicyx yajtzonyii Bernabé etz Saulo. Com je Sergio Paulo anajty midoohuaani je Dios y'ayuc. ⁸ Je huíyjjäy, huídí nañ jadu'n yajtijp Elimas, midziptzoñ Pablo etz Bernabé, e tücci'y capx'aduga'ñ ca'ydi je gobernador ymbicy. ⁹⁻¹⁰ Chi Saulo, huídí nañ jadu'n yajtijpy Pablo, müd je Espiritu Santo huindixcepejty je huíyj jäy, e nimay:

—Ooy miijicjajtyity müich, ooy m'anijity, mujcu' müich xy'ung'ajtp, ooy mmidzip'aty pinjaty oyjot oyhuinma'ñ müd! ¿Mina m'ixmadza'ñ nej mdzachyajtigoya'ñ je Huindzin Dios ytiy'ajt? ¹¹ Jadachambi je Huindzin Jesús yxhachytunaamb, e mhu'i'mip huíintz, etz ni ca' je ximbi tzojic m'ixipy.

Chi je huíyjjäy mic'amy yhu'i'my huíintz coodz, chi ixtay pin oc-huítznicyiib com ca' anajty y'oc'ixxni. ¹² Co je gobernador jadu'n ijxy, chi miipidacy Jesús y'ayuc, e chi ooy jihuüy huinmaay nej Pablo nimiydägy je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

Pablo etz Bernabé yajpátcixy jim Antioquía etz Pisidia

¹³ Chi Pablo etz ymigügtijc ajcxy müd ybarcotigiiy, chi ajcxy nicyx Perge ma Panfilia ñaaxjot. Chi Juan puyöyduutni Pablo etz Bernabé, e chi nicyxni Jerusalén. ¹⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy jim Perge oyja'tcixy jim Antioquía ma Pisidia naaxjot. Sábado xii ajcxy ytiigiiy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac, chi ajcxy ixtactay. ¹⁵ Co ñecycapxtay ma Moisés ñecy etz Dios y'ayucnajtzcapxiyibi ñecy, chi je naymujctac huindzin quejxy ayuc ma Pablo ajcxy, ñimaayi:

—Migügtijc, pen mmüd ayuc tiy'ajt müd jäy ycxipi jëbi cham myajnimäy ajcxy.

¹⁶ Chi Pablo ytinayigy, yci' müd ytiy'ajty yecy co huen amoongixy, e nimay ajcxy:

—Midoogix, müich Israel jäy ajcxy, etz huídí Dios yajmij'ajtp. ¹⁷ Je Israel jäy Dios huin'ijxy ñich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty etz yajyucpejty ajcxy miçho'n co anajty ajcxy jim yjactzinäy Egipto ñaaxjot. Chi ajcxy yajpidziimni müd Dios ymic'ajt. ¹⁸ Dios je' ajcxy mihuindinay huixchigüipx jimijt jim miigtiduum. ¹⁹ Je Dios huixtuçt it naax cajp yajtigoy huídí anajty jim tzinaayb Canaán ñaaxjot, etz yajmoy je naax ñich'ajt nmij'ap nmijteedy

jecy'ajty jigix ajcxy jim chinähuipy. ²⁰ Midaax migo'px jahuixchigipx majc jimijt Dios mic'ajt mooy juez ajcxy huen ane'myii Israel jäy ixti mabaad Samuel je Dios y'ayucnajtzcaxxiyb ytungbjiycy. ²¹ Huin'it ajcxy tüg rey pijctzoy huidi ane'miib ajcxy. Chi Dios yajreytigüy Saul huidi tuun huixchigipx jimijt. Je Saul yteedy hue' je' anajty yxii Cis, hue' je' anajty Benjamín y'ap y'oc. ²² Chi Dios tungbjiycy Saul e yajreytigüy David, chi Dios yminañ: "Ti nbaadyich David, Isai yamang, tüg yédyjc huidibi cuydundähuipy nej nidmzocycich." ²³ Ma David y'ap y'oc Dios yajniibjiycy Jesús, jigix nihuänipy yajniidzögipy je Israel jäy ajcxy, jadu'n nej anajty jécyip Dios yaj'ahuaniiy ajcxy. ²⁴ Ca'ni anajty Jesús miñ co Juan, je Bautista, capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je Israel jäy ajcxy, nimaaygixy co copicy huen jothuimbijtcixy ma Dios, e huin'it jébi ñiibéjtcixipy. ²⁵ Co anajty Juan y'o'cin huingon, chi yminañ: "Ca' ñch njéjity je Cristo, jadu'n nej mminaangixy. Jayijp ti nmiñich, jac'axam miina'ñ je Cristo; jacmic'ajt miid je' ca'ydi ñch. Ca' xypaadyich nicxy yi' ycighuin nguejich."

²⁶ Chi Pablo yjacminañ:

—Migüjtjc, Abraham y'ijx y'oc etz pinjaty yajmij'ajtp Dios, Dios ti xyajniguexy jada ayuc nej ajcxy jébi m'alma nidzoocin paady. ²⁷ Je jäy ajcxy huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jerusalén etz tungmiidpi ajcxy, ca' ajcxy nejhuüy pin je' anajty je Jesús, ni ca' anajty huinjihuüyigixy y'ayucnajtzcaxxiyb; ajcxy y'ayuc huidibi anajty yajcapxp ma ajcxy ñaymujctac huindög sábado. E je' ajcxy ci'm yajpocycäy Jesús, e cuyduñ nej anajty ajcxy yjaybétyity ma Dios ñecy. ²⁸ Oy ajcxy ca' paty pocy nej yaj'occiixipy Jesús, chi ajcxy nibijctzohuüy ma Pilato co huen nicxy yaj'ögyii. ²⁹ Co je jäy ajcxy cuydunday jadu'n nej anajty yjaybétyity ma Dios y'ayuc miid je' ycixpi, chi ajcxy yajminajcy cruudzcixy, etz oy yajnaaxtigüygixy. ³⁰ E Dios je Jesús yajjugypjic co anajty ti y'ögy. ³¹ Chi canaag'oc ñayguéxiyo'ci ma ymigtigtjc huidi anajty ti ymiidhuididyii co choon Galilea ñicxy Jerusalén. Jadachambi yi' je' ajcxy huidi tiy'ajt yejcpy ma je jäy ajcxy.

³² Je oybi ayuc ñch miich ajcxy nyajmiidmiydacpy cham, huidi Dios yajnimay ñch'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty. ³³ Je oybi ayuc ti Dios cuyduñ cham ma ñch'ajt co yajjugypjicy Jesús co y'o'cy. Jadu'n yi Dios y'ayuccoaaaybi jaay jecy'ajty ma je huindö necy mimitzpi ma Dios jadu'n yminañ: "N'ungich cham ti nyajjuugypicyich." ³⁴ Miid jadyaabi ycixpi co Dios ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy, jigix ñiñcx ca yhuindigooyipy jadu'n anajty jaybétyity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n yminañ: "Nmöhuaamyich miich ajcxy je conücxin huidibi nyajniimaayich je David." ³⁵ Paady nañ jadu'n Dios y'ayuccoaaaybi jaayjadüg'it, ma ymina'ñ: "Ca' Dios a'ixiy nicxy y'ung ñiñcx yhuindigooy, je y'ung huidibi miid huädz jot huinma'ñ." ³⁶ Com janch co je David Dios huin'ijxy, jigix ane'mipy yi' yjuogy ymigüg ajcxy. E co ytung yajmay, chi y'o'cy, e je' y'alma ñaybaatti miid je y'ap yteedy y'alma, e je' ñiñcx huindigooy je'. ³⁷ Je Jesús huidibi Dios yajjugypjic ca' je' ñiñcx yhuindigooy. ³⁸ Migüjtjc, jébi mnejhuüyigixy, co je pocyhuinmeecxin yaj'ihuäcxy yajcapxhuäcxy miid Jesús ycixpi. ³⁹ Miid je' ycixpi pinjaty mibijcp ti ypocyyajhuinmeecxcixy huidibi Moisés yley anajty ca'p pocyhuinmeecxin jecy. ⁴⁰ Nayguend'ájtigix, ix xyajcidacejtcix je mij ayo'n jadu'n nej Dios y'ayuccoaaaybi jaay jecy'ajty co Dios jadu'n yminañ:

⁴¹ Midoogix ñch n'ayuc, miich ajcxy nixiicpi yajxiicpi, nay'adzigiüyigixy, ix m'alma myajtigooygixy. Com ñch Dios ndumybich tüg mijhuinma'ñ ma miich ajcxy mxii mdiempo. May miich ajcxy ca' mmibigipy, oy pin xyjayajmiidmiydáaccixipy.

⁴² Co Pablo ajcxy ypidzimy ma yi' judiojäy ñaymujctac, chi je jäy huidibi ca' yjudiojäyity nimay je Pablo co huen nañ jadu'n yajmiidmiydägüyb ma je jadügpi sábado. ⁴³ Co ajcxy yöyhuäcxni ma nayyöymujctac may judiojäy etz mayjäy huidi ca' yjudiojäyity huidibi jijptigüy je judiojäy y'ixpijin, panicxy ajcxy je Pablo etz Bernabé. Pablo etz Bernabé capxhuüy ajcxy co huen panicxcixy je tiy'ajt jadu'n nej Dios tübi tuñ may'ajt miid jäy ycixpi, e ca' ajcxy ixmadziy.

⁴⁴ Co sábado yxii paty, chi jäy ñayyöymujci jahuenjaty cajp jäy ycanicxtay co anajty tzachmidoohuaangixy Dios y'ayuc. ⁴⁵ Ca' anajty ajcxy yjotcücjity co je judiojäy ajcxy ijxy je mayjäy. Chi ajcxy ooy yjot'ambijccoty ni'ojüygixy etz nimaaygixy oy ni nej Pablo. ⁴⁶ Chi Pablo etz Bernabé ytiigüy miccapxi yminañ ajcxy:

—Copicy anajty co ñch miich nyajnimähuipy Dios y'ayuc yajijp. Com ca' mgöbigaangixy Dios y'ayuc, e co ca' mnaybidáacigixy tudägy ma jugy'ájtin miid huinixiibi, nicxyich n'ocyajnimäy ajcxy Dios y'ayuc huidibi ca' yjudiojäyity. ⁴⁷ Com jadu'n xy'ane'myich ajcxy yi Huindzin Jesús, e xyñimaayich ajcxy:

Ti ñch miich nbidägy jadu'n nej tüg tixxin jajin ma tüg'öcy naaxhuñyibi jäy jigix myajne-jhuñhuipy ajcxy je nidzoocin jiguembaad huindu'my naaxhuñ.

⁴⁸ Co ajcxy jadu'n midoy huidibi ca' yjudiojäyity, chi ajcxy ooy nigü yjotcügüy, e chi ajcxy yminandacy co je Huindzin Jesús y'ayuc ooy anajty y'öyity. E may ajcxy mibijcy huidibi anajty Dios ti yajniidzögüy co paatip jugy'ájtin huinixiibi. ⁴⁹ E jadu'n jim yajcapxhuäcxy

Jesús y'ayuc ma je jimbi naax cajp. ⁵⁰ E je judíoJay ajcxy minaygapxi nijëjity töxyjäydijc ajcxy tudägypi huídibi Dios yajmij'ajtp, etz je mijjäydijc, e je' ajcxy müd mibidigy Pablo etz Bernabé co pahuojpquëgaangixy ma jejimbi naaxjot. ⁵¹ Chi Pablo etz Bernabé ycëg huinhuojpy, je' je' tiy'ajtp co ca' jäygidacy ajcxy nej jäy anajty ytungixy. Chi ajcxy ñicxni jim Iconio. ⁵² E je' ajcxy huídibi mijpidaacp Jesús ooy anajty ajcxy yjotcujcity. E ymüid anajty ajcxy je Espiritu Santo ma yjot yhuinma'ñ.

14

Pablo müd Bernabé jim Iconio

¹ Jim Iconio Pablo etz Bernabé ytiigy ajcxy yquipxyi ma je judíoJay ñaymujctac, e oy yajxon ajcxy capxhuäcxy Jesús y'ayuc. E may judío etz griegoJay ajcxy ymibijcy. ² Je judíoJay ajcxy huídibi anajty ca' ymibijccixy nigapxcoty ni'ojiygoty ajcxy huídibi ca' yjudíoJayity huen je cajp jäy ajcxy mijotmädi py je mibijcpidijc. ³ Müd jada ycixpi Pablo etz Bernabé yhuim'y je' ajcxy jecy etz capxhuäccixy ajcxy Dios y'ayuc huinmic jotmic etz je Huindzin mijotcujc'ajtcixy ooy, e mooyi ajcxy je mic'ajt jëbi ajcxy pa'mjäy yajtzögipy etz mijhuinma'ñ tungixy huídibi ijxpejt'ajtp ma Dios ymic'ajt. ⁴ E je cajpJay mejtzcipy je' anajty ajcxy, nijëjity ymijpidacpy ajcxy yi judíoJay, etz nijëjity ymijpidacpy ajcxy je Dios y'ayuccapxhuäcxi. ⁵ Chi nijëjity judíoJay etz huídibi ca' yjudíoJayity ñaygapxi müd tungmüidpi co mijotmätcodaangixy etz tim tzaagögäzdaangixy Pablo etz Bernabé. ⁶ Co Pablo etz Bernabé nejhuüi, chi ajcxy yqueecy ñicxy ajcxy jim Listra etz Derbe jim Licaonia, e majaty naax cajp huíd huin-duy'agonbi. ⁷ Jim ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy huaad y'alma nüzzoocin paatcixy majaty cajp huingtonbi.

Tzaagätzcixy Pablo jim Listra

⁸ Jim Listra anajty tüg yëydijc iñäy tecyma'tpi, caminaabi anajty yöy, com jadu'n anajty yma'xung'aty. ⁹ Je tecyma'tpi amido'ijtpy anajty Pablo y'ayuc, e Pablo ijxpy anajty co ymüid mibijcin nej jëbi chögy. ¹⁰ Chi Pablo mic nimay:
—Tinaayig.

Chi je tecyma'tpi tüg tipy ytinaygugüy, e chi ytiigy yöyb. ¹¹ Co je mayjäy ajcxy ijxy nej Pablo anajty pa'mjäy ti yajtzögy, huin'it ajcxy ytiigy huambi jihuüybi müd Licaonia ayuc chachminaangixy:

—iDios ajcxy jadu'n nej jäy ti ycidaaccixy ma iich ajt!

¹² Yminaangixy co Bernabé je' anajty Júpiter, e je Pablo je' anajty Mercurio, com je' anajty capxp. ¹³ E je Júpiter teedy huídibi anajty tumb jim ma je Júpiter chajptijc cajppäbi, mimiñ toro ajcxy etz pijy. E je teedy müd je jäy ajcxy yhuindzighuaangixy etz ojadadaangixy anajty Pablo etz Bernabé, yaj'ögaangixy je toro ajcxy. ¹⁴ Co Pablo etz Bernabé nejhuüi, ca' ajcxy jäygidacy nej jäy anajty ajcxy y'ididzaangixy, chi ajcxy ci'm yhuit agädzäy, e ytiigy ajcxy mayjäy'agujc yam chachminaangixy:

¹⁵ —yëydijctijc ajcxy! ¿Nej co jada jadu'n m'idüitzcixy? Nañ jadu'n iich ajcxy jäyity, jadu'n nej müich ajcxy. Paady iich ajcxy ti nmingixy ma müich ajcxy mgajp jigix ajcxy m'ixmadzipy jada jadu'mbi huinma'ñ huídibi ca' choobaady ma Dios. E mijpidaaccixp je Dios juugypi huíd oyduñ tzajp etz naaxhuüiybi, je mejy etz tüg'öciy tijaty ya n'ixim. ¹⁶ Jecy'ajty Dios ixmajch je jäy ajcxy huen tungixy nej tzojccixy. ¹⁷ Oy Dios anajty jayecy tiy'ajt co je' Diosity, jatuñ jadu'n yi oybi müd müich ajcxy ycixpi. Dios yi' yajtuub etz yecy oybi cosecha e xymooyim mijcajee huíd ngaayim n'uucim e xyajjotcugüyim.

¹⁸ Oy anajty Pablo jadu'n jadim tzachnimaangixy, ca'p ajcxy mimadacy co yi jäy ajcxy ca'p yaj'óccixipy je toro co anajty yhuindzighuaangixy.

¹⁹ Huin'it xii nijëjity judíoJay yja'ty, chooñ jim Antioquia etz Iconio. Chi ajcxy yajnimay je mayjäy co huen midziptzoongixy Pablo etz Bernabé. Chi mic'amy je mayjäy midziptzooñ Pablo etz cögäch ajcxy. Hue' ajcxy tijy ti anajty yaj'öccixy. Chi ajcxy oy ixjugucy cajppa'. ²⁰ Chi je apóstoles ajcxy jübigixy je Pablo, chi je' ypidigy, e ñicxy jadüg'oc cajpjoty. Com jabom Pablo etz Bernabé chooñ, ñicxy ajcxy jim Derbe.

²¹ Co Pablo etz Bernabé jadu'n capxhuäcxy je Jesucristo y'ayuc oybi jim Derbe, chi mayjäy ajcxy mijpidacy Jesús. Chi Pablo etz Bernabé ajcxy yhuimbijty Listra, Iconio, etz Antioquia. ²² Jim ajcxy jotmicmigapxy je mibijcpidijc ajcxy, e capxhuüiy huen tügijp mibijccixy Dios y'ayuc, nimaangixy:

—Co ndigihuaanim ma Dios y'ane'my copicy co nyajnáxim may ayo'n. ²³ Cajp cajp majaty mibijcpidijc yajpaady jim Pablo etz Bernabé yajnibijcy nijëjity yëydijctijc huen nigohuajc'ajtcixy je jäy ajcxy huídibi mijpidacp Jesús. Co anajty ti yajnibijcy je' ajcxy huídibi nigohuajc'adipy, chi jaygay ajcxy y'ijty etz Dios mibijctzoy müd je' ajcxy ycixpi.

Pablo müd Bernabé yhuimbijtcixy Antioquia jim Siria naaxjot

²⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy ajcxy Pisidia oy ajcxy yja'ty jim Panfilia. ²⁵ Chi Pablo etz Bernabé Jesús y'ayuc capxhuácxi jim Perge, chi ajcxy ñicxy jim Atalia. ²⁶ Chi ajcxy jim ybarcotigüy ñicxcixy jadüg'tecy jim Antioquia ma anajty ajcxy ti yajñibigüy Dios chójcin müid je tung huidibi anajty ti yajcixcixy. ²⁷ Co ajcxy yja'ty jim Antioquia, chi ajcxy huoomujcy je jäy ajcxy huidibi anajty mijpidaacp Jesús, e yajmüidmüydactay tüg'óciy nej anajty Dios ti ytuñ müid je' ajcxy ycixpi, nej anajty Dios ti yaj'ahuäch je tü'aa nej huaad mibicy ajcxy je huidibi ca' yjudiojäyity. ²⁸ Pablo etz Bernabé jít ajcxy ooy jim jecy müid je mibijcpidijc ajcxy.

15

Mibijcpidijc ñayyöymujci ajcxy jim Jerusalén

¹ Je huin'it tiempo nijëjity jäy huidi tzoon Judea yja'ty ajcxy jim Antioquia, e ytigüy yaj'ixpijcp ma ajcxy je huidibi mijpidaacp Jesús, yminaangixy: "Pen myajñidzögamy ajcxy yi m'alma, copicy co ajcxy myajtiy'ajttihuijy jadu'n nej Moisés y'ane'my." ² Chi Pablo etz Bernabé ñaymidziptzongooti ajcxy müid huidi anajty ajcxy tzomb jim Judea, e ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi. Chi jada' yajñibejti Pablo etz Bernabé etz jacjadyii mibijcpidijc huen nicxy ajcxy Jerusalén yajtiydigüy ma je apóstoles ajcxy etz huidibi ajcxy nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén.

³ Je mibijcpidijc huidibi anajty ajcxy jim Antioquia oy ajcxy tujijphuohüy Pablo etz je' ajcxy huidi nicx müid Pablo. Chi Pablo etz müid yjajmüidtiyc ajcxy ñicxy, e ñajxy ajcxy Fenicia ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Yajmüidmüydaaccixy je mibijcpidijc cajp jadu'n nej jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity ti yjothuimbijtcixy etz yajmij'adaangixy Dios. E tüg'óciy mibijcpidijc ooy ajcxy jäygidacy je Pablo y'ayuc.

⁴ Co Pablo etz Bernabé ajcxy yja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc ajcxy cöbijci je apóstoles ajcxy, etz je' ajcxy huidi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. Chi Pablo yajmüidmüydactay nej anajty Dios ti ytuñ müid je' ajcxy. ⁵ Chi nijëjity fariseojäy, tübi anajty mibijccixy Jesús, ytinayigy ajcxy juntijoty, e yminañ ajcxy:

—Copicy co huen yajtiy'ajttiy je jäy huidibi mibijcp Jesús huidi ca' yjudiojäyity, e copicy nyaj'ané'mim co huen ajcxy Moisés ycotüjcin cuyduuni.

⁶ Chi ñayyöymujci je apóstoles ajcxy etz huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, co capxyöyaangixy je fariseojäy y'ayuc nej yhuimip. ⁷ Ca' ajcxy tzojc ñay'ayuc-huinjihuiyi, chi Pedro ytinayigy yminañ:

—Migügtijc, mnejhuüyb ajcxy co jayhuin Dios ti xyhuin'ixyich ma müich ajcxy, jigix nyajñimähuibich jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity je Jesús ytiy'ajt oybi nej ajcxy y'alma nidzocin paadipy. ⁸ E Dios huidi nejhuiyb jäy yjot yhuinma'ñ yxaj'ixxich je tiy'ajt co yejcy Espíritu Santo ma yi' ajcxy nañ tim jadu'n nej ytuñ ma ñich ajt. ⁹ Dios tü'ciy ytuñ müid ñich ajt etz müid yi' ajcxy, müid co yi' ajcxy mibicy Jesús paady Dios yajhuaatz ajcxy yjot yhuinma'ñ. ¹⁰ Jadachambi, ¿nej co ca' mhuinjihühuaangixy mibigaangixy nej Dios ytuñ müid huidibi ca' yjudiojäyity? ¿Ney co adzpj myajñihuidzaangixy je costumbre huidi ni ñich ajt ni n'ap ndeedy ca' ti mimadägy nicxy cuydundaaygixy? ¹¹ Janch ñich ajt nmibijcim co müid je may'ajt huidi Jesús ti tuñ müid ñich ajt ycixpi ti nbaatim n'alma ñidzocin. Nañ tim jadu'n je' ajcxy huidi mibijc Jesús huidi ca' yjudiojäyity ypaat y'alma nidzocin müid je may'ajt huidi Jesús ti tuñ.

¹² Huin'it je jäy ajcxy y'amonday, y'amido'ijtcixy nej Bernabé etz Pablo nimydaaccixy nej anajty Dios ti tuñ müid yi' ajcxy, jadu'n nej ajcxy ti yajtzögy pa'mjäy müid Dios ymic'ajt, etz jac tijaty mijhuinma'ñ huidi ti tuñ ma yi' jäy ajcxy huidi ca' yjudiojäyity. ¹³ Co Pablo etz Bernabé ajcxy müydactay, chi Jacobo yminañ:

—Migügtijc mido'mbijcigich ajcxy ñich n'ayuc. ¹⁴ Simón Pedro ti xyajmüidmüydaacim nej Dios may'ajt ti tuñ oga'n ma huidibi ca' yjudiojäyity, co huin'ixy huidi yi' yjäy'adaanip ma yi' ajcxy. ¹⁵ Quipxy jada ñaybadyii müid huidi je Dios y'ayucnajtzcaxüyb je jecy'ajty ycojay, ¹⁶ co jadu'n yminañ:

Co anajty jadu'n ti y'ocjadyii, chi nhuimbidiyich ya naaxhuñ. Nyaj'oyihuibich jadüg'oc je naax cajp huidi David anajty y'ane'myb huidi anajty ti y'octigooybi jadu'n nej tüg tijc huidi ti yciday. Ma David y'ap y'oc nyaj'a'oyihuibich jadüg naax cajp, jadu'n nej jäy ytiyc cojy huinjemybi.

¹⁷ Jigix jacjadyii jäy y'ojadadipy ajcxy yi' Dios. Nañ jadu'n je' ajcxy huidi ca' yjudiojäyity, huidi ñich njäy'adaanip.

¹⁸ Jadu'n je Huindzin Dios jécyp jada tiy'ajt jadu'n yejcy.

¹⁹ Chi Jacobo yjacminañ:

—Paady ñich jadu'n nmina'ñich co ca' huaad n'amayiyim ajcxy huidi ca' yjudiojäyity huidi ajcxy ti mijpidägy Dios. ²⁰ Hue' janchtiy tzoc nijayiyim co ajcxy ca' tzüdzäpy huidi jäy yajhuindzigiyb ídolos, etz ni ca' huaad migapxcixy huingbi töxyjäy, etz ni ca' huaad tzützcixy iyujc huidijaty jäy yöc-huüidy, etz ni ca' huaad jüxcixy tijaty iyujc ñipy. ²¹ Jecy'ajty ixti

chamni tüg tüg cajp, ji pin #hua'cxp capxhua'cxp Moisés yley majaty nayoöymujctac naag naag pocxinxii.

²² Chi je apóstoles ajcxy etz je huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, müd tüg'óciy Jesús yjáy pidacy ajcxy yhuinma'n co huin'ixaangixy nijéjity jáy ma je' ajcxy etz quexaangixy jim Antioquia quipxyi müd Pablo etz Bernabé. Chi ajcxy yajniibejty Judas, huidi nañ jadu'n yajtijpy Barsabás, etz müd Silas, yéydijctijc huidi ajcxy capxpaadip. ²³ E je' ajcxy yajmiguejxy necy nej anajty ti jaay: "Ich ajcxy apóstoldijc, etz huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, etz nidüg'óciy mibijcpidijc, cham ich ajcxy nguexy capxpcocxin ma ajcxy mibijcpidijc huidi ca' yjudiojáyity huidi ajcxy tzinaayb jim Antioquia, etz huidi ajcxy tzinaayb Siria etz Cilicia ñaaxjot. ²⁴ Ti ich ajcxy nejhuíyich co nijéjity jáy ti xyñicxixy, choñ ma ich ajcxy, ca' ich ajcxy ngötujcin mooy, e xy'amayiygixy jim müd y'ayuc, e xyajhuinma'ñytigoya'n ajcxy, co ajcxy xyñimaaygixy co copicy co myajty'ajttíhuip ajcxy m'ung, etz mbayöyipy ajcxy je Moisés ycötújcin. ²⁵ Paady ich ajcxy ti nmaygápigixy nidüg'óciy co nyajnibedipiyich nijéjity jáy huidi yajpaatp ma ich ajcxy co huen nicxy xy'íxcixy niguipxyi müd nmigügtijcich huidi ooy ndzocoyich, je Bernabé etz je Pablo. ²⁶ Je huidi ajcxy yjagy'ajt ti yoxy ti toogy müd ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi. ²⁷ E jadu'n yam nguexyich ajcxy Judas etz Silas, e yi' ajcxy ci'm xyajmüdmüydägipy tüg'óciy ich ajcxy n'ayuc. ²⁸ Ti je Espiritu Santo huinma'n pidágy ma ich ajcxy nhuinma'n etz ich ajcxy ti nhuinma'n nbidágyich, co ca' nyajniibejty ajcxy tijaty ayuc tzaachypi, jéyi janchty je huidi copícyip. ²⁹ Copicy co ca' ajcxy mdzúdzipy huidi jáy yajhuindzigíyib ídolos, ca' ajcxy ni'py mjíxcixipy, ni ca' ajcxy mdzúdzipy iyujc huidi yöc-huúty ti yögy, e ca' ajcxy mmigapxtigooygixipy huingbi töxyjáy. Pen mgyudundaayb ajcxy jada ané'min, oy anajty mdungixy. E Dios ajcxy xypubedipy xypudigíhuipy."

³⁰ Jadu'n je' ajcxy huidi ti yajquexy nicxy ajcxy jim Antioquia. Jim ajcxy huoomujc je mibijcpidijc, e yajcidigíy ajcxy je necy. ³¹ Co je mibijcpidijc je necy capxy, chi ajcxy ooy yjotcugíy müd je oybi ayuc tíibi anajty ajcxy yajniguexyíi. ³² Com Judas etz Silas hue' je' anajty Dios y'ayucnajtscapxyíybi, paady ajcxy yajjotcugíy jot'amij moy je mibijcpidijc müd je ayuc. ³³ Jecy ajcxy jim yhuácxipy, chi je mibijcpidijc müd ajcxy ycapxycíjxy, yajmihuaníy ajcxy Dios, chi ajcxy yhuimbijnti ma anajty ti choongixy. ³⁴ Chi Silas yhuinma'ñypidacy co anajty yhuí'ma'n. ³⁵ Nañ jadu'n Pablo etz Bernabé íjt ajcxy jim Antioquia, etz müd jac nijéjity ymígügtijc yaj'ixpij'idiítcixy etz capxhuácx'idiítcixy je Huindzin Jesús y'ayuc ytyí'ajt.

Pablo mimetz viaje

³⁶ Ti xii tiempo anajty ñajtnicxíyíni co Pablo nimay Bernabé:
—Jam'ajt nmigügtijc co'ixíyim cajp cajp majaty ti ngapxhuácxim Huindzin Jesús y'ayuc. Ooy njanejhuhua'ñich nej ajcxy yajpaady. ³⁷ Bernabé ymüdmüdmüdaamy anajty je Juan huidi yajtijpy Marcos. ³⁸ E je Pablo ca' a'ixíy co müd nicxip Juan, com ti anajty y'ocpuyöyduútibi jim Panfilia, e ca' anajty ti yjacmüdyajtyüoyii je tung. ³⁹ E ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuúyíi miñ xyipy. Chi Bernabé midnicxy Marcos e ybarcotigíy ajcxy, chi ajcxy ñicxy jim Chipre. ⁴⁰ E je Pablo abicy huin'íjxy Silas huidi anajty müd ñicxa'n. Chi je mibijcpidijc müd ycapxycíjxy, chi chooni ti anajty je mibijcpidijc yajmihuaníyíi Dios, ⁴¹ chi ñajxy jim Siria ñaaxjot etz Cilicia ñaaxjot jot'amijmooy je mibijcpidijc.

16

Timoteo mijhuácepty je Pablo etz Silas

¹ Chi Pablo etz Silas yja'ty ajcxy jim Derbe etz Listra. Jim ajcxy paty tüg jáy huidi anajty yxi# Timoteo huidi anajty mijpidaacp Jesús. Judiojáy anajty ytaj'ajtp, e griegojáy anajty yteedy'ajtp. Je' ytaj nañ ymibijcxy anajty Jesús. ² Je jáy ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús jim Listra etz jim Iconio ooy anajty oy nimydaaccixy Timoteo. ³ Pablo ooy jatzojcy co Timoteo ycajáy müd'ajti. Chi Pablo yajty'ajttíyíi Timoteo, jigix ca' ymijotmädiyib je judiojáy huidi anajty ajcxy jim tzinaayb, com tüg'óciy ajcxy nejhuíy co griegojáy teedy'adyíi. ⁴ Cajp cajp ma anajty ajcxy ñaxy yajmüdmüdaaccixy ajcxy je mibijcpidijc je cötujcin huidi je apóstoles ajcxy, etz huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén. ⁵ Je' ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús cajp cajp nígi anajty yjotmicpíjccixy, etz mijpidaaccixy Dios y'ayuc, etz ñimayí'idiítcixy jabom jabom.

Pablo yhuin'íjx tüg Macedonia jáy

⁶ Je Espiritu Santo ca' a'ixiy nicx capxhuácxixy Dios y'ayuc jim Asia ñaaxjot. Paady ajcxy huingduum ñicxy yajyöyñajxy ajcxy Frigia ñaaxjot etz Galacia ñaaxjot. ⁷ Chi ajcxy jim yja'ty ma Misia ñaaxtíiba'n. Chi huinmay co ñicxa'n ajcxy Bitinia ñaaxjot. E je Espiritu yajnejhuíy ajcxy co ca' yi' tzocy co jim nicxixipy. ⁸ Chi ajcxy jüyöyñajxy Misia ñaaxjot, chi ajcxy y'idacy jim Troas. ⁹ Chi Pablo cumájyoty huin'íjxy tüg yéydijc, huídibi yconaaxity anajty Macedonia, ytinay'ahuíy ma Pablo yhuinduu, e ycohuaníyíi, ñimáyií: "Tun may'ajt nicx jim Macedonia,

e jim xyhubedipy iich ajcxy.”¹⁰ Co Pablo jadu'n huin'ijxy cumäyoty, chi iich ajcxy n'ixtay barco huidi nicxamb jim Macedonia. Nhuinjihuüy iich ajcxy co jim Dios xyquéjxcixyich jigix jim ngapxhuäcxibich Jesucristo ytiy'ajt je oybi nej jëbi ajcxy alma nüdzoocin paadipy.

Pablo etz Silas jim Filipos

¹¹ Chi iich ajcxy nbarcotigüy jim Troas nicxy iich ajcxy tüyi ma naax mejy'agujcpi huidibi anajty yxi Samotracia. Chi com jabom ajcxy nja'tyich jim Neápolis. ¹² Co iich ajcxy jim ndzooñ, chi iich ajcxy nicxy jim Filipos. Filipos hue' je' romanojäy ycajp. Je' je' cajp jac mijpi ma je Macedonia ñaaxpa'. Jim iich ajcxy nhuäcxijpy jecy. ¹³ Tüg sábadó nicxy iich ajcxy cajppa', mihungon tüg mijni, ma anajty judiojäy ajcxy müdity Dios ojadjattac. Chi iich ajcxy n'ixtacy jim, e ngapxhuäcxich ajcxy Jesús y'ayuc ma je töxyjäydjic ajcxy huidi jim anajty ajcxy ti yömujccixy. ¹⁴ Je Lidia anajty y'amido'ijtp. Hue' je' anajty Lidia ycgajpity jim Tiatira, e ytocpy anajty ucy huit oy jatypi. Lidia yajmij'ajtpy anajty Dios, e je Huindzin Dios yajyungüy: yjot yhuinmañ, jigix amido'idipy nej Pablo Dios y'ayuc capxhuäcx. ¹⁵ Je Lidia niibejt müd tüg'óciy yjuugy ymügüg, chi iich ajcxy xycohuanüy, e xyñimáaygixich:

—Pen minamb ajcxy co nmibicyich je Huindzin Jesús, miin jattaaccix ma iich ndjic.

Chi ooy xycohuanüy iich ajcxy, ixti cooni jim xyajhu'i myich ajcxy.

¹⁶ Jadu'n yjajti tüg tecy co iich ajcxy anajty ñicxy ma Dios ojadjattac, chi iich ajcxy nbaty tüg tumbi töxy'anäg mañ'ajt müdpi huidi ooy ytiygapxy. Ymüid anajty yhuindzin ma ytuñ, e je' yhuindzin ooy anajty ymeeñybaaty co je töxy'anäg ytiygapxy. ¹⁷ Je töxy'anäg ypanicxy chach yam Pablo etz iich ajcxy yminañ:

—Jada yëydjic Dios tzajpjtopy ajcxy ymidumyb. Capxhuäcx ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej jëbi iich ajt n'alma nüdzoocin paady.

¹⁸ Canaag xi jadu'n iich ajcxy yxchach'amayüy. Co Pablo chijpin, chi yhuäc-huimbijty nimay je mañ'ajtmüdpi:

—Müid Jesucristo yxi n'ane'myich, pidzim ma jada töxy'anäg.

Tim huin'itiy je ca'oybi yajyöduuty je töxy'anäg.

¹⁹ Co je töxy'anäg yhuindzin jadu'n ijxy co ca' y'ocmeeñybadaani, chi müd je' ycixpi ajcxy majch Pablo etz Silas, e yajnicxy ajcxy ma je tungmüdpi ma je' ajcxy y'agujtjic. ²⁰ Co ajcxy jüiby müdja'ty ma je tungmüdpi, chi yminañ:

—Jada yëydjic ajcxy judiojäy jada, nigoo ajcxy ñaax yajmäty ycajp yajmäty, ²¹ etz yaj'ixpicy ajcxy costumbre huidi ca' huaad iich ajt ngöbjicim, e nihuaad ngatuunim, com hue' iich ajt romanojäy.

²² Chi je mayjäy ajcxy müddziptzoon Pablo etz Silas, e je tungmüdpi ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajniñeñ yaj'ixjeñ huen yajhuojpcixy müd matz. ²³ Co ajcxy huojptay, chi pidacy ajcxy pujxtigoty, e ane'my ajcxy pujxtijc huindzin co huen cuend'ajtcixy yajxon. ²⁴ Co je pujxtijc huindzin ypaati je cötujcin, chi pidacy Pablo etz Silas jac jüiby öc'am, e chi ajcxy ixmajch co'adzity ytecy ma je quipy huidi yxi cepo.

²⁵ Chi jadu'n yjajty mijcuctz anajty, co Pablo etz Silas chach Dios ojadjatcixy chach huin'igixy yi Dios, e jacjadyi machyjäy chach amidoo'ijtcixy. ²⁶ Chi timitiini uyx huinxijty pujxtijc poch. Chi y'ahuuatztat je pujxtijc agi', e y'adzittuttay je cadena ma tüg'óciy machyjäy. ²⁷ Chi oy ymähuijy je pujxtijc huindzin. Co jadu'n ijxy ac'ahuädz pujxtijc aguu, chi yajpidzimy y'espada ñayyaj'óga'ñiyi anajty. Com hue' anajty tijy ti je machyjäy yqueectäy. ²⁸ Huin'it Pablo mic'amy migapxy je pujxtijc huindzin nimay:

—Ix nej mnayduuni, cheeby ajcxy nidüg'óciy.

²⁹ Chi je pujxtijc huindzin pijctzoy jin, e ytigüy poyigy pujxtigoty, janch tziyuuy müd tzigi'ñ. Chi ycoxtinay'ahuüy ma Pablo etz Silas ajcxy yhuinduu. ³⁰ Chi yajpidzimy Pablo etz Silas, e yaj'amidooy:

—Huindzin, çti iich jëbi nduñ jigix nüdzoocin nbáadibich?

³¹ Chi je' ajcxy minañ:

—Mibic Huindzin Jesús etz mbaadipy nüdzoocin, miich etz m'ungdöxyjic.

³² Chi ajcxy yajnimay je Huindzin Jesús y'ayuc tüg'óciy pinjaty anajty jim ma je pujxtijc huindzin ytjic. ³³ Mijcuctz je pujxtijc huindzin puji je Pablo ajcxy chaachi'au, e chi je pujxtijc huindzin ñiibejtay ajcxy müd y'ung ytöxyjic. ³⁴ Chi je pujxtijc huindzin yajnicxy Pablo etz Silas ma ytjic, yajcaay yaj'uucy ajcxy. Ooy anajty ajcxy yjotcujcity nidüg'óciy, com ti anajty mibijccixy Dios.

³⁵ Com jabom je mijtungmüdpi quejxy mutztungmüdpi jim ma pujxtijc huindzin müd cötujcin huen najtzmadziyigixy Pablo etz Silas. ³⁶ Chi je pujxtijc huindzin nimay Pablo:

—Ti je tungmüdpi quexy cötujcin co jëbi nnajtzmadziyich miich ajcxy. Nicxcix jotcujc.

³⁷ Chi Pablo migapxy je mutztungmüdpi, e chi nimay:

—Romanojāy ñich ajcxy. Yi cajptungmüdpí ti xyhuopyich müid matz mayjäy agujc, ni ca' jayijp ti xytýduñich, e ti xypidägyich pujxtigoty. ¿Nej co jadachambi xyñajtmadzihua'ñich ameechi? Ca' jadu'n y'óyity. Huen mijtungmüdpí ci'm miñ xyajpidzimgingich ñich ajcxy.

³⁸ Chi je mutztungmüdpí cijx nimíydactäy ma mijtungmüdpí tüg'óciy Pablo y'ayuc. Chi ajcxy ñay'adzigiñi co nejhuiy co Pablo etz Silas hue' je' anajty ajcxy romanojāy. ³⁹ Chi je mijtungmüdpí ñicxy ci'm oy capxjotcidägy je Pablo etz Silas. Chi yajpidzimy pujxtigoty, e pijctzoy may'ajt huen huingduum ñicxcixni. ⁴⁰ Co Pablo etz Silas ypujxtijcpidzimy, chi ajcxy ñicxy ma Lidia ytijc. Jim ajcxy jadu'n ijxy mibijcpidijc, e jot'amijmoy ajcxy. Chi ñicxcixni.

17

Jim Tesalónica yjajti ooy capxy ayuc, ca' nay'ayuc-huinjihuhui

¹ Pablo etz Silas ajcxy ñajxy Anfípolis, etz Apolonia, chi ajcxy yja'ty Tesalónica. Jim anajty judíojäy ajcxy tüg ñaymujctac. ² Com jadu'n anajty costumbre müidity, Pablo ñicxp anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac sábado xii. E tugüig sábado xii jim capxy miydacy müid je' jim Tesalónica. ³ Hue' anajty müid miydaaccixy jadu'n nej jaybecyity ma Dios ñecy co Cristo copicy ayo'n yajnaxtähuip, e chi y'ógiy, huin'it yjugypigipy. Chi Pablo ymíñañ:

—Je Jesús huídibi y'ayuc ngapxhuäcxibich, je' je' je Cristo.

⁴ Nijéjity judíojäy ymibijc ajcxy e mijyöybejty ajcxy Pablo etz Silas. Nañ jadu'n may griegojäy huídí anajty Dios yajmij'ajtp, etz maytöxyjäydijc huídijaty oy ymijpidaacni ymijñicxpejt etz mibijc ajcxy Pablo etz Silas y'ayuc. ⁵ Je judíojäy huídí anajty ca' ymibicy, yjotmätcoty ajcxy. Huomujcy ajcxy amügy jäydijc etz jibic jäydijc, etz naax cajp yajmättay, anejptuuti agojxtuuti ajcxy Jasón ytijc'aguu tzach'ixtaaygixy Pablo etz Silas. ⁶ E co ca' ajcxy paty Pablo etz Silas, chi ajcxy majch Jasón etz jacjadyii mibijcpidijc. Adzjp ajcxy yajñicxy pahujch pajugujcy ajcxy jim ma cajp tungmüdpí. Yam chachmínaangixy mic:

—Jada jäy ajcxy je' huídí tzachyahuinma'nydigooyb tüg'óciy naax cajp, nañ iyabaad ajcxy ti ymüingixy. ⁷ Jada Jasón ti Pablo etz Silas jim yajjättägy ma ytijc, tüg'óciy ajcxy müiddzíp'adyii je César huídí ane'mb, ymínaangixy co ji jadüg rey, je' je' je Jesús.

⁸ Co jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yajyumígy yaj'oxigy cajpjäy etz je tungmüdpí ajcxy. ⁹ Chi Jasón etz ymigütijc yajmeefeyecy, chi najtmadzihy ajcxy.

Pablo etz Silas jim Berea

¹⁰ Co oy ycodziy mic'amy yi mibijcpidijc yajpidzimy ajcxy cajpjoty Pablo etz Silas, e quejxy ajcxy jim Berea. Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy ñicxy ma judíojäy ñaymujctac. ¹¹ Jim Berea judíojäy ajcxy yjacmüid oyjot oyhuinma'ñ, ca'ydi judíojäy ajcxy jim Tesalónica. Je Berea jäy ajcxy ycöbije ajcxy Jesús y'ayuc ymüid oyjot oyhuinma'ñ. Jabom jabom ixtaaygixy ma yjaybeyity ma Dios y'ayuc pen janch jadu'n ymíñañ nej Pablo yaj'ixpicy. ¹² May judíojäy ymibijcy etz may griegojäy huídibi ooy ymijpidaacni nañ jadu'n ymibijcy, töxyjäydijc etz yéydijctjc. ¹³ Co yi judíojäy jim Tesalónica nejhuiy co Pablo nañ jadu'n Dios y'ayuc capxhuäcxí jim Berea, chi ajcxy jim ñicxy, etz yajyumígy yaj'oxigy je cajp jäy ajcxy. ¹⁴ Mic'amy ajcxy, je mijpidaacpi Jesús, yquejx Pablo mic'amy, huen ñicxy jim ma mejypa'. Chi Timoteo etz Silas yjac-hui'my ajcxy jim Berea. ¹⁵ Je huídibi ajcxy Pablo jaymüid'ajt ymüidñicxy, müid ñicxy ajcxy ixti cooni yja'ty jim Atenas. Huin'it ajcxy yhuimbijty müid tüg ayuc co huen Timoteo etz Silas ñicxy minaybadyii Pablo jim Atenas janch mic'amy.

Pablo jim Atenas ahujxy Silas etz Timoteo

¹⁶ Co anajty Pablo ahuixy je Silas etz Timoteo jim Atenas, ooy anajty ytajy ymay co ijxy nejhuiy co je cajp müid ooy may quipychech, tzaadzech, etz oori oyduñ huídí ajcxy dios'ajtpy. ¹⁷ Paady Pablo nimíydacy Jesús ma yi judíojäy ñaymujctac müid je judíojäy etz jacjadyii jäy huídí Dios miyaaxp ojadajtp. E jabom jabom müid miydaaccixy pinjaty y'oymujcp cajp cujc. ¹⁸ Nijéjity ixpicytijc ñay'ijxquípixigixy y'ixpijcín müid Pablo. Jim huídibi ni'ixpiñiyb epicüreo ixpijcín, etz cham huídí ni'ixpiñiyb estoico ixpijcín. Chi ajcxy nijéjity ymínaangixy:

—¿Ti jada jada' ajt xyajñimaayim jada yéydijc capxymaaybi?

Chi jadyii ymínaangixy:

—Hue' jada ycapxhuäcxyp huingbi dios y'ayuc.

Jadu'n ajcxy ymíñañ co Pablo nimíydacy Jesús etz jadu'n nej jäy yjugypicy huídijaty ti y'öccixp. ¹⁹ Chi ajcxy müidñicxy Pablo ma je it ma je ixpicytijc ñaymugyii huídí anajty yxii Areópago, chi ajcxy Pablo nimay:

—¿Nej jébi njátcixich jada jemybi ixpijcín huídí müich mmímimb? ²⁰ Com ti ñich müich xyajñimaaygich ayuc ca'pi yhuinjuhuiñity, e nejhuihuaamyich ajcxy nej yhuimbizimy tüg'óciy jada ayuc.

²¹ Tüg'óciy Atenas jáy etz nañ jadu'n huیدی ajcxy jim adzinaayb, ca' anajty ni ti tungixy, jëyi nigooobi amido'ijtcixy etz miydaaccixy jemybi ayuc tıy'ajt.

²² Huin'it Pablo ytinayıgy mayjäy agujc jim Areópago, e yminañ:

—Atenas jäy, n'ijxypich co miich ajcxy ooy myajmij'ajtcixy canaagnax huیدی miich ajcxy mdios'ajtpy. ²³ Com ti xii ya n'ixyich canaagnax huیدی ajcxy m'ojadajtpy, chi ti nbaatyich tüg altar ma jadu'n yjaayıty: “Je Dios huیدی ca' pin ix'y'adyii.” Je Dios huیدی miich ajcxy m'ojadajtpy, e ca' ajcxy m'ixy'adyii, jada je' huیدی nyajnimaaayb ajcxy.

²⁴ Je Dios huیدی oyduñ naaxhuıñybi etz tzajp etz jac tıjaty, yi' je' nihuindzin'ajttayb tüg'óciy. Je Dios ca' chinäy ma tzajptıjc huیدی jäy ajcxy cojpy. ²⁵ Dios ca' ni ti yajtigoy'ity huیدی naaxhuıñyjäy jamöhuaanıp. Dios yi' yejcp jugy'ajtin etz huیدی nxejim, etz tüg'óciy tıjaty.

²⁶ E tügpi ni'py tügpi jot ti yaj'oyıy tüg'óciy yi jäy, jigix huen tızinaaygy huıdu'my naaxhuıñ. Dios tıy'ajt yejcp nej xii tiempo yöyipy, e ma jäy jëbi huaad chinaaygy, ²⁷ jigix ixtäaygıxy Dios, jadu'n nej jıhuıy ixtaaygıxy tondäy xajtäy, com ca' je' jiguemıty ma iich ajt nidüg nidüg. ²⁸ Dios ycıxpi iich ajt ndzinaayim nyücxim etz nji'ajtim, com jadu'n minañ miich ajcxy mboeta, huیدی iıy yajcoj: “Dios iich ajt xy'ung'ajtim xy'anäg'ajtim.” ²⁹ Pen Dios iich ajt xy'ap'ajt xy'oc'ajtim ca' huaad nhuınma'n nbidaacim co Dios yjadu'ñıty nej oori oyduñ, plata oyduñ, etz tzaadzech quıpychech huیدی jäy ti yaj'oyıy müd yci'mhuınma'n. ³⁰ Dios ca' müdity jıtcöduuyb je jäy chuuhıınma'n tıibi ñajxni. Jadachambi ane'mb Dios hueñytimma'amyıty huen jäy ajcxy jıthıımbıjtcıxy. ³¹ Com ti Dios yajnihuınmayıy tüg xii mina tıyduna'n yi naaxhuıñybi jäy müd je yëydıjc huیدی ti huın'ıxy, jada tıy'ajt Dios ti yaj'ıxy yajnejhuıy tüg'óciy jäy co ti yajjugypıcy Jesús co y'o'cy.

³² Co ajcxy jadu'n midoy co yi öcpi yjugypıgy, chi niñejıty ytıgy nıxiicpi yajxiicpi. Chi jacjadyıi yminaangıxy:

—Huaad iich ajcxy n'amıdo'ıdıpyıch miich m'ayuc mina anajty jadüg'oc.

³³ Chi Pablo jim chooni ma je' anajty ajcxy. ³⁴ Chi niñejıty jäy ypadzooni huیدی anajty ti mıbcy Pablo y'ayuc. Ma je' ajcxy jim anajty tüg jäy huیدی anajty yxii Dionisio, yi' je' anajty tungmıd jim Areópago. Nañ jadu'n tüg töxyjäy huیدی anajty yxii Dámaris ypadzooni, etz jacjadyıi jäy.

18

Chi Pablo ñıcxı jim Corinto

¹ Co jada jadu'n ytunı yjajtı, chi Pablo chooni jim Atenas, ñıcxı jim Corinto. ² Jim minaybaati tüg judıojäy huیدی anajty yxii Aquila, Ponto anajty ycocajpıty, namja'tni anajty müd ytöxyıjc Priscila. Jim anajty ti chongıxy Italia ñaaxjot, jëgıxpi co je mij'ane'mbi, Claudio, pidacy cötujcin co huen tüg'óciy judıojäy pidzimdaaygy jim Roma. Chi Pablo oy cocapxıy Aquila. ³ Aquila etz Priscila ytung'ajtpy anajty cochactıjcxuuyı, com nañ cochactıjcxuuyb anajty Pablo, paady Pablo jim yhuı'my müd je' ajcxy. Chi ajcxy tú'cıy ytuun. ⁴ Tüg tüg sábado xii Pablo ñıcxı ma je judıojäy ajcxy ñaymıjctac yajmıdmiydaaccıxy Jesús y'ayuc ytıy'ajt etz capxjotıdaaccıxy judıojäy etz nañ huیدی ca' yjudıojäyıty.

⁵ Co ajcxy Silas etz Timoteo yja'ty jim Corinto, choon ajcxy Macedonia, chi Pablo adügıjıpy ytıgyıy ayuccapxhuäcxpi ma judıojäy ajcxy co Jesús je' je' je Cristo huیدی je' ajcxy chach'ahıjıxyp. ⁶ E je judıojäy ajcxy ytıgyıy jıtm'a'tpi, tzıpcapxpi ahua'ngapxpi. Chi Pablo yhuıt huınxıjty, je' je' tıy'ajt co puyöydüdaani ajcxy, e chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy müd ngı'mbocy ajcxy myajtıgıy'a'n yi m'alma. İich ca' ti pocy nmıdıdıyich ma miich ajcxy. Cham ñıcxı Dios y'ayuc ngapxhuäcxıch ma huیدی ca' yjudıojäyıty ajcxy.

⁷ Chi Pablo yöybojtıni ma judıojäy naymıjctac, chi ñıcxı ma Justo ytıjc. Justo ooy anajty Dios miyäxy ojadaty, e ymıd anajty ytıjc mıhuıngon je judıojäy ñaymıjctac. ⁸ E Crispo, je judıojäy ñaymıjctac huındzin, ymıbjıc je' je Huındzin Jesús y'ayuc ytıy'ajt, müd tüg'óciy y'ung y'anäg, yjuogy ymıgüg. Nañ jadu'n niñejıty Corinto jäy co midoy Jesús y'ayuc, chi mıbjıcy e ñııbejty ajcxy. ⁹ Chi je Huındzin Dios nımay Pablo cumäyjoty:

—Ca' mdzıgı, capxhuäcx'adıtz n'ayucıch, e ca' mni'amoñ. ¹⁰ Com iich miich nbubedıpy, ca' pin jot müd'adıpy ñıcxı nejıaty xıtuñy. İich may iich ya nmıdıty jäy ma jada cajp.

¹¹ Chi Pablo yhuı'my jim Corinto tüg jimıjt jacup, yaj'ıxpıcy jäy je Huındzin Dios y'ayuc ytıy'ajt.

¹² Huin'it tiempo co Galıón ygobrnador'ajty jim Acaya ñaaxjot, chi judıojäy ajcxy mıdzıptzoñ je Pablo, yajıncıxy ajcxy ma cötıjctac. ¹³ Chi ajcxy nımay je gobernador:

—Jada yëydıjc tzach jäy yaj'ıxpıjcp co ca' ycopıcyıty yajcuydunıpy Moısés ycötıjcin huیدی jıybety ijtp.

¹⁴ Pablo capxamb anajty co oy yi Galıón nımäy ajcxy je judıojäy:

—Pen yí Pablo ti ytundigooy o mijpocy ti tuñ, huin'it nmijpidägibich miich ajcxy m'ayuc, miich ajcxy judíoäy. ¹⁵ Pen je Cristo y'ayuc etz miich ajcxy mgötujcin myajtzibiyb myajcapxyiyb, ca' ñich huaad nyajtigiyiyich yijiibi huinma'ñ.

¹⁶ Chi je gobernador y'ané'min pidacy co huen judíoäy ajcxy yajpidzimdäyii ma je cötujctac. ¹⁷ Huin'it tüg'óciy griegoäy ma je cötujctac huijtzpidzimmyb je Sóstenes, yí judíoäy naymujctac huindzin, e chi ajcxy cuyj jibijpy huíngoxy jipcojxy ma gobernador yhuinduu, e Galión ca' tuñycenti.

Pablo yhuimbijtni Antioquia, e yajtzondacy midugügpi viaje

¹⁸ Jac-huäcxijp Pablo jecy jim Corinto. Chi yhuinma'ñypidacy co chonaani. Chi ycapxycijxni müd je mibijcpidijc, e chi ybarcotigiyñi ñicxni jim Siria ñaaxjot. Ñicxni quipxyi müd Priscila etz Aquila. Jim Cencrea, ca'ni anajty ybarcotigiyi, Pablo yajcöme'px cödz'a'm co anajty cuyduñ yhuandaacín. ¹⁹ Co ajcxy yja'ty jim Efeso, chi Pablo ñay'ixmajtz ajcxy müd Priscila etz Aquila, e ñicxy ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac. Chi müdmidyacy je judíoäy ajcxy huidi jim anajty ti ñayöymúgigixy. ²⁰ Chi je judíoäy ajcxy jim Efeso cohuanüy co huen jac-hu'i'my, e Pablo ca' a'ixüy co yhu'i'mipy. ²¹ Chi Pablo ycapxycijxni müd je Efeso jäy, chi yminañ:

—Copicy co jim xii nyajnaxa'ñyich Jerusalén, e nhuimbidityich jadüg'oc ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp.

Chi Pablo ybarcotigiyi chooni jim Efeso. ²² Co anajty ti ypättigiy jim Cesarea, Pablo ñicxy Jerusalén co anajty capxocxaangixy je mibijcpidijc, chi mic'amy idaacni jim Antioquia. ²³ Jim hueeni yhuäcxijpy, chi choñ jadüg'oc ñicxy cajp cajp ma Galacia ñaaxjot etz Frigia ñaaxjot jotmicmigapxcixy tüg'óciy yí mibijcpidijc.

Apolos Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Efeso

²⁴ Huin'it tiempo yja'ty jim Efeso tüg jäy huidi anajty yxii Apolos, hue' anajty ycogájpity Alejandría. Ooy anajty oy ayuc capxhuäcxy. E yajxon nejhuidäy Dios y'ayuc huidi jaybety ijtp. ²⁵ Apolos ooy anajty ixpicyity ma Huindzin Jesús y'ayuc e ooy yjotmiccapxy, oy anajty yaj'ixpicy nej je Huindzin Jesús yjajty y'ayoy. Oy jéda'ajty anajty janehuüy nej Juan, je Bautista, jäy ajcxy yajniibejty. ²⁶ Chi Apolos ytigüy capxpi miydaacpi ma je judíoäy ajcxy ñaymujctac janch ni ca' chigiy chöyduñ. Chi co Priscila etz Aquila ajcxy midooy Apolos y'ayuc, chi ajcxy yajnicxy ahuingujc, chi ajcxy oy yajmüdmidyägy jac-huädz Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²⁷ Chi co Apolos anajty ñicxa'ñ jim Acaya ñaaxjot, chi je mibijcpidijc jotmicmigapxy, e pubejty ajcxy. Chi ajcxy nijayüy je mibijcpidijc huidi ajcxy jim Acaya, huen ajcxy cöbigipy yajxon je Apolos. Co Apolos yja'ty jim Acaya ñaaxjot, chi ypubejti ooy pin anajty mibijcp Jesús y'ayuc, com Dios anajty may'ajt ti tuñ ma je' ajcxy. ²⁸ Chi je Apolos oy capxpidzimy mayjäy agujc co ca' yjanchity nej anajty ajcxy judíoäy yhuinma'ñ müdity, co Jesús ca' je' yjéjity je Cristo. Je Apolos jim je' mic'ajt tzachpaady ma Dios y'ayuc ycojaayity co Jesús je' je' anajty je Cristo huidi anajty ajcxy y'ahuixyp.

19

Pablo may mibijcpidijc minaybaati jim Efeso

¹ Jim Corinto anajty Apolos, co Pablo tegyi'm yajyöyñajxy mijyuugjot, chi oy yja'ty jim Efeso. Chi jim paty may mibijcpidijc. ² Chi Pablo y'amidooy je mibijcpidijc:

—¿Nej ti xy'adigüy xyjottigiy je Espíritu Santo taab ajcxy mmibijcy Jesús?

Chi ajcxy y'adzohuimbijty:

—Ni ngamidooyñi ñich ajcxy pen ji Espíritu Santo.

³ Chi Pablo y'amidooy ajcxy:

—¿Ti ñibejtin miich ajcxy mbaad?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je Juan, je Bautista, ñibejtin.

⁴ Chi Pablo yminañ:

—Juan jäy yajniibejt je', je' je' je tiy'ajt co huen jothuimbijtcixy. E nimaaygixy anajty co huen ajcxy mibigipy je Cristo huidi jacmiinamni. Je' je' je Jesús, je Cristo.

⁵ Co jada ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy oy ñibety müd je Huindzin Jesús yxii. ⁶ E co Pablo cinixajy ajcxy, huin'it je Espíritu Santo y'adigiy yjottigiy ajcxy. Chi ajcxy ytigüy capxpi miydaacpi tigachyjaty ayuc, e capxhuäcxy anajty ajcxy Dios y'ayuc. ⁷ Jéy anajty nimajmetz yéydijctjc huidibi ajcxy ñibejt.

⁸ Tugüg po' Pablo jim yhuäcxijpy, e yöydib anajty ma judíoäy ajcxy ñaymujctac capxhuäcxy Dios ytiy'ajt janch huinmic jotmic. Chi capxjotcidägy mayjäy müd Dios ytiy'ajt. ⁹ Nijéjity jotjuuñydijc ca' ajcxy ymibijcy, jéy ajcxy jibic tzachnigapxy Jesús ytiy'ajt ma jäy ajcxy yhuinduu. Chi Pablo puyöyduíteixni. Chi abicy yajnicxy je mibijcpidijc ma tüg escueltijc.

Hue' je' je escuela huindzin anajty yxii Tirano, e jim Pablo Dios y'ayuc anajty capxhuäcxi jabom jabom. ¹⁰ Mejtz jimajt jadu'n jim chachyay'ixpijcy, e tüg'óciy jäy ma je Asia ñaaxjot ymidoday ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, je judíojäy etz huidi ca' yjudíojäyity. ¹¹ E Pablo mayba'mjäy yajtzoocy müid Dios ymic'ajt etz ooy mijhuinma'n ytuñ. ¹² Ixti yajnicxy anajty ajcxy yhuut etz ypaayi huidi Pablo ñinicx anajty ti ypanyii, e yajpaatcixy anajty pa'mjäy, e je' anajty müid choocixy, e nañ je' anajty müid ca'oybi ypidzimy ma jäy ajcxy y'ay yjot.

¹³ Chi nijëjity judíojäy huidi anajty huidijtp tzoymdumbi, huidibi anajty yajpidzimigixyp ajcxy ca'oybi, jayajtzögaañ tüg pa'mjäy müid je Huindzin Jesús yxii co huen yajyöydüdyii je ca'oybi. Chi ajcxy nimaygixy je ca'oybi:

—Hch müich yam nimaayb müid Jesús yxii, je huidi Pablo ycapxhuäcxp, yajyöydüt jada jäy.

¹⁴ Jadu'n anajty y'idüztcixy je Esceva ymang ajcxy, je nihiuxtujcpi ajcxy. Je Esceva hue' je' anajty judíojäy etz nihuindzin'aty teedy'adii. ¹⁵ Co je Esceva ymang ajcxy migapx je ca'oybi, chi je ca'oybi y'adzooy:

—N'ix'atypich je Jesús, e nnejhuuybich pin je' Pablo, e müich ajcxy, ¿mbin müich ajcxy?

¹⁶ Chi je yëydijc huidi ca'oybi anajty müid, ytiçpügüy tüg ma je' ajcxy, ymimadactay je nihiuxtujcpi, e yqueectay ajcxy ma je tiçc nihuädz ixhuädz etz tzaachi. ¹⁷ Tüg'óciy jäy ajcxy huidi anajty tzinaayb jim Efeso, judíojäy etz huidi ca' yjudíojäyity nejhuyday ajcxy, chi ooy ajcxy chigiy e nimiydaaccixy e cómaaygixy je Huindzin Jesús yxii.

¹⁸ E mayjäy huidi mibijc Jesús y'ayuc ooy ajcxy ypocy nigapxtay, jadu'n nej anajty yi jibic mañ'ajt ajcxy ti mi'ijtcixy. ¹⁹ E mayjäy tiibi anajty capxy je mañ'ajt necy yajminday tüg'óciy e no'ctay je necy ma jäy ajcxy yhuinduu. E co ajcxy maymujcy je libro tzou, chi naybaati jada' huixchiguijpx majc mil plata meñi (moneda mexicana naybaati jacnaxy jahuenjaty ycatüg migo'px jamajcmocx tüg mil). ²⁰ E je Huindzin Jesús y'ayuc nigä anajty yhuäcx'idich, nigä ymijtiçiy'idich.

²¹ Co anajty jadu'n ti ytuñyii ti yjadyii, chi Pablo yhuinma'ñipidacy co nicxy cogapxihua'ñ je mibijcpidijc jim Macedonia etz Acaya. Chi anajty yjacnicxa'ñ Jerusalén e jadu'n yminañ co jim chondäga'ñ jadügtecy e ñicxa'ñ jim Roma. ²² Chi quejxy jim Macedonia mejtz je ypubejtpi, Timoteo etz Erasto. Chi Pablo je' yjac-hui'my jecy jim Asia.

Canay'ayuc-huinjihuihuüi jim Efeso müid Dios y'ayuc ycixpi

²³ Huin'it tiempo tzip oy pidicni jäy y'ocuyumigni y'oc'oxigni müid Huindzin Jesús y'ayuc ycixpi. ²⁴ Co je', je plateri huidi anajty yxii Demetrio, yaj'oyi anajty ac plata Diana chajptijc'ung, e jadu'n anajty Demetrio etz jacjadyii jäy oy ymeefybaatcixy müid je ytung. ²⁵ Chi Demetrio huomujcy ymügügtijc je huidi jadu'mbi tung tumb, nimay ajcxy:

—Migügtijc, mnejhuuyb ajcxy co müid jadayaabi tung huidi ich ajt nduunim, jada müid jotcujc ndzinaayim njugy'ajtim. ²⁶ E müich ajcxy m'ijxpy mnejhuuyb co je Pablo chach yaj'ixpijcy co ca' yi' diosity huidi jäy ajcxy yajcojpy. E Pablo ti ooy mayjäy capxjotidägy, canan yaayi Efeso, nañ jadu'n ma tüg'óciy Asia naaxjot. ²⁷ Mij jada xyajtigoyaanim ma ich ajt n'adogii e nañ jadu'n je mijpi dios, je Diana, ytigoyipy, ca' ni pin occapxpaatniçy, je huidi cham mayjäy y'ojadajtpy tüg'óciy ya Asia ñaaxjot etz huindu'my naaxhuiñybi.

²⁸ Co jadu'n ajcxy midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcooty, chi ytigüy ajcxy huambi jihuiyb, chachminaangixy:

—iCömay jada Diana, yi efesiojäy ydiosal!

²⁹ Chi ajcxy yajhuinmänydigoyday je cajp jäy e majch ajcxy je Gayo etz Aristarco, huidi tzoon Macedonia, metz yëydijc, huidi Pablo anajty ajcxy ymüid huidijtpy. Chi je cajpjäy ooy pahuijch pajugujcy ajcxy je Gayo etz Aristarco, yajnicxy ajcxy ma agujctijc huinduu ma jäy ñaymugyii. ³⁰ Chi Pablo yjatigihuaa'ñ jäy agujc, müidcapxa'ñ müidmiydäga'ñ anajty je mayjäy. E je mibijcpidijc ca' ajcxy a'ixiy nicxy jibiy ytigüy. ³¹ Nañ jadu'n nijëjity Asia mijtungmüidpi huidi anajty Pablo müid ñaymigü'adyii, yajnigüejxy ayuc, co ca' huaad ñicxy ma jäy ñaymüçigixy. ³² Je mayjäy tügmucy anajty ijtçixy, ooy anajty yhuaangixy yjihuiygixy, ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiygixy. E je jacmaaybi ni ca' anajty nejhuiygixy ti co chachnaymüçigixy. ³³ Nijëjity jäy huidibi anajty ajcxy mayjäy agujc, je ajcxy yajmüidmydactay je Alejandro ti anajty tuunip jajtjp. Chi je judío jäy ajcxy tijpidzimy je Alejandro ma mayjäy agujc. Chi Alejandro c'imüid tiy'ajt yejcy co huen amongixy. Je' anajty ñigapxtüdamy judíojäy ajcxy. ³⁴ Co je mayjäy nejhuy co je' je' yjudíojäyity, chi ajcxy ytigüy huaambi jihuiybi jahuenjaty ycamejtzhority, yminaangixy:

—iCömay ooy yi Diana, yi Efeso jäy ydiosal!

³⁵ Chi je cajp jaaybi co anajty je jäy ti yaj'amoongixy hueeni, chi ajcxy nimay:

—Efeso jäy, tüg'óciy yi naaxhuiñyjäy nejhuy co jada Efeso cajp yi' cuend'ajtp yi Diana chajptijc, je' Diana huidi ooy ti yajcömay, etz yi Diana ñinicx huidi cä'u tzajpcixy. ³⁶ Ca' huaad ni pin ymina'ñ co ca' yjanchity. Amongix, ca' ti mdüngixipy pen ca' jayijp yajxon mhuinmaaygixy. ³⁷ Com jada yëydijc ajcxy tiibi myajmiingixy, ca' ma ytundigooygixy, ca'

yí' ma ajcxy jibic capxcixy ma miich ajcxy mdiosa Diana. ³⁸ Pen Demetrio etz huidijaty miid ytuñ pen ymiid xñhuin miid pinjaty, paady tungmiidpi etz tiydundac jiiijity. Jëbi nigapxy ma tungmiidpi, jëbi miñ xyipy ñayñgapxtúutigixy. ³⁹ E pen huingbi ayuc huidi miich ajcxy mbijctzooyb, copity jada y'oyihuipy ma jāy naymugyí. ⁴⁰ Ymiid jada ayo'n co nicxy nayyaxñhuim co jāy cham ñaymihuidiyii miid jada ycixpi nej yam ytunyí yjadyi e ni ti ty'ajt iich ajt nganejhuiyim nej nmanaanim pen ji anajty xyaj'amidoohuim miid co jāy cham chachhuaangixy chachjihuiyigixy.

⁴¹ Co jadu'n miydactay, chi ycapxycijxy miid je naymujcpidijc.

20

Pablo ñicxy jim Macedonia etz Grecia

¹ Co je cajp jāy ycapxy'ayuc zeemy, chi Pablo huoomujcy je mibijcpidijc, e jaccapxhuijy ajcxy chi ycapxycijxni, chi chooni Efeso ñicxy jim Macedonia ñaaxjot. ² Cajp cajp Pablo oy co'ixiy je mibijcpidijc jaccapxhuijy ajcxy. Chi Pablo yja'ty jim Grecia ñaaxjot. ³ Chi Pablo yhuäcxijpy jim tugig po'. Jim Grecia Pablo anajty ybarcotigñhua'ñ ñicxa'ñ Siria. Co Pablo oy nejhuíy co judío jāy ajcxy ti yajnihuinmayiyii yaj'oga'ñyíi barcojoty, chi yhuinma'ñybaty co huimbida'ñ tegy'i'm, ñaxa'ñ jadüg'oc Macedonia. ⁴ Pablo mayjāy miid ñicxy, miidnicxy je Sópater huidi anajty cogajp Berea, etz Aristarco, etz Segundo huidi anajty cogajp Tesalónica, etz Gayo huidi anajty cogajp Derbe, etz Timoteo, etz nañ jadu'n Tiquico, etz Trófilo huidi tzoon jim Asia ñaaxjot. ⁵ Co jada mibijcpidijc ajcxy ñicxy jayijp, chi ajcxy xy'ahuixyich jim ma je cajp huidi xii Troas. ⁶ Co xii ñajxtay mina yajcaay je tzajcaagy je huidi ca' miidity levadura, chi iich ajcxy ndzooni jim Filipo barcojoty. Co migoox xñni, oy iich ajcxy naybátatigixy jim Troas. Jim iich ajcxy yhuäcxijpy huixtujc xii.

Pablo co'ixiy je mibijcpidijc jim Troas

⁷ Domingo xii ajcxy ñayyöymujci je mibijcpidijc chajcaagy ytujc-huäcxaangixy, e Pablo anajty ymigiigtijc yjacyaj'ixpijcy. Je' co anajty com jabom chonaani, paady oy ayuc jacyajyoñ ixti ycuyc-hua'cxchumñy. ⁸ Jiiby anajty canaag lámpara ytiicxy ma ajcxy anajty ti yöymujccixy ma tüg cuarto huidi anajty oy ycixity. ⁹ E tüg yeeg'anäg huidi anajty yxii Eutico, ma ventana aguu anajty y'iñāy. Com Pablo jecy oy yaj'ixpijcy, chi je yeeg'anäg ymāymajtzi, e tugiig ñihuijtzpety anajty ycixity je tijc ma ycāy. Chi ajcxy yajpidigy ögy. ¹⁰ Co Pablo yminajcy, chi ñaygixñajaji amineenmujcy je yeeg'anäg huidi anajty ti ycāy. Chi Pablo nimay ymigiigtijc:

—Ca' mdziigiygixy, juugy jada.

¹¹ Chi Pablo jadüg'oc ypejty ma je cuarto cixpi, chi chajcaagy tujc-huäcxy e yajcaay ajcxy, e jadu'n Pablo yjacmiydacy co oy ximñyñ. Chi ycapxycijxni miid je' ajcxy, chi ñicxni. ¹² E je yeeg'anäg huidi anajty ti ycāy, chi ajcxy yajnicxy juugy, e ooy ajcxy yjotcugiy nidüg'óciy.

Choñ ajcxy Troas ñicxcixy Mileto

¹³ Chi iich ajcxy jayijp nicxígy barcojoty jim Asón co anajty jim nyajtzonángixich Pablo, com ti anajty jadu'n miidnayñimáayigixich co je' tegy'i'm anajty ñicxa'ñ. ¹⁴ Co iich ajcxy naybaatti jim Asón, chi Pablo ybarcotigñy miid iich ajcxy. Chi iich ajcxy ñicxy jim Mitilene. ¹⁵ Chi iich ajcxy jim ndzoñ, chi com jabom iich ajcxy najxy mihuingon Quio, comaax iich ajcxy nja'ty jim ma barco jättac huidi anajty yxii Samos. Jim Trogilio iich ajcxy nbocxy, com jabom iich ajcxy nja'ty jim Mileto. ¹⁶ Chi Pablo ca' ñicxa'ñ jim Efeso co ca' yhuäcxiba'ñ jim Asia ñaaxjot, com tzojc anajty yjada'ñ Jerusalén, com jim anajty yajnaxa'ñ Pentecostés xii.

Pablo yajmiidmiydacy je huidibi ajcxy ane'mb je mibijcpidijc

¹⁷ Jim Mileto anajty Pablo, chi capxyñiguejxy huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc huidi ajcxy jim Efeso. ¹⁸ E co ajcxy miñ, chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy mnejhuíyb jadu'n nej iich ti njāy'atyich ma miich ajcxy tüg'óciy je xii je tiempo nej oga'n nja'tyich ya Asia. ¹⁹ Jecy iich ooy ti n'ityich miid miich ajcxy, nduñich ma nHuindzin Jesús ytung miid yung naxy njot nhuinma'ñich, etz miid huinnñ jotmay, etz ti may ayo'n nyajnaxyich ma yi judío jāy ajcxy. ²⁰ Ca' ti n'ixmachich je ngapx'ayuc huidi oyip miid miich ajcxy ycixpi. Ti nyaj'ixpicyich mayjāy'aguyc etz tijc tijc. ²¹ Ti ndiy'ajt yecyich ma judío jāy etz cham ma huidi ca' yjudío jāyity. Nnimaydaayich co huen jothuimbijtcixy ma Dios, etz huen mibijccixy iich ajt nHuindzin Jesucristo. ²² Jadachambi nicxpich jim Jerusalén; adzjp je Espiritu Santo xyquexyich e ni nganejhuyich ti iich jim xyjadamy. ²³ Co iich cajp cajp ma nnicxyich, je Espiritu Santo xyajnejhuíybich co jim Jerusalén jāy ajcxy xypidāga'ñich pujxtigoty etz jim ajcxy xychaachytuna'ñich. ²⁴ Yi jadu'mbi ayuc ca' iich nduñich cuendi, jada njugy'ajtich ca' ti tzoohuity. Jēyi janchty co nyajcixipyich jada tung jotcujc, e nguydunipyich je Huindzin Jesús y'ayuc, je tiibi xyajñibicyich jada tung.

Ngapxhuäcxibich yi oybi Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ müd jäy ajcxy ycixpi.

²⁵ E jadachambi nnejhuüybich co müich ajcxy ma ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc, ca' müich ajcxy xy'ocjac'ijxcixni jadügtecy. ²⁶ Paady cham nnimäyich müich ajcxy, ca' ni ti ngo'adzohuüpyich müd müich ajcxy ycixpi. ²⁷ Com ti ngapxhuäcxyich ma müich ajcxy tüg'óciy je Dios y'ayuc je Dios yhuinma'n. Ni ti ayuc ni ti ytiy'ajt ti ngacoyüchich ma müich ajcxy. ²⁸ Naycuend'ájtigixy ci'm etz cuend'ajtcixy tüg'óciy jäy ajcxy huidi yajmij'ajtp je Huindzin Jesús, jadu'n ajcxy nipaady nej tügpicy cöbixy, etz müich ajcxy huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jadu'n müich ajcxy nipaady nej cöbixy cuend'ajtpi. Je Espiritu Santo ti xyajnbijccixy co mgüend'adipy ajcxy yi Jesús yjäy, huidi ti cojuuy ajcxy ypocy müd yci'mni'py co y'o'cy.

²⁹ Chi Pablo yjacminañ:

—Nejhuüybich co ya ndzoonibich müinip huingbi jäy huidi yajhuinma'nydigoyam mibijcpidijc, jadu'n nej ahua'n iyujc huidi cöbixy tzüdzip. ³⁰ Ji ma müich ajcxy ji jäy yaj'ixpigam anü ma yjapadyi yaj'ixpigipy tiy'ajt oybi jigix yi mibijcpidijc ypanicxiy. ³¹ Naygüend'ájtigixy, mjäymedziy ajcxy jadu'n nej iich tugüg jimijt ti nyaj'ixpicyich xäm tzuum jabom jabom, müd huinnü jotmay ti nyaj'ixpijccixy müich ajcxy nidüg nidüg.

³² Jadachambi iich, nmigügtijcich ajcxy, Dios müich ajcxy nyajpuhuanüyb, nyajmihui'maamyich müich ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej Dios ajt xychojcm xyjihuiyim. Ma Dios y'ayuc müich ajcxy mbaadipy mic'ajt ma yi mibijcin, e mbaadipy ajcxy ti lugar ma Dios quipxy müd ajcxy nidüg'óciy tübi yajhuäch yjot yhuinma'n. ³³ Ni ti iich ti nga'adzoc, ni pin yhuit ymeen huidibi n'ocjediüybich. ³⁴ Müich ajcxy mnejhuüyb co ti nduñich, müd ngi'mgüjich ci'm ti nnaymöyijich huidi nyajmayajtpyich etz nañ jadu'n ti nbubetyich nmigügtijcich huidi iich anajty nmüd. ³⁵ Iich müich ajcxy ti nyajni'ixüygixy nej jébi mdungixy, nej jébi mbubéjtcixy migügtijc huidi pa'm'ijtp, etz huidi tijaty yajmayajtp. Jäymedzi ajcxy je Huindzin Dios y'ayuc co yminañ: “Jacjotcujc je' huidi yejcp, ca'ydü huidibi yajmooyb.”

³⁶ Co jadu'n ycapxtay, chi Pablo ycoxтинay'ahuüy müd je' ajcxy, e mibijctzoy ajcxy Dios. ³⁷ Ytigiüy ajcxy yaaxpi nidüg'óciy, e mineen ajcxy Pablo etz tzücxy. ³⁸ Ooy ajcxy jihuüy nej anajty ti ñimäyigixy ajcxy co ca' yjac'ixüyb ajcxy jadügtecy. Chi ajcxy oy najtzhuohuiy jim ma barco.

21

Pablo ñicxy jim Jerusalén

¹ Co iich ajcxy ngapxycijxy müd je mibijcpidijc, chi iich ajcxy nbarcotigüy, tüiy ñicxy iich ajcxy jim Cos. Com jabom ndzoonich Cos ñicxy iich ajcxy jim Rodas. Chi iich ajcxy ndzoon Rodas ñicx iich ajcxy jim Pátara. ² Jim Pátara iich ajcxy nbaaty tüg barco huidi anajty najxp Fenicia ñaaxjot. Jim iich ajcxy nbarcotigüy jadüg'oc, chi iich ajcxy nnicxni. ³ Chi iich ajcxy mmij'ijxy Chipre je naax me'y'agujcpi, anajty'amy je' yhuümy. Jancixy iich ajcxy Siria ñaaxjot, chi je barco ytigiüy ma yjättac jim Tiro co jim anajty chimydajc yajhuüma'n. ⁴ Jim iich ajcxy nbaty jäy huidi anajty yajmij'ajtp Jesús, chi nmüdhua'cxijpich ajcxy huixtujc xii. Je' ajcxy je Espiritu Santo yajnejhuüy co Pablo ayo'n padañ Jerusalén, paady ajcxy nimay Pablo co ca' huaad jim ñicxy. ⁵ Co huixtujc xiibi yca'pxy, chi iich ajcxy ndzooni. E tüg'óciy mibijcpidijc müd y'ung ytöxyijc oy xytüjjjphuohuüygixyich cajppa'. Jim ma mejypa' ngoxtinay'ahuüy iich ajcxy, chi iich ajcxy nmibijctzoy Dios. ⁶ Huin'ti iich ajcxy ngapxycixni, chi nbarcotigüyñi iich ajcxy e je mibijcpidijc yhuimbijtni ajcxy ma ytijc.

⁷ Co iich ajcxy ndzooni Tiro, chi ñicxy iich ajcxy Tolemaida. Jim iich ajcxy ngapxpcocich je huidi anajty ajcxy mijpidaacp Jesús, e nmüdhui'my iich ajcxy jim tüg xii. ⁸ Com jabom iich ajcxy ndzooni Tolemaida müd Pablo etz pinjaty iich ajcxy anajty nmüd. Chi iich ajcxy nja'ty jim Cesarea. E chi iich ajcxy nicx ma Felipe ytijc, je huidibi anajty capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt je oybi. Je' je' huidi tuun je nihuixtujcpi taabi ajcxy caayin uucin yajhuäcxy jim Jerusalén oga'n. Chi iich ajcxy nhui'my müd je'. ⁹ Felipe midaax anajty ñix müdity, ca'ni anajty ajcxy ypijccixy. E je' ñix ajcxy anajty Dios y'ayucnajtzcaxüyipy. ¹⁰ Ti anajty iich ajcxy jim nhuäcxipy canaag xii co oy yjäty tüg ayucnajtzcaxüyibi huidi anajty yxi Agabo, jim anajty ti choon Judea. ¹¹ Chi Agabo y'oy xycogapxüygixy ma iich ajcxy njättac. Chi Agabo Pablo yhuün huijtzcici, e je' müd ñaygixojtz ñaydecxojtz, chi yminañ:

—Je Espiritu Santo jadu'n minamb co jim Jerusalén jadu'n judíojäy ajcxy cixodzañ tecyxodzañ jada huün yhuindzin, e nañ ciyegañ ajcxy ma huidi ca' yjudíojäyity.

¹² Co jadu'n yajmidoy, iich ajcxy etz je Cesarea jäy ngohuanüy iich ajcxy Pablo co ca' huaad ñicxy jim Jerusalén. ¹³ Huin'ti Pablo y'adzooy:

—¿Nej co myaaxcixy müid ñich ycixpi? ¿Nej ñich müich ajcxy co njot nhuinmañ xyaj'amutzciyi? ñich nayyécibich müid naygixodziñ naydecyxodziñ, nañ jébi n'ogibich jim Jerusalén müid je Huindzin Jesús ycixpi.

¹⁴ Co ca' ñich ajcxy mimadacy nicxy nyajhuí'mgixyich Pablo, chi ñich ajcxy n'amooni, chi ñich ajcxy ñayñimaayi:

—Huen cuyduñ je Huindzin Jesús chojcin.

¹⁵ Co jadu'n yjajti, chi ñich ajcxy ndzonii n'ixiixy e chi ñich ajcxy nicxy jim Jerusalén. ¹⁶ Müid nicxy ñich ajcxy nijéjity mibijcpidijc huidi tzoon Cesarea, e nañ tzoon anajty tüg Chipre jay huidi anajty yxiñ Mnasón, jecyip anajty jijptigiyiññi jada mibijcin e je' ñich ajcxy nicxy xyajjättagaangixy.

Pablo oy cogapxiy Jacobo

¹⁷ Co ñich ajcxy nja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc ñich ajcxy xycóbijcy janch jotcuic. ¹⁸ Com jabom ñich ajcxy nicxy müid Pablo, y'oy ñich ajcxy ngogapxiy Jacobo, e jim anajty tüg'óciy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. ¹⁹ Chi Pablo ymígúgtijc capxocxy, e yajmüidmiydacy ti anajty Dios ti tuñ müid yi' ma yi jay ajcxy huidi ca' yjudiojáyity. ²⁰ Co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy huin'iy jaymejch yi Dios, chi ajcxy Pablo n'amay:

—Migüg Pablo, müich mnejhuüyb co ya canaag mil jay ti mibicy Jesús, e yjactimmina'ñ ajcxy co copicy nguuduunim Moisés ycótujcin je jecyip. ²¹ Ti ajcxy yajmüidmiydägyii co müich mdzachjäyay'ixpiicy ma tüg'óciy judiojáy huidi ajcxy jigüegy adzinaayb co ca' huaad tuñyucnti Moisés ycótujcin je jecyip, etz ca' ycopicyty co tiy'ajttiygixipy y'ung, etz ni ca' ycopicyty payóyipy ñich ajt ngostumbre. ²² ¿Ti huaad nduunim? Jotmädam ajcxy co nejhuühuipy co ya müich ti mjäty. ²³ Hue' janchtiy jadu'n müich mdunipy: cha midaaax yéydijc huidi cuydunamy tüg huandaacin. ²⁴ Müidnicxy je' ajcxy, nicx nayyajpocyññhuaatzi müid yi' ajcxy, e müich mgojuaydayipy nej anajty ajcxy upadyii je meeñyduñi. E chi ajcxy myajcöme'pxipy cödza'm, e jadu'n je jay ajcxy huinjihuüydähuipy co ca' yjanchity jadu'n nej xyñimiyaaccixy, jéyi co müich nañ jadu'n mguydun je Moisés ycótujcin je jecyip. ²⁵ Huidibi janchtiy jadu'n nej yi huidibi ajcxy ca' yjudiojáyity, e ti mijpidaaccixy Jesús, ti ñich yi' ajcxy nijayiygixich co ca' túngixipy cuenti jada jadu'mbi judiojáy ycostumbre. Je' janchtiy co ca' huaad tzützixipy je tiibi jay yajhuindzigiy idolos, ni ca' huaad jñcxixipy n'py, etz ni ca' ajcxy tzüdzipy huidi y'oc-huüidy ti y'ogy, etz ca' ajcxy huingbi töxyjäy migapxtigóoygixipy.

Chi ajcxy majch je Pablo ma Dios ytijc

²⁶ Chi Pablo müid nicxy je nimidaaxpi yéydijc, com jabom ajcxy nayyajpocyññhuaatzi ajcxy, chi ajcxy ytigiy ma Dios ytijc, e chi ajcxy ytiy'ajt yejcy ma judio teedy ti xiñ ycixa'ñ je nayyajpocyññhuaadziñ, etz ti xiñ huindzigi'ñ iyujc cýyegaangixy nidüg nidüg.

²⁷ Ma anajty yca'pxaani je müihuindzigiñ mibijcpidijc nijéjity judiojáy, choon jim Asia, chi ajcxy ijxy Pablo ma Dios ytijc. Huin'it ajcxy je mayjäy majch Pablo, yajhuangoty yajjihuiygoty, ²⁸ chi ajcxy yam chachminaangixy:

—¡Israel jay ajcxy, pubejtich ñich ajcxy! Jada je' je yéydijc huidi xi ya tzach nigapxp ni'ojüyb judiojáy ycostumbre, Moisés ycótujcin, etz nDios ytijc. E jadüg nax ti yajtigiygixy griegojáy ma Dios ytijc, yajjibicixy jada it lugar huätzpi. (Com ca' ñigödúcyty nicxy griegojáy ytigiy ma Dios ytijc.)

²⁹ Paady anajty jadu'n yminaangixy je huidi ajcxy majtz je Pablo, com co ijxy ajcxy Pablo müidhuüidy cajpjoty je Trófimo, huidi anajty cogajp Efeso. Hue' anajty tñcixy co Pablo ti müidtigiy Trófimo tzajtigoty.

³⁰ Tüg'óciy je cajpjay yjotmätcottay, müiñ ajcxy poyigy majch ajcxy je Pablo yajpidzimy tzajtigoty pahuijch pajujcy. Chi ajcxy mic'amy agüñ Dios ytijc. ³¹ Yaj'ogamyb anajty ajcxy Pablo. Chi je soldado huindzin ayuc midoy co tüg'óciy je cajp jay ajcxy ti chachhuaangixy chachjihuiygyixy. ³² Je soldado huindzin huodzonday ysoldado ajcxy, e chi ajcxy ñicxy poyigy ma je mayjäy yhuaangixy yjihuiygyixy. Co je mayjäy ajcxy ijxy müiñ soldado ajcxy müid yhuindzin, chi ajcxy ixmajch Pablo ca' ocjaccójcxixni. ³³ Co je soldado huindzin jim ja'ty, chi yajmajtz je Pablo, ni'anemdy co huen cixochyüñ müid mejtz cadena. Chi yajtiy pin je' anajty, e ti ti tuñ. ³⁴ Chi je mayjäy ajcxy ytigiy huaambi jihuiybi, e jadu'n je soldado huindzin ca' ni nej huinjihuüiy müid je ne'mbi. Chi ni'ane'mdy co huen Pablo yajnicxyii ma cuartel. ³⁵ Co jim yja'ty ma cuartel pedydac, chi je soldado ajcxy cýigy Pablo, co anajty je mayjäy chachjottigoyñajcxixy tzachyaj'ogaangixy anajty Pablo. ³⁶ Tüg'óciy je mayjäy pamiingixy axam je soldado ajcxy, yam chachminaangixy:

—¡Huen ögy!

Pablo ñaygohuaani ma je mayjäy

³⁷ Co anajty yajtigihuaññi cuartel tigoty, chi Pablo migapxy je soldado huindzin müid griego ayuc, yminañ:

—¿Nej jēbi ni nm̄idm̄iydāgy tūg'aa metz'aaji?

Chi je soldado huindzin y'adzooy:

—¿Nej m̄ajtpy miich griego y'ayuc? ³⁸ ¿Nej ca' jada' miich jējity je egipcio jāy huidi namni tzip yajp̄id̄icp, e huobidzimy m̄idaax mil jāy yaj'ócpi, m̄iid nicxy ajcxy jim m̄ij̄t̄iḡiduum?

³⁹ Chi Pablo nimay je soldado huindzin:

—Ich judío jāy iich, jim ngogájp̄idyich Tarso, tūg m̄ijcayp huidi yajpatpi jim Cilicia ñaaxjot. Tun may'ajt m̄iñ mayjāy n'ocm̄igapxich.

⁴⁰ Co je soldado huindzin a'ix̄iyy, chi Pablo ytinay'ahūiyy ma je cuartel pedydac, e c̄im̄iid tyi'ajt yejcy co huen amoongixy. Co je mayjāy ajcxy y'amonday, chi migapxcoty m̄iid hebreo ayuc yminañ:

22

¹—Migūgt̄ijc etz m̄ij'anāct̄ijc, m̄idoogixy jadu'n nej iich yam nnayñ̄igapxtūdyii.

² Co je mayjāy ajcxy midoy co ym̄igápx̄igixy m̄iid hebreo y'ayuc, chi ajcxy y'amonday, chi Pablo yminañ:

³—Judío jāy iich. Jim Tarso nma'xung'ajtyich, Cilicia ñaaxjot. E ya Jerusalén ti nyeegyich. Ixp̄ijc̄ich ya ma Gamaliel, etz yajxon Gamaliel ti xyaj'ix̄pijcyich ajt nm̄ij'ap nm̄ijteedy tyi'ajt etz yc̄ot̄ujc̄in. Njatyim nyajm̄ij'ajtpyich Dios jadu'n nej miich ajcxy Dios myajm̄ij'ajtc̄ixy cham. ⁴ Jecy ti n'ix̄huidityich ti nbahuidityich je jāy ajcxy huidi anajty m̄ijp̄idaacp Jesús y'ayuc, nyaj'oc̄t̄ahuaamyich anajty, e nyajnicxyyich anajty mach yēdydj̄ijc̄ etz t̄ox̄yjādyj̄ic, nbidāgyich anajty ajcxy pujxt̄igoty. ⁵ Je teedy m̄ijtungm̄id̄pi etz tūg'óciy m̄ij'anāct̄ijc ym̄iid tyi'ajt, co iich ajcxy xymooyich c̄ot̄ujc̄in, e nnicxyich anajty jim Damasco ma nm̄igūgt̄ijc̄ich yi judío jāy ajcxy. N'ix̄t̄āyich anajty je jāy ajcxy huidi Jesús y'ayuc m̄ijp̄idaacp, madza'ñich anajty ajcxy, e nyajmiina'ñich anajty ajcxy ya Jerusalén huen yajtzaachyunggixy.

Pablo nim̄iydacy nej yothuimb̄jty

⁶ Co iich anajty nd̄iyōyich m̄ihuignon Damasco, cujc̄ yx̄i anajty, chi janch t̄im̄itiini ytīc̄ix̄gy j̄uhuidity jadu'n nej jin ma iich, hue' anajty choon̄ tzajp̄joty. ⁷ Chi jim nḡidaayich, huin'it nm̄idooyich tūg ayuc xyñ̄imāyich: “Saulo, Saulo, ¿ti co xypahuidij̄t̄āgyich?” ⁸ Huin'it n'am̄idooyich: “¿M̄bin miich, Huindzin?” Chi xy'adzooyich: “Ich je' je Jesús je huidi cogajp jim Nazaret, je huidi miich mdzachpahuidij̄ttacpy.” ⁹ Pinjaty iich anajty nm̄iid y'ijx'je' ajcxy je t̄ic̄x̄in, chi ajcxy ooy chiḡiyy, e ca' ajcxy huinj̄ihūiyy je ayuc huidi anajty nm̄igapxyiijich. ¹⁰ Huin'it nm̄imaayich: “¿Ti jēbi nduñich, Huindzin?” Chi je Huindzin Jesús xy'adzooyich: “Pid̄ig e yajyōy mdu', nicxy jim Damasco, jim myajnim̄ahūiyy tūg'óciy ti jēbi mduñ.” ¹¹ Je t̄ic̄x̄in hue' je' xy'ix̄majchich huaintz. E chi je nm̄igūgt̄ijc̄ich xyhuijt̄zoonich ajcxy c̄iḡixy, xyajja'tyich ajcxy jim Damasco.

¹² Jim Damasco anajty chināy tūg yēdyj̄ic huidi anajty yx̄i Ananias, je huidi anajty ooy cuyduñ Moisés yc̄ot̄ujc̄in je jēcyip. E judío jāy ajcxy huidi jim tzinaayb ooy cōmaaygixy co ooy y'oyjāyity. ¹³ Chi Ananias ym̄iñ ma njātaac̄ich, e ytinay'ihūiyy ma iich nm̄ijc, chi xyñ̄imaayich: “Migūg Saulo, ijx̄igich jadūg'oc huinjemy.” Tim huin'it̄iy n'ijx̄iḡyich. ¹⁴ Chi Ananias xyñ̄imaayich: “Je Dios huidi ajt nm̄ij'ap nm̄ijteedy ojadjt, je' ti xyhuin'ixy jigix mnejhūihūipy Dios yhuinma'ñ, etz m'ix̄ipy je tudācyi jāy, e mm̄idohuipy yci'm ayuc huidi ycapxy. ¹⁵ Dios ti xyhuin'ixy jigix nicxy mdiy'ajt yecy ma tūg'óciy naaxhūiñjāy, etz nm̄im̄iydāgipy nej ti m'ixy ti mm̄idoy. ¹⁶ Jadachambi, ¿nej co mhuācxipy? Pid̄ig etz ñibet. Mibijctzou Dios jigix mbocy ñ̄ihuād̄zipy.”

Pablo nim̄iydacy nej oy yajquexy ma je huidibi anajty ajcxy ca' p̄yjudío jāyity

¹⁷ Co nicxn̄ich jadūg'oc Jerusalén, chi nnicx̄ich ma Dios ytīc̄, oy Dios nm̄ibijctzoooyich. Chi iich j̄iyy tzaj̄t̄igoty n'ix̄mañ̄iyyich. ¹⁸ N'ijxyich je Huindzin Jesús e xyñ̄imaayich: “Pidzin ya Jerusalén mic'amy, ca' je Jerusalén jāy ajcxy c̄obigipy miich m'ayuc jadu'n nej xyñ̄igapxa'ñich.” ¹⁹ Huin'it n'adzooyich: “Huindzin Jesús, yi jāy ajcxy ñejhūiyy co iich anajty nnicx̄ich huen huidi judío jāy naymujctac n'ix̄t̄āyich yi jāy ajcxy huidi miich m'ayuc xym̄ibijc̄ip, ti nbidāgyich anajty ajcxy pujxt̄igoty, ooy iich ajcxy yi' ti ndzaachytuñ ti nga'oyduñich. ²⁰ Co ajcxy yaj'ōgy je Esteban, miich mdumbi, huidi miich m'ayuc xycapxhuācx̄ip, jim iich anajty nañ jadu'n yajpaady. E ooy njāygidacyich co ajcxy yaj'ocy, ixti nḡuend'aj̄t̄ich je' ajcxy yjocx̄huit huidi Esteban yaj'o'c.” ²¹ Chi iich nHuindzin Jesús xyñ̄imay: “Cham iich miich nguexy j̄igūgy it ma yi jāy ajcxy huidi ca' yjudío jāyity.”

Pablo, ma je comandante yci'am

²² E yabaad je mayjāy y'amido'ijty Pablo y'ayuc, chi ytīgyy ajcxy huambi j̄ihūiyyi chachminaangixy:

—¡Huen ōc yj̄iibi yēdyj̄ic! ¡ca' huaad yjactzināy!

²³ Yam yhuaangixy yjihuiygixy, yam yjocxhuit tzachjengixy, etz naaxhuaay tzachyujc-huijicxy. ²⁴ Chi je soldado huindzin ni'ane'mdiy co huen Pablo yajnicxyii cuartel tigoty, e ni'ane'mdiy co huen ci'adyii jigix nigapxip ti ti tuñ co je jäy ti ymibidigyii. ²⁵ Ti anajty ajcxy cixojtcixy, e chi anajty ajcxy tzaachytunaangixy co Pablo nimay je capitán huidi anajty huindy:

—¿Ti cötújcín miich ajcxy müd co mdzaachytuna'n tüg romanojäy, ni ca' ajcxy jayjip mdiyduñ?

²⁶ Co jadu'n midooy je capitán, chi ñicxy oy yajnimäy je comandante:

—Ixcim nej mduñ yi jäy, com hue' yi' romanojäy.

²⁷ Huin'it je comandante ymijhuägy ma je Pablo, chi y'amidooy:

—¿Nej janch co miich mromanojäyity?

Chi Pablo y'adzooy:

—Janch.

²⁸ Huin'it je comandante nimay Pablo:

—Meeñygyx yich jada nbaaty co naydijyijich romanojäy.

E chi Pablo y'adzooy:

—Iich ti nmübi'c'ajtich yi'.

²⁹ Müd jäyi, je huidibi anajty ajcxy ci'adam je Pablo, chi puyödüutcixni. Nañ jadu'n je comandante ooy ñay'adzigyiy, müd co cixojch Pablo müd cadena.

Pablo ma je judiojäy ajcxy yjuntitungixy

³⁰ Com jabom je comandante co anajty nejhuñhuañ ti ycxipi co ti yxyii je Pablo yi judiojäy, huen yajminagyii cadena ma Pablo yci'. Chi ane'my co yajhuomujci je teedy tungmüdpi etz je judio mij'anactijc. Huin'it je comandante yajnicxy Pablo ma je huindzindijc etz ixpicytijc anajty ti ñaymújcigixy.

23

¹ Huin'it Pablo yaj'ijxpejty je mayjäy huidi anajty ti nayyöymújcigixy, e chi ajcxy nimay: —Migügtijc, Dios y'ijxpy ñejhuiyb nej iich ti nduñ maabi nyeecpidzimyich, tudägy n'ityich ixti chambaadni.

² Huin'it je Ananías, je teedy müjtungmüdpi, ni'ane'mdiy Pablo co huen yaj'accojxgy. ³ Chi Pablo yminañ:

—¡Dios xychaachytunipy miich huidibi mnaybidaacip nej jihuiy ooy mdudägyjäyity, e ca' yjanchity! Paady miich m'ñäy ma cötujctac jigix nyajtydunipyich nej je ley y'ane'my. Chi mmidundigooy je ley co ti xyajcojxyijich.

⁴ Je jäy ajcxy huidi anajty jim minañ:

—¡Jadu'n miich mmigapxtigoy yi Dios ymijtungmüdpi?

⁵ Chi Pablo yminañ:

—Migügtijc, iich ca' anajty nejhuiyich, pen yi' je' Dios ymijtungmüdpi. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy: “Ca' huaad jibic mnigapxipy huidi tungmüdi ijpg ma miich mjäy.”

⁶ Huin'it Pablo ijxy nejhuiy co jim junti'joty mejtzcipy ixpicytijc anajty jim, jim huidi saduceo y'ixpjcín ymijpidacp etz nañ jadu'n jim huidi fariseo y'ixpjcín ymijpidacp, chi Pablo yminañ mic:

—Migügtijcch, fariseojäy iich, nañ jadu'n ndeedyich fariseojäy je'. Cham nyajtyduñich müd jégixpi co nmibicyich co Dios yajjygyipy jäy tiibi y'öccixy.

⁷ Co Pablo jadu'n yminanday, chi fariseojäy etz saduceojäy miñ xyipy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuiyi. Chi je naymujcpidijc ajcxy ñaybjc-huäcxi. ⁸ Je' co je saduceojäy yminaangixy co o'cpi ca' yjugypigipy, ni ca' ji ángel ajcxy, nañ ca' jäy y'alma, nañ ca' ji je Espíritu Santo, etz ni ca' ji mujcu' ajcxy. Je fariseojäy ymibjcpy je' ajcxy co yjijity ángel ajcxy, co öcpi jugypigaangixy, co je Espíritu Santo yjijity, co jäy ajcxy müdity y'alma, etz co mujcu' ajcxy yjijity. ⁹ Tüg'öcy jäy ajcxy ma je naymujctac ytigüy huambi jihuiybi. Chi nijéjity fariseojäy huidi nihuindzin'ajtpy je Moisés ycötújcín nigapxtuty Pablo yminañ:

—Jadayaabi jäy ca' ti pocy ti tuñ. Ca' yjecyity ti jada' ymagapxyii tüg espíritu o tüg ángel.

¹⁰ Chi je mayjäy anajty ooy mic ti ñayyajot'ambijcigixy. Je soldado huindzin tzigyib anajty co Pablo y'ahuoonñhuiyb y'agidzihuiyb, paady ni'ane'mdiy huen yi soldado ajcxy yajpidzimgyxijty juntjoty e yajnicxixipy yi Pablo jadüg'oc ma cuartel.

¹¹ Huin'it coodz ñaygüexici je Huindzin Jesús ma Pablo ymijc, nimaayi:

—Jotmicpic Pablo, com jadu'n nej ya Jerusalén ti xyñigodiy'ajt'átyich, nañ jadu'n xyñigodiy'ajt'adipyich jim Roma.

Ixtaagyxy huinmañ nej huaad Pablo yaj'öccixy

¹² Com jabom nijëjty judíoäy ñaygapxi co yaj'ögaangixy Pablo. E chi ajcxy capxycödujcy ñay'hibojci ñaygapxpojci co ca' ycayaangixy y'ügaangixy ixti cooni ajcxy yaj'öccixipy Pablo. ¹³ Nihuixchiguijpx naxy anajty yëydijctijc huidi ajcxy jadu'n naygapxi. ¹⁴ Chi ajcxy ninicxy je teedy ajcxy huudibi mijtungmüid etz judío mij'anäctijc, nimay ajcxy:

—Ich ajcxy ti ngapxycödujccixy co ca' ngayáangixyich n'ügaangixyich ixti cooni ich ajcxy nyaj'öcip Pablo. ¹⁵ Jadachambi müich ajcxy, etz jacjadyii ipicytjic mij'anäctijc nidungüygixy ma je soldado huindzin, co huen jabom yajminyii Pablo jadügtecy ma müich ajcxy. E aaniidaaccixy co jacyajxon yajtyduna'n, e ni'ixi ich ajcxy anajty n'ijtcixy co Pablo nyaj'ögibich ca'ni anajty yjaty ma naymujctac.

¹⁶ Pablo chi' ymang nejhuij nej je' anajty ti ñaygápaxigixy, chi ñicxy ma cuartel oy Pablo yajnimäy. ¹⁷ Huin'it Pablo yaaxi tüg soldado huindzin, e chi nimay:

—Yajnicx jada yeeg'anäg ma je comandante, ymüid yi' ayuc ti nigapxaamy.

¹⁸ Chi je soldado huindzin yajnicxy je yeeg'anäg ma je comandante, e chi nimay:

—Pablo, je machyjäy, ti xyaaxych, ti xynimäyich co nmüidminipyich jada yeeg'anäg, ymüid yi' ayuc huidi ñigapxaamy ma müich.

¹⁹ Chi je comandante majch je yeeg'anäg ma yci', e yajnicxy abicy, chi yaj'amidooy:

—¿Ti xyajnimähuaamyich?

²⁰ Chi je yeeg'anäg yminañ:

—Yi judíoäy ajcxy ti ñaygápaxigixy co xynimähuaangixy co jabom Pablo myajnicxipy jim ma ñayyöymugáanigixy, y'aaniidägaangixy co jacyajxon tydunaangixy. ²¹ Ca' mi-ich yi' mmibigipy; com nihuixchiguijpx naxy yëydijctijc jim yi' ajcxy ahuixy yüch. Ti capxycödujccixy co ca' ajcxy ycaya'n y'üga'n ixti cooni ajcxy yaj'ögipy je Pablo. Jadachambi ni'ixi jim y'ijtcixy, jëy müich m'ayuc ajcxy xyjamidohuaani, pen mni'adzooyb.

²² Chi je comandante ycapxycixy müid je yeeg'anäg. Chi nimay co ca' huaad ymiydägy müid jacpinjaty jadu'n nej anajty ti ymiydaaccixy.

Yajnicxy ajcxy Pablo ma je gobernador Félix

²³ Chi je comandante yaaxi metz capitán moy cötújcin huen nayñi'ixiüygixy nimejtzmigo'px soldado huidi nicxip tegyi'm, etz tugi'pxmajc huidi nicxip cohuaaygixy, etz mejtz migo'px quipyjijpxu'ñmüidpi, huen nicxcixy jim Cesarea mijcoodz. ²⁴ Nañ ni'ane'mdüy co huen cohuay ni'ixi pidägyii huidi Pablo yaj'ñähuijpy, e moy cötújcin co huen oy yajxon ajcxy Pablo yajjädipy ma je gobernador Félix. ²⁵ Chi yajmüigiejxy tüg necy yjaayity jadu'n:

²⁶ "Ich comandante, Claudio Lisias, cham nguejxyich jada necy ma müich, mijpi gobernador Félix, e nguejxyich capxpoocxin. ²⁷ Je judíoäy ajcxy ti anajty majtzcixy jadayaabi yëydijc, yaj'ögamy anajty ajcxy co ich oy nejhuij co je' yromanojáyity, chi nninicxich müid soldadtijc etz nnihuaañich. ²⁸ Co ich ooy anajty nejhuihua'ñich ti anajty co ti xigixy, chi nyajnicxich ma anajty ajcxy tungmüidpi etz mij'anäctijc ti ñayyöymüjcgixy. ²⁹ Hue' anajty yi' ycixpi ti yajxíy co anajty ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycötújcin. Ca' anajty ytiy'ajtyity co yaj'öccixipy, e ni ca' huaad ymach'ñäy. ³⁰ Co ich oy nejhuij co yi' judíoäy anajty ti nihuimayüygixy co yaj'ögaangixy, cham ich müich yi' nyajnicguexy. E ti ich nañ jadu'n nimay huidi ti xyiyii huen nicxcixy ma müich, e jëbi ajcxy jim nigapxy ti ycixpi co midzip'ajtcixy. Ji naybaatim."

³¹ Je soldadtijc nej anajty ti ycötújcin möyüi tim huin'itiy müid tzoön je Pablo mijcoodz ixti yajjaty ajcxy Antipatris. ³² Je soldadtijc huidi ajcxy tegyi'm nicxp, com jabom huimbjctixni, chi yjá'tcixni ma cuartel. E je soldadtijc cohuaaygixpi jacnicxy je' ajcxy müid Pablo. ³³ Co je' ajcxy yja'ty jim Cesarea, chi ajcxy je gobernador necy yajcädigüy, chi ajcxy nañ jadu'n yajquëxigiy je Pablo ma je yhuinduu. ³⁴ Co ñecy capxtay, chi je gobernador y'amidooy Pablo ma anajty yconaaxity. Co nejhuij co yCiliciajáyity, ³⁵ chi nimay:

—Jiini nejhuihuibich je ty'ajt co anajty miingixy huidi ti xyxigixy.

Huin'it ni'ane'mdüy co huen cuend'adyii ma je Herodes ymijctjic.

24

Pablo ñaygohua'ñyii ma je gobernador Félix yhuinduu

¹ Co migoox xi Ananías je teedy ajcxy ymijtungmüidpi yja'ty jim Cesarea müid judío mij'anäctijc ajcxy etz müid tüg huingapxpi huidi anajty yxi Tértulo, chi ajcxy ñayguëxici ma gobernador co xihuaangixy Pablo. ² Co ajcxy Pablo yajmiñ, chi Tértulo ytiñy xibi, nimay Félix:

—Müid müich ycixpi jotcuje je naaxcajp y'ijty, ca' ma tzip, je' co yajxon m'ane'mdüy müid oyhuinma'ñ. ³ Tüg'ócüy ich ajcxy njäygidacpyich hueñyama'amyity, müich mijtungmüidpi Félix. ⁴ Ca'ydi mdiempo nyajtigoooyi mij, tun may'ajt amido'ijtigich n'ayuc tüg jaxigiyi. ⁵ Com ti

nnejhuüigixich co jada Pablo, ooy ayo'n yecy hueñytimma'ámyty. Xi y judíoäy tzach pijc-huäcxy müid y'ayuc huidi ymiid. Yi' je' nigohuajc'ajtp tüg picy jäy huidi jäy ytijpy Nazaret jäy. ⁶ Com tundigoy ma iich ajcxy nDios ytijc nej ca' ypadyi, chi iich ajcxy nmaich, e chi iich ajcxy njatiydunaañich jadu'n nej iich ajcxy ngötüjcin y'ane'my. ⁷ Per je comandante Lisias je' yajtigiyü mictägy, chi iich ajcxy xypijci jada Pablo. ⁸ E Lisias ymínañ co pinjaty anajty ti yxíyü huen miin ma miich. Miich ci'm jébi myajtiy, e mnejhuühuip tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej iich ajcxy yi' ti nxíy.

⁹ E je judíoäy ajcxy huidi anajty jim gobernador yhuinduu, ac jadu'n ajcxy yminaangixy co yjanchity jadu'n nej Tértulo ymina'ñ. ¹⁰ Huin'it je gobernador tiy'ajt moy Pablo cimiid co huen capxy, chi Pablo yminañ:

—Janch jotcuje jébi nayñigapxtüdyijich ma miich Félix, com nejhüiybich co miich miltungmüid ma jada naax cajp cham xi jimijt ñicxni. ¹¹ Miich ci'm jéb mnejhuüy je tiy'ajt, jéyi anajty ñimajcmetzxijjy maabi anajty nbättigiyich jim Jerusalén Dios ojadjtpi. ¹² Ca' iich yi' ajcxy xypaty ndziccapxy n'ahua'ngapxyich müid pinjaty. E ni iich ngajäy'axiigiy ngajäy'agapxy ma Dios ytijc, etz ni ma naymujctac etz ni ma Jerusalén cajp. ¹³ Jada jäy ajcxy ca' ajcxy müidity pinjaty tiy'ajt yegipy nej iich yi' ajcxy yxíy. ¹⁴ Huidi janch ngapxyidzimybich ma miich jadu'n nej je tzinaayin, je jemybi ixpijcin huidibi yi' ajcxy ytijpy ca' y'óyity, je' je' je' ixpijcin huidi iich müid n'ojadjtpich Dios, je Dios huidi iich ajcxy nmij'ap nmijteedy y'ojadjt. Nmibijcpiyich tüg'óciy jadu'n nej yjaybetyity ma Moisés ñecy, etz je Dios y'ayucnajtzcaxiybi ñecy. ¹⁵ Nañ nmibijcpih co Dios yajjugyigipy pinjaty ti y'ógy, tiibi oysi tuñ etz tiibi jibicpi tuñ. ¹⁶ Paady ycxipi naymijottigoyijich co njothuinma'ñich huädz ooy nmüid'idipyich ma Dios etz ma jäy.

¹⁷ Canaag jimijt iich anajty ti nhuidityich huingduum, chi nhuimbijtyich ma iich ngajp limosna cuejtp etz nhuindzigihua'ñich anajty Dios. ¹⁸ Jadu'n iich anajty nduñ co nijéjity judíoäy xypatyich ma Dios ytijc huidi anajty tzoomb Asia ñaaxjot. Ti anajty naybo-cyñüächyijich, ti anajty ngyudñich costumbre, ca' anajty mayjéy pin yhua'ñ yjihuüy. ¹⁹ Je jäy ajcxy huidi xy'ijxyich ma Dios ytijc, je' ajcxy ixypity ti ymiingixy ya tiy'ajt yejcp. ²⁰ Co ca' ajcxy ti miin, huen jada jäy ajcxy huidi ya nigapxcixy pen ypaat ajcxy nbocycich je taabi ajcxy xytidyñich ma judío jäy tungmüidpi etz huinmij'anäctijc ajcxy ñaymujci. ²¹ Jéyi co iich mic ngapxyich juntijoty, chi nmínaañich: “Xytidyumbich miich ajcxy cham müid co nmibicyich co Dios yajjugyigipy pinjaty ti y'o'cy.”

²² Co Félix jadu'n müdodaay, com ñejhuüyaayb anajty nej tüyöy je mibijcpidijc y'ayuc yhuinma'ñ, chi capxhui'my je ayuc, ñimay ajcxy:

—Co anajty miin je comandante Lisias, huin'it njacnejhuüydähuibich nyajtydigihuibich miich ajcxy m'ayuc.

²³ Huin'it Félix ane'mdiy je capitán co huen yajcuend'aty yi Pablo, e huen a'ixihuip co pidzim tibiñ tibäy e pen ji ymügütijc miin co'ixihuañyü, huen möyü huidi yajmayajtpy.

²⁴ Ti anajty xii ñajtzñicxiyü co Félix jadüg'oc miin müid ytöxyijc Drusila. Je Drusila judíoäy je' anajty. Chi Félix capxyñigüexy Pablo huen miin müdmüydägyü nej jäy mübicy Jesucristo. ²⁵ E co Pablo yajnimay je tiy'ajt nej Dios tzocy co huen jäy tudägy tzinäy, etz yajnimay jadu'n nej Dios jüni jäy tiyduna'ñ tüg'óciy, chi Félix ñay'adzigiüy, yminañ:

—Nixx miich jadachambi, co iich anajty xyñibadiyigixy huin'it nicxy nyajhuooyü.

²⁶ Nañ jadu'n Félix y'ahuixpy anajty mina Pablo y'ocmeeñymöyü, e huin'it anajty najtz-madzihua'ñ. Paady anajty janam jadzocj nicxy yajhuoyü, e müid müydägy anajty. ²⁷ Mejtz jimijt jadu'n yjajty, huin'it Félix ygobernadorbidzimy. Chi Porcio Festo ygobernadortigüy ma Félix anajty ytuñ. Co Félix anajty nayyahu'ma'ñyü ooy müid je judíoäy ajcxy, paady ixmajch Pablo mach.

25

Pablo ma Festo yhuinduu

¹ Jadu'n yjajty co Festo anajty ti ygobernador tigüy, chi codugig xii choñ Cesarea, ypättigüy Jerusalén. ² E jim Jerusalén je teedy miltungmüidpi etz nijéjity huinmij'anäctijc jactimxy Pablo ma Festo. ³ Chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma je gobernador Festo co huen quexy Pablo jim Jerusalén. Hue' anajty ti huinmaaygixy co yaj'ógaangixy tü'am. ⁴ Chi Festo y'adzooy co Pablo cuend'aty anajty y'ity Cesarea, e je' anajty nixca'ñ janch tim tzocj jim. ⁵ Chi ajcxy ñimay:

—Jébi nijéjity miich ajcxy mdungmüidpi etz huinmij'anäctijc quipxy nixcibich müid iich. Pen ti je Pablo ytundigooy jébi miich ajcxy mxiy jim Cesarea.

⁶ Festo jéyi jim y'ijty tuctujc xii taxtujc xii Jerusalén, chi yhuimbijtni Cesarea. Com jabom ñicxy ma tiyundac, huin'it capxyñigüexy Pablo co huen yajminyü. ⁷ Co Pablo ytigüy ma tiyundac, chi mic'amy je judíoäy ajcxy yjübigyidäy huidi anajty ti choongixy jim Jerusalén.

Chi ajcxy oyx̄y Pablo co mij anajty ti ytundigooy. E ca' ni ti tiy'ajt ajcxy miḡuēx̄ygy. ⁸ Chi Pablo ñayogapxi yminañ:

—Īch ca' ni ti ndundigooyich, ni ngamidundigooyich yi judío jāy ycōtūjcin, etz ni ngamidundigooyich Dios ytjic, etz ni ngamidundigooyich je mij'ane'mbi jim Roma.

⁹ Co Festo anajty jatytimajcōmaya'ñ ma judíoājy ajcxy, chi y'amidooy Pablo:

—¿Nej mñicxam jim Jerusalén, jigix jim ndiydunipiy?

¹⁰ Chi Pablo y'adzooy:

—Cha ĩch cham ma je cōtujctac huidi je romano codung y'ane'myb e ma jēbi yajtiyduñich. Yajxon miich mnejhuīy co ca' ti ti ndundigooyich ma yi judíoājy ajcxy. ¹¹ Pen ti ndundigooyich huidi jēbi co'ōgīyich, ca' nminá'nibich co ĩch ca' n'ōga'ñ. Pen ca' ji ni ti tiy'ajt jadu'n nej yi' ajcxy ti xxyīyich, ni pin cōtūjcin camīdity nicxy xyciyecyich ma yi' ajcxy. ĩch nbijctzoy co nyajtiyduñich ma César, je emperador, jim Roma.

¹² Co Festo capxyōyday mīd ymidungmīdpi, chi nimay Pablo:

—Pen miich jadu'n minamb co jim nicxy myajtiyduna'ñ ma je César ycōtujctac, nguexipyich miich jim. Miich ti mbijctzoy co je emperador xytiyduna'ñ. Pis jim mñicxipy miich.

Pablo ma je rey Agripa yhuinduu

¹³ Chi yi xii tiempo ñajtzñicxīyīñ co je rey Agripa etz Berenice ycidacy Cesarea, cogapxiñua'ñ anajty Festo. ¹⁴ Co ajcxy jim yhuācxījpy canaag xi, chi Festo yajmīdmiydacy je rey Agripa je Pablo ayon, e nimay:

—Ji tūg yēydijc huidi Félix y'ixmajtz mach. ¹⁵ Co n'oyich jim Jerusalén, chi je teedy mījtungmīdpi etz judío mij'anāctijc xymixīyich, nibijctzohuīy co Pablo nyaj'ōgibich. ¹⁶ Chi n'adzooyich co romanoājy ca' cōtūjcin jadu'n mīdity nicxy yaj'ōgy yi machyjāy ma ca'ni ñayhuindinaayigixy mīd je huidi mīd ñayxīyīi, jigix ñayogapxiyb nej anajty ti xxyīyīi. ¹⁷ Paady co je judíoājy ajcxy y'oy ya ca' nigoob tiempo nyajtigoooyich com jabom mñicxich ma ngōtujctacich, e nni'ane'mdiyich co huen yajmiñyīi je Pablo. ¹⁸ Co ajcxy ñayguēxi'ci, je huidi anajty ti xīy, ca' jac ni ti ayuc anajty ajcxy mīdity jadu'n nej ĩch anajty ti ndiyjich. ¹⁹ Jēyi janchtiy co jadu'n anajty yminaangixy co Pablo ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycostumbre huinma'ñ, etz Pablo capxhuācxy co je Jesús huidi o'c, juugyñi je'. ²⁰ Com ĩch ca' nnejhuīy nej ndunipich mīd jada jadu'mbi huinma'ñ, chi n'amidooyich Pablo, pen nicxam anajty Jerusalén, jigix jim ngatiyduñich mīd jadayaabi ycxipi. ²¹ Pablo cī'm minañ co nīgi oy yajtiydunipy jim ma je emperador huidi ane'm jim Roma. Chi nni'ane'mdiyich co huen jacmach'īñāy, ixti cooni nguexipyich jim Roma ma César.

²² Chi je rey Agripa yminañ:

—Nañ ooy ĩch nja'amido'idaani Pablo y'ayuc.

Chi Festo y'adzooy:

—Jabom jēbi ayuc midohuipy.

²³ Com jabom mīñ Agripa etz Berenice mīd mayjāy etz xuuxpīdijc, chi ytigīy ajcxy ma tiydundac mīd je soldado huindzin ajcxy, etz huinmij'anāctijc. Chi Festo capxyñigūejxy co huen Pablo nicxy yajtzonyīi. ²⁴ Chi Festo yminañ:

—Rey Agripa, etz tūg'ōciy mij'anāctijc huindzindijc huidi ya ti mnayyōmūjcgixy mīd ĩch ajcxy, cha je' je yēydijc huidi oy yi judíoājy ti xxyīyīi ma ĩch. Xymixīyich jim Jerusalén, e nañ ya Cesarea, e jatyimymīnaangixy co jēbi y'ōgy. ²⁵ Ca' ti ti tundigooy, paady ca' huaad nyaj'ōgyich. Com ti cī'm ñayñbijctzohuīyīi co jim yajtiyduna'ñ ma je emperador jim Roma, paady ti n'a'ixīyich co nguexaañich. ²⁶ E com ca' ni ti tiy'ajt nej nijayñhuibich nhuindzinich, je emperador César, mīd yi' ycxipi, paady nyajmīñich ma miich ajcxy, etz tim jayijp ma miich mhuinduu, rey Agripa, jigix jēbi m'amidohuipy e nmīd'idipyich ti ĩ njāyibich. ²⁷ Ca' jadu'n y'ōyity nicxy nguexyich tūg machyjāy jim ma je mij'ane'mbi e ca' ni ti tiy'ajt mīdity nej ti xxyīyīi.

26

Pablo nimīydāgy nej anajty yjatyin ma je rey Agripa

¹ Chi je rey Agripa nimay Pablo:

—Jēbi cī'm mnayñmīydāgyīi.

Chi Pablo yujcxajy yci' e ytigīy nayñgapxtuutip, yminañ:

² —Jotucj nayñhuīyījich, co jēbi nmīydāgyich ma miich, rey Agripa, jigix nayñgapxtūdīyibich tūg'ōciy jadu'n nej judío jāy ti xxyīyich. ³ Com miich mnejhuīyib yajxon nej judíoājy ajcxy yhuinma'ñ mīdity, etz tjaty tzip yi' ajcxy ymīd, etz jadu'n nej yi' ajcxy y'ixpījcin oy ñay'ixquīpīxigixy.

Pablo nigapxy nej anajty chināy ma anajty ca'ni yjothuimbity

⁴ Tüg'óciy judíoäy ñejhuüiyb nej ti ndzinäyich ma yi' ajcxy jim ma nnaaxjotich etz jim Jerusalén maabi nyeeepidzimyich. ⁵ E yi' ajcxy ñejhuüiyb nañ jadu'n, e jébi nigapxcixy jadu'n nej ti nyujceep'atyich. Hue' naydijyijich anajty fariseojäy, je tügpicpyi jäy huüdi mictägy je judío jäy ycostumbre etz ycotújcín payöyip. ⁶ E jadachambi xytyiduñich müd co njijp'ixyich co Dios yajjungypiga'ñ yi jäy ajcxy tübi y'o'ccixy, jadu'n nej Dios yajnimay nmij'ap nmijteedy jecy'ajty. ⁷ Je majmetzpicypí Israel ymang y'ap y'oc y'ahuixpy mina Dios cuyduna'ñ nej anajty ti yajnimäyii je' ajcxy ymij'ap ymijteedy. Paady ajcxy Dios ojadaty huindzigiy xiim tzuum. Miich, rey Agripa, nmibicyich co Dios yajjungypigipy je jäy tübi y'öccixy, paady ycixpi yi judíoäy yxíyich. ⁸ ¿Na'amy co ca' miich ajcxy mibiga'ñ co jébi Dios yajjungypicy je tübi ajcxy y'ögy?

Nej anajty Pablo jayjip'aty mibijpidijc ixhuüidity pahüidity

⁹ Jecyip iich hue' ndijyich oy nduñich co anajty ndzachmidzjip'adyijich je Jesús je Nazaretpi. ¹⁰ E jadu'n nduñich jim Jerusalén. Müd je teedy mjtungmüdpí ycotújcín nbidaacich Jesús yjäy may pujxtigoty. E co ajcxy yaj'o'cy, nañ nigapxpejt iich co huen yaj'öccixy. ¹¹ E nnicxyich anajty majaty judío ñaymujctac jim ndzaachytuñich huüdi ajcxy mijpidacpí anajty Jesús, jigix ajcxy y'ixmadzjipy je' ymibijcin co Jesús je' je' je' Cristo. Nigi anajty nmjotmätcootyich ixti nbahuüidjtacyich huingnaax huinggajp.

Pablo nimyädägy jadü'oc nej yjothuimbijty

¹² Müd yi jadu'mbi huinma'ñ nnicxyich anajty jim Damasco. Je teedy mjtungmüdpí anajty xyquejpxich, e xymöyich anajty cötújcín. ¹³ E tü'am, señor rey, iich anajty nicxy, cujc xi anajty co n'ljxyich tügi tücxin jacmic ca'ydi xi ytücxin choon tzajpjoty, xyñigidacyich etz nañ jadu'n huüdi anajty ajcxy xymiüdnicxich. ¹⁴ Huin'it nidüg'óciy iich ajcxy ngidaday, e nmidooyich tüg ayuc xymigapxich müd hebreo y'ayuc, xyñimäyich: "Saulo, Saulo, ¿nej co chach xypahuidjttägyich? C'i'm nayyajtzaachiyii jadu'n nej huaj yuub co jijpconeby huüdi müd ñumygyumyii." ¹⁵ Huin'it n'adzooyich, nnimaayich: "¿Mbin müch Huindzin?" E je Huindzin xyñimaayich: "Iich je' Jesús je huüdi müch mdzachpahuidjtacpy. ¹⁶ Pidig e tinaaygugi', com ti nnaayguëxigiyijich ma müch jigix xymidunipyich etz mgodiy'ajt'adipy jadu'n nej cham ti nyajnimäy ti nyajnejhuüy, etz jadu'n nej jiini njacyaj'ixa'ñ njacya-nejhuühua'ñ. ¹⁷ Iich müch nnihuänip nyajtzögip ma yi judíoäy, etz nañ ma huüdi ca' yjudíoäyity. Iich müch jim nguejxpy ma huüdi ca' yjudíoäyity. ¹⁸ Nicx jim myajhuinjihuüygyixy iich ndiy'ajt, huen ixmach ajcxy yi jibic-huinma'ñ e jadu'n ypidzimipy ajcxy ma je mujcu' y'ané'migixy, etz mijnicxpedipy ajcxy Dios yty'ajt. Co ajcxy mibigipy mijpidägipy iich ndiy'ajt huin'it nmöhuibich tügydac tzajpjoty ma yi oyjäydjic ity tübi Dios yajpocyñluhächyii."

Pablo cuyduñ nej anajty ti y'ixmañiyin

¹⁹ Rey Agripa, jadu'n ti ngapxymidooyich huüdi n'ljxich nmidoohuich tzoon tzajpjoty. ²⁰ Jayjip ngapxhuäcxich Dios y'ayuc jim Damasco, chi ngapxhuäcxich jim Jerusalén etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz cham ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma huüdi ca' yjudíoäyity. Nyajnimäygyixyich huen jothuimbijtcixy, huen mibijccixy Dios y'ayuc yty'ajt, etz huen yajtungixy ojoty oyhuinma'ñ jigix ñiguëxigipy co ti yjothuimbijtcixy. ²¹ Müd jada ycixpi xymajchich ajcxy je judíoäy ajcxy ma Dios ytyjic, e xyaj'ögängixyich anajty. ²² Müd co Dios ti xypubety ti xypudigiyich cha nyajpaadyich juogy. Ngapxhuäcxych Dios y'ayuc yty'ajt ma tüg'óciy ayoobtjic etz ixpicytjic. Tüg'óciy huüdi ngapxyich je Dios y'ayucnajtzcaxiybi jaay jecy'ajty, etz je Moisés nañ jadu'n jaay jecy'ajty co jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii. ²³ Hue' yajmina'ñ co je Cristo copicy ayo'n tzaachypí yajnaxipy, e y'ögipy e huin'it jugypigipy, e je' je' je' jayjip jäy huüdi jugypigip co anajty ti y'ögy. E yajcapxhuäcxip je ayuc yty'ajt ma iich ajcxy judíoäy, etz ma huüdi ca' yjudíoäyity.

Pablo jahueeni cayajothuimbijty Agripa

²⁴ Co Pablo jadu'n yminañ ma anajty ñayñgapxtüdyii, chi Festo mic minañ:

—¡Mlocjüyb müch Pablo! Müd je ixpíjcín nigi m'ahuimbity loci.

²⁵ Chi Pablo y'adzooy:

—Ca' iich nlocjüy, müch mjtungmüdpí Festo. Yi huüdi iich ngapxyich je' je' tiy'ajtip etz janchip. ²⁶ Yi rey Agripa ñejhuüidaayb yi' tüg'óciy jada, paady nmjyädägyich aamic jotmic ma yi' yhuinduu; com nnejhuüybych co yi' ñejhuüidaayb jada tüg'óciy, com canan hue' jada yajtuuñ yajmydacy ayüchytuum. ²⁷ ¿Nej mmibijcpy, müch rey Agripa, jadu'n nej ajcxy yminañ yi Dios y'ayuccoajaaybi? Nnejhuüybych co müch mmibicy.

²⁸ Chi je rey Agripa y'adzooy, yminañ:

—Janch tim jayinjaty jahuenjaty müch xycayajmibicyich Jesucristo.

²⁹ Chi Pablo yminañ:

—Oy yjajinjaty yjahunjatyity ooy mijcajee mgamibicy, chojpcy Dios co miich mmibigipy Jesucristo etz nañ jadu'n tüg'ócicy jāy huidi cham xy'amidoo'ítip iich n'ayuc. Dios chojpcy co mmibigipy Jesucristo jadu'n nej iich mmibicyich, jēyi janchtīy co ca' mmach'idīpy jadu'n nej iich mmach'ityich.

³⁰ Co je Pablo ymiydactay, chi je rey etz gobernador ytinayīgy quipxyi mīid Berenice etz jacjadyi huidi anajty ajcxy jim. ³¹ Chi ajcxy ahuingujc oy capxyōgyxīy Pablo ypocy, ñayñimāayigixy miñ xyīpy:

—Jada yēydījc ca' jada ti tundīgoy, ca' ypadyi nicxy y'ōgy, ni ca' ypadyi nicxy ymach'iñāy pujxtīgoty.

³² Chi Agripa nimay Festo:

—Jēbi ixīpy nnajtzmazīyīm Pablo co ca' ci'm ycanayñibjctzohūīyi co huen tīyduyīi je emperador César jim Roma.

27

Pablo yajnicxi jim Roma

¹ Co ajcxy yajnihuinmayīy co xyquexāangixyich jim Italia, chi Pablo yajcīyējc mīid jacjadyi machyāy ma tüg capitán huidi anajty yxī Julio, je' huidi nihuindzin'ajtp tügpicy soldadtījc huidi anajty yxī batallón Augusto. ² Chi iich ajcxy ndīgīy ma tüg barco huidi yhuindzin cogajpīp jim Adramitio. Je barco hue' anajty ñicxa'ñ ma nijējity barco jāttac jim Asia ñaaxjot. Chi iich ajcxy ndzooni. Mīid iich anajty ajcxy Aristarco huidi anajty cogajpīp Tesalónica jim Macedonia. ³ Com jabom iich ajcxy nja'ty ma barco jāttac jim Sidón. Jim je Julio pa'ayoy Pablo, e ahuaatz'i ytu' co huen nicxy co'ixīy ymīgūjtījc, etz huen je' ajcxy yajcayīi yaj'ūgyīi. ⁴ Co iich ajcxy ndzooñ jim Sidón, chi je naax meyj'agujcpi yhu'mni anajty'amy huidi yxī Chipre, mīid co je poj anajty jīpcoboīy je barco. ⁵ Chi je barco huinyōñajxy je Cilicia ñaaxjot etz Panflia ñaaxjot, oy njādyich ajcxy jim Mira, tüg cajp jim Licia ñaaxjot.

⁶ Jim je capitán paty tüg Alejandria ybarco hue' anajty ñicxy jim Italia. Chi je capitán iich ajcxy xyajbarcotīgīy. ⁷ Canaag xī iich nyōy janch oñdāgy, adzaach iich ajcxy nja'ty mihuingon je Gnido co anajty je poj tzach jīpcoboīy je barco. Najx iich ajcxy mihuingon Salmón, etz njūyōy'ahuidijtyich ajcxy Creta je meyj'agujcpi naax. ⁸ Adzaach iich ajcxy nja'ty ma barco jāttac huidi anajty yxī Buenos Puertos, mihuingon Lasea.

⁹ Ti iich ajcxy ooy anajty nxīidīgoy, e ooy anajty ycodzīgījity je barco yajyōyīi. Ti anajty je ayuuxī ñajxni, e ti mihuingon anajty je poj tuu tiempo huidi jāy ytījpy invierno. Paady Pablo je soldado huindzin jaccapxhuīy, ¹⁰ chi Pablo ymīnañ:

—Huindzīndījc, jadu'n nej yam codzīg'i' jada ooy co njacnicxim barcojoty, ca' yjēcyity co nicxy ndīgōooyim mīid barco etz mīid ñīdzīmy etz n'o'ctaayim.

¹¹ E je soldado huindzin yjacmījpidac oy je barco yajyōyī y'ayuc etz je barco capitán y'ayuc, ca'ydi Pablo y'ayuc. ¹² Com je' co je barco yjāttac ca' anajty y'ōyity, nicxy jim yajnajxcīy je poj tuu tiempo, chi je jacmaybi ajcxy yhuinma'ñyīdacoy, co jēbi barco yjacyōy, oc'ixaangixy pen yjātcīy jim Fenice ma Creta ñaaxjot. Jim ma tüg barco yjāttac huidi y'aguu najtz'ixīyb ma xī pidzīmy, e jim anajty je poj tuu tiempo yajnaxaangixy.

Je mijpoj mījtīgoy ma je meyj

¹³ Jadu'n yjajty co je jīnboj hueeni ypidzīmy, huin'it huinmay ajcxy co jēbi yjactūyōy je barco. Chi ajcxy yajpidīgīy je mij pujx huidi barco yajtinayīj, e yajyōychooñ je barco. Chi ñicxy je barco mejypa' mejypa' ma Creta ñaaxjot. ¹⁴ Huin'it hueeni tiempo ñajx, chi je micpoj mīiñ ma tīchpoj pidzīmy, huidi jāy ytījpy Euroclidón, jadu'n yhuimbīdzim, Noreste. ¹⁵ Chi je mic poj yajtūtīgajch je barco, e com ca' anajty ndīmdūyōgyxni mīid je poj ycxīpi, chi je mic poj iich ajcxy xyajnicxy adzip ma anajty tzocy. ¹⁶ Najx iich ajcxy mihuingon tüg naax mutzpi meyj agujcpi huidi yxī Claudia, e adzaach iich ajcxy nyujcjugujcy je mutz barco huidi anajty mīimb ixhodzīy ma je mijpi. ¹⁷ Co ajcxy jugujcpidzīmy je mutz barco, chi ajcxy yajtuuñ maychaay e xojtzmuīcy je barco aguu. Chi ajcxy yajmīnajcy je huit huidi anajty poj mic tzach ymajchyp. Je' co chīgīygyxīy co chimnicxīyib je barco jim ma meyj huidi ca' y'agomity, ma ptījot huidi yxī Sirte. Chi ajcxy ñayyējci huen poj yajñicxīgixy. ¹⁸ Com jabom, com ooy mic anajty je poj, chi ajcxy je chimy meyj cōjībījptayī. ¹⁹ Je midugīg xībi, chi iich ajcxy nmejycōjībījptay je tungbejt huidi yajtumyb ma je barco. ²⁰ Ti anajty canaagxī ñajxni e iich ajcxy ca' ma xī madza' n'oc'ījxcīxni, mīid je mij poj ycxīpi huidi anajty iich ajcxy xychachajtūyōyp. Hue' iich ajcxy ndījcīcy co ti ndīgōygyxīy, ca' ndījy iich ajcxy ndzōgīpy.

²¹ Ti anajty xī tiempo iich ajcxy nyajnajxcīy jaygay, chi Pablo ytinayīgy, nimay je jāy ajcxy:

—Yēydījtījc, co iich mīich ajcxy xycacapxymīdoy ca' ngatzoonim jim Creta ñaaxjot, e ca' ixīpy jada ayo'n yam jadu'n nbaatim. ²² Jadachambi ca' mdajcīy mmaygyxīy, ca' ni pin

ytigoyañ, oy je barco yjatigoy. ²³ Amygoodz je nHuindzin Dios tüg y'ánel ti ñayguëxyii ma ñich, je Dios huidi ñich ngapxymidooybich, yi' ti quexy. ²⁴ Je ánel ti xyñimäyich: "Ca' mdzigíy, Pablo, copicy co njatyjädípy ma je mij'ane'mbi, je César yhuinduu. Müd miich ycixpi, Dios ñihuánamy yajtzögamy tüg'óciy huidi ji barcojoty, ca' ni tüg y'ógiy." ²⁵ Paady nayjot'amijmóoyigix, yëdyictijc, nmibijcpiyich Dios co jadu'n yjada'n jadu'n nej y' ánel ti xyñimäyich. ²⁶ Ooy ycopicyity nicxy nmijpojeim ma tüg naax mejy agujcpi.

²⁷ Majmactz xii je mic poj anajty yajyöyii je barco oyñine jim ma je mejy huidi yxii Adria, chi mijcutz je barco yajyöybi jihui'ñybicy co anajty ti mihuingoñ naax. ²⁸ Chi ajcxy quipxy je ñii jadu'ñi anajty ycicyity, e hue' ajcxy quipxy iipx xap ycicyity. Jahuengi huin'it jadüg'oc ajcxy quipxy je ñii, e hue' oy quipxcixy majmocx xap ycicyity. ²⁹ E co anajty chigiiygixy co tijy je barco jipcobonihiipy ma tzaagop, chi ajcxy pidacy ñijoty midaax pujx ma barco y'ijx, je huidi yxiiijp anclas, janch tzigiiyb anajty ajcxy y'ahuixcixy cooni xiiñihuiy. ³⁰ Chi je' ajcxy huidi anajty barco yajyöy yhuinma'nybaty co yquëga'ñ ameech. Chi ajcxy pidacy ñihuingixy je mutz barco. Chi ajcxy ñaybidaaci jadu'n nej jihuiy je ancla jac yajminagaangixy jim ma barco yhuinduu. ³¹ Huin'it Pablo ñimay je soldado huindzin etz je soldadtijc:

—Pen ca' jada hui'mgixy ma barco, ca' miich ajcxy mejy ypidzimipy.

³² Huin'it ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi je mutz barco anajty müd ycoxochity, chi ajcxy yajcäy je mutz barco ñijoty, e chi je mejy yajnicxyi.

³³ Moñyi Pablo migapxy je jäy ajcxy, chi ajcxy ñimay co huen huingayñajcixy, chi Pablo yminañ:

—Cham majmactz xii ma miich ajcxy ca' mmaagixy, e ni ca' mgaaygixy m'uuccixy. ³⁴ Tun may'ajt caaygixy oy jadu'ñyi, copicy jada co njatyñidzoctähuaanim, ni tüg ngöhuay ca' ytigoyaanim.

³⁵ Co Pablo jadu'n yminanday, chi tüg tzaajcaagy conígy, chi jayijp Dioscojuyip yajnajxy mayjäy agujc, chi tujc-huäcxy etz ytigiiy ajcxy caaybi. ³⁶ Mic'amy je jäy ajcxy yjotmigiyday nidüg'óciy, e chi ajcxy ytigiiy caaybi. ³⁷ Hue' anajty ñaybätigixy barcojoty mejtz migo'px jatugi'px majmocxtüg jäy. ³⁸ Co ajcxy ycayday, chi jacniigöjibijpy je trigo, jigix huen cöminacy je barco chimy.

Chi barco tüg yquiiñ

³⁹ Co yxiiimiiy, chi je barco yajyöybi ca' ijxcapy je naax, e y'ijxpaty tüg it ma mejy huen ycoguegíy, e jim anajty püjot. Chi ajcxy yhuinma'nybaty co'ixaangixy pen jëbi jim yjäty je barco. ⁴⁰ Chi ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi anajty müd yxochity je anclas, e chi anclas yhuimni ñijoty, huin'it ajcxy miguejiiy je ñügaap huidi tumb co tümöy je barco. Chi huit jadüg'oc ajcxy pidacy huidibi pojmajtzp. Chi je barco ytigiiy yöyb, tiy ajcxy yajnicxy ma püjot. ⁴¹ E chi oy minaybadyii ma anajty je mejy mejtz it oy mic ycujiyn, chi oy yjëpxy püjoty. Je barco jijp oy ytigiiy tätzpicy ca' huaad y'ocyücxni, e je barco ijx oy ytigiiyñ aguejthüäcxpi ymiid je mejy püjoty ymijaa. ⁴² Chi je soldado yjayaj'ogaañ je machyjäy ca'yd yqueeccixy ayaahuip. ⁴³ Je soldado huindzin ca' a'ixiiy nicxy yaj'ögyii Pablo, chi ñimay soldado ajcxy co huen ixmajtcixy yi machyjäy. Chi je soldado huindzin ñimay je jäy ajcxy co huen ñiidigiiygixy pinjaty jajtp yau. ⁴⁴ E huidi ca' jajtciy yau jaydëbi ñiidigiiygixy müd pu'y etz müd barco pedasi. Jadu'n ajcxy nidüg'óciy ymejy ypidzimday.

28

Pablo yjädy ma tüg naax mejy'agujcpi huidibi yxii Malta

¹ Co ñich ajcxy ñibidzimday, chi ñich ajcxy nejhuuy co je naax mejy agujcpi hue' anajty yxii Malta. ² Je conaax ajcxy ooy oyjäy'ajtin tuuñ müd ñich ajcxy, chi ajcxy yajmijiiy jün mij, müd co anajty ooy ytiichity, etz co anajty ooy ytuubojy. Chi xyñimay ñich ajcxy co miñ n'ocxáamgixyich. ³ Chi Pablo ytigiiy jäxycajpmujcpi, e chi pidacy jünjoty. Chi tüg ahua'n iyujc pidzimy, yquëgy anajty müd je anbi, chi Pablo ymajtzi ma yci'. ⁴ Co je cogajp ajcxy ijxy je ahua'n iyujc ytiinyäy ma Pablo yci', chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Jadayaabi yëdyijc, jäy yaj'öcpi jada. Oy ca' ti y'ögy mejyjoty, je tiydumbi tzajpjotyti ca' a'ixiiy nicxy yjactzinäy.

⁵ Chi Pablo yci' huinxidicxy, e jünjoty oy ycäy je ahua'n iyujc, e ca' Pablo ni nej yjajty. ⁶ E tüg'óciy je jäy tzach'ahuixcixy mina anajty y'ocquixigíy, o mina anajty y'oc'ögy. Ti anajty ooy y'ahuixcixy jecy; co ajcxy ijxy ca' ni nej yjaty, chi ajcxy yhuinma'ñ yajtigajch. Yminañ ajcxy co Pablo hue' jada' yi' tüg dios.

⁷ E mihuingon anajty je Publio ytijc, je huidi nigohuajc'ajty je jimbi naax mejy'agujcpi. Je Publio xyajjättacich ajcxy, e xyajcaay xyaj'uucich ñich ajcxy yajxon tugig xii. ⁸ Jadu'n yjajti co je Publio anajty yteedy ypigii müd tooy gohuajc etz müdity anajty ni'pypa'm. Chi Pablo oy ixxy je pa'mjäy. Chi Pablo Dios mibijctzoy, e chi cinixajy, e yajtzoocy. ⁹ Müd jadaay

miñ ajcxy nijëjity pa'mjäy huidi anajty ajcxy tzinaayb ma je naax mejy'agujcpi e chi ajcxy chooctäy. ¹⁰ Miid jada ycixpi nyajcömay ñich ajcxy, e nyajmooyich ñich ajcxy tijaty huidi ñich ajcxy nidüyöyipy barcojoty.

Chi Pablo oy yjädy jim Roma

¹¹ Tugüig po' ñich ajcxy anajty ti n'ijtni jim. Chi ñich ajcxy nbarcotigüy ma tüg barco huidi anajty je tuuboj tiempo ti yajnaxy jim Malta. E je barco capitán jim anajty ycocajpity Alejandria. E je barco ymiid anajty ahuinax huidi anajty yxii Cástor etz Pólux huidi ajcxy dios'ajtpy. ¹² Chi ñich ajcxy oy njäty ma je barco jättac huidi anajty yxii Siracusa. E jim ñich ajcxy nhui'müy tugüig xii. ¹³ Ndzoñich ajcxy Siracusa barcojoty, nicxy ñich ajcxy mejypa' mejypa', ixti nja'tyich ajcxy jim Regio. Com jabom oy ypidzimy jinboj, chi co maax oy nja'ty ñich ajcxy Puteoli. ¹⁴ E jim ñich ajcxy nbaaty nijëjity jäy huidi anajty mijpidaacp Jesús. Je' ajcxy xycohanüyich co ñich ajcxy jim hui'müpy tüg semaan. Chi ñich ajcxy jadüg'oc ndzoñ, nñicxyich ajcxy jim Roma. ¹⁵ Je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty jim Roma ymidou ajcxy ayuc co ñich anajty ajcxy jim nicxy, chi ajcxy chooñ nijëjity oy xyjijpcobadüyigixyich ma je cajp mercado miid huidi anajty yxii Foro de Apio. Jacjadyii mibijcpidijc oy xyjijpcobadüyich ma tüg jättac huidi anajty yxii, Tres Tabernas. Co Pablo jijpco'ixiiy je mibijcpidijc ajcxy, chi Dioscojuyip yajnaxy etz ñayjihuiiyi janch jotcujc. ¹⁶ Co ñich ajcxy nja'ty jim Roma, chi je soldado huindzin ciyejcy je machyjäy ma je comandante, per a'ixüyb co Pablo tzinäy ahuingujc ma tüg pijtzozydijc, jëyi anajty tüg soldado ycuend'adyii.

Chi Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Roma

¹⁷ Tugüig xii maabi Pablo anajty yjäty jim Roma co capxyñiguejcy je judío huinmij'anäctijc huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Roma. E co ajcxy ñaymujci, chi Pablo yminañ:

—Migügtijc ajcxy, oy ñich ca' ti ndundigooyich miidi judío jäy ajcxy etz miid ajt nmij'ap nmijteedy ycotüjcin, chi je judíojäy ajcxy xymajchich etz xyciyejcih ma romano tungmüdpri jim Jerusalén. ¹⁸ Co je romano tungmüdpri ajcxy xy'amidooyich, huin'it ajcxy xyjanajtz-madzihuaañich, ca' ti ajcxy paaty ma ñich huidi ajcxy xyajco'ögihuibich. ¹⁹ Co je judíojäy yjotmäcoty ajcxy, ca' ajcxy a'ixiy co nyajnajtzmadzihuibich, chi nayñibijctzohuüyich co nyajtiydunipyich ma je mij'ane'mbi ya Roma, oy ñich ca' ti xihuin nmüidity miid ñich nmigonax nmigogajpich. ²⁰ Paady ti ngapxyñiguejxcixy co nyajmiidmiydäga'ñ ajcxy tigix co nmach'ityich. Miid co ñich ajt n'ahuixim co Dios nihuäna'ñ yajnidzögä'ñ yi Israel jäy etz yajjugypiga'ñ je jäy tübi y'öccixy. Paady jadachambi nyajpaadyich mach.

²¹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca'ni ñich ajcxy ni ti necy xyñijäty huidi tzoomb jim Judea miid müich ycixpi. E ni tüg ajt nmigügtijc ca' jibic xyñimiydägy. ²² Nja'amido'idaamyich jadu'n nej müich mmiydägy, com nnejhuüybich co huen yma'ämyity jäy ymidzip'ajty je jemybi y'ijxpjcin.

²³ Chi tüg xii ajcxy agapxtujcy. Co oy paady mina anajty ti agapxtujccixy, chi mayjäy ñayöymujci ma je Pablo anajty jättac müidity. Jopy ajcxy yajtzondacy capxi miydägi ixti ycootztzuu'üy, jadu'n Pablo tzachyajnimaaygixy je Dios y'ayuc nej Dios yhuinma'ñ müidity. E yajjothuimbidaangixy anajty ma je Jesús miid co capxticxy je Moisés ycotüjcin nej anajty yjaybetyity, etz jacjadyii ayuc cojaaybi ñecy. ²⁴ Nijëjity cöbijc ajcxy nej Pablo anajty ymina'ñ, etz nijëjity ca' ajcxy mibijcy. ²⁵ Co ca' anajty ajcxy miñ xyipy yajtügüy yhuinma'ñ, chi ajcxy icy ca'ixy yöychöongixni. Chi Pablo yminañ:

—Tiyudägy je Espiritu Santo nimay je nmij'ap nmijteedy ajt co yajcapxy je profeta Isaías co yminañ:

²⁶ Nicx nima' je jäy ajcxy: Müich ajcxy oy mjamidohuüpy n'ayucich, per ca' ajcxy mhujnihuihuüpy; oy mjuhüindüxcixixipy, e ca' ajcxy mhujnihuihuüpy.

²⁷ Com jada jäy ajcxy hue' yjot'ahuimbijtcixy janch juuñ, e ymidoogixy oyñinej, jadu'n nej jihüy yhuimbiz'ijtcixy, e ni ca' y'oc'ijxcixy miid yhuin e ni ca' ocmidoogixy miid yta'tz'ac, ni ca' huinjihuiyigixy miid yjot yhuinma'ñ, ni ca' minipy ajcxy ma ñich jigix mayjtzögbich.

²⁸ Nejhüyigixy müich ajcxy co jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo Dios y'ahuaniyib y'ayuc yty'ajt nej jëbi jäy y'alma ajcxy yajnidzögäpy ma je jäy ajcxy huidi ca' yjudiojäyity, e je' ajcxy y'amido'idipy.

²⁹ Co Pablo jadu'n nimay ajcxy, chi ajcxy ñicxtäyagixni chach ñayhuin'ñibéjtigixy ñayhuingapxpéjtigixy miñ xyipy.

³⁰ Pablo mejtz jimijt jim chinay ma je pijtzozydijc jim Roma, e yajxon xiic'adzoy capx'adzoy pin miñ ycocajpxiyii. ³¹ Janch agujc jotcujc anajty capxhuäcxy je Dios y'ané'min, e yaj'ixpicy je Huindzin Jesús yty'ajt, e ni pin ma ycapx'adugyii.

ROMANOS

Yi Necy Huidi San Pablo Yajñigüeꝑx Je Mibijcꝑidijc Jim Roma

¹ Hich Pablo tumbich ma Jesucristo ytung. Jesucristo ti xyajñibicyich co ndunañich ma yi' ytung quipxy müd yi' y'apóstol ajcxy. Ti xypidäꝑyich ma jada tung tügijꝑ co ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi.

² Dios jecy'ajty y'ayuc yajhui'my cojay ma yi' y'ayucnajtzcaxꝑybi ñecy co quexañ anajty je Cristo ya naaxhuiñ. ³ Ngapxhuäcxycich jada ayuc jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo, je Dios y'ung, yma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Hue' yi' ñinicx paty ma ytaj. E yi' ytaj je rey David je' ymij'ap'ajti ymijteedy'ajti. ⁴ Per Jesucristo ti paady ma Dios yi' yjihuiñ ymic'ajt. Co Dios yajjugyꝑjcy y'ung ma anajty ti y'ögy müd yjihuiñ ymic'ajt, chi ti yajnejhuiy anajty je naaxhuiñyjäꝑ co Jesucristo hue' je' Dios y'ung, huidibi müd huädz yjot huädz yhuinmañ, etz nañ ymüid Dios yjihuiñ ymic'ajt. ⁵ Co Dios yajjugyꝑjcy Jesucristo ma anajty ti y'ögy, chi mijmay'ajt tuñ müd ich ajt ycixꝑi. E nañ müd Jesucristo ycixꝑi Dios ti xyajñibicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma yi' mayjäꝑ ajcxy ma tüg'öciy naax cajꝑ, jigix jëbi mayjäꝑ mibijccicy e nañ capxymidoogixy Jesucristo. ⁶ E müch ajcxy huidibi tzinaayb jim ma yi' cajꝑ huidibi xijꝑ Roma, nañ jadu'n Dios müch ajcxy ti xyhuin'ijxcicy jëbi ajcxy Jesucristo xyjäꝑ'adyii.

⁷ Jada necy nguejxꝑyich ma müch ajcxy nidüg'öciy huidibi jim yajꝑatcixꝑ ma yi' cajꝑ huidibi xijꝑ Roma. Dios müch xychojccixꝑ xyjihuiyꝑyixꝑ, e nañ Dios ti xyhuin'ijxcicy jaydëbi yi' xyjäꝑ'adyii, etz nañ jaydëbi mdzinaaygixy müd huädz mjot huädz mhuinmañ. Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunꝑy müd müch ajcxy etz nañ xyajꝑotcugihuiꝑ ajcxy.

Pablo nicxy mibijcꝑidijc cogapxihuañ jim Roma

⁸ Tim yajꝑꝑ nyajñajꝑich jäꝑgidaacin ma Dios, müd Jesucristo yxi, co müch ajcxy ti mmibijccicy Jesucristo. Mayjäꝑ ma nidüg'öciy naax cajꝑ ti nejhuuiyꝑyixy jadu'n nej müch ajcxy ti mmijꝑidaaccicy Jesucristo. ⁹ Hich tumbich cixyꝑot huinijot ma Dios ytung, co ngapxhuäcxycich Dios y'ayuc ytiy'ajt müd Jesucristo ycixꝑi. Dios yi' tiy'ajt yegꝑ jadu'n nej jabom jabom Dios mmibijꝑtzooyich müd müch ajcxy ycixꝑi. ¹⁰ Dios mmibijꝑtzooyibich pen yi' jadu'n tzojꝑ co jëbi nnicxyich cham tiempo jim ma müch ajcxy myajꝑaady. Canaag'oc ich müch ajcxy nicxy nja'ixaangixy, e ca' y'oyiy nej nixcibich. ¹¹ Ooy njanijot'atyich co ich müch ajcxy nicxy n'ixaangixy, jaydëbi ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ma müch ajcxy müd Dios yjihuiñ ymic'ajt, e nañ ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ma müch ajcxy jaydëbi tiydudäꝑy mmibigipy ajcxy Jesucristo. ¹² Pen oyiyb nej nixcibich ma müch ajcxy myajꝑaady, chi jëbi njotcugihuiyich co anajty n'ixyich nej müch ajcxy mibijccicy Jesucristo, e nañ jaydëbi njotcugihuiꝑy müch ajcxy co anajty m'ijxcicy nej ich mmibicyich Jesucristo, e jadu'n nyajꝑꝑotcugiyim miñ xyipy.

¹³ Ndzojꝑyich co müch ajcxy mnejhuihuiꝑy co canaag'oc ti njapidäꝑyich nhuinmañich co anajty nnicxañich ma müch ajcxy myajꝑaady, e ca' y'oyiy nej nixcibich. Njijꝑ'ijxꝑyich co oyihuiꝑ jadachambi tiempo jadu'n nej jëbi nixcibich jim ma müch ajcxy. Com njacyaj'ixꝑigaamybich müch ajcxy, e nañ njacyajmibigaamybich ajcxy Dios y'ayuc. Tim jadu'n nej nduñich canaag' agajꝑ ma chinaaygixy yi' jacjadyi jäꝑ huidibi ajcxy ca' yjudiojäyity. ¹⁴ Dios jadu'n xyajñibijcich jada tung, paady copicy co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ma tüg'öciy jäꝑ, etz majaty naax cajꝑ. Ngapxhuäcxamybich Dios y'ayuc ma yi' jäꝑ ajcxy huidibi griego ayuc capxcixꝑ, etz ñan ma yi' jäꝑ ajcxy huidibi ca' griego y'ayuc capxcicy. Ngapxhuäcxamybich Dios y'ayuc ma yi' ixꝑicy jäꝑ ajcxy, etz nañ ma yi' jäꝑ ajcxy huidibi ca' y'ixꝑicyity. ¹⁵ Paady ycixꝑi ooy ndzaxcapxhuäcxañich Dios y'ayuc ma müch ajcxy huidibi yajꝑatꝑ jim Roma nañ jadu'n.

Je ayuc tiy'ajt oybi

¹⁶ Ca' nmidzo'yduyijꝑich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Com je' jada je oybi ayuc huidibi tzoon ma Dios, ymüid yi' Dios ymic'ajt jigix jëbi tüg'öciy jäꝑ ajcxy paadipy pocy huinmeeccin, pñjaty cöbigaamb Cristo y'ayuc. Tim jayꝑꝑ ti ngapxhuäcxꝑ Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma yi' judiojäꝑ ajcxy, e jac'axam ma yi' huidibi ajcxy ca' yjudiojäyity. ¹⁷ Jesucristo ytiy'ajt xyajnejhuiyim co mmibijcim co Cristo ti jöch ajt nbocy etz nxihuñ, chi Dios xycöbiganim jadu'n nejjihuiy tudäꝑyjäꝑ. Ca' ji jadüg huinmañ nej Dios jëbi xycöbijcim jadu'n nej jihuüy tudäꝑyjäꝑ. Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: "Pñjaty tudäꝑy'ajtin ti paady müd co ti mijpidäꝑy Dios y'ayuc, hue' je' tzinähuäꝑ, ca' yjugy'ajtin ycixꝑy ytiyogipy."

Je naaxhuiñyjäꝑ ajcxy yꝑocy

¹⁸ Copicy nbaatim tudägy'ajtin ma Dios, com je Dios huídibi tzaínaayb tzejpjoyt ti xyajne-
 juhüiyim co yí' tzaachytuna'n mictägy tüg'óciy jäy ajcxy huídibi midundigooyb yí' ytiy'ajt,
 tüg'óciy huídijaty jibic huinma'n ymiid, tüg'óciy yí' ajcxy huídibi yajtigoooyb Dios ytiy'ajt
 müid je jibicpi huídibi ajcxy ytumyb. ¹⁹ Com yí' jäy ajcxy huídibi jibicjot jibic-huinma'n
 müid, y'ixpy ñejhuüiyb ajcxy Dios ytiy'ajt, com Dios ti pidägy yí' ytiy'ajt ma yí' ajcxy yjot
 yhuinma'n. ²⁰ Ñejhuüiyb jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, com mabaad oga'n Dios yajcojy naaxhuüiybi
 ixti chambaad, quëxicp ya naaxhuüi Dios ymic'ajt y'ijxpejt, oy ca' pin Dios icy, huídibi Dios
 ti cojy ti macxy jejcpy ijxpejt co Dios yjiijity, etz Dios ymic'ajt huinixüi huinüitiempo ijtp yí',
 ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Co anajty Dios tzaachytuna'n yí' pocyjäy ajcxy, ca' ajcxy ni
 ti ayuc müid huaad adzohuimbidip Dios müid ajcxy ypocy ycixpi. ²¹ Com ñejhuüiyb ajcxy
 co ji Dios yajpaady, e ca' ajcxy ojadajtcixy ca' ajcxy huindzigüygixy Dios. E nañ ni ca'
 ajcxy yajnaxy Dioscojuyip ma Dios. E nañ jadu'n ajcxy ñaybidäacigixy amij agix, yhuinma'n
 ixtaaygixy huídibi ca' ytiy'ajtiy. Yajtigoooy ajcxy Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'n, e
 nañ müid'ajtcixy tzuuhuinma'n. ²² Yí' jadu'mbi jäy ajcxy hue' yhuinma'n pidaaccixy co ajcxy
 ooy'ahuinma'ñity, co ajcxy ooy'ixpicity, e ca' yjanchity, tzuu huinma'n ajcxy ymiid.
²³ Ma yjapadyii ojadajtcixipy huindzigüygixipy Dios huídibi ymic'ajtin y'oy'ajtin ca' ycixipy
 ytigoyipy nimina. Chi ajcxy yajtigach yjot yhuinma'n, e huindzigüygixy jäy y'ahuinax e
 jäy ajcxy yjugy'ajtin etz y'oy'ajtin cixaamb tigooyaamb. Ixti mijpidaaccixy nañ jadu'n joon
 y'ahuinax, iyujc y'ahuinax etz tza'n y'ahuinax.

²⁴ Co jäy ajcxy jadu'n ytundigoy, paady Dios ñajtz'ixüiyin ajcxy, huen tundigooygixy
 nej anajty ci'm jibichuinma'n nijot'ajtcixy. Ñaymidundigoooygixy ñinixc miñ xyipy huídibi
 janch oy midzo'yduuni. ²⁵ Ma yjapadyii ixypy mijpidaaccixy je tiy'ajt tiydudägypi nej
 Dios ti yecy, huin'it ajcxy mijpidaaccixy anüi huídijaty jäy ti cojy ti macxy. Ma yjapadyii
 ixypy huindzigüygixy Dios, huídibi ci'm ti yajcojtäy tüg'óciy tijaty ji yajpaat, huin'it ajcxy
 huindzigüygixy jäy y'ahuinax joon y'ahuinax, etz iyujc y'ahuinax huídijaty ca' ti mic'ajt
 müidity. Copicy n'ojadajtim ngömaayim Dios huinixüi huinüitiempo. Amén.

²⁶ Müid co jäy ajcxy tzachhuindzigüygixy jäy y'ahuinax etz jactijaty ahuinax, paady ycixpi
 Dios ajcxy ñajtz'ixüiyi. Chi ajcxy tungixy yí' jibic-huinma'n huídibi ci'm ñijot'ajtcixyp huídibi
 oy ymidzo'yduuni. Töxyjäy ajcxy ma yjapadyii chináaygixipy tudägy müid ñäy, chi ajcxy
 ñaymiidtzináayigixy e ñaymiidtungigoooygixy actöxyjäydijc. ²⁷ Yëydijctijc ajcxy nañ jadu'n
 ñaymiidtungigoooygixy miñ xyipy. Ñaymiiddzináayigixy ma yjapadyii ixypy chinaaygixy
 müid töxyjäy ajcxy, huin'it ytundigooygixy ma Dios ytiy'ajt. Ci'm nijot'ajtcixy jibic-huinma'n
 huídibi oymidzo'yduuni, ypätcixipy ma ajcxy ñinixc je tzaachypi huídibi Dios ypidacpy müid
 yí' ajcxy ypocy ycixpi.

²⁸ Co yí' jäy ajcxy jadu'n ci'm yhuinma'n ti pidaaccixy co ca' yajmij'ada'n Dios, paady
 ycixpi Dios ñajtz'ixüiyi ajcxy. Huen tim tungixy huídibi ajcxy ci'm ñijot'ajtpy, huídibi Dios
 ca' jäygidägy. ²⁹ Jäy ajcxy ooy mij jibic-huinma'n canaagnax nijot'ajtcixy; yëydijctijc ooy
 ajcxy jibic-huinma'n tungixy; ooy ajcxy migapxtigoy töxyjäy ajcxy; ooy ajcxy adzojccixy
 comeen'ajtin; ooy m'ijxtinaaygixy ymigügtijc; ca' ajcxy ymigüg ixaangixy; ooy ajcxy
 yjäyyaj'óccixy; ooy ajcxy chiptunaangixy; ca' ajcxy ycapxymidohuaangixy; ooy ajcxy
 ymigüg huin'ingixy; ooy ajcxy ypiitcapxcixy; ca' p' ajcxy ymigüg ixaangixy. ³⁰ Jäy ajcxy
 ooy nigapxy ni'ojiy ymigügtijc; ca' ajcxy ixaangixy Dios; ca' ti jäygidaccixy; ooy ajcxy amij
 agix ñayjihüiyigixy; ooy ajcxy ci'm ñaygömáayigixy; ooy ajcxy cojy macxy jibic-huinma'n,
 ca' ajcxy capxymidoogixy ytaj yteedy. ³¹ Jäy ajcxy ca' y'ayuc-huinjihüiyigixy; ca' ajcxy
 cuydungixy yci'm'ayuc; ca' ajcxy ni pin tzojccixy jihüiyigixy; ca' ajcxy ni pin pa'ayoogixy.
³² Jadayaabi jäy ajcxy ñejhuüiyb co Dios ti cojy ti macxy ycotujcin co pinjaty tundigooyb
 jadu'n müid Dios ytiy'ajt, tigooyip ajcxy yjugy'ajtin. Oy ixypy yí' jäy ajcxy janejhüiyigixy co
 padaangixy y'o'cin, huin'it ajcxy jactimtungixy jibic-huinma'n, e nañ jadu'n jotcujc ajcxy co
 jac pinjaty jibic-huinma'n tungixy.

2

Dios tiydumb jadu'n nej yí' tzocy

¹ Paady co miich migüg m'ix'ixy mba'ixy ti ytumyb, ti migüg ycapxyp ti anajty pocy
 mnaymöyüi, oy ixypy ypinjäy ñejpyjäyity. Miich ooy ti pocy m'ixy ma huing jäy, e nañ
 jadu'n miich ooy m'ij mdundigoy, tim jadu'n nej yí' ajcxy ytundigooygixy. ² Ñejhuüiyim co
 Dios tudägy ytuñ co tzaachytun tüg'óciy pinjaty tundigooyb. ³ E miich co migüg m'ix'ixy
 mba'ixy ti ytumyb ti migüg ycapxyp, nañ jadu'n miich Dios xychaachytuna'n. ¿Nej mdijy
 mdzögip co anajty Dios xytidyuna'n? ⁴ ¿Nej ca' mjäygidägy nej Dios mij ooy may'ajt oy'ajt
 ti tuñ müid miich, nej ooy mij ti xypa'ayoy, mij ti xymimecxtucy? ¿Nej ca' mnejhuüiy co Dios
 mij ooy xypa'ayoy xymimecxtucy, jigix mjothuimbidipy nej mdundigoy ma Dios ytiy'ajt?

⁵ Muid co ooy mjetjuuñity mgöjuuñity, ca' ajcxy mjothuimbida'ñ, ca' ajcxy m'ixmadza'ñ nej ajcxy mdundigooygixy. Paady ycixpi Dios huidibi tudägy tumb nigü miich yi' ooy mij xychaachytuna'ñ co anajty xii tiempo ycixy ytigoy, e Dios chaachytunamyb jäy ajcxy müd ypocy ycixpi. ⁶ Co anajty Dios tyduñ yi naaxhuñ jäy, chi yajnigidagihua'ñ nidüg nidüg nej anajty ti chinäy. ⁷ Nijëjity jäy ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy jabom jabom, yjijp'ixjy ajcxy co Dios oybi ymöhuaanigixy, nañ yjijp'ixjy ajcxy co Dios ycomayiyb, yjijp'ixjy ajcxy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Yi jadu'mbi jäy Dios ymöhuaamyb jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. ⁸ Per Dios chaachytunamyb mijcajee yi jäy ajcxy huidibi ca' ycapxymidohuaangixy, huidibi ca' cuydungixy Dios ytiy'ajt, huidibi ajcxy tumb jibic-huinma'ñ. ⁹ Ayo'n tzaachypi ypadamyb tüg'öciy jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ ti tuñ. Nañ jadu'n miich judíojäy ajcxy tim jayijp mbadaangixy tzaachypi, pen mdundigooygixp, e chiini yi jacjadyii jäy padaangixy tzaachypi, pen tundiigooygixp. ¹⁰ Tüg'öciy pinjaty oyjot oyhuinma'ñ tungixp, Dios ymöhuaamyb yi' ajcxy oy'ajtin, nañ cömayaanip yi' ajcxy Dios, etz nañ yajjotcugihuib ajcxy. Tim jayijp yi judíojäy pada'ñ ajcxy oybi, etz jac'axam yi jacjadyii jäy ajcxy.

¹¹ Dios ca' tyduna'ñ jäy ajcxy huin'ixjpety, quipxyjaty tyduna'ñ nidüg'öciy jäy ajcxy. ¹² Nidüg'öciy jäy ajcxy huidibi tundiigooygixp, Dios yajtigoyaanip ajcxy yjugy'ajtin. Yi jäy ajcxy huidibi ca' müidity Dios ycötujcin huidibi cojaayip, Dios yajpocycähuaanip ajcxy, com ymüid ajcxy Dios ytiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi müid Dios ycötujcin cojay, Dios yajpocycähuaanip ajcxy müid yi' ycötujcin huidibi cojaayip. ¹³ Yi jäy ajcxy huidibi nigooob amido'ijtp co yajcapxy Dios ycötujcin, e ca' ycapxymidoogixy, ca' ycöbifa'ñyii Dios jadu'n nej jihuüy ytudägyjäyity. Yi jäy ajcxy huidibi capxymidoob Dios ycötujcin, Dios cöbigaanip co ajcxy ytudägyjäyity. ¹⁴ Yi jäy ajcxy huidibi ca' müidity Dios ycötujcin huidibi cojayip, co ajcxy nijot'ajtcixy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Dios tzocy, jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy müidity Dios ycötujcin. ¹⁵ Co je jäy ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy, huin'it yajnigüë'ixcixy co ajcxy ymüid Dios ycötujcin ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. E co patcixy jibic jot jibic-huinma'ñ, huin'it jibic ñayjihuiyigixy. E co patcixy oyjot oyhuinma'ñ, huin'it ooy oy ñayjihuiyigixy. ¹⁶ Jada je'du'n je jemybi oybi ayuc huidibi ngapxhuäcxypich co miinip je xii je tiempo co Jesucristo, müid Dios ycötujcin, tydunip tüg'öciy jäy ajcxy nej anajty yjot yhuinma'ñ ajcxy müidity, tüg'öciy pinjaty ti tuñ ayüch ameech tijaty.

Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjay jecy'ajty

¹⁷ Miich ajcxy huidibi minamb co mjudiojäyity, miich ajcxy mmijpidaaccixyp Dios ycötujcin, je jecyip huidibi jaybetyip. Miich ajcxy mnaygömäayigixy co miich ajcxy Dios xyjäy'adyii. ¹⁸ Miich ajcxy mnejhuüy nej Dios tzocy nej huaad mjäy'ajtcixy. E nañ ti m'ixpicy Dios ycötujcin huidibi ti xyajnejhuüyigixy huidibi tiy'ajt jac'oyip. ¹⁹ Miich ajcxy minamb co janch janch co miich ajcxy Dios ytiy'ajt myejci ma yi jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt müidity, jadu'n nipaady nej jihuüy tüg huintzpi mhujiztyöy, e nañ jadu'n nipaady nej jihuüy mgodixy je jäy ajcxy huidibi agootztuum tzinaayb. ²⁰ Miich ajcxy judíojäy myaj'ixpijcy yi jäy ajcxy huidibi ayoob, huidibi ca' ti tiy'ajt nejhuüyigixy, e mgapxhuüy yi jäy ajcxy huidibi ca' yhuinma'ñymejtzcixy. Miich ajcxy minamb co m'ayuc etz mdiy'ajt mbaatcixy ma Dios ycötujcin huidibi jaybetyip. ²¹ Miich ajcxy myaj'ixpijcy jacjadyii jäy ajcxy Dios ytiy'ajt. ¿Nej co ca' ci'm mguydungixy nej ti myaj'ixpijccixy? Myaj'ixpijcy ajcxy jacjadyii jäy co ca' huaad ymeetzcixy, e miich ci'm ajcxy meetz. ²² Miich ajcxy myaj'ixpijcy jacjadyii jäy co ca' huaad migapxtigoy töxyjäy ajcxy, e ¿miich ajcxy nej co mmigapxtigoygixy töxyjäy ajcxy? Miich ajcxy ci'm minamb co ca' huaad yajhuindzigiy tzaaboch quipoyhech, e miich ajcxy ci'm mdzachmeech je meeñ ma je tzajptijc ma je quipyhech y'ity. ²³ Miich ajcxy mdzachnaygömäayigixy co mguydungixy Dios ycötujcin. Miich ajcxy m'ixtijy Dios müid co ca' ajcxy mguyduni yi' ytiy'ajt. ²⁴ Paady jadu'n jaybety müin ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Com co miich ajcxy mdundigooygixy, paady ycixpi yi jacjadyii jäy ajcxy nigapxy ni'ojäy Dios yxii."

²⁵ Co ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios xytunipcuendi co miich ajcxy müidity je tiy'ajt ma mninix co Dios xyjäy'adyii. Co ca' ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios ca' xytunipcuendi co miich müidity je tiy'ajt ma mninix co Dios xyjäy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuüy ca' mdiy'ajttiyity. ²⁶ Co yi jacjadyii jäy ajcxy huidibi ca' müidity tiy'ajt ma ñinix, e cuyduni ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej ajcxy ytiy'ajttiyity. ²⁷ Yi jacjadyii jäy co ajcxy cuyduñ Dios ytiy'ajt, yi' ajcxy capxpaady'idipy ma Dios. E miich ajcxy judíojäy mbocycähup miich ajcxy, oy miich ajcxy mjämüidity ixypiy Dios ycötujcin huidi cojaayip, pen ca' mguydungixy. ²⁸ Je iixpejt janchyp co pinjaty Dios yjäy'ajtyp, canan je' je iixpejt huidibi ymüid ma ninix. E nañ jadu'n canan je' je tiy'ajttihuii cötujcin huidibi jäy cuydun jecy'ajty. ²⁹ Je iixpejt janchyp co pinjaty Dios yjäy'ajtyp, je' je' je iixpejt huidibi ymüid ma yjot yhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huidibi ymüid, je iixpejt co je Espiritu Santo ti yajhuächyii yjot yhuinma'ñ, canan

je' je tiy'ajt co ti cuyduñ je jecyip cõtujcin huidibi cojay ijtp. Yi jadu'mbi jäy ajcxy cõmay'idipy ma Dios, e ca' ycõmay'ida'n ma jäy ajcxy.

3

¹ Pen tiy'ajt jadu'n nej nmina'nich, çti jäygi daacin yi judiojã ajcxy ymïd ma Dios huidibi yi jacjadyii jäy ajcxy ca' müdity? ² Ti jäygi daacin ajcxy ypatpy co ajcxy müdity tiy'ajt ma ñinç co Dios yjã'yadyii? ³ Yi judiojã ooy canaagnax oy'ajtin jamüdity. Tim jayijp Dios yajñibijci ajcxy yi' ycõtujcin yi' y'ayuc huidibi cojaayip. ⁴ Nejmüdiy co Dios ca' cuyduna'n yi' y'ayuc müd yi judiojã ajcxy müd co nijëjity judiojã ca' cuyduñ yi' ycõtujcin? ⁵ Dios ca' jadu'n huinma'n müdity nej jäy ajcxy huinma'n müdity. Oy ixypy nidüg'öciy jäy y'anüdaaccixy, Dios ca' y'anüdãga'n nimina. Paady jadu'n jaybety müñ ma Dios y'ayuc co David jadu'n ymina'n:

Ñejhuñuipy jäy ajcxy co müich, Huindzin Dios, tudãgy mguyduñ yi m'ayuc. Ca' huaad pinjaty ymina'nip co ca' müich mguyduñ yi m'ayuc.

⁶ Pen Dios cõmaybidzimipy müd ajt nbocy ycixpi, çnej tiy'ajt jadu'n nej jäy yminaangixy co Dios ca' oy ytuñ, co xychaachytuunim müd ajt nbocy ycixpi? ⁷ Ca' yjadu'nity. Co ixypy yjadu'nity, Dios ca' yi' tydunipy naaxhuñjãy müd ajcxy ypocy ycixpi.

⁸ Co ixypy ytiy'ajity jadu'n nej jäy yminaangixy co Dios ooy yjotucjcity co ca' xychaachytunipyich müd nbocych ycixpi, jac'oy co ixypy ndundigooyich, jigix Dios janch ycõmaybidzimipy. ⁹ Jac'oy ixypy nminaanim: "Tzoc tundigooyim jigix jëbi Dios cõmay ypidzimipy." Ixti nijëjity jäy ti xyñihuambetyich co ich jadu'n ti nmina'nich. Ca' jadu'n nmina'nich co Dios jäy tzaachytunipy ninigoob. Dios chaachytunipy pocyjäy ajcxy, com paatip ajcxy jadu'n yi tzaachypi.

Nidüg'öciy ich ajt nbocymüdity

¹⁰ Nejmüdiy janch jadu'n co ich ajcxy huidibi judiojã, jac'oyjã ich ajcxy ca'ydi yi jacjadyii jäy ajcxy? Ca' yjadu'nity, ca' ich ajcxy njac'oyjãity. Com ti jayijp nyaj'ixpicych co tüg'öciy jäy ajcxy yajpaady pocymïd, yi judiojã, etz nañ jadu'n jacjadyii jäy ajcxy. ¹¹ Com jadu'n jaybety müñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'n:

Ca' ji ni tüg jäy tudãcpy, ni tüg.

¹² Ca' ji ni pin huidibi huinjhuñyb Dios ytiy'ajt. Ni pin huidibi ixtaayb Dios ytiy'ajt.

¹³ Nidüg'öciy jäy ti ixmajtzicxy Dios ytiy'ajt. Quipxy ycapxy ajcxy ytumyb co ytundigooyixy. Ca' ji ni pin, pin huãdz oy yjot oy yhuinma'n tumb, ca' ji ni tüg.

¹⁴ Yi jäy ajcxy ooy ycapxtigooyixy, oy ajcxy yhuin'ñ müd y'ayuc. Jadu'n ajcxy yöcpajc nipaady nej tüg öcpi jut huidibi ahuãdz. Ooy ajcxy yajtzachy müd y'ayuc jadu'n nej jihuñy tza'n chüch.

¹⁵ Ooy ajcxy ycapxtigooyixy. Ooy ajcxy jibic ayuc capxcixy.

¹⁶ Müd yinjaty huenjatypi ayuc, mic'amy ymigüg yaj'o'ccixy.

¹⁷ Ma ajcxy yhuidity ooy midundigooyixy ymigüg, e nañ yecy ajcxy tajin mayin.

¹⁸ Ca' ajcxy nejhuñyixy nej huaad chinaaygixy jotucj, ca' ma ti tzip ti capxy.

¹⁹ Ni cahuinmaaygixy nej Dios tziigüygixy.

²⁰ Tüg'öciy ayuc ycojaayity ma Dios ycõtujcin necy, mic'ajt müdpy müd yi jäy ajcxy huidibi yajmij'ajtp je cõtujcin. Dios ti pidãgy yi' ycõtujcin, jaydëbi pinjaty tundigooyb, huaad ca' ti anü tuñ ma Dios. Dios tyidunipy tüg'öciy jäy ajcxy müd yi' ycõtujcin. ²¹ Dios ca' capxpada'n co ytudãgyity, müd co ti cuydunyii ycõtujcin. Dios ti pidãgy ycõtujcin jaydëbi nejhuñyim co ajt nbocymüdity.

Yi alma nidzoocin, hue' yajpaady müd mibijcin

²² Jadachambi Dios xyajnejhuñyim jemybi tiy'ajt jadu'n nej tudãgy'ajtin jëb nbaatim ma yi', e jada jemybi tudãgy'ajtin tiy'ajt, ca' yi' yjadu'nity nej yi tiy'ajt huidibi yajpatp ma Dios ycõtujcin jecy'ajtpyi. Per yi Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ñecy etz Dios ycõtujcin necy yecj tiy'ajt jecy'ajty co Dios xymõhuaanim tudãgy'ajtin. ²³ Jadu'n Dios yaj'ahuimbidaangixy tudãgy tüg'öciy jäy huidibi mibijcp Jesucristo, ca' ñejity pinjäy ajcxy, pen judiojã o pen ca' judiojã ajcxy. ²⁴ Com nidüg'öciy naaxhuñjãy ti ytundigooyixy. Ni tüg jäy yhuãdz'ajtin ycanaybadyii müd Dios yhuãdz'ajtin y'oy'ajtin. ²⁵ (Müd co nidüg'öciy jäy ytundigooyixy), paady ycixpi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ ninigoob müd tüg'öciy jäy ajcxy, e Jesucristo ti cojudãgy tüg'öciy ajcxy ypocy, e jadu'n yaj'ahuimbity tudãgy nidüg'öciy jäy ajcxy huidijaty mibijccixp Jesucristo. ²⁶ Dios yquejx y'ung ya naaxhuñ, jaydëbi huinmeecxp jäy ajcxy ypocy, müd co Jesucristo ti y'ögy müd ajcxy ypocy ycixpi. Dios yhuinmeecxp jäy ajcxy ypocy co ajcxy mibigipy Jesucristo. Jayijp ca'ni anajty Jesucristo müñ ya naaxhuñ, Dios ooy mimecxtujcy jäy ajcxy, ca' anajty müdity jotcõduuyb jäy ajcxy ypocy. ²⁷ Jadachambi xii tiempo Dios ti yaj'oyiy jadu'n nej jëb huinmeecxpy jäy ajcxy ypocy, e jadu'n yaj'ahuimbidity

ajcxy tudägy ma yí' yhuinduu. Jadu'n Dios tuñ jigix ñiguëxigipy co Dios tudägy yí', e tudägy'adaamni yí', co cöbicy jäy, yí' pinjaty mibijcp Jesucristo.

²⁷ ¿Ti huaad jäy ajcxy tungixy huidibi jëbi müd ñaygömayiib ma Dios? Ca' ni ti. ¿Na'amy co yjadu'nity? ¿Nej jëbi ajcxy ñaygömayiib müd co yajmij'ajtcixy Dios ycötujcin? Ca' yjadu'nity. Ca' huaad ñaygömayigixy ci'm, com Dios ti yaj'ahuimbity jäy ajcxy tudägy huidibi mijpidacp Jesús. ²⁸ Paady nmañ'ñich co jäy ajcxy y'ahuimbity tudägy co ajcxy mibicy Jesucristo, e canan co janch ypaad jacuydungixy canaag cötujcin.

²⁹ ¿Nej miich ajcxy mdijcixy Dios ytuñ müd ac yí' yí' judíojäy ajcxy, e ca' jacmiid pinjaty? Ca' yjadu'nity. Dios tuumb müd janch nidüg'óciy jäy ajcxy. ³⁰ Ji tügpaic Dios, e yí' tú'ciy ytuñ müd judíojäy, etz nañ jadu'n jacjadyii jäy ajcxy. Dios yaj'ahuimbijtaayb tudägy nidüg'óciy jäy ajcxy co ajcxy mibijccixy Jesucristo. ³¹ Co jadu'n nbaatim ndudägy'ajtin müd co nmibijcim Jesucristo, ca' nminaanim Dios anajty yí' ycötujcin je jecyip nyajcödigooyim. Hue' janchtyi ñigi anajty nmic'ajtmooyim Dios ycötujcin.

4

Je ijxpejt huidi Abraham yejc

¹ ¿Nej n'ocminaanim? ¿Ti oybi ti paady ma Dios je Abraham iich ajt nmij'ap nmijteedy? ² Co ixypy Dios Abraham tudägy ti ixy, müd co oybi ti tuñ, jëbi Abraham ixypy ñaygömayii. Per ca' huaad ci'm ñaygömayii ma Dios. ³ Jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Abraham ymijpidaaci Dios, e paady Dios jadu'n cöbicy Abraham jadu'n nej tüg tudägyjäy." ⁴ Je jäy huidibi ymuju'ñ patp müd ytung ycixpi, jada meeñ huidibi ymuju'ñ'ajtpy ca' ñigoo ñimöyii, hue' tim paatip jadu'n müd ytung ycixpi. ⁵ Yi jäy huidibi ca' jip'ixy co tudägy'ajtin pada'ñ ma Dios müd oy'ajtin ycixpi huidibi ytumyb, jëyi ymibijcipy ymijpidacpy co Dios yaj'ahuimbida'ñyii tudägy. Yi jadu'mbi jäy tudägy'ajtin ypadamy müd ymibijcin ycixpi. ⁶ Jaybety ymiñ ma Dios ñecy co je David jecy'ajty nimiydacy tüg jäy huidibi ooy anajty jotcuje ñayjihuiyii müd co Dios ti y'ixyii jadu'n nej jihuiy ytudägyjayity müd ymibijcin ycixpi, e ca' nminaanim müd oyyäy'ajtin ycixpi huidibi ytumyb. ⁷ David jadu'n ymina'ñ: Jotcuje je jäy ajcxy huidibi ypocy ti yhuinmecxyii, huidibi ypocy ti yajtigoyii.

⁸ Jotcuje je jäy huidibi Dios cöbicy jadu'n nej jihuiy ca' ypocy ymiidity.

⁹ ¿Nej janch tiy'ajt jadu'n co jada jotcuje'ajtin huidibi David ñimiydac jecy'ajty, co ac yí' judíojäy yí' ajcxy padaamb huidijaty müd tiy'ajt ma ñinix co Dios yjäy'adyii? Ca' yjadu'nity, yí' jacjadyii jäy nañ jadu'n yí' ajcxy pada'ñ jotcuje'ajtin. Ti nmináangixyich co Abraham ymibijci Dios, e Dios ycöbicy jadu'n nej jihuiy ytudägyity. ¹⁰ ¿Nej mdijy Dios ycöbicy Abraham jayijp ca' anajty yajty'ajtyiñ? Co ¿ti anajty yajty'ajtyi? Dios ycöbicy Abraham jadu'n nej jihuiy ytudägyjayity ca'ni anajty pidacy tiy'ajt ma ñinix co Dios yjäy'adyii. ¹¹ Jayijp anajty Abraham ti mibicy Dios, e ti anajty Dios ycöbigyii. Jac'axam Dios Abraham je cötujcin mooy co huen tiy'ajtñihipy y'ung etz y'ap y'oc. Je' je' ijxpejt'ajtp co Dios anajty jayijp ti ycöbigyii jadu'n nej jihuiy ytudägyjäyity, ca'ni anajty ymöyii cötujcin. Co Dios jadu'n ytuñ müd Abraham jadu'n nipaady nej jihuiy Abraham nmijteedy'ajtim iich ajt nidüg'óciy huidibi cham mibijcp Jesús. ¹² Abraham nañ jadu'n ñimijteedy'ajtyp yí' judíojäy huidibi mibijcp mijpidacp Dios tim jadu'n nej yí' mibicy anajty Dios, jayijp ca'ni anajty müdity tiy'ajt ma ñinix co Dios yjäy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuiy Abraham ca' nmijteedy'aty yí' judíojäy huidibi ca' mibicy Dios.

Je huidibi Dios ti xyaj'ahuaniyim ti ycixy yca'px müd je mibijcin

¹³ Müd co Abraham etz y'ap y'oc ymibijcipy ymijpidacpy anajty ajcxy Dios, e paady anajty Dios yaj'ahuimbidaánigixy tudägy, e paady Dios nimay Abraham co yí' naaxhuiñybi yí' ajcxy je' adaanip. Canan jadu'n ajcxy Dios ñimay co ymóhuaánigixy je naaxhuiñybi müd co anajty nidüg'óciy ajcxy ti cuydungixy Dios ycötujcin. ¹⁴ Co Abraham etz y'ap y'oc padaangixy je naaxhuiñybi huidibi yaj'ahuaniyi, müd co ajcxy ti cuydundaayi Dios ycötujcin, paady naadigi'ajtp ixypy co nmibijcim co Dios xyaj'ahuimbidaanim tudägy. E nañ naadigi'ajtp ixypy co Dios je Abraham nimay: "Je naaxhuiñybi müch je' mje'adaanip, com ti xymibicyich." ¹⁵ Je pinjaty mijpidaacp Dios ycötujcin je jecyip, Dios yí' tzaachytunaanip, com ca' cuydundaaygixy. Pinjaty ca' müdity Dios ycötujcin huidibi jaybetyip, ca' yí' midundigoogixy jadaayaabi cötujcin.

¹⁶ Müd co Abraham anajty Dios ti mibicy, paady ycixpi Dios ñimaayi co je naaxhuiñybi yí' je'adaanip. Jadu'n Dios may'ajt tuñ müd Abraham, jaydëbi tüg'óciy pinjaty mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham mibijcy Dios, jëbi ajcxy paatcixy yí' oy'ajtin huidibi Dios yajnimay Abraham co móhua'ñ je oy'ajtin huidibi yegamyb ninigoobi. Dios ycuydunamyb yí' y'ayuc müd tüg'óciy jäy huidibi mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham anajty mibicy Dios, canan yí' yí' judíojäy ajcxy padam oy'ajtin, com Abraham ijxpejt yejc ma tüg'óciy jäy ajcxy. ¹⁷ Ma Dios yhuinduu jadu'n nipaady nej jihuiy Abraham iich ajt nmij'ap'ajtim

nmijteedy'ajtm nidüg'óciy huidibi mibijcp Dios, com Abraham nañ jadu'n ymibijcyp anajty Dios. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy co Dios jecy'ajty jadu'n nimay Abraham: "ñich müich nyajñbijcyp co müich mnimij'ap'adamyb mnimijteedy'adamyb tüg'óciy je mayjäy huindu'mybi naax huindu'mybi cajp." E Dios ycuydunipy yi' y'ayuc com mic'ajt müid, ixti jaydëbi yajjugypigipy jadüg'oc jäy tübi y'ó'ccixy. E nañ mic'ajt müid jaydëbi ane'min pidägy co huen yji'adipy huidijaty ca' ca'tni.

¹⁸ Müid co Dios anajty ti ñimäyii co ymiñ'adamyb may y'ap y'oc, paady ycixpi Abraham ti jijp'ixy anajty co Sara anajty y'ung'ixa'ñ. Canaag jimijt anajty jajijp'ixy co huen y'ung paadip. Ti anajty tiempo ñajxni mina y'ung'ixipy. Hue' Abraham ymibijc huidibi anajty Dios ti yajnimäyii co yi' müid'adamyb may'amy y'ap y'oc. Paady ti ni'ap'aty ti nideedy'aty may'amy y'ap y'oc. ¹⁹ Abraham ti anajty ymic'ajt ycixni com ti anajty ymijäyiyfi. Ymiñ anajty migo'px jimijt, e nañ yi' ytöxyjc Sara ni tüg anajty ti yca'ung'ixy, per Abraham yjacmibijcyp anajty co Dios cuyduna'ñ y'ayuc müid yi'. ²⁰ Abraham ca' anajty ixmach yi' ymibijcin jadu'n nej anajty Dios ymiñdity ymic'ajt jaydëbi cuydunip yi'y'ayuc. Chi Abraham iibaty capxpaty Dios. ²¹ Com Abraham ti anajty huinma'ñ ypidägy ma Dios co yi' ymiñ ymic'ajt jaydëbi ycuyduniyb yi' y'ayuc huidibi yaj'ahuaniy. ²² Com Abraham ymijpidaacip anajty Dios y'ayuc, paady Dios anajty ti cöbicy Abraham, e jadu'n anajty ti yajnaxy nej jihuüy ytudägyjäyity.

²³ Dios ymoy Abraham jada y'ayuc huidibi jaybety, canan jëda'ajty Abraham yajmoy, nañ yajmoyday mayjäy. ²⁴ Nañ jadu'n jaybety miñ jada ayuc müid iich ajt ycixpi. Dios nañ xycöbigaanim jadu'n nej jihuüy ajt ndudägyjäyity müid co nmibijcim Dios huidibi ti yajjugypijcy anajty jadüg'oc ajt nHuindzin Jesucristo. ²⁵ Dios ycijeyc Jesús huen yaj'ögyii müid ajt nbocy ycixpi. E nañ Dios yajjugypijc Jesús jadüg'oc jaydëbi xyaj'ahuimbijtim tudägy ma Dios.

Je nej yhuimbizimni co Dios xycöbijcim tudägyjäy

5

¹ Müid co nmibijcim nmijpidaacim ajt nHuindzin Jesucristo, paady Dios ti xyaj'ahuimbijtim tudägy. E müid co Dios ti xyaj'ahuimbijtim tudägy, paady jotcuje n'ijtim müid Dios. ² Co nmibijcim nmijpidaacim Cristo, chi nbaatim je may'ajt je oy'ajt huidibi Dios ytumyb müid iich ajt, e jadu'n oy n'ijtim müid Dios, ca' ma ti tzip. Nañ ooy njotcugiyim, müid co njijp'ijxim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin. ³ Canan jëda'ajty nmijotcuje'ajtim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin, nañ jadu'n tzoc mijotcuje'ajtim ayo'n tzaachypi. Com nejhuüyim co nminajxim nyajnajxim tzaachypi, huin'it jëbi nyajtunim mecxtujcin. ⁴ E co nyajtunim mecxtujcin, cömay najxim ma Dios, e co anajty cömay ti nnajxim, chi njijp'ijxim co nbadaanim oy'ajtin ma Dios. ⁵ Com njijp'ijxim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin, chi ca' ndajim nmayim com Dios ti yi' y'Espíritu Santo xy'adigiyim xyjottigiyim huidibi xyajnejhuüyim jadu'n nej Dios xychojcin xyjihuiyim.

⁶ Jecy'ajty co anajty ca'ni Jesucristo ymiñ, je naaxhuiñjäy ca' anajty mic'ajt müidity nej ci'm y'ahuimbijtcixipy tudägy. Co yhuaad'ajtni je xii je tiempo huidibi Dios ti yaj'ixtägy, huin'it Cristo y'o'cy müid iich ajt nbocy ycixpi müid co ndigooyim müid Dios yti'y'ajt. ⁷ Co ixypy n'ijxtaayim pinjaty codinahuip tüg jäy tudägypi ma yi' o'cin, ca' ni pin nbaatim. Co iyxipy n'ijxtaayim pinjaty codinahuuamyb tüg jäy huidibi ooy ycömayity ma yi' o'cin, ca' yjecyity co nbaatim tüg metz. ⁸ Per Dios yajniquëxicy jadu'n nej xychojcin xyjihuiyim mijcajee co quejxy Cristo huen o'cy müid ajt nbocy ycixpi, oy anajty iich ajt ooy njacpocytuunim. ⁹ Cristo ti xyaj'ahuimbijtim tudägy co ñi'py ti temy ti yocy müid ajt nbocy ycixpi, e nañ Cristo nigi may'ajt tuna'ñ müid iich ajt ycixpi co anajty xyajñidzögaanim ajt n'alma, jadu'n nej Dios tzaachytuna'ñ naaxhuiñjäy müid ajcxy ypocy ycixpi. ¹⁰ Co anajty ca' Cristo ymiñi ya naaxhuiñ, huin'it anajty nmidzip'ajtim Dios. Je tzip capxy ti Dios yaj'oyiy co quejxy y'ung ya naaxhuiñ, e y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi. Müid co Cristo xycodinaayim ma yi' o'cin, paady nigi xypubejtim xypudigiyim cham co yajpaady juugy. ¹¹ Canan jada'ajty co Jesucristo xyajñidzögaanim ajt n'alma, nañ jadu'n tzoc xondaacim müid co n'ijtim müid Dios, müid je may'ajt huidibi ajt nHuindzin Jesucristo ti tuñ müid iich ajt ycixpi co yaj'oyiy je tzip nej anajty Dios nmidzip'ajtim, jëbi jotcuje n'ijtim müid Dios.

Adán etz Cristo

¹² Müid jada ycixpi co yi' pocytni chondacy jecy'ajty ya naaxhuiñ müid tügpi jäy. E co jäy ytundigoy oga'n müid Dios, paady ycixpi je o'cin ytigiy ya naaxhuiñ. Müid co tüg'óciy jäy midundigoogyxxy Dios, paady tüg'óciy jäy patcixy yi' o'cin. ¹³ Janch tiy'ajt jadu'n co jäy ajcxy ytundigooy jecy'ajty jajijp ca'ni anajty Dios yecy yi' ycötujcin cojaaybi, e co ca' jäy anajty ajcxy cötujcin müidity jecy'ajty, paady ca'pin tiyduñ ajcxy nej ajcxy ytundigooy. ¹⁴ Ca' ñejity, oy ajcxy anajty ca' müidity Dios ycötujcin, nañ jadu'n y'o'ctay ajcxy, chondacy müid Adán,

ixti yja'ty ma Moisés yxii ytiempo. Nañ o'ctay jāy ajcxy huidibi tigachjaty tundigooy, ca' yjadu'nity nej Adán oga'n ytundigooy. Ich ajt nminicx ymiid je jibicpi huidibi nbaatim ma Adán. Per ajt njemyjot njemyhuinma'n nbaatim ma Cristo.

¹⁵ Je pocytunii huidibi Adán yajtzondac, ca' naybadyii miid je tudägy'ajtin huidibi Dios ti xyñimooyim. Miid je pocytunii ycxipi huidibi tüg jāy ti yajtzondägy, tüg'óciy jāy ócin ti paady. Dios miid tüg yēydjic, je Jesucristo, mijmay'ajt tuñ miid jāy ajcxy ycxipi co yaj'ahuimbijtcixy tudägy, chi mayjāy tudägy'ajtin ti paady. ¹⁶ Per je tudägy'ajtin huidibi Dios xyñimooyim, ca' jadu'n naybadyii miid huidibi Adán ytuun. Miid co Adán ytundigooy tügtecy miid Dios, paady ycxipi mayjāy o'cin ti paady miid tüg pocy ycxipi. Miid co Dios ti xyñimooyim tudägy'ajtin miid Jesucristo, paady mayjāy tudägy'ajtin y'oy'ajtin ti patcixy huidibi mijbjcp Cristo. ¹⁷ Miid co tüg jāy capxcōmidodacy Dios, paady tüg'óciy jāy ti patcixy yi o'cin. Miid co tüg jāy, je Jesucristo, may'ajt oy'ajt tuñ co xyaj'ahuimbijtim tudägy, paady tüg'óciy jāy ajcxy huidibi mijbjcp Jesucristo ypadaangixyp jotcujc'ajtin etz nañ chinähuaangixy jiihy tzajpjoty ma Jesús y'ane'my.

¹⁸ Miid co tüg jāy ytundigooy oga'n, paady nidüg'óciy je mayjāy yprocycāy ajcxy, e patcixy yi o'cin. Nañ tim jadu'n miid tüg jāy huidibi ti chināy tudägy, Dios mayjāy yaj'ahuimbijty ajcxy tudägy, e ti patcixy yjugy'ajtin huidibi ca' ycxipy ytigoyipy nimina xii. ¹⁹ Miid co tüg jāy capxcōmidodacy Dios, paady tüg'óciy jāy ti patcixy je pocy. Nañ miid co tügpi jāy capxymidoy Dios, paady je mayjāy tudägy'ajtin ti patcixy huidibi mijbjcp Jesucristo.

²⁰ Co Dios moy jāy ajcxy yi' ycōtujcin huidibi cojaayip, chi nigi jāy ajcxy nejhuuiyigixy co yprocytungixy. Je may'ajt oy'ajt huidibi Dios ytumyb, nigi yi' y'oyity, ca'ydj je mijpocy huidibi jāy ajcxy ytungixyp. ²¹ Tim jadu'n nej co jāy yprocytungixy, huin'it ajcxy pocymiid chinaayigixy, ixti mabaad anajty y'óccixy miid ypocy ycxipi. Nañ tim jadu'n co Dios may'ajt tuñ co yaj'ahuimbity jāy ajcxy tudägy, huin'it Dios ane'my yi' ajcxy chinaayin miid tudägy huinma'n, etz nañ xymöhuaanim jugy'ajtin huidibi ca' ycxipy ytigoyipy nimina, co nmijpidaacim ajt nHuindzin Jesucristo huidibi yjugy'ajtin yejc miid ajt nbocy ycxipi.

O'cy miid yi' pocy ycxipi, jugy'aty miid Cristo ycxipi

6

¹ ¿Nej n'ocminaanim? ¿Tzoc ooy nigi tundigooyim jigix Dios nigi may'ajt tunipy miid ich ajt? ² Ca' jadu'n ytiy'ajty, ca' huaad njacpocytuunim. Co nmibijcim Jesucristo, chi jadu'n nipaady nejhuuiy ti n'o'cim, e cham ca' n'ijtim pocymiid. ³ ¿Nej ca' mnejhuuiyigixy jada tiy'ajt? Co nmibijtim miid Jesucristo xii, chi n'ijtim miid Jesucristo. Jadu'n nipaady nej jihuuiy ti n'o'cim quipxy miid Cristo co yi' y'o'cy miid ajt nbocy ycxipi. ⁴ Co ich ajt nmibijtim jadu'n nipaady nej jihuuiy ti n'o'cim, e ti nnaaxtigiiyim quipxy miid Jesucristo. Dios Teedy miid ymic'ajtin oybi yajjugypijcy Cristo co anajty ti y'ögy, chi Cristo paty jemybi jugy'ajtin, nañ jadu'n ich ajt ti nbaatim jemybi jugy'ajtin quipxy miid yi', paady copicy ndzinaayim miid jemybi jot jemybi huinma'n.

⁵ Co nmibijcim Jesucristo, chi n'ijtim miid yi', co yi' ti y'ögy, jadu'n nipaady nej jihuuiy ti n'o'cim quipxy miid yi'. Co Jesucristo yjugypijcy miid jemybi yjugy'ajtin, nañ jadu'n ich ajt nbaatim jemybi jugy'ajtin quipxy miid yi'. ⁶ Nejhuuiyim ich ajt nej anajty jibic-jot jibic-huinma'n nmid'ajtim jayijp'aty ca'ni anajty nmibijcim. Jadu'n nipaady nej jihuuiy ajt njibicjot njibic-huinma'n ti y'ögy quipxy miid Cristo co yi' y'o'cy cruudcixy. Cristo ti y'ögy miid ajt nbocy ycxipi, jigix jēbi n'ijxmajtzim pocytunii huinma'n, etz jigix jēbi je pocytunii ca' xyjac'ane'mim ajt njot nhuinma'n. ⁷ Com pinjaty ti y'ögy, yi' ypocytunii ca' ti mic'ajt jacmidity ma yjot yhuinma'n. ⁸ Pen jadu'n nipaady nej jihuuiy ti n'o'cim quipxy miid Cristo, paady ndzinähuaanim njugy'adaanim quipxy miid yi'. ⁹ Nejhuuiyim co Cristo ti yjugypijcy co y'o'cy, e ca' yi' y'öga'n jadüg'oc. Yi' o'cin ca' ti mic'ajt jacmidity ma Jesucristo. ¹⁰ Co Cristo ti y'o'cy miid jāy ypocy ycxipi, chi y'ögy tüg tecypajc miid nidüg'óciy jāy ajcxy ycxipi. Co Jesucristo yjugypijcy, chi tüg'óciy huidibi yi' ytumyb ma yi' chinaydac yjugy'ajttac, yi' ytumyb miid Dios ycxipi. ¹¹ Nañ jadu'n miich ajcxy mhuinma'ñypidaaccix jadu'n nej jihuuiy ti m'óccixy, e yi' ypocytunii ca' ti mic'ajt jacmidity ma miich ajcxy mdzinaayin. E jadachambi xii tiempo tzinaaygix miid Dios ycxipi quipxy miid Jesucristo ich ajt nHuindzin.

¹² Paady ycxipi ca' huaad xy'ane'mgixy je jibic-huinma'n huidibi ajcxy mminicx yjani-jot'ajtpy. ¹³ Ca' huaad mgijejccixy yi' mminicx ma pocytunii. Naygiyējigix ma Dios, ixmajtzicix yi' pocytunii. Jadu'n nipaady nej jihuuiy ti m'óccixy, e ti mjugypijccixy jadüg'oc. Hue' janchty cijejccix yi' mminicx ma Dios, jaydēbi mdzinaaygixipy miid ajcxy tudägy mjot mhuinma'n, e cuydungix Dios chojcin. ¹⁴ Jadachambi xii tiempo ca' miich ajcxy mdzinaaygixy pocymiid, jadu'n nej jecy'ajty ajcxy mdzinaaygixy co anajty ajcxy mgyudungixy Dios ycōtujcin je jecyip. Hue' janchty tzinaaygix miid Dios ycxipi, com Dios mij may'ajt ti tuñ miid miich ajcxy.

Tüg iŋxpejt huidibi yajpatp ma n'ijtim yajtuñ

¹⁵ ¿Ti huaad nduunim? ¿Nej jébi huaad njacpocytuunim? Com Dios mijmay'ajt ti tuñ co ti jöch ajt nbocy etz nxihuin, e Dios ycötujcín, je jecyip, ca' xyjacyajpocycáhuim. Ca' huaad njacpocytuunim. ¹⁶ ¿Mnejhuüyb miich ajcxy jada tiy'ajt? Co ixypy pinjaty ñaygyegyii co ytuna'n müd tüg huindzin huidibi mic yajtumb, copicy co je tumbi capxymidohuipy je yhuindzin. Nañ tim jadu'n nipaady müd pocytunü. Pen mnaygyejcip müd pocytunü, huin'it anajty pocy xy'ane'my ma mdzinaayin, ixti mabaad anajty m'ögy müd mbocy ycixpi. Co mnaygyéjcgixipy ma Dios, huin'it ajcxy mgapxymidohuipy Dios, e mdzináhuip ajcxy tudägy. ¹⁷ Jecy'ajty miich ajcxy anajty pocy xy'ane'mgixy, co jibic-huinma'n mdungixy. Nyajnajpypich jäygidaacin ma Dios co jadachambi tiempo ti mgöbjicxxy cixyjot huinjot Dios ytiy'ajt huidibi xyaj'ixpijccixp, e mgapxymidoogixy Dios. ¹⁸ Cristo ti xyaj'a'oyüyi ajcxy mjot mhuinma'n, ca'ydí mjactzinaaygixy pocymüid. Ti mhuinma'n mbidaaccixy co mgapxymidohuaangixy Dios e mdzináhuaangixy tudägy. ¹⁹ (Ngapxhuijpyich miich ajcxy cham müd naaxhuiñjyá y'ayuc ytiy'ajt, com ca' yajxon mhuinjihuixygyx Dios y'ayuc ytiy'ajt.) Jadu'n nej jecy'ajty co ca' anajty mmibijcixy Cristo, ooy anajty mnaygyéjcgixy xü ya ma jibic-huinma'n, e mdundigooygixy xü ya müd mninixc. Ooy miich anajty ajcxy müdity jibicpi ma mjot mhuinma'n, ooy anajty mdundigooygixy. Jadachambi xü tiempo naygyéjcgix ma Jesucristo, jigix jébi huaad mdungixy müd tudägy jot tudägy huinma'n, etz jigix jébi huaad mdzinaaygixy müd huädz jot huädz huinma'n.

²⁰ Co anajty yi jibic jot jibic-huinma'n xy'ane'mgixy, chí ca' je oyjot oyhuinma'n anajty xy'oc'ané'mgixni. ²¹ ¿Ti jotcujc'ajtin miich ajcxy ti mbaatcixy co jibic jot jibic-huinma'n mdungixy huidibi jadachambi tiempo mdzöydu'n'ajtip ajcxy? Yi jibic jot jibic-huinma'n xyyajnicxp ajcxy ma yi o'cin. ²² Jadachambi xü tiempo Dios ti yaj'oyü nej jébi m'ixmajtcixipy yi pocytunü, ca' huaad mjactzinaaygixy pocymüid. Ti m'ahuimbijtcixy Dios ytumbi, jadayaabi tzinaayin xymöhuip ajcxy mjotcujc'ajtin. Tiydudägy cham tzinaaygix müd Dios ycixpi, e mbaadip ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. ²³ Yi pocytunü ycoju'n'yi' je' yi o'cin. Per je huidibi Dios xyñimooyim, hue' je' je' jugy'ajtin huidibi ni caminaxü ycixipy ytigoyipy co n'ijtim müd ajt nHuindzin Jesucristo.

7

Tüg iŋxpejt huidibi yajpatp ma picychinaayin

¹ Miich ajcxy migügtjic huidibi ti m'ixpicy Dios ycötujcín huidibi Moisés yjaay, mnejhuüyb miich ajcxy co yi naaxhuiñjyá ycötujcín ymüid mic'ajt ma ajt ndzinaayin, ixti mabaad anajty n'o'cim. ² Paady co tüg töxyjä ycvilbicy müd tüg yéydjic, ca' huaad ixmach ñay mabaad china'y yjugy'aty. Co janchtiy anajty je töxyjä ñiyéydjic ti y'öcni, huin'it anajty ca' ocmüidñ ñay y'ane'min. ³ Ooy anajty mij ytundigoy je töxyjä co ypigipy müd huingbi yéydjic pen jugy'ajtni je ñay. Cooni janchtiy anajty ñiyéydjic ti y'ögy, huin'itni janchtiy jébi ypicy müd huingbi yéydjic, e ca'p' je' anajty ytundigoy.

⁴ Miich ajcxy nmigügtjic, judíojäy huidibi mbijcp Cristo, jayjip co anajty ca'ni mmibijcixy Cristo, je Dios ycötujcín huidibi Moisés yjaay xy'ane'mgixp anajty ma mdzinaayin. Jadachambi xü tiempo yi jadu'mbi cötujcín ca' yi' xyjac'ané'mgixni. Jadachambi Cristo ytiy'ajt xy'ane'mgixp, je Cristo huidibi Dios yajjugypjic jadüg'oc co y'o'cy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej je töxyjäy huidibi ñiyéydjic ti y'ögy, e ti ypijctigach. Cristo miich ajcxy xyñigohuajc'ajtp, jigix jébi mdzinaaygixy müd Dios ycixpi. ⁵ Jayjip ca'ni anajty nmibijcim Jesucristo ooy anajty nguyduunim huidibi ajt nninixc ñijot'ajt. Je huin'it tiempo anajty je jibic-huinma'n xy'ane'mim ma ajt ndzinaayin. Je' je' je' jibic-huinma'n huidibi Dios xycapx'adujcim müd ycötujcín. Müd co jibic-huinma'n xy'ane'mim anajty ajt ma ndzinaayin etz xyajnicxaanin anajty ma yi o'cin. ⁶ Jadachambi xü tiempo Dios ycötujcín huidibi Moisés xymooyim, ca' ti mic'ajt müdity ma iich ajt, ti n'ixmajtzim. Jadu'n nipaady nejhuüy ti n'o'cim, e njugypjicim jadüg'oc. Paady nguyduunim je jemybi tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyajnejhuüyim. Canan je' anajty nguyduunim je jecy'ajtpy cötujcín.

Je pocy huidibi ijtp ma iich

⁷ ¿Nej n'ocminaanim? ¿Nej çanc co je cötujcín huidibi Moisés xymooyim xyajpocytuunim anajty? Ca' yjadu'naty. Co ixypy ca' anajty nmüdidyich Moisés ycötujcín, ca' ixypy iich ti mnejhuüyich co ti ndundigooyich ma Dios ytiy'ajt. Co ixypy anajty ca' n'ocnejhuüyich Moisés ycötujcín ma jadu'n yminañ: "Ca' mmigüg ni ti m'adzojcopy." Ti ixypy ndundigooyich, e ca' ixypy nejhuüyich ma ti ndundigooyich. ⁸ Müd co iich jecy'ajty ooy anajty nni-jot'atyich pocytunü, paady ycixpi iich anajty ooy ndundigooyich. E jadu'n anajty nigü ooy n'adzojyich, e jaminam anajty Dios ycötujcín co ca' migüg ni ti m'adzojcopy. Co ixypy Dios ca' jadu'n cötujcín ti pidägy, ni ca' ixypy njihuñybycxyich co ndundigooyich. ⁹ Jayjip co ca'ni anajty nhuinjihuüyich Dios ycötujcín, huin'it tiempo ca' anajty njihuñybycxyich

nbocy. E co nbatyich Dios yčotujcin, chi njihu'nybijcyich nbocy, e nañ ti nejhuüyich co tigoyaamich njugy'ajtin. ¹⁰ Dios ypidac yčotujcin jaydebi nbáadbich jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. Per ca' jadu'n ti oyiy müd ich. Yi čotujcin ti xyajpocycäyich anajty, e jadu'n tigoyaambich anajty njugy'ajtin. ¹¹ Jadu'n anajty huinma'n nmáidyich co nguydundáhuaamybich Dios yčotujcin huidibi Moisés yjayhu'm. Pero com ca' njatyich nej nguydundáhuibich, chi nbocycäyich ma Dios. Je pocytunü ti xyhuin'ñich, e müd je' ycixipi nbadaamybich anajty yi o'cin.

¹² Tüg'óciy Dios yley etz Dios yčotujcin huidibi cojay ijtp, huádz yi', tudägy yi', ooy yi'. ¹³ ¿Nej tigoyaambich anajty njugy'ajtin müd co anajty nmáityich Dios oybi čotujcin? Ca' yjadu'nity. ¿Nej je Dios yčotujcin je oybi ti huimbizimy jibic müd ich co xyajtigoyaanich anajty njugy'ajtin? Ca' yjadu'nity. Nixpich anajty ma yi o'cin müd nbocycich ycixipi. Je Dios yčotujcin xyajnejhuüyich co o'cin nbadaamybich müd nbocycich ycixipi. Jadu'n Dios pidacy yčotujcin ya naaxhuin', jigix jébi jáy ajcxy nejhuühuipy co mij ajcxy ooy ytundigooy müd Dios.

¹⁴ Nejhuüyim co yi Dios yčotujcin huidibi Moisés xymooyim, jüby yi' chooñ ma Dios, paady yi' ooy y'oyity. Ich nninix yi' je' huidibi nijot'ajtp yi' pocytunü, paady ndzinäyich pocymüd. ¹⁵ Ca' nhuinjhuüyich huidibi ndumybich. Yi oybi huidibi njatunaamybich, ca' njatyich nej ndunipyich. Yi jibicpi huidibi ca' y'oychojcnity, yi' ndumybich. ¹⁶ Co nduñich huidibi ca' ndzocyich, jadu'n niquéxgy co Dios yčotujcin ooy oy yi', tudägy yi'. ¹⁷ Canan jotcuje ich jadu'n co nbocytuñich. Yi pocy'adzojcin huidibi nmüdich ma njot nhuinma'n, yi' yi' xyajtundigooybich. ¹⁸ Nejhuüyibich co ca' ti oybi yajpaady ma ich nninix. Ooy njatzocyich co oybi njatunañich, per ca' njatyich nej oybi ndunipyich. ¹⁹ Je oybi huidibi njatunaamybich, ca' njaty nej ndunipyich. Je jibicpi huidibi ca' ndzocyich, je' ndumybich. ²⁰ Co yi' nduñich huidibi ca' ndzocyich, yi' je' je' pocytunü huidijaty njot'ajtibich nhuinma'n'ajtibich, yi' xyajtundigooybich.

²¹ Nbaatpich tüg tiy'ajt, co njatunaamybich oyhuinma'n, jüpy jibicpi nbaadyich ma njot nhuinma'ñich. ²² Jotjoty huinma'ñjoty ooy nmixondägyich Dios yčotujcin. ²³ E nañ müdich jotjoty huinma'ñjoty yi' jibicpi huidibi mi'ixtinaayb je oybi. Yi tundigoyi' yajpatp ma ich nninix. Yi nninixich yajpatp pocymüd.

²⁴ Paady ca' njotcujcgyich. ¿Pin jébi xyñihua'ñich xyajnidzögibich ma jadayaab nninixich huidibi xyajnixpich ma yi o'cin? ²⁵ Dioscojuyip nyajnajxypich ma Dios co Dios, müd ajt nHuindzin Jesucristo, xyñihuaanin ma jada jibicpi huidibi ajt nninix xyñi'jot'ajtin. Paady müd n'oyjot n'oyhuinma'n nguyduñich Dios yčotujcin. Müd nninixich nijot'atyich pocytunü.

8

Je jugy'ajt müd je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixipi

¹ Jadachambi tiempo janchity Dios ca' tzaachytuna'n yi jáy ajcxy huidijaty tú'ciy ijtp müd Cristo Jesús, huidibi ajcxy cuydumb Espíritu Santo chojcin, e ca' ajcxy tungixy nej je ninix nijot'ajtcixy. ² Je Espíritu Santo ti xyajpidzimim ma yi pocytunü etz ma yi o'cin huidibi yi jecy'ajty čotujcin ti xymooyim. Je Espíritu Santo xyajtinaayim huinixi, ich ajt huidibi ijtp tú'ciy müd Jesucristo. ³ Müd co ich ajt ooy ninix ñijot'aty jibicpi, paady Dios xymooyim yčotujcin jecy'ajty jaybety. Per je naaxhuñjyá yajtigoy ajcxy je čotujcin ymajaa, e ca' ymadacy nicxy xyajtinaayim müd tudägy jot huinma'n. Paady Dios yquejxy yci'm'ung huidi ti chinäy ja naaxhuin' müd ñinix jadu'n nej ich ajt nmüd nninix, jigix jébi ndzinaayim müd huádz jot huinma'n. Jadu'n Dios y'ung chinay müd ñinix, per ca' ni ti bocy anajty müdity. E yi' ti y'ögy müd ajt nbocy ycixipi, e jadu'n yajtigoy je pocy huidibi ajt nigix'ajtin. ⁴ Jadu'n Dios ytuñ jigix jébi xyajtinaayim müd tudägy jot tudägyhuinma'n jadu'n nej yi' yčotujcin y'ane'my. Müd co nmüd'ajtin Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'n, paady jébi huaad ndzinaayim müd tudägy-jot tudägy-huinma'n.

⁵ Yi jáy ajcxy huidibi ca' müdity Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'n, hue' ajcxy ycapxymidooyb je jibicpi huidibi ajcxy ñinix ñijot'ajtpy. Yi jáy ajcxy huidibi tzinaayb müd Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'n, hue' ajcxy ycapxymidooyb je Espíritu Santo. ⁶ Yi jáy ajcxy huidibi capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñinix ñijot'ajtpy, hue' ajcxy ypadaangixyp o'cin. Yi jáy ajcxy huidibi capxymidoob je Espíritu Santo, hue' ajcxy ypadaangixyp jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, etz nañ ypadaangixyp jotcuje'ajtin. ⁷ Yi jáy ajcxy huidibi capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñinix ñijot'ajtpy, hue' ajcxy Dios ymidzip'ajtpy, ca' capxymidohuaangixy Dios yčotujcin. Ni ca' jajtixy nej ajcxy capxymidoogixipy Dios yčotujcin. ⁸ Ca' Dios jáygidägy yi' ajcxy chinaayin huidibi ajcxy capxymidoob je jibicpi huidibi ajcxy ñinix ñijot'ajtpy.

⁹ Per müdich ajcxy ca' mgapxymidoogixy je jibicpi huidibi nninix nijot'ajtpy. Com müdich ajcxy nmüd Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma mjot mhuinma'n, e nguydungixy je Espíritu Santo

chojcin. Huenpinity huidibi ca' müidity Cristo yjihui'n ymic'ajt ma yjot yhuinma'n, ca' yi' y'ity müid Cristo. ¹⁰ Pen müich ajcxy ijtp müid Cristo, yi' mjugy'ajtin ajcxy ca' ycixipy ytigoyipy nimina, müid co Cristo ti xyaj'ahuimbijtcixy tudägy ma Dios yhuinduu. Yi' mnaaxnïcxc cixamb tigoyamb yi'. ¹¹ Pen ijtp ma müich ajcxy mjot mhuinma'n je' yjihui'n ymic'ajt je' huidibi yajjugy'ajtcixy jadüg'oc je' Cristo co y'o'cy. Nañ jadu'n müich ajcxy Dios xyajjugy'ajtcixy jadüg'oc, co anajty ti m'öccixy, müid yi' yjihui'n ymic'ajt huidi yajpaatp ma müich ajcxy mjot mhuinma'n.

¹² Müid co nmüid'ajtim Dios yjihui'n ymic'ajt paady ycixpi, müich ajcxy migügtijc, copicy ngapxymidoohuim je' Espíritu Santo, e ca' huaad ngapxymidoohuim je' jibicpi huidibi ajt nninïcxc ñijot'ajtpy. ¹³ Pen ooy ajcxy xytimy'ane'mgixy je' jibicpi huidibi ajcxy yjihui'n ñijot'ajtpy, co m'öccixipy, yi' mjugy'ajtin cixip tigoyip yi'. Per pen müid Dios yjihui'n ymic'ajt müich ajcxy myajtigoy je' jibicpi huidibi nninïcxc ñijot'ajtpy, co m'öccixipy, yi' mjugy'ajtin ajcxy ca' yi' ycixipy ytigoyipy.

¹⁴ Tüg'öciy pinjaty ajcxy capxymidoob je' Espíritu Santo, Dios yi' ung'ajtp ajcxy. ¹⁵ Je' Espíritu Santo huidibi müich ajcxy xy'adigüygixp xyjottigüygixp, ca' xychaachytungixy e nañ ni ca' mdzinähuaangixy müid tzigü'n jihui'n. Ca' müich ajcxy jadu'n paady nej tumbidijc huidibi ooy tzigüygixy yhuindzin. Co je' Espíritu Santo yajpaady ma ajcxy mjot mhuinma'n, jadu'n nipaady nejihuiy müich ajcxy Dios xy'ung'adyii. E com nmüid'ajtim Dios yjihui'n ymic'ajt, je' jadu'n xyajmínaaním: "¡Dios Teedy!" ¹⁶ Je' Espíritu Santo tiy'ajt yejcp ma ajt njot nhuinma'n, je' jadu'n xyajmínaaním co Dios xy'ung'ajtim. ¹⁷ Pen üich ajt Dios xy'ung'ajtim, chi nbadaaním it lugar quipxy müid Cristo jüby tzajpjoty ma Dios yajpaady. Pen nminajxim nyajnajxim tzaachypi jadu'n nej Cristo minajxy yajnajxy tzaachypi, chi nbadaaním Dios y'oy'ajtin quipxy müid Cristo.

¹⁸ N'a'ixüybich co yi' tzaachypi yi' ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim ya naaxhuiñ, ca' yi' ytim ytüijity, ca' niney quipxyjatytüijy je' oy'ajtin etz mijjotcujc'ajtin huidibi Dios xyaj'ixaaním je' huin'it xii co Cristo anajty ymüñ jadüg'oc. ¹⁹ Tüg'öciy tijaty ya naaxhuiñ huidibi Dios ti yajcojy yaj'oyüy, y'aa'ijxpy yjijp'ijxpy ajcxy mina Dios ymöhüaanigixy y'oy'ajtin ymüñ'ajtin yi' jäy ajcxy huidibi ajcxy Dios ung'ajtp. ²⁰ Tüg'öciy tijaty Dios ti yajcojy yaj'oyüy ya naaxhuiñ, hue' je' yjugy'ajtin cixamb tigoyamb, ögam tüzam. E canan c'i'm jadu'n tzocy, hue' je' Dios jadu'n ti yajnigödügüy. Per ca' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tu'cüy hue' ajcxy y'aa'ijxpy yjijp'ijxpy co padaangixy oy'ajtin jadüg'oc. ²¹ Co anajty Dios yaj'oyüy nej jébi ajcxy chinaaygixy, e ca' y'öccixipy, ca' ytüitzcixipy, etz ca' ypügixipy, chi ajcxy padaangixy oy'ajtin etz jotcujc'ajtin quipxy müid je' jäy ajcxy huidibi Dios ung'ajtp. ²² Com nejhuüym co ixti chambaad tüg'öciy huidijaty Dios yajcojy yaj'oyüy ya naaxhuiñ yjihüyb tzaachypi, e ca' yjotcujc'ajtcixy. Tim jadu'n nipaady nej tüg'öciy paady tzaachypi co yhuaad'ajtim mina y'ung'ajtm xung'ada'n. ²³ Canan yi' naaxhuiñybi huidi Dios yaj'oyüy yi'yi' tzaachypi jihüyb, nañ jadu'n üich ajt huidijaty müid'ajtp Dios yjihui'n ymic'ajt, huidibi Dios xymooyim yajijp'aty ca'ni anajty nyajtigajtim nninïcxc. Nañ üich ajt tajim mayim njüym nyaaxim ixti cooni anajty Dios xyajtigadzaaním ajt nninïcxc etz xycöbiganím ma yi' y'it jüby tzajpjoty, e xymüid'idaaním ajt jadu'n nej yci'm'ung. ²⁴ Müid co n'aa'ijxim njijp'ijxim co Dios xyajnjidzögaaním ajt n'alma, paady ti nbaatim jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. Co ixipy ti nbaatim huidibi anajty njijp'ijxim, ca' ixipy njacjijp'ijxim co nbadaanímni. Com ca' pin jacjijp'ijxim co padaanip je' huidibi ti ocatpi. ²⁵ Per co njijp'ijxim co nbadaaním huidibi ca' nmüid'ajtim, huin'it n'ahuixim müid mecxtujcin cooni nbaatim.

²⁶ Tim jadu'n nej jotcujc'ajtin nbadaaním co njijp'ijxim huidibi Dios xymöhüaaním, nañ tim jadu'n je' Espíritu Santo xypubejtim xypudigüym co njotmetzcüym, com ca' njajtim nej jébi huaad Dios nmibijctzoohuim nej ypadüy. Paady je' Espíritu Santo xycodinaayim ma Dios, ymüñijctzooyb je' Dios mictägy müid üich ajt ycixpi müid jüym yaaxin, huidi ca' huaad yajcapxidzim müid müydacin. ²⁷ Dios nejhuüyb ti jot ti huinma'n jäy ajcxy ymüid. E Dios nañ huinjhuüyb tüg'öciy ayuc huidibi je' Espíritu Santo yajnajxyp ma yi'. Je' Espíritu Santo ypijctzooyb may'ajt jabom ma Dios müid tüg'öciy je' mibijcpidijc ycixpi. Nañ jadu'n pijctzoy jadu'n nej Dios tzocy jäygidägy.

Mij madaacin ma mibijcin

²⁸ Yi' jäy ajcxy huidibi mijpidacp Dios, huidibi ajcxy Dios ti huin'ixy, jébi chinaaygixy jadu'n nej Dios jäygidägy ajcxy chinaayin. Nejhuüym co huentimüijity huidibi yi' ajcxy yminajxpy yajnajxpy, pen jibicpi o'pen oybi, Dios jadu'n ti a'ixüy co huen minajcixy yajnajcixy müid yi' ajcxy y'oy'ajtin ycixpi. ²⁹ Je' yi' ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixyüi, je' yi' ajcxy huidibi Dios nejhuüy yajijpni co ymibiga'nyüi y'ayuc. Dios jadu'n tumb ma yi' ajcxy yjot yhuinma'n jaydébi yquipxyjatytüijy ajcxy yjot yhuinma'n müid Dios y'ung, jadu'n nej yi' yjot yhuinma'n müidity. ³⁰ Yi' mayjäy huidibi Dios yajnigödügüy ca'ni anajty naaxhuiñybi chondacy co ytuna'n müid yi', yi' ajcxy Dios huin'ixy. Yi' mayjäy huidibi Dios ti yhuin'ixyigixy, nañ Dios

yi' ajcxy yaj'ahuimbijitp tudägy. E yi mayjäy huidibi Dios ti yaj'ahuimbity tudägy, nañ Dios yi' yajquixyatytihuaanip ajcxy y'oy'ajtin müd yi' y'ung y'oy'ajtin.

³¹ ¿Ti jada' njacjijp'ijxim ti jada' njactzojcm? Ca' ni ti. Pen Dios ñich ajt xypubejtım xypudigüiyim, ¿pin ñich ajt jëbi xymimadaacim? Janch ni ca pin. ³² Dios ixti yci'm'ung ti yecy müd ñich ajt ycixpi, co oy y'o'cy müd ñich ajt ycixpi, co oy y'o'cy ma yi cruudz müd nidüg'öciy ajt nbocy ycixpi. Paady janch janch co Dios xymöhuaanım tüg'öciy oybi quipxyjaty müd yi' y'ung, Jesucristo. ³³ ¿Pin jada' jëbi ocxıy je jäy ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy? Ca' ni pin. Com Dios ci'm yi' ti yaj'ahuimbijitay tudägy. ³⁴ ¿Pin yi' ajcxy jëbi ocyajpocycäy? Ca' ni pin. Com Cristo o'c je' müd ajt nbocy ycixpi, etz yjugypıjcy jadüg'oc, e jadachambi xii tiempo yajpaady a'oy'amy ma Dios ymıj, e yi' ane'mdaayb tüg'öciy. E Cristo ñich ajt xynıbijctzohuııyım, ypijctzooyb may'ajt ma Dios müd ñich ajt ycixpi. ³⁵ Com Cristo ooy xchojcm xyjihuiııyım, paady ni nej ca' xy'ixmadzaanım. Huen ti ndimpaatım ca' xy'ixmadzaanım. Oy ixıyipy tzaachypı ayo'n nmınajxim nyajnaxım, oy ixıyipy tajın mayın nbaatım; oy ixıyipy jäy xy'ixhuidijitım xypahuidijitım; oy ixıyipy yuo ayo'n nbaatım; oy ixıyipy huit tucxy nyajmayjajitım; oy ixıyipy tzig'i'n nyajnaxım; oy ixıyipy jäy xytımyyaj'ocım. Oy ti ayo'n ndimbaatım, Cristo ca' xy'ixmadzaanım. ³⁶ Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy ma jadu'n ymiñañ:

Müd miich, Huindzin Dios ycixpi, je nmıdzıpıch xyjatytimyyaj'ögaambıch xıım tzuum.

Jadu'n ñich ajcxy nej cöbıxy huidibi yajnicxıp ma yaj'öctac co yaj'öga'ñıyı.

³⁷ Ca' ti ayo'n nbadaanım. Nmımadactähuaanım tüg'öciy ayo'n, müd co Cristo xchojcm xyjihuiııyım. ³⁸⁻³⁹ Janch nejhuiııybıch tiydudägy co Dios xchojcm xyjihuiııyım. Ca' ji ni pin jëbi huaad xypıjç-huäcxım ma Dios chöjcin, oy ixıyipy nja'ocım; oy ixıyipy njajuy'ajitım; oy ixıyipy xymıdzıp'ajitım ängel ajcxy etz jacıadyıı huidibi mic'ajt müd jııby tzaıppoty. Ca' ajcxy jëbi huaad xypıjç-huäcxım ma Dios, ni ti huidibi ji jıtp cham, ni je huidibi mimb cidacp, ni yi' jëbi xycapıjç-huäcxım ma Dios chojcin. Ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnejhuiııyım jadu'n nej Dios xchojcm xyjihuiııyım co y'o'cy ma yi' cruudz müd ajt nbocy ycixpi.

9

Dios ti huin'ixy yi' Israel jäy ajcxy

¹⁻² Nmıdich je Cristo ytiy'ajt, nyajnjıyayıybıch miich ajcxy yi' ytiy'ajt, ca' n'ındägyıch, co ooy ndajy nmayıch müd n'amıgügtıjıch ycixpi je Israel jäy co ajcxy ca' cöbıga'ñ je Cristo. Nañ Dios yjihui'ñ, je Espıritu Santo, tiy'ajt yecp ma ñich njot nhuinma'ñ co jadu'n tajın mayın njihuiııyıch müd yi' ajcxy ycixpi. ³ Com tajy may najyihuiııyıııch müd ñich n'amıgügtıjıç, ñich nmıgogajp, ixti njaccodinähuaamybıch ajcxy ma Dios müd ypocy ycixpi, ixti jëbi ixıyipy Cristo nja'ixmachıch müd yi' ajcxy ycixpi, ixti jëbi ixıyipy Dios xychaachytuıııch müd yi' ajcxy ypocy ycixpi, co ixıyipy jëbi Dios pocyhuınmecxy ajcxy. ⁴ Com hue' je' ajcxy Israel y'ap'ajıtp y'oc'ajıtp, Israel jäy ajcxy. Hue' anajty ajcxy Dios ti ycöbıgyıı jadu'n nej jihuiııy yci'm'ung, Dios anajty ajcxy ti ñi'ıjıxcıdıgyıı, y'ıjx ajcxy Dios y'oy'ajtin. Dios nmıy ajcxy co ycuend'adip. Dios ajcxy jadu'n yajni'ixııyıı nidüg'öciy tiy'ajt nej ajcxy jëbi huaad Dios huındzıgıy, e Dios yajhuınhuanıy Israel jäy ajcxy je Cristo. ⁵ Nañ hue' ajcxy ymiıj'ap'ajıtp ymiıteedy'ajıtp ñich ajt nmıj'ap nmıjteedy; je Abraham, Jacob, etz David, e ma je' ymiñ ajcxy, ji ymiñ je Cristo, e je' je' Dios ajtp, yi' tüg'öciy ane'mdaayb jııby tzaıppoty etz ya naaxhuıñ. Je Cristo capxpaady y'ıdıpy huınıxıı.

⁶ Co jadu'n mina'ñıch co may ajcxy Israel jäy ca' ajcxy Dios yjäy'adyıı tiydudägyı, ca' jadu'n mina'na'ñıch co Dios ca' cuyduñ yi' y'ayuc huidibi yajhuınhuanıy Abraham etz Moısés. ⁷ Canan nidüg'öciy Abraham y'ap y'oc pada'ñ je oy'ajt huidibi yajhuınhuanıy Abraham, com jadu'n yjaybetyıty ma Dios ñecy. Dios jadu'n nmıy Abraham: "Yı mmang, Isaac, ti nhuin'ixyıch jëbi y'ap y'oc paady je oy'ajt huidibi ti nyajhuınhuanıy." ⁸ Co Dios jadu'n nmıy Abraham, paady ycixpi nejhuiııyım co ca' nidüg'öciy Abraham y'ap y'oc jëbi naydıjıyıı Dios y'ung. Jëyı Isaac y'ap y'oc jëbi ñaydıjıyıı Dios y'ung com Dios yajhuınhuanıy co may'ajt tuna'ñ müd yi' ajcxy. ⁹ Com jadu'n yjaybetyıty ma Dios ñecy co Dios nmıy Abraham: "Nıhuımbıdaamybıch ma je tiempo huidibi ti n'agapxtucyıch, e huın'ıt mdöxyıjç Sara y'ungbaadıp."

¹⁰ Ji jadüg tiy'ajt. Hıch ajt nmıj'ap Isaac ytöxyıjç Rebeca metz ymang paty. ¹¹ Dios yhuın'ıjx je jacmutzpı ca'ni anajty yma'xung'aty, e ca'ni anajty ñıguëxıgy ti huınma'ñ ymııd, oyhuınma'ñ o jıbic-huınma'ñ. Dios ninıgoob anajty jayıjpnı ti huın'ixy je jacmutzpı. ¹² Com Dios nmıy je Rebeca co je jacmutzpı y'ane'mamyb y'ajch ma ca'ni anajty Jacob yma'xung'atyñı. ¹³ Tım jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy, Dios jadu'n mina'ñ: "Jac nıgi ti ndzocıyıch Jacob, ca'ydı Esaü."

¹⁴ ¿Nej n'ocmınaanım? ¿Dios ca' tiıybi tuııyı? Ca' yjadu'nıty. Dios tiydudägy ytuñ. ¹⁵ Com jadu'n Dios nmıy Moısés: "Nba'ayohuıpyıch ninıgoobı pinjaty ndzocıpyıch." ¹⁶ Co Dios

jadu'n nimay Moisés paady nejhuiyim co canan paady ycixpi Dios pa'ayohua'n jay müd co ajcxy chachñaymija'ljixigixy co tunaangixy oyhuinma'n. Hue' je' Dios pa'ayo'n tuñ müd jay ajcxy ninigoob co jadu'n tzocy. ¹⁷ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy co Dios jadu'n nimay je Egipto rey:

ñich müch ti nmöy m'ane'min, jigix jébi jáy ajcxy ixipy je mij ayo'n huidibi ndunaamybich ma müch mnaax mgajp, huin'it jáy ajcxy capxpaady xyaj'idipy huindu'ñybi ñaaxhuñ.

¹⁸ Dios ypa'ayooyb je' pinjaty chojcpy, e nañ jadu'n yjot yajjuuni pin jadu'n yajmidzojcpy.

¹⁹ Huin'it müch ajcxy xyñmähuibich: "Peni janch yjadu'nity, ¿ti co Dios jadu'n jadüg'oc pocy'ixy jáy? ¿Pin jada' occapxhuimbidiñ nej yi' tzocy?" ²⁰ Müch jáy, ¿mbin müch co ti myajcapxycyoja'ñ myaj'ayuccyoja'ñ müd Dios? ¿Nej jébi poohytüdiz nimáy je pin anajty ti yajcojyüi? "¿Nej co jadu'n ti xyajcojyich?" ²¹ Tüdzyajcojpi yi' yaj'oyüiyb je mo'ntz nej tim tzocy. Pen yajcojamyb tüdz oybi tzoocatyp, yajcojpy je'. Peni yajcojamyb tüdz huidibi ca' oyjatyty, yajcojpy je'.

²²⁻²⁴ Tim jadu'n nej je tüdzajcojpi yaj'oyüiy mo'ntz nej tzocy, nañ jadu'n Dios tuñ müd jáy nej tzocy. Dios ti yajcojy jáy, e müd ymic'ajt jéb tzaachytuñ müd ypocy ycixpi. E co jadu'n tzaachytunipy, chi ñiguéxigipy yi' ymic'ajt. Dios ooy jecy ti jamimecxtucy ajcxy huidibi paatip co Dios chaachytunüiyb ajcxy. Com Dios ti yajcojy jáy paady jéb nañ jadu'n pa'ayoohuipy etz may'ajt tunipy müd yi' ajcxy, jébi ajcxy paadip yi' y'oy'ajtin. Dios ñich ajt ti xyhuin'ixim nijéjity judíojäy, etz nijéjity huidibi ca' yjudíojäyity, jébi ajt n'alma nidzoozin paady. ²⁵ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Oseas ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Yi jáy ajcxy huidibi ñich ca' anajty njäy'adyii, njäy'adäänibich cham. Yi jáy huidibi ca' anajty ndzocyich, ndzogaanibich cham.

²⁶ E nañ jadu'n jadüg'it Oseas cojay: "E je jáy ajcxy huidibi anajty tzinaayb ma canaag naax cajp huidibi anajty ca' Dios yjäy'adyii, jéb ñaydiyii Dios yjäy, je Dios huidibi huinixii tzinaayb."

²⁷ Nañ jotmay müd co Isaías jada tiy'ajt ycojay ma ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Oy ixipy ajcxy ti yjamayjy jadu'n nej tzaa'ung yajpaady ma mejy ypa', nihueeñ ajcxy y'alma ñidzoozin pada'ñ. ²⁸ Com Dios mic ooy cötujcin müdity, e ca' mimecxtugipy jáy ajcxy ypocytunüi huinixii. E mic'amy tzaachyp: móhua'ñ naaxhuinyjáy müd ypocy ycixpi co anajty xii tiempo paatni mabaad agapxtujcy." ²⁹ Isaías ñajtzcapxiy jadu'n jecy'ajty:

Pen ca' ixipy je Huindzin Dios huidibi ane'mdaayb jüby tzajpjoty etz ya naaxhuñ, capubejty yi' Israel jáy, co ca' ycajacyajtzooci nijéjity ajcxy, ycacödigojday yi' ajcxy, tim jadu'n nej je jáy ajcxy yjaty jim ma Sodomo cajp etz Gomorra cajp, cödigojday ajcxy.

Yi judíojäy ajcxy etz Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt

³⁰ Jadu'n jébi mhujnihuiyigixy huidibi ti nyajnijayiyigixy jadu'n nej Dios ytun müd jáy ajcxy. Yi jáy ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity, huidibi ca' cuyduñ Dios ycötujcin je jecyip, co ajcxy mijpidägy je Cristo, chi ajcxy paady tudägy'ajtin ma Dios. ³¹ Per yi judíojäy ajcxy huidibi jip'ijxp co tudägy'ajtin padaangixy müd co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip, ni ca' ajcxy mimadägy cuyduñhuipy, e ca' ajcxy tudägy'ajtin paady ma Dios. ³² ¿Na'amy co ca' ajcxy mimadägy cuyduñdy Dios cötujcin? Je' co ajcxy ca' mijpidägy huidibi Dios ti tuñ müd yi' ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy tijy co tudägy'ajtin padaangixy ma Dios müd co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Hue' ajcxy ayo'n ypadamyb co ca' Cristo cöbijccixy, tim jadu'n nej jáy ayo'n paady co ycönepy ma tüg tzaa. ³³ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Nguexaamybich jim Jerusalén tüg jáy. Mayjäy ca' mijpidäga'ñ je jáy, e ayo'n ajcxy ypadamyb ma ñich. Tim jadu'n nej ixipy ti nbidägyich tüg tzaa ma jáy ajcxy huaad ycönejpcixy, e chi yciday ajcxy. Tüg'öciy jáy pinjaty mijpidaacp je jáy huidibi nbidägaamybich jim Jerusalén, hue' ajcxy yi' ca' ayo'n pada'ñ ma ñich, nbocyhuinmeexaamybich yi' ajcxy.

10

¹ Müch ajcxy nmigügtjicich, ooy ndzocyich cixyjot huinjot co yi' Israel jáy nidüg'öciy pada'ñ y'alma ñidzoozin. Ooy ñich niği Dios nmibijctzoy müd yi' ajcxy ycixpi. ² Jébi ndiy'ajt yecyich co yi' Israel jáy ooy ajcxy Dios jayajmij'ajtcixy. Hue' janchtiy ca' ajcxy huinjihuüy Dios ytiy'ajt. ³ Com nejhuiyib ajcxy co Dios yajpocyñihuädzamyb jáy ajcxy, hue' ajcxy ca' huinjihuüy nej Dios yhuinma'ñ müdity. Ci'm anajty chachhuinma'ñ ixtaagyixy nej ajcxy jébi ñayyajpocyñihuädzixigipy. Ca' anajty ajcxy cöbicy Dios ytiy'ajt nej jébi huaad ñayyajpocyñihuädziyib.

⁴⁻⁵ Yi judíojäy ajcxy ca' huinjihuüyigixy co je Cristo y'oy ya naaxhuñ, e chi yajtigooyi Dios ycötujcin ymic'ajt huidibi Moisés yjaj, jigix jébi tüg'öciy jáy pinjaty mijpidacp Cristo ytiy'ajt, huin'it ajcxy paadip tudägy'ajtin. Moisés yjajhuim ma jadu'n ymina'ñ: "Je pinjaty

cuydumb je Dios ytiy'ajt, jim mic'ajt paadipy miid chinaayin ycixpi." ⁶⁻⁷ Per yi jäy ajcxy huidibi mijpidaacp Cristo etz cuyduni yi' ytiy'ajt, yi' ajcxy yminañ: "Ca' huaad judiojäy ajcxy yminaangixy jotjoty huinma'ñyoty: ¿Pin ocpättigihuij tzejpjtoty nicx je Cristo yajtzoon? o ¿Pin nicxamb ca'oydactuuby ma ajcxy öcpidijc y'ity e yajjugypigaanip je Cristo?" ⁸ ¿Nej Dios y'ayuc ymina'ñ? Jadu'n Dios y'ayuc ymina'ñ: "Ti mmidooy miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma mgi'm'ayuc, ti jäy ajcxy capxhuäcxy ma miich, ti mmido'ombjccixy." Pues jada je' je y'ayuc tiy'ajt nej jëb mijpidaaccixy Cristo, huidibi tiy'ajt iich ajcxy ngapxhuäcxy. ⁹ Pen miich mgapxypidzimyb mayjäy agujc co miich ajcxy Jesús mHuindzin'adyii, etz mmibjccy ajcxy ma njot mhuinma'ñ co Dios ti yajjugypijcy Jesús co y'o'cy, huin'it m'alma paadip ñidzoocin ma Dios. ¹⁰ Co mmijpidägipy Jesús cixyot huin'it Dios xyajpocyñihüädzipy. Co mgapxypidzimipy mayjäy agujc co miich mijpidägy Cristo Jesús, huin'it yi m'alma ñidzoocin pada'ñ.

¹¹ Com jaybety jadu'n miin ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Nidüg'öciy jäy huidijaty mijpidacp je Cristo, ca' ajcxy ayo'n pada'ñ ma Dios." ¹² Jëbi nidüg'öciy jäy mijpidägy je Cristo Jesús com Dios tú'ciy yajhuinhuaniy pocyñihuaatzin ma yi judiojäy etz ma huidi ca' yjudiojäyity. Ji tüg Huindzin je Jesucristo huidibi niHuindzin'ajttaayb. Jesucristo may'ajt oy'ajt tunam mijcajee miid huentimpinjäyity pinjaty pijczooob pubejtin ma Dios miid yi' yxii. ¹³ Com jadu'n jaybety ymiin ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Nidüg'öciy jäy pinjaty Dios miibjctzooob miid Huindzin Jesucristo yxii, yi' ajcxy y'alma paadip ñidzoocin." ¹⁴ ¿Nej jëbi jäy ajcxy occohuanüy Jesucristo co huen y'alma nidzögy, pen ca' anajty ti miibjci je ytiy'ajt? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jëbi jäy miibicy Jesucristo peni ca'ni ajcxy amido'ijti y'ayuc? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jëbi jäy ajcxy midoogixy Jesucristo y'ayuc, pen ca' pin capxhuäcxy ma yi' ajcxy? ¹⁵ ¿Nej jëbi jäy ajcxy capxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, pen ca' pin yquexyii ayuccapxhuäcxy? Com jaybety jadu'n ymiin ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: "Ooy oy jäy ñayjihuiyii co pinjaty mimimb mija'tp oybi tiy'ajt, pinjaty capxhuäcxy oybi tiy'ajt ma yi' ajcxy."

¹⁶ Per ca' nidüg'öciy jäy miibicy je oybi tiy'ajt, com Isaías jadu'n cojay ma ñecy ma jadu'n yminañ: "Huindzin Dios, ¿pin ti mijpidägy iich ajcxy n'ayuc?" ¹⁷ Cooni jäy ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt ma jäy chinaaygixy, huin'it ajcxy ymiibjccixy com ti amido'ijtcixy je tiy'ajt.

¹⁸ Per n'amidooybich miich ajcxy: ¿Nej ca' jada' yi' judiojäy ajcxy midoy Dios ytiy'ajt? Janch jadu'n ti ajcxy jamidoy, com jaybety jadu'n ymiin ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: Ti capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huindu'mybi naaxhuiñ. Ti ajcxy Dios y'ayuc midodaayi huindu'mybi naaxhuiñ.

¹⁹ Jadüg'oc n'amidoogixy: ¿Nej ca' Israel jäy jada' ajcxy nejhuüy Dios ytiy'ajt? Ñejhuüy ajcxy. Com jecy'ajty Moisés ycojay ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Nyajpocyñihuaatztähuiyich yi jäy ajcxy huidibi ca' iich njäy'adyii, e huin'it miich ajcxy cohuidoyii mjihuihuipy miid yi' ajcxy ycixpi. Nduinipyich may'ajt miid yi' ajcxy, e huin'it miich yi' ajcxy mmijotmädiip.

²⁰ Jadu'n jadüg'it Isaías cojay ma yi' ñecy, ma Dios jadu'n yminañ:

Yi jäy ajcxy huidibi ca' xy'ixtäyich, ti xypaadyich ajcxy. Ti nyajniügëxygich ndiy'ajt ma yi' jäy hidibi ca' xy'ñidiy xyajtäyich.

²¹ Com jadu'n jaybety ymiin ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n nigapxy yi Israel jäy co jadu'n yminañ:

Jabom jabom ti njamimecxtucyich yi Israel jäy ajcxy. Ti njayajnimäyich iich ndiy'ajt, e ca' ajcxy mijpidägy. Hue' ajcxy ca' xycapxymidooyich, xymijotmäj'öcpich ajcxy.

11

Yi Israel jäy ajcxy huidibi ti ypocynihuaatzcixy

¹ Paady n'amidoogixy: ¿Nej ti jada' Dios ix'ijxni ixtijni yi Israel jäy ajcxy? Pues ca' yjadu'nity, Dios ca' yi' ixmachñi Israel jäy ajcxy. Com nañ Israel jäy iich. Abraham nmij'ap'ajtibich nmijteedy'ajtibich e nañ jim ngogäjpidyich ma anajty Benjamín ycojajpity. ²⁻³ Dios ca' ixmach yi' yjäy huidibi yhuin'ijx jecy'ajty co jäy'ada'nyii jigix jëbi may'ajt oy'ajt tunipy miid yi' ajcxy. ¿Nej ca' ajcxy mnejhuüy nej jaybety ymiin ma Dios ñecy jadu'n nej Elías nigapxy yi Israel jäy ma Dios? Jadu'n yminañ:

Huindzin Dios, ti yi Israel jäy ajcxy yaj'öctäy huidibi anajty miich m'ayuc xycapxhuäcxy. Ti ajcxy yajhuindigoydäy je tzaa macxy ma anajty jäy xyhuindzigiy. Naydügpajc iich ti njachu'i myich njaccapxhuäcxyich miich m'ayuc, e nañ xyaj'ögaamich jäy ajcxy.

⁴ E chi Dios y'adzooy nimay Elías:

Ca' mim naydügity, ji iich ahuing nmädidyich yujpcy jahuixtuc mil yëdyic huidi xy'ojadajtpich xyhuindzigiybich chambaad, huidibi ca'ni huingoxtinäy yi Baal, yi dios falso, ca'pi ti mic'ajt mäidity ni ti tzöc'ajt ca mäidity.

⁵ Tim jadu'n nej Dios m̄idity anajty huixtucj mil yēydijctijc jecy'ajty co anajty Elías yjyugy'aty, nañ tim jadu'n cham ma iich ajt nxiñ ndiempo Dios ym̄id nijējity judiojāy huidibi ti pa'ayoy, e paady ycixpi ti yhuin'ixyii jēbi yī jāy'adyii. ⁶ Com co ixypy ajcxy yajxon cuyduni Dios ycōtujc̄in, ca'p ni ti pa'ayo'n Dios jactunaani m̄id yī' ajcxy, com co ti anajty jim Dios y'ayuc ycuydundāyii.

⁷ ¿Ti ti ytuynii ti yjadyii m̄id yī Israel jāy ajcxy? May ajcxy ca' may'ajtin oy'ajtin paady ma Dios jadu'n nej ajcxy j̄jip'ixxcixy. Jēyi ajcxy huidi Dios huin'ixxi ti ajcxy paatcixy oy'ajt ma Dios. Yi jacjadyii Israel jāy ajcxy Dios n̄ig ooy yajjotm̄ij'ōccixy. ⁸ Com jadu'n jaybety ym̄iñ ma Dios ñecy jadu'n nej Dios yajjotm̄ij'ōgy yī Israel jāy, ma jadu'n yminañ:

Tim jadu'n ajcxy nipaady nej jāy ajcxy huidibi ti ym̄i'ōctigooñi, jadu'n nipaady nej jāy huidibi huintz̄ip, jadu'n nipaady nej huidibi cōnatip.

⁹ David nañ jadu'n ycojay jecy'ajty ma ñecy, ma jadu'n yminañ:

Huindzin Dios, cham je jāy tzachnixondāgy yī tzinaayin yī jugy'ajtin, ca' ajcxy xyjāymech. Timitiini ajcxy ayo'n mōhuipy; tim jadu'n nej iyujc ayo'n paady co yajtūxuuch o co yjut cōgāy.

¹⁰ Yajma'ti ajcxy yjot yhuinma'ñ, huen ahuimbijtcixy jadu'n nej jāy huintz̄ip. Mō ajcxy tzaachyp̄i huinixi huinitempo, tim jadu'n nej jāy ajcxy tzaachyp̄i jihuiy huidibi jemxyp̄i tzim̄iccixp.

Yi ypocyhuinmeex̄in huidibi ajcxy ca'p yjudiojāyity

¹¹ Co jadu'n yī maybi Israel jāy ca' cōbijccixy Dios ytiy'ajt, ¿nej mdijy, ti Dios y'ixmachyii ajcxy tūcc̄i'yī, e yajtigoya'ñ ajcxy? Pues ca' yjadu'nity, ca' Dios ixmach yī Israel jāy ajcxy tūcc̄i'yī. Co yī Israel jāy ca' cōbijccixy Dios ytiy'ajt nej Cristo y'o'cy m̄id yī' ajcxy ypocy ycixpi, paady cōbicy yī huidibi ca' yjudiojāyity, jēbi ajcxy y'alma n̄idzoc̄in paady. Jadu'n Dios ytuñ jigix jēbi yī judiojāy ajcxy cohuindoyiñ jihuihuipy, e chi nañ jadu'n mijpidāgy ajcxy Jesucristo. ¹² Pen yī mayjāy ajcxy huidijaty ca' y'israeljāyity maj'oy'ajtin mijjotcujc'ajtin ti paady, m̄id co yī jacmaybi Israel jāy ca' cōbijccixy Jesucristo, chi n̄igi oy'ajtin jotcujc'ajtin pada'ñ yī naaxhuif̄yāy ajcxy co anajty n̄idūg'ōciy Israel jāy yjothuimbijtaaygixy etz cōbijctaaygixy je Cristo.

¹³ Cham nijayiygixy miich ajcxy huidi ca' yjudiojāyity, com Dios ti xyquexyich ngapx-huācx̄ich yī' y'ayuc ma yī jāy ajcxy huidibi ca' yjudiojāyity. Ooy nyajcopicyich jada ndungich, jigix jēbi judiojāy oy'ajtin paady nañ jadu'n. ¹⁴ Ca' jecyity co iich n'amigūgtijc, yī judiojāy ajcxy, cohuindoyiñ ajcxy jihuihuipy, co anajty mayjāy huidi ca' yjudiojāyity mijpidāgy iich n'ayuc. Co jadu'n ajcxy cohuindoyiñ jihuihuipy, chi ajcxy nañ jadu'n mijpidāgy Jesucristo. ¹⁵ Com pen je naaxhuif̄yāy huidibi ca' yjudiojāyity, huidibi Dios jecy'ajty ca' jāygidaci ajcxy chinaayin, pen ti ajcxy cōbijci Dios ytiy'ajt, pen ti ajcxy oy'ajtin paady ma Dios, m̄id co Dios ti ixmach yī Israel jāy huidibi ca' cōbicy yī' ytiy'ajt, chi yī Israel jāy co ajcxy jadūg'oc yjothuimbidipy etz cōbijgipy Dios ytiy'ajt, nañ jadu'n ooy yjotcugihuipy ajcxy, jadu'n nej jihuiy ti ajcxy y'ōgy etz nej jihuiy ajcxy ti yjugypicy jadūg'oc. ¹⁶ Com co Abraham, Isaac etz Israel Dios anajty jāy'ajtip, paady nañ jadu'n tūg'ōciy Israel jāy Dios jāy'adyii, m̄id co Israel y'ap'ajtip y'oc'ajtip ajcxy. Tim jadu'n nej jihuiy judiojāy ajcxy tzajcaagy puuducy mōy Dios, nañ jadu'n je ytuictuc huidibi jac-hui'm nañ Dios je' yje', e nañ tim jadu'n nej co jāy ajcxy mōy Dios quipy ytictz, tūg'ōciy je' Dios je'ajtāyii quipy y'aacxy.

¹⁷ Hue' je' nijējity Israel jāy ca' mijpidāgy Dios ytiy'ajt, paady ñajtz'ix̄iyi, e may'ajt oy'ajt tuñ m̄id huingbi jāy huidi ca' israeljāyity. Tim jadu'n nej jihuiy tūg oyguipy huidi tim'ajtp yajmbuxy y'aacx, e je ma ti yajjip̄jxtūtū, je' yjip̄ yajpidāgy ma huingbi quipy y'aacx. Mi-ich ajcxy huidi ca' yjudiojāyity huidibi ti mibicy je Cristo, ti mbaady Dios y'oy'ajt tim jadu'n nej judiojāy ajcxy jecy'ajty m̄idty Dios y'oy'ajt. ¹⁸ Ca' huaad amij agix m̄nayjihuiyigixy, e ni ca' huaad m'ixtixcixy yī judiojāy huidibi ca' mijpidaaccixy je Cristo. Miich ajcxy yī m'oy'ajt ti mbaady ma Dios, tim jadu'n nej je quipy y'aacx mic'ajt paady ma yī quipy ytictz.

¹⁹ Ca' yjecyity co miich ajcxy mina'naangixy co Dios najtz'ix̄iy yī judiojāy huidibi ca' mibicy Cristo, jaydēbi miich ajcxy m̄naydijyii co Dios xyjāy'adyii. ²⁰ Tiy'ajt jadu'n nej miich mina'ñ. Dios ñajtz'ix̄iy yī maybi judiojāy m̄id co ajcxy ca' mibicy Jesucristo. E Dios m̄id ti xycōbicy m̄id co ti m̄mibicy Jesucristo. Per ca' huaad miich amij agix m̄nayjihuiyii m̄id co Dios ti xycōbicy. Naygüend'adii yajxon ma Dios ytiy'ajt, tzigi' Dios. ²¹ Com Dios ñajtz'ix̄iy yī judiojāy ajcxy m̄id co ca' ymijpidāgyii yī ytiy'ajt. Nañ jadu'n miich ajcxy yī xyñajtz'ix̄ihua'ñ, pen ca' m̄mijpidaaccixy yajxon yī ytiy'ajt. ²² Cuentipic jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ m̄id nijējity jāy, etz mic tzaachytuñ nijējity jāy. Dios mic tzaachytuñ je judiojāy huidibi ca' ycapxymidoy, etz may'ajt oy'ajt tuñ m̄id miich ajcxy huidi capxymidoob. Jaccuydun yajxon Dios ytiy'ajt, e n̄igi Dios may'ajt oy'ajt xytuunipy, pen ca' m̄guyduni yī ytiy'ajt, huin'it Dios xyñajtz'ix̄ihuipy. ²³ E nañ jadu'n yī judiojāy ajcxy huidi ca' mibijccixy Jesús, co ajcxy yhuinma'ñ yajtigadzipy, e mijpidāgipy Jesús, huin'it Dios ycōbiḡiyb jadūg'oc, etz Dios m̄id

ymic'ajt jëbi may'ajt oy'ajt tunipy müd yi' ajcxy. ²⁴ Com pen müich ajcxy huidi ca' yjudíojäyity huidibi jecy'ajty anajty ca' Dios jäy'adyii, pen müich ajcxy Dios mic'amy ti xycóbicy, nañ jadu'n jactzojc cöbiga'n huidibi ajcxy judíojäyip, pen ycöbicy ajcxy.

Jadu'n nej Dios yajnidzoocogixihua'n Israel jäy ajcxy

²⁵ Müich ajcxy nmigügtjicich, nyajnijayiyb ajcxy jadu'n nej Dios tuna'n müd yi Israel jäy, jaydëbi ca' müich ajcxy amij agix mnayjihuihuipy, etz jaydëbi mnejhuihuipy jada tiy'ajt huidibi ca' pin nehuüy, co yi Israel jäy ajcxy ooy ajcxy y'aamijity yjotmijity, ca' ajcxy capxymidoy Dios. E jadu'n ajcxy y'ida'n mabaad anajty yca'pxy je mayjäy, ca'pi y'israeljäyity je huidibi mijpidägam Jesucristo ytiy'ajt. ²⁶ Nejhuiyim co Dios may'ajt oy'ajt tunamb jadüg'oc müd tüg'óciy Israel jäy ajcxy, com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'n:

Jacjüni tüg Israel jäy ymina'n huidibi yajnidzögamb ajcxy ma yi' ypocy. Yi' yajtigoyaanip Israel jäy ypocy.

²⁷ Jadüg'it jaybety ymiñ ma Dios jadu'n ymina'n: Jadu'n nyajhuinhuanüyich yi Israel jäy co yi' ajcxy ypocy nyajtigooybich.

²⁸ Co yi Israel jäy ca' mijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, chi Dios ajcxy ñajtz'ixiüy. E co ñajtz'ixiüy ajcxy, paady ycixpi müich ajcxy Dios ti xycóbicy, co ti mmijpidaaccixy Jesucristo. Per chambaad Dios jactzojctay yi Israel jäy müd co Dios huin'ixy yi Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty jëbi yi' yjäy'adyii. ²⁹ Dios ti huin'ixy yi Israel jäy ajcxy jëbi yi' yjäy'adyii, etz tüg'óciy huidi yajhuinhuanüy co möhua'n, co may'ajt tuna'n müd yi' ajcxy ycixpi. Ymöhuipy yi', ytuñipy yi'. Dios ca' y'ayuc yajxigy. ³⁰ Müich ajcxy huidi ca' yjudíojäyity jecy'ajty ca' anajty mmijpidaaccixy Dios. Jadachambi xii tiempo Dios müich ajcxy ti xypa'ayoy, müd co yi Israel jäy ca' mijpidäy Cristo ytiy'ajt. ³¹ Yi judíojäy jadachambi xii tiempo ca' mijpidaaccixy Dios ytiy'ajt, tim jadu'n nej jecy'ajty müich ajcxy ca' anajty mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Jacjüni Dios pa'ayoohuin tuna'n jadüg'oc müd yi judíojäy ajcxy tim jadu'n nej ytuñ müd müich ajcxy jadachambi xii tiempo. ³² Com Dios anajty ti yajpocycädäy tüg'óciy jäy co ajcxy ycapxycömidodacy, yi judíojäy etz nañ huidi ca' yjudíojäyity, paady ycixpi Dios pa'ayo'n tuñ müd nidüg'óciy jäy, judíojäy etz nañ huidi ca' yjudíojäyity, tüg'óciy pin mijpidacp yi' ytiy'ajt.

³³ ¡Ooy ycodzigijity Dios! Dios ooy mijcajee may'ajt oy'ajt tuñ müd jäy ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee mjuhünma'n ti tuñ müd jäy ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee ycohuinma'ñity. Ca' ni pin jëbi huinjhuüydyäy je ayuc huinma'n huidi Dios ymüid. Etz nañ ca' ni pin jëbi huinjhuüydyäy huidibi Dios ytuñyb. ³⁴ Com jaybety jadu'n müñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'n:

Ca' ni pin jëbi huinjhuüydyäy nej Dios yhuinma'n müidity. Ca' ji ni pinjäy huidi ti capxhuijy Dios.

³⁵ Ca' ji ni pinjäy huidi tijaty ti ocmooybi Dios. Dios ca' ni ti nuucxy müidity müid ni pinjäy.

³⁶ Tüg'óciy huidijaty ich ajt ya nbaatim, ac jüüby choondäy ma Dios. Yi' tüg'óciy ti yaj'oyiydäy, e yi' je'ajttaayip tüg'óciy. ¡Tzoc Dios capxpaatim ojadajtim huinixi huinitempo! Jadu'n jadu'n. Amén.

12

Je jugy'ajtin cixyjot ma Dios

¹ E jadu'n nmigügtjicich, cham üch müich ajcxy nimaaygixy mictägy, com co Dios ti xypa'ayogixy, paady ycixpi nay'ayéjicigix naygiyéjicigix amuumdügjet ma Dios. Cuychinay yi ytiy'ajt yajxon jabom jabom. Tzinaaygix müid huädz mjot mhuinma'n, jadu'n nej Dios jëbi jäygidägy yi mdzinaayin. Jada je tiy'ajt nej jëbi Dios m'ojadajtcixy tiyudägy. ² Ca' ajcxy mguydungixy mguychinaaygixy yi naaxhuiñjäy ajcxy yjibicjot yjibic-huinma'n huidibi tzinaaygixp jadachambi xii jadachambi tiempo. Com Dios ti xymoogixy jemybi mjot jemybi mhuinma'n, paady mguydunipy ajcxy yi' ytiy'ajt. Ixpjccix Dios ytiy'ajt, jigix ajcxy mnejhuihuipy huidibi tiy'ajt Dios chojcyp mguydunipy, etz jigix mhuinjhuihuipy je oyhuinma'n, je tudägypi huinma'n huidibi Dios yjäygidacpy, je huinma'n huidi huädzip ca'pxyip.

³ Com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müd üch etz ti xymöyich jada tung co ngapxhuäcxich yi' y'ayuc, paady üch müich ajcxy nimäy nidüg'óciy co ca' huaad amij agix mnayjihuiüyigixy, ca' huaad nigí anaxy mnaygömáayigixy ci'm. Nidüg nidüg ci'm huinmaaygixy yajxon huidi tung jëbi myajnicxcixy, jadu'n nej Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymoogixy. ⁴ Jadu'n nej üch ajt nninücx ymüid yhuin y'ahuac etz yc' ytecy, je ninücx abicy ytung müidity, je huin abicy ytung müidity, je y'ahuac abicy ytung müidity, etz je ci' tecy abicy ytung müidity. ⁵ Nañ tim jadu'n üch ajt huidi mijpidacp Cristo, e ni may üch ajt, e tügpicy jäy üch ajt com tú'ciy nmüijicim. E nije' nije' Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim abicyjaty, nej jëbi nije' nije' Dios ytung nyajnicxim.

⁶ Com abicyjaty Dios ti xymooyim huijy'ajt cujc'ajt, paady copicy nyajtuunim nije' nije' je huijy'ajt cujc'ajt huidi Dios ti xymooyim. Pen Dios ti xymooyim huijy'ajt cujc'ajt jébi ngapxhuáčxim yi' y'ayuc, copicy ngapxhuáčxim mibaad ixpjcim nmüd'ajtim. ⁷ Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi nbubejtím nmigügtijc, copicy nmigügtijc nbubejtím. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim jébi nyaj'ixpjcim nmigügtijc, copicy ndung'ajtim yaj'ixpigüi. ⁸ Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi ngapxhuijim nmigügtijc, co jébi njot'amijmooyim nmigügtijc, copicy ngapxhuijim nmigügtijc, etz njot'amijmooyim nmigügtijc agujc jotcujc. Pen nyejcim tijaty ma nmigügtijc, copicy agujc jotcujc nyejcim. Je huidi ajcxy nigohuajc'ajtp mibijcpidijc copicy yajxon y'ané'mgixipy. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi nbubejtím jáy ajcxy huidibi ayo'n müid jotmay müid, copicy agujc jotcujc nbubejtím pinjaty ayo'n müid jotmay müid.

Nej mibijcpidijc huaad jugy'ajtcixy chinaygixy

⁹ Naychójcigixy nayjihuiyigixy miñ xyipy amuumdügjut, ca' y'ametz yjotmetzity. Ca' mnijot'ajtcixy jibic jot jibic-huinma'ñ. Nijot'ajtcix nigi oyjot oyhuinma'ñ. ¹⁰ Naychójcigixy nayjihuiyigixy amuumdügjut, jadu'n nej ypadyi mnaymigüg'ajtigixipy ma Jesucristo. Nayyajmij'ajtigixy nigi nidüg nidüg müich ajcxy.

¹¹ Naymic'ixigixy cixyjot huinjot, ca' mnuux'ajtcix. Tungixy amuumdügjut müid mHuindzin Jesucristo ycixpi.

¹² Tzinaaygixy agujc jotcujc, com mnejhuiyib ajcxy co mbada'ñ oy'ajtin ma Dios. Mecxtujcix yi tzaachypí ayo'n huidibi mminajxyp myajnajxyp. Mibijctzoogixy Dios jabom jabom.

¹³ Naybubéjtigixy miñ xyipy, pen yajmayjajtpy migüg tijaty. Nayyajättácigixy miñ xyipy oy yajxon.

¹⁴ Nibijctzohui' ma Dios huidibi ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp. Nibijctzohui' mmidzip huen Dios may'ajt oy'ajt tuñ müid yi' ycixpi. E ca' mnibijctzohuiy co huen ayo'n paadipy.

¹⁵ Tzoc jotcujc nayjihuiyim co ajt nmigügtijc jotcujc ñayjihuiyüi. Tzoc müidtajim müidmayim nmigügtijc pen tajp mayb.

¹⁶ Ooy yajxon nayyaj'ijtigixy naygodigüygixy. Ca' amij agixy mnayjihuiyigixy. Migüg'adiyib yi mmigüg huidi ayoob. Yung naxy müid'at mjot mhuinma'ñ, ca' mnaygómáayigixy.

¹⁷ Co jáy xymidundigóogixipy, ca' huaad jibic myaj'ahuimbijtcixy. Hue' janchtiy oybi ajcxy mdunipy jadu'n nej jáy jébi jáygidägy. ¹⁸ Oy nayyaj'ijtigixy müid nidüg'óciy jáy mabaad mmadägy. ¹⁹ Müich ajcxy migügtijc, co jáy jibic xymidundigóogixipy, ca' nañ jadu'n ajcxy myaj'ahuimbidipy, mímecxtugijc ajcxy, com Dios yi' tzaachytunip yi jáy ajcxy huidi anajty xymidundigóogixyp. Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy jadu'n yminañ: "Fich nyaj'ahuimbidipyich nej anajty jáy xymidundigóogixy." ²⁰ Co jáy xymidundigóogixipy myaj'ahuimbidipy ajcxy oybi, com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: Pen yi mmidzip yubo'cip, myajcayipy myaj'ügipy, pen yi mmidzip tidziyipy, myajni'ügipy.

Co jadu'n mdunipy müid mmidzip huin'it tzóydu'n jihuihuipy.

²¹ Pen myaj'ahuimbijtpy jibic co jáy xymidundigoy, ti anajty jibic-huinma'ñ xymimadägy. Hue' janchtiy yajtun mecxtujcín etz oyhuinma'ñ, e jadu'n jibicpi mímadägy müid oybi.

13

¹ Copicy co nidüg'óciy jáy capxymidóogixipy yi cajp tungmüidpi etz yi gobierno tungmüidpi. Ca' ji ni tüg tungmüidpi huidibi jébi y'ane'my pen Dios ca' a'ixy. Com Dios jadu'n cötujcín ti yajhui'my co huen jii'aty tungmüidpidijc, paady ycixpi tungmüidpidijc nidüg'óciy jim mic'ajt paady ma Dios. ² Paady jáy ajcxy pinjaty ca' ycapxymidoy ma tungmüidpidijc, hue' tundigooyb ma Dios e tzaachypí ajcxy ypadaamyb. ³ Yi' mjtungmüidpi ca' yi' ajcxy adzigüy yi jáy huidijaty oyhuinma'ñ müid. Hue' janchtiy yi' ajcxy chaachytunipy yi jáy huidi jibic-huinma'ñ müid. Pen mdzojocp co ca' tzaachypí mbaadipy ma yi tungmüidpi, hue' janchtiy oybi mdunipy, e huin'it m'idipy jotcujc. ⁴ Com Dios ti pidägy jada tungmüidpi müid müich ajcxy ycixpi, jigixy jébi jotcujc ajcxy mdzinaaygixy. Pen mdundigooyb huin'it je tungmüidpi mdzigihuiy, com yi' ymiñ mic'ajt jébi tzaachytuñ jáy ajcxy huidibi tundigooyb. Com Dios ytung ytuunipy etz ycuylunipy Dios ycötujcín jadu'n nej Dios xyñajt'ane'müiyim, copicy co tzaachytuñ je jáy ajcxy huidibi tundigooyb. ⁵ Paady ycixp copicy mgapxymidohuiy tungmüidpidijc, jigixy ca' müich ajcxy Dios xychaachytunipy e nañ jotcujc mnayjihuihuipy co ca' anajty ti ti mdundigoy. ⁶ Yi' tungmüidpidijc Dios ycixpi ajcxy ytuñ, e ymiñ ajcxy ycötujcín, paady ycixpi copicy mmigüedipy ajcxy.

⁷ Mgüedipy ma yi tungmüidpidijc huidibi xypaatp. Co ajcxy cajp meeñ yajmucy, migüedipy. Co je gobierno tungmüidpi pidägy impuestos, migüedipy. Jáy ajcxy huidijaty tungmüid myajmij'adipy, etz huidi mjtungmüid mgómayipy. ⁸ Ca' pin minucy'adiyib. Tzoc jihui' mmigügtijc, e mgüedipy oy'amy huidibi mnuucxyp. Co yi' mmigügtijc mdzogipy mjihuihuipy ti anajty mguydundäy Dios ycötujcín. ⁹ Jadu'n Dios ycötujcín jaybety ymiñ,

ma jadu'n ymina'n: "Ca' mmigapxtigoyipy huingbi töxyjäy. Ca' mmigüg mmeedziipy. Ca' mjäyay'ögipy. Ca' mmigüg m'adzojczy ty ymüd." Pen mdzojczy mjihuüyb migüg nej miich ci'm mnaychogyii ti anajty mguydundaayi Dios y'ane'min ycötujcin. ¹⁰ Je naychojcin je nayjihuiiyin ca'p'je' ti jibicpi ti tzaachypi tuñ ma je migüg, co jadu'n jada mguydundauiipy ti anajty Dios ycötujcin mguydundaayi.

¹¹ Com miich ajcxy mnejhuüyb co huington je xii je tiempo mina Jesucristo mina'n jadüg'oc ya naaxhuñ, paady ycixpi jipp'ijxcix ajt nHuindzin Jesucristo co tzojc yminipy. E jadachambi ti yjac-huingtoni mina miina'n iich ajt nHuindzin Jesucristo, ca'ydi co oga'n nmibijcim. ¹² Canaag jimijt jäy ajcxy ahuijxy jipp'ijxpy co Dios yajnüdöga'nyii ajcxy y'alma, jadachambi ti yhuingtoni je xii je tiempo mina n'alma ajt nidzoocin padaanim. Paady ycixp tzoc ixmajtzim yi jibic-huinma'n yi huidibi jäy ycuydumyb huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiiyi. Tzoc cuychinaayim cuyjygy'ajtim Dios ytiy'ajt. ¹³ Tzoc tzinaayim jugy'ajtim tudägy. Tzoc cuyduunim Dios ytiy'ajt. Ca' huaad jadu'n ndzinaayim amügüjy. Ca' huaad n'agootzhuidijtim xiicyaax xiictinaayim. Ca' huaad ndzindigooyim miid huingbi töxyjäy. Ni ca' huaad ndziptuunim ahua'nduunim. Ni ca' huaad mmigüg nmi'ijxtinaayim. ¹⁴ Tzoc cuychinaayim cuyjygy'ajtim Jesucristo ytiy'ajt. Tzoc tzinaayim tydudägy jadu'n nej Jesucristo tydudägy ti chinäy ya naaxhuñ. Ca' nguyduunim ti jibicpi ajt n'aa njot yja'adzojczy.

14

Ca' migüg mbocy'ixy

¹ Miich ajcxy mmigügtijcich, copicy mgöbigipy agujc jotcujc ma miich mnayöymújicigixy ajcxy yi migügtijc huidibi mbijcpi je Cristo, per ca' tydudägy huinjihuüy je Cristo ytiy'ajt. Mgöbigipy per ca' mhuingapxpedipy, ca' ti myaj'ayucyoonipy miid yi' ajcxy. ² Ti migügtijc huidibi minamb co Dios ca' ti jüxcy capx'aducy, etz jébi ajcxy jicxy huenytim ti jüxcyity. Etz nañ ji migügtijc huidibi minam co Dios ti capx'aducy tzüch, paady ajcxy jicxy'adyii je'jada'ajty aay ujtz. ³ Yi migüg huidibi tzüch tzützp ca' huaad ixtijy je ymigüg huidibi yjicxpy je'jada'ajty aay ujtz. E nañ ni yi migüg huidibi jicxp aay ujtz ca' huaad ixtijy yi migüg huidibi tzüch tzu'tzp, com Dios ycöbijtaayb je jäy ajcxy huidibi ti mbicy Jesucristo. ⁴ Ca' huaad miich ajcxy mmimähuiipy yi mmigüg co ca' oytuñ, tim jadu'n nipaady nej co tüg jäy nimähuiipy huingbi jäy ytumbi co ca' oytuñ. Dios ci'm nimähuiip huidi ajcxy mbijcpi Jesucristo, pen oytuñ o ca' oytuñ. Dios ypubejtyp pinjaty mbijcpi, paady madaacp ajcxy ma chinaayin.

⁵ Nijëjity ajt mmigügtijc ymina'n co ooy ycopicyity n'amay'ajtim nijëjity xii, jacjadyii jäy ymina'n co ca' ycopicyity n'amay'ajtim jada xii. Huen nidüg nidüg yci'mhuinma'n yajtuñ pen y'amay'adamy, o pen ca' amay'ada'n nije' nije' xii. ⁶ Ich ajt mmigügtijc huidi amay'ajtp nijëjity xii, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp. E nañ iich ajt mmigügtijc huidi tzüch tzu'tzp, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnajxyp Dioscojuyip ma Dios miid yjüxcy ypicyp ycixpi. Nañ tim jadu'n ajt mmigügtijc huidi ca' tzüch tzüdza'n, hue' tijy co Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnajxyp Dioscojuyip miid yjüxcy ypicyp ycixpi.

⁷ Ca' iich ajt nayyajtznayim amidzooci'm, nañ jadu'n ca' iich ajt ci'm ndzojcin co n'o'cim. ⁸ Pen njactznayim hue' anajty nguyduunim ajt nHuindzin Jesucristo chojcin. Pen n'o'cim yi' anajty jadu'n ti yajcöducy. Pen njactznayim, o pen n'o'cim, tú'ciy nipaady, com Jesucristo nHuindzin'ajtim ma yi' tzinaayin etz ma yi' o'cin. ⁹ Paady ycixp Cristo y'o'cy etz yjugypijcy jadüg'oc jigix jëb nihuindzin'ajttäy yi' yjäy huidibi jactznayb jacjygy'ajtp, etz jigix jëb nihuindzin'aty yi' tibi y'ögy.

¹⁰ ¿Na'ma'y co mmigüg mdzachpocy'ixy? o ¿Nej co mmigüg mdzach'ixtijy? Ca' jadu'n y'o'ity co ajcxy jadu'n m'idich. Com nidüg'öciy ajt njädaanim ma Dios ytydudac. ¹¹ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'n:

Janch janch co iich, je tügpajcpi Dios, jadu'n nmina'ñich co tüg'öciy naaxhuñiyjäy xyhuin-goxtinähuibich xyhuindzigihuibich, etz nañ tüg'öciy naaxhuñiyäy xycapxpaadibich co iich je' tügpajcpi je Dios.

¹² Com Dios nhuindzin'ajtim, paady ycixp nidüg'öciy iich ajt nayguëxictähuaanim ma Dios yhuinduu, chi Dios xy'amidohuaanim nej ti ndzinaayim ti njygy'ajtim nidüg nidüg.

Ca' migüg myajhuinma'nyidigooyigixy

¹³ Paady ycixpi ca' huaad naynixiic naynigapxim miñ xyipy. Hue' janchtiy miich pidaaccis mhuinma'n co ca' ti mdüngixipy huidi mmigügtijc ca' jäygidägy, huidi mmigüg yajpocycähuib. ¹⁴ Nnejhuüybich tydudägy co ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt xyajnejhuüyim co jébi njicxim huen tim huidi jicxy tim huidi picy. Je jicxy je picy ca' ma ycobocy. Per pen tüg migüg yhuinma'n pidacp co Dios ca' jäygidägy co yi' yjicxpy nijëjity jicxy picy, pues ca' yhuaadity co yi' jadu'mbi jäy jicxy huidi yi' ytiygy co ca' huaad njicxim. ¹⁵ Pen ca' m'oy'ity

müid tüg migüg co ti mjicxy je jicx picy huidibi yi' ytiyipy co Dios ca' jadu'n yaj'cöducy, chi ca' anajty mdzocy mjihuüy yi' mmigüg nej ypanyii. Com nañ Cristo ti y'ögy müid yi' mmigüg ypocy ycixpi, paady ca' huaad myajtigoy yi' mmigüg, müid co mjicxy huidi yi' ca' jäygidägy. ¹⁶ Ca' ajcxy m'a'ixiiygixipy co jibic yajni gapx yajnimiydägipy huidibi müich ajcxy myajnajxp co y'o'yity. Oy müich mjahuinjihuüy Dios ytiy'ajt, per ca' huaad mdunipy huidi yi' mmigüg ca' jäygidägy, e huin'it xyñigapxy jibic. ¹⁷ Canan Dios jadu'n ytiy'ajt xyñajtz'ane'miiyim huidijaty huaad njicxim n'uucim, o huidi ca' huaad njicxim n'uucim. Hue' janchty ti xyñajtz'ane'miiyim nej jëbi tiydudägy ndzinaayim njugy'ajtim. Nej jëbi jotcuyc n'ijtim müid ajt nmigügtijc. Nej jëbi jotcuyc nayjihuiyim müid Dios ymic'ajt ma njot nhuinma'ñ. ¹⁸ Co jadu'n nguyduunim nej Cristo ytiy'ajt ti xyñajtz'ane'miiyim, huin'it jäygidägipy Dios etz nañ jadu'n jäygidägipy jay ajcxy nej anajty nduunim.

¹⁹ Tzoc panicxim je huinma'ñ jadu'n nej jëbi ndzinaayim agujc jotcuyc müid ajt nmigügtijc, ca' ma ti tzip ti capxy nmüid'ajtim. Tzoc yajtuunim je huinma'ñ jadu'n nej jëbi huaad naybubejtim nidüg nidüg nej jëbi huaad nguychinaayim Dios ytiy'ajt. ²⁰ Ca' huaad nyajtigooyim Dios ytung müid tzip capxy jadu'n nej huidi jëbi huaad ndzüdzm, etz huidibi ca' huaad ndzüdzm. Janch tiy'ajt co Dios ca' ti jicxy ti picy capx'aducy, per pen njicxim huidijaty nijëjity ajt nmigügtijc yajcoboajc, e jadu'n nyajhuinma'nydigooyim ajt nmigüg, chi nmüidungooyim Dios ytiy'ajt. ²¹ Tiy'ajt jadu'n co ca' huaad tzüch ndzüdzm etz ca' huaad vino n'uucim, o jactijaty huidibi ajt nmigüg yajcoboajc. Com co jadu'n ajt n'ichdzim, hue' anajty ajt nmigüg nyajhuinma'nydigoyaanim ma ymübijcin. ²² Müich ajcxy huidibi huinjihuüy Dios ytiy'ajt co Dios ca' capx'aducy ti jicxin ti pijcin, ca' nmimiydacconaxipy müid jay ajcxy. Dios ñejhuüy co müich mhuinjihuüy yi' ytiy'ajt. Jëbi jotcuyc mdzinahuipy per mgyuchinaayb je huinma'ñ huidibi müich mnejhuüygyxpy co ytuädgyty, e huin'it ca' jibic mnayjihuihuüy ajcxy. ²³ Tundigooyb yi' migügtijc huidibi jotmetz jicxp nijëjity jicxy picy, müid co tzigüyb yi' co Dios ymijotmädyb co ti jicxy huidi ytiyipy co ycobocy. Tundigooyb jadu'n com ca' ti cuyduni Dios ytiy'ajt nej ci'm ti yajniügejy. Pen ca' nguyduunim jadu'n nej nhuinjihuüyim Dios ytiy'ajt, tundigooyim anajty.

15

Tzocix migügtijc, ca' ñaydüg mnaychogyi

¹ Ich ajt huidibi tiydudägy nmübijcin etz nhuinjihuüyim Dios ytiy'ajt, copicy nmimecxtujcim ajt nmigügtijc huidibi ca'ni huinjihuüy yajxon Dios ytiy'ajt. Ca' huaad ti nduunim müid ngi'm jäygidaacin ycixpi. ² Copicy nyajtuunim oyhuinma'ñ müid ajt nmigügtijc, jadu'n nej jëbi ajt nmigüg jäygidägy, etz jadu'n nej jëbi nbubejtim ajt nmigüg müid ymübijcin. ³ Com nañ Cristo ca' ti ytuñ müid yci'm jäygidaacin ycixpi, com jaybety jadu'n müi ma Dios ñecy, ma je Cristo nimay Dios Teedy: "Müich mmidzip ajcxy huidibi xyñigapx xyñi'ojiiyb, xyñigapxich xyñi'ojiiybich ajcxy nañ jadu'n." ⁴ Com tüg'öciy Dios y'ayuc huidibi ycojay jecy'ajty, hue' cojay müid ich ajt ycixpi, jigix jëbi Dios ytiy'ajt nbaatim. Dios ytiy'ajt xyajnejhuüyim co Dios jadu'n tzocy co nmimecxtujcim ajt nmigügtijc. Nañ Dios y'ayuc xyjot'amijmooyim, e nañ xyajnejhuüyim jadu'n jëbi njijp'ijxim pubejtim ma Dios. ⁵ Com Dios, yi' je' huidi xypubejtim müid mecxtujcin, e nañ xyjot'amijmooyim, paady huen Dios may'ajt tunipy ma müich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jëbi mmiid'idipy tü'ciy mjot mhuinma'ñ nej Jesucristo yjot yhuinma'ñ müidity, e jadu'n jëbi mnayyaj'oy'ijtigixy jotcuyc ca' ma tzip capxy. ⁶ Dios müich ajcxy xypubedipy xypudigihuipy, jigix jëbi myajtügyigixy mjot mhuinma'ñ, etz tü'ciy m'ojadajtcixipy mhuindzigügyxipy Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo.

Jesucristo y'ayuc yajcapxhuäcxy ma huidibi ca' yjudiojäyity

⁷ Naygöbijcigix nidüg nidüg agujc jotcuyc, tim jadu'n nej Cristo xycöbijccixy agujc jotcuyc. Co mnaygöbijcigixipy nidüg nidüg agujc jotcuyc, huin'it Dios capxpaady y'idipy. ⁸ Janch tiy'ajt co Cristo y'oy ya naaxhuñ, oy pubety judiojäy ajcxy, e jadu'n cuyduñ Dios ytiy'ajt huidi yajhuinhuaniy Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ müid yi' ajcxy ycixpi. ⁹ Nañ jadu'n Cristo ooy pubejty yi' huidibi ca' yjudiojäyity, jaydëbi ajcxy capxpaadipy Dios, müid co ti ypa'ayoyii ajcxy. Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n David ymiñ:

Com müich Huindzin Dios ti xycohua'ñich paady müich ngapxpaady ma yi' jay ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. Ich müich huin'ihuipy müid himnos.

¹⁰ E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios yñecy:

Jotcuyc'ajtcixy quipxy müid Dios yjäy müich ajcxy huidi ca' yjudiojäyity.

¹¹ E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymiñ:

Capxpaatcix yi Huindzin Dios miich ajcxy huidi ca' yjudiojāyity. Capxpaatcix yi Huindzin Dios miich ajcxy nidüg'óciy naaxhuifnyāy.

¹² E Isaías ycojay nañ jadu'n ma yi' ñecy, ma jadu'n ymīna'ñ:

Ma'xung'adamb tūg Isaí y'ap y'oc, e yi' ane'mamb yi jāy huidibi ca' yjudiojāyity. Co yi jāy ajcxy huidibi ca' yjudiojāyity mijpidāgipy je mij'ane'mbi, hue' ajcxy yjij'ijxpy co mōhuaanip oy'ajt.

¹³ Nmībijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi huiddijaty mībijcp Jesucristo, com njij'ijxim co Dios xymōhuaanim oy'ajtin. Nmībijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi co huen xyajjotcugihij ajcxy, e nañ co huen xyajpooxhipy mjet mhuinma'ñ. Nmībijctzooybich Dios co huen xypubejtcixy xypudigiygixy miid yi' yjihui'ñ ymic'ajt, jaydēbi mijj'ixipy ajcxy co mbaadip oy'ajtin mijcajee ma Dios.

¹⁴ Miich ajcxy migūgtijc, jotcujc nayjihuiyijich miid miich ajcxy ycixpi, com nejhuiyibich co miich ajcxy mīdity ojot oyhuinma'ñ, e nañ mhuinjihu'iyb ajcxy tūg'óciy Dios ytiy'ajt, paady jēbi mnayyaj'ixpijicixy nidüg nidüg. ¹⁵⁻¹⁶ Jotmic'amy ti nyajjāymejtcoodyich miich ajcxy nijējity Dios ytiy'ajt ma jada necy huidi nyajnjijayiyb ajcxy cham, com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid ñich, e ti xyhuin'ixyich jaydēbi nduñich Jesucristo ytung ma yi jāy ajcxy huidi ca' yjudiojāyity. Jadu'n nduñich miid Dios ycixpi, co ngapxhuācxxyich je oybi tiy'ajt jadu'n nej Jesucristo y'ocy miid jāy ajcxy ypocy ycixpi. Jadu'n Jesucristo ytuñ jigix jēbi Dios cōbigipy yi mayjāy ca'pi yjudiojāyity huidi ti mibicy Jesucristo etz huidibi yi Espīrito Santo ti yajhuāch je jibicp ma ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹⁷ Com Jesucristo ytiy'ajt yajpaatp ma ñich njot nhuinma'ñ, paady ycixp ooy jotcujc nayjihuiyijich co nduñich miid Dios ycixpi. ¹⁸ Jada janchtiy ñich nyajmīdmiydacy miich ajcxy je may'ajt huidi Cristo ti tuñ co ngapxhuācxxyich yi' y'ayuc. Ca' nyajmīdmiydaaccixy huidi Cristo ytumyb miid jacpinjaty. Miid co ngapxhuācxxyich Cristo y'ayuc, e nañ mijhuinma'ñ ndumyibich miid Cristo ymic'ajt, paady mayjāy ycapxymidooyb Dios huidi ca'p ajcxy yjudiojāyity. ¹⁹ Ti ngapxhuācxxyich tūg'óciy Cristo ytiy'ajt nej jēbi ajcxy y'alma ñidzocin paadip. Jim nyajtzondacyich Jerusalén, e ti nhuidijttāyich canaag agajp mabaad nja'tyich jim Ilirico ñaaxjot. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtich xypudigiyich co ñich mijhuinma'ñ nduñich, etz Dios ytiy'ajt nyéjicibich. ²⁰ Ooy nijot'atyich co ngapxhuācxxyibich Jesucristo ytiy'ajt ma anajty ca' pin jayijp capxhuācxxyñi. Hch oga'n Jesucristo y'ayuc jim nmīncixi ma yi jāy ajcxy huidi ca' anajty mīdooy Jesucristo ytiy'ajt. Jadu'n nduñich, jigix ca'ydi njijptigiyiyich ma huingbi anajty jayijp ti capxhuācxxy Jesucristo ytiy'ajt. ²¹ Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymīna'ñ:

Yi jāy ajcxy ymīdohuaanip Cristo y'ayuc huidibi ca'ni anajty mīdoogixy. Yi jāy ajcxy yhuinjihu'iyb ymīdooyb je Cristo ytiy'ajt huidibi ca'ni anajty nejhuiyigixy co yjijity je Cristo.

Pablo huinmay co ñicxa'ñ jim Roma

²² Com ooy ndzachcapxhuācxxyich Cristo ytiy'ajt canaag agajp, paady ca' nyajnibadīyich nīcxxyibich ma miich ajcxy. ²³ Canaag jimijit ndzachnijot'atyich anajty nīcxxa'ñich ma miich ajcxy. Ixti chamni ti nhuidijttāyich majaty anajty nhuidida'ñich. ²⁴ Paady njij'ijxypich co jēbi nnaaxihuibich ma miich ajcxy co anajty nīcxxyich jim España ñaaxjot. Huācxxyibaambich jim ma miich ajcxy jēbi hueeni ajcxy ngapxim nmiydaacim. Nañ hue' njij'ijxypich co xypubedaambich miich ajcxy miid ndu'amgixpich. ²⁵ Jayijp nīcxxa'ñich jim Jerusalén, chíini nīcxxa'ñich ma miich ajcxy. Nmīncxaamybich jim Jerusalén hueeni meeñ huidibi nyegaamybich ma yi mibijcpidijc jim Jerusalén miid ayoohtijc ycixpi. ²⁶ Com yi mibijcpidijc ya Macedonia etz Acaya ñaaxjot ti ajcxy yhuinma'ñ pidaaccixy co ajcxy pubeda'ñ yi ayoohtijc jim Jerusalén huiddibi mijpidacp Jesucristo. ²⁷ Ooy ajcxy jotcujc ñayjihuiyii co ymigūgtijc pubeda'ñ jim Jerusalén. Paatip co pubedipy ajcxy, com ma yi judiojāy ajcxy, jim ajcxy ti paady Dios ytiy'ajt, paady paatip ajcxy huidi ca' yjudiojāyity co pubedipy yi judiojāy ajcxy. ²⁸ Co anajty ti nyajcīdigiydaaygixy je meeñ huidibi yi migūgtijc ya Macedonia etz Acaya ti yajmujccixy miid je mibijcpidijc ycixpi huiddibi yajpatp jim Jerusalén, huin'it nīcxxa'ñich jim España ñaaxjot. Nnaaxhuaambich ma miich ajcxy co anajty jim nīcxxyich. ²⁹ Nejhuiyibich co anajty jim naxiyich ma miich ajcxy, je Cristo xypubedipich je ymic'ajt, e nyegipich Cristo ymic'ajt ijxpejt etz nyaj'ixpigipyich miich ajcxy je Cristo ytiy'ajt.

³⁰ Miich ajcxy nmigūgtijc, com miich ajcxy mijpidaaccixyp ñich ajt nHuindzin Jesucristo, e com miich ajcxy miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma m'aa mjet, e nañ xychojcpich xyjihuiyibich, paady ycixp nbijctzooyich may'ajt, yajtūgīyigixy m'ayuc mhuinma'ñ miid ñich, jēbi tú'ciy Dios nmībijctzoohuim mīctāgy miid ñich ycixpi. ³¹ Mībijctzoogix Dios co huen xyñhua'ñich xycōhua'ñich ma yi judiojāy ajcxy jim Judea naaxjot, huiddibi xya'ixaambich co ajcxy ca' mijpidāgy Jesús. Nañ mībijctzoogix Dios co yi mibijcpidijc jim Jerusalén cōbigipy ajcxy oy yajxon je pubejtin huiddibi ñich jim ngīyegaamy. ³² Mībijctzoogix Dios co huen

xypubedipy xypudigihuibich, jëbi nícxibich ma miich ajcxy agujc jotcuje, ca' ti jotmay, pen Dios jadu'n tzojcp, etz nañ jëbi nhuäcxibipich jim ma miich ajcxy agujc jotcuje, e jim ich nhuinma'n nyajpocxip. ³³ Mibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi, je Dios huidibi jotcuje'ajtin yejcp, co huen miich ajcxy xypubedipy xypudigihuiipy. Jadu'n jadu'n. Amén.

16

Capxpoocxin nidüg nidüg ma pinjaty y'ixy'ajtyp

¹ Cham ich miich ajcxy nyajnbijccixy, cöbijccixy je ajt nmigüg töxyjäy je Febe co anajty ñicxy ma miich ajcxy. Yi' je' nidügti huidibi pubejtin tumb ma je mibijcpidijc jim Cencrea. ² Mduñipy may'ajt mgöbigipy Febe müd ajt nHuindzin Jesús ycixpi. Com jadu'n ycopicyty co jäy huidibi mibijcp Jesucristo huen naymigüg'ájtigixy. Mbubedip mbudigihuiip jadu'n nej yi' jotmay müdity. Yi Febe ti ooy mayjäy pubety, e nañ ti xypubetyich.

³ Nguejxypich capxpoocxin ma jada necy müd yi Priscila etz Aquila huidibi ich anajty müd ooy oy nduñ co ngapxhuäcxich Cristo ytiy'ajt. ⁴ Yi Priscila etz Aquila yojx ytooc ajcxy yjugy'ajtin müd ich ycixpi, ca' ydi n'ögyich. Nyajnajxypich jäygidaacin ma Dios müd yi' ajcxy ycixpi, co ti xypubetyich ajcxy. E nañ jadu'n tüg'öciy jäy ajcxy huidibi ca'pi yjudíoäyity yajnajxcixy jäygidaacin ma Dios müd yi' ajcxy ycixpi. ⁵ Nguejxypich capxpoocxin nañ jadu'n ma jada necy müd yi mibijcpidijc ajcxy huidijaty naymujccip ma Priscila etz Aquila ajcxy ytiyc. Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Epeneto huidibi ooy ndzocyich. Yi' je' tim jayijp huidibi mijpidaac Cristo jim Acaya ñaaxjot. ⁶ Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma María, yi' ooy ti ytuñ müd miich ajcxy müd Cristo ycixpi. ⁷ Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Andrónico etz Junias. Ich n'amigüg ajcxy huidibi ti ypujxtijc ñäy quipxy müd ich. Capxpaady ajcxy y'ity müd yi apóstoltijc. Jacjayijp ajcxy mijpidady Jesucristo ca' ydi ich.

⁸ Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Amplias, huidibi ooy yajxon mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo. ⁹ Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Urbano huidibi xymüdtuñich co ich anajty ngapxhuäcxich Jesucristo ytiy'ajt. Nañ jadu'n nguejxypich capxpoocxin ma yi Estaquis huidibi oy ndzocy njihuüyich. ¹⁰ Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Apeles, huidibi ooy tiy'ajt ti yecy co yi' ymibijcpsy Cristo tiydudägy. Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Aristóbulo etz jac pinjaty huidibi yajpatp ma yi ytiyc. ¹¹ Nañ nguejxypich capxpoocxin ma ich n'amigüg yi Herodiön. Etz nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Narciso yjuogy ymigüg huidibi mijpidacp ich ajt nHuindzin Jesucristo. ¹² Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Trifena etz Trifosa huidijaty tumb ma ajt nHuindzin Jesús ytung. Nañ nguejxypich capxpoocxin ma Pérsida, je migüg huidi oy ndzocyich, etz nañ huidi ooy ytuñ ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. ¹³ Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Rufo, je huidibi yi mibijcpidijc ycömaayb. Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi ytaj, com jadu'n njihuüyich jadu'n nej jihuüy yi' ndaj'adyüijich. ¹⁴ Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Asíncrito, yi Flegonte, yi Hermas, yi Patrobas, yi Hermes etz ñan tüg'öciy yi mibijcpidijc huidi jim yajpatp ma yi' ajcxy. ¹⁵ Nañ nguejxypich capxpoocxin ma yi Filólogo, yi Julia, yi Nereo etz yi' y'uch töxyjäybi, yi Olimpas, etz nañ tüg'öciy yi mibijcpidijc huidibi yajpaatp jim ma yi' ajcxy.

¹⁶ Naygapxpoocxigix xic xon nidüg nidüg. Naygimájtzigix miñ xyipy agujc jotcuje. Tüg'öciy huidibi mibijcp Jesucristo ma yi jacjaydii cajp, yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy.

¹⁷ Miich ajcxy migügtijc, may'ajt nbijctzooybich naygüend'adi' ajcxy ma yi jäy ajcxy huidibi mimiimb ayuc ca'pi ytiy'ajtiy, huidibi nigoob yjäyajtziptuna'n yjäybijc-huäcxa'n, huidibi ca' ixa'n yi Dios ytiy'ajt huidibi ti m'ixpijccixy. Puuhuäctüd miich yi' ajcxy. ¹⁸ Com yi' jäy ajcxy huidibi ymigügtijc yajhuinma'ñyidigooyb, ca' ajcxy tuñ Jesucristo ytung. Hue' ajcxy yaj'ixpijcp huidi yci'mhuinma'n yci'mdzojcin. Je' ajcxy huin'ingixp je jäy ajcxy huidibi ca' mijcajee y'ixpicity. Yi ayuc huidibi ymihuidijtyp, jadu'n yajmidoy nej jihuüy oy ytiyity yjanchity, per ca' yi' yjanchity. ¹⁹ Com mayjäy ti xyajmidooyich jadu'n nej miich ajcxy ngapxymidoy Jesucristo, paady jotcuje nayjihuiüijich müd miich ajcxy ycixpi. Ndzocypich co miich ajcxy mnejhuühuiipy huidibi oyhuinma'n jaydëbi mdungixipy ajcxy etz ca' jibic-huinma'n mdungixipy. ²⁰ Dios oyhuinma'n etz mic'ajt ti xymooyim jëbi ndzinaayim müd ajt nmigügtijc agujc jotcuje, ca' ma tzip capxy. Tim huingon je xii je tiempo mina Dios yajcödígoya'n yi mujcu' ymic'ajt, e yi' xypubedip xypudigihuiip jëbi mmimadägipy yi ca'oybi. Nmibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi: co ich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ müd miich ajcxy jabom jabom.

²¹ Je Timoteo huidibi tumb müd ich co ngapxhuäcxich Jesucristo ytiy'ajt xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin. Nañ jadu'n Lucio, Jasón etz Sosipater ich n'amigüg ajcxy, xyajniguejxp capxpoocxin.

²² Ich Tercio huidibi cojaayb Pablo y'ayuc ma jada necy, nañ nguejxypich capxpoocxin ma miich ajcxy, com ich nañ jadu'n nyajpaadyich ma ajt nHuindzin Jesucristo.

²³ Nañ jadu'n Gayo xyajniguejxp capxpoocxin, yi' xyajjättacich. E nañ je jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesucristo huidibi ajcxy nayyöymujcip ma Gayo ytijc yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy. Erasto je cajp ytesorero etz ajt nmigüg huidibi yxii Cuarto, nañ xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin.

²⁴ Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi jabom jabom co iich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ ma miich ajcxy. Amén.

Je capxpoocxin ma yaj'ihbaady yajcapxpaady Dios

²⁵ Tzoc cömayim Dios, tzoc ojadajtim, tzoc huin'ihuim miid himnos. Dios miid ymic'ajt jëbi xypubedipy xypudigihuiipy ajcxy, jaydëbi ajcxy tiydudägy mmibigipy Jesucristo, ca'ydi mjetmetzciiygixy. Tim jadu'n nej je oybi tiy'ajt huidibi ngapxhuäcxpich tim jadu'n nej je Jesucristo ytiy'ajt huidibi jacjadyii jäy ycapxhuäcxixyp. Jada je tiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin huinjihuiy huidibi Dios ti xyajnejhuuim. ²⁶ Dios ti xyajhuinjihuiim nej yhuimbizimy je ayuc huidibi je profetas ajcxy ucojay jecy'ajty. Dios huidibi tzinaayb huinixii huinitempo, ane'mb co huen yajcapxhuäcxy jada tiy'ajt oybi ma tüg'öciy naaxhuinijäy, jigix jëbi mayjäy mijpidägip etz capxymidoohuiipy Dios.

²⁷ Miid co Jesucristo ooy mijhuinma'ñ tuñ miid iich ajt ycixpi, paady tzoc cömayim, tzoc ojadajtim etz tzoc huin'ihuim miid himnos huinixii huinitempo yi tügpajcpi Dios huidibi ñejhuiydaayb tüg'öciy. Jadu'n ngapxcixiyich. Amén.

1 CORINTIOS

Yi Midügpí Neczy Huidibi San Pablo Yajniejx Je Mibijcpidijc Jim Corinto

¹⁻² Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo xyajñibicyich co ngapxhuäcxibyich yí' y'ayuc. Hich etz ajt nmigüg Sóstenes nijayñybich miich ajcxy tüg'óciy huidibi jim Corinto huidibi mijpidacp Dios etz ñayöymújcigixy jim müd Dios ycixpi. Nijayñybich miich ajcxy huidibi Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy müd Jesucristo co y'o'cy müd ajcxy mbocy ycixpi. Nijayñybich miich ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy, jaydëbi mmiid'idipy huädz jot huädz huinma'ñ. Nañ jadu'n nijayñybich tüg'óciy je jäy huenyma'amyity huidibi Dios mibijctzooob ojadajtp müd ich ajt nHuindzin Jesucristo yxi. ³ Ndzojcypich co ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy müd miich ajcxy, etz xyajjotcugihuiipy ajcxy.

Oy'ajt müd Cristo ycixpi

⁴ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios jabom jabom müd miich ajcxy ycixpi, müd co Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müd miich ajcxy ycixpi ma Jesucristo. ⁵ Co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, oybi ti mbaatcixy ma tüg'óciy mdzinaayin mjuy'ajtin. May'amy capxy ayuc oybi ti mbaatcixy, etz may'amy huinma'ñ oybi ti mbaatcixy. ⁶ Ma miich ajcxy mdzinaayin mjuy'ajtin etz mgapxy m'ayuc ñiguëxigipy Cristo ytiy'ajt etz ymic'ajt. ⁷ Dios miich ajcxy ti xymöy tüg'óciy ymic'ajt. Ca' ti myajtigoy'ijtcixy ma mdzinaayin mjuy'ajtin huidibi Dios ñiyejcp, ma je' m'ahuixcixy co Dios yajniejxiga'ñ jadüg'oc ya naaxhuin'ajt nHuindzin Jesucristo. ⁸ Jesucristo miich ajcxy xyhuijtz'ijtp tudägy, ixti cooni ycixipy tigoyipy je naaxhuin'iybi, e co anajty yí' tiyduñ naaxhuin'iyjäy ajcxy müd ypocy ycixpi, ca' miich ajcxy mbocycähuipy. ⁹ Dios yjatytimycuydunipy yí' y'ayuc müd miich ajcxy, ca' xy'ixmadzaangixy ni mina xii, com yí' ti xyhuin'ijxcixy co müd mnaymigüg'ajtcigixy yí' y'ung, ich ajt nHuindzin Jesucristo.

Naybjc-huäcxii ma je mibijcpidijc

¹⁰ Migügtijc, ich miich ajcxy mninucxtacyp müd Jesucristo yxi co tungixy may'ajt nay'ayuc-huinjihuiñyigixy, e ca' mnaybjc-huäcxigixy. Tzinaangixy xic xon müd tü'ciy m jot mhuinma'ñ. ¹¹ Miich ajcxy migügtijc, ti je Cloé y'amigügtijc xyajnimäyich co ooy miich ajcxy mnaychíp'ijxcigixy, e ca' mnay'ayuc-huinjihuiñyigixy. ¹² Müd jada ycixpi mnina'ñich co nijëjity miich ajcxy jadu'n minaangixy: "Hich Pablo nmijnicxpejtpyich." E nijëjity yminaangixy: "Hich Apolos nmijnicxpejtpyich." E nijëjity yminaangixy: "Hich Pedro nmijnicxpejtpyich." E nijëjity yminaangixy: "Hich Cristo nmijnicxpejtpyich." ¹³ ¿Nej Cristo ti ñaybjc-huäcxiyiji? Ca'. ¿Nej Pablo yajcruudzpejti müd miich ajcxy ycixpi? Ca'. ¿Nej ti miich ajcxy mñiibejtcixy müd Pablo yxi? Ca' yjadu'nity. ¹⁴ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co ca' jac ni pin ich ti ngayajñibety. Jëda'ajty ti nyajñibetyich Crispo etz Gayo. ¹⁵ Jadu'n ti nduñich je'gixpi co ca' huaad jäy ajcxy yminaangixy co ti ajcxy ñibety müd Pablo yxi. ¹⁶ Nañ jadu'n ti nyajñibetyich yí' Estéfano müd yí' yjuugy ymigüg ajcxy. Jac ni je' ca' njäyemehich pen ti nyajñibetyich. ¹⁷ Com Cristo ca' xyquejxyich jäy yajñiibejtpi. Hue' janchtiy ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich yí' y'ayuc ytiy'ajt oybi. Ca' nyajtuñich ixpicytjic y'ayuc yhuinma'ñ. Co ixypy nyajtuñich ixpicytjic y'ayuc yhuinma'ñ, naadig'ajt ixypy co Cristo y'o'cy ma yí' cruudz müd ajt nbocy ycixpi.

Cristo ymüd Dios ymic'ajt etz yí' y'ixpjcín etz ytiy'ajt

¹⁸ Yi jäy ajcxy huidibi y'alma tigoyam, loci huinma'ñ yí' tijcixy co Cristo y'o'cy ma yí' cruudz müd ajcxy ypocy ycixpi. Per ich ajt pinjaty y'alma nüzögam, hue' mīnaanim co jada ayuc tiy'ajt müd Cristo ycixpi, ymüd yí' Dios ymic'ajt. ¹⁹ Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Nyajtigoyaaamybich yí' ixpicytjic y'ayuc yhuinma'ñ.

Nbijcibich yí' cohuinma'ñyäjdydjic ajcxy yhuinma'ñ.

²⁰ ¿Ti mic'ajt ymüd yí' cohuinma'ñyäjdydjic ajcxy? ¿Ti mic'ajt ymüd yí' ixpicytjic? ¿Ti mic'ajt ymüd yí' huidibi ajcxy nay'ixquipxip müd ixpjcín? Ca' ti mic'ajt müdity yí' ajcxy, com Dios ti yaj'ahuimbity yí' naaxhuin' y'ixpjcín tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ. ²¹ Com Dios jadu'n ti tzozy co jäy ajcxy ca' padaangixy Dios ytiy'ajt ma yí' naaxhuin'jäy ajcxy y'ixpjcín. Dios yjäygidacpy co jëbi jäy ajcxy y'alma nüzögäpy co ajcxy mibigipy je Dios y'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich. Je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ich ajcxy ngapxhuäcxpy, yí' yí' naaxhuin'jäy ajcxy huinjihuiñyigixyp nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ.

²² Yi judiojäy ajcxy ooy tzachtzojccixy co Dios tunipy ijxpejt mihuinma'ñybi. Yi griego jäy y'ixtaangixyp ayuc huinma'ñ etz huenhuidiibity ixpjcín. ²³ Hich ajcxy ngapxhuäcxich

co Cristo y'o'cy ma yi cruudz müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Yi maybi judíojäy ajcxy ca' mijpidägaangixy ca' cöbigaangixy iich ajcxy n'ayuc. Etz yi maybi jäy ajcxy huidibi ca'p yjudíojäyity, hue' tñcixy co tzuu huinma'n loci huinma'n iich ajcxy n'ayuc. ²⁴ Per yi jäy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ijxigixy, huen yjudíojäyity, o huen ycajudíojäyity, hue' ajcxy tñcixy co je Cristo ymüid anajty Dios ymic'ajt etz ymüid anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²⁵ Co ixpicytñcixy co Dios ytung, tzuu huinma'n loci huinma'n je', nãgi jac'oyhuinma'n yi' y'ayuc ytiy'ajt. ²⁶ Co ixpicytñcixy co Dios ca' ymic'ajt müidity, nãgi jacmic'ajt müd yi', ca'ydí huidi jäy ajcxy ymüid.

²⁶ Migügtñcixy ajcxy, huinmay müich ajcxy jadu'n nej Dios ti xyhuin'ijxcixy. Ni may müich ajcxy huidibi ca' y'ixpicyty, tim nihueeni huidibi ixpicyty ma müich ajcxy. Ni may müich ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt, ca' ti ane'min müidity. Ni hueeni müich ajcxy huidibi mic'ajt müd etz ane'min müid. Ni may müich ajcxy huidibi oyñipinjäyity. Ni hueeni müich ajcxy huidibi y'ap yteedy rey'ajtp. ²⁷ Per Dios ti huin'ixy yi jäy ajcxy huidibi ca' y'ixpicyty co jadu'n yajtzo'yduna'n yi ixpicyjäy yi cohuinma'n jäy. Dios ti huin'ixy yi jäy ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt müidity, müid co jadu'n yajtzo'yduna'n yi jäy ajcxy huidibi mic'ajt müd, ane'min müid. ²⁸ Dios ti huin'ixy huidibi jäy ajcxy ca' mij'ijx mijpidaaccixy, huidibi jäy ajcxy ytiy'ajt co ca' y'oyity. Dios jadu'n tuuñ co yajcödigoya'n yi huidibi jäy ajcxy mij'ijxp mijpidacp, je huidibi jäy ajcxy ytiy'ajt co y'oyity. ²⁹ Jadu'n Dios ytuñ co ca' tzooy co ni pinjäy ca' ñaygömayiyb ci'm ma yi' yhuinduu. ³⁰ Per Dios ci'm yaj'oyiy nej jëbi müich ajcxy myajpatcixy müid Cristo Jesús. Dios ci'm yaj'oyiy nej jëbi ajt nbaatim ixpñcin ma Cristo. Nañ jadu'n yaj'oyiy nej jëbi Cristo xyaj'ahuimbijtim tudägy, jaydëbi Dios xycöbñcixy nej tudägy jäy. Nañ jadu'n Dios yaj'oyiy nej jëbi huaad nbaatim ajt nhuädzot nhuädzhuinma'n ma Cristo. Nañ jadu'n Dios yaj'oyiy nej jëbi Cristo xyñihuaaním ajt n'alma etz njugy'ajtn. ³¹ Paady ycixpi jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'n: "Pinjaty naygömayaanip ci'm, huen naygömayii müid co mibicy ajt nHuindzin Dios."

2

Je y'ayuc ytiy'ajt, je Cristo huidibi cruudzpejt

¹ Per co n'oyich ma müich ajcxy jayhuin, ngapxhuäcxyich anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt, oy'amy nyaj'ixpñcixy, ca' nyajtuñich ixpñcixy ajcxy y'ayuc, etz nañ jadu'n ca' nyajtuñich tñpñcixy ayuc. ² Co jim n'ijtyich ma müich ajcxy jayhuin, chi nhuinma'ñybidacxyich co ca' jac ti ayuc ti huinma'n nyajmüidmüidägaangixy, jë'yi janchty nyajmüidmüidägaangixy Jesucristo etz jadu'n nej je' yajcruudzpejti müid jäy ajcxy ypocy ycixpi. ³ Co jim iich anajty nyajpaadyich ma müich ajcxy, chi ooy yung naxy naybidaacich, ooy ndzigiy njihuiyich. ⁴ E co nmüidmüidäcxyich müich ajcxy, co ngapxhuäcxyich Dios ytiy'ajt ma müich ajcxy, ca' pi iich müich ajcxy nyajmüidmüid ixpñcixy y'ayuc müid tñpñcixy ayuc. Je Espñritu Santo xypubeytñcixy anajty co ajcxy nyaj'ijxy Dios ymic'ajt, e paady ycixpi ti ajcxy mmibijccixy Dios y'ayuc. ⁵ Jadu'n je Espñritu Santo xypubetyich anajty, jixix müich ajcxy mijpidägipy Dios, ca' nmüidmüid müid co ti mmüidmüidäcxy ooyajty ayuc huidibi jäy ajcxy ti cojy ti macxy. Ti mmüidmüidäcxy Dios com ti m'ijxcixy ti mjihuiyigixy Dios ymic'ajt.

Dios xyajnejhuñyim yi' ytiy'ajt müd y'Espñritu Santo

⁶ Oy co ti nyajmüidmüid müich ajcxy müid ayuc huidibi ca' chipñcixy, per nañ jadu'n nyaj'ixpñcixy ooyajty ayuc tñpñcixy ayuc yi mibijpidicij ajcxy tñbi yhuinma'n ymiñni ymejñni. Tigachjaty iich n'ayuc ndiy'ajt e ca' ñaybadyii müid naaxhuñyijäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' mibijccixy huidibi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi xii jadachambi tiempo. Iich n'ayuc ndiy'ajt ca' ñaybadyii müid je jäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ane'mb ya naaxhuñ, yi jadu'mbi jäy yi' ajcxy yjugy'ajtn cixamb tñgoyamb tücc'iyi. ⁷ Iich ajcxy nyaj'ixpñcixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ni pin jecy'ajty nejhuñyim njihuiy, je ayuc ytiy'ajt huidibi Dios ymüid coyüch, je ayuc ytiy'ajt huidibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty ca'ni anajty naaxhuñyibi chondacy. Dios ycoj ymacx jada ayuc, jaydëbi ajt n'alma ñdzooim huinixi huñit tiempo. ⁸ Ni tüg mij'ane'mbi huidibi tzinaayb jadachambi xii jadachambi tiempo, ca' huñjhuñy jada ayuc. Co ixpñcixy ajcxy huñjhuñy, ca' ajcxy cayajcruudzpejty je Huindzin Dios y'ung, je huidibi müid Dios y'oy'ajtn ymij'ajtn. ⁹ Com ca' ajcxy huñjhuñy Dios y'ayuc, paady ycixpi jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'n:

Ni tüg jäy ca' ixy, ni tüg jäy ca' midoy, ni tüg jäy ca' yhuinma'ñybaady jadu'n nej Dios ni'ixy müidity müid je jäy ajcxy ycixpi huidibi yi' mijpidaacip yajmij'ajtp.

¹⁰ Müid co nmüidmüidäcixy Dios, paady ycixpi Dios yaj'oyiy nej jëbi je Espñritu Santo xyajnejhuñyim yi' ytiy'ajt. E je Espñritu Santo yhuñjhuñydaayb ñejhuñydaayb tüg'ócixy, ixti yhuñjhuñydaayb nej Dios yhuinma'n ti pidägy co tuna'n, je huidibi ca' pin nejhuñy.

¹¹ Ca' pinjäy jëbi huñjhuñy nej jadügpi jäy yjot yhuinma'n müidity. Je jäy yci'mhuinma'n jëbi huñjhuñy nej je' yci'mjot yci'mhuinma'n müidity, ca' jac pin. Nañ jadu'n ca' jac

pin jëbi huinjihuüy nej Dios yjot yhuinma'n müdity. Dios yci'mjihui'n huinjihuüyb nej Dios yjot yhuinma'n müdity. ¹² Dios ca' xyaj'adigiüym xyajjottigüym hingjäy yjihui'n ymic'ajt. Hue' Dios xyaj'adigiüym xyajjottigüym y' yci'mjihui'n yci'mmic'ajt, paady ycixp jëbi huinjihuüym tüg'ócüy huidibi ti xymooyim. ¹³ Ich ajcxy nyajmüdmüydacpy müich ajcxy je ayuc tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyaj'ixpijccixyich. E ca' nyajmüdmüydaaccixy je tiy'ajt huidibi ti n'ixpicycyich ya naaxhuüi' huidibi jäy ajcxy ti cojy ti macxy. Nyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyajnejhuüiyich. Ich ti nyaj'ixpicycyich y' ajcxy huidibi müid Dios yjihui'n ymic'ajt ma y'aa yjot.

¹⁴ Pinjaty ca' müdity Dios yjihui'n ymic'ajt, ca' y' cöbiga'n je tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyajnejhuüym. Com y' ajcxy ytiy' co jada tiy'ajt tzuu huinma'n loci huinma'n y'. Nañ ni ca' ajcxy Dios ytiy'ajt huinjihuüyi, com ca' ajcxy müdity Dios yjihui'n ymic'ajt huidibi yajnejhuüyb Dios ytiy'ajt. ¹⁵ Je jäy huidibi ymüid'ajtipy Dios yjihui'n ymic'ajt, y' jëbi yajciyöy yajtecyöy tüg'ócüy pinjaty yjot yhuinma'n. Per ca' y' huaad pinjaty yajciyöy yajtecyöy yjot yhuinma'n. ¹⁶ Com jadu'n Dios ymina'n ma ñeey: "¿Pin jäy huinjihuüyb nej Dios yhuinma'ñymüidity? Ca' ni pin. ¿Pin jäy huaad Dios yaj'ixpicy? Ca' ni pin." Oy ca' pin huinjihuüy jecy'ajty nej Dios yhuinma'ñymüidity, jadachambi ich ajt huinjihuüym nej Cristo yhuinma'ñymüidity.

3

Je huidibi ajcxy mibijcp ytungixy ma Dios

¹ Migügtjic ajcxy, co ti n'oyich ma müich ajcxy, chi nmüdmüydaaccixy jadu'n nej jihuüy müich ajcxy mhuinma'ñymüidity nej naaxhuüinjäy ajcxy yhuinma'ñymüidity huidibi ca' ymibijccixy. E ca' anajty müich ajcxy müdity je mhuinma'n huidibi je Espiritu Santo yejcyp. Müich ajcxy nmüdmüy ma Cristo jadu'n y' nipaady nej ma'xungdjic ymibijcin. ² Ti nyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc huidibi ca' jëbi tzip mhuinjihuüygixy. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy yaj'ügy leche y' ma'xungdjic, müid co cacöbiga'n caayn uucin huidibi jemxy cidacp ma yjot. Ca' müich ajcxy anajty ti mnayñi'ixixigixy ma mjot mhuinma'n nej jëbi mhuinjihuüygixy Dios y'ayuc y' tzipjatyp. Chambaadni ca' mnayñi'ixiyüni ajcxy ma mjot mhuinma'n nej jëbi mhuinjihuüygixy y' tzipjatyp; ayuc. ³ Chambaadni müich ajcxy nyajtuñ mjot mhuinma'n jadu'n nej naaxhuüinjäy ajcxy müdity huinma'n ca' p' ymibijccixy, chambaad mmi'ixtinaaygix y' migügtjic, chambaad mnaychip'ixigix naybjic-huäcxigix. Jadu'n m'idütcixy nej jacjadyi jäy ajcxy y'idütcixy huidibi ca' ymibijccixy. ⁴ Com nijjëty müich ajcxy minaangixy: "Ich naygomajtzip ma Pablo." Etz nijjëty minaangixy: "Ich naygomajtzip ma Apolos." Jada je tiy'ajt co ca' mnay'ayuc-huinjihuüygixy tim jadu'n nej jäy ajcxy ca' nay'ayuc-huinjihuüygixy huidibi ca' müdity Dios yjihui'n ymic'ajt.

⁵ ¿Pin je' je Apolos? ¿Pin je' je Pablo? Ich Pablo etz Apolos nimetz ajcxy nduñ ma Dios ytung, e ich müich ajcxy nyajmüdmüy Cristo. Ich ajcxy nduñ nidüg nidüg je tung huidibi Dios xymooyich. ⁶ Ich jayjip'aty müich ajcxy ti nyaj'ixpicycyich, e Apolos jac'axam. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej tüg moc cam huidibi ich ti nüpy, e Apolos jac'axam ti pidägy nü. Per Dios ti yajyeegy je moc. ⁷ Ca' ytimyñjëty pin ti yñpy, e pin ti pidägy je nü. Dios y' tügpajc copicyip. Com y' yajyeec je moc. ⁸ Y' huidibi nüp etz y' hidibi nü pidacp, quipxyjaty ajcxy. Dios yegamb je oy'ajt ma nidüg nidüg jadu'n nej anajty ti ytungixy. ⁹ Com ich etz Apolos naymügü'ajtibich ajcxy ma Dios ytung. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej Dios ycam huidibi Apolos ti tuñ etz huidibi ich ti nduñ.

Nañ jadu'n müich ajcxy nipaady nej tüg tjic huidibi Dios ycojpy. ¹⁰ Dios ti xyajñibicyich y' ytung ndunipyich. Ti nyaj'ixpicycyich müich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n ich nipaady nej tüg pojtzp; oyi' huidibi ti yajtzondägy je tzaadjic poch. Chi hingjäy xyjacyaj'ixpijccixy. Jadu'n y' nipaady nej huingbi pojtzp; huidibi je tzaadjic poch jacijjppodzäy. Copicy co nidüg nidüg huidibi yaj'ixpijcp Dios ytiy'ajt yajxon yaj'ixpijccixy. ¹¹ Dios ti pidägy Jesucristo tügpajc huidibi huaad nmüdmüy, e ca' huaad pidacy huingbi. Jadu'n Jesucristo nipaady nej tüg tjic poch chondägy. ¹² Co pinjaty yaj'ixpicycy Dios y'ayuc ytiy'ajt tydudägy, chi jadu'n nipaady nej jihuüy pinjaty tjicpojtzp müid ori, müid plata etz müid tzaa oyjatyp. Pinjaty ca' yaj'ixpicycy yajxon Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nej jihuüy pinjaty tjicpojtzp müid quipy, müid müy, etz müid moc'aay. ¹³ Jiini co anajty xü tiempo paady mina Cristo tyduna'n y' yjäy huin'it ñiguëxigip nej Dios ytumbi ajcxy ti ytungixy co ti yaj'ixpijccixy. Niguëxigip pen oy ti yaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt, o pen ca' oy ti yaj'ixpijccixy. Jadu'n nipaady nej Dios jün pidägy ma je tjic, e je quipy, je müy, etz je moc'aay tigoydähüpy ma je jün. Etz je ori, plata etz tzaa oyjatyp; ca' ytigoydähüpy müid je jün. ¹⁴ Peni oy yajxon pinjaty ti yaj'ixpicycy Dios ytiy'ajt, chi Cristo premio möhua'n jada jäy co ooy yajxon ti yaj'ixpicycy. E jadu'n y' ytung nipaadip nej je ori, plata, etz tzaa'oyjatyp; huidibi ca' ytigooy ma je jün. ¹⁵ Pen je Dios ytumbi ca' oy yajxon ti yaj'ixpicycy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi ca' premio pada'n. Jadu'n y' ytung nipaadip nej

je quipy, je miy, etz je moc'aay huidibi ti ytigoy ma je jün. Jadu'n nipaadip müid jada jäy nej jihuüy ti ñaxy jünjoty, e ti ytigoydäy ma je jün tijaty ymüid, je'yi yjugy'ajtin ti yajtzögy.

¹⁶ ¿Nej ca' mnejhuüiygixy? Pen Dios yjihu'ñ ymic'ajt yajpat ma miich ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuüy Dios ci'm ti chinaydacpicy ma miich ajcxy, nej jihuüy miich ajcxy Dios xytijc'adyi. ¹⁷ Pen ji pinjaty huidibi yajhuindigoy Dios chinaydac, huin'it Dios yajtigoya'ñ jada jäy. Yi Dios chinaydac huadz'it amay'it yi', com Dios ti chinaydacpicy ma miich ajcxy huidibi mibijccixp.

¹⁸ Ix mnayhuin'ñigix ci'm. Pen nidügti miich ajcxy mnaydijyii co oy ixpicyty ma naaxhuin'ñyäy y'ixpijcin, copicy jäydigoyipy yi' y'ixpijcin, jigix ixpigipy Dios ytiy'ajt. ¹⁹ Yi naaxhuin'ñyäy y'ixpijcin jadu'n nipaady müid Dios nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ. Paady jadu'n yjaybetyty ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Dios yajpocycähuiy yi' ixpicytije müid yci'm'ayuc müid co chachnaygömayii." ²⁰ E jadu'n yjaybetyty jadüg'it ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Je Huindzin Dios ñejhuüiyb co yi' ixpicytije y'ayuc yhuinma'ñ ca' choobaady." ²¹ Ni pin ca' huaad amij agix ñayjihuüy, müid co mijnicxpety oyñipin y'ayuc. Miich ajcxy müid'ajtaaxy tüd'öciy tijaty. ²² Miich ajcxy müid'ajtpy Pablo, Apolos etz Pedro. Nañ jadu'n miich ajcxy müid'ajtpy je naaxhuin'ñybi, je tzajp, je jugy'ajtin, je o'cin, je xü je tiempo huidibi ji yajpatp, etz huidibi mim cidaacp. ²³ Je Cristo müid'ajtpy miich je' ajcxy ci'am etz Dios ymüid'ajtpy Cristo ci'am.

4

Je apóstoles ajcxy ytung

¹ Jébi jadu'n co ñich etz Apolos, ñich miich ajcxy xytijcixy Cristo ytumbi huidibi Dios ti xyajñibjccixyich, nyaj'ixpijccixyich etz nguend'ajtcixyich yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuüy huinjihuüy. ² Pinjaty cuend'ajtp huingjäy yje', copicy tyduädäy ytunipy, jaydëbi yi' yhuindzin yjäygidägyib yi' ytung. ³ Per ca' ooy nduñich cuendi co miich ajcxy xyajcüyöy xyajtecyöy ñich nbocy. Nañ jadu'n ca' ooy nduñich cuendi co ixypiy tüg juez yajcüyöy yajtecyöy ñich nbocy. Nañ jadu'n ca' nyajcüyöyich nyajtecyöyich ngi'mbocyich. ⁴ Ca' nayjihuüyijich co nmidundigooyich miich ajcxy. Ca' jadu'n nmina'ñich co ca' ma ndundigooyich. Hue' ajt nHuindzin Jesucristo yi' je' xyajcüyöy xyajtecyöy ñich nbocy, ca' jac pinjaty. ⁵ Paady ycixpi ixmajtcix jadu'n nej miich ajcxy xypocy'ijxcixy jayjipni ma ca'ni Jesucristo ymiñ jadüg'oc ya naaxhuin'. Ahuijcx co Jesucristo yajñiguëxigaani je jäy ajcxy ypocy ymüid'ajtpy cham ca' ñiguëxigy, huidibi jadu'n nipaady nej jihuüy yuch y'ity agootztuuby. Jesucristo co anajty ymiñ jadüg'oc, chi yajñiguëxigipy nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity. E Dios nidüg nidüg jäy cömaya'ñ pen oy ti ytuñ, e ca' cömaya'ñ pen ca' oy ti ytuñ.

⁶ Migügtijc ajcxy, ci'm ti naybidägyiijich müid Apolos jadu'n nej tüg ijxpejt ma jada tiy'ajt huidibi cham ti nyajñijayiygixp. Jadu'n ti nduñich müid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, jigix jébi miich ajcxy m'ixpijccixy jadu'n nej jébi mguydundaygixy Dios ytiy'ajt, e ca' mjactungixy huidibi Dios ycapxcödujic ma ñecy. Nañ jadu'n ñich ti nduñich müid Apolos nej tüg ijxpejt, jigix miich ajcxy ca' mnaygömayiyb ci'm, e ca' mminaangixy co mnaygomajtzigixy ma tüg Dios ytumbi, e jadüg m'ixtjicixy. ⁷ ¿Pin ti xyajñajxcixy jadu'n nej jihuüy ajcxy ooy mgömayity? Ca' ni pin. ¿Ti miich ajcxy müidity, huidibi Dios ca' ti xymooygixy? Ca' ni ti. E pen Dios ti xymooygixy tijaty ajcxy mmiidity, ¿na'amy co mnaygömayigixy ci'm, jadu'n nej jihuüy ci'm ti mganar'ajtcixy tijaty ajcxy mmiidity?

⁸ Jadu'n miich ajcxy mnaybidáacigixy nej jihuüy ti mgüxigixy, nej jihuüy ti mgomeefygojicixy, nej jihuüy mrey'ajtcixy, e ca' mdzocjicixy co nyaj'ixpijipyich. ⁹ Miich xytijcixyich nej jihuüy ñich ajcxy apóstoltijc Dios ti xypidaaccixich nej huidibi ca' ytimcapxpaadyty, nej huidibi ypocy co'ögüyb, co ángeles ajcxy etz jäy ajcxy xyñixicixyich xyñiyáaxcixyich. ¹⁰ Miich ajcxy xytijcixyich co ñich ajcxy apóstoltijc jadu'n nej jäy tzuu locip co ndüngixyich müid Cristo ycixpi. E miich mnaybidáacigixy co'ayuc cohunma'ñ co ti mibijccixy Cristo. Miich ajcxy xytijcixyich co ca' ti mic'ajt ajcxy müidityich, e miich ajcxy mnaybidaacip nej jihuüy ooy ti mmicijccixy, nej jihuüy ooy mgömayity, e ñich ajcxy ca' nyaj'ixaangixyich. ¹¹ Chambaad ñich ajcxy nyuubögyiijich etz ndidziyijich. Minaajity n'ijtcixyich ca' ñich ajcxy nhuit. Jäy ajcxy xyñi'ojiygixich etz xyhuingojxy xyjijpcóxcixich, ni ndijc ñich ajcxy ycaca'tcixy. ¹² Ndüngixyich xuuyi müid ngi'm ngijich. Co pinjaty xyñi'ojiygixyich, chi n'adzöogixyich müid oy ayuc. Co ñich ajcxy xy'ixhuidityich xypahuidityich, ooy nmecxtjicixyich yi' tzaachypi. ¹³ Co pinjaty jibic xyñigápccixyich, chi huinma'ñ ixtáaygixyich oy'amy müid mecxtujcin n'ihuufjicixyich ngapxhuifjicixyich nej jébi y'ayuc-huinjihuüygixy. Ca' naaxhuin'ñyäy ajcxy xychöjccixyich. Ixti chambaad jadu'n ajcxy xy'ijxcixyich nej pux, jadu'n ñich ajcxy nipaady nej jibicpi huidibi ca' jäy ajcxy tzocy.

¹⁴ Ca' ñich miich ajcxy nyajnijayñy jada ayuc co nyajtzöydunaangixy. Hue' janchtiy jada ayuc nyajnijayñyb ajcxy co ngapxhuñjängixy. Jadu'n ndzojccixy njihuñyigixy nej ndzocycich njihuñyich ngi'm'ung. ¹⁵ Oy ixypy yjanchity co miich ajcxy müd majc müd huindzindijc huidibi xyaj'ixpjjccixy Cristo ytiy'ajt. Per tügpajcpi je mhuindzin huidibi oga'n xyajmibijcy ajcxy Cristo, ca' nan canaag. ñich jadu'n oga'n ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jébi ajcxy m'alma ñidzögipy. Paady ycxpi jadu'n ñich nipaady nej miich ajcxy mdeedy ma mmibijcin. ¹⁶ ñich miich ajcxy nimaayb mictägy, com ti nyajmibijccixy Cristo oga'n, paady cuydungix ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej ñich nguyduñich.

¹⁷ Paady ycxp nguexyich Timoteo ma miich ajcxy. Yi Timoteo ooy ndzocycich ooy njihuñyich. Ti ñich Timoteo nyajmibicyich Cristo, e ooy xycapxymidooyich yajxon, jadu'n yi' nipaady nej ngi'm'ungich. Yi Timoteo xyajjämedzup miich ajcxy je ayuc je tiy'ajt jadu'n nej nyaj'ixpicyich ma tüg'óciy cajp ma yi jäy ñaymüjcgixy huidibi mijpidaaccixp Jesucristo. ¹⁸ Cham nije' nije' miich ajcxy amij agix mnayjihuiñy co jadu'n minaangixy co ca' nixy n'ixa'ñich miich ajcxy jadtü'oc. ¹⁹ Per ca' jadu'n mminaangixy co ca' nñicxa'ñich ma miich ajcxy. Tzocj nñicxibich ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzocjcp. Co anajty jim nmechich, huin'it ca' n'amidoo'ida'ñich yi' ajcxy y'ayuc huidibi amij agix nayjihuiñy. Hue' janchtiy nejhuñhua'ñich pen ymüid yi' ajcxy Dios ymic'ajt chög'ajt. ²⁰ Pinjaty müd Dios ymic'ajt Dios chög'ajt, je' yajniuguëxcp Dios y'ane'min. Pinjaty müd oyñiti ayuc, ca' je' yajniuguëxcp Dios y'ane'min. ²¹ Co nñicxibich jim ma miich ajcxy, çti ajcxy ndzojccixyp ndunipyich? çNej oy nminñicxibich ma miich ajcxy tüg matz jigix ajcxy nhuöjpcixipy? o çMdzojccixyp co nñicxibyich ma miich ajcxy müd yungnaxy njot nhuinma'ñich, etz oy'amay ajcxy nmigapxipy, jadu'n nej jihuñy ooy ndzojccixy njihuñyigixy?

5

Moy ajcxy castigo tüg jäy huidibi anajty ti ytundigooy

¹ Mayjäy nejhuñy co ma miich ajcxy jim tüg yëydijc huidibi tundigooyb müd tüg töxyjäy. Nigi yi' ytundigooy ca'ydí huidí ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaci. Ti nnejhuñyich co jim tüg yëydijc huidibi müddzinaayb ycoo'uu. ² Jim miich ajcxy müdity je mijpocytumbi, e miich ajcxy amij agixy mnayjihuiñyigixy co ajcxy mdzach'ixpicyity ma Dios ytiy'ajt. Jac'oy co ixypy mdajcxy mmaygixy. Yajpidzimgix ma miich ajcxy yi jäy huidibi jadu'n tundigooyb. ³ Ca' ytimyñejity co ca' nyajpaadyich jim ma miich ajcxy. Jadu'n nipaady nej jihuñy ñich njimity, müd co ooy njihuñyich nej miich ajcxy mñajtcixy m'ayoogixy. Paady ycxpi ti nyajpocycäyich müd Jesucristo y'ane'min yi jäy huidibi jim ooy mi ytundigooy, tim jadu'n nej ixypy jim nyajpaadyich ma miich ajcxy. ⁴ Huomuñtaaygix yi mibijcpidijc, e jadu'n nipaady nej jihuñy ñich njimity quipxy müd miich ajcxy. Huin'it miich ajcxy müd'ajtccixpy ajcxy ajt nHuindzin Jesucristo y'ane'min ymic'ajt. ⁵ Müd je ane'min mic'ajt huidibi Jesucristo ti xymöyich, mayajpidzimipy je pocyumbi ma miich ajcxy. Jadu'n mijhuin nipaady nej jihuñy mayajcidigixyim je mujcu', jaydëbi yi' ñinñic ytigoyipy, per je' y'alma ñidzögip mina anajty ñich ajt nHuindzin Jesús yhuimbity ya naaxhuñ jaydëbi tiydunipy jäy ajcxy müd pocy ycxpi.

⁶ Ca' mnaygömayigixy ci'm müd huidibi mdungixyp. çNej ca' mnejhuñyigixy nej jäy mina'ñ co levadura huidibi ca' y'oyity yajhuindigooyb tüg'óciy yi harina jich? ⁷ Jadu'n je pocytunü nipaady nej levadura huidibi ca' y'óyity, paady ycxpi yajtigoogixy je pocytunü nej anajty mdundigóogixy taabi anajty ajcxy ca'ni mmibijccixy. Jadu'n mdungixy, jigix jébi m'ijtcixyp huadz ca' ma pocy. Co jadu'n mdungixy, jadu'n nipaady miich ajcxy nej tzajcaagy oyjatypi. Nejhuñyich co miich ajcxy ti mbocñiñhuaatzcixy, com Cristo nayyejci huen yaj'ögyii müd ajt nbocy ycxpi. Jesucristo jadu'n nipaady nej ajt ngöbixy mang huidibi müd nhundzigiñyim Dios müd ajt nbocy ycxpi. ⁸ Tzoc tzinaayim müd huadz njot huadz nhuinma'ñ, jadu'n nipaady nej judiojäy co ajcxy amay'ajtcixy yi pascua xii. Tzoc yajtigooyim ma ajt ndzinaayin njuy'ajtin yi jibic jot jibic huinma'ñ. Tzoc cuydunim Dios ytiy'ajt.

⁹ Ti nnijayñyigixy jayhuin co ca' huaad migüg'ajtigixy pinjaty huidibi tundigooyb müd töxyjäy ajcxy. ¹⁰ Ca' nan jadu'n nmina'ñich co tücci'yi mbuhuäctütccixpy yi naax-huññäy ajcxy huidibi ca' ymibijccixy, huidibi tundigooygixp müd töxyjäydijc, huidibi ooy y'adzojccixy, huidibi ajcxy meetzp, huidibi ajcxy tzaadzech quipychech ojadajtcixp. Co ixypy tücci'yi mbuhuäctütccixpy yi naaxhuññäy ajcxy, copicy co ixypy miich ajcxy mbidzimgix ya naaxhuñ. ¹¹ Jayhuin ti nijayñyigixy co ca' huaad mnaymigüg'ajtigixy müd yi jäy ajcxy huidibi naydjcgixp co ymibijccixy, je huidibi tundigooygixp müd töxyjäydijc, huidibi ajcxy ooy adzojccixy, huidibi ajcxy ojadajtp tzaadzech quipychech, huidibi ooy ycapxtigoogixy, huidibi ajcxy amügy jäy, etz huidibi ajcxy meetzp. Nañ ni ca' huaad mgaymujccixy m'uucmujccixy müd yi' ajcxy. ¹²⁻¹³ Com ca' yhuaadity co ñich nyajcüyöipy

nyajteccyöyipy yi jäy ajcxy ypocy huidibi ca' mijpidaaccixy Jesucristo. Dios ci'm yajcüyöyam yajteccyöyam yi' ajcxy ypocy. Hue' janchtiy copicy co miich ajcxy myajcüyöyipy myajteccyöyipy yi mibijcpidijc ajcxy ypocy. Yajpidzimgixp yi pocytumbi ma miich ajcxy.

6

Tzip capxy ma je juez ajcxy huidibi ca' ymibijccixy

¹ Pen xymidundigooyb tüg mibijcpi, ¿nej oy mnayjihuiyii co nicxy mxüy yi mmügüg ma yi tungmüdpí huidibi ca' mibijccixy Dios y'ayuc? ¿Cay jac'oy co myaj'abigipy je mibijcpidijc ajcxy, e jim y'oyihuiyipy je ayuc nej anajty ti xymidundigoy? ² ¿Nej ca' mnejhuuiyigixy co yi jäy ajcxy huidibi Dios ti ypocyhuinmécxigixy, yi' ajcxy yajcüyöyamyb yajteccyöyamyb yi naaxhuiñyäjy ajcxy ypocy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios? Pen miich ajcxy myajcüyöyipy myajteccyöyipy yi naaxhuiñyäjy ajcxy ymijpocy, ¿nej co ca' mjajtciyx nej ajcxy myajcüyöyipy myajteccyöyipy yi mibijcpidijc ajcxy ypocy huidibi ca' ytimymij ytimycajeejity? ³ ¿Nej ca' mnejhuuiyigixy co miich ajcxy myajcüyöyamyb myajteccyöyamyb ixti yi ángeles ajcxy ypocy? Pen miich ajcxy myajcüyöyamyb myajteccyöyamyb ixti yi ángeles ajcxy ypocy, nãgi ca' chipity co ajcxy myajcüyöyipy myajteccyöyipy yi mibijcpidijc ajcxy ypocy huidibi tzinaayb jugy'ajtp ma jadachambi xü tiempo. ⁴ Pen miich ajcxy mnaymidundigooyigixp, ¿nej co nicxy mbidaaccixy yi mxihuin ma yi jäy ajcxy huidibi ca' yajpaady ma miich ajcxy myöymujccixy? ⁵ Jadu'n nnimáaygixyich miich ajcxy, jaydëbi mdzöydu'njihuiyigixy müd jada ycxipi. ¿Nej ca' yajpaady ma miich ajcxy ni tüg yëydijc huivy ycuipi huidibi jëbi yaj'oyiy je capxy je ayuc ma je mibijcpidijc ajcxy? ⁶ ¿Nej ooy jada ytimycopicyity co yi mibijcpidijc ajcxy ñayxihuigixipy ma je tungmüdpí huidibi ca' mijpidaaccixy Dios?

⁷ Co miich ajcxy mnayxihuigixy ma cajp tungmüdpí, je' je tiy'ajt co ca' ajcxy mguydüngixy Cristo y'ayuc ytiy'ajt. ¿Nej cay jac'oy co mnaymímecxtújcigixipy, ca'ydi co mnayxihuigixy? ¿Nej cay jac'oy co xytigooyigixipy tijaty, ca'ydi co mnayxihuigixy? ⁸ Ma yjapadyii ixypipy mnaymímecxtújcigixy, chi miich ajcxy ac mibijcpidijc naymidundigooyigixp, e nañ jadu'n mjanayméetzigixy ti ajcxy ymüd.

⁹ ¿Nej ca' mnejhuuiyigixy co yi jäy ajcxy huidibi tundigooyb, ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my? Ca' mnayhuin'ingixy, ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my yi jäy ajcxy huidibi migapxtigooyb töxyjäydijc, huidibi ajcxy ojadaajtp tzaadzech quipychech, huidibi ajcxy migapxtigooyb ymügüg ytöxyijc, huidibi ajcxy adöxyñ'aa. ¹⁰ Ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my huidibi ajcxy meetzp, huidibi ajcxy tijaty adzocp, huidibi ajcxy amügvyjäy'ajtp, huidibi ajcxy capxtigooyb, etz huidibi ajcxy ayucmihuidijt capxmihuidijtp. Nidüg'ócüy yi jäy ajcxy huidibi jadu'n tundigooyb, ca' ajcxy it lugar padañ ma Dios y'ane'my. ¹¹ Jadu'n anajty nijëjity miich ajcxy mdundigooygixy jecy'ajty, per co ti mmibijccixy Cristo, chi Dios ti xyhuinmexxy ajcxy mbocy, e ti yajhuäch je jibicpi ma ajcxy mjot mhuinmañ, etz mnayyéjcigixy amumdügot ma Dios. Co miich ajcxy mmijpidaaccixy je nHuindzin Jesús yxi e xy'adigüygixy xyjottigüygixy Dios yjihuiñ ymic'ajt, paady ajcxy ti m' ahuimbijtcixy tudägy ma Dios yhuinduu.

Je tudägy'ajtn huidibi ijtp ma ajt ndzinaayin

¹² Janch tiy'ajt nej jäy ymínaangixy co jëbi huaad tungixy hueñytijity huidibi ñijot'ajtcixyp. Per ca' tüg'ócüy huidibi jäy ajcxy tuñ y'oyjäygidaacnity. Janch jadu'n jëbi pinjaty tunipy hueñytijity, per ca' huaad ymímadägyii je huidibi ajcxy ytumy. ¹³ Janch tiy'ajt nej jäy ymínaangixy co je jüxcy picy ytungbaady ma je jäy y'aa ymöx, e je aa möx ytungbaady müd je jüxcy picy ycxipi. Per Dios yajcödigoyamyb je jüxcy picy, e nañ jadu'n yajcödigoyañ je jäy y'aa ymöx. Per nañ tiy'ajt co Dios ca' ti yaj'oyiy je yëydijc ñinícx, co midundigooyipy töxyjäydijc. ¹⁴ Dios ti yajjugypicy jadüg'oc ich ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy. Nañ jadu'n Dios müd ymic'ajt co xyajjugypigaanim jadüg'oc co anajty ti n'o'cim.

¹⁵ ¿Nej ca' mnejhuuyi miich ajcxy co yi mninícx ajcxy Cristo yi' yje'? ¿Nej cay Cristo anajty midundigooybich co nnicxy müdmäyich yi töxyjäy huidibi jibic-huinmañ müd? ¿Ca' jadu'n y'óyity nimina! ¹⁶ ¿Nej ca' mnejhuuyigixy co tüg yëydijc puhuägüy tüg töxyjäy huidibi jibic-huinmañ tumb, tügity ajcxy y'ijtcixy? Com jadu'n yjabyetyty ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n yminañ: "Nímetz y'idaangixy jadu'n nej tügpi ninícx." ¹⁷ Co tüg jäy müd y'ity yi Huindzin Jesucristo, huin'it je jäy yjihuiñ ymic'ajt etz Dios yjihuiñ ymic'ajt y'ijtcixy tú'ciy.

¹⁸ Ixmajtcix je jibic-huinmañyduñi, ca' mdundigooygixy müd töxyjäy ajcxy jibic-huinmañydumbi. Yi jacjadyii pocy huidi jäy ajcxy ytumy, ca' yi' ajcxy midundigoy ninícx. Per co ytundigooygixy müd töxyjäy ajcxy, huin'it janchtiy yci'mninícx anajty ymidundigooygixp. ¹⁹ ¿Nej ca' mnejhuuyigixy co je Espíritu Santo huidibi Dios xymooyim, ti chinaydacpicy ma miich ajcxy mjot mhuinmañ? Paady ycxipi miich ajcxy ca' ci'm nay'ané'migixy. ²⁰ Tzoohui Cristo ti cojuy miich ajcxy mbocy, paady ycxipi ooy ycopicyity co oybi mdüngixip müd mninícx, jigix Dios cömay y'idipy müd co oy anajty ti mdungixy.

7

Capxhuijin ma je pijcin

¹ Cham n'adzohua'ñich je huidibi miich ajcxy ti xyaj'amidoobich ma je necy huidibi ti xyajnguéjxcixyich. Oy jadu'n co tüg yéydijc ca' ypigipy. ² Per com may yéydijc huidibi ooy ykundigoya'n miid töxyjäydijc, paady ycixp jac'oy co nidüg nidüg yéydijc pigipy e miid'idipy yci'mdöxyijc. E nañ jadu'n co nidüg nidüg töxyjäy ypigipy, e miid'idipy yci'm ñäy. ³ Copicy je yéydijc chináhuipy miid ytöxyijc nej ypadyii, nan tim jadu'n je töxyjäy chináhuipy miid ñäy nej ypadyii. ⁴ Com je töxyjäy ca' ane'my yci'mninícx, hue' ñay'ané'migixy miñ xyipy. Nañ jadu'n je yéydijc ca' ane'my yci'mninícx, hue' ñay'ané'migixy ymiñ xyipy. ⁵ Ca' huaad je yéydijc nimay je töxyjäy co ca' miid máhua'ñ miid pócxa'ñ. Nañ jadu'n je töxyjäy ca' huaad nimay je ñäy co ca' miid máhua'ñ miid pócxa'ñ. Jébi janchtiy mínaajity ñay'ayuc-huinjihuüygyixy co amay'adaangixy co Dios mibijctzohuaangixy ycapxtágaangixy. Co Dios mibijctzohuin myajmágyixipy, huin'it jébi máagixni pócxixni agujc jotcujc, ca' ydi je mujcu' mimadägyii ajcxy.

⁶ Jada je' tiy'ajt nej jébi yéydijc müddzinäy ytöxyijc, hue' jada capxhuijin, ca' jada y'ané'minity. ⁷ Jadu'n njadzocycich co miich ajcxy ixipy m'jtcixy adüg jadu'n nej n'ityich adüg. Per Dios ti xymooyim nidüg nidüg ngi'mhuinma'ñ ngi'mmic'ajt. Paady ji canaagnax jäy yhuinma'ñ, e nidüg nidüg miid yci'mhuinma'ñ nej ytunaangixy, pen pígaangixp o ca' ypigangixy.

⁸ Jada ayuc nyajnamaaybich yi adügtijc etz yi co'ögytijc ajcxy. Jac'oy co ajcxy huen tzinaangixy adüg, jadu'n nej ích ndzinäyich. ⁹ Pen ca' ajcxy mimadäga'ñ yi chinaayin adüg, etz nijot'ajtcixy co ypigangixy, jac'oy co ypijcxipy. Com jac'oy co ypijcxipy ca' ydi co cuydüngixipy ninícx chojcin.

¹⁰ Jada ayuc nyajnamaaybich huidibi ajcxy ti ypijccixy. Ca' y'oyity co töxyjäy tüg ixmach yi' ñäy. Nañ jadu'n ajt nHuindzin Jesús xymooyim jada ane'min. ¹¹ Co tüg töxyjäy ixmach ñäy, copicy co huen tzinäy adüg, e ca' huaad ypicy miid huingbi yéydijc. Jébi janchtiy jadüg'oc pudigiy ñäy. Nañ jadu'n ni ca' y'oyity co tüg yéydijc ixmázip ytöxyijc.

¹² Ích jada ngi'm'ayuc jada huidibi nyajnamaaybich je jacjadyii mibijcpidijc. Yi Huindzin Jesús ca' ti ane'min yecy miid jadayaabi ycixpi. Pen tüg yéydijc mibijcp tzinay miid tüg töxyjäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmájtzigixipy, pen je töxyjäy jadu'n jotcujc jacmüddzináhua'ñ je yéydijc. ¹³ Nañ tim jadu'n co tüg töxyjäy huidibi mibijcp tzinay miid tüg yéydijc huidibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmájtzigixipy pen je yéydijc jotcujc jacmüddzináhua'ñ je töxyjäy. ¹⁴ Je töxyjäy ñäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jäy huidibi ypocy ti yajñihuäch miid co ytöxyijc ti mijpidägy Cristo. Nañ jadu'n je töxyjäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jäy huidibi ypocy ti yajñihuäch miid co ñäy ti mijpidägy Cristo. Pen ca' ixipy yjadu'nity, yi' ajcxy y'ung y'anäg, hue' ixipy nipaady nej jäy ajcxy y'ung huidibi ca' mibicy. Per com ti je yéydijc etz je töxyjäy yajpocyñihuächyii, nañ jadu'n je y'ung ajcxy ti yajpocyñihuächyii. ¹⁵ Per pen je yéydijc huidibi ca' mibicy Cristo ca' müddzináhua'ñ ni jadu'ñyi yi' ytöxyijc huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jébi ñay'ixmájtzigixy. Nañ jadu'n co je töxyjäy huidibi ca' mibicy Cristo, e ca' müddzináhua'ñ ni jadu'ñyi yi' ñäy huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jébi ñay'ixmájtzigixy. Com Dios jadu'n tzocy co jotcujc ñaymüddzináayigixipy. ¹⁶ Jébi ñay'ixmájtzigixy com je töxyjäy ca' tiydudägy ñejhuüy pen mimadacy yñäy yajmibigipy Cristo. Nañ jadu'n je yéydijc ca' tiydudägy ñejhuüy pen jébi ytöxyijc yajmibigipy Cristo.

¹⁷ Oy ixipy ñejity jada tiy'ajt cuydungixy. Copicy co nidüg nidüg miich ajcxy mdzináhuipy mjugy'adipy jadu'n nej Dios ti xyajni'ixiigyixy mdzinaayin mjugy'ajtin, e jadu'n nej anajty myajpatcixy co Dios xyhuin'ixy jébi mibimibigipy Cristo. Yi jadu'mbi ane'min nyaj'ixpijcpych yi mibijcpidijc ma tüg tüg cajp. ¹⁸ Yi jäy huidibi ti yajtiy'ajttiy jayijp, e Dios yhuin'ixyii jac'axam, huen jadu'nity, ca' huaad yajtigoy je iixpejt nej ti yajtiy'ajttiy. E yi jäy huidibi ca'ni yajtiy'ajttiy e ti yhuin'ixyii Dios, huen jadu'n y'ity, ca' ycopicyity yajtiy'ajttihuipy. ¹⁹ Ca' ytimyñejity pen miich ajcxy ti yajtiy'ajttiy, o pen ca'ni yajtiy'ajttiyigy. Huidibi copicyip, mguyduunip ajcxy Dios y'ane'min ycötujcin. ²⁰ Nidüg nidüg mibijcpi huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios ajcxy yhuin'ixxy. ²¹ Pen miich anajty codoogiy tumb ma tüg jäy co Dios ti xyhuin'ixy, ca' mdajy may miid yi' ycixpi, hui'm miid mhuindzin. E pen mhuindzin a'ixiyb co mbidzima'ñ ahuáztuum, jébi mbidzimy ma codoogiy anajty m'ity. ²² Pinjaty codoogiy ijtp ma yhuindzin co mibicy ajt nHuindzin Jesucristo, chi Jesús yi' yajñihuädzictüdyii ma yi pocy y'ane'myii. Pinjaty tungixp yci'mdung, co mibicy ích ajt nHuindzin Jesucristo, chi jadu'n nipaady nej jihuüy codoogiy y'ity ma Cristo. ²³ Tzohui ooy Jesucristo xycojuuyi miich ajcxy mbocy, paady ycixpi cuydungix ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. E ca' mguydungixy naaxhuin'iyäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ajcxy xypidägyip ma pocy

xy'ane'mgixy. ²⁴ Migügtjic ajcxy, nidüg nidüg mibijcpi, huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios yhuin'ijxi ajcxy.

²⁵ Jada ayuc nyajnimaaaybich yi mibijcpidijc huidibi ajcxy adüg yajpatcixp. Je Huindzin Jesús ca' ti tiy'ajt ahuing ti xymöyich müd müich ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy nyajnimaaayb ahuing je huinma'n huidibi nmüidich. Com Dios ti xypa'ayooyich, paady ycixpi jëbi mgöbigipy ajcxy iich n'ayuc iich ngapxhuijn. ²⁶ Jadu'n huinma'n nmüidiyich co jac'oy co nidüg nidüg mij'anäg huen jac'ijtcixy nej yajpatcixy. Müid co tzaachypi ayo'n nminajxim nyajnajxim jadachambi xii tiempo, paady ycixpi ngapxhuijyich jadu'n. ²⁷ Pen mbijcyp tüg töxyjäy, müiddzina'. Pen ca' ti picy tüg töxyjäy, jac'oy co ca' mbigipy. ²⁸ Pen ti mhuinma'n mbidägy co mbiga'n, jëbi mbicy, ca' anajty mdundigoy co mbigipy. Nañ jadu'n tüg töxyjay mutz'anägnip ca' anajty ytundigoy co ypigipy. Janch tiy'ajt jada co yi' ajcxy huidibi pijcixp ypadamyb ajcxy jotmay ma chinaayin. Paady ycixp ti nnimaaygixy co jac'oy co ca' mbijccixipy, e ca'ydi ti jotmay mbáatcixipy.

²⁹ Migügtjic ajcxy, jada njacyajnimaaaygixpy. Hueeni xii tiempo njactzinähuuanim ya naaxhuiñ. Jadu'n nej je xii je tiempo yjacnicxni müich ajcxy pinjaty ti ypicy, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' mdöxijc ajcxy müidity. ³⁰ Müich ajcxy huidibi yaaxp etz ayo'n jihuiyb, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' ti ayo'n müidity. Müich ajcxy huidibi xondacp, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' mxondaaccixy. Müich ajcxy huidibi ajuuyb adoocp tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' ti ajcxy müidity. ³¹ Müich ajcxy huidibi mic'ajt comeñ'ajtp, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ajcxy ca' ti mgomeñity.

³² Hue' ndzocyich co ca' ti jotmay müich ajcxy mmüid'adipy ma yi mdzinaayin mjygy'ajtin. Yi jäy ajcxy adügpi ymijottigooyb ajcxy je Huindzin Dios ytung, yajjäygidäga'n ajcxy je Huindzin Dios. ³³ Je tiibi ajcxy ypijccixy, chi ymijottigooyb ajcxy yi' ytung ya naaxhuiñ, jadu'n nej jëbi yajjotcujc'ajtcixy ytöxyjic. ³⁴ Nañ tim jadu'n tigachjaty yhuinma'n müidity je töxy'anäg huidibi ti ypicy. Je töxy'anäg adügpi ymijottigooyb Dios ytung, etz yecy ñinix etz yjihu'iñ ymic'ajt cixyot huinijot ma ajt nHuindzin Jesucristo. Per je töxy'anäg huidibi ti ypicy, hue' je' ymijottigooyb ti ga ti ya naaxhuiñ, jadu'n nej huaad jäygidägyii ñäy.

³⁵ Jada jadu'n ti nyajnimaaaygixy müid müich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. Ca' nan tzipjaty ane'min ti nmooygixy. Jadu'n ti ngapxhuijicixy jaydëbi jotcujc mdzinaaygixy mjygy'ajtcixy, etz jaydëbi ajcxy amumdügjot mdungixy ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung, e ca' mdungixy ametz jotmetz.

³⁶ Pen ji pin jotmay müidity müid ñix ycixpi, müid co yxi yjimjt ti yujc-huäcni, jada je' ooy ytimycapxpaadyity, jëbi tuñ huidibi y'a'ixiayb jac'oyip, jëbi ypicy, ca' yi' ypocycity. ³⁷ Pen ji pinjaty ñix yhu'i'ma'n jaybicy, e ca' pin ycohuaniyii, nañ ni pin yca'adugyii co tuñ nej tzocysin, e ñijot'ajtp tudägy'ajt janch cixyot huinijot co yñix yhu'i'ma'n jaybicy, oybi anajty ytumy. ³⁸ Je jäy huidibi yñix janchijcyp, oybi anajty ytumy, e pinjäy yñix cayajpijcp, ñgi anajty oybi tuñ ca'ydi co ypigipy.

³⁹ Copicy co je töxyjäy müiddzinähuipy yi' ñäy mabaad yñäy yjygy'aty. Co janch anajty yñäy y'ögy, huin'it jëbi ypigipy müid huingbi, pen jadu'n anajty najtztzogy. Hue' janchtiy copicy co pigipy je pin mibijcp je Huindzin Jesucristo. ⁴⁰ Ooy ñgi je töxyjäy co'ögypi agujc jotcujc chinähuipy yjygy'adipy pen ca' ypijctigach, jadu'n nmüidiyich huinma'n, e nminaaambich co naybaatip iich huinma'n müid je tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo yejcp.

8

Je tzüch huidibi ajcxy yajhuindzigiyb quipychech

¹ Jadüg nax, jada ayuc ajcxy nyajnijayiyb ma yi tzüch ymiñ huidibi jäy ajcxy yajhuindzigiyb tzaadzech quipychech. Janch tiy'ajt co nidüg'öciy iich ajt nmüid'ajtim ixpijcin. Per pen ooy mij nayjihuiyim ajt n'ixpicycity, chi amij agix nayjihuiyim. Per pen naychojcin nayjihuiyim nidüg nidüg, huin'it nyajyecim nmüidic. ² Pen ji nidüg ma müich ajcxy ñaydijyii co y'ixpicycity, ca'ni yi' jajtäy ixpijcin huidibi jaccopicy yjadipy. ³ Co tüg jäy yajmij'aty Dios, Dios ñejhuuiyb nej jada jäy yjot yhuinma'n müidity.

⁴ Jadu'n jada je tiy'ajt maabi je tzüch huidibi jäy ajcxy ti yajhuindzigiygixy tzaadzech quipychech ajcxy. Nejhuuyim co yi tzaadzech yi quipychech ca' ti juyg'ajtin müidity. Ji tügpaic Dios huidibi tzinaayb juyg'ajtp. ⁵ Janch tiy'ajt co yi naaxhuiñjäy ajcxy Dios'ajtigixy canaagnax huidibi yajpatcixp tzaajcix etz ya naaxhuiñ huidibi ca' Diosity. Etz nañ tiy'ajt co may yhuindzin'ajtcixy huidibi ca' yhuindzinity. ⁶ Per iich ajt n'ojadajtim tügpaicpi Dios, je Dios Teedy. Je Dios Teedy coj macx tüg'öciy huidibi ji'ajtp. Müid yi' ycixpi iich ajt ndzinaayim njygy'ajtim. Nañ tim jadu'n nmüid'ajtim tügpaicpi ajt nHuindzin Jesucristo, e yi' huijtz'ijtaayb tüg'öciy tijaty huidibi ji'ajtp, e nañ yi' ajt xyhuijtz'ijtim.

⁷ Janch tiy'ajt co yi tzaadzech quipychech ca' ti mic'ajt miidity, per nije'jity mibijcpidijc ca' huiñihuüy jada tiy'ajt. Nijëjity ajcxy jecy'ajty ooy huindzigüygixy tzaadzech, ichti cham-baadni tijcixy co yi tzüch huidibi jäy müid huindzigüy tzaadzech, tzaadzech yi' yje'. Co ajcxy tzüdzicixy yi jadu'mbi tzüch, jibic nayjihuiüyigixy, nayjihuiüyigixy nejjiñihuüy ti ytundigoogyixy. Ca' tiydudägy y'ijtcixy ma ymibijcin. ⁸ Ca' Dios xycöbigaanim müid je' ycixpi co ti njiicxim ti ndzüdzim tijaty tzüch, o müid co ca' ti njiicxim co ti njiicxim ti ndzüdzim tijaty tzüch. Nañ tim jadu'n Dios ca' oybi xymöhuuanim müid je' ycixpi co ti njiicxim ti ndzüdzim tijaty tzüch, o müid co ca' ti njiicxim ca' ti ndzüdzim tijaty tzüch. ⁹ Oy Dios a'ixiy co jëbi ndzüdzim huenhuidibi tzüchity. Per müid je migügtjic ycixpi huidibi ca' tiydudägy miidity ymibijcin, tzoc naygiënd'ajtim ca'ydi je' jibic yñayjihuiüyii müid huidibi iich ajt ndunim. ¹⁰⁻¹¹ Tzoc ocpidaacim co müich ajcxy mnejhuüy je tiy'ajt, e xy'ixipy tüg migüg co mgay m'uucy ma tüg mesa jüby tigoty me je tzaadzech y'ity. Ca' jecyity co jada jäy huidibi ca' tiydudägy miidity ymibijcin, etz co xy'ixpaadipy jüby, huiñit je' cöbiga'ñ je tzüch huidibi huindzigi'ñ'ajtp. E jadu'n yhuimbidzimy co müich jibic ijxpejt ti myecy müid yi m'ixpijcin ycixpi, com yi mmügü ti ytundigoy müid huidibi müich ti mduñ. E Cristo ti y'ögy müid yi' ypocy, ycixpi nañ jadu'n. ¹² Co tüg mibijcpi jibic nayjihuiüyii müid co ti xy'ixy ma je caydac mdzüch je tzüch huidibi jäy ajcxy yajhuindzigüyb tzaadzech, müich anajty tundigooyb müid Cristo ytiy'ajt, müid co yi mibijcpi jibic ñayjihuiüyii. ¹³ Paady ycixp ca' ndzüdza'ñich ni mina tzüch huidibi tzaadzech yhuindzigi'ñ'ajtip. Pen jadu'n nduñich, jibic ijxpejt anajty nyejpcyich ma nijëjity migügtjic, e chi yi' ajcxy yhuinma'ñyitigoya'ñ.

9

Je tung huidibi Pablo paatip

¹ Janch janch co jëbi nduñich huentijity huidibi ndzojcpich. Nañ jadu'n janch co Jesucristo ti xyajñibicych jada apóstol tung. Etz janch co ti n'ixyich ajt nHuindzin Jesucristo. Nañ jadu'n janch co müich ajcxy ijxpejt'ajtp ma iich ndung, com ti ajcxy mmijpidaaccixy je nHuindzin'ajtim Jesús y'ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma müich ajcxy. ² Ca' jécyity co jacjadyii jäy ajcxy ca' xycöbiga'ñich jadu'n nej Jesús xy'apóstol'adyiijich. Per com müich ajcxy ti mmijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo, etz müich ajcxy mmibijcin nidiy'ajtp co Jesús ti xyajñibicych jada tung, paady ycixpi copicy co iich müich ajcxy xycöbigüpyich jadu'n nej Jesús y'apóstol.

³ Jadu'n n'adzohuimbityich yi' ajcxy huidibi jibic xyñigapxip iich ndung. ⁴ Com Jesucristo xyajñibicych jada tung co ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt, paady ycixpi xypatpich jadu'n co je mibijcpidijc xymöhuibich ngaayin n'uucin. ⁵ Nañ jadu'n xypaatpich co nmüid'adipyich tüg ndöxyijcich huidibi mibijcpi, etz huidibi nmüidhuididipyich tim jadu'n nej yi' jacjadyii apóstol ajcxy miidity, etz je Huindzin Jesús y'uch ajcxy miidity, etz Pedro. ⁶ ¿Nej müich ajcxy mminaajcxy co iich etz Bernabé nimejtzpaic ca' iich ajcxy huaad ixmajtzicixy yi' ndungich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt? ⁷ ¿Huidibi soldado yi' ma je ejercito ci'm ygasto cojuy? ¿Pin ji cam nidungüyb, e ca' jüicxipy je huidibi ti yaj'ity? Pin ychibo cuend'ajtp, ¿e ca' ügipy je chíbo yleche? ⁸ Ca' müich ajcxy mina'nipy co jäy y'ayuc jada. Nañ jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy tim jadu'n nej mina'ñich. ⁹ Com jaybety jadu'n ymiñ ma Moisés ñecy, ma Moisés jadu'n ymina'ñ: "Ca' huaad huajyuub y'ajen mbidaaci ma yam ten moody yi' trigo co yajpajc'aty." ¿Nej jëyi müid huajyuub ycixpi Dios jadu'n ymina'ñ? ¹⁰ Canan jëyi müid huaj yuub ycixpi Dios jadu'n ymina'ñ. Nañ jadu'n Moisés jaybety jada tiy'ajt müid iich ajt ycixpi. Com yi' jäy ajcxy huidibi naaxjidziztjz, etz yi' ajcxy huidibi trigo yajpajc'ajtp, hue' ajcxy yjijp'ijxyp co padaangixy je moc tim müid iich ajcxy ti nidungüy. ¹¹ Nañ jadu'n iich ajcxy huidibi Jesús ytung tuunip, ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma müich ajcxy, e müich ajcxy oybi ti mbaatcixy ma Dios. ¿Nej ca' jadu'n y'oyity co nbaadyich meef etz jicxy picy müid ndungich ycixpi? ¹² Pen jacjadyii Dios y'ayuccapxhuäcxi ti paatcxy meef etz jicxy picy ma müich ajcxy müid ytung ycixpi, ¿nej ca' jëbi nigi iich nbaadyich meef etz jicxy picy müidich ndung ycixpi? Oy njamüididyich je mic'ajt nej nja'ane'ngixy co xymöhuibicych ajcxy meef etz jicxy picy müid iich ndung ycixpi, per ca' jadu'n ti n'ane'ngixy. Jadu'n iich tzaachpy nyajñajich jim ma müich ajcxy, jaydëbi jäy ajcxy cöbijcixy Cristo agujc jotcujc ca' ti adzjipin. ¹³ Mnejhuüyb müich ajcxy co yi' huidibi ajcxy tumb ma Dios ytijc, paatcixy ninigoobi caayin uucin. Nañ jadu'n yi' pin ajcxy huidibi iyujc yajhuindzigüyb Dios, paatip ajcxy je huindzigi'ñ tzüch. ¹⁴ Nañ jadu'n je Huindzin Jesucristo ane'my co huen yajcaayigixy yaj'uucixy etz moogyixy yhuüt ytucx yi' ajcxy huidibi capxhuäcxiycx yi' y'ayuc ytiy'ajt. ¹⁵ Iich ca' ti nyajtuñich jada mic'ajt jada ane'min huiidi nmüidich. Nañ jadu'n ca' jada ayuc nyajñijayigixy, müid co ndzocy co pada'ñich tijaty ma müich ajcxy. Jacjotcujc co n'ögbich müid yuu, ca' ydi co n'ané'mibich caayin uucin ma müich ajcxy, e jadu'n tzöydu'n nbaadibych jadu'n nej cham naygömayijich, müid co ci'm nnayyajcayijich müid ndungich.

¹⁶ Com ca' huaad naygömayiijich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Müid co Cristo xyayajñibjich jada tung, paady ycixpi copicy ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Ayo'n nbadaamybich, pen ca' ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. ¹⁷ Pen ngi'mdzócinich ycixpi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, nijj'ijxypich ixypy co jäy ajcxy xymijuyipyich. Per ca' yjadu'nity. Hue' janchty je Huindzin Jesucristo xayajñibjich jada tung, e paady ndufñich y'i' ytung. ¹⁸ ¿Ti muju'ñ nbaadibich müid ndungich ycixpi? Nbaadibich jotcuj'ajtin co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc jadu'ñyi, ca' ymeefyigixyity. Ca' nyajtuñich je ane'min huidibi Cristo xymóyich müid caayin uucin ycixpi.

¹⁹ Ca' ji ni pin jäy mic'ajt müidity jaydëbi xy'ane'myiijich. Oy ixypy ytimyñejity ti nnaybidägyiijich müid ñich ntot nhuinma'ñ jadu'n nej jihuiy tüg'óciy jäy ajcxy xy'ane'myich. Jadu'n nduñich jaydëbi jac mayjäy ajcxy nyajmibigipyich Cristo. ²⁰ Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi judiojäy, hue' naybidägyiijich judiojäy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Co ngapxhuäcxyich Cristo ma yi judiojäy ajcxy huidibi cuydumyib y'i' ajcxy ycótujcin etz ycostumbre, nañ jadu'n ñich nguyduñich y'i' ajcxy ycótujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ooy yjanchity co ca' yi judio ycótujcin etz ycostumbre xy'ane'myich. ²¹ Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity, chi naybidägyiijich jadu'n nej y'i' ajcxy. Ca' nan nminaaambich co ca' nguyduñich Dios ytiy'ajt. Hue' njatytimycuydumyibich Cristo ycótujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. ²² Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' tiydudägy ymibijccixy, chi naybidägyiijich jadu'n nej y'i' ajcxy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ma nidüg'óciy jäy ajcxy ma ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, chi nbidägyich ntot nhuinma'ñ nej y'i' ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity, jaydëbi nijejity ajcxy nyajmibicyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. ²³ Jadu'n nduñich tüg'óciy müid Cristo y'ayuc ycixpi, je ayuc nej jëbi jäy ajcxy y'alma ñidzoocixy. Jadu'n nduñich, jaydëbi nbaadyich je jotcuj'ajtin etz oy'ajtin huidibi nbaatim nidüg'óciy co nmijpidaacim Cristo.

²⁴ Mnejhuiyigixy co jäy ajcxy ñayboyciquipxigixy co premio padaangixy, huin'it nidüg'óciy ajcxy ñaymic'ixigixy, per tügpajc huidi je premio patp. Nañ jadu'n müich ajcxy mijottigooyix cuydungix Dios y'ayuc ytiy'ajt, jaydëbi Dios xymóogyixipy ajcxy tüg' premio. ²⁵ Tüg'óciy pinjaty nayñi'ixi'yip co ñay'ixquipxáangixy ma iyihuijin, ooy ñayguend'ajtigixy mic, jigix jëbi ymadaaccixy co ganar'adaangixy premio huidibi ca' huinixi ajcxy mi'ijtcixy. Pero ñich ajcxy Dios y'ayuc capxhuäcxy, y'i' ñich ajcxy mijottigooyixy nnganar'adaangixyich huidibi ca' nimina ycixipy ytigoyipy. ²⁶ E jadu'n ñich ndung mijottigooyich, ca' yhuimbidzity agoodzity, jadu'n nejihuiy ngoxich e nipin ca' ypegyii. ²⁷ Nnaychaachytumyibich ngi'mninicxich, jaydëbi ngi'mninicx yxapxymidooyich. Jadu'n nduñich co ti ngapxhuäcxyich Cristo ma je mayjäy ajcxy, ca'yd'i nyajtigoyipyich nbremio huidibi Dios xymóhuambich.

10

Capxhuijin ma yi pin ajcxy jac-huindzigiyb quipychech

¹ Com ndzojcyich co müich ajcxy migügtijc mnejhuiyigixipy co ajt nmij'ap nmijteedy müid yhuidijty Moisés co Dios nidüg'óciy ajcxy cuend'ajttay, huinhuoy jecy'ajty müid tüg'joc. E nañ jadu'n Dios yajnihuañ yajtzoocy nidüg'óciy ajcxy ma ymidzip co ajcxy yajnajxy je tzaptz mejy cuj'amy. ² Co nidüg'óciy ajcxy panicxy je joc, e co ñidzoocay ajcxy nidüg'óciy ma je mejy, hue' nidüg'óciy ajcxy cöbijcy Moisés y'ane'min, e jadu'n nipaady nej jihuiy ni'amugi ajcxy yñübejty müid Moisés yxi. ³ Nañ jadu'n nidüg'óciy ajcxy caay jixcy je maná huidibi Dios anajty yejcpy, choñ je' anajty tzajpjoty. ⁴ Etz nañ jadu'n y'uuc ajcxy nidüg'óciy je ni' hidibi Dios anajty yejcpy, com y'uuc ajcxy je ni' hidibi yajpidzim ma je tzaa. E je tzaa hue' je' anajty Cristo, e paady Cristo ymüid'ijtpy etz ypubejty ajcxy anajty nidüg'óciy. ⁵ Oy ajcxy Dios ooy yjapubejty, e ni may ajcxy ooy Dios yajjotma'ty, etz jahueen ajcxy yca'öctay jim mijtig'iduum jecy'ajty, com ca' Dios jäygidacy je' ajcxy yhuinma'ñ.

⁶ Jadu'n nej je ayo'n yjajty müid ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty, je' ijxpejtíp ma ñich ajt, ca'yd'i n'adzojcin tijaty jibicpi, jadu'n nej je' anajty ajcxy adzojccix jibicpi. ⁷ Nañ jadu'n ca' yhuaadity ca' yoyity co müich ajcxy m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech jadu'n nej nijejity ajt nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty. Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Ixtactay je jäy ajcxy caaybi uucpi, e huin'it ajcxy ypidigy etz ytigiyigixy iyiybi ejtzpi." ⁸ Nañ jadu'n ca' yoyity co ndundigooyim müid töxyjäy ajcxy jadu'n nej nijejity nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty, e iipx tugüg mü ajcxy y'o'cy tüg'xiibi. ⁹ Nañ ni ca' yoyity co ntot'ijxim nhuinma'ñ'ijxim ñich ajt nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy idiñch jecy'ajty, e may ajcxy tza'ñchüdzi, e ytigooy ajcxy yjugy'ajtin. ¹⁰ Nañ ni ca' yoyity co nnigapxim ni'o'jyym Dios, jadu'n nej nijejity ajcxy idiñch jecy'ajty, e müid je' ycixpi Dios y'ángel yaj'o'cy mayjäy ma y'i' ajcxy.

¹¹ Tüg'óciy yi jadu'mbi ayo'n yjajt m'id ajt nmij'ap nmijteedy, e jaybety yhui'my ma Dios ñecy, jigix n'ijxpejt'ajtm, e jadu'n tiy'ajt nbaatim, ca'ydi ndundigooyim müd Dios, ich ajt pinjaty tzinaayb ma jadachambi xii jadachambi tiempo huidibi janch tm huingónip ma Dios yajcixa'ñ yajtigoya'ñ jada naaxhuñiybi. ¹² Com nm'id'ajtm je tiy'ajt nej nmij'ap nmijteedy ajcxy ytundigooy, paady ycixp pinjaty yci'mhuinma'ñ pidacp co ooy mic'ajt müdity ma ymibjcin, huen naygüend'adyii, ca'ydi ytundigoy etz yprocáhuipy ma Dios. ¹³ Tüg'óciy tzaachypí ayo'n, jot'ijxin huinma'ñ'ijxin huidibi müich ajcxy mminajxyp myajnajxyp, nañ jadu'n jacjadyii mibijcpidijc ajcxy minajxcixy yajnajxcixy. Per yajmij'ajtcix jot'amij'ajtcix Dios, com Dios ca' a'ixihuip co mjacmínajxcixipy mjacyajnajxcixipy tzaachypí ayo'n anaxy huidibi ca' ajcxy mmimadaga'ñ. Co anajty tzaachypí ayo'n mminajxcixy myajnajxcixy mictägy, huin'it Dios xymóhuipy ajcxy huinma'ñ jadu'n nej jébi mminaxtagixy myajnajtagixy yi tzaachypí ayo'n.

¹⁴ Paady müich ajcxy migügtijc, huidibi ooy ndzocy njihuñiyich, ixmajtzcixy ca' m'ojadajtcixy tzaadzech quipych. ¹⁵ Nyajmüdcapxy nyajmüdmüydacpy ajcxy jadayaabi ayuc, com nejhuñiyich co müich ajcxy ooy oy huinma'ñ nmüidity. E jébi ci'm mhuinmaaygixy pen tiy'ajt jada ich n'ayuc, o pen ca'. ¹⁶ Ma je "Santa Cena" co nyajnajxim Dioscojuyip ma Dios müd je ügy, e n'ucüm. Je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo ti xyajtügümüjcm ajt njot nhuinma'ñ co yajcrüudzpejtí etz ñi'py yteemy yojcy müd ajt nbocy ycixpi. Nañ jadu'n ma je "Santa Cena" co ndujchuäcxim, e ngaayim je tzajcaagy, je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo xyajtügümüjcm ajt njot nhuinma'ñ müd ñinix co ñaygyejeji ma ymidzip huen yajcrüudzpedyí. ¹⁷ Oy ajt ooy njanimaayity, per nidüg'óciy ich ajt ngaayim je tügpí "Santa Cena" tzajcaagy. Jada tzaajcaagy tüg yi', paady ycixpi tügpicy jäy ich ajt, e jadu'n ich ajt nipaady nej tügpí ninix.

¹⁸ Oc-huinmaaygixy müich ajcxy yi Israel jäy ajcxy, co ajcxy tzützcixy je huidibi ajcxy yajhuindzigüyb Dios, chi ajcxy naydücmügigixy müd Dios ycixpi ma je Dios ojadajttac. ¹⁹ Ich nminda'ñich co yi tzaadzech ca' ti mic'ajt müdity, e nañ jadu'n yi tzüch huidibi yajhuindzigüyb tzaadzech ca' jac nigi oy'ajtm müdity, ca'ydi jac huidibi tzüch. ²⁰ Jadu'n nminda'ñich, co yi jäy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios, co ajcxy yejccixy yhuindzigü'ñ, hue' ajcxy yajhuindzigüyb ca'oybi, e ca' Dios ajcxy yajhuindzigüy. E ca' ndzocyich co müich ajcxy migügpigipy je ca'oybi. ²¹ Co müich ajcxy m'uuccixy je ügy ma je "Santa Cena", ca' huaad m'uuccixy je ügy huidibi ca'oybi ajcxy yhuindzigü'ñ'ajtipy. Etz co mgaaygixy je tzajcaagy ma je "Santa Cena", ca' huaad mgaaygixy je tzajcaagy huidibi ca'oybi yhuindzigü'ñ'ajtip. ²² ¿Nej tzoc yajjotma'tim yi Jesucristo? ¿Nej jacmic'ajt müd jada' ich ajt, ca'ydi yi'?

Je tzojcin huidibi tüg mibijcpi huaad tuñ müd ymügü

²³ Janch tiy'ajt nej jay yminaangixy co jébi huaad nduñich huentüijity huidibi nijot'ajtpyich, per ca' tüg'óciy nmügügtijcich jäygidäaccixy huidi ndumybiich. Janch jadu'n jébi huaad nduñich huentüijity huidibi nijot'ajtpyich, per huidibi ndumybiich ca' tüg'óciy xypubetyich ma ich nmibjcin. ²⁴ Ca' y'oyity nnijot'ajtm ngi'm'oy'ajtm. Oy co nbubejtm nbudigüym nmügügtijc.

²⁵ Jébi ajcxy mdzüch huen ti tzüch huidibi yajtoocp ma je mercado. Ca' ajcxy myajtihuipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jibic mnayjihuiyigixy. ²⁶ Com Dios y'ayuc jadu'n ymina'ñ: "Je Huindzin Dios yi' nihuindzin'ajtp je naaxhuñiybi, etz ñihuindzin'ajttaayb tüg'óciy huidibi ji yajpatp."

²⁷ Pen jim pinjaty huidibi ca' ymibicy, xyajnihuohüiy tüg caayin uucin ma yi' ytijc, e pen ti mhuinma'ñ mbidägy co nicxy mgaya'ñ ma yi' ytijc, oy co mgaayipy mdzüdzip huentüijity huidibi ajcxy xymooyb. E ca' mnidihuipy myajtihuipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jac pinjaty jibic ñayjihuiyii müd huidibi ti mduñ. ²⁸ Per pen je jäy xyñimaayb: "Jada tzüch ti jäy yajhuindzigüy tzaadzech." Pues ca' mdzüdzip je tzüch, jigix ca' jibic ñayjihuiyiyb je migüg huidibi ti xyñimäy co je tzüch ti yajhuindzigüy tzaadzech. ²⁹ Hue' nimitydäcypich je mmügüg huidibi jibic nayjihuihuipyb pen müich mdzu'chpyi tzüch huidibi tzaadzech yhuindzigü'ñ'ajtp. Ca' nimitydägyich nej müich ci'm mnayjihuiyii. Ca' yjeyity co nijjity jäy xyñimähuibich: "¿Na'amay co xycapx'adujcich tijaty nigoob müd co huingbi jäy jibic ñayjihuiyii müd jégixpi?"

³⁰ Pen nyajnajxypich Dioscojuyip müd tijaty ycixpi huidibi ngaaybich n'uucypich, ¿na'amay co xyñigapxa'ñich xyñi'ojihua'ñich co ti ngay ti n'ügyich tijaty?" ³¹ Paady ycixp huentüijity huidibi mdungixyp, pen mgaaygixyp m'uuccixyp, o jac ti ga ti mdungixy, tungix tüg'óciy müd Dios y'oy'ajtm ymij'ajtm ycixpi. ³² Ca' mdungixipy tijaty huidibi yi judíoäy ajcxy müd huing ñayjihuiyii. Ca' mdungixipy tijaty huidibi yi griegoäy ajcxy müd huing nayjihuiyii. Etz ca' mdungixipy tijaty huidibi yi mibijcpidijc ajcxy müd huing ñayjihuiyii. ³³ Tüg'óciy huidibi ndumybiich, hue' nduñich jigix tüg'óciy jäy jäygidägipy huidibi ndumybiich. Ca' ni ti nduñich nej jébi ich ci'm nayjäygidägijijich. Hue' nduñich müd jacjadyii jäy ajcxy y'oy'ajtm ycixpi, jaydëbi ajcxy y'alma ñüdzögipy.

11

¹ Jadu'n ndzocyich co miich ajcxy mdunipy jadu'n nej nduñich. E ñich tumbich jadu'n nej Cristo ytuuñ.

Nej huaad tõxyjäydjic ajcxy yjäy'ajtcixy co migügtjic naymújcigixy

² Miich ajcxy migügtjic, ngapxpatypich miich ajcxy, com miich ajcxy xyjatytimyjäymejtzpich, etz nañ mguydungixyp je ayuc je tiy'ajt huidibi ñich miich ajcxy ti nyaj'ixpicixy. ³ Per ndzocyypich co mhujnhuüiygixy je tiy'ajt co Cristo nigohuajc'ajtpy nidüg nidüg yi mibijcpi yëydjicpi. E nañ nidüg nidüg yëydjic nigohuajc'ajty ajcxy ytöxyijc. E Dios nañ nigohuajc'ajtpy je Cristo. ⁴ Co tüg yëydjic cõjuuxy cõbe'ñ ihuüäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymõyii, tüg je' tzo'ydu'ñ anajty naymõyii. ⁵ E co tüg tõxyjäy cõjuxtüdy cõbe'ndüdy ihuüäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymõyii, tüg je' anajty tzo'ydu'ñ ñaymõyii. Jadu'n je' nipaady nej jihuüy je' ycõme'pxity cõdza'm. ⁶ Pen tüg tõxyjäy ca' ñaygõbe'na'nyii, jac'oy co huen yajcõme'pxy cõdza'm. Per pen je tõxyjäy cho'ydu'n jihuühuamyb co ycõhuay yme'pxity, o co ycõme'pxity cõdza'm, jac ñigi oy co ñaygõbe'niiyb. ⁷ Je yëydjictjic ca' y'oyity co ajcxy ycohuajc cõjuuxy cõbe'ñ mi'ndipy ma ajcxy Dios mibijtzoogixy o yaj'ixpicixy Dios y'ayuc. Com je yëydjic jadu'n yi' nipaady nej Dios, e Dios yajcoj je yëydjic miid yi' y'oy'ajtin ycxipi. Per Dios yajcoj je tõxyjäy miid je yëydjic y'oy'ajtin ycxipi. ⁸ Co Dios yajcoj je jayijpi yëydjic, ca' yajtuuñ je tõxyjäy ycaachypajc. Hue' janchtiy co Dios yajcoj je jayijpi tõxyjäy, je' yajtuuñ je ñiyëydjic tüg ycaachypajc. ⁹ Dios yajcoj je tõxyjäy miid je yëydjic ycxipi. E ca' nan yajcoj je yëydjic miid je tõxyjäy ycxipi. ¹⁰ Paady ycxip copicy co je tõxyjäy ajcxy y'ijtcixy cõbe'ñ co Dios mibijtzoogixy o najtzcaxxiygixy Dios ytiy'ajt. Je' je' je tiy'ajt co yajpaady ajcxy ane'my, nañ jadu'n yi' angeles ajcxy yajpaatcixy ane'my. ¹¹ Per ca' ñejity, ñich ajt huidibi nmibijcim Cristo, ma ajt ndzinaayin je yëydjic ca' je' yajpaady naydüg, etz ni ca' je tõxyjäy yajpaady naydüg, hue' ajcxy naymüddzinäyigixyp. ¹² Com tiy'ajt jadu'n co Dios yajcoj je jayijpi tõxyjäy miid je ñiyëydjic ycaachypajc. Etz tiy'ajt jadu'n co je tõxyjäy ajcxy yajma'xung'ajtcixy je yëydjic ajcxy. Per Dios ti yaj'oyiydäy, e tüg'õciy jilby chondäy ma Dios.

¹³ Miich ajcxy ci'm ocminaangix oc-huinmaaygix, pen oy jadu'n o pen ca' y'oyity jadu'n co tüg tõxyjäy Dios mibijtzooy jaygõbe'ñ. ¹⁴ Jëbi tiy'ajt nbaatim huenma'ämyity ya naaxhuñ co je yëydjic huidibi ymiid ycõhuay yoñ ooy cho'ydu'n yecy. ¹⁵ E je tõxyjäydjic ajcxy ooy ycõmaypidzimigixy co ajcxy miidity ycõhuay yoñ. Com yi' je' huidi ycõbe'na'ajtip. ¹⁶ Pen jim pinjaty ca' mijotcuje'aty ñich n'ayuc, copicy nejhuihuipy co ñich ajcxy etz nañ jadu'n tüg'õciy jäy huidibi ajcxy mijpidaaccixyp Dios ma tüg'õciy cajp, cuydungixy nej ti nyaj'ixpicixy miich ajcxy, ca' pin jac huingbi costumbre miidity.

Pin tundigooyb "Santa Cenajoty"

¹⁷ Jada ayuc nyajnimähuaangixyp jadu'n nej mdungixy ma mnayyõymújcigixy co Dios m'ojadajtcixy. Ca' ngapxpaadyich miich ajcxy, com jibic yhuimbizimy jadu'n nej mdungixy. ¹⁸ Jayijp nimähuaangixy co nijëjity migügtjic ti xyniäyich co miich ajcxy mnaybijc-huäcxigixy co mnayyõymújcigixy ma je nayyõymujctac. E ñich nmibijcypich ma ga ma co yjanchity nej je migügtjic ajcxy ymina'ñ. ¹⁹ Ca' yjeyity paady miich ajcxy mnaybijc-huäcxii miid ajcxy mjibic-huinma'ñ ycxipi, jaydëbi ñiguëixy pin je' janch tiydudäy cuydumb Dios ytiy'ajt. ²⁰ Co miich ajcxy mnayyõymújcigixy ma je nayyõymujctac, jadu'n yhuimbizimy co ca' mguydungixy nej ypadyii ñich ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt co mjatungixy je "Huindzin je' ySanta Cena". ²¹ Com co je hora paady ma yam mdungixy je "Huindzin je' ySanta Cena" nidüg nidüg miich ajcxy mgaaygixy abicyjaty, e ca' mdungixy cuendi yi' jacjadyii migügtjic, paady nijëjity migügtjic ayuu y'ijtcixy, e nijëjity anaxy ycaaygixy y'uuccixy, ixti ymuuccigixy nijëjity. ²² ¿Nej ca' miich ajcxy miidity mjün mdijc ma jëbi mgaaygixy m'uuccixy? Jadu'n nej miich ajcxy mdungixy ca' mmij'ixcixy ca' mijpidaaccixy je jäy ajcxy nidüg'õciy huidibi mijpidaac Dios. E nañ jadu'n myajtzo'ydungixy yi' ayooibi jäy huidibi ajcxy ca' ti miidity. ¿Huam ñich miich ajcxy nimähuijy? ¿Nej jëbi ngõmaaygixy miich ajcxy jadu'n nej mdungixy? Ca' huaad ngõmaaygixy miich ajcxy co jadu'n m'idiitcixy.

Jadu'n nej njäymejtzim ajt nHuindzin Jesús ma yi' "Santa Cena"

²³⁻²⁴ Com ñich ajt nHuindzin Jesucristo ci'm xyaj'ixpicixyich je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicixyich miich ajcxy, co je huin'it coodz co agojix ajcxy cijejcy je nHuindzin Jesús, huin'it je' conigy je tzajcaagy, e co jayijp yajnajxy Dioscojuyip ma Dios, chi tujc-huäcxy je tzajcaagy, e moy nidüg nidüg ydiscipulos ajcxy. E co ajcxy moyday, chi nimay ajcxy: "Caaygix jada tzajcaagy. Jadu'n ñich jada nmimicx huidibi ngiyegaamybich ma yi' o'cin miid miich ajcxy ycxipi. Jadu'n ñich ti nduñich, jadu'n jada miich ajcxy mdunipy jäymejtzig miid ñich ycxipi." ²⁵ Co ajcxy ycayday, chi Jesús nañ jadu'n conigy je ügy cop'i am, e yminañ: "Jada

ügy je' jada je Dios y'ayuc jemybi huidibi Dios yajhu'i'my müid jäy ajcxy ycixpi, je huidibi iich nni'py ñidi'y'ajt'ajtpy. Naag'oc naag'oc m'uuccixy jada ügy tungixy jäymejtzig müid iich ycixpi." ²⁶ Paady naag'oc naag'oc miich ajcxy mgaaygixy jada tzaajaagy, etz m'uuccixy jada ügy, myegipy ajcxy ti'y'ajt'jadu'n nej Cristo y'o'cy müid ajt'nbcy ycixpi, ixti cooni anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuin.

Nej huaad ngaayim je "Santa Cena"

²⁷ Paady ycixp pinjaty müid ca'oyjot ca'oyhuinma'n caaygixy je tzaajaagy etz uuccixy je vino'ügy, huidibi ajt nHuindzin Jesús ñinix'ajtpy etz ñi'py'ajtpy, hue' ajcxy ymidundigooygixy ajt nHuindzin Jesús ñaaxnix etz yi' yni'py. ²⁸ Paady ycixpi copicy nidüg nidüg mibijcpidijc jayijp yaj'oyihuipy yci'mjot yci'mhuinma'n, e huin'it jëbi cayipy je tzaajaagy etz ügipy je vino ma je "Santa Cena". ²⁹ Com pinjaty caayb je tzaajaagy etz ügy je vino ma je "Santa Cena", e ca' tuñ cuendi co je' je' iich ajt nHuindzin Jesús ñinix etz ñi'py, hue' je' ci'm ñaymidundigoyii, e Dios tzaachytunib müid ypocy ycixpi. ³⁰ Paady ycixp may miich ajcxy myuumidity mba'mmidity, pumäy mnayjihuyigixy. May miich ajcxy yuu ba'm xyaj'ayoogixy etz may ma miich ajcxy ti m'öccixy. ³¹ Co tiyudägy njot nhuinma'n nyaj'oyiyim ci'm, ca' ajt nHuindzin Jesucristo xychaachytunim. ³² Co ajt nHuindzin Jesucristo xychaachytunim müid yuu ba'm, paady ycixpi jadu'n xychaachytunim, jigix ca'yd'i nidigooyim ajt n'alma yjugy'ajtin quipxy müid je naaxhuin'yäy ajcxy huidibi ca' ajcxy Dios tzigiyigixy.

³³ Paady ycixpi miich ajcxy migügtijc co ajcxy mgaya'nip m'üga'nip je "Santa Cena" nay'ahuixigixy miñ xyipy, e jadu'n mgäyigixy amugi'. ³⁴ Pen jim pinjaty ma miich ajcxy ooy yuubögyii, jac'oy co ycaayipy y'ügipy ma yci'mdijc jacjayijp ma ca'ni ymiñ ma je nayöymujctac. Jadu'n mdüngixy, ca'yd'i Dios xychaachytunigixy müid co ca' oy mduungixy je "Santa Cena". Yi jacjadyii ayuc huinma'n jim nyaj'oyihuibich co anajty nicxy ci'm n'ixcixyich miich ajcxy.

12

Je mic'ajt huidibi Espiritu Santo yejcy ma nidüg nidüg mibijcpidijc

¹ Migügtijc ajcxy, ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuihuipy jadu'n nej je Espiritu Santo xymooyim mic'ajt. ² Miich ajcxy mnejhuibych co jayijp'ajty co ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, ooy anajty je ca'oybi xyajnidigooygixy xyajtüdigoooygixy, co m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech huidibi ca' ymidoy ca' ycapxy. ³ Paady ycixpi ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuihuipy co pinjaty ymina'nipy: "iCa' oy jäy yi Jesús!" je jäy huidibi jadu'n minamb, ca' je' anajty yajcapxyii je Dios y'Espiritu. E pinjaty minamb: "iJesús iich ajt nHuindzin!" je' anajty yajcapxip je Espiritu Santo.

⁴ Dios yjihui'n ymic'ajt yejcy ymic'ajt canaag nax, per tügpajc jëyi je Dios yjihui'n huidibi mic'ajt yejcp. ⁵ Ji yajpaady canaagnax Dios ytung, per tügpajc ajt nHuindzin Jesús huidibi xyajniibijcin nije' nije' tung. ⁶ Ji yajpaady canaagnax huinma'n nej jëbi ndunim Dios ytung. Per tügpajc Dios huidibi xymooyim nidüg nidüg je nhuinma'n nej huaad ndunim Dios ytung. ⁷ Dios yajniügeixigyp ma nidüg nidüg mibijcpidijc je ti'y'ajt co ajcxy müidity yi' yjihui'n ymic'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'n. Jadu'n Dios ytuñ müid tüg'öciy ymibijcpidijc y'oy'ajtin ycixpi. ⁸ Dios müid yjihui'n ymic'ajt ymooyb nijëjity mibijcpidijc ayuc huinma'n nej jëbi ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc. E nañ jadu'n Dios müid yjihui'n ymic'ajt möy nijëjity mibijcpidijc ixpjcjin ma yi' yti'y'ajt, per tügpajc je Espiritu Santo huidibi mic'ajt yejcp. ⁹ E nañ jadu'n Dios müid yjihui'n ymic'ajt möy nijëjity jäy mibijcin, per tügpajc je Espiritu Santo huidibi mic'ajt yejcp. E nañ jadu'n jacnaagity möy mic'ajt jaydëbi yajtzögy pa'mjäy. ¹⁰ E nañ jadu'n Dios müid yjihui'n ymic'ajt ymooyb nijëjity mibijcpidijc mic'ajt, jaydëbi mihuinma'n ytungixy milagro tungixy. E jac nijëjity ymooyb mic'ajt, jaydëbi najtzcapxiygixy Dios yty'ajt. E jac nijëjity Dios ymooyb ixpjcjin etz huijy'ajtin, jaydëbi iixcaypcixy je espiritu huidibi ca' ti'y'ajt müidity, etz nañ jadu'n iixcaypcixy je espiritu huidibi ti'y'ajt müidip. E jac nijëjity Dios ymooyb je mic'ajt, jaydëbi capxcixy huingbi ayuc, etz nañ jadu'n jac nijëjity ymooyb je ixpjcjin jaydëbi yajniügeixy je huingbi ayuc. ¹¹ Per tügpajc je Espiritu Santo huidibi ymooyb nije' nije' mibijcpidijc mic'ajt etz huinma'n. Ymooyb nidüg nidüg nej yi' tzocy.

Nidüg'öciy ajt nyajpaatim ma Cristo

¹² Cristo jadu'n yi' nej tüg ninix, je ninix ymüid canaag nax huidibi yu'cxp. Oy canaag jamüidity huidibi yu'cxp, per tügpajc ñinix'aty. ¹³ Co nidüg nidüg iich ajt nni'bejtim, chi iich ajt nyajpaatim nej tügpicy jäy. Com Dios yjihui'n ymic'ajt tügpajc yajpaady ma nidüg'öciy iich ajt njot nhuinma'n, ca' ñejity pen judiojäy ajt, o pen ca' ajt njudiojäyity; pen jäy xytumbi'ajtim o pen ndunim ngi'mdung; hue' n'ijtim nej tügpicy jäy. Dios xy'adigiyim xyjottigiyim yi' yjihui'n ymic'ajt nidüg'öciy iich ajt, paady ycixpi tü'ciy nyajpaatim, com tü'ciy nmi'ijtim Dios yjihui'n ymic'ajt.

¹⁴ Tügpi jäy ñinícx müd canaagnax huidibi yu'cxp, huidibi midoob, huidibi ijxp. ¹⁵ Co ixypiy je teczy jadu'n ymina'ñ: "Ca'p ñich ngjity, paady ca' nyajpaadyich ma je ninícx." ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninícxin? ¹⁶ O co ixypiy je tádzac ymina'ñ: "Ca'p nñuiniity, paady ca' nyajpaadyich ma je ninícx." ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninícxin? ¹⁷ Co ixypiy tüg'óciy je jäy ñinícx y'oc-huin'aty, ¿ma ixypiy müdity huidi midooyb? O co ixypiy tüg'óciy je jäy ñinícx ytádzac'aty, ¿ma ixypiy müdity huidibi jébi müd tijaty xuugyiy? ¹⁸ Dios ti pidaci jäy ytecy yhuin y'ahuac etz jac tijaty ma tügpi ninícx jadu'n nej yi' tzojcy. ¹⁹ Pen huiindi'ajty ixypiy ninícx'ajtp, ¿ti ninícx ixypiy jada? ²⁰ Dios ti möy nidüg nidüg jäy yci' ytecy, yhuin y'ahuac, yjijpput etz ytádzac, per tügpajc ñinícx'aty.

²¹ Ca' huaad je huin ixypiy nimäy je ci': "Ca' ñich müich nyajmayjaty." Nañ jadu'n ca' huaad ixypiy je cohuajc nimay je teczy: "Ca' ñich müich nyajmayjaty." ²² Tügpi ninícx copicy ca'pxy tijaty müd. Huidijaty je ninícx ymüid oy yjaquëxígy nej jihuüy ca' y'oy'ojadajtnity, per copicy yi'. ²³ Jadu'n ñich ajt njäy'ajtm. Muum ma ajt nninícx ca' oy n'ijxim, paady nayxoJimmy, jigix jac'oy quëxígy. Nañ jadu'n muum ma ajt nninícx huidi y'oymidzo'yduni, paady nyüdzim müd huit, jaydébi oy quëxígy. ²⁴ Muum ma ajt nninícx oy n'ijxim paady ca' nyüdzim müd huit. Jadu'n Dios yaj'oyiyy ajt nninícx, jigix ma ca' oy y'ijxity, nxoJimmy müd huit, jigix jébi oy quëxígy. ²⁵ Jadu'n Dios yajcojy yaj'oyiyy ajt nninícx tú'ciy, jigix ca' ydi ñaychiptünigixy nije' nije' huidibi yücx ma ajt nninícx. Tüg'óciy huidibi müid'ajtm ma ajt nninícx naybubéjtiJimmy miñ xyipy. ²⁶ Pen pijc muum ma je ninícx, tüg'óciy je ninícx jihuüy je pijcin. Pen muum ma ajt nninícx ooy capxpaady y'ity, chi tüg'óciy je ninícx jotcuje ñayjihuiyiy.

²⁷ Müich ajcxy nidüg'óciy Cristo xyñinícx'ajtcixyp, e nidüg nidüg müich ajcxy myajpatcixy ma Cristo ñinícx. Jadu'n nidüg nidüg ñich ajt nipaady nej huidi yücxp ma tüg ninícx. ²⁸ Dios yajñibicjy nije' nije' mibijcpidijc, jigix ajcxy yajñicxp nidüg nidüg yi' ytung. Tim jayijp yajñibicjy je apóstol ajcxy huidibi je mjtung yajñicxp. E mimetz Dios yajñibicjy nijéjty mibijcpidijc huidibi najtzcaxiyyb yi' y'ayuc, je midugígy Dios yajñibicjy nije' nije' je mibijcpidijc huidibi yaj'ixpijcp yi' ytiy'ajt. Dios yajñibicjy mibijcpidijc nijéjty huidibi mij huinma'ñ tumb. E Dios yajñibicjy mibijcpidijc nijéjty huidibi yajtzooc pa'mjäy. E Dios yhuin'ijx huidibi pubejtp ymígügtijc. E Dios yhuin'ijx je mibijcpidijc huidibi ane'mip je ymígügtijc. E Dios yhuin'ijx je mibijcpidijc huidibi jadip nej capxip huingbi ayuc. ²⁹ Ca' nan nidüg'óciy mibijcpidijc huidibi Dios huin'ijxyp y'apóstol'ajtcixy. Nañ ni ca' nan nidüg'óciy ajcxy najtzcaxiyygixy Dios y'ayuc. E nañ ni ca' nidüg'óciy yi' ajcxy mjhuinma'ñyungixy. ³⁰ Ca' nan nidüg'óciy mibijcpidijc huidibi Dios huin'ijxip ymüid ajcxy mic'ajt cötuje yajtzögipy pa'mjäy. Nañ jadu'n ni ca' ajcxy nidüg'óciy jajtciy nej yajñigüéjciXipy huingbi ayuc. ³¹ Pijctzoogix cixyot huinjot ma Dios je mic'ajt etz je huinma'ñ oybi. ñich müich ajcxy nyajñixihuipy tüg nñ'aa jac'oybi.

13

Je tzojcin je oyjäy'ajtin

¹ Co ixypiy ngapxyich tüg'óciy jäy ajcxy y'ayuc, etz nañ jadu'n ngapxyich ángeles ajcxy y'ayuc, e ca' ndzocyich ca' njihuüyich nmígügtijcich, jadu'n yhuimbizimy ñich n'ayuc jadu'n nej tüg tambor o tüg platillo huidibi nigoob ooy ñe'my. ² E co ixypiy najtzcaxiyyich Dios y'ayuc, etz co ixypiy njatyich tüg'óciy ixpijcin huidibi pinjaty nejhuiy etz huidibi pinjaty ca' nejhuiy, etz co ixypiy nmijpidägých Dios ymic'ajt, ixti jébi nyajpidigých tüg cop, pen ca' ndzocyich njihuüyich nmígügtijcich, ca' ñich ti ndzoohuity. ³ E co ixypiy nmoydayich ayoobitijc tüg'óciy tijaty nmüidich, e nañ co ixypiy ngíyeycyich nninícx ma jäy ajcxy co huen nöctigoydäy, e ca' ndzocyich njihuüyich nmígügtijcich, ni ti oybi ca' nbada'ñich.

⁴ Yi jäy ajcxy huidibi ooy tzoey ooy jihuüy ymígügtijc, hue' ajcxy ooy mecxtujcin müdity, nañ ooy ajcxy yung naxy yjot yhuinma'ñ. Nañ ca' ajcxy ymígügtijc ti yajcohuindoyii, e nañ ca' ajcxy ñaygómayii ci'm. ⁵ Yi mibijcpidijc huidibi ajcxy tzojcp jihuiyyb ymígügtijc, ca' ajcxy oyñiye ycapxcixy, ca' ajcxy yci'm tzojcin adzip tungixy, nañ ni ca' ajcxy yhuindzipity, nañ ni ca' ajcxy ymígügtijc mijotma'ncixy. ⁶ Yi mibijcpidijc huidibi ajcxy tzojcp jihuiyyb ymígügtijc ca' ajcxy yjotcuicity co pinjaty ytundigooy. Jotcuje ajcxy co pinjaty tudägy yjäy'ajtcixip. ⁷ Co naychojcin nayjihuiyim, huin'it yajtunim mecxtujcin, huin'it nmibijctayim huidijaty tiy'ajtip, huin'it nmibijctayim co tüg'óciy tijaty oy yhuimbizimipy, huin'it nmecxtujctayim tüg'óciy tzaachypi ayo'n.

⁸ Yi naychojcin nayjihuiyín ca' yi' ycixipy ytigoyipy ni mina. Minip je xii tiempo ma ca' y'ocyaj'ijxnipy y'ocajmidoonipy Dios ycapxy y'ayuc huidi jäy ajcxy ñajtzcaxiyygixyp, nañ ni ycajajmidoohuipy pin huingbi ayuc capxp, ni ycajajtzocy anajty ti diy'ajt. ⁹ Com ca' yca'pxity je ixpijcin huidibi ñich ajt nmüid'ajtm. Nañ jadu'n ca' yca'pxity je Dios y'ayuc huidibi ñich ajt nñajtzcaxiym.

¹⁰⁻¹¹ Per co anajty nmüid'ajtm ca'pxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi ycixipy ytigoyipy je ayuc huidibi nmüid'ajtm cham huidibi ca' yca'pxity. Co nmutz'ajtyich nbi'c'anäg'ajtyich, jadu'n anajty ngapxyich nmiydägyich n'iyi'yich nejtyin pi'c'anäcin. Per co oy nmij'anäc'iyi'ich, chi n'ixmajtznich je pi'c'anäg'atypi huinma'ñ. ¹² Nañ tim jadu'n nyajnajxim jadachambi xii tiempo ca' n'ixpjictaayim, ca' nhuinjihuیداایم Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n nipaady nej jihuiy nay'a'ixnajxim ma tüg ixx, huidibi ti chijxni ti yjibiciyñi. Co anajty Jesús yhuimbity jadüg'oc, huin'it huädz nhuinjihuیداایم Dios y'ayuc ytiy'ajt, com naybadaanim müid Jesús ahuin ajijp. Jadachambi magama nhuinjihuیداایم. Per co nnaybadiyibich müid Jesús, huin'it nhuinjihuیداایمch nej Dios y'ixpijcin müidity, tim jadu'n nej Dios nehuiydäy nej iich n'ixpijcin nmüidity. ¹³ Nmibigaanim Cristo huinixii huinitempo, ca' n'ixmadzaanim nmibijcin ni mina. Nañ njip'ixim co oybi nbadaanim ma Dios huinixii huinitempo. Nañ jadu'n ndzojcm njihuیداایم migügtijc huinixii huinitempo. Hue' jac nigü copicyip co naychojcm nayjihuiyım ca'ydi jac ti.

14

Co huingbi ayuc yajcapxy

¹ Naychöjcgixy nayjihuiyigixy miñ xyipy. Mijottigooygixy nej mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt canaagnax. Yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi jac'oybi, yi' je' yejcy mic'ajt jaydëbi mnajtzcapxyigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ² Yi jäy ajcxy huidibi Dios ymic'ajt müid jaydëbi capxy huing ayuc, hue' ajcxy ymigapxyp Dios, e ca' nan jäy, com yi jäy ajcxy ca' huinjihuیداایمgixy je' ajcxy y'ayuc huidibi capxp. Je Espiritu Santo yejcp je ayuc ma je huidibi capxp. Jadu'n nipaady nej jihuiy ameech je' ycapxy. ³ Pinjaty najtzcapxyib Dios ytiy'ajt, yi' ycapxhuäcxyp Dios y'ayuc ma yi jäy ajcxy, jaydëbi yujcpedipy ajcxy y'ixpijcin ma Dios y'ayuc, nañ jadu'n jaydëbi ajcxy yjotmicpigipy etz yjotcugiyigixipy. ⁴ Pinjaty capxp huing ayuc, hue' c'i'm naybubedyi. Pinjaty najtzcapxyib Dios y'ayuc ma yci'm ayuc, hue' ypubejtyp tüg'öciy yi mibijcpidijc.

⁵ Huaad co ixipy nidüg'öciy müich ajcxy mgapxcixy huingbi ayuc. Per jac nigü oy co müich ajcxy mnajtzcapxyigixy Dios ytiy'ajt, ca'ydi co mgapxcixy huingbi ayuc. Pinjaty huidibi najtzcapxyib Dios y'ayuc, jac nigü oy tuñ, ca'ydi jac pinjaty huidibi capxy huingbi ayuc, pen ca' pinjaty capxticxipy je huingbi y'ayuc, jigix je mibijcpidijc jotcujc'ajtin pätcixip. ⁶ Migügtijc ajcxy, co ixipy nnicxyich ma müich ajcxy, e ngapxyich ixipy huingbi ayuc, çti oybi müich ajcxy mbadamyb ma iich? Pen ca' anajty ti pubejtin nduñich ma müich ajcxy, pen ca' nyajnejhuیداایمgixy Dios ytiy'ajt jemybi, pen ca' nyaj'ixpijcgixy Dios ytiy'ajt o pen ca' mnajtzcapxyich Dios y'ayuc, o pen ca' nyecyich ixpijcin.

⁷ Tzoc opidaacim tüg ixxpejt ma je xüxy, jadu'n nej je flauti o je arpa. Pen ca' nmido'mbijcm je nota je tono nidüg nidüg, ca' nmido'mbijcm ti pieza ti xüxy yajxuxp o yajcoob. ⁸ Nañ jadu'n co soldados ajcxy chiptunaangixy, pen je trompeta ca' huädz yxüxy, ca' ni tüg soldado ñayñi'ixihua'ñyii ma je tzip ytuna'ñyii yjada'ñyii. ⁹ Nañ tim jadu'n müid müich ajcxy, pen mgapxcixyp huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuیداایم, çnej yajnejhuیداایم ty ti müich anajty mgapxyp? Jadu'n je' anajty yhuimbizimni nej nigoo mdim'ixmiydaaccixy. ¹⁰ Janch co ji yajpaady canaagnax ayuc ya naaxhuiñ ac tigachjaty. Etz janch co nidüg nidüg jäy ayuc müidity e c'i'm je' ajcxy huinjihuیداایمgixy. ¹¹ Per pen ca' nhuinjihuیداایمch je ayuc huidibi jäy xyajmigapxich jadu'n iich yi' nyajnaxyich nej agatz. O pen ca', yi' xyajnajpxich nej agatz. ¹² Paady müich ajcxy co ooy mmijot'ajtcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt canaagnax, yajtungix je mic'ajt huidibi pubedam yi mibijcpidijc, jigix yujcpedipy ajcxy ymibijcin etz y'ixpijcin ma Dios y'ayuc.

¹³ Paady pinjaty jajt nej capxp huingbi ayuc, copicy co Dios mibijctzohuipy co mic'ajt ymöhüib, jaydëbi yajñiguejy je ayuc huidibi ycapxamyb. ¹⁴ Pen nmibijctzooybich Dios müid huingbi ayuc, nmibijctzooybich müid iich n'espíritu, per iich nhuinma'ñ ca' ti jäygidaacin paady. ¹⁵ Çti huaad ndunipyich? Pues copicy nmibijctzooyich n'ojadatych Dios müid iich njihu'ñich, e nañ jadu'n nmibijctzooyich müid iich nhuinma'ñich. N'ibadaamyich ngapxpadaamyich Dios müid iich njihu'ñich etz müid iich nhuinma'ñich. ¹⁶ Com pen müich mhuin'igixyp mhuingapxtaaccixyp Dios müid yi mjihu'ñ, je migüg huidibi amidoo'ijtp ca' je' huinjihuیداایم je huing ayuc huidibi mgapxyp, e ca' jëbi ymina'nip "jadu'n jada, Amén." Com ca' yi' huinjihuیداایم ty yi' mgapxyp. ¹⁷ Ca' yjeyity co oyjaty ayuc ti myajtuñ co ti myajnaxy Dioscojuyip ma Dios, per yi' mmigüg huidibi ca' huinjihuیداایم müich m'ayuc ca' yi' ti jäygidaacin paady. ¹⁸ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co nigü njatyich nej ngäpxibych huingbi ayuc, ca'ydi müich ajcxy nidüg'öciy. ¹⁹ Per co nyajpaadyich ma je mibijcpidijc ti ñayyömyüjcgixy, jac'oy co ngapxyich migoox ayuc huidibi mibijcpidijc yhuinjihuیداایمgixyp, ca'ydi co ngäpxibich majc mil huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuیداایم.

²⁰ Migügtijc ajcxy, ca' ajcxy mmüid'adipy mhuinma'n, jadu'n nej pi'ctijc yhuinma'n müidity. Ma yi jibicpi huinma'n ymiñ naybidägi jadu'n nej ma'xungdjic huidibi ca' ti jibic huinma'n huinjihuüygixy. Müid'adip müich ajcxy oyjot oyhuinma'n jadu'n nej mij'anäctijc huidibi yhuinma'n ti ymejtzn ti yca'pxni. ²¹ Jaybety y'ity ma Dios ycötujcin necy ma Dios jadu'n ymina'n: "Nmigapxaamybich je may Israel jäy müid huingbi ayuc, e huingbi jäy najtzcapxihuamb üch n'ayuc ma yi' ajcxy, per ni jadu'n ajcxy xycatuna'ñich cuendi." Jadu'n je Huindzin Dios ymina'n. ²² Paady je' je Dios ymic'ajt huidibi yajcapxp huingbi ayuc, yejcp Dios ymic'ajt ijppejt ma yi jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Dios. Per je Dios ymic'ajt huidibi jäy ymiid co najtzcapxixy Dios ytiy'ajt, yejcp ijppejt ma yi mibijcpidijc, ca' yecy ijppejt ma yi' ajcxy huidibi ca' ymibijccixy. ²³ Ca' yjecyity jadu'n yjadip, co anajty ti ñayyöümüjcgixy je mibijcpidijc, e nidüg'öciy anajty ajcxy ytiy'ajcixy capxpi müid huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuüy, chi ytiy'ajcixy ma ajcxy ñayyöümügyii nijëjity huidibi ca' ymibijccixy. ¿Ca' yi' ajcxy ymináangixyipy co je mibijcpidijc anajty ajcxy ti y'ahuimbijtcixy loci? ²⁴ Pen nidüg'öciy je mibijcpidijc ma je nayyöümüjctac najtzcapxixygyx Dios ytiy'ajt müid yci'm ayuc, e co ytiy'ajcixy pinjaty huidibi ca' ymibicy, e co yi' midohuipy Dios y'ayuc yjihuihuamby ypocy. E ci'm huinmayip nej anajty ti ytundigooy müid Dios co midohuipy co nidüg'öciy mibijcpidijc anajty najtzcapxixygyx Dios y'ayuc. ²⁵ E Dios y'ayuc yajnejhuühüib nej anajty ameech ti ytundigooy jotjoty huinma'ñyoty. E chi jada' ycojxtinay'ihuühüipy, e ojadadipy Dios, e nañ jadu'n ymina'nip co janch Dios müich ajcxy xymüid'ijtp.

Tungixy tüg'öciy müid tudägy'ajt etz yajxon

²⁶ Migügtijc ajcxy, ¿ti huaad mdüingixipy? Co mnayyöümüjcgixyipy, nijëjity müich ajcxy mhuin'ixipy tüg salmo, tüg ayuc huidibi yaj'ixpigamby, tüg tiy'ajt huidibi Dios ti xyajnejhuühüygixy, etz capxip huingbi ayuc, etz capxticixy nej yhuimbidzimyb je huingbi ayuc. Tüg'öciy jadu'n tungix, jaydëbi ajcxy jäygidägyipy etz yujcpedipy ajcxy ymibijcin huidibi ti ñayyöümüjcgixy. ²⁷ Pinjaty capxamb ma je naymujctac müid huingbi ayuc, huen capxy metz o tugüg jäy je'yi, e huenidüg padüg huen capxcixy, ca' y'animaity. E pinjaty capxticxamb je' je' yajnguejip nej yhuimbidzimyb je ayuc tiibi capxcixy. ²⁸ Pen ca' yajpaady ma je nayyöümüjctac tüg jäy huidibi capxticxip je huingbi ayuc, jac'oy co ca' ni ti yajcapxipy müid huingbi ayuc, jac'oy co migapxip Dios jotjoty huinma'ñyoty, e ca' capxip mayjäyoty. ²⁹ Nañ jadu'n mayjäyoty jëbi metz o tugüg jäy najtzcapxihuip Dios ytiy'ajt, e yi' jacjadyii mibijcpidijc huidibi amido'ijtp, jëbi ajcxy huinmay pen janch Dios je' ytiy'ajt huidibi ajcxy ti najtzcapxixy, o pen ca' je' Dios tiy'ajt'adyii. ³⁰ Pen jim mayjäyoty jadüg jäy Dios yajnejhuühüiyi nej ycapxip, nej tiy'ajt najtzcapxihuipy, huen je jäy y'amonipy huidibi anajty jayjip ti ytiy'ajt najtzcapxixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ³¹ Jëbi müich ajcxy nidüg'öciy mnajtzcapxixygyx Dios ytiy'ajt huenidüg padüg, jaydëbi tüg'öciy je mibijcpidijc ixpjccixy Dios ytiy'ajt, e nañ jadu'n jëbi nidüg'öciy yjotmicipjccixy. ³² Copicy co yi' ajcxy huidibi najtzcapxixy Dios ytiy'ajt, huen ajcxy nay'ané'migix ci'm, e huen capxcixy mina y'ahuaatzcixy. ³³ Dios ca' xyajmidzocim nicx nhuinma'ñyidigooyim, Dios chojcp co servicio ndunim agujc jotucj.

³⁴ Jadu'n nidüg'öciy mibijcpidijc ma canaag capj yminaangixy co ca' huaad töxyjäydijc ycapxcixy serviciojoty, com Dios ti capx'aducy co ajcxy ca' ycapxipy serviciojoty. Copicy co je yëydijc ajcxy ane'mip je servicio, e ca' töxyjäydijc ajcxy huaad ane'ngixy je servicio, com jadu'n Dios ycötujcin ymina'n. ³⁵ Pen ñejhuühüamby ajcxy töxyjäydijc ti ayuc ti tiy'ajt, jëbi ajcxy ñiyëydijc amidoogixy co anajty ajcxy yhuimbijtcixni ma ytiy, com tzo'ydu'n yejcp töxyjäydijc ajcxy co ycapxcixy serviciojoty.

³⁶ Müich ajcxy hue' mdzachnaybidäacigixy nej jihuüy müich ajcxy jayjip tim nejhuühüygixy Dios y'ayuc, ca'ydí jac pin. Müich ajcxy mnaybidäacigixy jadu'n nej jihuüy jimyi jadu'n yajcapxhuäcxy Dios y'ayuc, ca' yjacmaajity. ³⁷ Pen jim pinjaty ma müich ajcxy huidibi naybidaacip nejjuühüy Dios ti ymöyüi mic'ajt nej jëbi najtzcapxihuipy Dios ytiy'ajt, o ti yhuinma'ñymöyüi je Espiritu Santo tijaty tiy'ajt, hue' copicy nañ jadu'n yñejhuühüipy co je ayuc huidibi müich müich ajcxy nyajnijayiyb, Dios jada y'ane'min ycötujcin. ³⁸ Pinjaty jim ma müich ajcxy huidibi ca' mijpidäga'n etz ni ca' cöbiga'n je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ti xyaj'ane'myich, Dios ca' cöbiga'n yjadu'mbi jäy.

³⁹ Com müich jada ayuc nyaj'ixpijcpich, paady cham nimaaybich nmigügtijcich, co huen najtzogixygyx nej mnajtzcapxixygyx Dios ytiy'ajt, e nañ jadu'n ca' mgapx'adüjccixyipy yi' ajcxy huidibi capxamb huingbi ayuc. ⁴⁰ Hue' janchtiy tüg'öciy tungixy yajxon, etz müid tudägy'ajt, ca' oyñinej mdüingixipy.

15

Co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy

¹ Jadügnax, migügtijc ajcxy, ndzojcpich co müich ajcxy mjäyméjtcixipy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti ngapxhuäcxyich ma müich ajcxy. Je' je' je ayuc tiy'ajt huidibi müich

ajcxy ti mgöbijccixy etz huidi ajcxy tudägy mibijccixyp. ² Jëbi ajcxy m'alma ñudzögipy, pen mguydumyb ajcxy ñich n'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich, e pen ca' anajty ti mmibijccixy.

³ Ti ngapxnaxiyich ma miich ajcxy je ayuc huidibi Dios jayjip ti xymöyich, etz ti nyajnamaaygixy huidibi jaccopicyp co Cristo y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi, jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'n huidibi jaybety ijtp ma yi' ñecy. ⁴ Chi ajcxy yajnaxtigüy Jesús, e codugüg xii yi' yjugypijcy jadüg'oc jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'n huidibi jaybety ijtp. ⁵ E co je Cristo yjugypijcy, chi ñayguëxici jayjip ma Pedro, e jac'axam ñayguëxici ma yi' jacjadyii ni majmetzpi apóstol ajcxy. ⁶ Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co je Cristo oy ñayguëxigüy nañ jadu'n ma nigox nimigo'pxnaxy mibijcpidijc tügpi tiempo. E may yijadu'mbi mibijcpidijc jacjagy'ajtni chambaad, etz naagity ajcxy ti y'o'ccixni. ⁷ Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co Cristo ñayguëxici ma Jacobo, etz nañ jadu'n ma nidüg'óciy yi' y'apóstol ajcxy.

⁸ Jac tim axam ñayguëxici je Cristo nañ jadu'n ma ñich. Jacjayijp Jesús huin'ixy yi' jacjadyii apóstol ajcxy, etz jac'axam ñich xyhuin'ixyich. Jadu'n ñich nipaady nej tüg jáy huidibi ooy ti ñinajxni je tiempo co ti yma'xung'aty. ⁹ Jaccapxaady yi' jacjadyii Jesús y'apóstol ajcxy ca' ydi ñich. Nañ jadu'n ni ca' ñich xypaady co jáy ajcxy xytijibich Jesús y'apóstol, müid co ooy ti n'ixhuidityich ti nbahuidityich Dios yjáy ajcxy. ¹⁰ ñich nje'ajtpich nej nje'atyich müid co Dios may'ajt müid ñich tuñ. Je mijmay'ajt je mij'oy'ajt huidibi Dios ti tuñ müid ñich, ca' ñaadig'aty, ti y'oybidzimyb. Nigi mictägy ti nduñich ma Dios ytung, ca' ydi jacpinjaty. Ca' nan co ñich ndzachmadägyich ma Dios ytung. Hue' Dios oy xymiid'ityich, etz ooy may'ajt tuñ müid ñich. ¹¹ Paady pen ti miich ajcxy mbaady Dios ytiy'ajt ma ñich, o ma yi' jacjadyii apóstol ajcxy, ca' ñejity. Je' je' je' Cristo y'ayuc huidibi ñich ajcxy ngapxhuäcxypich, e nañ Cristo yi' y'ayuc tübi mmibijccixy.

Co öcypi ajcxy yjugypigipy ajcxy jadüg'oc

¹² Per pen ñich ajcxy ayuc ngapxhuäcxypich co je Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, çna'amy co nijëjity miich ajcxy minaangixy co yi' jáy ajcxy tübi y'o'ccixy ca' ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc? ¹³ Pues pen janch ca' yjugypigaangixy tübi y'o'cy, nañ jadu'n ni Cristo ca' ycajyugypijcy jadüg'oc. ¹⁴ Co ixypy yjanchity co Cristo ca' yjugypijcy, nañ tim jadu'n je ayuc huidibi ngapxhuäcxypich ca' ti mic'ajt ixypy müidity. E nañ jadu'n miich ajcxy mmibijcin ca' ixypy choabaady. ¹⁵ Pen tiy'ajt ixypy co je öcpi ca' yjugypigaangixy, huin'it je Dios y'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich ixypy yhuimbizimyb anii. Com ngapxhuäcxypich co Dios yajyugypijcy Cristo co y'o'cy, paady pen tiy'ajt ixypy co pinjaty tübi y'o'ccixy ca' yjugypijcy. Nañ jadu'n ixypy ca' ytiy'ajty co Dios yjugypijcy Cristo. ¹⁶ Pen je öcpidijc ajcxy ca' juygypijccixy etz ca' ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc, nañ jadu'n ni je Cristo ca' ycajyugypijcy jadüg'oc co y'o'cy. ¹⁷ Co je Cristo ca' ycajyugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, chi miich ajcxy mmibijcin ixypy ca' choabaady. E ca' miich ixypy ajcxy Dios mbocy xyhuinmecxii. ¹⁸ E pen janch tiy'ajt ixypy co je Cristo ca' ycajyugypijcy, huin'it je mibijcpidijc tübi y'o'ccixy tigoyaangixy y'alma. ¹⁹ Pen janch tiy'ajt ixypy co nmibijcin Cristo jëyi ma jadachambi tzinaayin ya naaxhuin', ca' jac ni ti ixypy nijjp'ijxim co n'o'cim. Jadu'n ñich ajt nipaady nej locijáy, e jáy ajcxy nigi xyñixiicim xyajxiicim, ca' ydi jac ni pin.

²⁰ Per janch co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, je Cristo yi' je' je' jayjip jáy huidibi jugypijc jadüg'oc. Co je Cristo yjugypijcy, chi ñucxy jadüg'oc ma Dios yajpaady, e nañ jadu'n müid yi' ycixpi mayjáy yjugypiga'ñ ajcxy co anajty ti y'öccixy, e yñicxaangixy ma Dios yajpaady. ²¹ Com müid tüg jáy, je Adán, chondacy yi' o'cin ya naaxhuin'. Nañ tim jadu'n müid tüg jáy, je Cristo, chondacy je jugypijcin co jáy y'o'ccixy. ²² Müid jada ycixpi co Adán ytundigoooy oga'n, paady nidüg'óciy jáy patcixy yi' o'cin. Müid jada ycixpi co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, paady nidüg'óciy jáy ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc co anajty ti y'öccixy. ²³ Nidüg nidüg jáy yjugypiga'ñ jadüg'oc jadu'n nej anajty ñigueegiyii. Cristo ti yjayjip'aty co yjugypijcy. Tüg'óciy yi' jacjadyii jáy ajcxy huidibi mijnicxpejtcixp Cristo, yi' ajcxy jugypigamb jadüg'oc co anajty Cristo yhuimbity ya naaxhuin'. ²⁴ Co anajty je Cristo yhuimbity ya naaxhuin', chi ycixipy ytigoyipy je naaxhuin'iybi. Cristo yajtigoyamyb tüg'óciy naaxhuin'iyjáy y'ane'min, tüg'óciy naaxhuin'iyjáy y'öcötujcin, etz tüg'óciy naaxhuin'iyjáy ymic'ajt. Jesucristo ypijctähuaanip tüg'óciy naaxhuin'iyjáy ajcxy y'ane'min, e pidactähuiy ma Dios y'ane'min, e Dios Teedy je' j'ajttähuiib. ²⁵ E tim copicy co je Cristo y'ane'mdähuaamyb tüg'óciy, ixti cooni Dios anajty ti mimadactäy tüg'óciy Cristo ymidzip, e ti pidactäy anajty ma Cristo y'ane'min. ²⁶ Jesús yajcixamyb yajtigoyamyb jac'axam je o'cin, ca' ni pin yjac'öcnipy. ²⁷ Com Dios ymimadactähuiy tüg'óciy je Cristo ymidzip, e pidactähuiy ma je Cristo y'ane'min. Per co Dios y'ayuc huidibi jaybety ijtp ymina'n co je Cristo ti mimadactäy tüg'óciy, ca' nan hue' je' yajhuinjihuüy co Cristo ti mimadägy Dios. Com Dios yi' je' huidibi ti mimadactäy, e ti pidactäy ma Cristo y'ane'min. ²⁸ Co anajty Dios mimadactay tüg'óciy pinjaty etz tijaty huidibi mic'ajt müid, e co anajty pidactay ma je Cristo y'ane'min, chi je Dios y'ung ypidactähuiy yi' y'ane'min ma Dios Teedy, etz ane'my yhuima'ñ ma Dios Teedy, je

huidibi anajty ti mimadactay. Jadu'n Jesucristo tuna'n, jigix jëbi Dios müd'ajttäy tüg'óciy mic'ajt etz ane'm'ajt.

²⁹ Pen ca' yjadu'nity, ¿na'amy co mdzachnñbejtcixy co öcpi tzachcodinaaygixy? Co ixypiy ca' pin yjugypiga'n jadüg'oc co anajty ti y'o'cy, ¿na'amy co jäy ñiibejtcixy müd öcpi ycixpi?

³⁰ ¿E ti ycixpi co ñich ajcxy nyajpatcixy ayo'nduum jabom jabom? ³¹ Migügtijc ajcxy, janch janch ñich miich ajcxy nimaaygixy co ooy njäygidägých miich ajcxy. Müd co nmibijccixy je nHuindzin Jesucristo, paady ycixpi ñich miich ajcxy nimaaygixy co jabom jabom nyajpaadyich öcjijp'am. ³² Minaambich jadu'n co ooy nhuindinäy njijptinäyich nmidzip ya Efeso. Tim jadu'n nipaady nej jibic iyujc ahua'n iyujc nhuindinäy njijptinäyich. Pen ca' yjanchity co yi öcpi ajcxy yjugypigipy jadüg'oc, naadigi'ajtp ixypiy co ñich ayo'n jabom jabom nhuindinäy njijptinäyich. Nig oy co ixypiy nyajtüyöyim jadu'n nej ayuc y'ityin: "Tzoc caayim uucim, agujc'ajtim jotcujc'ajtim, com jabom huixtic njugy'ajtin ycixaanim müd yi o'cin."

³³ Ca' mnayyéjicgixy co pinjaty xyhuin'ingixipy. Jadu'n yjadipy nej y'ayuc y'ityin: "Yi migügtijc ajcxy huidibi jibicjot jibic-huinma'n müd, yajtigooyb ajcxy je oyjot oyhuinma'n." ³⁴ Ixmajtzicx jibicjot jibic-huinma'n etz tzinaaygix tudägy ca' mbocytungixy. Nijëjity müich ajcxy ca' mnejhuüygixy Dios ytiy'ajt. Jadu'n nmina'ñich, jigix ajcxy mdzo'ydu'n mjihuüygixipy.

Nej ajcxy yi ögypiy yjugypigipy ajcxy jadüg'oc

³⁵ Ycadimjecyity co nijëjity müich ajcxy xy'amidohuüpyich: "¿Ma mic'ajt pätcixipy je o'cpi ajcxy co jëbi yjugypijccixy jadüg'oc? ¿Huidibi ninicx ajcxy ymi'idamyb?" ³⁶ Ca' müich ajcxy ti mhuinjihuüygixy. Ca' mnejhuüygixy co je moc tim huidibi mniicpixyp ca' ymuxe'n ixti cooni anajty jayijp ti ypüch. ³⁷ Ca' müich ajcxy mniicpixy je mocquipy. Hue' müich ajcxy mniicpixyp je tümoco o jacjadyii huingbi tim. ³⁸ E co je tim ymuxy, chi Dios möy je ñinicx, tim jadu'n nej Dios jayijp ti huinmay ti tzocy. E Dios nije' nije' je tim möy je ñinicx tigachjaty. ³⁹ Canaagnax ninicx yajpaady ya naaxhuin, ca' ajcxy ytügnaxity. Tigach yi jäy ajcxy müdity ñinicx, tigachjaty iyujc ajcxy müdity ñinicx, nañ tigachjaty joon ajcxy müdity ñinicx, e nañ jadu'n tigachjaty acx ajcxy müdity ñinicx. ⁴⁰ Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy tigachjaty müdity ñinicx, nañ jadu'n huidibi ajcxy tzinaayb naaxhuin tigachjaty müdity ñinicx. Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy ñinicx müd tigachjaty y'oy'ajtin, ca' ydi jadu'n nej yi naaxhuin tzinaayb ajcxy y'oy'ajtin. ⁴¹ Yi xii ytücxin yjajin ca' ñaybadyii müd po' ytücxin yjajin, nañ tim jadu'n je po' ytücxin yjajin ca' ñaybadyii müd madza' ytücxin yjajin. Etz nije' nije' madza' müdity ytücxin ca' ñaybadyii müd jacjadyii madza' ytücxin yjajin. ⁴² Nañ tim jadu'n yjada'n müd yi jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy co ajcxy yjugypijccixy jadüg'oc. Jäy ajcxy yajnaxtigiy je öcpi naaxnicx huidibi yhuindigoopyy, e yjugypigipy jadüg'oc müd tüg ñinicx jemybi huidibi ca' yhuindigoya'n nimina. ⁴³ Je öcpi ñaaxnicx co ñaaxtigiy, ca' ti oy'ajtin müdity, e co yjugypijcni jadüg'oc ymüd y'oy'ajtin. Je öcpi ñaaxnicx co ñaaxtigiy, ca' ti mic'ajt müdity e chi yjugypijcni mic'ajt müd. ⁴⁴ Co je öcpi ñaaxtigiy, hue' yjugypijcni, müd jemybi ninicx ca' p'yaj'ixy. Pen ji yajpaady ninicx huidibi Dios ti yajcojy müd naax, nañ tim jadu'n ji yajpaady ninicx huidibi Dios yajcojpy müd yjihu'n ymic'ajt ca' p'yaj'ixy.

⁴⁵ Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'n: "Je jayijp Adán ymüd anajty jugy'ajtin." Je axambi Adán (je' je' je Cristo) je' tüg espíritu huidibi jugy'ajt yejcp. ⁴⁶ Je huidibi Dios yjihui'n ymic'ajt müd ca' je' yjayijp'ajty, je' jayijp'ajt huidi Dios yajcoj müd naax; jac'axam je' huidibi Dios yjihui'n ymic'ajt müd, je' je' je Cristo. ⁴⁷ Je jayijp jäy huidibi Dios yaj'oyiy, hue' je' yaj'oyiy müd naax (e yajpaady ya naaxhuin). Je mimetzpi jäy huidibi Dios yaj'oyiy, ñich ajt nHuindzin Jesucristo, hue' je' choon tzajpjoty. ⁴⁸ Je jäy ajcxy huidibi tzinaayb ya naaxhuin, yi' ajcxy ñinicx tú'ciy ñaybadyii müd Adán ñinicx huidibi Dios yaj'oyiy müd naax. Yi jäy ajcxy huidibi tzinahuamb tzajpjoty, hue' ajcxy ñinicx tú'ciy ñaybada'nyii müd je Cristo ñinicx huidibi tzinaayb tzajpjoty. ⁴⁹ Jadu'n nej ñich ajt, tügnax nguëxicim müd Adán huidibi Dios yaj'oyiy müd naax. Nañ tim jadu'n tügnax nguëxigaanim müd je Cristo huidibi tzinaayb tzajpjoty.

⁵⁰ Migügtijc ajcxy, hue' nnimähuaangixy co je ninicx huidibi müd yxixy etz yñi'py ca' yi' y'ida'n ma Dios y'ane'my. Je ninicx huidibi cixamb tigoyamb ca' pada'n it lugar ma yi ñinicx ajcxy ity huidibi ca' ycixa'n ytigoya'n. ⁵¹ Tungix cuendi jada ayuc, nyaj'ixpigaamybich müich ajcxy tüg tiy'ajt huidibi ca' pin huinjihuüy. Ca' nan nidüg'óciy ñich ajt n'ögaanim, per nidüg'óciy ñich ajt Dios nninicx xyajtigadzaanim. ⁵² Co anajty Dios yaxjüxy yi' ytrompeta, je huidibi anajty cogixiyñip, chi cixipy je naaxhuin'iybi. Chi Dios xyajtigadzaanim ajt nninicx tim tzocjy, tim tüg jaxigy tüg huinmipxy. Dios yaxjüxamyb yi' ytrompeta, e je jäy tiibi ajcxy y'öccixy jugypigip ajcxy jadüg'oc, e ni ca mina ajcxy y'öccixnipy. E ñich ajt huidibi jacjugy'ajtni Dios ñich ajt xyajtigadzaanim nninicx. ⁵³ Com ñich ajt nninicx huidibi ögam, huidibi huen tigoyamb, copicy ytigadzip, e nmüd'adaanim ninicx huidibi ca'

öga'ñ ca' yhuindigoya'ñ. ⁵⁴ Co anajty ytigajtzim ajt nninixc huudibi cixamb huindigoyamb, nmüid'ajtm anajty jemybi ninixc huudibi ca' ycixa'ñ yhuindigoya'ñ nimina. Co anajty ytigajtzim ajt nninixc huudibi ögam, e nmüid'ajtm jemybi ninixc huudibi ca' y'öga'ñ, huin'it cuydunipy Dios y'ayuc huudibi jaybety ijtp huudibi jadu'n yminamb: "Co anajty ajt nHuindzin Dios mämädägy yi o'cin, huin'it cödigooyñip je o'cin (ca' jacpin y'oc'o'cnip). ⁵⁵ ¿Ma yi o'cin ocjacpada'ñ mic'ajt co tity xy'ocmimadägaanim?" ⁵⁶ Müid co ti ndundigooyim, paady ycixp o'cin nbaatim. Müid co ca' ti ngyundaaayim Dios ycötujcin, paady ycixp o'cin nbaatim. ⁵⁷ Per nyajnajxim Dioscojuyp ma Dios co mijmay'ajt ti tuuñ müid iich ajt ycixpi, e ti nmimadaacim yi o'cin co ajt nHuindzin Jesucristo y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi.

⁵⁸ Paady ycixp, miich ajcxy migügtijc huudibi ooy ndzocy njihuñyich tiydudägy mmibijccix, ca' m'ixtigühuäccixy ma mmibijcin, ca' m'ixmajtcixy yi mmibijcin, ca' ajcxy mjetmetzciiygixy. Tungix jabom jabom ma Dios ytung agujc jotcujc, com mnejhuñyigixyp co ca' ñaadig'aty ajcxy mdung ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

16

Je cuejtin müid je hermano ajcxy ycixpi

¹ Jadu'n nej ymiñ yi meeñ huudibi müich ajcxy myajmujccixyp müid je mibijcpidijc ycixpi huudibi jim Jerusalén. Cuydungix je tiy'ajt huudibi ti nyaj'ané'ngixyich yi mibijcpidijc huudibi canaagpicy yajpatp jim Galicia. ² Naag naag domingo, je jayijpi xii ma je semana y'ixtigüy nidüg nidüg müich ajcxy mbidägip abicy hueeni pi'cmeen, jadu'n nej anajty ii ti mbaatcixy. Je pi'cmeen huudibi anajty ti myajmujccixy mgüend'ajtcixipy ooy, jigix co iich jim njädip ma müich ajcxy, ca' ycopicyity meen myajmujccixy. ³ E co anajty jim nmechich ma müich ajcxy, müich ajcxy myajmübigipy nijëjty migügtijc huudibi nicxip jim Jerusalén. E iich nguexipyich jada migügtijc jim Jerusalén müid tüg necy etz müid je meen huudibi anajty müich ajcxy ti myajmujccixy, jaydëbi yajcidiñhuip je mibijcpidijc jim Jerusalén. ⁴ E pen ooy ytimycopicyity co iich nañ jadu'n nnicxibich jim Jerusalén, jëbi ajcxy ñicxy müid iich.

Pablo huinmay co nicxa'ñ Macedonia

⁵ Co anajty ndübicyich nnicxaambich ma müich ajcxy, jayijp naxihua'ñich Macedonia naaxjot, com copicy jim Macedonia naxihua'ñich. ⁶ Ca' jecyity co nicxy nhuu'müich ma müich ajcxy jecy jecy. Ca' yjecyity co nyajnaxipyich tüg'óciy je tichyop tiempo müid müich ajcxy. Co anajty ndzooñich jadüg'oc ma müich ajcxy, nnicxyich anajty muumjaty, müich ajcxy xytüjijphuohuñhuibich ma iich anajty nnicxa'ñich. ⁷ Ca' nan tzojccixy n'ida'ñich müid müich ajcxy, hue' jatytimy huäcxiibaambich ma müich ajcxy jecy jecy, pen iich ajt nHuindzin Jesús jadu'n tzojcp. ⁸ Per njac-huäcxiibaambich ya Efeso ixti cooni Pentecostés xii anajty ti ñajxtäy. ⁹ Com nmüidich it lugar ya ma jëbi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, e mayjäy huudibi mijpidacp iich n'ayuc, nañ jadu'n mayjäy ya ooy midzip'aty Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁰ Co Timoteo anajty yjädy ma müich ajcxy, tungixy may'ajt mgöb'ijccixipy agujc jotcujc ca' ti mhuinmaaygixy, com Timoteo tumb ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung tim jadu'n nej iich nduñich. ¹¹ Paady ycixp ca' huaad müich ajcxy Timoteo mga'oy'ixipy etz mdüjijphuohuñhuip, jaydëbi ca' ti jotmay müid'adipy etz yjactüöyöp agujc jotcujc, e ymedzipy ya Efeso ma nyajpaadyich. Com njijp'ijxypich co Timoteo xyñijädibich quipxyi müid jacjadyii mibijcpidijc.

¹² Jadu'n nej yjati müid ajt nmigüg Apolos. May'ajt nbjctzoohuich ma Apolos co yi' müidnicxip nijëjty jacjadyii migügtijc huudibi nicxamb ma müich ajcxy. Per ca' yi' jotcujcicy co ñicxip jadachambi tiempo. Hue' janchty jacjiini yñicxipy, pen yaj'ahuätzciyb anajty.

Capxocxin huudibi cijxnip je necy

¹³ Ni'ixi m'idipy ajcxy ma mmibijcin. Naygüend'ajtigix ma mmibijcin. Tiydudägy ajcxy mmibigipy, ca' m'ixtigühuäccixy ma mmibijcin. Naybidäacigix huinmic jotmic ma mhuinma'ñ. Mic m'idipy ajcxy ma mmibijcin. ¹⁴ Tüg'óciy tijaty ajcxy mdungixy, tungixp müid tzojcin jihuiyin etz oyjäy'ajtin.

¹⁵ Migügtijc ajcxy, mnejhuñyib jadu'n nej Estéfanos müid yjugymigüg ti mibijccixy Jesucristo y'ayuc. Yi' je' jayijp ajcxy mibijcp jim Acaya, e ti yhuinma'ñyidaaccixy co ypubedamyb ajcxy yi mibijcpidijc. ¹⁶ May'ajt nbjctzooybich ma müich ajcxy co myajmij'ajtcixipy Estéfanos, etz jac pinjaty huudibi pubejtp je mibijcpidijc etz huudibi ajcxy tumb Dios ytung. ¹⁷ Ooy njotcujcicyich co Estéfanos, Fortunato, etz Acaico ti ymiñ ma iich ajcxy ya Efeso. Yi' ajcxy xymüid'ijtpich, com ca' anajty y'oyiy nej nmüid'idipyich müich ajcxy. ¹⁸ E yi' ajcxy ti ooy xyajjotcugiyich, e nañ jadu'n müich ajcxy ti mjetcugiyigixy co yi' ajcxy ymiñ ma iich. Paady ycixp copicy co müich ajcxy myajmij'adip yi' ajcxy etz jacjadyii tim jadu'n nej yi' ajcxy.

¹⁹ Yi mibijcpidijc huidibi canaagpic y ya Asia naaxjot yquejxyp ajcxy capxpooocxin ma miich ajcxy. Aquila etz Priscila etz yi mibijcpidijc huidibi ajcxy yöymujcip ma Aquila ytijc yquejxp ajcxy capxpooocxin ma miich ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo yxi.
²⁰ Tüg'óciy je mibijcpidijc huidibi ya Efeso yquejxp ajcxy capxpooocxin ma miich ajcxy. Naygapxpóocxigixy miich ajcxy xic xon.

²¹ Hich, Pablo, njaaybich miid ngi'mgi' ngi'mletra jada capxpooocxin huidibi ngejxypich ma miich ajcxy. ²² Pen jim pinjaty ca' mijpidägy #ch ajt nHuindzin Jesucristo, huen Dios yajtigooyip ajcxy y'alma. ¡Maranata! Huen tzojc yminipy ajt nHuindzin Jesucristo.

²³ Huen ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyconuucxip ajcxy. ²⁴ Ndzojcypich njihuuybich miich ajcxy nidüg'óciy huidibi yajpaady ma Jesucristo. Jadu'n jada. Amén.

2 CORINTIOS

Yi Mimetz Necy Huidibi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Corinto

¹ Hich Pablo, Dios jadu'n ti zocy, paady ycixpi Jesucristo ti xyajniybicyich co ngapx-huäcxibich yi' y'ayuc. Hich müid ajt nmügüg Timoteo nguejxypich jada necy ma je mibijcpidijc jim Corinto. Nañ jadu'n nguejxypich jada necy ma tüg'óciy je mibijcpidijc majaty je japp huidibi yajpatp jim Acaya ñaaxjot. ² Huen Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy etz xyajjotcugüyigixip.

Nej Pablo yjajty y'ayoy

³ Tzoc yajnajxim Dioscojuyip ma Dios, je nHuindzin Jesucristo yTeedy, je Dios Teedy huidibi ajt xypa'ayoohuim, je Dios huidibi yejcp jotcujc'ajtin. ⁴ Dios xyajjotcugüyim co nminajxim nyajnajxim tzaachypi ayo'n jigix jébi nyajjotcugüyim jacpinjaty huidibi minajxp yajnajxp tzaachypi ayo'n. Tim jadu'n nej ich ajcxy ti nbaady jotcujc'ajtin ma Dios, nañ tim jadu'n yi' ajcxy pada'n jotcujc'ajtin ma Dios huidibi minajxp yajnajxp tzaachypi ayo'n. ⁵ Com tim jadu'n nej ich ajt nminajxim nyajnajxim tzaachypi ayo'n müid Cristo ycixpi, nañ tim jadu'n müid Cristo ycixpi nbaatim jotcujc'ajtin. ⁶ Paady ycixpi ich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachypi ayo'n, jaydëbi müich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ypaadip ajcxy m'alma ñdzoozin. Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma müich ajcxy, jaydëbi müich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ñdzögip ajcxy yi' m'alma. E co ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz ajcxy m'alma ñdzoozin, chi jébi müich ajcxy mmimadägip etz mmexcitugip tzaachypi ayo'n, tim jadu'n nej ich ajcxy mmimadägy etz nmexcitüjccixich tzaachypi ayo'n. ⁷ Jotcujc nayjihuiyijich müid müich ajcxy ycixpi, com njijp'ijxpich co mmadägipy ajcxy ma mmibijcin. Com nejhuiybich co müich ajcxy mmimajxyp myajnajxyp tzaachypi, tim jadu'n nej ich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachypi. E nañ jadu'n Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma müich ajcxy, tim jadu'n nej yejcy jotcujc'ajtin ma ich ajcxy.

⁸ Migügtijc ajcxy, ich ajcxy ndzojcpich co müich ajcxy mnejhuihuip jadu'n nej canaag-nax tzaachypi ayo'n ti nminaxyich ti nyajnaxyich jim Asia naaxjot. Jayin jahueeni ti ngamimadäga'ñich. Ca' anajty njijp'ixyich co nbidzimipyich juugy ma je jimbi ti lugar. ⁹ Jadu'n ich ajcxy nnyajhuiyii nej jäy ajcxy huidibi yajpatcixp o'c'ijp'am. Jadu'n ti njatyich, jigix jébi n'ixpicyich nej ich huaad ñgi Dios nyajmij'atyich, je Dios huidibi yajjugypigip yi' jäy ajcxy tiibi y'óccixy. E ca' nan ngi'm mic'ajt nmijpidaacpyich. ¹⁰⁻¹¹ Ti ich ajcxy Dios xyñihua'ñ xycohua'ñ, e xyjacnihua'naamb xyjaccohua'naambich ajcxy ma yi' jäy ajcxy huidibi xyaj'ógaambich ajcxy. E co müich ajcxy xypubetyich, copicy co jacmbijctzoozig Dios müid ich ycixpi. Njijp'ijxypich co Dios yi' xyjatyimy xyñihua'naambich xycohua'naambich. E pen mayjäy Dios mibijctzoozig müid ich ycixpi, nañ jadu'n yajnajxcixyipy ajcxy jäygidaacin ma Dios müid je may'ajt oy'ajt ycixpi huidibi Dios ytumyb müid ich ajcxy.

Ti Pablo co yhuäcxipy, ca' chojc nicxy jim Corinto

¹² Jotcujc nayjihuiyijich müid jada ycixpi com nejhuiybich co ti ndzinäyich müid tudägy'ajtin etz müid oyjot oyhuinma'ñ müid yi' mayjäy ajcxy canaag agajp etz jacnigi ma müich ajcxy. Dios müid may'ajtin oy'ajtin ti xypubetyich co tudägy ti ndzinäyich, e ca' nguyduñich ngi'mjot ngi'mhuinma'ñich ma ndzinäyich. ¹³ Hich müich ajcxy nyajnijayiyb je ayuc tiy'ajt huidibi müich ajcxy jébi mgapxcixy etz mhuinjhuüyigixy. E nañ jadu'n njijp'ijxypich co müich ajcxy mhuinjhuihuipy ich n'ayuc tüg'óciy. ¹⁴ Jadu'n nej müich ajcxy cham cujc-huäcxy mhuinjhuüyigixy ich n'ayuc ndiy'ajt. Jacjiini co anajty je xii je tiempo ymiñ co ajt nHuindzin Jesús y'ane'ma'ñ ya naaxhuiñ, chi müich ajcxy jotcujc mnyajhuihuüyb müid ich ycixpi. E nañ tim jadu'n nej ich ajcxy jotcujc nayjihuihuüyb müid müich ajcxy ycixpi.

¹⁵ Com nejhuiybich co müich ajcxy xychojcpich xyjihuiybich, paady ycixpi nhuinma'ñ nbidägyich co nicxy n'ixaangixy müich ajcxy jadüg'oc, e jadu'n nyajjotcugihuaangixich müich ajcxy mejtz'oc. ¹⁶ Jadu'n nhuinma'ñ ti nbidägyich co nnicxa'ñich Macedonia. Per jayijp nnaxa'ñich ma müich ajcxy mgajp. E co anajty ndzooñich Macedonia, jadüg'oc nnicxa'ñich ma müich ajcxy. E jadu'n jébi müich ajcxy xytüjijphuohuihuibich co anajty nnicxyich jim Judea. ¹⁷ ¿Nej mdijy, co ich aametz jotmetz nduñich co ca' ti nnicxyich ma müich ajcxy nej anajty ti nmina'ñich? ¿Nej mdijy, nhuinma'ñ müididyich jadu'n nej naaxhuiñjäy huidibi minamb co ñicxa'ñ, e chi ca' ñicxni? ¹⁸ Per Dios jébi tiy'ajt yegipy co je ayuc tiibi nyajnimaaygixy, nguydunipyich yi'. Hich n'ayuc janch yi'. ¹⁹ Hich müid Silvano etz Timoteo ngapxhuäcxixyich Cristo Jesús y'ayuc, je Dios y'ung. E Cristo Jesús y'ayuc janch yi', ycuydumyb je' y'ayuc, tudägy je' ycapxy. ²⁰ Tüg'óciy je ayuc huidibi Dios yejcp jecy'ajty müid

ñich ajt ycixpi, hue' Cristo Jesús cuydundaayb. Paady co ngapxpaatim n'ojadajtim Dios, chi nminaanim. "Amén, jadu'n jada," com Cristo Jesús ti cuydundäy Dios y'ayuc. ²¹ Com je' je' Dios huidibi xyajmbijcim Cristo, e Dios huidibi xyajmüid'ijtim Cristo. Jadu'n Dios ytuñ müid ñich ajcxy etz nañ jadu'n müid müich ajcxy. Je' je' Dios huidibi xyajmbijcim etz xypidaacim tügjijp ma y'i' ytung. ²² Dios ti pidägy ma ajt n'jot nhuinma'ñ je tiy'ajt co nyajpaatim ma Cristo Jesús. Co Dios xy'adigi'yim xyjottigi'yim yi' yjihui'ñ ymic'ajt, chi tiy'ajt yecy co nyajpaatim ma Cristo Jesús.

²³ Dios jëbi tiy'ajt yegipy co müid tudägy n'jot nhuinma'ñ nmiydacyich co ca' jadüg'oc nnicxy'ñich ma müich ajcxy mic'amy, jadu'n nej anajty nhuinma'ñ ti nbidägyich, müid co ca' ndzocyich nicxy n'ojcixy huin jijp. ²⁴ Ca' nnicxa'ñich mic'amy ma müich ajcxy, com ca' adzip nyajmbigaangixy müich ajcxy huidibi copicy ajcxy mmibigipy. Müich ajcxy tydudägy ti mmibijccixy. Jëyi co nbubedaangixy jaydëbi ajcxy nigi jotcujc'ajt mmid'adipy ma ajcxy mdzinaayin mjogy'ajtin.

2

¹ Paady ycixpi jadu'n nhuinma'ñ ti nbidägyich co ca' nnicxa'ñich mic'amy jadüg'oc ma müich ajcxy, müid co müich ajcxy nyajtajipy nyajmayipy co ngapxhuijyich müid ajcxy mbocy ycixpi. ² Com pen ñich müich anajty ajcxy nyajtajpy nyajmaayb, çpin jada' ñich xyajjotcugihuibich? Pues müich ajcxy huidibi tajp mayb, müich ajcxy xyajjotcugihuibich. ³ Paady ycixpi ti nnijayiyigixy jadu'n co ca' nnicxa'ñich mic'amy ma müich ajcxy, com ca' jadu'n ndzocyich co ñich müich ajcxy nyajtajipy nyajmayipy. Jac'oy co ñich müich ajcxy nyajjotcugihuiy. Com nejhuiybich co ñich jotcujc nayjihuiyijich müid müich ajcxy ycixpi. Nañ jadu'n müich ajcxy jotcujc mnayjihuiyiyb co mnejhuiyiyb co ti n'jotcugihuibich müid müich ajcxy ycixpi. ⁴ Co ti njayich je necy huidibi ti nguexyich ma müich ajcxy, ooy mij jotmay ti njihuiyich, ixti nyaaxich. Per ca' nan paady ycixpi ti njaayich je necy co nyajtaangixy nyajmayaangixy. Hue' janchtiy ti njaayich je necy jaydëbi mnejhuiyigixy co mijcajey ndzojccixy njihuiyigixy.

Meexin ma je pin anajty jibicpi ti tuñ

⁵ Per pen jim ma müich ajcxy pinjaty ti yecy tajin mayim co ti ytundigooy, pues ca' nan ñich tügpajc tajin mayim jihuiybich. Nañ jadu'n müich ajcxy nidüg'öciy mjihuiyigixyp tajin mayin. Jadu'n nminañich co huenjaty tajin mayin müich ajcxy mjihuiyigixy, jigix ca' anaxy ajcxy nyajtajip nyajmayip. ⁶ Yajhuäcxiyp je tzaachypi huidibi müich ajcxy mooyb je migüg huidibi ti ytundigooy. Ti müid jadu'ñi. ⁷ Jadu'n tzocy cham co müich ajcxy meecx je migüg jadu'n nej ti ytundigooy, etz nañ jadu'n ajcxy myajjotcugihuiy. Ca' yjecyity co je migüg anaxy oy jihuihuip tajin mayin. ⁸ Paady ycixp may'ajt nbijctzoooyich ma müich ajcxy co myajniügëxigipy ajcxy co ndzocy mjihuiy ajcxy je migüg huidibi ti ytundigooy. ⁹ ñich müich ajcxy ti nijayiy jayhuin müid je migüg ycixpi huidibi ti ytundigooy, jigix jëbi mnejhuiyich, pen mguydummyb müich ajcxy ñich n'ayuc, o pen ca' mguydungixy. ¹⁰ Jadachambi co pinjaty ti ytundigooy ma müich ajcxy, e müich ajcxy mhuinmeexi y'i' ypocy, nañ jadu'n nhuinmeexip ñich y'i' nej ytundigooy. Com ñich co nhuinmeexyich tüg nmigügich nej ti ytundigooy, jadu'n nduñich müid müich ajcxy ycixpi, com Cristo y'ijxyp ñejhuiyib tüg'öciy tijaty nduunim. ¹¹ Jadu'n nhuinmeexim nmigüg ypocy, jigix Satanás, je mujcu', ca' xymimadaacim. Nejhuiyim yajxon nej Satanás mañ'ajt müidity.

Pablo ca'p anajty yjotcujc'aty jim Troas

¹² Co nja'tyich ma je cajp huidibi xiijip Troas, chi ngapxhuäcxa'ñich anajty Cristo y'ayuc ytiy'ajt, etz mij ooy tigiydac nbatyich, nej jëbi nduñich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. ¹³ Per ca' anajty jotcujc nayjihuiyijich. Com ca' nminaybatich je ñich ajt nmigüg Tito jim Troas. Paady ycixp ngapxycixyich müid je mibijcpidijc ajcxy jim Troas, e nnicxyich jim Macedonia ñaaxjot.

Madaacim ma Cristo

¹⁴ Nyajnaxypich jäygidacim ma Dios co müid Jesucristo ymic'ajt jatytimy nmimadacyich jabom jabom tüg'öciy huidibi xymidzip'ajtpich ma tüg'öciy naax cajp. Nañ jadu'n Jesucristo ti xymöyich y'i' y'ayuc huidibi ngapxhuäcxyich ma tüg'öciy naax cajp. Je mayjäy ma canaag cajp ooy jäygidaccixy Cristo y'ayuc. Co ngapxhuäcxiich Jesucristo y'ayuc xi ya, jadu'n nipaady nej tüg xuucin huidibi ooy oy xuugy, e y'abojjy xi ya. ¹⁵ Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi mayjäy huidibi padamb ajcxy y'alma ñidzoocin ooy Dios jäygidägy. E ñañ jadu'n Dios ooy jäygidägy co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi jäy ajcxy huidibi ajcxy y'alma tigoyaamb. Jadu'n ñich ajcxy ndung nipaady nej jihuiy nboomjócixich jabom jabom ma Dios yhuinduu müid Cristo ycixpi. ¹⁶ Pinjaty mijpidacp Cristo y'ayuc huidibi ngapxhuäcxyich, hue' je' y'alma nidzögamb. E pinjaty ca'

mijpidägy Cristo y'ayuc, hue' je' y'alma tigoyaamb. Ooy chachchipyty chachmijhuinma'ñity iich ajcxy ndung. ¹⁷ Ca' iich ajcxy nduñ jadu'n nej jactaagity ajcxy huidibi Dios y'ayuc mihuidijitp meeñgixy. Cixyjtot huinjot iich jäy nyaj'ixpjccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com Dios ti xyajñibicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxich. Müd co nyajpaatim ma Cristo, paady ycixp nduunim jadu'n nej jihuüy nyajpaatim jabom jabom ma Dios yhuinduu.

3

Je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi Dios xymooyim

¹ Co jadu'n nmına'ñich ñnej m'ixcixy nej jihuüy huinjemy nyajtzondäga'ñich ayuc co ndzachnaymayáanigixyich ci'm? ¿Ñej mdzojccix co ajcxy nyaj'ixipy tüg tiy'ajt necy co nduñich ma Dios ytung? o ¿Ñbijctzohuipich tüg tiy'ajt necy ma müch ajcxy, jadu'n nej nijëjity jäy ytungixy? ² Ca' iich ajcxy ndiy'ajt necy ycopicyity. Com jëbi yi mayjäy ajcxy tiy'ajt pigipy ma müch ajcxy mdzinaayin mjygy'ajtin co tudägy ti nyaj'ixpicyich müch ajcxy Dios ytiy'ajt. Jadu'n müch ajcxy nipaady nej iich ajcxy ndiy'ajt necy yjaayity ma iich ajcxy njot nhuinma'ñ. E jadu'n jäy ajcxy ijxcabipy etz huinjihuipy. ³ Cristo ci'm ti pidägy yi' ytiy'ajt ma müch ajcxy mjt mhuinma'ñ müd je ayuc huidibi ti ngapxhuäcxych ma müch ajcxy. Jadu'n müch ajcxy nipaady nej tüg tiy'ajt necy huidibi Cristo ti jaay. E huidibi iich müch ajcxy ti nyaj'ixcixy ti nyajnimaaygixy. Müch ajcxy ca' jadu'n ocpaatni nej tüg tiy'ajt necy huidibi jäy ti jay müd tinta. Nañ jadu'n ni ca' yjëjity je tiy'ajt huidibi cojayip ma tüg tzaadzech. Hue' müch ajcxy janch nipaady nej tiy'ajt necy huidibi je Dios jugypi yjihui'ñ ymic'ajt ti jaay ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

⁴ Nejhuiybich tiydudägy co janch tiy'ajt nej nmına'ñich co Cristo ti xyajñibicyich jada tung müd Dios ycixpi. ⁵ Ca'p iich ajcxy jëbi ci'm madägy ma Dios ytung. Tüg'öciy mic'ajt etz tiy'ajt jüby nbáatcixyich ma Dios, huidibi müd jëbi ndúungixich yi' ytung. ⁶ Dios ti xymóoygixyich mic'ajt co ndunipyich ajcxy ma yi' ytung. Dios ti pidägy ma iich ajt jemybi ayuc tiy'ajt, huidibi müd xy'ane'mim. Jada jemybi ayuc tiy'ajt je Espiritu Santo pidaacp ma ajt njot nhuinma'ñ. E ca' je' yjadu'nity nej je ayuc tiy'ajt huidibi Moisés yjayhui'm jecy'ajty. Müd je Moisés y'ayuc huidibi jaybety ijtp. Dios xymooyim je o'cin. Müd je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo yejcpy, Dios xymooyim jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

⁷⁻⁸ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm hue' jaybejty oga'n ma tüg tzaa. E je huin'it tiempo ooy Moisés anajty yhuñyijip mic'adixy müd Dios y'oy'ajtin. E je Israel jäy ajcxy ni ca'p je' anajty huad y'ijxcixy Moisés yhuñyijip, co anajty ooy mic'adixy. E jada Dios y'oy'ajtin huidibi Moisés ymiid, ca' jecy'yijty. Hue' je' tigooyñi anajty oñydägy'amy. Per pen Dios yaj'ixip anajty yi' y'oy'ajtin co Moisés moy je jäy ajcxy je Dios ycötujcin huidibi ane'm yi' o'cin, ñigi mi'idipy Dios y'oy'ajtin je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xymooyim. ⁹ Pen mij anajty oy'ajtin müdity je cötujcin huidibi tuuñ co y'ane'my ma iich ajt nbocy n'o'cin. Ñigi mij'oy'ajtin müdity Dios y'ayuc ytiy'ajt je jemybi huidibi minaamb co Dios jëbi xyaj'ahuimbijitm tudägy. ¹⁰ Jëbi nmınaanim co je jécyp cötujcin y'oy'ajtin ca' yi' ytimyitijity co nyajquipxyihuaanim müd je jac'oybi' oy'ajtin huidibi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi ymiid. ¹¹ Com pen ymiid oy'ajtin je cötujcin huidibi ymic'ajt ca' y'ida'ñ huinixi' huinitempo, ñigi oy'ajtin müdity Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

¹² Müd co njijp'ixxim je oy'ajtin huidibi Dios xymóhuaanim müd je jemybi y'ayuc, paady ycixp ngapxhuäcxim Dios y'ayuc huinmic jotmic. ¹³ Ca' jadu'n nduunim nej Moisés idich jecy'ajty co anajty müdity yhuñyijip huingobe'ñy, jigix ca'ydi Israel jäy ajcxy ixty nej je' anajty ytigoy je Dios y'oy'ajtin huidibi anajty quëxícip ma je' yhuñyijipin. ¹⁴ Per yi' Israel jäy jecy'ajty ca' ajcxy yajxon huinjihuüy ti anajty Dios ytumyb müd Moisés, ixti chambaadni yi' Israel jäy ajcxy ca' yajxon huinjihuüyigixy co ajcxy capcixy je ayuc huidibi Moisés yjayhui'm. Jadu'n nipaady nejihuüy Moisés chambaadni y'ityñi huingobe'ñy. Co ajcxy miibigipy je Cristo, huin'it ajcxy huinjihuipy, e jadu'n je' paadipy nej jihuüy Moisés ti ñayhuingobe'ndüdyii. Co yi' Israel jäy ajcxy miibjccixipy Cristo, e ijxip ajcxy Dios y'oy'ajtin, huin'itni ajcxy huinjihuipy Dios y'ayuc ytiy'ajt je jécyp. ¹⁵ Ixti chambaadni co yi' Israel jäy ajcxy capcixy je migooxpi libro huidibi Moisés yjayhui'm, ca' ajcxy huinjihuüy yajxon Dios y'ayuc, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuinma'ñ ymädity. ¹⁶ Pinjaty jothuimbijtp, e mibicy iich ajt nHuindzin Jesucristo, oyñyñip yi' yhuinma'ñ, e yhuinjihuipy Dios ytiy'ajt. ¹⁷ Je Huindzin Jesucristo, yi' je' Dios yjihui'ñ ymic'ajt ymiid. E ma Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpaady, Dios yi' yi' jadu'mbi jäy ajcxy yajnihuatziectutp ma yi' Dios ycötujcin je jécyp. ¹⁸ Paady ycixp tüg'öciy iich ajt jadu'n nipaady nej tüg ijx ma nni'ixxim ajt nHuindzin Jesucristo y'oy'ajtin. Com ca' jadu'n patni nej jihuüy n'ijitm huingobe'ñy. E nañ jadu'n iich ajt njacyujcpejtim n'oy'ajtin, jaydëbi nguipxyjatytayim müd Cristo. Com jabom jabom iich ajt ñigi nbaatim n'oy'ajtin ma Cristo. Jada je' huidibi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ytumyb ma ajt njot nhuinma'ñ. E iich ajt nHuindzin Jesucristo ti pidägy Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ.

4

1 Com Dios ti xypa'ayooyich, e ti xyajñibicyich co ngapxhuäcñibich yi' y'ayuc ytiy'ajt jemybi, paady ycixp ca' n jotmetzcñiyich. 2 Per ooy ti njijpcodijñyigixyich ti njijpcogapñiyigixyich yi jäy ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy ytungixyp etz ycapxcixpy ayüch ameech, etz huidibi oymidzöyduuni. Ca' iich ajcxy ti nduñich müid jibic-huinma'ñ. Nañ jadu'n ni ca' nyajtigäjtzcñich Dios y'ayuc. Hue' janchtiy ngapxpich ajcxy huidibi janchip. Jadu'n nyaj'ixpñicxiyich yi jäy ajcxy, jaydëbi ajcxy jotcuje ñayjihuiñiyigixy ma Dios yhuinduu. 3 Yi jäy ajcxy huidibi nicyx y'alma ytigoyaangixy ca'oydactuub, ca' ajcxy huinjihuiy Dios y'ayuc oybi nej jëbi ajcxy y'alma nidzögipy. Jada je' je ayuc huidibi ngapxhuäcñicxpich. Pinjaty ajcxy y'alma nidzögip yhuinjihuiyb ajcxy jada ayuc. 4 Yi' ajcxy huidibi y'alma tigoyaanip ca' mibijcxiy Dios y'ayuc, com Satanäs huidibi ane'mb ya naaxhuiñ ti yajmädyii ajcxy yhuinma'ñ. Ca' je' ajcxy huinjihuiy Cristo y'ayuc oybi. Cristo tü'ciy yaj'ixy, tü'ciy mic'ajt müidity, nej Dios yaj'ixy nej Dios mic'ajt müidity. E Cristo y'ayuc jadu'n nipaady nej tüg müjtcxin huidibi Satanäs ti ahujtztucy ca'ydi ytcxy ma je' ajcxy. 5 Co iich ajcxy ayuc ngapxhuäcñyich, ca' iich ajcxy ngapxhuäcñy ngi'm'ayuc ngi'mdiy'ajt. Hue' iich ajcxy ngapxhuäcñy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Ngapxhuäcñyich ajcxy co Jesucristo ñihuidzin'ajttaayb tüg'öciy. E nañ jadu'n ngapxhuäcñyich ajcxy je tiy'ajt co iich ajcxy jadu'n naydijñyigixyich nej jihuiy müich ajcxy xytumbi'adyii müid Cristo ycixpi. 6 Je Dios huidibi jecy'ajty ane'm co huen tücxin ji'aty huidibi codicxip ma ycoodzity, yi' ti xymooyim y'ayuc ytiy'ajt. Yi' y'ayuc tim jadu'n nipaady nej tüg tücxin nmüid'ajtim ma ajt njot nhuinma'ñ, jigix jëbi n'ixxim je Dios y'oy'ajtin huidibi quëx'icp ma Jesucristo yhuññijip.

Je jugy'ajtin co nmibjicim

7 Je Dios y'oy'ajtin oybi nmüid'ajtim ma ajt njot nhuinma'ñ, iich ajt ca' ni ti mic'ajt nmüid'ajtim ma ajt ngi'mjot ngi'mhuinma'ñ. Jadu'n Dios pidägyñi yi' y'oy'ajtin ma iich ajt, tim jadu'n nej jäy ajcxy pidaaccixy pi'cmeñ ma pi'c'idzimboch. 8 Oy iich ajcxy nmñaxyich nyajnaxyich may ayo'n, per ca' ndajy nmayich ajcxy anaxy. Ooy nhuinmay'ahuidijtcxiyich müid je tzaachypi ayo'n ycixpi, per ca' nhuinma'ñyidigöogixyich. 9 Oy iich ooy nmidzip xy'ixhuidityich xypahuidityich, per Dios ca' xy'ixmachich. Canaag'oc iich nmidzip ti xycujy ti xyjibipyich. Per ca' iich njugy'ajtin ti yti'gooy. 10 Hueñy'ma'amyity nhuidityich ajcxy nmüidich je tzaach'i'au ma nnin'cñich, ma jäy ajcxy ti xychaachytüungixich. Je' je' je iixpejt co nhuidityich o'cin jijp'am, tim jadu'n nej Jesús anajty huidity o'cin jijp'am. Ngöbijcypich jada tzaachypi, jigix tüg'öciy jäy ajcxy nejhuihuip co Jesús xypubejtpich xypudigiñyibich. 11 Nami jacjugy'ajtnich ajcxy, o'cjijp'am iich ajcxy nhuidijtcxy jabom jabom müid Jesús ycixpi, jigix jëbi tüg'öciy jäy ajcxy nejhuihuipy co Jesús xypubejtcixyp xypudigiñyigixyp. 12 Jadu'n ndzinäyich o'cjijp'am, jigix müich ajcxy müid'adip jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy yti'gooyip.

13 Jaybety ymiñ ma Dios ñey ma jadu'n ymina'ñ: "Ti nmibicyich, e paady ycixpi ti ngapxpizimybich nej ti nmibicyich." Tim jadu'n nej Dios ñey ymina'ñ, nañ tim jadu'n iich ajcxy yminaangixy co nmibijcxiyich Dios, e paady ngapxpizimygixyich nej nmibijcxiyich. 14 Com nejhuiyim jadu'n nej Dios yajjugypijcy Jesús co y'o'cy. Nañ tim jadu'n Jesús xyajjugypigaañim jadüg'oc müid Dios ymic'ajt co anajty n'o'cim. E quipxy müid müich ajcxy xyajñicximip ma Dios yhuinduu. 15 Tüg'öciy tzaachypi huidibi nmñajxypich nyajna-xypich, hue' nmñaxyich nyajnaxyich müid müich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. E co anajty Dios jactuñ may'ajtin müid jacjadyii mayjäy ajcxy, nañ jadu'n mayjäy yajñajxcixipy jäygidaañin ma Dios, jigix jëbi mayjäy iibäatcixipy capxpäatcixipy Dios.

16 Paady ycixpi ni mina xii, iich ajcxy ngajotmetzcñhuaangixy. Oy iich ajcxy nnin'cx yjaccöminajc'idich jabom jabom, per iich ajcxy njot nhuinma'ñ nigi mic'ajt paady jabom jabom. 17 Je tzaachypi je ayo'n huidibi nmñajxim nyajñajxim ya naaxhuiñ, ca' yi' ytimyitiijity. Cixip naxip yi'. E müid co nmñajxim nyajñajxim tzaachypi ayo'n, huin'it nbaatim oy'ajtin nigi ymijity y'oyity huidibi ca' ycixipy ñaxipy ni mina. 18 Ca' huaad iich ajt nhuinma'ñ nbiadaacim ma huidijaty cixamb tigoyamb. Tüg'öciy tijaty yaj'iixp yajhuindicxp ya naaxhuiñ, cixip tigoyip yi'. Per huidijaty ca' yaj'ixy yajhuindicxy, idip yi', ca' ycixipy yti'gooyip nimina.

5

1 Com nejhuiyim co n'o'cim, naaxñicx ajt huidibi nmüid'ajtim ya naaxhuiñ cixamb tigoyamb yi'. Dios ymüid n'ix'i' jilby tzajpjoty huingbi ninicx huidibi yi' ti cojy huidibi xymöhuaañim. Je ninicx huidibi xymöhuaañim jadu'n nipaady ma ajt n'alma nej tüg tijc huidibi tinaayb huinixi huinitempo. Tüg tijc huidibi Dios ti cojy, ca' nan huidibi jäy ajcxy ti cojixy. 2 Janch tiy'ajt co ca' ooy jotcuje ndzinaayim ya naaxhuiñ müid ajt nnin'cx. Ooy njijp'iixxim mina nbaadaanim ajt je nnin'cx huidibi nmüid'adaanim jilby tzajpjoty. 3 Je'

nninícx xyüdzim tím jadu'n nej co tüg jemyhuit nyajtigiyim, ca'ydi n'ijtim nihuadz. ⁴ Nami njactzinaayim ya naaxhuiñ müid ajt nninícx, ca' ooy jotcujc nayjihuiyim. Ooy xyajtajim xyajmayim je tzaachypi ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim. Ca' nan co ca' ndzojcm ajt nninícx, o co nyajtigoyaanim ajt nninícx. Hue' ndzojcm co nmüd'ajtim jemybi jugy'ajtin jemybi ninícx jigix co ajt njugy'ajtin huidibi cixamb tigoyamb, ahuimbidip yi' jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. ⁵ Dios yi' ti yay'oyiy je jugy'ajtin huidibi nmüd'ajtim cham, jigix jëbi nmüd'ajtim huingbi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. Dios ti xymoyim je Espiritu Santo je' je' tiy'ajt ma ich ajtin co nbadaanim jemybi jugy'ajt jembyi ninícx.

⁶ Jabom jabom ich ajt jotcujc naybidaacim. Nejhuüyim co nami n'jactzinaayim müid ajt nninícx, ca' nmüd'ajtim jembyi ninícx, ca' nyajpaatim ma ajt nHuindzin Jesús chinäy. ⁷ Je' nninícx xyüdzim tím jadu'n nej co tüg jemyhuit nyajtigiyim, ca'ydi n'ijtim nihuadz. ⁸ Jotcujc etz jotmic nayjihuiyim. Niği jotcujc ixypy nayjihuiyim, e ooy njatzojcm co mic'amy ixypy n'ijxmajtzm jada ninícx, jigix nicxy ndzinaydacpjcim ma ajt nHuindzin Jesús chinäy. ⁹ Paady ycixp jadu'n njacjugy'ajtim njactzinaayim jigix jëbi ajt nHuindzin Jesús jäygidägipy ajt ndzinaayin. Ca' ñejity pen njactzinaayim ixypy müid ajt nninícx, o pen tzoj n'ijxmajtzm ajt nninícx ixypy, e nicxim ma Jesús yajpaady. ¹⁰ Nidüg'óciy ich ajt naygüëxigaanim ma Cristo ytiydundac, e jiiby nidüg nidüg paadip huidi anajty nipidzimip jadu'n nej anajty ti chinäy, pen oy, o ca' y'oyity.

Je ayuc ty'ajt huidibi nicy'ajt cidägy'ajt müid

¹¹ Com nejhuüyim co copicy nhuindzigüyim ajt nHuindzin Jesucristo, paady ycixpi mictägy nyajmibicyich yi mayjäy ajcxy Cristo ytiy'ajt. Dios ñejhuüyb co tudägy ich njot nhuinma'ñich. E nañ jadu'n ndzocyich co miich ajcxy mnejhuüyigixipy co tudägy ich njot nhuinma'ñich. ¹² Ca'p ich ajcxy yam naygapxpaatigixy jadüg'oc co ich ajcxy ooy n'oyjäyity, o co ich ajcxy ooy oy ndüngixyich. Hue' janchtiy lugar nyejcpyich, jaydëbi miich ajcxy xycapxadipyich etz jotcujc mnyajjihuiyigixipy müid ich ajcxy ycixpi. Jigix jëbi miich ajcxy m'adzohup yi jäy ajcxy huidibi capxpatp pinjaty yhuinijjip ooy oy yquëxigy, e ca' ajcxy tuñ cuendi pen je' müid oyjot oyhuinma'ñ, o pen ca'. ¹³ Pen minamb jäy ajcxy co ich nlocity, huen xyajnáxcixyich loci müid Dios ycixpi. Pen jäy minangixp co oy huinma'ñ nmüididyich, jëbi jadu'n ajcxy xyajnáxcixyich jadu'n nej oy huinma'ñ nmüididyich müid müich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ¹⁴ Com Cristo ooy xychojcm xyjihuiyim, paady ycixp njatytmicapxymidoohuim Cristo. Com nnejhuüyim ajt nidüg'óciy tiyudägy co Cristo y'ocy müid ajt nbocy ycixpi, e paady ycixpi jadu'n nipaady nej jihuiy nidüg'óciy ich ajt ti n'o'cim quipxy müid Cristo. ¹⁵ Cristo o'c müid tüg'óciy jäy ajcxy ycixpi, jigix co tüg'óciy jäy ajcxy huidibi jactzinaayb jacjugy'ajtp, ca' ajcxy yajtungixipy yci'mjot yci'mhuinma'ñ ma ajcxy chinaayin. Huen ajcxy tzinaaygixy müid Cristo ycixpi huidibi o'c müid yi' ajcxy ypcy ycixpi, etz yjugypjicy jadüg'oc müid yi' ajcxy ycixpi. ¹⁶ Müid co ndzinaayim müid Cristo ycixpi, paady ycixp ca' ndunim cuendi naaxhuiñjäy ajcxy nej ñayñigápigixy nayñimiydäcigixy. Jayjip ca'ni anajty nmibijcm, ooy anajty ndunim cuendi nej jäy ajcxy ñayñigápigixy nayñimiydäcigixy. Jdachambi etz yjacnicxni xi tiempo, ca' ndunim cuendi nej naaxhuiñjäy ajcxy capxcixy miydaaccixy. ¹⁷ Com tigachjaty cham nhuinjihuiyich Cristo, paady ycixp pinjaty yajpatp ma Cristo, jemyjot jemyhuinma'ñ je' ymüd'ajtnip, jadu'n nipaady nej jihuiy ti ma'xung'aty huinjemy. Je jot je huinma'ñ huidibi anajty ymüd co anajty ca'ni mibicy Cristo, ti je' ñajxtäy, jdachambi ac jemyjot ac jemyhuinma'ñ ti y'ahuimbijttäy.

¹⁸ Tüg'óciy tijaty huidibi ya yajpatp, jiiby chooñ ma Dios, Dios yay'oyiyday. Müid huidijaty Cristo ytuun müid ich ajt ycixpi, jotcujc n'ijtim müid Dios. E Dios xyajnbijcich co ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc jadu'n nej jäy ajcxy jëbi ajcxy jotcujc y'ijtcixy müid Dios. ¹⁹ Jadu'n nminaanim co Dios ymüd'ijtpy Cristo. E Dios tuun quipxy müid Cristo co yi' yay'oyiy je tzip nej naaxhuiñjäy ajcxy midzip'aty Dios. Dios ca' yajcomidohua'ñ jäy ajcxy ypcy hudibi mibijccixp Cristo, müid co Cristo ti yajpocyñihuächyii. E Dios ti xyajnbicyich co ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc nej jäy ajcxy jëbi paadip pocyhuinmeecxin, etz nañ jadu'n paadip jotcujc'ajtin ma Dios. ²⁰ Paady nhuidityich müid Cristo ycixpi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Jadu'n huimbizimyb nej jihuiy miich ajcxy Dios xyminucxtaaccixy müid ich n'ayuc jigix nmibijccixipy Cristo y'ayuc. Paady ngodinäyich Cristo co nminucxtacyich miich ajcxy. Jothuimbijtcix nej mdundigooygixy müid Dios ycotujcin e Dios xyhuinmeecxip ajcxy mbocy, jigix jotcujc m'idipy ajcxy ma Dios. ²¹ Cristo ca' ma ytundigooy, per müid ajt nbocy ycixpi Dios yajnajx je Cristo jadu'n nej tüg pocyjäy. Jadu'n Dios ytuñ müid je Cristo, jigix co ich ajt n'ijtim ma Cristo, nbaatim je tudägy'ajtin huidibi Dios chojcpy nmüd'ajtim.

6

¹ Hich ajcxy etz miich ajcxy quipxyi nduunim ma Dios ytung. Nminucxtacpuyich miich ajcxy co mgöbigipy ajcxy je may'ajt je oy'ajt huidibi Dios ti tuñ miid miich ajcxy ycixpi, ca'ydi ñaadig'aty Dios ytung. ² Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Co je xii tiempo ti patni, ti iich miich m'ayuc midoohui. Ti nbubety nbudigiyich je huin'it xii je huin'it tiempo co ti yhuaad'aty mina jäy ajcxy y'alma ñidzögipy. Jadachambi xii tiempo ti yhuaad'ajtni mina jäbi Dios xyñidzoocim ajt n'alma.

³ Ca' pin n'adzipyich co nduñich ma Dios ytung, jigix ca'ydi pinjaty ymina'ñ co ca' oy nduñich. ⁴ Nañ jadu'n ca' n'adziba'ñich miich ajcxy. Nigi ndzocyich co ñiguëxigip tüg'ociy iich ndung co nduñich miid Dios ycixpi. Ooy nyajtuñich mecxtujcin. Ooy nmeextucyich ayo'n etz tzaachypi. Ooy nyajmayjatyich nhuit nducxy ngaayin n'uucin. Ooy iich ndzinaayin chipity. ⁵ Ti ajcxy xyci'atyich, ti ajcxy xypidaacyich pujxtigoty. Ti jäy ajcxy xymibidigiyich, e ooy ajcxy yhuaangixy yjihuiyigixy. Ti tzaachypi nminaxy nyajnaxyich ma ndungich. Minaajity canaag xii ca' nmäyich, e minaajity ayuu n'ityich. ⁶ Nyajniguëxicy iich ajcxy co iich ndungixyich miid Dios ycixpi, miid co huadz jot huinma'ñ nmüididyich ajcxy. Ca' ma jibicpi nmüididyich ajcxy, miid co n'ixpijccixyich ma Dios ytiy'ajt. Ooy mecxtujcin nmüididyich ajcxy. Ooy iich ajcxy nba'ayooyich nmigügtijcich. Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpatp ma iich ajcxy njot nhuinma'ñ. Ooy iich miich ajcxy ndzojcciy njihuiyigixy cixygot huinijot. ⁷ Nyajniguëxigpy iich ajcxy co ndungixyich miid Dios ycixpi, miid co ngapxhuäcxcixyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt tudägypi, e nañ miid co nmüididyich ajcxy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz miid co nmüididyich ajcxy ca'pxy Dios ytiy'ajt tudägypi. Miid yi' ytiy'ajt tudägy nyajmbicyich jäy ajcxy, etz miid yi' ytiy'ajt naygohua'ñiyijich ma nmüidizich. ⁸ Minaajity jay xycapxpäadygixyich; minaajity jäy ajcxy xyñigapxy xyñi'ojiiygixyich; minaajity jäy yminaangixy co oy nduñich; minaajity jäy yminaangixy co jibic nduñich; mina ngamina jäy xytjicixyich co n'indäaccixyich; e minaajity jäy yminaangixy co tiy'ajt ngapxpich. ⁹ Minaajity jäy yminaangixy co ajcxy ca' xy'ixy'ajtigixyich; e minaajity jäy yminaangixy co ooy oy xy'ixy'ajtigixyich; e minaajity ayo'n jijp'am o'cin jijp'am nhuidjicixyich. Per jactzinaaybich ajcxy jadu'n. Ti je tungmiidpi xychaachytungixyich, per ca' iich ajcxy xyaj'o'cyi. ¹⁰ Ooy iich ajcxy njatajicy njamaaygixy, per jabom jabom jotcujc nayjihuiyigixyich. Ayoobi iich ajcxy ca' ti meen etz ca' ti pidägy nmüid'ajtcixyich. Per nañ jadu'n mayjäy oy'ajtni pada'ñ ma Dios miid iich ajcxy ndung ycixpi, jadu'n jada oy'ajtni nipaady nej meen etz nej pidägy. Oy ca' meen etz ca' pidägy nmüididyich ajcxy, per nmüidich ajcxy tüg'ociy huidibi nimina ca' ycixy ytiy'ajty.

¹¹ Migügtijc ajcxy, huidibi yajpatp jim Corinto, ti nmüidcapxcixy ti nmüidmiydaaccixy ma jada necy miid tüg'ociy tudägy'ajt. Ti ngapxyich nmiydägyich nej njot nhuinma'ñ nmüididyich. ¹² Ca' iich n'ixmach nej iich miich ajcxy ndzojcciy njihuiyigixy cixygot huinijot. ¹³ May'ajt nbjictzooybich ma miich ajcxy co xyajnimähuibich nej miich ajcxy njot nhuinma'ñ müidity tim jadu'n nej ti nduñich miid miich ajcxy. Jadu'n may'ajt nbjictzooyich ma miich ajcxy nej ungededytjic ajcxy oy'amy y'ung ajcxy ihuicixy capx-huicixy.

Hich ajt je' ma Dios jugypi chinaayin

¹⁴ Miich ajcxy, ca' mdungmujccixy m'ayoomujccixy miid jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Cristo. Com ca' huaad tudägyjäy ajcxy müiddzinaaygixy jäy ajcxy huidibi ca' tudägy huinma'ñ müidity. ¿Nej jäbi je huidibi tiy'ajtip ytügy müid huidibi ca' ytiy'ajty? ¿Nej jäbi pinjaty tiy'ajt müid müid'idipy pinjaty huidibi ca' tiy'ajt müidity? Je huidibi tiy'ajt müid jadu'n nipaady nej chinäy ma jin ytücxin. E je huidibi ca' tiy'ajt müidity ñipatp nej jihuüy chinäy agootztuuby. ¹⁵ ¿Nej jäbi Cristo etz Satanäs ñay'ayuc-huinjihuiyigixy? ¿Nej jäbi tüg mibijcpi yajtügüy yhuinma'ñ müid tüg huidibi ca' ymibicy? ¹⁶ Ca' ni nej jäbi tzaadzech quipychech y'idipy ma Dios ytiy'ajt. Com yi' ajcxy huidibi tzaadzech ojadajtp ca' ajcxy yhuinma'ñ ytügy müid Dios ytiy'ajt. Je Dios juugypi ymiid chinaydac ma iich ajt njot nhuinma'ñ, paady ycixp jadu'n iich ajt nipaady nej Dios ytiy'ajt. Com jaybety y'ity ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Ndzinaydac nbidägaamybich ma yi' ajcxy. Huididaamybich ma yi' ajcxy yajpaady. Yi' ajcxy iich xyDios'adaanip. E iich ajcxy yi' njäy'adaanip.

¹⁷ Paady nañ jadu'n ajt nHuindzin Dios ymina'ñ:

Copicy co miich ajcxy m'ixmadzipy yi' jacjadyii jäy ajcxy, e tzinaaygix abicy. Ca' ajcxy mnijot'adipy je jibicpi, huin'it iich miich ajcxy ngöbigipyich.

¹⁸ Hich miich ajcxy xymüid'adipyich jadu'n nej jihuüy iich miich ajcxy xyTeedy'adyii. E jadu'n miich ajcxy m'idipy nej iich nmang n'anäg.

Jadu'n je mijpi Dios ymina'ñ.

7

¹ Miich ajcxy huídibi ooy ndzocy njihuýyich, com Dios jadu'n ymina'n co tzinaydac pidága'n ma ajt njot nhuinma'n, paady ycixp tzoc yajhuaatzim ajt njot nhuinma'n, etz ma ajt n'espíritu, e jadu'n Dios nhuindzigíyim etz nyajmij'ajtim cixyjot huinjot.

Co ajcxy jothuimbijit ma Dios huídibi ajcxy jim Corinto

² Tungix may'ajt xycöbigipich miich ajcxy cixyjot huinjot. Ca' ich ajcxy ni pin ti nmidundigóoygixyich, nañ jadu'n ca' ni pin ich ajcxy ti nyaj'ixpíjccixyich jibic-huinma'n. Nañ jadu'n ni ca' ich ajcxy pin ti huin'íñich. ³ Ca' jadu'n mmina'nich müd co nyajpocycáhua'nich miich ajcxy. Com jadu'n jacjayijp ti mmina'nich co ooy ndzocy njihuýyich miich ajcxy, tú'ciy ajcxy ndzinaayim, e tú'ciy ajcxy n'ó'cimipy. ⁴ Ooy ich miich ajcxy njot'amij'adyijich. Ooy ich miich ajcxy ngómaaygixy. Ooy jotcujc nayjihuíyijich müd miich ajcxy tajin mayin njihuýyigixy müd mbocoy ycixpi. E nañ jadu'n nej mhuinmaaygixy nej nyajpaadyich. E müd jada ayuc nígi ti njotcugíyich.

⁵ Nej ich ajcxy nja'ty ya Macedonia, ca' njotcujc'ajtcixyich. Hue' nyajpaadyich ajcxy tzip agujc capxy agujc huen ma'ámyity. Jáy ajcxy xymídzij'ajtpich, etz nañ jadu'n tzigíyibich jotjoty huinma'ñyoty. ⁶ Per Dios je huídibi yajjotcugíyib yajjotmíjcp pinjaty tajp mayb, yi' ti xyajjotcugíyich co Tito yja'ty ya ma ich nyajpaady co jim choñ ma miich ajcxy. ⁷ Ca' nan ti njotcugíyich müd tim jéyi co Tito ti xyñijádyich. Hue' ti njotcugíyich co yi' ti xyñimáyich jadu'n nej yi' jotcujc'ajtin ti paady ma miich ajcxy. Yi' ti xyajmídmíydágyich jadu'n nej miich ajcxy tajin mayin njihuýyigixy müd mbocoy ycixpi. E nañ jadu'n nej mhuinmaaygixy nej nyajpaadyich. E müd jada ayuc nígi ti njotcugíyich.

⁸ Ich ca' ndajy nmayich müd co ich miich ajcxy ti nyajtajcixy ti nyajmaygixy müd je necy huídibi ajcxy nyajnigüejx. Oy anajty ti njajihuýyich jotmay co nnejhuýyich co miich ajcxy ooy mdayj may túg xii mejtz xii müd ich nneoy ycixpi. ⁹ Jadachambi ooy jotcujc nayjihuíyijich. Ca' nminaanim müd je tajin je mayin ycixpi huídibi miich ajcxy anajty müd jotcujc'ajtpich, com co je tajin je mayin ajcxy ti xyajjothuimbijitcixy, Dios ti jáygidágy jadu'n nej miich ajcxy ti mmimadaaccixy je tajin mayin. E ca' ich ti ndundigóoyich ma miich ajcxy co ajcxy njotmaymoy. ¹⁰ Com Dios yjáygidacpyi co jáy njothuimbijitcixy, müd co taj may ñayjihuíyigixy müd ypocoy ycixpi. E co ajcxy yjothuimbijitcixy, huin'it ajcxy je y'alma nízocoin paadípy. E ca' je' huaad nidajim nimaayim co ajcxy y'alma nízögy. Co jáy ajcxy nidajcixy nimaaygixy huídibi yajpat ya naaxhuñ, e ca' yjothuimbijitcixy, jadu'ní nixy je o'cin nipatcixy. ¹¹ Müd je túgpi jáy ypocoy ycixpi ti mbaatcixy je tajin mayin. Miich ajcxy jadu'n ti mmecxtujccixy je tajin mayin jadu'n nej Dios jáygidágy. Tungix cuendi jada' cham nej ti yhuimbizimy. Tiydudágy janch cham ti mdiyungixy müd je pocoy ycixpi. Ti xyajjotma'tcixy, e ti xy'adzígíyigixy, e ni'ixiy miich anajty m'ijtcixy co mdzaachytunaangixy je huídibi ti ytundigoooy. E müd jada ycixpi ti miich ajcxy myajnigüéicixy, co ca' miich ajcxy ti pocoy mmíidity ma jadayaabi huinma'n. ¹² Co ich miich ajcxy jayhuin nijayiy, ca' nminaanim müd je' ycixpi huídibi anajty ti ytundigoooy. Nañ ca' nminaanim müd je huídibi anajty ti yajmíundigoooy. Nijayiyich miich ajcxy, jigix jébi mnejhuúyigixy je tiy'ajt nej Dios tzocoy co nduñich müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ¹³ Com miich ajcxy ti mmijottigoooy Dios ytiy'ajt, paady ycixpi miich ajcxy ti mbaatcixy jotcujc'ajt, e nañ jadu'n ich ajcxy ti nbaatcixyich jotcujc'ajt müd miich ajcxy ycixpi. Nañ jadu'n ooy ti njotcugíyich ajcxy müd co Tito ooy chachjotcujc'ajt. Oy'amy miich ajcxy ti mgöbijccixy Tito, paady yi' ooy ti yjotcugíy müd miich ajcxy ycixpi.

¹⁴ Co ti nnimáyich Tito co njot'amij'adyijich miich ajcxy, ca' ti tzo'ydu'n ti nbaadyich, co yi' oy ti xycó'ixiyigixy. Nígi oy ti yhuimbizimy müd co túg'óciy ayuc huídibi ich miich ajcxy ti nyajnimáy ti yhuimbizimy co yjanchity. Nañ jadu'n ti yhuimbizimy co yjanchity jadu'n nej ti nnimíydaciyich miich ajcxy müd Tito co njot'amij'adyijich miich ajcxy. ¹⁵ Jadu'n nej co Tito oy miich ajcxy xycogapxíy, yi' ooy nígi xychojccixy xyjihuíyigixy co yi' nejhuúy jadu'n nej miich ajcxy mmíjottigoooygixy ich n'ayuc, jadu'n nej mgapxymídoohuaangixy. E nañ jadu'n co yi' ijxy nej miich ajcxy yi' mgöbijcy müd tzig'íñ jihu'ñ. ¹⁶ Ooy jotcujc nayjihuíyijich, ooy njot'amij'adyijich miich ajcxy.

8

Ycúejtcixy müd oyjot oyhuinma'n

¹ Jadügnax, miich ajcxy migügtijc, nyajnejhuúhuaamybich nyajmídmíydágaamybich miich ajcxy, jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ müd je mibijcpidijc ajcxy huídibi xii ya yajpatp Macedonia. ² Je mibijcpidijc huídibi ya yajpatp ti ooy ajcxy minaxy yajnaxy tzaachypí etz ayo'n. Per ca' ñejty, ooy ajcxy jotcujc yajpatcixy. Nañ ayoobi ajcxy, per ti ajcxy may meef yajmujccixy, jadu'n nej jihuúy ajcxy ycomeefity. ³ Ich testigo co je migügtijc müd yci'm tzojcin meef yejccixy, nej jébi ajcxy ymadaaccixy müd meef, ixti anaxy ajcxy

yejccixy. ⁴ Ooy xyminucxtägyich ajcxy co n'a'ixihuibich ajcxy co jëbi ajcxy meefñ yajmujccixy huidibi müid pubedaangixy jacjadyii je mibijcpidijc. ⁵ Nigi anaxy ajcxy ooy meefñ yajmujcxy ca'ydi jadu'n nej anajty njijp'ixyich. Jayijp ajcxy ñayyejci ma ajt nHuindzin Jesucristo, e huin'it ajcxy ñayyéjigixy ma ich ajcxy jadu'n nej Dios tzocy. ⁶ E chi jada' ich ajcxy ooy nmünucxtacy Tito co huen nixy jadüg'oc ma müich ajcxy. Huen nixy yajcxy yajmay huidibi ti yajtzondägy ma müich ajcxy. Co huen je meefñ yajmujctäy huidibi cixyot huinjot müid mbubedaangixy je mibijcpidijc ajcxy huidibi yajpatp jim Jerusalén. ⁷ Müich ajcxy nigi ooy mmadaaccixy, ca'ydi jacpinjaty ma tüg'ociy Dios ytung. Ooy mij mibijcin müich ajcxy müidity. Ooy myaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt. Ooy mmijottigooygixy mgyudunaangixy ich n'ayuc. E nañ jadu'n ooy müich ajcxy xychojccixy xyjihuiyigixyich. Nañ ooy ndzocyich co müich ajcxy nigi pubejtin myegipy ma je mibijcpidijc huidibi jim Jerusalén.

⁸ Ca' jadu'n n'ane'myich co mbubéjtcixipy je migügtijc huidi jim Jerusalén. Hue' ndzocyich co müich ajcxy mnejhuühuiipy jadu'n nej yi jacjadyii mibijcpidijc yhuinma'ñ bidaaccixyp ci'm co pubedaangixy je ymigügtijc jim Jerusalén. Jadu'n mdunipy ajcxy jigix jëbi nnejhuühuibich pen janch tiy'ajt jadu'n co mdzojccixy mjihuiyigixy yi jacjadyii mibijcpidijc. ⁹ Com müich ajcxy mnejhuühuiyipy jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ müid ich ajt ycixpi, jadu'n Jesús nipaady nej tüg mijcomeefñybi jüby tzajpjoty, müid co yi' xychojccim xyjihuiyim mijcajee, chi yi' ixmajtztay yi' y'oy'ajtin jüby tzajpjoty co ycidacy ya naaxhuñ etz y'ayoooy ya. Müich ajcxy ca' anajty ti müidity jüby tzajpjoty, per jadachambi mbadaangixyp mij'oy'ajtin jüby tzajpjoty.

¹⁰ Müid müich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, ma jada necy nmooybich müich ajcxy ngapxhuijin jadu'n nej jëbi huaad mdungixy ooyäy'ajtin. Jac'oy co müich ajcxy myajcixipy je huidibi ajcxy myajtzondac jadöjmijt. Müich ajcxy jacjayijp ca'ydi jac ni pinjaty ti myajtzondaaccixy meefñ yajmugii huidi müid mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi yajpatp jim Jerusalén. Nañ jadu'n müich ajcxy jacjayijp ca'ydi jacpinjaty mijottigooygixy co mbubedaangixy jacjadyii mibijcpidijc. ¹¹ Jadachambi tiempo jactungix pubejtin, meefñ yajmujccix cixyot huinjot jadu'n nej ti myajtzondaaccixy ixti mabaad myajmaygixy je meefñ yajmugii. Nidüg nidüg yejccix nej ajcxy ii müidity. ¹² Pinjaty y'ofrenda yejcp janch cixyot huinjot Dios ycöbjiçip yi' je' y'ofrenda, jadu'n nej ii müidity. Dios ca' yi' pjictzoy huidibi ajt ca' nmüidity.

¹³ Ca' mnina'ñich co oy jadu'n co mbubéjtcixip jacjadyii mibijcpidijc ixti mabaad mnayya-jhu'migixy ayo'ndumb. ¹⁴ Hue' yajmna'ñ co quipxyjaty mdzinaaygixy, ni pin cayaj-conaxipy e ni pin cayajmayjadipy. Jadachambi tiempo müich ajcxy nmüidity ca'pxy je huidibi mnidzinaaygixip, ixti müich ajcxy conajxpi, paady ycixp jëbi mbubéjtcixipy migügtijc huidibi yajmayjajtp. Jadüg tiempo müich ajcxy myajmayjadipy, e jacjadyii migügtijc jëbi xypubéjtcixipy, e jadu'n yhuimbizimipy co mnaybubéjtgixy quipxyjaty miñ xyipy. ¹⁵ Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñey ma jadu'n ymina'ñ: "Pinjaty anajty may'amy müid, ca' yajconajxy. E pinjaty anajty hueeni müid, ca' yajmayjajty."

Tito müid ymigügtijc ajcxy

¹⁶ Per nyajnaxypich jäygi daacin ma Dios, com Dios ti pidägy ma Tito yjot yhuinma'ñ co mijottigooy müich ajcxy m'oy'ajtin, tim jadu'n nej ich nmijottigooyich müich ajcxy m'oy'ajtin. ¹⁷ Co may'ajt nbjctzooyich ma Tito co nixcipy jadüg'oc ma müich ajcxy, agujc jotcujc cöbicy, com ti anajty jayijp yhuinma'ñ pidägy ci'm co ñicxa'ñ jadüg'oc ma müich ajcxy. Jadachambi Tito nixcip ma müich ajcxy müid ci'ndzojcin.

¹⁸ Quipxy müid Tito nguexy ich ajcxy yam tüg nmigüg huidibi ooy chachcapxpaadyity majaty mibijcpidijc, co ooy oy ytuñ capxhuäcxi Jesús y'ayuc ytiy'ajt nej huaad jäy ajcxy y'alma nidzoocin paady. ¹⁹ Ca' nan jëyi co je mibijcpidijc yi' ycapxpadyyi. Nañ jadu'n ti yhuin'ixyii mibijcpidijc ajcxy co jëbi yhuidity müid ich ajcxy, e tunipy pubejtin müid je may'ajtin oy'ajtin huidibi ich ajcxy ndumybich müid je migügtijc ycixpi jim Jerusalén. Jadu'n nduufñich jaydëbi jäy ajcxy capxpaadip ajt nHuindzin Jesucristo. Etz nañ jadu'n jaydëbi ñigüexigy co ich ajcxy nbubeda'ñich ajt nmigügtijc cixyot huinjot. ²⁰ Ooy nguend'atyich je meefñ huidibi je mibijcpidijc ti yajmujccixy, jigix ca'ydi pin huaad xyñigapxy xyñi'ojyich, jadu'n nej ich ajcxy meefñ nyajmujccixyich. ²¹ Jadu'n ich ajcxy nhuinma'ñ nbidägy co tudägy ndunaangixyich ca' nan jëyi ma ajt nHuindzin Jesús yhuinduu, nañ jadu'n ma je mayjäy ajcxy yhuinduu.

²² Nañ jadu'n nguexypich müid yi' ajcxy jadüg ajt nmigüg, je huidibi oy ti ytuuñ ma Dios ytung quipxy müid ich ajcxy e nejhuiybich co tudägy ytuñ cixyot huinjot. E yi' müich ajcxy ooy xyjot'amij'adyii, e oy ytuna'ñ müid müich ajcxy ma Dios ytung. ²³ Pen jim pinjaty nidiy yajty je Tito, nimaaygix co ich yi' nmigüg, e yi' müid nduufñich ma Dios ytung ma müich ajcxy. E nañ jadu'n pen jim pinjaty nejhuihua'ñ pinjäy ajcxy yi', yi' jacjadyiibi huidibi ajcxy nixcp müid Tito. Nimaaygix co je mibijcpidijc ajcxy ya Macedonia ti quexy ajcxy, ytungixy müid Cristo ymij'ajtin ycixpi. ²⁴ Paady ycixp müich ajcxy yi' mdzöjccixipy mjihuiyigixyipy

je migügtijc ajcxy huidibi mimb müid Tito, jigix jëbi je mibijcpidijc ma nidüg nidüg cajp ya Macedonia nejhuihuipy co miich ajcxy yi' mdzojccixy mjihuuyigixy je mibijcpidijc tydudägy. E paady ycixp jëbi iich jotcujc nayjihuiyijich müid miich ajcxy ycixpi.

9

Je cüejtin müid je mibijcpidijc ajcxy ycixpi

¹ Nañ ca' yjaty ycopicyty co iich müich ajcxy njacnijayiiygixipy co je mibijcpidijc huidibi xii ya pubejtin tunaangixyp ma Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea. ² Com nejhuiybich co müich ajcxy nañ jadu'n mbubedaangixy cixy jot huinjot Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea. Paady ycixp jotcujc iich jadu'n nnimäyich je mibijcpidijc ya Macedonia jadu'n nej müich ajcxy jim Acaya mhuinmañ pidacy jidöjimijt co mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi jim Judea. E müid co müich ajcxy jayjip mhuinmañ ti mbidaaccixy co mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi ajcxy jim Judea, paady ycixp may mibijcpidijc ya Macedonia yhuinmañ pidaaccixy co ypbedaaangixy nañ jadu'n. ³ Paady nguejxypich Tito müid jacjadyii migügtijc ma müich ajcxy, jaydëbi xypubéjtcixipy ma je meen' yajmugüi, jadu'n nej ti mbidaaccixy huinmañ. E iich ca' ti tzo'ydu'n nbáadibich müid müich ajcxy ycixpi ma jada pubejtin huidibi ajcxy mguexamyb jim Judea. Com iich ti nnimäyich mayjäy co müich ajcxy ni'ixi' m'ijtcixy müid mbubejtin. ⁴ Ca' yjecyity co nijëjity mibijcpidijc huidibi tzinaayb ya Macedonia ñicxa'ñip ajcxy müid iich co anajty nnicxyjim jim ma müich ajcxy. E co anajty iich ajcxy jim nmejtzcixy, e chi ajcxy nbáatcixipy ca' anajty ajcxy mni'ixijity. Pues chi ooy tzo'ydu'n njihuuihuibich, com ti anajty ooy njot'amij'ájtigixy. Nañ jadu'n müich ajcxy tzo'ydu'n mjihuuihuip. ⁵ Paady ycixp huinmañ nbidägyich co oy jadu'n co nijëjity migügtijc nicxy jayjip xycogapxiygixy, e huen xypubejtcixy ma yi' meen' yajmugüi jadu'n nej jidöjimijt ti mgapxytungixy. E co anajty nmechich jim ma müich ajcxy, chi ni'ixi' anajty ajcxy müidity yi' m'ofrenda, e jëbi jäy ajcxy nejhuihuip co yi' m'ofrenda ti myejccixy cixy jot huinjot, ca'ydi jäy yminaangixy co iich müich adzip ajcxy ti n'ane'ngixy co m'ofrenda nyajmüjccixipy.

⁶ Jäymetz müich ajcxy jadu'n nej ayuc y'oc'ity: Pinjaty hueni niip, nañ jadu'n hueeni yosecha yajpidigy. E pinjaty mij niip, nañ jadu'n mij yosecha yajpidigy. ⁷ Nidüg nidüg mibijcpi yegipy y'ofrenda jadu'n nej anajty c'i'm yhuinmañ ti pidägy co yegañ. E ca' yegipy ametz jotmetz. E nañ jadu'n ni yca'adzip yca'a'écity. Com Dios chojcpy yjihuiyb pinjaty cixy jot huinjot y'ofrenda yejcp. ⁸ Dios jëbi may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy mijcajee, e müich ajcxy mbáatcixipy tüg'ócicy tijaty conuucxin, e icti mmiid'adipy tüg'ócicy huidibi myajmayajtcixy, e nañ jadu'n conaxpi naadigibi nej huaad jacjadyii mibijcpidijc mbubejtcixy, e mdüngixipy canaagnax oyjäy'ajtin. ⁹ Jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ:

Yi' oyjäydijc ajcxy, yi' ajcxy nimooyb ayoobitijc huidibi ajcxy yajmayajtpy. Yi' oyjäydijc ajcxy co oyjäy'ajtin tungixy, yejccixyp iixpejt oybi huidibi y'idipy huinixii.

¹⁰ Dios yejcp je taim huidibi jäy ajcxy ñiipy, nañ jadu'n Dios yejcpy je jücxp picy huidibi nidzinaayim nijugy'ajtim. E jadu'n co müich ajcxy oyjäy'ajtin mdungix mijcajee, je m'oyjäy'ajtin ajcxy ñipaadip nej jihuiy mgosecha myajpidiccixy may'amy. ¹¹ E jadu'n müich ajcxy müid'adipy tüg'ócicy jugy'ajtin comeen'ajtin, jaydëbi m'ofrenda myejccixy mij'amy. E mayjäy ajcxy Dioscojuyip yajnaxipy ma Dios müid je m'ofrenda ycixpi, co anajty nyecyich müich ajcxy m'ofrenda ma yi' ajcxy huidibi yajmayajtp. ¹² Co iich ajt pubejtin nyejcim ma jacjadyii migügtijc, canan jëyi co nbubejtim müid tijaty yajmayajtcixyp. Nañ jadu'n yi' ajcxy jëbi yajnaxcixy Dioscojuyip canaag'oc. ¹³ Yi' ajcxy capxpadamb Dios müid co je m'ofrenda huidibi ajcxy ti myejccixy, yi' je' tiy'ajtip co müich ajcxy mgapxymidooigixy Cristo y'ayuc ytiy'ajty. Paady ycixp may mibijcpidijc ajcxy Dios ojadájtccixy e nañ jadu'n Dios mbáatcixipy capxáatcixipy müid je pubejtin huidibi müich ajcxy anajty myejcyp müid yi' ajcxy ycixpi, etz nañ jadu'n müid jacjadyii mibijcpidijc ycixpi. ¹⁴ E c'i'm yi' ajcxy Dios ojadadipy mibijctzohuipy müid müich ajcxy ycixpi, etz xychóccixy xyjihuuyigixip ooy müid co Dios je mijpi conuucxin ti yecy ma müich ajcxy. ¹⁵ Dioscojuyip yi' Huindzin'ajtim Dios müid yi' ymijconuucxin huidibi ti yecy ma iich ajtin, ni pin canejhuüy nej jëbi yajnajtzcaxpi.

10

Pablo müidity cötujcin co y'apóstol'adyii

¹ Iich Pablo nmigapxypich müich ajcxy müid yungnaxy njot nhuinmañ, jadu'n nej jihuiy Cristo müich ajcxy xymüidmydaaccixy. Com Cristo yungnaxy jot huinmañ müidity. Nijëjity müich ajcxy yminaangix co ooy yungnaxy naybidägyijich co n'ityich müid müich ajcxy, e jadachambi co jigügy nyajpaadyich, hue' n'ahuumbityich ahuañ, ndunaamybich ti ndunaamybich. ² May'ajt nbijctzooybich co anajty iich müich ajcxy nicxy n'ijxcixy, ca' jadu'n ndzozyich co copicy n'ahua'ndägbich müid nijëjity müich ajcxy huidibi xyñilhuambejtpich,

co nduñich etz ngapxyich ngi'mtzojcin tim jadu'n nej huenpin naaxhuiñjáy ytungixy etz ycapxcixy miid yci'mtzojcin. Janch ni'ixi' n'ityich, co anajty jim nmechich, chi miid nnay-huindinähuiyibich yi' ajcxy huidibi jadu'n xyñihuambejtipich. ³ Janch tiy'ajt co ndzinaayich jadu'n nej naaxhuiñjáy chinaaygixy. Per ca' ndziptuñich nej jáy ajcxy chiptungixy. ⁴ Ca' iich ajt nyajtunim naaxhuiñjáy ymic'ajt co nnaygohuaanim ma je jibicpi huidibi ymidzip'ajtm. Hue' nyajtunim Dios ymic'ajt, huidibi jébi mid nmmadaacim tüg'óciy huidibi ca'oybi miid. ⁵ Jadu'n iich ajcxy ca' nyajtzobadaangixyich je ayuc tiy'ajt huidibi ca' yjanchity, etz je' ayuc pin amij agix naybidaacip co Dios y'ayuc ytiy'ajt adujci. Tüg'óciy naax-huiñjáy y'ayuc ytiy'ajt nbidaaccixyich ma Cristo, jigix tüg'óciy jáy ajcxy capxymidohuip Cristo. ⁶ Co anajty miich ajcxy mhuinma'ñybidaaccixy co huádz mgapxymidohuaangixy tüg'óciy Cristo y'ayuc ytiy'ajt, pinjaty cacapxymidooy, hue' ni'ixi' n'itjicixich co yajmohuañ castigo pinjaty cacapxymidooy.

⁷ Miich ajcxy yi' mdzachuenditungixy jáy ajcxy nej yjáy'ajtcixy. Pen jim pinjaty ñayjihuiyíi janch aguc jotcujc co Cristo yhuin'ixyii miid ytung yciixpi, huen huinjihuiyigixy jotjoty co Cristo ti xyhuin'ixcixyich nañ jadu'n miid yi' ytung yciixpi. ⁸ Iich ca' ti tzo'ydu'n jihuiyich miid co ci'm nnaygómayijich hueeni miid co Jesucristo xymooygixyich ane'min cötujcin. Com iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xymóoygixyich jada cötujcin, jigix iich miich ajcxy nyajyeecip mmibijcin, canan nyajtigoyip ajcxy mmibijcin. ⁹ Ca' jadu'n ndzocych co yquéxigipy jadu'n nej jihuiy' n'adzighuaangixy miid je necy huidibi nyajniguejxypich miich ajcxy. ¹⁰ Yminaangixy co iich nnecy ooy tzaachyjaty chach chaach. E yminaangixy co ma jáy ajcxy yhuinduu yung naxy njáy'aty, e ngapxin nmiydáacinich ca' pin jáygidägy. ¹¹ Per yi' jáy ajcxy huidibi jadu'n minaaangixp, copicy ajcxy nejhuihuipy co jadu'n nej iich ngapxin necyjoty co nijaynygixy, co nyajpaadyich jiguem, nañ tim jadu'n ngapxa'ñich co anajty n'ityich ma miich ajcxy.

¹² Ca' huaad n'ocnay'ixquipxim o nyajtügüiyim miid yi' ajcxy ytung huidibi tzach naygómayaanip ci'm. Tzuu huinma'ñ locihuinma'ñ ajcxy ytungixyp, co pin jadu'n nay'ixquipxip naymidoguiixp miid yci'm'ayuc yci'mhuinma'ñ huidi ii yajtpy ñejhuuyb. ¹³ Ca' iich ci'm naygómayiyb ma ycapadyii, huidibi iich ajcxy ca' xypátcixyich. Dios iich ajcxy xyajnejhuuybich nje' nje' it lugar ma yi' tzocy ndúngixibich. E Dios jadu'n tzojc co nicxy ndungixy jim Corinto ma miich ajcxy myajpatcixy. ¹⁴ Paady yciixpi ndúngixyich jéyi ma Dios xyquexyich, ca' jac ma. Nej ixypy y'octunyii y'ocjadyii, pen ca' ixypy iich jayijp ti n'ityich ma miich ajcxy. Pues iich tim jayijp ngapxhuäcx Dios y'ayuc ma miich ajcxy, e ca' jac ni pin. ¹⁵ Pen huingbi jáy je Dios ytung yajtzondaacip ma tüg cajp, pues ca' iich huaad jim nduñich, jadu'n nej jihuiy' iich ti nyajtzondägyich je tung. Ca' jadu'n nduñich, hue' njijp'ixypich co miich ajcxy myajyeecip mmibijcin, huin't jébi njactunipich ma miich ajcxy, jadu'n nej Dios tzocy co ndunipyich. ¹⁶ Co anajty jadu'n ti njactuñich ma miich ajcxy, huin't xi' ya n'ihuäcxa'ñich ngapxhuäcxa'ñich Cristo y'ayuc ytiy'ajt ma je it lugar jactim jiguemjaty pi ma miich ajcxy. Per ca' nduna'ñich ma huingbi ti yajtzondägy je tung.

¹⁷ Ooy ycopicyty ngómayim nyajmij'ajtm ajt nHuindzin Jesucristo, e ca' y'oyty co naygómayim ci'm. ¹⁸ Com Dios ca' jáygidägy pinjaty ci'm naygómayip. Hue' Dios yjáygidacypi pinjaty ajt nHuindzin Jesucristo capxpatp.

11

Pablo etz je' ajcxy huidibi y'ayucapxhuäcxp miid anii

¹ Huaad co miich ajcxy ixypy xy'ocmimexctujcich hueeni iich nloci huinma'ñ huidibi ngapxaamybich. Oy ixypy ñejty mimexctuccich. ² Ooy ndzocy ooy njihuuyich miich ajcxy. Dios ti xymóyich je tzojcin jihuiyin huidibi nmüidich miid miich ajcxy yciixpi. Ndzocypich co cixyjot huinjot miich ajcxy mmijpidaaccixy Cristo. Co miich ajcxy yajmij'adip Cristo cixyjot huinjot, huin't jadu'n miich ajcxy nipaadipy nej tüg töxy'anäg pi'cnip huidibi pijcp miid tüg yédyjc. ³ Ndzigüybich co huingbi jáy xyajhuinma'ñdygoyaangixy miid ixpicytjic y'ayuc huidibi ca' ytiy'ajty. E miich ajcxy m'ixmadzaangixy jadu'n nej cixyjot huinjot ti mmijpidaaccixy Cristo. Tim jadu'n nipada'ñ miich ajcxy mjadaangixy nej yjajty jecy'ajty je Eva co tza'ñ yhuin'ini. ⁴ Com miich ajcxy mgöbijccixy huingbi jáy huidibi tigachjaty yaj'ixpijcp Jesús ytiy'ajt, ca' yjadu'nity nej iich ajcxy nyaj'ixpicyich. Etz nañ jadu'n miich ajcxy jotcujc mgöbijccixy huingbi espíritu, ca' yjéjty je Espíritu Santo huidibi ti mgöbijccixy jayijp'aty. Etz nañ jadu'n mgöbijccixy tigachjaty ayuc tiy'ajt, e ca' y'ocjéñiñ huidibi ajcxy m'alma xyajnidzooocip. Ca' y'ocjéñiñ huidibi ti mmidoogixy ma iich ajcxy. Mic'amy mdzachmijpidaaccixy huingjáy y'ayuc. ⁵ Ca' jadu'n ytiy'ajty co yi' huindzindjic ajcxy huidibi naydjigixp Jesús y'apóstol huidi jim ma miich ajcxy, co jac mic'ajt miid ajcxy etz yjacmiid ajcxy ixpjin ma Dios ytiy'ajt, ca'ydi iich. ⁶ Oy iich jada' ca' njatyich nej yajxon ngápibich, ca' ooy ngo'ayúcgich. Per ca' ñejty com yajxon njatyich nnejhuuyich Dios

ytiy'ajt. E ti nyaj'ijxcixy nyajnejhuuygixy co n'ixp'icycigich ma Dios ytiy'ajt müid je ayuc huidibi ngapxhuäcxich ma müich ajcxy etz je mijhuinma'n huidi nduunich co jim n'ijtyich ma müich ajcxy.

⁷ ¿Nej tundigoyich jada' co ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ma müich ajcxy e ca' nbjctzoooyich meef müid ndungich ycixpi? Jadu'n nnayajnajxich anajty nej tüg midumbi jigix müich ajcxy jac'oy jacotcujc mdzinähüp. ⁸ Ti ngöbicyich meef huidibi jacjadyii mibijcpidijc ti xymöyich huidibi tzinaayb ma huingbi cajp. Yi' ajcxy ymeef nyajtuunich co nyaj'ixpijcyich müich ajcxy. ⁹ Co n'ijtyich müid müich ajcxy jadöjämijt jadöhuix'am ca' nbjctzoooyich ma müich ajcxy huidibi nyajmayajtpyich anajty. Ca' n'adzijpyich ni pin. Yi migügtajc huidibi ajcxy tsoon Macedonia, yi' ajcxy xymooyich huidibi anajty nyajmayajtpyich, paady ycixp ca' anajty meef nbjctzoooyich ma müich ajcxy, ca' n'adzijpyich müich ajcxy. E jadu'n njactuna'ñich jadu'n nej nduunich müid müich ajcxy co n'ijtyich jim jadöjämijt. ¹⁰ Nejhuybich co yjanchity co nmäididyich Cristo ytiy'ajt, nañ tim jadu'n nnejhuuyich co ci'm nbaadyich huidibi müidnay'ixyijich. E ca' pin ma tüg'öcyi je Acaya naaxjot xycapjicibich jada jotcujc'ajtin. ¹¹ ¿Na'amy co jadu'n nmina'ñich? ¿Je' co ñich müich ajcxy ca' ndzocjicy? Ca' yjadu'nity. Dios ñejhuuyb co ndzocy njihuuyich müich ajcxy.

¹² Per njacyajtüyöyaamybich je ndungich huidibi ndumybich, e ca' meef nbjctzohua'ñich müid ñich ndung ycixpi jigix co yi' jacjadyii huindzindijc huidibi yaj'ixpijccixp ma müich ajcxy, ca' jebi y'indaaccixy co yi' ajcxy tü'ciy ytungixy jadu'n nej ñich nduunich. ¹³ Yi' ajcxy yminaangixy co Cristo ti yajnbijcigixy co ajcxy yi' y'apöstol'adyii, e ca' yjanchity, nigoob ajcxy huin'ingixy yi' mibijcpidijc. Nayajnajxigixy ci'm nej jihuuy Cristo y'apöstol'ajtigixy, e ca' yjanchity. ¹⁴ Nañ ni ca' oy nhuinmaayich co jadu'n idäitzcixy, co nañ jadu'n je Satanás ñayajtigachyii ñayajnayxyii nej Dios y'angel huidibi tiy'ajt müid, e ca' yjanchity. ¹⁵ Paady ycixp nmibijcpich co yi' jay ajcxy huidibi tumb müid je mujcu' nañ jadu'n nayajnayxyii jadu'n nej jay tudäyipi, e ca' yjanchity. Per Dios chaachytunamyb ajcxy jadu'n nej ypadyii müid je jibicpi ycixpi huidibi ajcxy ytumy.

Je tzaachypi je ayo'n huidibi Pablo yjajtp co y'ayuccapxhuäcxy

¹⁶ Jadüg'oc ñich müich ajcxy nnimaangixy: Ni pin ycamina'niy co ñich locijity. Per pen nijjity jadu'n yminaangixy, ca' ñejity. Müich ajcxy amidoo'ijtcix ñich n'ayuc, jigix jebi naygömayijich ci'm. ¹⁷ Ca' ñich ajt n'huindzin Jesucristo xycötujcmöyich, co jadu'n jebi ngapxyich jadu'n nej cham ngapxa'ñich. Hue' ngapxa'ñich jadu'n nej tüg loci jay co naygömayafñiyijich ci'm. ¹⁸ Mayjáy ajcxy ooy ci'm chachnaygömayáanigixyp müid huidibi ti tungixy müid yci'm mic'ajt ya naaxhuiñ. Nañ jadu'n ñich nnaygömayafñiyijich ci'm. ¹⁹ Müich ajcxy mdzachcöbajccixyp loci jay ajcxy y'ayuc, je' co mdzachnayyajnaxánigixy jadu'n nej jihuuy ajcxy ooy mdzachcohuinma'ñity. ²⁰ Mgöbijcyp müich ajcxy co jay ajcxy xytumbi'adiyb nej tim tzojccixy, huidibi ajcxy xyhuinjicxp xyhuimbijcp xyhuimmeetzp, e huidibi ajcxy xy'ane'ngixp, xycamij'ijxcixy xycamijpidaaccixy, ixti mgöbijccixyp co xycojccixy ma ajcxy mhuiñijjip. ²¹ Oy njatzo'ydu'njihuuyich co ndzocy n'ñich co ca' jadu'n nmäididyich je jotmic'ajtin, jigix jebi ñich müich ajcxy nduunich jibic, jadu'n nej yi' jadu'mbi huindzindijc ti xytungixy.

Per jadu'n nej yi' ajcxy ñaygapxadyii ci'm, nañ jadu'n naygapxpada'ñiyijich ci'm. Ca' ñejity pen capxpich jadu'n nej tüg loci jay. ²² Pen hebreojay yi' ajcxy, hebreojay ñich nañ jadu'n. ¿Conaax cogajp ajcxy Israel? ñich nañ jadu'n. ¿Abraham ajcxy ymij'ap'ajtpy ymijteedy'ajtpy? ñich nañ jadu'n. ²³ ¿Nej tumb ajcxy müid Cristo? Nigi nduñyich müid Cristo, ca'ydí yi' ajcxy. Ca' ñejity oy ngapxyich jadu'n nej tüg loci jay. Jac mic ti nduunich müid Cristo ca'ydí yi' ajcxy. Canaag'oc codungdijc xychaachytuunich. Ti nyajc'atyich müid matz etz müid coohac janch canaag ci' janch ycamacho'ñity. Canaag'oc codungdijc xypidaacyich pujxtigoty, e yi' ajcxy ca'. Canaag'oc o'cin jijp'am ti nyajpaadyich, e yi' ajcxy ca'. ²⁴ Migoox'oc judiojáy ajcxy ytungmüidpi xyci'ajtyich müid coohac iipx majmocx midaax ci'. ²⁵ Tugüg'oc xychaachytuunich müid matz. Tügtecy ajcxy xychaagächich. Tugüg'oc je barco yquiiñ me'y'agujc je huidibi ñich anajty nyajnicxiyb. Co je barco yquiiñ tügtecy, chi tüg tzuum etz tüg xi' n'ijtyich ma je meyy anajty ooy ypidigy. ²⁶ Ooy viaje nduunich canaag'oc, e o'c'ijp'am n'ijtyich ma mijñigom yjadyii, e nañ jadu'n ooy anajty may meetzpi yajpaady ma anajty nhuidityich. Nmigogajpich, yi' judiojáy, xyjayaj'ögaanich ajcxy. Ti ayo'n nbaadyich ciudadjoty etz ma yuugjot etz mejyjoty. E nañ ti ayo'n nbaadyich müid jay ajcxy huidibi naybidaacip ajcxy nej ñich ajt nmigüg, e ca' anajty yjanchity. ²⁷ Minaajity ooy mic njihuuyich ndung n'ayo'ñich. Canaag'oc ti ndzumnaxyich ca' nmäyich. Canaag'oc nxinaxyich müid yuu tidzibi. Janam jatzojc n'ayu'atyich. Minaajity ooy njihuuyich je täichypi, etz nyajmayjatyich nhuit nducxyich.

²⁸ Miiid jada ycixpi etz miiid jac-huidijaty, nañ jadu'n jabom jabom ooy mic njihuüiyich jadu'n nej yajpaady je mibijcpidijc nidüg'óciy canaag picy xi ya. ²⁹ Pen nijjéty mibijcpidijc yajpaady amutz ma ajcxy ymibijcin, nañ jadu'n iich nayjihuiüiyijich amutz. Pen nijjéty mibijcpidijc ypocytungixy, iich ndzo'ydu'n njihuüiyibich etz jibic nayjihuiüiyijich miiid yi' ajcxy ypocy ycixpi. ³⁰ Pen naygómayaanibich ci'm, naygómayaanibich co amutz njihuüiyijich. ³¹ Je Dios iich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, je huidibi huaad n'ojadajtim n'ibaatim ngapxpaatim huinixi huinitiempo, yi' ñejhuüiyb co tiy'ajt jadu'n nej ngapxyich. ³² Jecy'ajty co n'ijtyich jim Damasco, je gobernador huidibi anajty tumb miiid je rey huidibi yxi Aretas, ypidac soldados ajcxy ma jadyii mijtu' ycajptigiy, jigix jébi xyajnicxyich mach. ³³ Per je mibijcpidijc ajcxy xycodiyñajxich naaxcixy mijcachjoty ma tüg ventana aguwa ma je nijpoche huidibi je cajp miiid yjübojtz'ahuuidityty. E jadu'n ndzocoyich ma je gobernador yci'am.

12

Huidibi Pablo yhuin'ijx etz nejhuüiy

¹ Ni ti ycayajpaady ycayajganar'aty co ci'm ndzachnaygómayaayim ndzachnayñigapxim ndzachnayñimiyaacim. Per ca' y'ocnejty nimiydágaamybich ti nhuin'ijxypich cumäyoty, je huidibi je Huindzin Jesucristo xyajhuin'ijxpih xyajni'ixiiybich. ² N'ixy'ajtypich tüg yéydijc huidibi mibijcp Cristo. Cham majmactz jimijt ma Dios yajpättigiyii tzajpjoty ma je midugiipi tzajp. E ca' nejhuüiyich pen hue' yajpättigiyi miiid ñinix o pen ca'. Dios tügpajc nejhuüiyb. ³⁻⁴ Jadüg'oc nmina'ñich co Dios ti yajpättigiy je yéydijc ma je oybi it. E ca' nnejhuüiyich pen janch ti ypättigiy miiid ñinix o pen ca'. Dios tügpajc nejhuüiyb. E jiiy ma je oybi it midoy capxy ayuc huidibi ca' huaad ni pin jäy capxy mydägy nimina. ⁵ Ooy iich amij agix nayjihuihua'ñiyijich miiid je jadu'mbi yéydijc jadu'n nej jéjin huidibi Dios yajpättigiy tzajpjoty. Per ca' iich ci'm nayñimiydága'ñiyijich naygómaya'ñiyijich. Hue' janchtiy nayñimiydágaanibich ci'm nej nduñ n'ayooyich ma iich ndzinaayin. ⁶ Oy ixypiy iich ci'm njanayñimiydága'ñiyijich janch oy nej nduuñ n'ayooyich, ca'p je' anajty ngapxtigooyich, com je' anajty ngapxpich je janchyp. Per ca' jadu'n naygómaya'ñiyijich, com ca' ndzocoyich co jäy ajcxy nicxy xycómaayich nigí anaxy. Huaad jadu'n co ajcxy miiid miydacy je migügtijc huidibi ajcxy ijxcixp huidibi ndumyibich o huidibi ayuc ajcxy ymidoogixp huidibi ngapxpich.

⁷ Je capxy ayuc huidibi Dios xyajnejhuüiyich jiiy tzajpjoty, ooy anajty chach y'oyity. Paady ycixpi Dios pidacy jadu'n nej jihuiy tüg apy ma iich nninix, jigix ca'ydi amij agix nayjihuiüiyijich. E je apy jadu'n nipaady nej mujcu' xyajtzaachiyich. ⁸ Tugüg'oc Dios ti nmibijctzooyich co huen xyajpidzimich je huidibi xyajtzaachiyibich. ⁹ Per je Huindzin Jesús xyñimaayich: "Jébi jadu'n co may'ajt ndunipich miiid miich ycixpi. Co pinjaty pumäy ñayjihuiyii, huin'it nigí ñiguéxigiy iich nmic'ajt." Paady ycixpi njotcugiyich co pumäy nayjihuiüiyijich, jigix ñiguéxigipy Cristo ymic'ajt ma iich ndzinaayin. ¹⁰ Paady ycixpi ooy njotcújidyich co pumäy nayjihuiüiyijich, co jäy xyñigapxy xyñi'ojiyich, co ti nyajmayjatyich, co jäy xy'ixhuidityich xypahuidityich, co tzaachypí nyajnaxyich miiid Cristo ycixpi. Co nayjihuiüiyijich pumäy, chi nigí mic nayjihuiüiyijich miiid Cristo ymic'ajt ycixpi.

Pablo ca' yjotcujc'aty nej je mibijcpidijc ajcxy jim Corinto ytungixy

¹¹ Co iich jadu'n ci'm naygapxpadyijich, tim jadu'n nipaady nej jihuiy iich tüg loci jäy. Adzip miich ajcxy jadu'n xytuuñich co copicy naygapxpadyijich ci'm. Hue' yjapaadyii miich ixypiy ajcxy xycómaayibich xycapxpatpich. Iich ca'p iich ti ndzoohuity. Oy ixypiy iich ca' ti mic'ajt nmüdidyich, per jatytim nigí mic'ajt nmüdidyich, ca'ydi yi huindzindijc huidibi ma miich ajcxy, huidibi ajcxy naydijip apóstol, e ca' yjanchity. ¹² Ma je tung huidibi nduñich miiid mechtujcin ma miich ajcxy, ti ooy ñiguéxigiy miiid canaag ijxpejt, mijhuinma'ñ etz milagros, co iich janch Cristo xy'apóstol'adyijich. ¹³ Ca' jadu'n yti'yajtyty co mminaaangxy co nigí oy ti nduñich ma yi jacjadyii mibijcpidijc ma jacjadyii cajp, ca'ydi jadu'n nej ti nduñich ma miich ajcxy. Pen ti ndundigooyich co ca' ti nbijctzooyich meeñ miiid iich ndung ycixpi ma miich ajcxy, jadu'n nej jacjadyii ajcxy ytungixy, pues tungix may'ajt meexcich ajcxy.

¹⁴ Jadachambi ni'ixi' n'ityich co nnixa'ñich midugi'ocpi jim ma miich ajcxy. Ca' ti pubejtin nbijctzohua'ñich ma miich ajcxy miiid ndungich ycixpi. Ca' ndzocoyich miich ajcxy mmeef. Hue' ndzocoyich co miich ajcxy xymijnicxpedipyich. Jac'oy co iich miich ajcxy nbubedipy, ca'ydi co miich ajcxy xypubedipyich. Jadu'n iich nipaady miiid miich ajcxy nej tüg undeedy. Je undeedy ypubejtpy y'ung, e ca' nan je ung pubejtpy yteedy. ¹⁵ Iich jotcujc nyajtundähuibich ma miich ajcxy tüg'óciy tijaty nmüdidich, ixti ngi'nmic'ajtych tüg'óciy nyajtunaamybich miiid miich ajcxy ycixpi, jigix jébi nbubedipyich miich ajcxy. Oy janiguéxigiy co iich miich ajcxy njadzojccixy njajihuüiyigixy, e miich ajcxy ca' xychóccixyich xyjihuiüiyigixyich.

¹⁶ Nijjety miich ajcxy mminaangixy co janch tiy'ajt co ca' ti pubejtin ti nbijctzooyich ma miich ajcxy, nijjety yminaangixy co janch nihuinma'ñ ti nyajcägixyich ma tüg trampä müid anii. ¹⁷ ¿Nej ti iich miich ajcxy nhuin'ingix miiid je migügtijc huidibi ajcxy nyajnguejx? ¹⁸ Nbijctzoohuich may'ajt ma Tito co huen nicxy xycogapxiiygixy jadüg'oc. E nyajpuguexiiyich jadüg ajt nmigüg huidibi müid ñicxy quipxyi. ¿Nej ti miich ajcxy Tito xyhuin'ingixy? ¿Nej ca' yjanchity co iich etz Tito quipxyjaty iich ajcxy nhuinma'ñ nmüidity, e tú'ciy ndüngixyich?

¹⁹ Ca' yjetyity co miich ajcxy mhuinma'ñyibidäaccixy co iich ajcxy ndzachenayñigapxtüutigixy ma miich ajcxy. Ca' yjadu'nity. Ngäpxcixpich nmüydäaccixpich ma Dios yhuinduu je ayuc tiy'ajt huidibi Cristo xymóoygixich. E tüg'óciy huidibi ndüngixpich, hue' ndüngixich jigix yeegip miich ajcxy mmibijcin. ²⁰ Com tzigiiybich co anajty nicxy n'ijxcixyich miich ajcxy, ca' jetyity co nbadaamybich je tiy'ajt co miich ajcxy ca' mhuinma'ñmüidity jadu'n nej jébi njäygidägyich yi mhuinma'ñ ajcxy. E miich ajcxy nañ jadu'n ca' mjäygidäaccixipy nej iich nhuinma'ñ müiditych. Tzigiiybich co miich jada' ajcxy mnaychiptünigixy, ca' mnay'ixáanigixy nidüg nidüg, mnaymijotmä'tigixy; mnayñi'ojiiygixy, e mbiitzcapxcixy; co ooy amij agix mnayjihuiiiygixy, e ca' mnay'ayuc-huinjihuiiiygixy, ca' oy m'ijtcixy. ²¹ Tzigiiybich co jadüg'oc nicxy n'ixyich miich ajcxy, chi ajt nDios xyajjihuihuibich tzo'ydu'n müid miich ajcxy ycixpi, etz njihuihuibich tajin mayin müid miich ajcxy mbocy ycixpi, e com ca'ni mjothuimbijtcixy mjäydigoooygixy je mjibic-huinma'ñ jadu'n nej mmigapxtigoooygixy e mmidundigoooygixy huingbi töxyjäydijc, etz jadu'n nej mmidundigoooygixy migüg ytöxyijc, etz jadu'n nej jibic-huinma'ñ miich ajcxy mmüidity.

13

Ane'min capxhuijin etz capxpooxin huidibi cijxnip je necy

¹ Jada je' ymidugüg'oc co iich miich ajcxy nicxy ngo'ixihuaangixyp. Pen miich ajcxy mxihuaangixyp tüg migüg ma iich co ti ytundigooy müid Dios ytiy'ajt, hue' tzocy müid metz o tugiiig testigos. ² Co je mimejtz'ocpi iich miich ajcxy oy ngo'ixiy, chi nnimaayich yi' ajcxy huidibi ti ytundigooygixy anajty, e nañ jadu'n nnimaayich je huidibi jacpocytungixp co iich anajty jadüg'oc nicxy miich ajcxy n'ijxcixy, ca' nyajtuna'ñich mecxtujcin ma yi huidibi ajcxy pocytungixp. E cham co nyajpaadyich jigüégy ma miich ajcxy, nnigapxpejtpyich ma jada necy co jadüg'oc nicxy n'ixa'ñich miich ajcxy, ca' nmimecxtuna'ñich yi' ajcxy huidibi pocytungixp. ³ E jadu'n miich ajcxy mmüid'adipy tiy'ajt co ngapxnajxich Cristo y'ayuc. E Cristo ca' je' yjadu'nity nej tüg jäy huidibi ca' mic'ajt müidity. Hue' je' yajngüexéigyp ymic'ajt ma miich ajcxy. ⁴ Janch tiy'ajt co jadu'n ajcxy yajcruudzpejty Jesucristo nej jihuiy ca' anajty mic'ajt müidity. Per jadachambi Jesucristo jugy'ajtp müid Dios ymic'ajt. Nañ tim jadu'n co n'ijtim müid Jesús, jadu'n yquëxigy nej jihuiy ca' mic'ajt nmüid'ajtim. Per co n'ida'ñich müid miich ajcxy, nmüid'adaanibich Dios ymic'ajt müid co nyajpaadyich ma Cristo.

⁵ Ci'm naydiy'ajtpijcigix nidüg nidüg, pen janch tydudägy mmibijccixy Cristo. Ci'm huinmaayix ma ajcxy mgi'mdzinaayin, pen janch mmibijccixy. ¿Nej ca' mdimjihui'mybijccixy, pen müid ajcxy Cristo ma mjot mhuinma'ñ? Pen ca' yjadu'nity hue' anajty Cristo mmibijccixy nigixy cohuajc. ⁶ Per nijjp'ijxypich co miich ajcxy mnejhuihuipy co yjanchity co Cristo ti xyajniibicyich yi' ytung, e ca' n'indägyich. ⁷ Dios nmibijctzooybich müid miich ajcxy ycixpi, jigix ca' ti jibic-huinma'ñ ndüngixipy. Canan co iich ajcxy ndzachcömaybidzimmaangixyich, o co iich ajcxy nigi nmüidity Dios ytiy'ajt ca'ydi jac ni pinjaty. Jadu'n ndüngixyich, jigix miich ajcxy mdunipy oybi. Ca' ñejty oy jadu'n yquëxigipy nej jihuiy iich ajcxy ca' oy mij n'ixpicycigich. ⁸ Com ca' huaad ni ti nej ndunim huidibi ca' yjanchity huidibi ca' ytiy'ajty. Hue' tzocy co tüg'óciy huidibi ndunim, naybadiiib müid Dios ytiy'ajt. ⁹ Paady jotcuje iich ajcxy co nyajpáatcixyich nej jihuiy ca' iich ajcxy mic'ajt nmüidity, jigix miich ajcxy mic'ajt nmüid'adipy ma mmibijcin. Nmibijctzoohuamaaybich ajcxy Dios müid miich ajcxy ycixpi, jigix ajcxy mmibijcin mi'ijtcixipy ca'pxy. ¹⁰ Jada necy iich jayjip nguexamyb ma miich ajcxy, ma yam ca'ni nicxy n'ijxcixyich miich ajcxy jadüg'oc, jigix ca'ydi adzip ahua'n anajty nyajtuuñ iich n'ane'min ma miich ajcxy. Iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xymöyich mic'ajt, jigix jébi iich miich ajcxy nyajyeegipy ma mmibijcin. Ca' nyajtigoyaanich miich ajcxy yi mmibijcin.

¹¹ Migügtijc ajcxy, capxcixpich müid miich ajcxy, huen Dios xypubéjtcixipy xypudigiiygixyipy. Mijottigooygix cuydunaangix tüg'óciy Dios ytiy'ajt ma mdzinaayin. Jotcuje'ajtcix. Chinaayix müid tú'ciy mjot mhuinma'ñ. Naymüid'ijtigixy agujc jotcuje. Huen ajcxy Dios xymüid'ijtcixy. Je Dios huidibi jotcuje'ajtin yejcp, e nañ jadu'n Dios

xychojctáaygixipy xyjihuiydaaygixipy. ¹² Naygapxpóocxigix xic xon. ¹³ Tüg'óciy Dios yjäy huidibi ya, yquejxyp ajcxy capxpóocxin ma miich ajcxy.

¹⁴ Huen ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy m#d miich ajcxy ycixpi. Huen Dios xychojccixy xyjihuiiygixy. Huen Dios yjihui'ñ ymic'ajt ity ma nidüg'óciy miich ajcxy mjet mhuinma'ñ. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.

GÁLATAS

Yi Necy Huidibi Pablo Yajnguejx Je Mibijcpidijc Jim Gálatas

¹ Hich Pablo, Jesucristo xyquejxich co ngapxhuácxibich yi' y'ayuc. Ca' nmínaaním jáy ajcxxy xyajníbichich jada tung. Jesucristo etz Dios Teedy ajcxxy ti xyajníbichich jada tung. Je' je' je' Dios huidibi yajjugypijc Jesucristo co y'o'cy. ² Hich etz tüg'óciy migügtijc ajcxxy huidibi ya yajpatp ma iich nyajnguejxichich jada necy ma nidüg'óciy pinjaty mijpidacp Jesucristo, huidijaty naymujcip ma nidüg'óciy cajp jim Gálatas naaxjot. ³ Nmibijctzooybich Dios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo co huen oy'ajt etz may'ajt tuñ ma miich ajcxxy etz nañ jadu'n xyajjotcugihup ajcxxy. ⁴ Hich ajt nHuindzin Jesucristo ti nayyoxyii ti naydogyii ci'm anajty ma yi o'cin müd iich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n ti xyñihuaanam ma je jáy ajcxxy huidibi jibic huinma'n müd huidibi tzinaayb ajcxxy ma jadachambi xii tiempo. Jadu'n Jesucristo tuñ müd iich ajt ycixpi, com iich ajt nDios Teedy jadu'n tzojcp. ⁵ jOoy y'oyity co Dios Teedy huen mij etz cómay y'idipy huinixii huinitio! Jadu'n jada. Amén.

Ca'p ji huingbi ty'ajt huidibi jáy y'alma yajndzocp

⁶ Ooy ndzachhuinmaayich jadu'n nej tim tzojcy ti mijjpyöyducixy je Huindzin Dios ytiy'ajt. Dios xyhuin'ixcixy jigix jébi mmibijccixy je oy'ajt je may'ajt huidibi Jesucristo ytuun müd miich ajcxxy ycixpi. E miich ajcxxy ti mhuinma'n myajtigajtcixy, e ti mmibijccixy huingbi jáy ajcxxy y'ayuc, jadu'n nej ca' jébi m'alma ndzocin padaangixy. ⁷ Ca' nmínaaním co ji jadügnax Dios ytiy'ajt. Hue' je'nijéjity jáy ajcxxy ti xyajhuinma'nyidigooygixy, ooy ajcxxy yajtigadzaangixy je Dios y'ayuc ytiy'ajt nej Jesucristo xyajndzogaani ajcxxy m'alma. ⁸ Co ixxyip iich, o co ixxyip nidüg'óciy ndiscipulo, o co ixxyip tüg'óciy ángel huidibi tzajpjoty tzomb capxhuácx ixxyip ma miich ajcxxy ayuc ty'ajt tigachjaty huidibi ca' ñaybadyii müd je ty'ajt huidibi nyaj'ixpic ajcxxy oga'n'aty, ca' mgöb'icixy yijadu'mbi ayuc huidibi ajcxxy xyajndigoyaaangixy xyajtüdigoyaaangixy, Dios tzaachytunib yi' ajcxxy y'alma. ⁹ Ti jayijp nyajnimay, e cham jadüg'oc nügapxpetyich, pen ji pinjaty capxhuácx ma miich ajcxxy ty'ajt tigachjaty, huidibi ca' ñaybadyii müd je ty'ajt je tiibi miich ajcxxy m'ixpicixy, copicy Dios chaachytunipy jada jáy müd ypocy ycixpi huidibi xychachyajndigooygixp xychachyajtüdigooygixp.

¹⁰ Co jadu'n nmína'ñich, ¿nej mdijy co ndzocyich co jáy ajcxxy xyjäygidägipy o co Dios xyjäygidägipy? ¿Nej ndzachyajjot'adaanich jáy ajcxxy? Ca' huaad nduunich huidibi jáy ajcxxy chojcpy, yi' janchty ndumybich huidibi Dios chojcpy. Co ixxyip nduunich huidibi jáy ajcxxy yjäygidacpy, ca' ixxyip nguyduunich Cristo ytiy'ajt.

Nej Pablo oy paady je apóstol'at

¹¹ Paady ndzocyich migügtijc co mnejhuñhup ajcxxy jada co je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ngapxyhuácxpich anajty ma miich ajcxxy jadu'n nej jébi ajcxxy m'alma ñidzögipy, ca' yi' ayuc'adyii ty'ajt'adyii huidibi jáy ci'm ti cojcxxy ti maacxcixy. ¹² Com je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi nmüdich, ca' ti nbaadyich ma jáy ajcxxy, nañ ca' nmínaaním jáy ajcxxy ti xyaj'ixpicyich. Jesucristo ci'm ti xyajhuinjuhuyich jada ty'ajt.

¹³ Com miich ajcxxy mnejhuñhup jadu'n nej jecy'ajty iich ti ndzinäyich, co iich anajty nmijpidägich yi' judiojáy ajcxxy ycostumbre. E mnejhuñhup jadu'n nej jecy'ajty n'ixhuidijtyich nbahuidijtyich mictägy je jáy ajcxxy nidüg'óciy huidijaty anajty mijpidaaccixp Dios ytiy'ajt. ¹⁴ Nigi iich anajty n'ixpicyidyich ma yi judiojáy ajcxxy y'ixpicin ca'ydi jac pinjaty judiojáy, ca'ydi jac pinjaty nmigügtijcich huidibi tüg'nax yjimijt müd iich. Com ooy anajty nigi ndzachmijpidägich n'ap ndeedyich y'ayuc. ¹⁵ E Dios xyhuin'ixich jayijpni ca'ni anajty ma'xung'atynich co ndünibich yi' y'ung. Müd co Dios ooy ti xyhocyich ti xyjihuyich, paady xyhuooyich müd y'ung ycixpi. ¹⁶ Dios xyajnejhuñhuyich yi' y'ung y'ayuc ytiy'ajt, jigix ngapxhuácxibich yi' y'ayuc ma yi jáy ajcxxy ca'pi yjudiojáyity ajcxxy. Ca' pinjaty n'ixtaayich huidibi jébi xyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' Dios ci'm xyaj'ixpicyich yi' ytiy'ajt. ¹⁷ Nañ jadu'n ni ca' n'ixgütyich jim Jerusalén ma yajpaady y'apóstoles ajcxxy huidibi anajty ajcxxy Dios ti yhuin'ixy. Chi tüy nnicxyich jim Arabia ñaxjot. Co iich jim hueeni n'ijtyich, chi nhuimbijtyich jim Damasco.

¹⁸ Cooni tugig jimijt nhuácxijpyich huin'itni nbättigüyich jim Jerusalén. Chi n'oyich ma Pedro anajty yajpaady, e chi jim nmüd'ijtyich jéyi majmocx xii. ¹⁹ E ca' nmína'baattich yi' jacjadyii apóstoles. Jéyi iich müd naybaati je Jacobo, je Huindzin Jesús y'uch. ²⁰ Je huidibi cham iich miich ajcxxy niyajjayigixy, ty'ajt yi'. Y'ixxy ñejhuñhup Dios co ca' n'indägich.

²¹ Co ndzooñich Jerusalén, chi nnicxyich Siria naaxjot etz jim Cilicia naaxjot. ²² Je huin'it tiempo yi' Cristo yjáy ajcxxy huidibi nayyöymujcip cajp cajp jim Judea naaxjot, ca' ajcxxy anajty

xy'ix'adyiijich huingixy jipjixy. ²³ Jëyi ajcxy nejhuüy anajty co jây chachmînaangixy: "Yi jây huidibi anajty xychach'ixhuidijtim xychachpahuidijtim, cham yi' tzachcapxhuäcxy je Cristo ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi anajty ytimyayacödigoymy." ²⁴ Co je mibijcpidijc oy jadu'n tiy'ajt nejhuüyigixy, chi ajcxy vajnajxy Dioscojuyip ma Dios müid ich ycixpi.

2

Jacjadyii Jesús y'apóstoles ajcxy cöbijcixy yi Pablo

¹ Co majmactz jímijt, chi jadüg'oc nnicxyich jim Jerusalén quipxyi müid Bernabé. Nañ jadu'n Tito xypanicxyich. ² Dios jadu'n ti xyajnejhuüyich co copicy nícxibich jadüg'oc jim Jerusalén. Chi jim nyajmüidmíydacyich nijëjity jây huidibi Jesús ti yhuin'ixyüi ajcxy, je huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. (Ahuingujc ich ajcxy nxiicmujc ngapxmujc, ca'ydi ymayjy'agujcity.) Nyajmüidmíydacaayich je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ngapxhuäcxyich ma yi jây ajcxy ca'p yjudíojäyity. Jadu'n ngapxticxyich n'ayucich ndiy'ajtich, jigix ca'ydi ajcxy xycapxaducyich, e ti anajty jadu'nyi ñaadig'aty ich ndung huidibi jayjip ti nduüñich etz huidibi njactunaamybich anajty. ³ Je jây ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc jim Jerusalén yjäg'idac ajcxy ich n'ayuc jadu'n nej ngapxticxyich, e nañ ni ca' ajcxy ymînañ adzip co copicy yajtiy'ajttihuipy je Tito huidibi xypa'oyich jim, com griegojäy je' anajty, paady ca' yajtiy'ajttiy anajty. ⁴ Ca' ixypy pin huaam ycaminañ jim Jerusalén co Tito ca' yajtiy'ajttiy, co ca' nijëjity mibijcpidijc ycatigiy ayich ameech huidibi ca' ymalijcixy cixyjot huinjot Cristo ytiy'ajt. Hue' ajcxy amido'ljtcixy n'ayucich nej huaad xyjijpcogapxyigixyich. Ca' ajcxy yjotcujcity co ngapxhuäcxyich co nmibijcjm Jesucristo, e ca' copicy nguydunim judíojäy ycostumbre. Yi' ajcxy adzip xyajñhuidzambich yi judíojäy ycostumbre, jadu'n nej jây codoogiy ajcxy adzip ytuungixy ma yhuindzin ytung. ⁵ Ni catügajixy ajcxy xycamamadacyich, e ni xycayaj'amoñ ich ajcxy, com hue' ndzocyich co huen Dios y'ayuc ytiy'ajt oyi ity huädz ma müich ajcxy ca' ma ani.

⁶ Yi apóstoles ajcxy huidibi Jesús ti yhuin'ixyigixy huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, ca' ajcxy ni ti tiy'ajt xyajcmöyich jemybi huidibi ca' jayjip nnejhuüyich. (Peni capxpaady ajcxy o'peni ca' ycapxpaady, ca' nduüñich cuendi. Com Dios ca' huin'ixpety jây ajcxy tiyduñ.) ⁷ Co oy ajcxy nejhuüy co Dios ti xyquexyich ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma yi jây ajcxy huidijaty ca' yjudíojäyity, tim jadu'n nej ti quexy Pedro co capxhuäcxi yi' y'ayuc ma yi judíojäy ajcxy, ca' ich yi' ajcxy anajty n'ayucich xyjijpcogapxyich, ooy ajcxy jäg'idacy yi n'ayucich ndiy'ajtich. ⁸ Yi Dios huidibi Pedro quejx huen yi' y'ayuc capxhuäcxy ma yi judíojäy ajcxy, nañ jadu'n ich xyquejxich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxyibich ma yi jây ajcxy ca'p yjudíojäyity.

⁹ Je Jacobo, je Pedro etz Juan ajcxy, je huidi nigohuajc'ajtcixp yi mibijcpidijc, co ajcxy nejhuüy jadu'n nej anajty Dios may'ajt oy'ajt ti tuuñ müid ich, chi ajcxy xycöbijcxyich agujc jotcujc Bernabé etz ich. E chi ich ajcxy müid nay'ayuc-huinjihuiyüi co jëbi ich etz Bernabé nícxibich ma yi ca'p yjudíojäyity ajcxy, etz jëbi yi Jacobo, Pedro etz Juan ajcxy ñicxixy ma yi judíojäy ajcxy. ¹⁰ Jëyi ajcxy may'ajt pijctzoy ma ich etz Bernabé co jadu'n pa'ayo'n ndunipxyich ma yi judíojäy ayoobitijc. E chi ich ngo'adzoy co ndunamybich jadu'n agujc jotcujc.

Pablo ojy yi Pedro jim Antioquia

¹¹ E jadu'n anajty müid ti n'ocnay'ayuc-huinjihuiyüibich ixti coon Pedro ycidacy jim Antioquia. Chi jim nmîmaayich huinjijp co ti anajty jim Dios ytiy'ajt midundigooyi co puhuäctuatni je huidibi ca' yjudíojäyity, ca' y'ocmüidcaymujcni. ¹² Com co ca'ni anajty ymîñ jim Antioquia je judíojäy ajcxy huidibi anajty tzomb ma Jacobo jim Jerusalén, chi Pedro müidcaymujcni je jây ajcxy ca'p judíojäyity. Co ajcxy ymîñ chooñ Jerusalén, chi Pedro oy puhuäctuatni je huidibi ca'p yjudíojäyity, ca' y'ocmüidcaymugaani anajty. Com Pedro tzigiyb anajty co ñi'ojihuiyib je judíojäy huidibi minamb co ooy ycopicyity yajtiy'ajttihuipy tüg'öciy jây ajcxy huidibi mibijcixp Jesucristo. ¹³ Co Pedro jadu'n oy y'idich, chi je jacjadyii judíojäy ajcxy huidi anajty jímip nañ tim jadu'n oy y'idüitzcixy. Oy ajcxy janehuüy tiy'ajt, e huädz cuydungixy. Ixti Bernabé nañ jadu'n y'idich nej Pedro, com ca' anajty yjotmicity. ¹⁴ E co ich jadu'n oy n'ixyich co ca' ajcxy cuydungixy yajxon Jesucristo ytiy'ajt, chi ich nmîmaayich Pedro mayjy'agujc: "Peni müich judíojäy, e ti m'ixmajtzn judíojäy ycostumbre co ti mibicy Jesucristo, e ti m'occydumyib je huinmañ huidibi judíojäy ca' cuydungixy, ñnej tijy cham co adzip mdzachmînaandägy co yi' ajcxy huidibi ca'p yjudíojäyity, copicy cuydungixipy judíojäy ycostumbre, huidijaty müich ti m'ixmajtzn?"

Yi judíojäy ajcxy quipxyjaty müid jacpinyaty

¹⁵ Jadu'n njacnîmaayich Pedro: "Ich etz müich judíojäy ich ajt, huidibi ndaj'ajtim ndeedy'ajtim nañ judíojäy. E ca' ich ajt njadu'nity nej jây ajcxy ca'pi yjudíojäyity, huidibi

ca' cuydungixy Dios ycötujcin je jecyıp huidibi Moisés yjayhu'i'm. ¹⁶ Miich Pedro iich ajt nnejhuuim co jäy ajcxy ca' jëbi Dios yajpocyñihuächyii miid tim jëyi co ajcxy cuydungixy Dios ycötujcin je jecyıp huidibi Moisés yjayhu'i'm. Co yi jäy ajcxy mibijccixy Jesucristo, huin'it janchtiy Dios yajpocyñihuätziyb ajcxy. Nañ tim jadu'n iich ajt, ti nmibijcim je Cristo jigix jëbi Dios xyajpocyñihuaatzim. E ca' jëbi huaad Dios xyajpocyñihuaatzim ajt miid tim jëyi co ti nguyduunim Dios ycötujcin je jecyıp. Ca' ni tüg jäy huidijaty jëbi Dios yajpocyñihuächyii, miid tim jëyi co cuyduuni Dios ycötujcin je jecyıp."

¹⁷ Co ajt nhuinma'ñ nbidaacim co nmibijcim Cristo jigix Dios jëbi xyajpocyñihuaatzim, huin'it je judiojäy yminaangixy co jibic-huinma'ñ nyajtuunim co ca' njaccuyduunim y'i ajcxy ycostumbre. ¿Nej mdiy je Cristo xyajtundigooyim jadu'n nej judiojäy yminaangixy? Ca' yjadu'nity. Ca' jëbi huaad je Cristo xyajtundigooyim. ¹⁸ Co ixypy nmijpidaacim jadüg'oc Dios ycötujcin je jecyıp, je huidibi ti n'ixmajtzim, jada ixypy ijxpejt'ajtp co ndundigooyim ma Cristo ytiy'ajt. ¹⁹ Jecy'ajty co nguyduunich anajty Dios ycötujcin je jecyıp, huin'it ca' anajty nbaadyich tiy'ajt nej jëbi huaad Dios xyajpocyñihuaachich, e jadu'n nipaady nej jihuiy ti n'ögyich. Paady ycixpi ti n'ixmachich je jecyıp cötujcin, e ti nmijpidägyich Jesucristo ytiy'ajt jigix jëbi njactzinäyich miid Dios ycixpi. ²⁰ Jadu'n nayjihuiyijich jadu'n nej jihuiy ti n'oc'o'pich, jadu'n nej jihuiy ti ngruudpetyich quipxy miid Cristo. Jadachambi ca' n'octzinaayñich miid ngi'm jugy'ajtin ycixpi. Hue' je' je Cristo ymic'ajt etz ytiy'ajt ti chinaydacpicy ma iich njugy'ajtin. E jadu'n nej cham njactzinäyich miid iich nninix, jactzinaaybich miid Dios y'ung ycixpi, nmijpidacypich Dios y'ung. Dios y'ung ti xychocyich ti xyjihuiyich, e ti nayyoxyii naydogyii ma yi o'cin miid iich nbocy ycixpi. ²¹ Ca' nmyajtigoya'ñich je may'ajtin je oy'ajtin huidibi Dios ti tuuñ miid iich ycixpi. Co ixypy jëbi Dios xyajpocyñihuaatzim miid co ajt nguyduunim Dios ycötujcin jëyi, huin'it ixypy ti ñaadigi'aty je Cristo co y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi.

3

Je ycötucin huidibi Moisés yejc o je mibijcin

¹ Janch loci miich ajcxy migügtijc huidibi tzinaayb jim Gálatas naaxjot. Ti jäy ajcxy xyajhuinma'ñyidigooygixy miid jibic-huinma'ñ. Paady ycixp mdzach'ixmadzaangixy je Dios ytiy'ajt. Iich oy njacapxhuächyich ma miich ajcxy mhuinduu je tiy'ajt jadu'n nej Cristo yajcruudpejti miid iich ajt nbocy ycixpi. ² Yi' nyaj'amidooyb: ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid co mdzachcuyduuni Dios ycötujcin je jecyıp? o ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid co ti mmidoogixy Jesucristo y'ayuc e ti mmibijccixy? Hue' janchtiy ti mbatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt co ti mmibijccixy Jesucristo, ca' mninaanim co ti mguydungixy Dios ycötujcin je jecyıp. ³ Co Dios oga'n yjihui'ñ xy'adigiyygixy xyjottigiygixy, chi mguychinaaygixy Jesucristo ytiy'ajt nej Dios yjihui'ñ xyhuinma'ñymoogixy. ¿Nej co cham miich ajcxy mloci huinma'ñ mdzachtungixy? Jadachambi jadüg'oc mdzachtunaangixy mgi'mhuinma'ñ. ⁴ ¿Nej naadigi'ixpi miich ajcxy tzaachypi ti mminajxcixy ti myajnajxcixy miid Cristo ytiy'ajt ycixpi? Janch naadigi' jadu'n tzaachypi ti mminajxcixy ti myajnajxcixy, pen janch tücciyi ti m'ixmajtzicxinäi Cristo ytiy'ajt. ⁵ Jada nyaj'amidoogixy: ¿Nej ti Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigiyygixy xyjottigiygixy etz tuñ mijhuinma'ñ ma miich ajcxy miid co ti mguydungixy Dios ycötujcin je jecyıp? Ca' yjadu'nity. Hue' Dios xy'adigiyygixy xyjottigiygixy etz tuñ mijhuinma'ñ miid miich ajcxy miid co ti mmidoogixy Jesucristo ytiy'ajt etz ti mmibijccixy.

⁶ Jadu'n ymiñ cojay ma Dios ñecy co Abraham mibijcy Dios, e co yi' mijpidacy Dios y'ayuc jadu'n nipaady nej jihuiy Dios yhuinmecxi pocy, jigix jëbi y'ity tudägy ma Dios yhuinduu. ⁷ Jadu'n yjajty miid Abraham. Je' ymibijc Dios, e yajpocyñihuaatzi Dios, jëbi ñaydijyii tudägy jäy ma Dios yhuinduu, miid co ajcxy mijpidägy je may'ajt huidibi Dios ytunamyb miid yi' ajcxy ycixpi. Paady ycixpi jaabyety ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios miidmiydac Abraham jecy'ajty co yi' huidibi ca' yjudiojäyity ypaadiy ajcxy y'alma ñidzoocin, com jadu'n Dios ymiñañ: "Miid miich tüg m'ap m'oc may'ajt oy'ajt nduna'ñich miid naaxhuiñjäy ajcxy ycixpi." ⁹ Paady ycixpi jadu'n nej jäy ajcxy tüg'ociy pinjaty mibijcp Dios, Dios may'ajt tunamb miid yi' ajcxy ycixpi co mibijccixy, tim jadu'n nej may'ajt tuun miid Abraham.

¹⁰ Dios chaachytunamy jäy ajcxy miid ypocy ycixpi, pinjaty huinma'ñ tzachpidacp co y'alma ñidzoocin padaangixy miid co cuydungixy Dios ycötujcin je jecyıp. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Dios chaachytunamyb jäy ajcxy miid ypocy ycixpi, pinjaty ca' mijpidägy tüg'ociy Dios ycötujcin, etz nañ jadu'n pinjaty ca' cuydundäy jada cötujcin." ¹¹ Jadachambi miid je ayuc huidibi ti nyajnijayyigixy ma jada necy, jëbi miich ajcxy mnejhuilhuip co ca' ni pin jäy jëbi Dios yajpocyñihuächyii miid huidijaty ti tungixy co

cuydungixy Dios yçõtujcin je jecyip. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ: "Yi jây ajcxxy pinjaty miñigip iich n'ayuc, yi' ajcxxy nyajpocyñiñhuãdzaamybich jëbi ajcxxy y'alma paadip ñidzoozin." ¹² Dios ca' jadu'n ymina'ñ ma yi' yçõtujcin huidibi Moisés yjayhui'm co jëbi nmijpidaacim, e huin'it Dios xyajpocyñiñhuaatzim. Hue' je' ymina'ñ ma yçõtujcin co jëbi xychaachytuunim müid ajt nbocy ycxipi. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy: "Yi jây ajcxxy pinjaty cuydumb Dios yçõtujcin huidibi Moisés ycojaj, copicy cuydunãhuip, ni ma ycatundigoyipy."

¹³ Cristo xyñihuaanim xyajtzoozim ma anajty Dios xychaachytunaanim müid co ca' nguydundaayim Dios yçõtujcin je jecyip. Cristo ci'm ti yajnicxy je tzaachyipi huidibi Dios ajt xymõhuaanim anajty. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Pinjaty anajty yajmijxotzpejtp ma tüg cruudz, hue' anajty je' yco'ayooyb ypocy tübi tuñ." ¹⁴ Cristo o'c je' müid iich ajt nbocy ycxipi, jigix Dios jëbi cuyduñ yi' y'ayuc jadu'n nej yaj'ahuaniiy Abraham jecy'ajty, co may'ajt tuna'ñ müid yi jây ajcxxy ycxipi huidibi ca'p yjudiojãyity, etz nañ jadu'n may'ajt tuna'ñ müid iich ajt ycxipi, jigix jëbi iich ajt nbaatim je Dios yjihu'i'ñ co nmibijcim je Cristo.

Je çõtujcin huidibi Moisés yejc etz huidibi Dios y'ahuaniiy

¹⁵ Migügtijc ajcxxy ngapxticxaamybich jadu'n nej Dios ti tuñ müid tüg ijxpejt nej jây ajcxxy ytuñ. Co ixypy tüg jây necy yajcojy ma nigapxy jadu'n nej ypidãgy yajhui'ma'ñ, e co yajcojtãy je necy, e chi firmijiy, e nañ jadu'n je testigo ajxy yfirmijiy, huin'it ca' huaad pinjaty nixigy yajxigy jada tiy'ajt, e nañ jadu'n ni ca' huaad yaj'ungiy. ¹⁶ Cuenditungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, Dios ma yi' y'ayuc yaj'ahuaniiy Abraham etz tüg yi' y'ap y'oc co may'ajt tuna'ñ müid yi' ajcxxy jëyi. Ca' nminaanim Dios y'ayuc ymina'ñ co Dios yaj'ahuaniiy Abraham co may'ajt tuna'ñ müid tüg'ocyi yi' y'ap y'oc. Hue' je' Dios y'ayuc ymina'ñ co may'ajt tuna'ñ müid tügpajc yi' y'ap y'oc, je' je' je' Cristo. ¹⁷ Dios ca' yi' nixigy yajxigy ytiy'ajt huidibi jayijp ymoy Abraham co yajnicuejxy yçõtujcin yi Moisés. Co Abraham y'o'cy, ti anajty ñajtzniñicxiyñi midaax migo'px ja'iipxmajc jimiñt, chiini oy Dios möy Moisés yi' yçõtujcin. Tim jadu'n nej ca' huaad yajtigach je jây ñecy ma nigapxy jadu'n nej ypidãgy yajhui'ma'ñ, nañ tim jadu'n ca' huaad Dios yajtigach y'ayuc huidi yajnimay Abraham jadu'n nej may'ajt tuna'ñ müid naaxhuiñjãy ajcxxy ycxipi. ¹⁸ Dios y'ahuaniiy yi' ytiy'ajt ma Abraham jecy'ajty co may'ajt tuna'ñ müid yi' y'ap y'oc ycxipi etz müid tüg'ocyi naaxhuiñjãy ajcxxy ycxipi. Co ixypy jëbi jây padaangixy y'alma ñidzoozin müid huidibi ajcxxy ytumyb co ajcxxy cuyduuni Dios yçõtujcin je jecyip, ca' ixypy may'ajt ti tuñ co ti quexy je Cristo ya naaxhuiñ co jây yajniñhuãdzip.

¹⁹ ¿Ti ycxipi Dios co moy Moisés je çõtujcin huidibi ycojaj? Hue' je' Dios moy jada çõtujcin jigix jëbi nigüexigy co jây ajcxxy ca' ycapxymidoogixy. Tunamb anajty Dios yçõtujcin huidibi Moisés ycojaj mabaad ti quexy ya naaxhuiñ yi' y'ung, je' je' je' Cristo, je' Abraham y'ap y'oc huidibi yajpocyñiñhuãtzp jây ajcxxy. Dios yçõtujcin hue' je' yajnicuejx Moisés müid ángeles ajcxxy. E chi Moisés capxnajxy ma ymügügtijc ajcxxy. ²⁰ Co Dios ti quexy yi' oybi y'ayuc ya naaxhuiñ müid y'ung, paady ycxipi Dios ca' tzocy co huingbi capxnajxy yi' y'ayuc. Dios etz Dios y'ung tú'ciy yi'.

Tigixpi Dios je Moisés çõtujcin yejc

²¹ ¿Nej mdijy ca' ñaybadyii yi Dios yçõtujcin huidibi Moisés ycojaj, müid je ayuc huidibi Dios yajnimay Abraham? Naybaatip ajcxxy y'ayuc. Co ixypy cayejcy Dios çõtujcin ma jëbi jây ajcxxy y'alma ñidzoozin padaangixy, huin'it ixypy jëbi nbocyñiñhuaatzim co ixypy nguyduunim yajxon jada çõtujcin. ²² Ca' yjanchity co jëbi Dios xyajpocyñiñhuaatzim müid co tijaty nduunim. Com ma Dios y'ayuc ymiñ cojaj co nidüg'ocyi jây ajcxxy ti ytuñdigooy, ac pocy ymüid ajcxxy. Jadu'n Dios y'ayuc ymina'ñ, jigix jëbi Dios yajpocyñiñhuãch tüg'ocyi pinjaty mijpidacp Jesucristo, jadu'n nej yajnimay Abraham jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ.

²³ Ca'ni anajty Cristo ymiñ ya naaxhuiñ, huin'it anajty Dios yçõtujcin ytuñ, yajpocycãy jây ajcxxy, e ca' Dios yajcomidooy jây ajcxxy ypocy. Jadu'n nej jihuñ jây ixypy ypujxtijc iñaaygixy e ahuijxcixy mina je juez ytiydunãanigixy. Jadu'n anajty n'ijtim jadu'n nej jihuñy nbu-jxtijc iñaayim, ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ yajpocyñiñhuaatzp. ²⁴ Jadu'n anajty Dios cuend'aty yi judiojãy anajty müid yçõtujcin huidibi Moisés ycojaj. Tim jadu'n nej jây cuend'aty huingjãy y'ung. Jadu'n anajty Dios cuend'aty judio jây ajcxxy ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ jëbi yajpocyñiñhuãch jây ajcxxy. ²⁵ Jadachambi co Jesucristo ti y'oy ya naaxhuiñ, e ti nmibijcim (tzojingix) yi' ytiy'ajt, paady ycxipi cham ca' n'oc'ijtim cuend'aty müid Dios yçõtujcin huidibi Moisés ycojaj.

²⁶ Com müich ajcxxy ti nmijpidaacixy Jesucristo ytiy'ajt, paady ycxip jëbi nidüg'ocyi müich ajcxxy naydijigixy Dios y'ung. ²⁷ Tüg'ocyi müich ajcxxy huidijaty ti mnübejtcixy, ti mnübejtcixy jigix jëbi mdügmujcixy müid Cristo, jadachambi niducy m'ijtcixy müid Cristo. ²⁸ Nidüg'ocyi müich ajcxxy ti mgöbijccixy Jesucristo jadu'n nej ajcxxy mHuindzin. Jadu'n müich ajcxxy judiojãy etz nañ jadu'n ca'pi yjudiojãyity, nañ jadu'n müich ajcxxy midumbidijc etz

müich ajcxy huidibi ci'm nay'ane'mip, müich ajcxy yëdijctijc etz müich ajcxy töxyjäydijc; tü'ciy müich ajcxy myajpattaaygixy ma mHuindzin Jesucristo. ²⁹ Huenpinity müich ajcxy co mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it jëbi ajcxy mnaydijuyb Abraham y'ap y'oc, e huin'it jëbi mbáatcixipy tzinaydac jiby tzajpjoty, je huidibi Dios yaj'ahuanüy Abraham, Abraham y'ung y'anäg etz Abraham y'ap y'oc.

4

¹⁻² Cha jadüg iixpejt nyajnimäyich müich ajcxy huidibi capxticxp Dios ytiy'ajt. Tüg comeeñyäj ymang hue' anajty mutzni pi'cni je' anajty jëdaanip yteedy ypidägy. E chi yteedy tüg jäy yajñibicy huidibi jëbi cuend'aty je pidägy etz je pi'c'anäg mabaad paady je tiempo mina ycädigihuiigy je pidägy. Je comeeñyäj y'ung com co anajty ca'ni yeegy, ane'my anajty y'ity, tim jadu'n nej ane'my y'ity je jäy huidibi midumb. ³ Tim jadu'n nej je comeeñyäj y'ung anajty y'ity ane'my, nañ tim jadu'n ñch yi judíojäy ajcxy ane'my anajty n'ijtcixyich co anajty ca' tiyudägy naydijuygixyich Dios y'ung. ⁴⁻⁵ Co oy Dios yajhuaad'ajtni, chi oy quejxni y'ung ya naaxhuin'. Yi' y'ung ma'xung'ajt judíojäy, jigix jëbi codinäy jäy ajcxy ma Dios ycötujctac. Nañ jadu'n yi' ma'xung'ajt judíojäy jigix jëbi yajpocyñihuaäch yi jäy ajcxy huidibi ti yajpocycahuigixy Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojaj. Dios ti quexy y'ung jigix jëbi ycodinaayim müid ajt nbocy ycixpi, e jadu'n Dios jëbi xycöbijci jadu'n nej jihuüy xyci'm'ung'ajtim.

⁶ Jadachambi müid co naydijim Dios y'ung, paady ycixp Dios ti xy'adigiyim ti xyjottigiyim yi' yjihui'n ymic'ajt, paady ycixp ajt minaanim co Dios ajt nDeedy'ajtim etz nminaanim: "¡Padre Nuestro!" ⁷ Müid co müich ajcxy ti mmibijccixy Jesucristo, jadachambi ca' ane'my m'oc'ijtcixyñi ma Dios ycötujcin je jecyip, jadu'n nej je jäy ytumbidijc müidity ane'my. Paady ycixp jëbi Dios xymöogyixipy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, jadu'n nej Dios müidity jugy'ajtin. Jadachambi müich ajcxy Dios xy'ung'ajt, etz jëbi mbáatcixipy pidägy ma Dios.

Pablo yjotmaybaady müid je mibijcpidijc ycixpi

⁸ Jecy'ajty ca' anajty mnejhuigyixy Dios ytiy'ajt tiyudägy, ooy anajty m'ojadajtcixy oyñiti huidibi ca' anic'ajt müidity. E ca' anajty m'ojadajtcixy je Dios tzajpjotyyp huidibi mic'ajt müidity. ⁹ Jadachambi ti mnejhuigyixy Dios ytiy'ajt etz Dios ti xycöbijccixy. ¿Nej co jadüg'oc mdzachnihuimbidaangixy yi judíojäy ycötujcin, ca'p ti mic'ajt müidity, huidibi ti m'ixmajtzcixy? E jadüg'oc xy'ane'myigixy je judíojäy ycötujcin. ¹⁰ Jadachambi mdzachcuydunaangixy judíojäy ycostumbre, jadu'n nej ajcxy myajmij'ajtcixy xüüo' xiiijimijt. ¹¹ Huinmaaybich ooy müid müich ajcxy ycixpi co naadig'i ti nyaj'ixpicyich müich ajcxy. Ninigoob ayoohua'ñ ñch ndung ma müich ajcxy.

¹² Migütijc ajcxy, cham may'ajt nbjctzooyich ma müich ajcxy. Yajtügüygixy yi mhuinma'ñ jadu'n nej ñch nhuinma'ñ. ñch ti nyajtügüyich nhuinma'ñ müid müich ajcxy mhuinma'ñ co ti n'ixmachich yi judíojäy ycostumbre. Je taab anajty n'ityich müid müich ajcxy, ca' müich anajty ajcxy ñch n'ayuc xyjijpcogapxiyi. ¹³ Müich ajcxy mnejhuüyb co anajty n'ityich ma müich ajcxy, pumäy ñch anajty nyajpaady müid yuu pa'm ycixpi, paady ycixp ñch jim jecy nhuäcxijpyich, ngapxhuäcxych Jesucristo ytiy'ajt je jayijp'aty. ¹⁴ Müid ñch nba'm ycixpi ooy n'adzijpy müich ajcxy ma mjiin mdijc, e müich ajcxy ca' ti xy'ixtijy e ni ca' müich ajcxy xymidzijpich. Jadu'n ñch müich ajcxy xycöbijcy agujc jotcujc, tim jadu'n nej ixyipy ti mgöbijccixy Jesucristo ci'm. ¹⁵ Jadachambi ¿ti ti ytunyii ti yjadyii co ca' mmijotcujc'ajtcixy ñch n'ayuc? Com nyejcyich tiy'ajt co je taabi anajty oga'n jim n'ityich ma müich ajcxy co janch xypubedaambich müich ajcxy. Ixti mgi'm huin anajty ajcxy mjayajpidzimaangixyp etz xymöhuaangixyich anajty co ñch ngaa'a'ixiy. ¹⁶ ¿Nej ñch ti n'ahuimbityich müich ajcxy mmidzijp müid co ti nyajnimaaigyixy huidibi janchip?

¹⁷ Yi huindzindijc jim ma müich ajcxy huidibi xychachay'ixpijccixp huidibi ca' ytiy'ajtyty, ca' ajcxy oyhuinma'ñ müidity. Hue' ajcxy tzachtzocy co müich ajcxy m'ixmajtzcixip ñch n'ayuc ndiy'ajt. Hue' ajcxy tzachtzocy co müich ajcxy yi' mgömayipy. ¹⁸ ñch njajotcujcuch jadu'n co huingbi huindzin ajcxy jëbi xyaj'ixpijccixy. Nigoobi co ixyipy jëbi ajcxy m'oy'ajtin mbaatcixy. Ca' oy copicyty co ñch ci'm müich ajcxy nmüid'ijttihuiipy. ¹⁹ Migütijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich jadu'n nej jihuüy ngi'm'ung'ajtigixy, ooy tzaachyp'i ndzachjihuiyich müid müich ajcxy ycixpi jadüg'oc. Jadu'n tzaachyp'i njihuüyich jadu'n nej undaj tzaachyp'i jihuiy co y'ung yajma'xung'ada'ñ. Njihuihuuamybich tzaachyp'i ixti cooni müich ajcxy anajty Cristo mhuinma'ñ xyaj'oyüiyi. ²⁰ Ooy ñch njanay'ixxpada'nyii ma müich ajcxy cham cham. Njamüidcapxaangixy njamüidmiydägaangixy, chi ixyipy tiy'ajt njacyajnimaaigyixy jac huädz. Ooy ñch ndajy nmayich müid müich ajcxy ycixpi, nej n'ocjancimaaigyixipy.

Je Agar etz Sara y'ijxpejt

²¹ Müich ajcxy huidibi mdzachcuydunamyb Dios ycötujcin je jecyip. Nmimaaigyixy ajcxy, ¿nej ca'ni ajcxy müdoogixy huidibi Dios ycötujcin nigapxyip? ²² Com Dios y'ayuc huidibi

jaybetyip jadu'n ymina'n co Abraham ymüd anajty metz ymang. Tüg je'anajty ytaj'ajtp jadu'n ymüd'ajtpy. Je jadügpí ymang anajty ytaj'ajtp huidibi ytimy'töxijc'ajtpy. ²³ Je huidibi je pödumbi y'ung'ajti, hue' je' ypi'c'ajty jadu'n nej pi'ctijc jadyii yma'xung'ajtcixy. Je huidibi Abraham y'töxyijc y'ung'ajti Dios je' müd ymic'ajt ypi'c'ajty, Dios ycuymüün y'ayuc huidibi yajhuinhuanüy Abraham. ²⁴ Jada jihuimbit ayuc jadu'n yhuimbizimyb: jada Abraham y'töxyijc ajcxy metz ijxpejt'ajtp jadu'n nej Dios ti ytuñ müd y'i'yjáy. Je pödumbi huidi anajty yxii Agar, y'i' müd yquipxíy y'i Dios y'cötujcín huidibi Dios ymoy Moisés ma je cop huidi yxii Sinaí. E tüg'ócíy jáy ajcxy huidibi cuyduungixp Dios y'cötujcín huidibi Moisés ycojáy, ane'my ajcxy je' yaj'idyii, tim jadu'n nej tüg comeeñjáy ane'my yaj'ity y'i y'tumbi ajcxy. ²⁵ Agar y'i' nígix'ajtp je cop Sinaí jim Arabia ñaaxjot ma Dios moy Moisés je cötujcín. Agar je t'öxyjáy huidibi anajty pödumb, je' müd yquipxíy y'i judíoájáy huidibi tzachcuyduungixp Moisés y'cötujcín, etz ñañ yquipxíy müd Dios y'it ya naaxhuiñ jim Jerusalén. Y'i judíoájáy etz y'ung y'anäg ajcxy huidibi tzach cuyduungixy Moisés y'cötujcín je jecyip, ane'my ajcxy y'ity ma jada cötujcín, tim jadu'n nej jáy ajcxy huidibi tumb ma comeeñjáy, e y'ane'my ajcxy y'ijtcixy. ²⁶ Je Sara huidibi Abraham y'töxyijc'ajtpy, y'i' müd yquipxíy iich ajt huidibi cuydumb je Cristo y'tiy'ajt, e je Cristo y'i' yajpatp tzajpjoty. ²⁷ Com jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co mayjáy paada'ñ oybi ma Dios, com Dios jadu'n ymina'n: Jotcugi' jadüg'oc müch Sara huidibi ca' y'ungbaady. Xic yáx müch müd jotcujc'ajtin, müch huidibi ca' ungmoy. Nígi ymayihua'ñ müch m'ap m'oc ca'ydi Hagar y'ap y'oc.

²⁸ Ich ajt huidibi nmijpidaacim Jesucristo tügüym müd Abraham ymang Isaac. Com jadu'n nej Dios cuyduun y'ayuc huidibi yajhuinhuanüy Abraham co Isaac yma'xung'ajty, ñañ tim jadu'n Dios cuyduun y'i' y'ayuc müd iich ajt co je Cristo y'oy ya naaxhuiñ. ²⁹ Tim jadu'n nej Abraham ymang Ismael jecy'ajty midzip'ajty Abraham ymang huidibi Dios yajhuinhuanüy Abraham; ñañ tim jadu'n y'i jáy ajcxy huidibi tzachcuyduungixp Dios y'cötujcín je jecyip, ooy ajcxy tzach midzip'adyii y'i jáy ajcxy huidibi mbijcjp Jesucristo. ³⁰ Oc-huinmay müch ajcxy nej jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios nímay Abraham:

Yajpidzim ma mdjic je mbödumb müd ymang. Com ca' jadu'n y'tiy'ajty co je pödumbi ymang paadipy müch mbidágy. Y'i' je' padamb je mbidágy huidibi müch mdöxyijc ymang'ajtpy.

³¹ Migügtjic ajcxy, ca' ich ajt n'ocjadu'ñañ nej je pödumbi y'ung y'anäg ajcxy huidi ane'my ijtp. Jadu'n iich ajt nipaady nej Abraham y'töxyijc y'ung y'anäg huidibi ca' y'ane'my y'ity.

5

Cristo ti xyajñihuaatzim ma je cötujcín huidibi Moisés yecj

¹ Je Cristo ti xyajpidzimim ma Dios y'cötujcín je jecyip ma anajty n'ijtim y'ane'my, jigix jébi tzojcingix nguyduunim y'i' y'tiy'ajt. Mbijccixy tiydudágy Cristo y'tiy'ajt, ca' m'ixmajtcixy. Ca' mni'ahuimbijtcixipy jadüg'oc Dios y'cötujcín je jecyip ma anajty m'ijtcixy tim jadu'n nej comeeñjáy y'tumbi ajcxy y'ijtcixy ane'my.

²⁻³ Amídooy'itcix iich n'ayuc. Jadachambi iich Pablo minaambich pen müch ajcxy mgöbigamyb jada ayuc co copicy myajtiy'ajt'ihuipy, huin'it ñaadig'ada'ñ co mmbijccixy Jesucristo y'tiy'ajt. Ca' Jesucristo may'ajt tuna'ñ müd müch ajcxy pen jadu'n m'ididza'ñ. Jadüg'oc nmina'ñich co pinjaty jadu'n ycuymüün y'ayuc müd Dios y'cötujcín, copicy ycuymüün'ihuipy tüg'ócíy. ⁴ Pen mjijp'ijxyp ajcxy co Dios xyajpocyñihuaatzaangixy müd co mguyduungixy tüg Dios y'cötujcín, jadu'n nipaady nej jihuüy ti m'ixmajtcixiñ Cristo y'ayuc y'tiy'ajt. Pen ca' mmijpidaaccixy je may'ajt oy'ajt huidibi Cristo ti tuñ ninigoob müd müch ajcxy y'cixpi, huin'it ca' Dios xyajpocyñihuaatzaangixy. ⁵ Njijp'ijxim co Dios xyajpocyñihuaatzaaním jigix jébi naydijim tudágy ma Dios yhuinduu müd co mmbijcim Cristo etz müd co je Espíritu Santo xypubejtím. ⁶ Co mmbijcim ajt Jesucristo, Jesucristo ca' cuendituñ pen ti nyajtiy'ajttüym o pen ca'. Jéy y'i' tzocy co naychojcim nayjihuüyim nidüg nidüg, e jada je' je ijxpejt co mmbijcim y'i' y'tiy'ajt.

⁷ Jayjip'aty oy yajxon anajty m'occuyduungixp Jesucristo y'tiy'ajt. ¿Pin ti xy'agapxüygixy co ca' mgapxymidohuaangixy tiy'ajt? ⁸ Y'i jáy ajcxy huidibi ti xy'agapxüygixy ca' ajcxy tiy'ajt patcixy ma je Dios huidibi ti xyhuin'ijxim jigix jébi mmbijcim Cristo. ⁹ Müch ajcxy mnejhuüyib co jáy pidaaccixy levadura ma harina jich je levadura yajtigiyidaayb je jich. Ñañ tim jadu'n jada anü huidibi jáy ajcxy ti pidaaccixy ma müch ajcxy yajtigiyidahuamyb müch ajcxy mjot mhuinma'ñ. ¹⁰ Com ich mmbijcjpich co ajt je nHuindzin Jesucristo oyhuinma'ñ xymöhuipy ajcxy, paady y'cixp njijp'ijxypich co müch ajcxy mmbigaamyb iich ngapxy iich n'ayuc. Dios chaachytunipy je jáy ajcxy huidibi ti xyajhuinma'ñyidigooygixy. Oy ooy yjamij yjanchity ajcxy, ca' ytimyñéjity, Dios y'i' ajcxy tzaachytunüib.

¹¹ Migügtjic ajcxy, co ixypy yjanchity co ñch ngapxhuácxycich co copicy nidüg'óciy jáy yajtiy'ajttñuipy, ¿nej co je'ni chambaad judiojáy xychach'ixhuidityich xychach-pahuidityich? Pen ca' ixypy xy'ixhuidityich xypahuidityich jadu'n nipaady nej jihuüy nyaj'ixpicyich co je Cristo ca' y'o'cy müd ñch ajt nbocy ycixpi. ¹² Yi' huidi ajcxy xyajhuinma'ñyidigooygixyp, ooy ixypy y'o'yity co ixypy ajcxy xypuhuácutuñi tücciyi.

¹³ Dios müch ajcxy ti xymijhuoogixy ma yi' ytiy'ajt jemybi jigix jëbi m'ixmájtzcixni je Dios ycötujcin je jécyp, etz tzojcingix mjipidágyipy Cristo ytiy'ajt. Dios ti ajcxy mdü'aa xy'ahuuatzi, per ca' huaad mduungixy je jibicpi huidibi mjot mhuinma'ñ chachñijot'ajtcixpy. Hue' a'oy naymi'oyjáy'ajtigix nidüg nidüg, naybubéjtigix miñ xyipy. ¹⁴ Dios y'ayuc ymina'ñ: "Mi'oyjáy'adipy mmijin mmidjic, tim jadu'n nej müch ajcxy mdzocy co mmijin mmidjic xymi'oyjáy'adipy." Co jadu'n ajcxy mnyami'oyjáy'adiyb miñ xyipy, ytimiñipaty jadu'n nej jihuüy ti mguydundäy tüg'óciy je Dios ycötujcin. ¹⁵ Pen müch ajcxy mnyamidundigooyip etz mnyamijotma'tip miñ xyipy, ca' yjetyity co ci'm anajty jadu'n mdzachnayaajhuinma'ñyidigóoyigixy miñ xyipy.

Je jugy'ajt huidibi yi Espiritu Santo yejcpy

¹⁶ Jada capxhuijin ñich müch ajcxy nyajniyayyb. Cychinaaygix je Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espiritu Santo xyhuinma'ñymooygixy ajcxy. Ca' mguyduungixy je jibic-huinma'ñ huidibi mdzachnijot'ajtcixyp ci'm. ¹⁷ Je jibic-huinma'ñ huidibi mdzachnijot'ajtcixyp, hue'y midzip'ajtpy je oybi huinma'ñ huidibi je Espiritu Santo xymooygixp. Dios y'ayuc oby ca' ñaygodigyii müd müch ajcxy mjibic-huinma'ñ. Paady ycixp müch ajcxy ooy njacuydunaangixy Dios y'ayuc, e ca' ajcxy mmamadaga'ñ ñicxy mguydundaaygixy. ¹⁸ Pen tzojcingix mguyduungixy je Cristo ytiy'ajt huidibi Dios yjihui'ñ xymooyb ajcxy, huin'it ca' copicy mguyduungixy Dios ycötujcin je jecyp.

¹⁹ Com nnejhuیداایم jadu'n nej jáy ajcxy yjot yhuinma'ñ tzachnijot'ajtcixy jibicpi. Jadu'n nej yéydjctjic tzachmígapxtigoyaangixy töxyjäydjic; e nañ jadu'n nej töxyjäydjic ajcxy ooy yéydjctjic tzachmüd'ügangixy etz müd'edzaangixy etz ma yjiibi ji ajcxy yhuinma'ñyidigooygixy. ²⁰ E nañ nnejhuیداایم jadu'n nej jáy ajcxy tzach'ojadajtcixy tzach-huingoxinaaygixy je huidibi jáy ajcxy ci'm ti yajcojy, etz nej jáy ajcxy tzach'ojadajtcixy tzachyajtunaangixy caxpojcp'djic, nej jáy ajcxy ymigüg tzachmijotma'tcixy; nej jáy ajcxy ca' tzip yjot'ambjccixy müd yinjaty huenjaty ayuc; nej jáy ajcxy tzachmidzip'ajtcixy ymigügtjic; nej jáy ajcxy tzachyajca'oy'ixcixy ymigüg co tjaty müdity; nej jáy ajcxy chachnaybjc-huácxáangixy, huidibi abicy tzachmüd'adamb yjáy. ²¹ E nañ nnejhuیداایم jadu'n nej jáy ajcxy abijctjigíhuaangixy tjaty ymigüg ymüd; nej jáy ajcxy ymigüg yaj'o'ccixy; nej jáy ajcxy nijot'ajtcixy ügii etz adzuuhuididi agoodzhuididi, etz yi jáy ajcxy huidibi tzachnijot'ajtcixp yi jadu'mbi huinma'ñ. ñich müch ajcxy cham njacyajniyaaygixy jadu'n nej ñich yajip'aty ti n'ocnigapxpich, co yi jáy ajcxy huidibi yi jadu'mbi jibic-huinma'ñ chachnijot'ajtcixp jadu'n nej cham ti nijayiygixy, ca' ajcxy tzainaydac paadaangixy ma Dios y'ane'my.

²² Hue' ajt jadachambi nejhuydaayim je oybi huinma'ñ huidibi Espiritu Santo yejcpy. Co yi jáy ajcxy huidibi ymüd Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ytungixyp ajcxy yi oyjáy'ajtin müd ymigügtjic; müd ajcxy xondaacin etz müd ajcxy jotcujc'ajtin; etz ymíecxtujcixyp ymigügtjic; etz chojccixyp yjihuygixyp ymigügtjic; etz ytungixp oybi; etz tudäy yjáy'ajtcixyp, ²³ nicy xeemy yjáy'ajtcixy ma ymigügtjic; etz ci'm yajxon ñay'ane'migixy ma yi oybi. Ca' ji huingbi cötujcin huidibi jada oybi huinma'ñ jipcogapxñuipy. ²⁴ Tüg'óciy jáy ajcxy pinjaty Jesucristo Huindzin'ajtp, mímadacpy ajcxy yi jibic-huinma'ñ huidibi ci'm nijot'ajtcixyp müd Cristo ymic'ajt. ²⁵ Müd co nmüd'ajtim je Espiritu Santo ymic'ajt ma ajt ndzinaayin njugy'ajtin, paady ycixp tzoc tzinaayim jadu'n nej xy'ane'mim xyhuinma'ñymooyim je Espiritu Santo.

²⁶ Ca' huaad amij agix ndzachnayjihuyim, etz nañ jadu'n ca' huaad nmigügtjic nyajjotma'tim; etz ca' huaad ni ti nyajca'oy'ixxim.

6

Naybubéjtigixy miñ xyipy

¹ Migügtjic ajcxy, pen mbatpy tüg migüg huidibi jibic-huinma'ñ ti ymímadägyii, müch ajcxy huidibi mímadacyp yi jibic-huinma'ñ müd Dios ymic'ajt mbubéjt'cixipy jada migüg, e co mbubéjt'cixy jada migüg, ñigi jotmic mmigapx müd oy gapxy oy ayuc. Naygüend'adii ajcxy ci'm, ca'ydi jibic-huinma'ñ xymímadaaccixy. ² Naybubéjtigix nidüg nidüg pinjaty ayo'n jotmay müd. Co jadu'n mdüngixipy, hue' anajty ajcxy mguyduungixyp Cristo ycötujcin huidibi ti xymooyim ajt.

³ Pen ji pin ñayjihuyii amij agix etz chach naygómaya'ñyii ci'm co chach y'oyjäyity, ca' je choobaady ma Dios yhuinduu. ⁴ Jëbi nidüg nidüg jáy ñayjihui'ñybigyii nej chináy yjugy'aty,

pen oy o peni ca'y'oyity. Peni ycuychinaayb yajxon Dios ytiy'ajt oybi, jotcuyc ñayjihuihuiyb je' ci'm e ca' huaad yajquixixi chinaayin müd huingbi. ⁵ Nidüg nidüg jäy ci'm chinaayin jëbi yajnicxy nej Dios jäygidägy. Ca' huaad ni'ijxtüdy nej ymigüg jibic-huinma'ñ müdity.

⁶ Yi jäy ajcxy pinjaty ti ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt, copicy co möhuipy tijaty yajmayajtpy je huindzin tibi yaj'ixpigiyi.

⁷ Ix ajcxy ci'm mnayhuin'ingix com Dios ca' yi' ni pin huaad ni'ixgy yajxigy. Com pen müch ajcxy jibic-huinma'ñ mdumyb, Dios xychaachytunip ajcxy. Pinjaty oybi tuumb, nañ ypaadipy oybi, e pinjaty jibicpi tumb, nañ jibicpi ypaadipy. ⁸ Pinjaty jibic huinma'ñ tum jadu'n nej jibicpi tzachnijot'aty, co y'ögipy yi' y'alma ñicxip ayoodactuuby. Pinjaty cuydumb Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espiritu Santo huinma'ñ ymöyii, co y'ögipy yi' y'alma huingbi jugy'ajtin ypaadamyb huidibi nimina ycaacixy ycaatigooy huidibi je Espiritu Santo möhuib.

⁹ Peni nduunim jabom jabom oy huinma'ñ ca' huaad ndzjipim, jëbi nmecxtujcim ixti cooni anajty nbaatim oybi ma Dios. E ca' huaad njotmetzcüyim. ¹⁰ Tzoc oyjäy'ajtin tuunim ma nidüg'öciy jäy ajcxy, jadu'n nej Dios xyhuinma'ñymooyim. Nigi tzoc pubejtım nmigügtjic huidibi mibijcp mijpidacp Cristo.

Ane'mın, capxhuijn etz capxpoocxin huidibi cixnıp je necy

¹¹ Ijxcix huindicxix jada letra mijjatypı huidibi iich ci'm njaayb, com ndzojpcyich co mnejhuüyigixipy nej yam nijayiyigixy. ¹² Yi jäy ajcxy huidibi mibijcp co Cristo o'cy ma yi cruudz müd ajt nbocy ycixpi etz nañ jadu'n mijpidacp yi tiy'ajttühui, hue' ajcxy tzach ñaygómayaanigixy ma yi judiojäy ajcxy, jigix ca' pin y'ixhuididüyb ypahuididüyb. ¹³ Yi huidi ajcxy tzach mijpidacp tiy'ajttühui, nañ ni ca' ajcxy cuydundäy tüg'öciy jada Dios ycötujcin je jecyip. Hue' yi' ajcxy tzojccixy co müch ajcxy myajtiy'ajttühuip jigix ajcxy jëbi ñaygómayaigixy müd co müch ajcxy ti myajtiy'ajttüygixy. ¹⁴ Yi jäy ajcxy huidibi jim yaj'ixpijcp ani, ci'm ajcxy chach ñaygómayaanigixy. Per iich ca' jadu'n naygómaya'ñiyijich müd huidibi ndumybich huidibi nyaj'ixpijcpıyich. Hue' janchtiy ngapxpadaamybich iich ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt, jadu'n nej yajcruudzpejtı müd ajt nbocy ycixpi. Co ti nmibicyich Cristo Jesús, huin'it ti n'ixmachich je naaxhuiñyjäy yjibic-huinma'ñ. E paady cham ni nga'ocnijot'ajtnich yi jibic-huinma'ñ. ¹⁵ Co nmibijcim Jesucristo, oy ixypı ti nyajtiy'ajttüyim o oy ixypı ca' ti nyajtiy'ajttüyim, ca' ma choobaady. Huidibi tzoubatp yi' je' co nmibijcim Jesucristo, etz co nmüd'ajtim jemybi jot huinma'ñ. ¹⁶ Huen Dios xyajjotcugühuipy etz xypa'ayoohuipy, etz nañ jadu'n yajjotcugühuipy etz pa'ayoohuipy nidüg'öciy jäy huidijaty cuydumb Cristo ytiy'ajt, tüg'öciy Dios yjäy janchypı tiydudägypı.

¹⁷ Jadu'n nej jadachambi, etz jadu'n nej xi tiempo jacmiimb jaccidaacp, ca' iich pin huaad xyjac'amayiyich, com nmüdich je tiy'ajt ma nninücxich jadu'n nej jäy ajcxy ti xyhueenduüñich ti xychaachytuüñich müd co ti nduüñich müd Jesucristo ycixpi.

¹⁸ Migügtjic ajcxy, huen iich ajt nHuindzin Jesucristo tunıpy nigi may'ajt oy'ajt ma müch ajcxy. Jadu'n jada ngapxycıyich. Amén.

EFESIOS

Yi Necy Huidibi San Pablo Yajnjuejx Je Mibijcpidijc Jim Efeso

¹ Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo ti xyajniñbicich co n'apóstol'adipyich. Jada necy cham nguejxpicich jim Efeso ma yi jäy ajcxxy huidibi Dios yjäy'ajtip, yi' ajcxxy huidibi mibijcp tudägy Cristo Jesús etz huidibi ajcxxy yajpatp ma yi'. ² Huen ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxxy etz xyajjotcugihuip ajcxxy.

Nej je Espíritu Santo conucxy Cristo yjäy

³ Tzoc iibaatim capxpaatim Dios iich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy. Müid co nyajpaatim ma Cristo, paady Dios ti xyconuucxim müid tüg'óciy huidijaty tzomb tzajpjoty. ⁴ Dios ajt xyhuin'ixim jecy'ajty, ca'ni anajty cojy macxy je naaxhuiñybi. Je' xyhuin'ixim jigix jébi nyajpaatim ma Cristo, etz jigix jébi nyajpaatim ma Dios yhuinduu huädz oy njot nhuinma'ñ, ca' ti bocy nmüid'ajtim. ⁵ Müid co Dios ooy xychojcm xyjihuiñyim, paady ycixp yi' capxcödujcy jecy'ajty, ca'ni anajty naaxhuiñybi yajcojy yaj'oyiy, co xycöbigaanim nejjiñy yci'm y'ung. Co Dios jadu'n quejxy je Cristo ya naaxhuingixy, chi yi' yaj'oyiy nej jébi xycöbajcm nej yci'm y'ung, e jadu'n xymüid'adaanim tzajpjoty. Dios jadu'n ytuñ jadu'n nej yi' anajty tzocyn. ⁶ Tzoc iibaatim capxpaatim Dios ooy müid co mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ müid iich ajt ycixpi, co quejxy y'ung ya naaxhuiñ müid iich ajt nbocy ycixpi, jigix jébi nyajpaatim ma yi' y'ung, je' y'ung huidibi ooy tzocy jihuiñy. ⁷ Müid co Dios ooy xychojcm xyjihuiñyim paady ycixpi yi' y'ung ñi'py teemy jojcy co y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi, ti ajt n'alma xyajniñzocim etz nbocy ajt ti xyhuinmeecxim. Co jadu'n ytuuñ, chi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ müid iich ajt ycixpi. ⁸ Co Dios jadu'n mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ müid iich ajt ycixpi, ti xyajhuinjuñyim ti xyajnejhuñyim yi ytiy'ajt yi yhuinma'ñ. ⁹ Dios yjäygidacpy jadu'n co ti xyajnejhuñyim nej anajty müidity capxcöducy huidibi ca' pin jecy'ajty huinjuñy. Nañ jadu'n Dios ti xyajnejhuñyim nej ti yhuinma'ñypidacy jecy'ajty nej ytuuñ'ñ anajty müid Cristo. ¹⁰ Je huidibi Dios jecy'ajty ti yajniñhuinmayiy co tuna'ñ anajty, ytunamyb yi' mina anajty je tiempo ti yhuaad'ajtni. Dios ti yajniñhuinmayiy anajty co pidäga'ñ tüg'óciy müid yajpatp tzajpjoty etz tüg'óciy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ ma tüg ane'män, e je Cristo je' ane'mamb nigohuajc'adamb tüg'óciy.

¹¹ Tüg'óciy tijaty tuni yjajti jiiy tzajpjoty etz ya naaxhuiñ Dios jayijp capxcöduj. Hich ajt huidibi nyajpaatim ma Cristo, Dios ti xyhuin'ixim jecy'ajty co oga'n je naaxhuiñybi chondacy jigix jébi nbaatim tüg'óciy huidibi Dios xymöhuaanim. E tüg'óciy jada nicxy yjaty tim jadu'n nej Dios jayijp capxcödujcy, e Dios ytumyb jadu'n nej yi' tzocy etz nej jäygidägy. ¹² Jadu'n Dios cuydumyb müid iich ajt ycixpi, huidibi jayijp ti nmibijcim ti nmijpidaacim Cristo, jigix jébi nguydunim ma ajt ndzinaayin Dios ytiy'ajt, e jadu'n mayjäy capxpaadip etz ojadadip Dios müid yi' ymij'ajtin etz yi' y'oy'ajtin ycixpi. ¹³ Nañ jadu'n miich ajcxxy co mmidooy je ayuc tiy'ajt nej jébi m'alma ñidzögipy ajcxxy, e ti mmibijccixy Cristo, huin'it ajcxxy myajpaatcixy ma yi', e je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi miich ajcxxy müid ma mjot mhuinma'ñ, je' nidiy'ajt'ajtp co myajpaatcixy ma Dios. Jada je' je Espíritu Santo huidibi Dios y'ahuaniy jecy'ajty co xymöhuaanim. ¹⁴ Jada Dios yjihui'ñ ymic'ajt jada je' nidiy'ajt'ajtp co nbadaanim it lugar ma Dios y'it. Dios xymöhuaanim it lugar ma yi' y'it co anajty xii tiempo yhuaad'ajtni huin'it Dios nihua'na'ñ yajniñdzöga'ñ pinjaty yjäy'ajtip ajcxxy. Jadu'n Dios tuna'ñ, jigix jébi iich ajt n'iibaatim ngapxpaatim Dios müid y'oy'ajtin ycixpi.

Pablo mibijctzoy Dios co huen ajcxxy yajmoy huijy'ajt cuj'ajt

¹⁵⁻¹⁶ Com ti nnejhuñyich jadu'n nej tiydudägy müich ajcxxy ti mmibijccixy iich ajt nHuindzin Jesús, e nañ jadu'n ti nnejhuñyich jadu'n nej mdzojccixy mjihuñyigixy tüg'óciy huidibi mibijccixp Jesucristo. Paady ycixp jabom jabom co Dios nmibijctzooyich, nyajnajxpich jäygidacim ma Dios müid miich ajcxxy ycixpi. ¹⁷ Mibijctzooybich Dios, nHuindzin Jesucristo yTeedy, je mijpi Dios Teedy, co yi' xymöhuip ajcxxy je huinma'ñ je ixpajcm huidibi je Espíritu Santo yecjpy, etz nañ jadu'n xyajnejhuñyipy xyajhuinjuñyipy ajcxxy jaci'oy yi' y'ayuc, e tüg'óciy nej yi' ti ytuuñ. ¹⁸ Dios nmibijctzooybich müid miich ajcxxy ycixpi, co xyaj'anñyipy ajcxxy mjot mhuinma'ñ müid yi' ytiy'ajt, jigix jébi mnejhuñyigixipy tijaty huidibi ajcxxy m'ahuñjxyp ma Dios, nidüg'óciy miich ajcxxy huidibi Dios ti huin'ixy. Nañ jadu'n jigix jébi mnejhuñyigixy nej ymijty yjanchity je pidägy huidibi Dios yegamyb müid tüg'óciy ajcxxy huidibi Dios yjäy'ajtip. ¹⁹⁻²⁰ Dios nmibijctzooybich jigix jébi ajcxxy mnejhuñyipy jadu'n nej Dios ymic'ajt müidity. Je' ymic'ajt ca' ycixipy ytigoyipy, e ni pin ca quipxipy. Etz yi' ymic'ajt tumb ma iich ajt njot nhuinma'ñ nidüg' nidüg' co ajt nmibijcim. Dios ti xyajnejhuñyim yi' ymic'ajt huidibi müid may'amy co yajjugypijcy jadüg'oc Cristo co y'o'cy, etz nañ jadu'n ti pidägy Jesucristo mij'ane'mbi jiiy tzajpjoty. Yi' iñaayb a'oy'amy ma Dios ymijc, etz

ane'mdäy tüg'óciy naaxhuiñ etz tzajp quipxyi müid Dios. ²¹ Cristo jac müj'ane'min ymüid, jac mic'ajt müid, ca'ydi jacpinjaty huidibi jayajpatp tzajpoty, etz huidibi jayajpatp ya naaxhuiñ, huidibi cham tzinaayb etz huidibi jacjiini tzinähuaamni. Jesucristo cómay y'ity nigi, ca'ydi jac pin huidibi cham tzinaayb, etz huidibi jacjiini tzinähuaamni. ²² Dios ti pidägy tüg'óciy ane'min ma Cristo jébi ane'mdäy. Jadu'n nipaady nej jihuüy Cristo nühuácepjtäy tüg'óciy ane'min. E nañ jadu'n Dios ti pidägy Cristo jigix jébi nigohuajc'adipy tüg'óciy mibijcpidijc. ²³ Je mibijcpidijc jadu'n nipaady nej Cristo ñinix, paady ycixpi yi' ajcxy yajcixy yajca'pxy je Cristo y'oy'ajtin ymij'ajtin. E je Cristo yajcixtaayb yajca'pxtaayb tüg'óciy tijaty ji ajtp.

2

Dios chojpcy yjihuiñy jäy ajcxy, paady ñidzoocixy y'alma

¹ Ca'ni müich anajty ajcxy mmibijccixy Cristo, ooy anajty mdundiogooygixy müid Dios ytiy'ajt, ooy anajty ajcxy mbocymüidty, e jadu'n nipaady nej jihuüy ti m'o'ccixy müid mbocoy ajcxy ycixpi etz Dios xyajjugypijccixy huinjemy müid jemybi jugy'ajtin. ² Co ca'ni anajty müich ajcxy mgöbijccixy mmijpidaaccixy Cristo, ooy anajty mguydungixy naaxhuiñy jäy ajcxy ytiy'ajt, etz nañ ngapxymidoogixy anajty ajcxy je ca'oybi huidibi ane'mb je poj naaxhuiñ, je ca'oybi huidibi tumb ma yi jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ huidibi ca' capxymidoogixy Dios. ³ Ma je tiempo tübi ñaxy, nañ jadu'n anajty ndzinaayim jadu'n nej yi jacjadyi naaxhuiñy jäy ajcxy huidibi capxymidoob yi ca'oybi. Ngapxymidoohuim anajty nninix chojcín. Ndundiogooyim anajty müid ngi'mjot ngi'mhuinma'ñ. Nguipxyiyim anajty müid yi jacjadyi naaxhuiñy jäy ajcxy huidibi Dios tzaachytunaanip müid ypocoy ycixpi, etz nañ jadu'n nmihuaad'ajtim co Dios xychaachytuunim müid ajt nbocoy ycixpi. ⁴⁻⁵ Oy ixipyi ich ajt mihuaadty tzaachy müid ajt nbocoy ycixpi, per Dios müj ooy ti xypa'ayoohuim, e mij ooy ti xychojcim ti xyjihuiñy, paady ycixp tuuñ may 'ajt müid ich ajt ycixpi co yajjugypijcy je Cristo. E jadu'n quipxyi müid Jesucristo ich ajt nbaatim jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. Jadu'n Dios may'ajt tuuñ müid ich ajt ycixpi co anajty nbadaanim o'cin müid ajt nbocoy ycixpi. Müid co Dios may'ajt oy'ajt tuuñ müid müich ajcxy ycixpi, paady müich ajcxy ti mbatcixy jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. ⁶ Com jadu'n nipaady nej Dios xyajjugypijcim quipxy müid Jesucristo, paady ycixp Dios xymöhuaanim it lugar jiiy tzajpoty quipxy müid Jesucristo. ⁷ Jadu'n nej xi tiempo mimb cidacp Dios jadu'n oy tuñ jigix jébi tiy'ajt nmüid'ajtim jadu'n nej Dios xychojcim xyjihuiñy etz xypa'ayoohuim mijcajee, etz mijmay'ajt mij'oy'ajt tuun müid ich ajt ycixpi co nyajpaatim ma Cristo. ⁸ Müid co Dios müich ajcxy ti xychojccixy ti xyjihuiñy, paady ycixp yi m'alma ajcxy ti patcixy ñidzoocin co ti mmibijccixy Jesucristo. Ca' nmüinaanim co tijaty ti mdungixy, paady ycixp yi m'alma ajcxy ti patcixy ñidzoocin. Hue' janchty Dios ti xymooygixy ninigoob ajcxy m'alma ñidzoocin. ⁹ Ca' nmüinaanim huin'it jäy ajcxy y'alma ñidzoocin paadip co oybi tungixy. Hue'janchty Dios jadu'n ci'm ti yaj'oyiy ninigoob nej jäy ajcxy jébi patcixy y'alma ñidzoocin, jigix ca' pin jébi huaad amij agix ñayjihuiñy. ¹⁰ Com Dios ci'm ti oyduñ ich ajt njemybi tzinaayin jugy'ajtin müid je may'ajt huidibi Cristo ytuun co y'o'cy müid ajt nbocoy ycixpi. Jadu'n Dios tuuñ müid ich ajt ycixpi, jigix jébi nduunim oyjäy'ajtin ma ajt ndzinaayin. Dios, jecy'ajty ca'ni naaxhuiñybi anajty chondacy, cojy macxy je tiy'ajt jadu'n nej yi' tzocy co nduunim oyjäy'ajtin.

Jotcujc cham n'ijtim müid Dios, com Cristo xyajpocyhuaatzim

¹¹ Jadu'n müich ajcxy ocjäymejtzcodiñ nej müich ajcxy anajty myajpatcixy co anajty ca'ni mmibijccixy Jesucristo. Ca' müich anajty ajcxy mjudiojäyity, e ni ca' müich anajty ajcxy myajty'ajtiyigixy nej huaad mnaydijigixy Dios jyäy. Paady ycixp yi judiojäy ajcxy ymina'ñ co Dios je' jyäy ajcxy, e müich ajcxy ca', müid yi'da'ajty co müich ajcxy ca' myajty'ajtiyigixy. ¹² Co ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, je huin'it tiempo, ca' anajty ajcxy myajpatcixy ma Cristo, etz ni ca' anajty judiojäy xycöbijccixy, etz ni ca' anajty mbadaangixy huidibi Dios y'ahuaniy ma yi judiojäy ajcxy, etz ni ca' anajty ti mjijp'ijxcixy ma Dios, etz ni ca' müich anajty ajcxy myajpatcixy ma Dios. ¹³ Jadachambi, müich ajcxy huidibi jecy'ajty anajty ca' myajpatcixy ma Dios, jadachambi ajcxy myajpaady ma Jesucristo müid co yi' ñi'py teemy yojcy müid müich ajcxy mbocoy ycixpi. ¹⁴ Jesucristo ci'm yaj'oyiy je tzip je capxy nej anajty ich ajcxy judiojäy etz müich ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity naymidzip'ajtim, e cham jotcujc n'ijtim. Jesucristo ci'm yajtigoy je judiojäy ycötujcín huidibi anajty tzipcojp capxycojp ma ich ajcxy etz ma müich ajcxy. Jesucristo yajtümujc judiojäy, etz huidi ca' yjudiojäyity. ¹⁵ Jesús müid yci'm ninix yajtigoy je jecy'ajtyi cötujcín co oy yaj'ögyii cruudzciy. Co Jesús y'o'cy, huin'it yajtümujc judiojäy etz huidibi ca' yjudiojäyity. Huin'it oy yaj'ahuimbity tügpicy jäy jemybi huidibi Dios jyäy'ajtip. E jadu'n ajcxy yajcixy yajmay je tzip capxy. ¹⁶ Co Cristo oy yaj'ögyii cruudzciy, huin'it yajcixy yajnajxy je tzip capxy jadu'n nej yi judiojäy anajty midzip'adyii yi' ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. Etz nañ huin'it Cristo yajtümujc yi

judíoäy müid huudibi ca' yjudíoäyity. Paady ycixp Dios ycöbiga'ñyii judíoäy ajcxy etz huudibi ajcxy ca' yjudíoäyity agujc jotcuje.

¹⁷ Je Cristo miin anajty ya naaxhuñ etz capxhuäcxy oybi tiy'ajt jadu'n nej jëbi ajt nbaatim jotcuje'ajtin ma Dios. Ycapxhuäcxy anajty ma müich ajcxy huudibi ca' yjudíoäyity, huudibi ca' anajty müidity Dios ytiy'ajt. Etz nañ jadu'n ycapxhuäcxy Dios ytiy'ajt anajty ma ñich ajcxy judíoäy huudibi jamüid anajty Dios ytiy'ajt. ¹⁸ Müid co Cristo may'ajt ti tuuñ co xy'adigiyim xyjottigiyim Dios yjihui'n ymic'ajt, paady ycixp nidüg'öciy ñich ajt nayjpaatim ma Dios jadu'n nej tügpicy jäy, tanto judíoäy etz nañ jadu'n huudibi ca' yjudíoäyity. ¹⁹ Paady ycixp müich ajcxy jadachambi myajpaady ma Dios. Jadu'n müich ajcxy myajpaady ma Dios tim jadu'n nej je jäy ajcxy huudibi tzinaayb ma yci'mgajp, ca' yjadu'nity nej adzinaaybi ajcxy. Paady ycixp tú'ciy müich ajcxy mnaygomájtzigixy ma Dios müid judíoäy ajcxy. Jadu'n müich ajcxy etz judíoäy ajcxy nipaady cham nej jihuiy ajcxy mdügiuuy mdügmigüg. ²⁰ Müich ajcxy ti mmijpidaaccixy je tiy'ajt huudibi Jesús y'apóstol ajcxy ti capxhuäcxy etz je tiy'ajt huudibi Dios y'ayucnajtzcaxiybi ti capxhuäcxiy. E yi' ajcxy ytiy'ajt jadu'n nipaady nej poch'ijx ma chondägy. E Jesucristo yi' jëdu'n yajpatp nej tüg tzaa huudibi jaccopicyip ma je poch'ijx chondägy. ²¹ Dios jadachambi tiempo ycojyp ymacxyp jadügpiy jäy huudibi yjáy'adaaniy huudibi tügijp mijpidaaccixy Cristo, huudibi tú'ciy ijtcixyp müid Cristo. Jadu'n jadayaabi tügpicy jäy nipatcixy nej tüg tijc ma jäy ajcxy Dios ojadajtcixy. ²² Müich ajcxy myajpatp ma Cristo quipxy müid nidüg'öciy yi' mayjay ajcxy huudibi mijpidacp Dios etz huudijaty mä'ijtp je Espiritu Santo ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n müich ajcxy mjugy'ajtin nipaady nej Dios chinaydac.

3

Pablo yi' je' müid cötujcin co capxhuäcxy Dios y'ayuc ma pin ca' yjudíoäyity

¹ Ñich Pablo, yajpatpich pujxtigoty müid co nduunich ma Jesucristo ytung ma müich ajcxy huudibi ca' yjudíoäyity. Paady ycixp nmibijctzooybich Dios müid müich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ² Mnejhuüyb ajcxy com Dios nmijmay'ajt ti tuuñ müid müich ajcxy ycixpi, paady yi' ti xyajñibicyich ngapxhuäcxiyich ma müich ajcxy yi' y'ayuc ytiy'ajt. ³ Dios ti xyajnejhuüyich yi' ytiy'ajt huudibi jecy'ajty yüch y'ijtp. Jada tiy'ajt yinjaty hueeñjaty ñich müich ajcxy ti nmijayñyigixy jayijp'aty. ⁴ Co müich je necy mgapxip, huin'it ajcxy mnejhuühuiy co ñich nnejhuüyich je Cristo ytiy'ajt huudibi ijtp yüch. ⁵ Jada tiy'ajt maabi Jesucristo, Dios ca' ni pin yajnejhuüy jecy'ajty. Jadachambi xü tiempo Dios müid je Espiritu Santo yajnejhuüy Jesucristo ytiy'ajt je Jesús y'apóstoles ajcxy etz je Dios y'ayuc najtzcaxiybi ajcxy. ⁶ Jada je' je tiy'ajt huudibi jecy'ajty yüch anajty ijtp, co yi' jäy ajcxy huudibi ca' yjudíoäyity ypadamyb ajcxy Dios y'oy'ajtin quipxy müid yi' judíoäy ajcxy, etz nañ jadu'n yi' ajcxy yajpaady ma Dios tú'ciy müid yi' judíoäy ajcxy, etz nañ jadu'n yi' ajcxy padaangixy oybi huudibi Dios jecy'ajty yajnimay yi' judíoäy co möhuaangixy pinjaty mibijccixp Jesucristo.

⁷ Dios mijmay'ajt ti tuñ müid ñich ninigooob co ti xyajñibicyich jada tung, e xymöyich mic'ajt co ngapxhuäcxiyich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi ma yi' jäy ajcxy huudibi ca' yjudíoäyity. ⁸ Ñich jactimmudzip ma yi' maybi mibijcpidijc ca'ydi jacpin, per ca' ñejity. Dios may'ajt oy'ajt ti tuuñ ma ñich, e ti xypidägyich ma yi' ytung co ngapxhuäcxiyich jada oybi tiy'ajt ma jacjadyii jäy ajcxy jigix jëbi ajcxy patcixy ma Cristo Jesús mij'oy'ajtin, huudibi ca' pin huinjhuüy jadu'ñyi ymijity. ⁹ Dios ti xyajñibicyich co ngapxticxiyich ma tüg'öciy jäy ajcxy je Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi huudibi yüch anajty ijtp. Yi' je' je' ayuc huudibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty, jadu'n nej yi' tuna'ñ je oybi müid tüg'öciy jäy ajcxy. Yi' je' Dios huudibi ti yajcojtäy tüg'öciy tijaty ya naaxhuñ etz jiiy tüg'ajpoty yajpatp. ¹⁰ Jadu'n Dios capxcödujcy co je tzajpoty tzinaaybi ajcxy huudibi ane'mzin etz mic'ajt müid, tiy'ajt padaangixy ma yi' mibijcpidijc jadu'n nej Dios mijhuinma'ñ canaagnax tuñ müid jäy ajcxy nidüg'öciy huudibi mibijccixp Cristo Jesús. ¹¹ Jadu'n Dios ti cuyduuñ müid ajt nHuindzin Jesucristo jadu'n nej jecy'ajty capxcödujcy. ¹² Müid co nyajpaatim ma Jesucristo paady ycixp agujc jotcuje nmigapxim mnihuingonim Dios. Müid co nmibijcin Jesucristo paady ca' ndzigiyim ndzo'yduunim ma Dios yhuinduu. ¹³ Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich müid müich ajcxy co ca' ñëgi m'ixtigihüäcxiy ma ajcxy mmibijcin. Etz ca'ajcxy xyñidajipy xyñimayipyich co tzaachypim nminaxyich nyajnaxyich müid müich ajcxy ycixpi. Com müid co ti nyajnaxyich tzaachypim müid müich ajcxy ycixpi, paady jëbi müich ajcxy oy'ajtin mbatcixy.

Cristo chojopy yjihuiyb jäy ajcxy

¹⁴ Com Dios mijmay'ajt ti tuuñ müid judíoäy etz müid huudibi ca' yjudíoäyity, paady njatyhuingojxtinaaybich Dios, ñich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, e nmibijctzooybich Dios müid müich ajcxy ycixpi. ¹⁵ Tüg'öciy tzajpoty tzinaayb etz tüg'öciy naaxhuñjäy huudibi mibijccixp Dios, jëbi nidüg'öciy ymınaangixy: "Dios ñich ajt nDeedy." ¹⁶ Paady nmibijctzooybich Dios Teedy müid müich ajcxy ycixpi, co Dios je huudibi mic'ajt etz

oy'ajt ymüid mijcajee, co xymöhuiipy mic'ajt ma ajcxy nmibijcjin müid yi' yjihui'n ymic'ajt huidibi yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'n. ¹⁷ Dios nmibijctzooybich müid müich ajcxy ycixpi co Cristo ymic'ajt yajpaadip ma müich ajcxy mjot mhuinma'n müid co nmibijccixy Cristo. Jadu'n Cristo ymic'ajt yajpaadip ma ajcxy mjot mhuinma'n, jigix jëbi müich ajcxy huidibi nmibijccixp Cristo, jëbi mdzójcixipy mjihuüygixipy mijcajee huinixii huinitiempo je mibijcpidijc etz tüg'óciy jacjadyii jäy. ¹⁸ Nañ jadu'n Dios nmibijctzooybich müid müich ajcxy ycixpi co müich ajcxy etz tüg'óciy mibijcpidijc mnejhuüygixipy jadu'n nej Cristo xychojcin xyjihuiiyim mijcajee. E yi' chojcin yjihuiiyin jadu'n nipaady nej tüg'tijc huidibi jac cixip jac mijip, jac yooñip jac cácyip ca'ydí ni huidi tijc. ¹⁹ Nmibijctzooybich Dios co xyajnejhuüygixipy xyajhuinjihuüygixipy nej Cristo xychojcin xyjihuiiyim mijcajee nidüg'óciy #ch ajt, ixti ca' huaad nhuinjihuiydaayim jadu'n nej Cristo xychachojcim xychachjihuiiyim. Nmibijctzooybich Dios co xypubéjtcixip, ixti mabaad mmiid'ajttaagyxy Dios y'oy'ajtin.

²⁰ Jadachambi, cómay Dios y'ity huidibi mic'ajt müid, etz huidi yejcp mijcajee jac'anaxy ca'ydí nej njapijctzoohuim etz nej njahuinmaayim, müid je ymic'ajt ycixpi huidi tumb ma #ch ajt. ²¹ Huen tüg'óciy mibijcpidijc ajcxy jäymejtzcixy ojadájtzcixy Dios etz Cristo Jesús jabom jabom huinixii huinitiempo. Jadu'n jada. Amén.

4

Tú'ciy n'íjtim müid Espíritu Santo ycixpi

¹ Nyajpatpich puixtigoty müid ajt nHuindzin Jesucristo ytung ycixpi. Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich co müich ajcxy mdzinaagyixipy jadu'n nej mihaaad jäy chinaagyxy huidibi Dios ti yhuin'íjxigixy, com Dios müich ajcxy ti xyhuin'íjxcixy. ² Pidaaccix mjot mhuinma'n yung naxy, nicy xeemy jäy'ajtcixy, naymecxtújcixix miñ xyipy, naym'oyjáy'ájtigixy, jigix ñiguëxigip co mnaychójcigixy mnayjihuiiyigixy miñ xyipy. ³ Müid'adipy ajcxy mjot mhuinma'n tú'ciy müid je Espíritu Santo ypubejtin jigix jëbi mdzinaagyxy jotcuyc ca' ma tzip capxy. ⁴ Nidüg'óciy mibijcpidijc tú'ciy yajpatcixy ma Cristo etz tügpajc Espíritu Santo huidibi yajpaady ma ajt njot nhuinma'n. Dios ti xyhuin'íjxim, jigix jëbi quipxyjaty njijj'íjxtaayim je oybi huidibi nbadaanim jilby tzajpjoty. ⁵ Ji yajpaady tügpajc ajt nHuindzin Jesucristo, etz tügpajc je ayuc tiy'ajt huidibi jëbi nmijpidaacim, etz tügpajc nnibejtim müid Jesucristo yxi. ⁶ Ji yajpaady tügpajc Dios Teedy huidibi cuendi'ajtp yajtzinaayb nidüg'óciy mibijcpidijc. Yi' je' huidibi nihuindzin'ajttaayb. Yi' je' huidibi may'ajt tumb müid nidüg'óciy ajcxy, etz yi' ymic'ajt yajpatp ma nidüg'óciy ajcxy yjot yhuinma'n.

⁷ Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müid nidüg'óciy #ch ajt co Cristo xymooyim mic'ajt, jigix jëbi nidüg'óciy tuunipy Dios ytung nej ypadyi. ⁸ Paady ycixp jaybety ymiñ ma Dios jadu'n ymina'n:

Co Cristo ypättigüy tzajppoty, chi ymüdpättigüy may machjäy, e nañ jadu'n Cristo moy jäy ajcxy mic'ajt (dones).

⁹ ¿Ney co jadu'n Dios y'ayuc ymina'n co je Cristo ypättigüy tzajppoty? Hue' je' jadu'n ymina'n müid co je Cristo jayjip ycidady etz ooy ayooy ya naaxhuiñgixy. ¹⁰ Je Cristo yi' je' huidibi cidaac ya naaxhuiñ chooñ tzajppoty, nañ jadu'n ypättigüy jadüg'oc tzajppoty jactim'o'c'am. E yi' je' ymic'ajt yajpatp ma tüg'óciy huidijaty jilby tzajppoty etz tüg'óciy huidijaty ya naaxhuiñ. ¹¹ Je Cristo ymoogyxyp nidüg'óciy yi' ytumbi mic'ajt. Nijëjity moogyxyp mic'ajt jëbi nidüy'ajt'ájtigixy co je' je' je' Cristo. Nijëjity moogyxyp mic'ajt jëbi najtzcapxüygixy Dios y'ayuc. Nijëjity moogyxyp mic'ajt jëbi capxhuäcxcixy yi' y'ayuc. Nijëjity moogyxyp mic'ajt jëbi capxhuijicixy yi' mibijcpidijc müid Dios ytiy'ajt. Nijëjity moogyxyp mic'ajt jëbi yaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt. ¹² E jadu'n je Cristo mic'ajt moydaagyxy yi' yjáy, e jadu'n yajni'ixiydaagyxy müid ytung ycixpi. E müid yi' ajcxy ytung yjacyujpedipy yi' mibijcpidijc y'ixpijcin, ixti mabaad jac müid'adipy ajcxy Cristo y'oy'ajtin. ¹³ Jadu'n Cristo mic'ajt xymooyim, jigix jëbi nidüg'óciy #ch ajt ytügüyim nmibijcin, etz nañ jadu'n quipxyjaty n'ixpijctaayim Dios y'ung y'ayuc ytiy'ajt. E jadu'n nmi'íjtim cixy ca'pxy njot nhuinma'n, nmi'íjtim Jesucristo ytiy'ajt cixy ca'pxy. ¹⁴ Ca' n'idaanim müid ajt nhuinma'n nej pi'ctijc yhuinma'n ymüidity. Je pi'ctijc ajcxy janam jadzoc yhuinma'n ytagajtcixy. Jadu'n ajcxy nipaady nej je miy huidibi je poj yajpojmiyby yajpojxijpy. Co cixy ca'pxy nmüid'ajtim Cristo ytiy'ajt, ca' pinjaty xyhuin'ínim müid huing ayuc oymibijcin huidibi ca' yanchity. ¹⁵ Hue' janchtiy ngapxim je tiy'ajt tybi müid tzojcin jihuiiyin, jaydëbi njacyecim ajt nmibijcin etz njacnejhuüyim tüg'óciy Cristo ytiy'ajt jadu'n nej ytuuñ ya naaxhuiñ, je Cristo huidibi nigohuajc'ajtp tüg'óciy mibijcpidijc. ¹⁶ Cristo etz je mibijcpidijc nipatp nej tüg'óciy. Cristo ñipatp nej je ninicx cohuaajc huidibi ane'mb etz mic'ajt mooyb je ninicx. Etz yi' mibijcpidijc ñipatp ajcxy nej je ninicx huidibi Cristo y'ane'mb etz mic'ajt möy. Ma Cristo tüg'óciy mibijcpidijc mic'ajt patcixy huidibi yajtügüyipy ajcxy ymibijcin etz nañ jadu'n yaj'íjtigixy tügmucy. Nidüg'óciy mibijcpi ymic'ajt patcixy

ma Cristo, jēbi tungixy Cristo ytung nej ypadyyi. E jadu'n yeecixy nidüg'óciy ma ajcxy ymbijcin, etz nañ jadu'n yajyeecixy chojcin yjihuiyin muid ymügütiç.

Je jemybi jugy'ajt huidibi nbaatim ma Cristo

¹⁷ Paady ycixp nñmāyich miich ajcxy etz nyajñbijccixy muid ajt nhuindzin Jesucristo yçõtujcin, co ca' huaad mdungixy loci huinma'ñ huidibi ca' choubaady ma Dios, jadu'n nej jacjadyii jāy ytungixy huidibi ca' mijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo. ¹⁸ Ca' huaad mdzinaaygixy jadu'n nej jacjadyii jāy ajcxy chināy muid loci huinma'ñ. Ca' ajcxy yajpaady ma Dios, je huidibi jugy'ajtin yejcp huinixiibi. Ooy ajcxy yjotjuuñity, ca' ajcxy ixpigaangixy Cristo ytiy'ajt. ¹⁹ Ca' ajcxy ti tzo'ydu'n jihuüy co ytundigooygixy. Ooy ajcxy minicxnajccixy yi jibic-huinma'ñ. Ooy ajcxy nijot'ajtcixy mijcajee co tungixipy tüg'óciy tijaty jibic-huinma'ñ. ²⁰ Per miich ajcxy ca' ti m'ixpijccixy loci huinma'ñ etz jibic-huinma'ñ co ti m'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt, ²¹ pen janch miich ajcxy ti mmidoogixy yi' y'ayuc, pen ti m'ixpijccixy je tiy'ajt huidibi yajpatp ma Cristo. ²² Ti miich ajcxy m'ixpicy co copicy m'ixmajtzicixy yi jibic-huinma'ñ nej anajty mnijot'ajtcixy jibicpi jayijp ca'ni anajty mmibijccixy Jesús. Jadu'n nej anajty ci'm ajcxy m'alma myajdigoyaangixy muid je jibicpi huidibi anajty ajcxy mnijot'ajtcixy, ci'm anajty mnayhuin'ingixy. ²³ Ixmajtzicixy jibicjot jibic-huinma'ñ. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ co mguydunaangixy Cristo ytiy'ajt jemybi. ²⁴ Muid'ajtcix jemybi jot jemybi huinma'ñ com Dios ti yajtigajch huinjemy ajcxy mjot mhuinma'ñ muid tudāgy'ajtin etz huādz'ajtin.

²⁵ Paady ycixp ca'huaad m'ndaaccixy, nidüg nidüg cāpxcix huidibi janchip muid migügtiç, muid co quipxyjaty nyajpaatim ma Jesucristo.

²⁶ Pen miich ajcxy mnijotma'tpy yi mmigüg, ca' mmigüg migapxtigooygixy midundigooygixy, mic'amy ajcxy mjāydigóoygixipy yi mjotmādi yajijp ca'ni anajty xii ycidacyñi. ²⁷ Ca' mnayyéçigixy ma je mujcu' co je mujcu' xymmadāgipy.

²⁸ Yi jāy ajcxy huidibi meetzicxp, huen ixmajtzicixy meedzi, etz ixtāhuipy ytung. Co ytuñipy ma ci'mdung jēbi pubedipy ajcxy ymügütiç huidibi yajmayjatiçp tijaty.

²⁹ Ca' mgāpxcixy jibic ayuc. Cāpxcix oy ayuc huidibi jēbi migüg ajcxy jāygidaaccixy, huidibi pubejtp etz yajyeegy je mbijcin, huidibi yejcp oy'ajtin ma pin ajcxy amido'ijtp. ³⁰ Ca' huaad mgapxcixy mmydaaccixy ayuc huidibi yajjotmaybijcp je Espiritu Santo huidibi Dios yjē'ajtpy. Je Espiritu Santo huidibi miich ajcxy muid ma mjot mhuinma'ñ, yi' je' huidibi tiy'ajt yejcp co miich ajcxy Dios yjāy'ajtigixy, co anajty Cristo ymiñ ya naaxhuñ jadüg'oc huin'it mbadaangixy jugy'ajtin etz tziinaayin huidibi ca' ycixipy ytogoyipy ni mina.

³¹ Yajqueecix yi jibicpi ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jadu'n nej co mjot mhuinma'ñ ta'm mjihuiygixy, jadu'n nej co tzoç mjotma'tcootcixy, jadu'n nej co mnaymjotmā'tigixy, jadu'n nej co mnayhuin'ójigixy nayjijp'ójigixy. Ca' huaad mmigüg mnigapxcixy mni'ojiiygixy. Ca' jibicpi mnijot'ajt'adiitcixy muid ajcxy mmigüg ycixpi. ³² Hue' janchtiy oybi mhuinmāyigixy muid mmigüg ajcxy ycixpi. Nayba'ayóohuigixy nidüg nidüg. Naymēçigix nidüg nidüg. Com nañ jadu'n Dios ti huinmecxy miich ajcxy mbocy muid co myajpatcixy ma Cristo.

5

Nej jēbi chinaaygixy yi Dios yjāy ajcxy

¹ Com miich ajcxy ñipaty nejihuüy Dios y'ung'ajtigixy, e Dios ooy xychojccixy xyjihuiygixy, paady copicy naychóçigixy nayjihuiygixy miñ xyipy, jadu'n nej Dios ti xychojccixy ti xyjihuiygixy. ² Jabom jabom ma mdzinaayin naychóçigix nayjihuiygixy nidüg nidüg, tim jadu'n nej Cristo xychojcin xyjihuiyim, e yjuy'ajt yejcy muid ajt nbocy ycixpi, e jadu'n Dios jāygidacy nej Cristo ytuñ.

³ Muid co miich ajcxy Dios xyjāy'ajtigixy, paady tziinaaygixy muid huādz mjot mhuinma'ñ. Ca' huaad m'oc'hibāatcixyñi m'occapxpāatcixyñi yi tōxyjāy migapxtigoyii, etz yi jibic ayuc capxi, yi jibic-huinma'ñ nijot'adi etz yi meeñ adzogi. ⁴ Muid co mDios miich ajcxy xyjāy'ajtp, paady ycixp ca' huaad mgāpxcixipy ayuc huidibi tzo'ydu'ñ yejç, ni ca' huaad mgāpxcixipy huidi ca' y'oyjāygidaacnity, etz ni ca' huaad mguxiicixy m'aniidaaccixy, com yi jibic ayuc ca' Dios jāygidāgy. Tzoc yajnaxjim jāygidaacin ma Dios com Dios ti xyajhuatzim ajt njot mhuinma'ñ. ⁵ Janch tiy'ajt jada co pinjaty tundigooyb muid huingbi tōxyjāy, pinjaty jibic-huinma'ñ muid, ca' ajcxy padaangixy pidāgy etz oy'ajtin ma Cristo etz ma Dios y'ane'min. Pinjaty meeñ adzojcp, Dios ca' tzocy, tim jadu'n nej yi' ca' tzocy pinjaty ojajajtp tzaadzech etz quipychech. ⁶ Ca' mnayyéçigixy co jāy ajcxy xyhuin'ingixipy muid ayuc huidibi ca' ytiy'ajtiy ca'p choubaady. Muid co jāy ajcxy capxcixy ayuc huidibi ca' ytiy'ajtiy, paady ycixpi Dios tzaachytuna'ñ tüg'óciy jāy ajcxy huidibi capxcómidoacp yi' y'ayuc. ⁷ Ca' huaad miich ajcxy mnaymigüg'ajtigixy, ca' muid mnayyōmüçigixy yi jadu'mbi jāy ajcxy huidibi ca' capxymidoogixy Dios.

⁸ Jayijp ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, ca'ni anajty Cristo ytiy'ajt ajcxy mnejhuuiy, e jadu'n nipaady anajty nej jihuiy myajpaady ajcxy agootztuum. Jadachambi mnejhuuiygixyp Cristo ytiy'ajt, e jadu'n nipaady nejjihuiy mdzinaaygixy ma tüg tiicxin. Paady ycixp jatyim cuydungixyp Cristo ytiy'ajt ma yi mdzinaayin mjugy'ajtin ajcxy, jadu'n nej jëbi huaad quëxigy co mmibijccixy Cristo. ⁹ Co nmüid'ajtim Cristo ytiy'ajt, chi nduunim huidibi y'oyip, huidibi tudägyip, huidibi tiy'ajtip. ¹⁰ Ixpjccix je tiy'ajt huidibi Dios yjäygidacpy. ¹¹ Ca' miich ajcxy mnaymigüg'äjtigixy müid yi jäy ajcxy huidibi yajpatcixp agootztuum, huidibi tungixy huidibi Dios ca' jäygidägy. Miich ajcxy capxhuijcix müid Dios ytiy'ajt yi' ajcxy huidibi agootztuum tzinaayb. ¹² Tzo yduunim ajt co jay nigapxcixy nimiyaaccixy je jibicpi huidibi ajcxy ytumyby ayüch ameech. ¹³ Co n'ixquixim yi jadu'mbi jäy ajcxy ayuc müid Dios y'ayuc, chi niguëxigy pen janch tiy'ajt o pen ca' ytiy'ajtiy, jadu'n nipaady nej ti nyajpidzimim je ajcxy ayuc ma yi agootztuum, etz nbidaacim ma yi tiicxin. ¹⁴ Paady ycixpi Dios y'ayuc jadu'n yminañ:

Mäyhuijip miich ajcxy huidibi jadu'n nipatp nejjihuiy mdzachmaagixyp. Jugypjccix müich ajcxy huidibi jadu'n nipaady nejjihuiy ti m'öccixy. Cristo xycodüccixipy müid yi' ytiy'ajt.

¹⁵ Paady naygüend'äjtigixy huidibi tiy'ajt yajtungixp ma yi chinaayin. Tzinaaygix jadu'n nejjihuiy mnejhuuiygixy Cristo ytiy'ajt, e ca' mdzinaaygixy jadu'n nej huidibi ajcxy ca' nejjihuiygixy Cristo ytiy'ajt. ¹⁶ Ni'ix'äjtix jabom jabom jëbi mgyudungixy Cristo ytiy'ajt. Jadachambi xii tiempo mayjäy ytundigooygixy müid Cristo ytiy'ajt. ¹⁷ Ca' loci huinmañ myajtungixy, per nejjihuiygixyp nej Dios tzocy co mdüngixipy. ¹⁸ Ca' huaad m'äjtixy amügy jäy, com yi jocni xyajnicxixipy ayo'nduum. Nigi oy m'äjtixy Dios yjihu'ñ ymic'ajt may'amy ma ajcxy mjet mhuinmañ. ¹⁹ Naymigäpxigixy miñ xyipy müid yi salmo ayuc, müid yi himnos. Huin'igix Dios müid je iy huidibi je Espiritu Santo xymooygixyp. Huin'igix etz ojadajtcix Dios cixyot huinijot. ²⁰ Jatyim yajnajxcixy jabom jabom jäygidacim ma ajt nDios Teedy ma ajt nHuindzin Jesús yxi, müid tüg'öcixy ycixpi nej ndunim n'ayoohuim.

Nej huaad chinaaygixy pinjaty picychinaaygixy

²¹ Müid co miich ajcxy mhuindziigy Dios, paady ycixp müich ajcxy mnayyajmij'äjtigixy mnaygapxymidöohuigixy miñ xyipy.

²² Miich ajcxy töxyjäydic yajmij'ajtcix capxymidoogix yi mñäy ajcxy, tim jadu'n nej yajmij'ajtcixy mgapxymidoogixy ajt nHuindzin Jesucristo. ²³ Com je töxyjäy näy nigohuajc'ajtp ma ytöxyijc ymiñ, tim jadu'n nej Cristo nigohuajc'aty ma yi mibijcpidijc ymiñ. Yi Cristo yi'je' huidibi nihuänamb yajnidzögamb yi mibijcpidijc. ²⁴ Tim jadu'n nej yi mibijcpidijc capxymidoogixy Cristo, nañ tim jadu'n tzocy co je töxyjäy ajcxy capxymidoogixipy yi ñäy ajcxy.

²⁵ Nañ jadu'n tzocy co je yëydijc huen tzocy jihuiy ytöxyijc, tim jadu'n nej Cristo tzocy jihuiy yi mibijcpidijc, e paady ycixp yejc yi' yjugy'ajtin müid yi' ajcxy ycixpi. ²⁶ Cristo yejc yjugy'ajtin müid je mibijcpidijc ycixpi, jigix jëbi huinmecxy ajcxy ypocy, yajhuatzip ajcxy yjot yhuinmañ. Cristo yajhuatzi yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinmañ müid yi'ayuc etz co niibejt ajcxy müid ni. ²⁷ Jadu'n Cristo yajhuäch yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinmañ, jigix jëbi ajcxy nayguëxigiyb ma yi' yhuinduu müid huädz yjot yhuinmañ. Je mibijcpidijc ajcxy nipaady nej tüg nijen huidibi huädzip, ca' ma ytij ymächity. ²⁸ Jadu'n tzocy co je yëydijc huen tzocy jihuiy ytöxijc tim jadu'n nej ci'm naychogyii. Yi yëydijc huidibi tzojcp jihuiyb ytöxyijc nañ jadu'n ci'm ñaychogyii. ²⁹ Ca' ji ni pin huidibi ca' ñaychogyii ci'm. Hue' janchtiy ycuend'ajtpy etz yajcüxyii yajpedyii yci'm ninicx, tim jadu'n nej jäy ajcxy cuend'ajtcixy yci'm ñinicx nañ tim jadu'n Cristo ycuend'ajtpy yi mibijcpidijc. ³⁰ Jadu'n Cristo cuend'ajtpy yi' yjäy, com jadu'n ajcxy nipaady nej yi' ñinicx. ³¹ Com copicy je yëydijc tzojcp jihuihuip ytöxyijc jadu'n nej Cristo tzocy jihuiy yi mibijcpidijc. Paady ycixp je yëydijc ixmadzipy ytaj yteedy, e ypudigihuiy ytöxyijc, e jadu'n ajcxy chinähuipy nej jihuiy ytügpaicity. ³² Ooy chachmijhuinmañty jada tiy'ajt huidibi yüch anajty ijtp, e yi' hich jadu'n tjypy yi' Cristo etz je mibijcpidijc. ³³ Cuendipjccix jada tiy'ajt co nidüg nidüg miich yëydijctijc ajcxy huidibi pijccixp copicy mdzogipy mjihuihuipy ajcxy mdöxyijc, tim jadu'n nej ci'm ajcxy mnaychogyii, e nañ jadu'n copicy co nidüg nidüg töxyjäydic yajmij'adipy ñäy.

6

¹ Pi'ctijc ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo, copicy mgapxymidoohuipy ajcxy mdaj mdeedy, com tiy'ajt jadu'n. ² Yi Dios ycötujcin huidibi minaaamb: "Yajmij'ajtcix mdaj mdeedy", yi' ooy ytämycopicyty. Nañ jadu'n co ngyuduunim jada cötujcin, huin'it Dios jecy xyajtzinaayim. ³ Co miich ajcxy jadu'n myajmij'adipy mdaj mdeedy, huin'it Dios xymöhuipy ajcxy jotcujc'ajtin, e nañ jadu'n xyajtzinaaygixipy jecy ya naaxhuin.

⁴ E miich ajcxy huidibi ungedeedy'ajtcixp, ca' nigoo myajjotma'tcotcixy yi m'ung ajcxy. Ane'ngix yajyeccix yi m'ung ajcxy miid Dios y'ayuc ytiy'ajt, jaydëbi capxymidoogixipy ajcxy Dios.

⁵ Miich ajcxy huidibi tumbi'ajtp ya naaxhuiñ, capxymidoogix yi mhuindzin ajcxy, etz tungix miid tudägy'ajtin, etz yajmij'ajtcix etz tzigüygix. Tim jadu'n nej jihuüy mgapxymidoogixy yi mHuindzin Jesucristo.

⁶ Tungix yajxon miid ajcxy mhuindzin. Ca' janch xypaat oy mic mduungixy co ajcxy mhuindzin jim xyhuind#xcixy, e chi co je' yjihuäcni, chi nigoo mhuäccixni mdinäaygixni. Tungix jadu'n nej huaad jäy ytuungixy yi huidibi mijpidaaccixp Jesucristo. Tungix cixy'ot huinjot jadu'n nej Dios tzocy mdüngixipy.

⁷ Tumbidijc ajcxy, tungix mdung cixy'ot huinjot, tim jadu'n nej jihuüy mdungixy je Huindzin Jesucristo ytung, e ca' yjäydungity. ⁸ Mnejhuüyb miich ajcxy co ajt nHuindzin Jesucristo oybi möhua'ñ nidüg nidüg jadu'n nej ti ytuuñ, ca' ñejity pen yci' mdung ytumyb, o pen yumb miid tüg huindzin.

⁹ Miich ajcxy huidibi nihuindzin'ajtp tumbidijc, oy'amy ane'ngix mdumbi ajcxy. Ca'm'adzigiügixipy ca' mdzaachytüngixipy. Ajihuüyigixy co miich ajcxy etz nañ jadu'n mdumbi ajcxy miid ajcxy mHuindzin tzajpjoty, e yi mHuindzin tzajpjoty'ipi quipxyjaty tiyduna'ñ nidüg'öciy miich ajcxy.

Je mic'ajt huidibi je mibijcpidijc ajcxy ypatcixp miid Dios yjihui'ñ

¹⁰ Jadügnax, migügtijc ajcxy, yi mmic'ajt mbaadip ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Com Jesucristo ooy mic'ajt müdity, paady jëbi miich ajcxy mbatcixy yi mmic'ajtin ma yi'.

¹¹ Naygohuaanigixy miich ajcxy ma je mujcu' miid tüg'öciy tiy'ajt huidibi Dios xymooyim, huidi miid naygohuaanim ma je mujcu', e jadu'n ca'yd'i je mujcu' xymimadaacim miid ani. Jadu'n Dios ytiy'ajt nipaady nej tujt etz pujxnijen huidibi soldados ajcxy miid naygohuaangixy tzijpoty. ¹² Hue' janchtiy xymidzip'ajtim poj naaxhuiñ, ca'oybi, mujcu'dijc, etz tüg'öciy mic'ajt müdipi huidibi midzip'ajtp Dios ya naaxhuiñ etz jüby tzajpjoty, ca'p' iich ajt nmidzip'ajtim naaxhuiñyäj. ¹³ Paady ycixp yajtungixy tüg'öciy mic'ajt etz tiy'ajt huidibi Dios ti xymooyigixy, jigix jëbi mmimadaaccixy je ca'oybi co anajty xyajtungigoyaangixy. E jadu'n jëbi mimadaaccixy je ca'oybi miid ajcxy mmibijcin. E co anajty ti mmimadactaaygixy, huin'it m'ijtcixipy mic ma ajcxy mmibijcin. ¹⁴ Ca' m'ixtigiühuäccix ma ajcxy yi mmibijcin.

Nayñi'ixüyigix miid Dios ytiy'ajt, jadu'n nej jäy ajcxy ñayhuindädzigixy co ytunaangixy.

Nayñi'ixüyigix tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixüyigixy miid pujx nijen ma caach co chiptunaangixy. ¹⁵ Nayñi'ixüyigix miid Dios y'ayuc, jigix jëbi ajcxy nicxy mgapxhuäcxi Dios y'ayuc huidibi jotcuje'ajtin yejep. Co jadu'n mdüngixipy, jadu'n nibaadip tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixüyigixy co yajtigiügixy yzapato co ytüyöyaangixy. ¹⁶ Yi' huidibi jac copicyip ca'yd'i jac ni ti, mibijccix tiydudägy Jesucristo. Miid ajcxy yi mmibijcin jëbi mnaygohuaanigixy ma je mujcu'.

Miich ajcxy mmibijcin jadu'n nipaady nej tüg escudo huidibi je soldados ajcxy yajtumyb co ñaygohuaanigixy ma je tip huidibi yajnajtztübiyb müdi jün. ¹⁷ Nayñi'ixüyigix miid Cristo ytiy'ajt huidibi miid ajcxy m'alma xyajñidzoocip, tim jadu'n nipaady nej soldados ajcxy ñaygohuaanigixy co pidaaccixy ypujx cöjup co chiptunaangixy.

Naygohuaanigixy miich ajcxy miid Dios y'ayuc huidibi jadu'n nipatp nej tüg espada huidibi je Espíritu Santo ti xymooyigixy. ¹⁸ Mibijctzoogix Dios miid tüg'öciy ycixpi huidibi ajcxy mdumyix. Mibijctzoogix etz pijctzoogix may'ajt ma Dios jabom jabom miid je Espíritu Santo ypubejtin. Huijy ycyuj m'ijtcixipy, ca' mjetmetzcüygixy. Mibijctzoogix Dios miid tüg'öciy mibijcpidijc ajcxy ycixpi. ¹⁹ Nañ jadu'n mibijctzoogix Dios miid iich ycixpi, co huen xymöyich ayuc etz jotcuje'ajtin, jigix jëbi ngapxhuäcxi'ich huinmic jotmic yi' y'ayuc ytiy'ajt

huidibi ca' pin jecy'ajty nejhuiygixy. ²⁰ Dios ti xyajñibicyich jada tung jëbi nyajnicxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma je mayjäy ajcxy. Paady ycixp nyajpaadyich pujxtigoty cham. Tungix may'ajt mibijctzoogix Dios miid iich ycixpi co xyajjotmicpigipyich jigix jëbi ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc huinmic jotmic.

Capxpoocxin huidibi cogixüyñip

²¹ Ooy ndzocy njihuüyich je Tiäquico, nañ jadu'n yi' ooy xypubejtyich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. Yi Tiäquico miich ajcxy xyajmüdmüydägy tüg'öciy je tiy'ajt nej nyajpaadyich ya, etz tüg'öciy tung huidibi ya ndumyich. ²² Nguexaamybich Tiäquico ma miich ajcxy jigix jëbi xymüdmüydägy ajcxy jadu'n nej nyajpaadyich ya, e miid jada tiy'ajt jëbi miich ajcxy mjetcuügixy.

²³ Huen Dios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt tunipy miid miich ajcxy, jigix jëbi jotcuje mdzinaaygixy, etz nañ jadu'n jëbi mnaychöjigixy mnayjihüyigixy miñ xyipy, etz jigix jëbi mjacmibijccixy Cristo. ²⁴ Huen Dios may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy huidibi

yajmij'ajtcixp ajt nHuindzin Jesucristo huinixi# huinitiempo. E ca' m'ixmájtzcixip nimina nej ajcxy mijpidaaccixy Jesucristo. Jadu'n jada. Amén.

FILIPENSES

Yi Nocy Huidibi San Pablo Yajniejx Je Mibijcpidijc Jim Filipos

¹ Hich Pablo müd Timoteo tumbich ma Jesucristo ytung. Jada nocy ich ajcxy nguejxpy ma tüg'óciy huidibi mibijcp Dios jim Filipos huidibi yajpaatp ma Jesucristo. Nañ jadu'n jada nocy nejajnieguexyich yi' ajcxy miltungmüdpí etz mutztungmüdpí ma Dios ytung. ² Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt etz oy'ajt tunipy müd miich ajcxy ycixpi etz xyajjotcugüigixipy.

Pablo mibijctzoy Dios müd je mibijcpidijc ycixpi

³ Naag'oc naag'oc njäy mechich miich ajcxy njatytimyajnajxpyich jäygidaacin ma Dios müd miich ajcxy ycixpi. ⁴ Njatytimjotcujc'ajtpich ooy naag'oc naag'oc Dios nmibijctzooyich müd miich ajcxy ycixpi. ⁵ Jotcujc'ajtpich com miich ajcxy ti xypubéjtcixyich co ngapx-huäcxich Jesucristo y'ayuc yti'y'ajt. Jadu'n ti xypubéjtcixyich maabi nyajtzondägyich ngapx-huäcxych Jesucristo y'ayuc ixti chambaad. ⁶ Nejhuüybich tiydudägy co Dios ti yajtzondägy yi oybi ytung ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, etz jactunaamní ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ ixti mabaad Jesucristo anajty ymiñ jadü'oc ya naaxhuñ müd y'ane'min etz ymic'ajt. ⁷ Ooy ytudägyity co jadu'n jotcujc'ajtpich müd miich ajcxy ycixpi, com ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy. Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ co ti xyajniebicyich jada tung, etz miich ajcxy myajpaady quixpy müd ich ma Dios ytung, müd co miich ajcxy xyjäy mechich etz nañ xypubetyich ajcxy, huenma'amy ich nyajpaady, oy ixypy pujxtigoty, oy ixypy ma tungmüdpí yhuinduo co nnigapxetyich Dios y'ayuc yti'y'ajt etz nañ nnigapxetyich co yjanchity. ⁸ Dios ñejhuüyb jadu'n nej mijcajee ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy müd je tzojcin jihüüyin huidibi Jesucristo ti xymöyich. ⁹ Nmibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi co xypubedipy ajcxy jigix jébi nigi mdzogipy mjihuüüpy migügtijc, etz jigix ajcxy nigi m'ixpigipy je ti'y'ajt tudägyi, etz nañ nigi mhuinjihuüüpy tüg'óciy nej Dios tzocy co nduunim. ¹⁰ Nañ nmibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi jigix jébi mnejhuüüigixipy, etz nañ jigix jébi mhuin'ixcixipy huidibi jac'oy mdünggixipy. Co oy mdünggixipy, huin't jébi mdzinaaygixy müd huädz jot huädz huinma'ñ, e ca' ni ti jotmay miich anajty ajcxy mmüdiñ, co anajty je xü je tiempo paady co Jesús anajty miñ ya naaxhuñ jadü'oc müd y'ane'min müd ymic'ajt. ¹¹ Dios nmibijctzooybich müd miich ajcxy ycixpi co ajcxy mbattähüp tüg'óciy oyjot oyhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huidibi Jesucristo tügpajc jébi xymoogyixy. E jadu'n jäy ajcxy capxpaadip Dios etz nañ huin'ügixip Dios co ajcxy ixipy nej tudägy mdzinaaygixy.

Müd ich, yi njuy'ajtich, yi' yi' Cristo

¹² Ndzojcypyich co miich ajcxy mnejhuüüpy co müd je tzaachypy ycixpi huidibi nminaxyp nyajnaaxpyich ya pujxtigoty, nigi mayjäy ti midoy Jesús y'ayuc yti'y'ajt. ¹³ Jadu'n ti yhuimbizimy co tüg'óciy soldadtijc etz jacjadyii jäy ya ma je gobierno ymijtijc ti nejhuüüdy ajcxy co nbujxtijc'inäyich müd co nduüñich ma Jesucristo ytung. ¹⁴ Nañ jadu'n müd co nbujxtijc'inäyich, paady ycixpi yi jacjadyii mibijcpidijc ti yjotmic'ijccy ma ajt nHuindzin Jesucristo tung, etz ycapxhuäcx'y'adiichpy ajcxy Dios y'ayuc yti'y'ajt, ca' ma tzigi'ñ jihü'ñ.

¹⁵ Janch ti'y'ajt jada co nijéjity jäy capxhuäcx'y je Cristo y'ayuc yti'y'ajt müd co ca' xyajmidzocjicy, etz nañ müd co xyajmidzip'ajtcixy. Nañ ti'y'ajt jada co jacjadyii migügtijc xychojcp xyjihüüyb ajcxy, e capxhuäcx'y ajcxy je Cristo y'ayuc yti'y'ajt müd oyjot oyhuinma'ñ. ¹⁶ Janch ti'y'ajt co nijéjity migügtijc capxhuäcx'icy Jesucristo y'ayuc müd co ñaygömaya'ñyii ci'm, ca' nminaanim ycapxhuäcx'p ajcxy cixy'ot huinjot. Yi' ajcxy y'ixtaayb nej xyajtajipy xyajmayipyich, jadu'n nej ich pujxtigoty n'ityich. ¹⁷ Yi' ajcxy huidibi xychojcp xyjihüüybich ycapxhuäcx'py ajcxy Cristo y'ayuc com ñejhuüyb ajcxy co ich yam n'ityich pujxtigoty, müd co ti nhuinma'ñ nbidägyich co nnigapxpeda'ñich Jesucristo y'ayuc yti'y'ajt. ¹⁸ Pen jäy ajcxy capxhuäcx'p Cristo y'ayuc müd co ñaygömaya'anigixy ci'm, o pen ycapxhuäcx'p müd oyjot oyhuinma'ñ, ca' ñejity, jotcujc'ajtpich co capxhuäcx'y ajcxy Jesucristo y'ayuc.

¹⁹ Com nnejhuüybich co miich ajcxy nmibijctzoogixy Dios müd ich ycixpi, e nañ nnejhuüybich co Jesucristo yjihü'ñ ymic'ajt xypubetyich, paady nigi njotcugüyich, e nañ njijp'ixxpyich co nbidzima'ñich pujxtigoty. ²⁰ Ndzojcypyich etz nañ njijp'ixxpyich co nmimadactähua'ñich tüg'óciy ma ich mdzinaayin, e ca' ti tzöydu'n nbáadibich ma Dios yhuinduo. Ndzojcypyich nañ njijp'ixxpyich co njaccapxhuäcx'ibich Jesucristo y'ayuc huinmic jotmic, jigix Jesucristo ycömay'idipy. Ca' ñejity pen jactzinaayb, o pen n'o'cpich. ²¹ Hich ndzinaayin njuugy'ajtin Cristo yi' ycixpi, e peni n'o'cpich, ti ich anajty mij nmadägy. ²² Pen njactzinaaybich, mayjäy oybi pada'ñ müd ich ndung ycixpi. Ca' nnejhuüyich

huidibi jac'oy nhuin'ixipyich co tzojc n'ögibich, o co njactzinähuibich. ²³ Ooy chachchipity nnejhuühübyich huidibi jac'oy nhuin'ixipyich, co n'ögibyich, o co njactzinähübyich. Hich ci'm nayjihüüijich nigi jotcuje co ixipy tzojc n'ögyich, jigix ixipy mic'amy nicxy n'ityich jilby tzajpjoty ma Cristo yajpaady. ²⁴ Per jaccopity müid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, co njactzinähuibich. ²⁵ Com nnejhuüybich co copicy njacpubeda'ñich miich ajcxy, paady nnejhuüybich co njactzinähuibich, e jigix jëbi nhubejtcy ma Dios ytung etz ma yi mmibijcin. E jadu'n miich ajcxy nigi m'otcuje'adipy ma mmibijcin. ²⁶ Miich ajcxy huidibi yajpaatp ma Jesucristo, nigi jotcuje m'idipy co nicxy n'ida'ñich jadüg'oc ma miich ajcxy.

²⁷ Jëyi janchtity co mdzinaayin mjugy'ajtin mi'ijtcixy jadu'n nej Cristo y'ayuc ytiy'ajt y'ane'my. Pen nicxpich anajty ci'm ma miich ajcxy, o pen ca' m'nicxyich, per ndzocypich co xypaadibich tiy'ajt co miich mic m'ijtcixy ma mmibijcin, tú'ciy cixy'ot huinjot mdungixy. Mic mjanchmidinaaygixy ni'amugi' yi mmibijcin, jadu'n nej ti mmijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, ²⁸ e ca' ajcxy mdzigihiip co jäy ajcxy xymidziptzóongixipy, jada je' tiy'ajt co tigoyamb ajcxy y'alma, e nañ jada je' tiy'ajt co miich ajcxy chócixipy yi m'alma, e nañ jadu'n jada tiy'ajtp co Dios y'ity müid miich ajcxy. ²⁹ Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müid miich ajcxy ycixpi co yaj'oyüy nej jëbi miich ajcxy mibijccixy Jesucristo etz nañ nej jëbi tzaachyp; mminajxcixy myajnajxcixy müid Jesucristo ycixpi. ³⁰ Hich etz miich ajcxy quipxyi ti nminaxim ti nyajnajxim tung ayo'n müid Jesucristo ycixpi. Miich ajcxy ti m'ixy ti mnejhuüy jadu'n nej hich ndung n'ayo'n ti nminaxy ti nyajnaxyich, co jim anajty n'ityich ma miich ajcxy. E nañ miich ajcxy mnejhuüyb nej hich chambaad nminaxy nyajnaxyich ndung n'ayo'nich müid Cristo ycixpi.

2

Cristo yung'ajt ñax'ajt etz ymij'ajt

¹ Pen Cristo miich ajcxy m'ot'amijmooyb müid yjihui'ñ müid ymic'ajt, pen ti jotcuje'ajtin mbatcixy müid co Cristo xychojccixy xyjihüüygixy, pen yi' yjihui'ñ ymic'ajt ijtp ma miich ajcxy, pen mdzocjccixyp mjihüüygixyp etz nañ mba'ayoogixy migügtijc, ² jotcuje'adipich müid co mdzinaaygixy ooy yajxon, xic xon, tügyi mnaychócgixy mnaayjihüüygixy miñ xyipy, tzinaaygixy quipxy'ot quipxyhuinma'ñ. ³ Ca' ajcxy ti mdunipy müid mgi'mdzocjin ycixpi. Nañ ni ca' amij agix naybidáacigixy co ti mdungixy. Tüg'óciy huidibi mdungixyp, mdunipy ajcxy müid yung naxy m'ot mhuinma'ñ. Nidüg nidüg myajmij'adipy nigi migügtijc, ca'ydi nej miich ci'm mnaayajmij'adyii. ⁴ Ca' huaad pin naydügpajc yci'm'oy'ajt ixtáy, nañ jadu'n tzocy co migügtijc myajmizogipy y'oy'ajt.

⁵ Pidaaccix m'ot mhuinma'ñ tú'ciy jadu'n nej Jesucristo anajty yhuinma'ñ müidity co ya naaxhuin' chinay. ⁶ Oy Jesucristo yjaDiosity ti yhuinma'ñpidägy co jëbi ixmach yi' ymij'ajtin huidibi anajty yjamüid. ⁷ Jesucristo ahuingujc pidaactay je mij'ajt huidibi anajty ymüid, e chi jadu'n chinay nej tüg tumbi co oy jadu'n ypi'c'aty jadu'n nej jäy. ⁸ E co jadu'n ñaybidaaci nej naaxhuinjäy, chi yung naxy pidacy y'ot yhuinma'ñ, e nañ capxymidooy Dios ixti mibaad ñayyejci, huen jäy yaj'ögyii. E ooy anajty cho'ydu'nity co jäy yaj'o'ci cruudzcixy. ⁹ Paady ycixp Dios ti cömay jacnigi Jesucristo, e ti pidäci yi' yxi jaccömay, ca'ydi jacpinjäy yxi. ¹⁰ Jadu'n Dios ti cömay Jesús, jigix jëbi tüg'óciy tzajpjoty tzinaaybi etz tüg'óciy naaxhuinjäy, etz tüg'óciy jäy ajcxy huidibi ti ñaaxtigiy, co anajty ajcxy nidüg'óciy midoogixy co Dios capxpaatp Jesús yxi, chi ycojxtinaay'ihüydähuipy ajcxy ma yi' yhuinduu, etz y'ojadadipy ajcxy Jesús nidüg'óciy. ¹¹ E co nidüg'óciy ajcxy cöbigipy etz yajmij'adipy Jesucristo jadu'n nej ajcxy yHuindzin, jadu'n Dios Teedy ycömay'ida'ñ.

Yi pin ajcxy Cristo mibijcp, yi' yi' ajcxy jadu'n nej tüg'äcxin jajin

¹² Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihüüyich, com Jesucristo jadu'n iixpejtin ti yecy, capxymidoogich cham co jigüégy nyajpaadyich ma miich ajcxy, tim jadu'n nej jayhuin hich miich ajcxy xycapxymidooy co n'ijtyich ma miich ajcxy. Naymijottigóoyigix jabom jabom mguydungixy Jesucristo ytiy'ajt etz mmi'ijtcix huädz m'ot huädz mhuinma'ñ. Tungix Dios ytung müid yung naxy ajcxy m'ot mhuinma'ñ, e huindzigüygix Dios. ¹³ Com Dios yi' tumb jabom jabom ma miich ajcxy m'ot mhuinma'ñ, jigix jëbi miich ajcxy mdunipy yi' ytung yi' chojcin cixy'ot huinjot jadu'n nej Dios tzocy.

¹⁴ Tungix cixy'ot huinjot Dios ytung, ca'y'aametzity y'otmetzity, nañ ni ca' müid tzip ejcin. ¹⁵⁻¹⁶ Jadu'n mdunipy ajcxy ca'ydi pinjaty yxigixy co ti mdundigooygixy. Miich ajcxy Dios xy'ung'adib, ca' m'ngix'adiyb ajcxy ti jibicpi. Tzinaaygix müid oyot oyhuinma'ñ ma yi jäy ajcxy yajpaady hui' jibic-huinma'ñ tumb huidibi tundigooyb ma Dios ytiy'ajt. Co miich ajcxy myajhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi alma yjugy'ajtin mooyb ma jibicjäydic ajcxy, jadu'n nipaady nej tüg madzä ytiicxy coodz. Pen jadu'n mdungixy, co anajty Cristo ymüin jadüg'oc ya naaxhuin', jotcuje'adipich co anajty nnejhuüyich co ca' hich ndung etz

nxii ndiempo yñadigi'aty co n'lijtyich ma miich ajcxy. ¹⁷ Co n'ögibich müd Cristo ytung ycixpi, jadu'n nipaady nejjuhuüy #ch nni'py ti ndem ti nyocyich müd miich ajcxy ycixpi co ti ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma miich ajcxy. E co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy #ch n'ayuc, jadu'n nipaady nejjuhuüy miich ajcxy ti myoxy ti mdoogy yi mjugy'ajtin ma Jesucristo. Jotcuje'ajtpich jadu'n co miich ajcxy mjugy'ajtin ti myoxy ti mdoogy ma Jesucristo. ¹⁸ Nañ jadu'n miich ajcxy mjotcuje'adipy quipxy müd #ch.

Timoteo etz Epafrodito

¹⁹ Pen #ch ajt nHuindzin Jesús tzojcpy, njijp'ijxypich co jëbi nguexipyich Timoteo ma miich ajcxy, jaydëbi njotcuje'adipyich co anajty yi' xyajnimiiñich tiy'ajt nej miich ajcxy myajpaady. ²⁰ Timoteo tügpajc huidibi huinma'n tü'ciy müd jadu'n nej #ch nhuinma'n nmüdiyich, etz nañ huidibi janch naybidaacip müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ²¹ Yi jadjadyii migügtijc huidibi yajpatp ma #ch, yajcopijcxy ajcxy yci'm'oy'ajtin, e ca' ajcxy yajcopicy Jesucristo ytung. ²² Miich ajcxy mnejhuüyb jadu'n nej Timoteo tudägy ytuñ müd #ch co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ma miich ajcxy, tim jadu'n nej tüg ung ytuñ müd yteedy. ²³ Paady ycixp njijp'ijxypich co jëbi nguexyich Timoteo ma miich ajcxy mina anajty mnejhuüyich nej ycixpy #ch njotmay huidibi nmüdich ya. ²⁴ Nañ nmibijcypich ajt nHuindzin Jesucristo co yaj'ahuädzip #ch nni'a ndü'a co jëbi #ch ci'm nicxy tzojc n'ixyich miich ajcxy.

²⁵ Nañ jadu'n nhuinmaayich co copicy jadüg'oc nguexipyich ajt nmigüg Epafrodito ma miich ajcxy, yi' huidibi xypubejtpich ma ndung n'ayo'nich ya. Yi' huidibi miich ajcxy ti mguexy ma #ch, jëbi xypubetyich ma tüg'óciy huidijaty nyajmayajtpich. ²⁶ Epafrodito ooy nijot'aty co jëbi nicxy y'ixaangixy miich ajcxy nidüg'óciy. Ooy yi' ytajy ymaay co miich ajcxy ti mnejhuüy co ypigyii. ²⁷ Janch tiy'ajt co Epafrodito ooy ti ypigyii, jago jago ti yca'ögy. Per Dios ti pa'ayoy Epafrodito, e nañ jadu'n ti xypa'ayooyich, jigix ca'ydí nigi'ayo'n jotmay nbaadyich. ²⁸ Paady ycixp nigi' ndzocyich co jëbi nguexipyich Epafrodito ma miich ajcxy jadüg'oc, jigix miich ajcxy mjotcugihuip co m'ixipy. E nañ jadu'n jëbi yquëgy #ch ndajin mayin müd yi' ycixpi. ²⁹ Cöbijcix Epafrodito jotcuje, jadu'n nej tüg migüg huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús. Yajmij'ajtcix tüg'óciy migügtijc huidibi yjugy'ajtin yojxp toocp müd Jesucristo ytung ycixpi, jadu'n nej yi' ytuñ. ³⁰ Com jago jago Epafrodito ti yca'ögy müd Cristo ytung ycixpi. Tzip tzaach yjugy'ajtin ti minaxy ti yajnaxy co ti xypubetyich ya. Com miich ajcxy ca' ci'm jëbi xypubéjtcixyich ya, paady yi' miich ajcxy ti xycodinäy.

3

Je tudägy'ajt je janchypí

¹ Jadügnax, migügtijc ajcxy, jotcuje'ajtcix co myajpatcixy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Ca' ti adzijpin njihuüyich co nnigapxpetyich jada tiy'ajt jadüg'oc huidibi jayhuin ti nyajni-jaynyigy. Jadu'n nduñich müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ² Naygüendi'ajtigix müd yi' ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy tundigooyb co ajcxy yajcopicy yi' tiy'ajt huidibi pidacp ma jäy ñinix müd tzuje. Jibic jäy yi' ajcxy, jadu'n ajcxy nipaady nej uc. ³ Yi jäy ajcxy huidibi tiydudägy mibijcp Dios, ca' mninaanim je' yi' ajcxy huidibi tiy'ajtiy'ip ñinix. Yi Dios yjäy ajcxy janchypí, yi' ajcxy cixyot huinjot mibijcp mijpidacp Dios ytiy'ajt jadu'n nej #ch ajt. #ch ajt n'ojadajtim Dios müd ajt n'espíritu, etz müd ajt njot nhuinma'n. Jotcuje'ajtim com je' co nyajpaatim ma Cristo Jesús, e ca' nyajcopijcim tijaty tiy'ajt huidibi jäy ajcxy ytumyb. ⁴ Co ixypy ytiy'ajtiy yi' jadu'mbi huinma'n, jëbi ixypy naygömayijich ci'm, com jecy'ajty ca' anajty ni pin huidibi nigi' cuyduun yi' jadu'mbi tiy'ajt ca'ydí #ch. ⁵ Co nductucijijyich ma anajty ti nma'xung'atyich, chi oy nyajtiy'ajtiyich. Raza hebrea #ch, Benjamin nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich. Nma'xung'ajtic hebreojäy. #ch ndaj ndeedy hebreojäy ajcxy anajty. Nañ nmijpidaacich fariseo y'ixpjin, jadu'n nej ajcxy yajniugey judíojäy ycötujcin. ⁶ #ch janchmictägy anajty nguyduñich ngi'mhuinma'nich, ixti mabaad anajty n'ixhuidity nbahuidityich mictägy yi' jäy ajcxy huidibi anajty mijpidacp Jesucristo. Ti nguyduñyich tüg'óciy judíojäy ycötujcin. Ni pin ca' huaad yxiyich co ti ndundigooyich ma yi' ajcxy ycötujcin. ⁷ Tüg'óciy yi' judíojäy yhuinma'n huidibi ti nyajcopicyich anajty, jadachambi ca' ytimyichobaady müd #ch, co ti nmijpidägyich Cristo ytiy'ajt. ⁸ Jadachambi janchty, huidijaty anajty nyajcopijcxyich, ti nnajtz'ixiydäyich, jigix jëbi mnejhuühuibich etz nguyduñyich yajxon ajt nHuindzin Jesucristo oybi y'ayuc ytiy'ajt. Müd co ti nmijpidägyich Jesucristo, paady nnajtz'ixiydaayich tüg'óciy huidibi anajty nyajcopijcxyich, yi' jadu'mbi huinma'n cham ca' chobaady müd #ch, jadu'n nipaady nej püx. Jadu'n nduñich müd Jesucristo ytiy'ajt oy'ajt ycixpi. ⁹ E jadu'n nduñich jigix jëbi nyajpaadyich ma Jesucristo. Jadu'n ti nnajtz'ixiydäyich je tudägy'ajtin huidibi ti nbaadyich co ti nguyduñich Moisés ycötujcin je jecyip. Nañ jadu'n nduñich jigix jëbi nbáadibich je tudägy'ajtin huidibi Dios yejcxy co nmibijcim nmijpidaacim Jesucristo. ¹⁰ Ndzojcpyich co njacnejhuühuibich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Nañ ndzojcpyich co njacnejhuühuibich Cristo ymic'ajt, jadu'n nej yjugy'ajty

co y'o'cy. Nañ ndzojpcyich co njacmīnaxipyich njacyajnaxipyich tzaachypī jadu'n nej Jesús mīnaxy yajnaxy tzaachypī, ixtī mabaad jadu'n njatyich jadu'n nej Cristo yjajty co y'o'cy. ¹¹ E paady ycixpi njijp'ijxpyich co n'ōgībich njugypīgīpyich jadūg'oc co anajty Dios yajjugypīcy yī jāy ajcxy tībī y'ōccīxy.

Naymic'ijxim jigix nbaatim huidibi Dios ti xyaj'ahuanīyim

¹² Ca' nminaanīm jadu'n nminā'ñich co ti nmīmadactāyīch nej Cristo ti mīmadactāy. Nañ nī ca' jadu'n nminā'ñich co īch njot nhuinma'ñ ti nyajhuātztāyīch. Njactumnich, jigix jēbi Cristo y'oy'ajtīn tībāadībīch. Com Jesucristo ti xyhuīn'ixyīch jayjip, jaydēbi jada oy'ajtīn nbāadībīch. ¹³ Migūgtījc ajcxy, ca'īch cī'm naygōmayījīch, co ti nmīmadactāyīch Cristo y'oy'ajtīn. Jada janchtiy ndumbyīch, njāydgīyodaaybīch tūg'ōcīy hūdībī ti ñaxy, e mīctāgy nduūñīch jēbi nbāadībīch je oy'ajtīn hūdībī Dios jībī tzajpjoty xymōhuaambīch mīd co nyajpaadyīch ma Jesucristo. ¹⁴ Mīctāgy nduūñīch mīd tūg'ōcīy nmic'ajtīch, jigix jēbi nbāadībīch je oy'ajtīn hūdībī Dios jībī tzajpjoty xymōhuaambīch. Jadu'n nīpaady nejihuīy mīd pīn nayboyc'quīpxyījīch co nbada'ñīch tūg'premio.

¹⁵ Īch ajt ti nhuinma'ñ ycīxnī yca'pxnī, tzoc panīcxīm je īxpīcīn hūdībī nmīd'ajtīm. E pen nidūgtī mīich ajcxy tīgachaty hūinma'ñ mīdīty, Dios xyajnejhuīhuīp ajcxy je tīy'ajt. ¹⁶ Jada janchtiy, je tīy'ajt hūdībī ti nbaatīm copīcy nguīydundaayīm, ca' n'ixmājtīm.

¹⁷ Migūgtījc ajcxy, panīcxīch īch n'ījxpejt jadu'n nej ti ndzīnāyīch ma mīich ajcxy. Nañ jadu'n mīich ajcxy ījxpejt mbīgīpy ma yī' ajcxy chīnaayīm hūdībī ījxpejt ti patcīxy ma īch. ¹⁸ Canaag'oc ti nmaaygīxy, e nmaaygīxy jadūg'oc mīd tajīn mayīn co may nmīgūgtījc chīnaaygīxy jadu'n nej jihuīy mīdzip'ajtcīxy je Cristo hūdībī o'c cruudzcīxy mīd ajt nbocy ycīxpī. ¹⁹ Dios yajtīgoyīp je'ajcxy y'alma. Yī' ajcxy ypīdacpy yhuīnma'ñ ma yī caayīn uucīn jūcxy ypīcy, ma yjapadyī huen yjot yhuīnma'ñ pīdaaccīxy ma Dios. Yī' ajcxy chachñaygōmāaygīxy cī'm ma yjapadyī tzo'ydu'n jīhuīyīgīxīpy. Hue' pīdaaccīxy yhuīnma'ñ ma naaxhuīñ jāy chīnaayīn. ²⁰ Īch ajt hue' nyajpaatīm njāy'ajtīm tzajpjoty, e njīp'ijxim co īch ajt nHuīndzīn Jesucristo mīnaamb ya naaxhuīñ jadūg'oc, chona'ñ tzajpjoty, je hūdībī xyajndzōgaanīm ajt n'alma. ²¹ Jesucristo xyajtīgadzaanīm ajt nnīncx pocymīdīpī, e xymōhuaanīm tūg' nīncx jemybī oybī, tīm jadu'n nej yī' ñīncx mīdīty. Cristo xyajtīgadzaanīm ajt nnīncx mīd yī' ymic'ajt hūdībī mīd ane'mdāy mīmadactāy.

4

Jotcuje'ajtcīxy ajcxy ma je mHuīndzīn Jesús

¹ Com Jesús xyajtīgadzaanīm ajt nnīncx, paady ycīxpī migūgtījc hūdībī ooy ndzocy njīhuīyīch, tīyduđāy mībīccīx ajt nHuīndzīn Jesucristo, ca' m'ixtīgīhuāccīxy ma mmībīcīn. Migūgtījc ajcxy hūdībī ooy nīcxy nja'īxa'ñīch, ooy njotcuje'atyīch mīd mīich ajcxy ycīxpī. Mīd mīich ajcxy ycīxpī nbada'ñīch n'oy'ajtīn ma Dios.

² Nbījctzooybīch may'ajt ma Evodia etz ma Síntique co huen ajcxy īxmājtzcīxy yī tzīp etz huen naymīgūgpīcīgīxy jadūg'oc, com hue'ajcxy yajpaady mībīcīpī ma Cristo. ³ Mīich migūg hūdībī ti xypubetyīch ma Cristo ytung, may'ajt nbījctzooybīch ma mīich co mgapx'oyīhuīpy je tzīp ma ajcxy je metzpi tōxyjāy. Yījīlbi metzpi tōxyjāy tumb anajty ajcxy quīpxy mīd īch co ngapxhuācxyīch Jesucristo y'ayuc ytīy'ajt. Yī' ajcxy xypubējtīch quīpxy mīd Clemente etz yī jacjadyī hūdībī anajty tumb quīpxy mīd īch. Jada metzpi tōxyjāy ajcxy yxī ucojayīy ymīñ ma Dios ñecy, je necy ma Dios mīdīty cojay je jāy ajcxy yxī hūdībī padamb jugy'ajtīn huīnīxībī.

⁴ Jotcuje'ajtcīx huīnīxī, mīd co myajpatcīxy ma īch ajt nHuīndzīn Jesucristo. Jadūg'oc nīgāpxpetyīch co huen jotcuje'ajtcīxy. ⁵ Jadu'n tzīnaaygīx jāygīdaacīn ma Dios. ⁷ Co Dios nmībījctzōogīxīpy, huīn'īt ajcxy yī' xymōhuīp jotcuje'ajtīn mījcajee, e mayñāaxhuīñjāy ajcxy ooy yhuīnmay ahūīdīdīpy mīd mīich ajcxy m'oy'ajtīn ycīxpī. Co myajpaady ajcxy ma Cristo Jesús, paady ycīxpī Dios xyajtznāhuīpy ajcxy jotcuje' etz xymōhuīp ajcxy huīnma'ñ tudāgyīp.

⁶ Ca' nī ti mnīdajcīxy mnīmaygīxy. Capxpīdzīmdāaygīx ma Dios tūg'ōcīy ti jotmay mīich ajcxy mmīd. Mībījctzōogīxī Dios, e nañ yajnaīxcīx jāygīdaacīn ma Dios. ⁷ Co Dios nmībījctzōogīxīpy, huīn'īt ajcxy yī' xymōhuīp jotcuje'ajtīn mījcajee, e mayñāaxhuīñjāy ajcxy ooy yhuīnmay ahūīdīdīpy mīd mīich ajcxy m'oy'ajtīn ycīxpī. Co myajpaady ajcxy ma Cristo Jesús, paady ycīxpī Dios xyajtznāhuīpy ajcxy jotcuje' etz xymōhuīp ajcxy huīnma'ñ tudāgyīp.

Tzōjccīx nījot'ajtcīx hūdībī oyīp

⁸ Jadūgnax, migūgtījc ajcxy, pīdaaccīx mhuīnma'ñ ma tūg'ōcīy tīy'ajt hūdībī janchīp, tūg'ōcīy tīy'ajt hūdībī jēbi nyajmīj'ajtīm. Pīdaaccīx mhuīnma'ñ ma tūg'ōcīy tīy'ajt hūdībī tudāgyīp. Pīdaaccīx mhuīnma'ñ ma tūg'ōcīy huīnma'ñ huīdī huādzīp etz tūg'ōcīy huīnma'ñ huīdī oy jāygīdaacīn. Pīdaaccīx mhuīnma'ñ ma tūg'ōcīy huīnma'ñ hūdībī jēbi yajcpxpaady. Huīnmaaygīx tūg'ōcīy jada oybī huīnma'ñ etz hūdībī huād njāygdīaacīm.

⁹ Yajtungix je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpijixy, etz je cõtujc huidibi ti nmooygixy, etz je ayuc huidibi ti mmidoogixy co ti ngapxyich. Etz nañ tungix je iixpejt huidibi ti nyecyich. Cuydngix jada tiy'ajt, huin'it yi Dios vajpaadipy ma miich ajcxy etz xyajjotcujc'idipy ajcxy.

Filipenses ajcxy y'ofrendi müd Pablo ycixpi

¹⁰ Ich ajt nHuindzin Jesucristo ti ooy xyajjotcugiyich co je tiy'ajt xypaadyich co miich ajcxy xyjäymechich jadüg'oc. Ca' nminaanim nminañich co miich ajcxy ti xyjäydiydaayñich. Hue' anajty ycanibidzimy nej jëbi xypubejtcixyich. ¹¹ Ca' nminaanim jadu'n nminañich co ooy ti jaty nyajmayjajtnich. Com ti nhuinmañ nbiädgyich co njotcujc'adipyich müd tijaty nmüidich, oy tim mınaaxii tim mınaatiempo. ¹² Com ich ci'm nejhuüybich nej jay ajcxy y'ayoy yjottigooy, e nañ nejhuüybich nej jäy ajcxy chinäy co müd'aty tijaty may'amy. Ti nnejhuüydäyich nej jëbi ndzinäyich, nej jëbi nyajnayich xii tiempo; pen cu'xyi ngaayich, o pen ca' cu'xyi ngayich, pen nmüidich conax, o pen ca' ti nmüididyich. ¹³ Jëbi ndzinähüibich jotcujc huenti huennejty, com Cristo xymic'ajtmooybich. ¹⁴ Ooy oy ti mdungixy co ti xypubéjtcixyich ma ich n'ayo'n njotmay.

¹⁵ Jadu'n nej miich ajcxy huidi jim Filipos mnejhuüyb ajcxy, je taabi nyajtzondacyich co ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, co ndzoofich jim Macedonia miich ajcxy ti xymiooxyich, e jac tigati ti mguejxcixy ma ich. E miich ajcxy jim Filipos huidibi miijcp Jesús, miich ajcxy tügpajc xypubejtich ca' jac ni pin. ¹⁶ Co n'ijtyich jim Tesalónica miich ajcxy xyajnigüejxyich pubejtin metz'oc tugüig'oc, e jadu'n miich ajcxy xypubejtyich müd huidibi anajty nyajmayjajtpich. ¹⁷ Ca' nminaanim ooy ndzachjijp'ixynich pubejtin, jada janchtiy ndzojcpyich co miich ajcxy nigi oy'ajtin mbaadipy co anajty mmejtzcixy ma Dios yhuinduu. ¹⁸ Ti ooy yhuaadiy yi mbubejtin ixti nyajconajxpich. Müd je pubejtin huidibi ti myajmigüejxcixy Epafrodito cham nmüididyich ca'pxy, ca' ti n'ocyajmayjajtnich. Müd jada pubejtin huidibi miich ajcxy ti xymöyich, ti ooy njäygidägyich, tim jadu'n nej Dios jäygidacy je poomjoc huidibi yajhuindzigüiyi. ¹⁹ Ich nDios miich ajcxy xymöhuip tüg'öciy huidibi miich ajcxy myajmayjajtpy. Mijcajee yi' miich ajcxy xymöhuip yi oybi mijpi; oy'ajtin huidibi yi' ymüd ma yi Jesucristo. ²⁰ Huen ich ajt nDios Teedy cömay'idipy huinixii huinitiempo! Jadu'n jada. Amén.

Capxpooxcin huidibi cijxnip je necy

²¹ Tungix may'ajt capxpooxcix müd ich ycixpi tüg'öciy migügtijc huidibi yajpatp ma ajt nHuindzin Jesucristo. Je migügtijc huidibi yajpatp müd ich nañ jadu'n xyajnigüejxcixy capxpooxcin. ²² Tüg'öciy je miijcpidijc huidibi yajpatp ya cajpjoty xyajnigüejxp ajcxy capxpooxcin, yi' ooy ytimyjayijpity huidibi ajcxy yajpatp ma je mij ane'mbi César ycötujctac xyajnigüejxp ajcxy capxpooxcin.

²³ Huen ich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müd tüg'öciy miich ajcxy. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.

COLOSENSES

Yi Necy Huidi San Pablo Yajñiguejx Je Mibijcpidijc Jim Colosas

¹ Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp, paady Jesucristo ti xyajñibicyich jëbi ngapxhuäcxyich yi 'y'ayuc. ² Hich müid ajt nmigüg Timoteo cham nguexyich jada necy ma müich ajcxy huidibi tzinaayb jim Colosas. Hue' nguexyich jada necy ma müich ajcxy huidibi Dios y'aj'ajtip e mmibijccixy yi Cristo. Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy etz xyajjotcugiyigixip.

Pablo mibijctzoy Dios müid mibijcpidijc ycixpi

³ Jabom jabom co ich ajcxy Dios nmibijctzoy, chi nyajñaxich jäygidaacin ma Dios, nHuindzin Jesucristo ajt yTeedy, müid müich ajcxy ycixpi. ⁴⁻⁵ Ti nnejhuiyich jadu'n nej müich ajcxy ti mmibijccixy Cristo Jesús, e nañ jadu'n nej mdzocccixy mjihuiyigixy tüg'óciy migügtijc. Müid co müich ajcxy mjijp'ixy co Dios müidity tujaty yujcpicy tzajpjoty huidibi müich ajcxy mbadamyb, paady ycixpi ajcxy mmibijccixy Cristo Jesús, e paady ycixpi mdzocccixy mjihuiyigixy migügtijc. Co jayhuin migügtijc capxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma müich ajcxy, huin'it ti mnejhuiyigixy co Dios müidity tzajpjoty huidi njijp'ixyp mbadaangixp. ⁶ Jadayaabi tiy'ajt huidibi migügtijc ti capxhuäcxy ma müich ajcxy, nañ yajcapxhuäc'adüitzi ma tüg'óciy naax cajp etz mayjäy mijpidaaccixy. Müich ajcxy ti mmibijccixy jadu'n nej oga'n yajñimiydacy e chambaadni co Dios may'ajt ti tuñ müid jäy ajcxy ycixpi, e nañ müich ajcxy mnejhuiyb tiydudägy Dios ytiy'ajt. ⁷ Jada tiy'ajt ti xyajnejhuiyigixy je Epafras, ich ajt nmigüg huidibi ooy ndzocy njihuiyich, huidibi tudägy tumb ma Dios y'ayuc quipxy müid ich. Epafras ti xycodinäyich ma müich ajcxy, e tiydudägy müich ajcxy xyaj'ixpicy Cristo ytiy'ajt. ⁸ Epafras ti xyajnejhuiyich tiy'ajt jadu'n nej müich ajcxy myajpatcixy, etz jadu'n nej je Espíritu Santo ymic'ajt xymoogyixy, jigix ajcxy mdzogipy mjihuihuipy tüg'óciy migügtijc.

⁹ Müid jada ycixpi ich ajcxy jabom jabom Dios nmibijctzooyich müid müich ajcxy ycixpi, jadu'n nduunich chondacy co oga'n nnejhuiyich co müich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ixti chambaadni. Dios nmibijctzooybich co ajcxy mhuiñhuihuipy mnejhuihuipy tüg'óciy Dios chojcin. Dios nmibijctzooybich co yi' Espíritu Santo müich ajcxy xyaj'ixpipy xyajnejhuihuipy ajcxy tüg'óciy yi' ytiy'ajt etz yi' chojcin. ¹⁰ Dios nmibijctzooybich jaydëbi mguyduunip ajcxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej huaad mibijcpidijc chinaaygixy huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús, mabaad Dios jäygidägy yajxon ajcxy mdzinaayin mjygy'ajtin. E nañ jaydëbi ajcxy mdunipy oyjäy'ajtin. E nañ jaydëbi jabom jabom yjacuyjcpjtcixy yi m'ixpjin ma Dios. ¹¹ Dios nmibijctzooybich jigix yi' xymöhuipy ajcxy mic'ajt jadu'n nej yi' müidity ymic'ajt mijpi, jigix jëbi müich ajcxy jotcujc myajñaxipy etz meectujctähuip tüg'óciy tzaachyp etz ayo'n. ¹² Dios nmibijctzooybich co müich ajcxy agujc jotcujc myajñaxipy Dioscojuyip ma Dios Teedy, com Dios Teedy ajt xyajpocyñihuaatzim, e jadu'n ti xyñi'ixiyim jëbi nbaatim tüg it lugar tzajpjoty quipxy müid tüg'óciy mibijcpidijc huidibi tiydudägy tzinaaygixp müid Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nejihuy nej müich ajcxy mdzinäy ma je tixcin. ¹³ Ti Dios xyajñihuaäzictuutim ma yi jibic-huinma'n ma je mujcu' xy'ane'mim, jadu'n nipaady nejihuy ti xyajpidzimim agootztuum. Ti Dios xypidaacim ma y'ung y'ane'my, je' y'ung huidibi yi' ooy tzojcy ooy jihuy. ¹⁴ Dios y'ung ti xyajñihuaäzictuutim ma yi jibic-huinma'n co ñi'py teoy teoy ma yi cruudz müid ajt nbocy ycixpi, e ti xypocyhuinmeexim.

Co Cristo y'o'cy müid ajt nbocy ycixpi, chi jotcujc n'ijtim müid Dios

¹⁵ Ca' pin ti icy Dios. Pinjaty ti icy Dios y'ung, jadu'n nipaady nej ti icy Dios. Dios y'ung yi' je' anajty tim jayijp ma anajty Dios ca' ti yaj'oyiñi. ¹⁶ Dios y'ung ti cojtay tüg'óciy tijaty yajpaatp jüby tzajpjoty etz ya naaxhuiñgixy. Dios y'ung cojtay tüg'óciy huidibi jëbi huaad n'ixim etz nañ cojtay huidibi ca' huaad pin icy. Dios y'ung pidaactay tüg'óciy y'ane'min tüg'óciy mic'ajt ya naaxhuiñ, etz nañ jadu'n pidactay ane'min müid yi tzajpjoty tzinaaybi. Dios y'ung ti yajcojtäy ti yaj'abadiydäy tijaty müid yigixp. ¹⁷ Je Cristo jayijp y'ane'm'ajt ymic'ajt ti paady, ca' jac ni pin. Je Cristo yaj'ijtpy tüg'óciy huidijaty ya yajpatp huijtz'ijtaayb. ¹⁸ Je Cristo ñihuindzin'ajttaayb ñigohuajc'ajttaayb, etz y'ane'mdaayb tüg'óciy jäy huidibi mibijcip mijpidaacip. Je Cristo yajtzinaayb yajjygy'ajtpy tüg'óciy mibijcpidijc, com yi' je' huidibi jayijp ti yjugypicy co y'o'cy. Paady ycixp yi' cötujcin mijpi müidity. ¹⁹ Dios hue' tzojcy co tüg'óciy yi' ymic'ajt etz ymij'ajt yajpaadip ma yi' y'ung. ²⁰ Je naaxhuiñjäy etz je tzajpjoty tzinaayb ajcxy ca'oy'ijtcixy müid Dios müid je mijpocy ycixpi. Dios oy jäygidägy ooy jotcujc nayjihuiyi co y'ung y'o'cy cruudzcixy müid je mijpocy ycixpi e jadu'n oyñy nej jëbi je naaxhuiñjäy etz je tzajpjoty tzinaaybi ajcxy oy'ijtcixy müid Dios.

21-22 Miich ajcxy co anajty ca' mmibijccixy je Cristo, ca' anajty oy m'ijtcixy müd Dios. E jadu'n anajty m'ijtcixy nej tüg mdzip ma Dios, müd co jibicipi anajty mdungixy, etz müdity ajcxy jibic ma mjot mhuinma'n. Per jadachambi je Cristo ti capx'oyiy miich ajcxy je mdzip m'ejcin huidibi ajcxy müd Dios, co ti chinäy ya naaxhuin müd ünixc, e nañ co ti y'ögy müd miich ajcxy mbocy ycixpi. Müd co Cristo y'o'cy müd miich ajcxy mbocy ycixpi, jaydëbi myajpaatcixipy ma Dios yhuinduu janch oytäy, janch huätzjäy, ca' ti pocy mmüdity, ca' ti xihuin yjac-hui'my ma Dios müd miich ajcxy ycixpi. ²³ Pen myajcopijccixyp tydudägy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti mmidoogixy, jadu'n nej mijjp'ijxcixy co je Cristo xyajnidzogaani ajcxy yi m'alma. Je ayuc huidibi miich ajcxy ti mmidooy, je' je' huidibi migügtijc ti capxhuäcxy etz ycapxhuäc'adüchñi ma tug'öciy naax cajp, jadu'n nej jëbi jäy ajcxy y'alma yajnidzögipy. Nañ jadu'n ñich, Pablo ngapxhuäcxytich jada ayuc quipxy müd nmigügtijcich.

Pablo cötujcmoy co ytunipy ma mibijcpidijc ajcxy

²⁴ Jotcujc nnayjihuijijich co tzaachyp: nminaxy nyajnaxyich müd nninixcich müd miich ajcxy ycixpi e jadu'n njacyajcixy njacyajca'pxich je tzaachyp: huidibi Cristo yajtzondac co yi' tzaachyp: minaxy yajnaxy müd je mibijcpidijc ycixpi e je mibijcpidijc ni paady nej Cristo ünixc. ²⁵ Dios ti xyajñibicyich co ndunipyich müd yi jäy ajcxy huidibi mijpidaacip. Dios ti xypidägyich ma jada tung, jigix ngapxhuäcxbich tüg'öciy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma tüg'öciy jäy ajcxy. ²⁶ Jecy'ajty canaag jimijt ti ñaxy co Dios ca'ni anajty yajñigüexigy yi' ytiy'ajt. Cham Dios ti yajñigüexigy yi' ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi yi' yjäl'ajtipy. ²⁷ Dios oy nihuinmayiy co anajty yajnejhuähua'n yi jäy ajcxy nidüg'öciy je oybi ayuc tiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuüy. Yi' je' je' tiy'ajt co Cristo yajpaady ma miich ajcxy mjot mhuinma'n, paady ycixpi jëbi miich ajcxy mbaadip oy'ajtin jüby tzajpoty.

²⁸ ñich ajcxy ngapxhuäcxytich Cristo y'ayuc, n'ihuipjyich ngapxhuijpyich, nyaj'ixpijpyich yajxon yi Cristo ytiy'ajt ma tüg'öciy jäy ajcxy, jaydëbi nyajquëxigibich ma Cristo yhuinduu nidüg nidüg mibijcpidijc ca'pxy yhuinma'n. ²⁹ Müd jada ycixpi nduñich mictägy müd tüg'öciy je nmic'ajtich huidibi Cristo xymooybich jabom jabom.

2

¹ Ndzojcpjyich co miich ajcxy mnejhuüipy jadu'n nej mictägy nduñich müd tajin mayin müd miich ajcxy ycixpi, etz müd yi mibijcpidijc huidi jim Laodicea ycixpi, etz nañ tüg'öciy mibijcpidijc ycixpi huidibi ti xy'ixyich ahuin ajjip. ² Mictägy nduñich jaydëbi yi mibijcpidijc paadipy jotcujc'ajtin ma y'ay yjot, etz jaydëbi ajcxy ñaychöjgigixipy ñayjihuijigixipy mabaad jëbi m'ijtcixy yjot yhuinma'n tü'ciy. Mictägy nduñich jaydëbi je mibijcpidijc m'ijtcixy mij jotcujc'ajtin co ajcxy huiñihuydähuiib Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi jecy'ajty anajty ca' pin nejhuüy, je Dios ytiy'ajt maabi Cristo Jesús. ³ Ma je Cristo jim tüg'öciy tiy'ajt janchyp: etz ixpijcin janchyp: yajpaady. Jadu'n yi' ytiy'ajt etz y'ixpijcin nej tüg' jugy'ajtin. ⁴ Jadu'n nimaagyixy jigix ca' pin oy cohuiñi e midigüipy oy ayuc ma miich ajcxy ooy ymibijcni, e ca'yajñicity. ⁵ Ooy ñich ngadim jimity, ixna' guëxna' ma miich ajcxy myajpatcixy. ñich ntot nhuinma'n ca' yi' jim ytigoy'ity ma miich ajcxy myajpatcixy. Jotcujc nayjihuijijich co n'ijxcixy yajxon myajtüyögyixy tüg'öciy etz mic yi mmibijcin müdity ajcxy ma Cristo.

⁶ E müd jada ycixpi jadu'n nej miich ajcxy ti mgöbijccixy je Huindzin Jesús oga'n'aty, jadu'n ajcxy jactzinaagyix jacjugy'ajtcix ma yi'. ⁷ Je tiy'ajt etz je mic'ajt jim yi' mbaatcixy ma Cristo. Yjacuyjcpedipy ajcxy yi m'ixpijcin ma Cristo ytiy'ajt jabom jabom. Ca' m'ixtigühuäccixy ma yi' mmibijcin. Jacmibijcix jadu'n nej anajty ti nyaj'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt. Jatytim myajñajxcixipy jäygidaaicin ma Dios cixy'jot huin'jot jabom jabom.

Je jemybi jugy'ajtin huidibi Cristo xyajni'ixäyim

⁸ Ooy naygüend'äjtigix, ca' myajhuin'ingixy, co huingjäy xyajhuinma'ñtygöogyixipy müd huingbi ayuc huingpi ixpijcin huidibi jäy ci'm ti cojy ti macxy, huidi ca' choobaady, huidi nigoo xychachhuin'ingixp müd canaag ayuc huinma'n jadu'n nej poj naaxhuin huinma'n. Yi' jadu'mbi ixpijcin huidibi jäy ti cojy ti macxy ca' ajcxy paady ma Cristo.

⁹ Tüg'öciy nej Dios yajpaady nañ jadu'n yajpaady ma Cristo. ¹⁰ Com je Cristo ñihuindzin'ajtaayb tüg'öciy ane'min ya naaxhuin, etz nañ jadu'n tzajpoty, paady ycixpi co miich ajcxy myajpaady ma Cristo, miich ajcxy müd'ajtaayb tüg'öciy huidi Cristo ymüd. ¹¹ Co anajty Cristo miich ajcxy xyjäy'adyii, chi yi'pidacy ma ajcxy mjot mhuinma'n je tiy'ajt co myajpatcixy ma Dios. Hue' je' yajtigooyb yi' pocytunñi huinma'n. Jada je' je' tiy'ajt huidi Cristo Jesús ypidac, ca' miich ajcxy xyjäy'adyii. Ca' miich ajcxy müy'ajttiy ma mminixc. Tigach Jesús ytuun müd miich ajcxy, ca' yjadu'nity nej judiojy ajcxy tiy'ajt pidaaccixy ma ünixc müd tzuic. ¹² Co ti mniibejtcixy müd Cristo yxi, jadu'n nipaady nejhuüy ti mnaaxtigügyixy quipxy müd Cristo co yi' ñaaxtigüy. Co ti mmijpidaaccixy Dios ymic'ajt jadu'n nipaady nejhuüy quipxy müd Cristo ti mjugypijccixy co Dios yajjugypjicy y'ung

co y'o'cy. ¹³ Co ca' anajty miich ajcxy Dios xyjyá'adyi, miid miich anajty ajcxy pocytni huinma'n jadu'n miich anajty m'ijtcixy nej ócpi. E co ti mmijpidaaccixy Cristo, Dios ti xyhuinmeecxi ajcxy tüg'óciy mbocy, e jadu'n nipaady nejihuüy Dios ti xyajjugypijccixy quipxyi miid Cristo. ¹⁴ Co Cristo y'o'cy ma yi cruudz miid ajt nbocy ycixpi, jadu'n nipaady nejihuüy Dios ti xyjódzim xihuün huidi anajty xychaachtunaanim. Co Dios anajty yajtigooy iich ajt nxihuün, jadu'n nipaady nejihuüy ti mijxojtzcety je xihuün necy ma Jesús yacruudz. ¹⁵ Co Cristo y'o'cy cruudzcxixy, chi ycödigooy je ca'oybi mic'ajt, etz je poj naaxhuiñybi ymic'ajt. Chi je Cristo yajtzo'yduñ je ca'oybi etz je poj naaxhuiñybi co yajcixy yajnaxy ma jäy yhuinduu.

Tzójccix nijot'ajtcix tüg'óciy huidijaty tzomb ma Dios tzajpjoty

¹⁶ Ca' mdungixy cuenti co pinjaty ajcxy xy'agapxihuüpy etz xyñimáhuüpy:

—Amay'at jada jüxcy picy, etz amay'at jada xii, etz amay'at je jemybo', etz amay'at yi Sábado xii. ¹⁷ Jecy'ajty jäy jadu'n ti yajtuñ yijadu'mbi huinma'n, jayijpni ca' anajty Jesucristo ymiñi ya naaxhuiñ. Jadachambi xii tiempo Jesucristo ytiy'ajt tüg'ajc y'i' je' ooy ycopicyity. ¹⁸ Ca' huaad yi jäy ajcxy xypijci je Cristo y'oy'ajtin huidibi ajcxy mbadamyb. Yi' ajcxy huidi oygohuin'iniñi naybidaacip jadu'n nejihuüy ooy yung naxy ajcxy yjy'ajtcixy, e ca' yjanchity. Yi' ajcxy yi' y'ojadajtpy ángeles. Yi' ajcxy naygómayip co ti tiy'ajt patcixy ma cumäy, ninigoob ajcxy amij agix ñajihuüyigixy miid co tzachmijpidaaccixy yci'mhuinma'n etz ñinix chojcin. ¹⁹ Yi' jadu'mbi jäy ca' ajcxy yajpatcixy ma Cristo, je huidibi nigohuajc'ajtp tüg'óciy mibijcpidijc. Je mibijcpidijc Cristo yajyeecp ma ajcxy ymibijcin jadu'n nej Dios tzocy, e yi' ajcxy patcixy tüg'óciy mic'ajt etz tiy'ajt ma yi'. Miid co Cristo nigohuajc'aty je mibijcpidijc, paady ajcxy y'ijtcixy tüg'ajc, jadu'n ajcxy nipaady nej tüg' jäy ñinix miid ycohuajc huidi ane'm je ñinix etz miid emy huidibi yajyücxtaayb je ñinix.

²⁰⁻²¹ Co miich ajcxy ti mmibicy Cristo, jadu'n nipaady nejihuüy ti m'óccixy quipxyi miid Cristo, e nañ ti mbidzimgixy ma yi naaxhuiñyjäy yhuinma'n xyaj'ane'ngxixy. ¿Na'ámy co chambaad mjactzinaaygixy jadu'n nej ihuüy yi naaxhuiñyay yhuinma'n xy'ane'ngxixy? ¿Na'ámy co mjaccyudungixy yi jäy ajcxy ycótujcin huidibi minaamb co ca' huaad mgonigy jada, ni ca' huaad mjüxcy jada, ni ca' huaad nidoñ yjimbí? ²² Tüg'óciy huidibi ngoncim, njüxcim, e nnidonim, co ytundäy, chi ytigoydäy. Yi' jadu'mbi huinma'n c'i'm jäy ajcxy cojcxixy macxcixy, e nañ c'i'm jäy ajcxy yaj'ijxpjccixy huidibi ca' yajpaady ma Cristo. ²³ Yi' jadu'mbi cötujcin jadu'n yquëxigxy nej ooy y'oyity ooy y'oyimibjco'cnity, e ca' yjanchity. Co jäy ajcxy cuydungixy ooy ajcxy ñaybidaacigixy tudägy, etz nañ chaachtungixy ñixc ycohuajc. Yi' jadu'mbi cötujcin ca' ti mic'ajt müdity, com co ca' jadu'n jëb yajtígoy jibic-huinma'n yi jadu'mbi cötujcin.

3

¹ Miich ajcxy huidibi ti mmibicy je Cristo jadu'n nipaady nejihuüy ti mjugypijccixy quipxyi miid Cristo, e jemybi jugy'ajtin ti myajtzondaaccixy. ² Ixtaaygix je tiy'ajt huidibi tzomb tzajpjoty ma je Cristo yajpaady ma Dios ymijc a'oy'amybi, e yi' je' je mij'ane'mbi. ³ Co ti mmibijccixy je Cristo jadu'n nipaady nejihuüy co ti m'o'ccixy miid yi', etz ma je Cristo jemybi jugy'ajtin miich ajcxy ti mbaady. Jadachambi yi' mjugy'ajtin Cristo miid c'am, e yi' yajpaatp ma Dios. ⁴ Co anajty je Cristo ñayguëxigyii jadüg'oc ya naaxhuiñ, huin'ti xii miich ajcxy mnaybada'ñyii miid yi' jiiiby tzajpjoty ma yi' oybi it.

Je jecy jugy'ajt etz je jemybi jugy'ajt

⁵ Yajtigooygix je jibic-huinma'n huidibi miich ajcxy miid, huidibi naaxhuiñyjäy ajcxy yhuinma'n'ajtip. Ca' huaad miidcapxtigoyipy tóxyjäydijc. Ca' huaad jibic-huinma'n mdunipy. Ca' huaad mdungixy ñinix chojcin, etz huidibi ca'p y'oyhuinma'ñity. Ca' huaad m'adzogipy comeen'adii, com ñipaapty jadu'n nej ajcxy huidibi tzaadzech quipychech ojadajtp. ⁶ Miid co jäy ajcxy jadu'n ytundigooygixy, paady ycixpi jacjiini Dios tzaachtunip jäy ajcxy huidibi ca' ycapxymidooigixy yi' ycótujcin. ⁷ Nañ jadu'n miich ajcxy jayijp co ca'ni anajty mmijpidaaccixy je Cristo, mdzinaaygixy anajty miid jibic-huinma'ñity quipxy miid je jacjadyi naaxhuiñyjäy co anajty mguydungixy yi' jäy ycótujcin huidibi ca' ytiy'ajtity. ⁸ Jadachambi ixmajtcix miich ajcxy yi' jibic-huinma'n jadu'n nej co migüg mmijotma'tcixy, jadu'n nej co ooy mjot'ambijccixy, jadu'n nej co jibic mdungixy, jadu'n nej co migüg mnigapxcixy ni'ojigixy, jadu'n nej co jibic ayuc mgapxcixy. ⁹ Ca' huaad mnayhuin'inigixy miñ xyipy. Co ti mmibijccixy Cristo ti m'ixmajtcixy je jibicjot je jibic-huinma'n huidi anajty ajcxy miid. ¹⁰ Jemybi jot jemybi huinma'n ti mbatcixy e Dios yjacyejcyp jemybi jot jemybi huinma'n jabom jabom ma miich ajcxy co m'ixpjccixy yi' ytiy'ajt. Jadu'n Dios tzocy co mjot mhuinma'n mbidáaccixy jadu'n nej Cristo jot huinma'n müdity, je Cristo huidibi ti yaj'oyiy je jemybi jot jemybi yhuinma'n. ¹¹ Co jäy ajcxy mijpidägy Cristo, chi tú'ciy ajcxy yajpaady ma

Dios, ca' ñejity co nijëjity ajcxy müd griegojäy y'ixpijcin etz jacjadyii müd judiojäy y'ixpijcin, ca' ñejity pen ti myajtiy'ajttiy o ca' mdy'ajttiyity. Ca' ñejity co nijëjity ajcxy jigüegü choon, e ca' y'ixpicyity, etz jacjadyii ooy adzip ahua'n ñaybidäacigixy. Ca' ñejity co nijëjity ajcxy moso'ajtp etz jacjadyii huidibi ci'm naysmiduunip. Nidüg'öciy ajcxy tü'ciy ñaybidägüy co ajcxy mijpidägü Cristo. Nidüg'öciy mibijcpidijc tü'ciy pattay ajcxy mic'ajt oy'ajt ma Cristo, e nañ Cristo yajpaady ma nidüg'öciy ajcxy yjot yhuinma'n.

¹² Com Dios müich ajcxy ti xyhuin'ixy, e ti xychojccixy ti xyjihuiiygixy, e Dios ti xyajhuädzi ajcxy mjot mhuinma'n, paady ycixpi pidaaccix mjot mhuinma'n co mba'ayoohuaangixy migügtijc. Pidaaccix mjot mhuinma'n co oyjäy'ajtin mdunaangixy etz co nicy xemy mnaybidägaangixy. Pidaaccix mjot mhuinma'n yung naxy etz mamecxtujccixy migügtijc ajcxy. ¹³ Naymamecxtujcigix nidüg nidüg. Co nmigüg ajcxy xymidundigooyipy jëbi mhuinmeecxipy tim jadu'n nej ich ajt nHuindzin Jesucristo ti mecxy müich ajcxy mbocy. Com Cristo ti xyhuinmeecxixy, paady copicy müich ajcxy meecxip yi migüg huidibi ajcxy xymidundigooyb. ¹⁴ Mnaychöjccixy mnayjihuiiygixy nidüg nidüg. Co mnaychöjccixy nayjihuiiygixy, chi jëb huaad mdzinaaygixy müd mjot mhuinma'n tü'ciy. ¹⁵ Je jotcujc'ajtin huidibi Dios xymooyim, huen ajcxy xy'ane'mi mjot mhuinma'n. Dios ti xyajniijccixy, jaydëb tü'ciy mi'ijtcixy müd mjot mhuinma'n. Mjatytim yajnaxipy ajcxy jäygidaacin ma Dios jabom jabom.

¹⁶ Naybidäacigix co je Cristo y'ayuc ytiy'ajt yajtigüydähuamyb ajcxy mjot mhuinma'n. Nayyaj'ixpijcgixy etz nay'ihuijigixy naygapxhuüjigixy müd je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej Dios i'ixpijcin yecy. Hgix Salmo etz ügix himno etz yi iy huidibi je Espiritu Santo ypidägip ma mjot mhuinma'n, e jadu'n jäygidaacin mi'ijtcixy ma ajcxy mjot mhuinma'n müd Dios ycixpi. ¹⁷ Huen ti ayuc huidibi ajcxy mgapxyp, huen ti tung huidibi ajcxy mdumby, hue' capxcix tungix müd ajt nHuindzin Jesús yxi. Etz jatytim yajnaxcixy Dioscojuyip ma Dios Teedy ma Jesucristo yxi.

Je mibijcpidijc ajcxy chinaayin ma ypijchinaaygixy

¹⁸ Müich töxyjäydic ajcxy, capxymidoogix mñay ajcxy com jadu'n ich ajt nHuindzin Jesucristo tzocy co mgapxymidohipy ajcxy mñay. ¹⁹ Müich yëdjictijc ajcxy, tzojccix jihuiiygixy ajcxy mdöxyijc, ca' ejcin mmi'idipy müd mdöxyijc. ²⁰ Müich ajcxy ung anäg, mgapxymidohipy ajcxy mdaj mdeedy müd tüg'öciy. Jadu'n Dios jäygidägy co ung anäg ajcxy capxymidooy ytaj yteedy. ²¹ Müich ajcxy ungedeedy ca' oyñinej mmigapxcixy m'ung m'anäg ajcxy. Co jadu'n oyñinej m'ojipy m'ung ajcxy, ca' yjecyity co nicy ajcxy taj may chinaaygixy yjogy'ajtcixy. ²² Müich ajcxy tumbidijc, capxymidoogix yi mHuindzin, ca' janch xypaat oy mic mdungixy co mhuindzin jim xyhuindixcixy, e chi co je' yjihuaäni, chi nigoo mhuäccixni mdinaaygixni. Hue' janchtiy oy tungixy müd oyjot oyhuinma'n, com je' je' je' tiy'ajt co Dios mhuindzigiygixy. ²³ Je tung huidibi mdungixyp, tungix cixyjot huiñijot. ²⁴ Com müich ajcxy mnejhuüyb co Cristo xymöhuaangixy it lugar tzajpjoty, paady ycixpi oy tungix jigix Cristo jäygidägipy huidibi ajcxy mdumyb. ²⁵ Dios chaachytunipy pinjaty tundigooyb. Ca' Dios huin'ixpety tzaachytunipy jäy.

4

¹ Müich ajcxy yajtumbidijc, yajtungix mdumbi nej ypadyii etz nej ytudägyity, com müich ajcxy mnejhuüyb co nañ müd müich ajcxy tüg mHuindzin jüby tzajpjoty.

² Jabom jabom Dios mibijctzoogix, ca' m'ixmajtzcixy Dios mibijctzoohuin. Huijy ycuyc m'idipy ajcxy etz jatytim yajnaxcixy jäygidaacin ma Dios co anajty mgapxtaaccixy. ³ Nañ jadu'n müich ajcxy tun may'ajt mibijctzoogix Dios müd ich ajcxy ycixpi. Mibijctzoogix Dios co huen it lugar xymöhuübyich ma jëbi ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ytiy'ajt. Ngapxhuäcxyñich je Cristo ytiy'ajt huidibi jecy'ajty anajty ca' pin nejhuüy. Müd co ngapxhuäcxyich Cristo ytiy'ajt, paady ycixp nyajpaadyich pujxtigoty. ⁴ Mibijctzoogix Dios müd ich ycixpi, jigix jëbi ngapxhuäcxyich je Cristo ytiy'ajt huädz oy, nej jäy ajcxy jëb huädz huinjihuiiygixy, jadu'n nej ypadyii ngapxhuäcxyibich.

⁵ Tyudägy mdzinaaygixipy müd yi jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Cristo. Yajnigüëccix müich ajcxy Dios ytung jabom jabom, ca' huaad xi tiempo myaj'ayooogixy. ⁶ Yi mgapxin yi mmiydaacin yajtungix oy'amy huindzigi'n'amy nej jëbi huaad jäy ajcxy jäygidaaccixy. Copicy mhuinmayipy ajcxy jayijp nej jäy huaad m'adzoogixy.

Je capxpoocxin huidibi cogixiyñip je ñecy

⁷ Tiquico co ñexipy jim ma müich ajcxy, yi' xyyajmüdmüydäaccixipy tüg'öciy nej ytunyii yjadyii ma ich. Ooy ndzocy njihuüyich ich ajt nmigüg Tiquico. Yi' ooy tudägy ytuun quipxy müd ich ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. ⁸ Paady yam nguexyich Tiquico ma müich ajcxy jigix ajcxy xyajmüdmüydägipy nej yam ich ajcxy nyajpaatcixy, etz nañ jigix xyjotmicmigäpccixipy. ⁹ Quipxy müd Tiquico yam nguexyich Onésimo, tüg ajt nmigüg

huidibi ooy ndzocy njihuŷyich, huidibi tudägy ti ytuuñ müd ich ajcxy. Onésimo miich ajcxy yi mmigogajp. Tíquico y Onésimo xyajmüdmüydägip ajcxy tüg'óciy tijaty tuunip jajtip yam ma ich ajcxy.

¹⁰ Je Aristarco, huidibi pujxtijc iñaayb quipxyi müd ich, cham quexy capxpooocxin ma miich ajcxy. Marcos, je Bernabé y'uch, cham quexy capxpooocxin nañ jadu'n ma miich ajcxy. Ti ich ayuc nguexyich jayhuin ma miich ajcxy co icyipy ñicy Marcos ma miich ajcxy, mgöbigipy ajcxy agujc jotcujc. ¹¹ Nañ jadu'n je Jesús huidibi jäy ytijpy Justo, cham quexy capxpooocxin ma miich ajcxy. Yi Aristarco, Jesús etz Marcos yi' ajcxy ni tugigpajc, judíoäy huidibi tumb müd ich ma Dios ytung co ngapxhuäcxyich Dios y'ane'min. Yi nidugigpi ich ooy ti xyajjotcujc'atyich. ¹² Je Epafras, miich ajcxy mmigogajp je Cristo ytumbi, nañ jadu'n cham quexy capxpooocxin ma miich ajcxy. Je Epafras jabom jabom Dios mibijctzoy müd miich ajcxy ycixpi. Yi' mibijctzoob Dios co miich ajcxy cuydunda' tüg'óciy je Cristo y'ayuc yty'ajt, etz co nayyéjigix amumdügjot ma Dios, e jadu'n ajcxy mguydunipy nej Dios tzocy. ¹³ Ich jébi ty'ajt nyecyich co Epafras ooy jotmay jihuŷy müd miich ajcxy ycixpi, etz nañ ooy nidajy nimay müd yi' ajcxy ycixpi huidibi tzinaayb jim Laodicea etz jim Hierápolis. ¹⁴ Je Lucas, je doctor, huidibi je mibijcpidijc ooy tzojccixy ooy jihuŷygy etz Dimas nañ cham ajcxy quexy capxpooocxin ma miich ajcxy.

¹⁵ Yajnajxcix ich ngapxpooocxin ma yi mibijcpidijc jim Laodicea. Nañ yajnajxcix ich ngapxpooocxin ma yi Ninfas etz ma yi mibijcpidijc huidibi yöymujccixp ma yi' ytiyc. ¹⁶ Co anajty jada necy ti mgapxtaaygyixy, tungix may'ajt quejxnajxcix jada necy ma yi mibijcpidijc ajcxy jim Laodicea. Huen ajcxy nañ jadu'n capxcixy jada necy, nañ jadu'n miich ajcxy capxcix je necy huidibi ti nguexyich jim Laodicea. ¹⁷ Tungix may'ajt mnimähuiipy je Arquipo co huen cuydundäy je tung huidibi ich ajt nHuindzin je Cristo ti yajñibedyii.

¹⁸ Ich Pablo, ich ci'm njaaybich jada capxpooocxin ma miich ajcxy. Ca' ajcxy mjäydigoyipy co ich nbujxtijc iñäy. Huen Dios may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy ycixpi. Jadu'n ngapxcixyich. Amén.

1 TESALONICENSES

Yi Jayjip Neczy Huidi San Pablo Yajniğuejx Je Mibijcpidijc Jim Tesalónica

¹ İch Pablo mïid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma miich ajcxy jim Tesalónica huıdibi yajpaatp ma Dios etz ma ajt nHuındzin Jesucristo. Huen iich ajt nDios Teedy etz ajt nHuındzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunıpy mïid miich ajcxy etz xyajjotcugıyigixip.

Je mibijcin huıdibi anajty yejcpy ijxpejt

² Jabom jabom iich ajcxy nyajnaxyich jaygıdaacın ma Dios mïid tüg'ócıy miich ajcxy ycıxpi. Jabom jabom iich ajcxy Dios nmıbijctzooyıch mïid miich ajcxy ycıxpi nıdüg'ócıy. ³ Co Dios Teedy nmıbijctzóoyıgıxyıch, chi njäy mechich jadu'n nej miich ajcxy ti nmıbijccıxy Jesucristo, etz jadu'n nej oy mdungıxy ma yi' ytung. Nañ njäy mechich jadu'n nej oyjäy'ajtin mdungıxy etz jadu'n nej ndzojccıxy mjihuıyigıxy mmiğügtıjc. Nañ jäy mejtzpıch jadu'n nej miich ajcxy mjıjp'ıxy jabom jabom co iich ajt nHuındzin Jesucristo xymöhuaangıxy it lugar jıby tzajpjoty, e ca' mjotmetzcıyigıxy. ⁴ Migügtıjc ajcxy, iich ajcxy nejhuııyb co Dios xychojccıxy xyjihuıyigıxy, e nañ iich ajcxy nejhuııyb co Dios ti xyhuın'ıjxcıxy. ⁵ Co iich ajcxy jayhuın ngapxhuäcıch, nañ nduunıch mjıhuınma'n mïid Dios yjihuı'n ymıc'ajt. Jotcujc nduunıch ma miich ajcxy. Miich ajcxy mnejhuııyb co tudägy nduunıch jigıx jëbi mmiğpidäaccıxyıpy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

⁶ Oy anajty ooy mjaya'ıxhuıdıjtcıxy mjayaıppahuıdıjtcıxy co Dios y'ayuc ytiy'ajt jemıybı ajcxy ti mgöbijccıxy, e chi ajcxy ti mbadüdigıyigıxy iich je n'ıjxpejt, e nañ jadu'n ajt nHuındzin Jesús y'ıjxpejt. ⁷ Co tzaachypi ti mminajxcıxy ti myajnaıjxcıxy mïid Jesucristo ycıxpi, chi tiy'ajt ti myejccıxy ma tüg'ócıy mibijcpidijc jim Macedonia naaxjot etz jim Acaya naaxjot jadu'n nej jëbi ajcxy nañ jadu'n mıjpıdaaccıxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. ⁸ E jadu'n miich ajcxy ti myejccıxy je ijxpejt mïid Jesús y'ayuc ytiy'ajt, canan jëyi jim Macedonia etz Acaya, nañ ti myejccıxy ijxpejt ma canaag'ıt naax cajp. Je mayjäy ti nejhuııydäy jadu'n nej miich ajcxy ti nmıbijccıxy Jesús y'ayuc ytiy'ajt, paady ycıxpi ca' ycopıcyıty nicxy iich ajcxy njacyajnimäy je mayjäy jadu'n nej miich ajcxy ti nmıbijccıxy. ⁹ Je mayjäy ma canaag'ıt naaxcaıp ooy ñaymıdmiydäaccıxyıpy jadu'n nej iich oy ngogapxıyıch miich ajcxy, etz nañ jadu'n nej iich miich ti xycöbijccıxyıch e nañ je mayjäy ñaymıdmiydäaccıxyıpy jadu'n nej ti m'ıxmajtcıxy yi tzaadzech ojadadı, e ti mbadüdigıyigıxy je Dios juıgyı janchypi etz tudägyı. ¹⁰ Nañ jadu'n je mayjäy ajcxy ñaymıdmiydäaccıxyıpy jadu'n nej miich ajcxy m'ahuııjxcıxy mjıjp'ıjxcıxy co Jesús, Dios y'ung, yhuımbıda'n ya naaxhuıñ, chona'n tzajpjoty. Je huıdibi Dios ti yajjıgyııjc co ti y'ögy. Yi' je' je Jesús huıdi ti xychohuanım ma yi mıjpi tzaachypi huıdibi Dios yquexamyb mïid co jäy ajcxy chach pocytungıxy.

2

Pablo ytung huıbıdı anajty ymıid jim Tesalónica

¹ Migügtıjc ajcxy, mnejhuııyb ajcxy co ca' ñaadıg'ıaty, co iich oy ngapxhuäcy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy. ² Miich ajcxy mnejhuııyb co jayjıp ca'ni anajty nmechich ma miich ajcxy iich ajcxy ooy tzaachypi etz ayo'n ti nyajnaıjxcıxy jim Filipos. Ti jäy xyhuın'ıjy xyjıjp'ıjyıch. Co nmejchich ma miich ajcxy, ca' ñejıty co tzaachypi ti nminaxıyıch ti nyajnaıyıch jayjıp, chi Dios ti xyajjotmıcpıcyıch, jigıx huınmıc jıtmıc ngapxhuäcıxıbıch Jesús y'ayuc ytiy'ajt. Ti ngapxhuäcıxyıch Dios y'ayuc ma miich ajcxy, oy iich jäy anajty xycı'ıxa'n xycatzoğān. ³ Ca' iich ngapxhuäcıxyıch anı, ni jıbic ayuc, e ni ngamıydgıyıch jıbic ayuc jıbic huınma'n nej huaad nhuın'ıngıxy. ⁴ Ca' ti nhuın'ıngıxy. Dios ti xyajınıbıcyıch co ngapxhuäcıxıbıch yi' y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n ngyıduunıch. Ca' nduunıch co huen jäy ajcxy jäygdägy iich ndung. Jada janchtıy ndımybıch jigıx Dios jäygdägyıpy iich ndung. Co Dios yi' ñejhuııyb nej jäy tüg'ócıy yjot yhuınma'n mıdity. ⁵ Miich ajcxy mnejhuııyb co ca' nyajxondaaccıxy mïid ayuc oyjatıpy huıdi ca' choobaady. Nañ ni ca' iich ajcxy nhuınma'n 'ıjxtäy nej jëbi iich ajcxy nmeefıybaat. E Dios nañ ñejhuııyb co yjanchıty jada. ⁶ Nañ ni ca' iich ajcxy njıjp'ıxy co jäy ajcxy xycömayıpyıch, ni miich ajcxy etz ni jac-huıngbı jäy. Com je Cristo ti xyquexıyıch co ngapxhuäcıxıbıch yi' y'ayuc, paady ycıxıp jëbi ixyıpy n'ane'myıch co ixyıpy miich ajcxy xyajmıj'atyıch etz xypubetyıch, per ca' jadu'n ti nduunıch. ⁷ Oygıxy oy'amy ti nduunıch ma miich ajcxy, jadu'n nej tüg ungdaj mıdity y'ung y'anäg mıid oyjot oyhuınma'n. ⁸ Ti iich miich ooy ndzojccıxy njihuıyigıxy, canan jëyi Dios y'ayuc ytiy'ajt ti nmooygıxy, nañ naygıyegānıbıch anajty ma yi o'cın mïid miich ajcxy ycıxpi. ⁹ Co jayhuın

ngapxhuäcxycich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, mjäymejchpy miich ajcxy jadu'n nej ìch ajcxy nduun n'ayooyich anajty xim tzuum müid ìch ajcxy ngaayin n'uccin ycixpi. Ca' anajty n'adzibaangixy, paady ìch ajcxy nduun n'ayooyich xim tzuum müid ìch ajcxy ngaayin n'uccin ycixpi.

¹⁰ Miich ajcxy huidibi mibijcp mnejhuüy ajcxy, e nañ ñejhuüyb Dios, co ìch ajcxy ndzinaayich ma miich ajcxy tudägy, huadz ìch anajty ajcxy njot nhuinma'ñ müididyich. Ca' ma ndundigooyich ajcxy nej pin xy'ocnihuambedyich ajcxy. ¹¹ Mnejhuüy miich ajcxy nej n'ihuüjicxy ngapxhuüjicxy etz njotmicmigapxcicy nidüg nidüg, tim jadu'n nej tüg ungdeedy ihuüjy capxhuüjy y'ung y'anäg. ¹² Ti ngapxhuüjicxy co ooy chach copicyity co mdzinaagyixipy nej Dios jëbi jäygidägipy yi mdzinaayin. Com yi' miich ajcxy ti xyhuin'ijxcicy jëbi mdigüygixipy ma yi' chinaaydac, ma yi' müidity y'oy'ajtin ymij'ajtin.

¹³ Paady ycixpi nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios jabom jabom, jadu'n nej miich ajcxy anajty ti mmido'mbijccicy etz ti mgöbjccicy Dios y'ayuc ytiy'ajt huiidi ngapxhuäcxich ma miich ajcxy. Ti mmibijccicy anajty co ìch ajcxy ti ngapxhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Canan je' ti ngapxhuäcxyich ayuc huiidi jäy ti cojy ti macxy. E janch tiy'ajt co Dios y'ayuc ytiy'ajt cham ytuñ ma miich ajcxy njot mhuinma'ñ, miich ajcxy huidibi mibijcp. ¹⁴ Migügtjic ajcxy, jadu'n ti mjaajtcicy jadu'n nej yjaity müid je judiojäy huidibi anajty tzinaayb jim Judea co ajcxy mijpidäg Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi je ymigoajp ajcxy ooy y'ixhuidijti ypahuidijti. ¹⁵ Je judiojäy ymidziptzoon ìch ajt nHuindzin Jesús, e chi yaj'o'cy ajcxy, tim jadu'n nej ajcxy y'ap yteedy yaj'o'cy huidijaty anajty Dios y'ayuc najtzcapxüyyp jecy'ajty. Etz nañ jadu'n ajcxy xyajpidzimyich jim ma ajcxy judiojäy chinäy. Dios ca' jadu'n jäygidäg jadu'n nej ajcxy ytundigooy, nañ ooy ajcxy ymijotmädyii tüg'öcy jäy. ¹⁶ Yi judiojäy ajcxy ti capx'adujccicy co ca' huaad ngapxhuäcxyich je Cristo ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity, nej huaad ajcxy y'alma ñidzóccixipy. Co jadu'n ajcxy ytundigooy, chi ajcxy ooy nigü ypocy ñibety ma Dios. Per Dios ti ooy chip y'ejin pidacy ma judiojäy müid ajcxy ypocy ycixpi.

Pablo ñijot'ajtp co nicxy cogapxíhuaangixy yi mibijcpidijc

¹⁷ Migügtjic ajcxy, cham hueeni xi tiempo ti ñaxy ma ca' n'oc'ijxcixni ajcxy, per ca' ìch miich ajcxy njäydgoy. Ooy ìch ajcxy nja'nicxa'ñ ma miich ajcxy jadüg'oc, e ca' y'oyy nej ìch ajcxy nicxüybich ma miich ajcxy. ¹⁸ Ooy ìch ajcxy njanicxa'ñ anajty ma miich ajcxy. E ìch, Pablo, ci'm anajty njanicxa'ñich mejtz'oc tugüg'oc, e je mujcu' nni'aa ndü'aa ti xy'adujcic. ¹⁹ ¿Ti mij'ajt miich ajcxy mdijy njip'ijxpich? ¿Ma mdijy ajcxy nbada'ñich njotcujc'ajtin n'oy'ajtin? Co anajty ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbity ya naaxhuüñ, nbadaamybich jotcujc'ajtin etz oy'ajtin mij'ajtin müid je tüibi nduüñich ma miich ajcxy co ti mmijpidaaccicy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²⁰ Müid miich ajcxy ycixpi nmüidich jotcujc'ajtin etz xondaacin.

3

¹⁻² Müid jada tajin mayin co ìch anajty ca' nmimadäga'ñ müid miich ajcxy ycixpi, paady ìch ajcxy nhuinma'ñ nbidägy co jëbi nhuü'ma'ñich naydüg jim Atenas, etz jëbi nguexyich ìch ajt nmigüg Timoteo ma miich ajcxy. Timoteo nañ jadu'n ytuñ ma Dios ytung quipxy müid ìch co ngapxhuäcxyich je Cristo y'ayuc ytiy'ajt oybi. Yi Timoteo ñigapxpedipy ìch n'ayuc etz xyjotmicmigapxp ajcxy, jigix jac mic ajcxy myajpaadip ma mmibijcin. ³ Jadu'n Timoteo ytunipy ma miich ajcxy jigix ca' mhuinma'ñytigöoygixip müid je tzaachypü huidibi ajcxy mminajxyp myajnajxyp. Miich ajcxy mnejhuüyb co copicy myajnajxyp ajcxy tzaachypü müid Jesucristo ycixpi. ⁴ Co oga'n n'ijtyich ma miich ajcxy, chi ìch miich ajcxy nnimaayich co tzaachypü mminajxcixipy myajnajxcixipy müid Jesucristo ycixpi. E miich ajcxy cham mnejhuüygyixyp co janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, müid co cham tzaachypü mminajxcicy myajnajxcicy. ⁵ Com nejhüybich co tzaachypü mminajxyp myajnajxyp ajcxy, paady ycixpi tajpich maybich müid miich ajcxy ycixpi. E com ca' nmimadäga'ñich je tajin je mayin, paady ycixp ti nguexyich Timoteo ma miich ajcxy jaydëbi tiy'ajt xypaadibich pen tydudägy miich ajcxy mmibicy. Tzigüybich anajty co ndijy je mujcu' ti xyajhuinma'ñytigöoygixy, etz jadu'n anajty ñaadigü'ada'ñ ìch ndung ma miich ajcxy.

⁶ Jadachambi Timoteo ti xyñihuimbityich, choon ma miich ajcxy jim Tesalónica, etz ti xyajnejhuüyich jadu'n nej miich ajcxy mmüidity mmibijcin, etz nañ ti xyajnejhuüyich jadu'n nej mnaychöjcgixy mnayjihüüyigixy nidüg nidüg. Timoteo nañ jadu'n xyñimaaybich jadu'n nej miich ajcxy xyjäymechich etz xychocy xyjihüüyich, etz nañ ooy miich ajcxy xyja'ixäängixyich jadüg'oc, jadu'n nej ìch miich ajcxy nañ jadu'n ooy nja'ixaangixy. ⁷ Migügtjic ajcxy, ooy capxy agujc ayuc agujc nyajpaadyich. E co Timoteo ti mimiñ je oybi ayuc tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mjacpanicy tydudägy yi mibijcin, chi mij ooy ti njotcugyich. ⁸ Jadachambi jëbi njactzinäyich jotcujc, com ti nejhüüyich co miich ajcxy ca' m'ixtigühuäccicy ma mmibijcin. ⁹ Nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios yhuinduo müid miich ajcxy ycixpi, müid co janch jotcujc nayjihüüyijich co miich ajcxy ca' m'ixtigühuäg

ma mmibijcin. ¹⁰ Xim tzuum nmibijctzooyich Dios müd tüg'óciy ntot nhuinma'ñich, jigix Dios xyaj'ahuáatzibich nni'aa ndü'aajich, jébi nnicxyich ci'm ma miich ajcxy, jaydëbi njacyaj'ixpigiipy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n jébi ajcxy mjacyajca'pxy mmibijcin ma mjacyajtigoy'ijtcixy.

¹¹ Njijp'ixypich co Dios Teedy ci'm etz ajt nHuindzin Jesús xyaj'ahuáatzibich nni'aa ndü'aa jigix nicxy n'ijxcixy jadüg'oc. ¹² Ich ajcxy ndzojcpy co ajt nHuindzin Jesucristo xyajcmóoygixipy tzojcin jihuiyin, jigix nigi ajcxy mnaychogüyb mnayjihuihuüyb miñ xyipy, e nañ nigi mdzójcxixipy mjihuüygixixipy tüg'óciy je mayjäy, tim jadu'n nej ich miich ajcxy ndzojcy njihuüy. ¹³ Ich ajcxy ndzojcpy co Dios xyaj'ijtip ajcxy mjot mhuinma'ñ tücciy ma Jesucristo ytiy'ajt, e ca' m'ixtigihuaécixy, jigix co anajty ich ajt nHuindzin Jesús ymiñ jadüg'oc ya naaxhuin müd tüg'óciy je mibijcpidjic huidibi müd huádz yjot yhuinma'ñ, jébi miich ajcxy mnayguëxigüyb ma Dios Teedy yhuinduu müd huádz mjot mhuinma'ñ, ca' ti xihuin ma Dios müd miich ajcxy.

4

Je tzinaayin jugy'ajtin huidibi Dios yjäygidacy

¹ Jadüg nax, migügtijc ajcxy, jadachambi may'ajt nbijctzooyich, e nyajnbijccixy müd ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi co ajcxy mjaccuychinahuüpy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej ti nyaj'ixpicxyich miich ajcxy, etz mjactzinahuüpy ajcxy jadu'n nej jébi Dios jäygidägy ajcxy mdzinaayin, jadu'n nej ti mdungixy.

² Miich ajcxy mnejhuüyb je cötujcin huidibi ti nyaj'ixpicixy. Jada cötujcin ich ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnbicyich. ³ Miich ajcxy mnejhuüyb je cötujcin jadu'n nej Dios tzocy co huádz jot huádz huinma'ñ myajtúngixixipy ma yi mdzinaayin mjogy'ajtin. Ca' huaad mmigapxtigooygixy tüg töxyjäy. ⁴ Miich ajcxy mnejhuüyb Jesús ycötujcin co copicy nidüg nidüg yéydjic pigipy tüg töxyjäy etz yajmij'adip ytöxyijc, etz nañ müddzinahuüpy müd oyjot oyhuinma'ñ. ⁵ Ca' Dios jadu'n tzocy co je yéydjic nijot'aty töxyjäy müd jibic-huinma'ñ, jadu'n nej yi jäy ajcxy y'idich huidibi ca' nejhuüy Dios ytiy'ajt. ⁶ Ca' huaad ni pin migapxtigooyi ymigüg ytöxyijc, com Dios yi' tzaachytunib mijcajee pinjaty migapxtigooyb ymigüg ytöxyijc. Jada cötujcin ti nyajni'ixiygixy jayhuin. ⁷ Com Dios jadu'n ti xyhuin'ixim jigix oyjot oyhuinma'ñ ndunim, canan co ndunim jibic jot jibic-huinma'ñ. ⁸ Co tüg jäy ytundigooy müd huingbi töxyjäy huidibi ca' töxyijc'adyii, hue' je' ñixiicpy yajxiicpy Dios ycötujcin, canan jäy ycötujcin ñixiicpy yajxiicpy, e nañ ñixiicpy yajxiicpy je Espiritu Santo huidibi Dios ti quexy ma ich ajt.

⁹ Miich ajcxy mnejhuüyb je cötujcin co copicy mdzogipy mjihuühuüpy ajcxy mmigügtijc huidibi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Migügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzooyibich co jacnaychójcigixy jacnayjihuiyigixy. ¹⁰ Janch tiy'ajt jadu'n co miich ajcxy mdzocy mjihuüy tüg'óciy je migügtijc huidi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Nmigügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzooyibich co jacnaychójcigixy nayjihuiyigixy etz mnayajmij'ajtigixy mij cajee. ¹¹ Jatyim tzinaaygixy nicy xeemy, agujc jotcujc. Pidäg ajcxy mjot mhuinma'ñ ma mgi'mdzinaayin, etz nañ jatytim naymidünigixy. Jada tiy'ajt ti najtzcapxiyi ajcxy jayhuin. ¹² Tungix mgi'mdung, jigix yi jäy ajcxy huidibi ca' ymibicy xyajmij'adip ajcxy, etz nañ jadu'n ca' myajmayjadipy ajcxy ni ti.

Co anajty je Huindzin Jesús ymiñ ya naaxhuin jadüg'oc

¹³ Migügtijc ajcxy, ndzojcpich co miich ajcxy mhuinjihuihuüpy je tiy'ajt ma je' yajpaady y'alma je migügtijc tiibi y'óccixy, jigix ca' mdájcxixipy mmáygixixipy, jadu'n nej je jäy ajcxy nidajcixy nimaygixy hudibi ca' mibijccixy co Jesús yajjugypiga'ñ jadüg'oc je tiibi ajcxy y'o'ccixy. ¹⁴ Jadu'n nej ich ajt nmibijcin co Jesús yjugypicy co y'o'cy, nañ jadu'n Dios yajjugypijctähua'ñ je öcpidijc huidijaty ajcxy mibijc Jesús.

¹⁵ Paady ycixpi ich miich ajcxy nnimaaygixy co ajt nHuindzin Jesús tiy'ajt ti yecy co ich ajt huidibi jacgyy'ajtp co anajty Jesús yhuimbity ya naaxhuin, tügmucy xyajnicxaanim müd yi mibijcpidjic tiibi y'o'ccixy. Ca' ich ajt njajijp'adaanim yi tiibi y'o'ccixy, yi' ajcxy jayijp'adamb. ¹⁶ Ich ajt nHuindzin Jesús ci'm yhuimbida'ñ ya naaxhuin chona'ñ tzajpjoty müd ycötujcin, müd ymic'ajtin, e yi' mic capxamb ane'mamb. Huimbidamb Jesús quipxy müd tüg ängel migtungmüdpí huidibi nañ jadu'n mic capxamb ane'mamb. E co anajty yhuimbity, chi Dios yajxuxa'ñ yi' ytrompetä, e tim huin'ity Jesús xyajpidictähuaanim ya naaxhuin, e chi ajt naybadaanim müd Jesús jocjoty. ¹⁷ E chi ich ajt huidijaty anajty jactzinaayim, naybadaanim müd ajt nHuindzin Jesús jocjoty quipxy müd je'ajcxy huidibi anajty ti yjugypicy jadüg'oc. E jadu'n ndzinähuaanim huinixi huinitiempo müd ajt nHuindzin Jesús. ¹⁸ Müd jada ayuc tiy'ajt nayyajjotcugüygixy miñ xyipy.

5

¹ Migügtijc ajcxy, ca' ycopicyity njacnijayiyigixipy jadu'n nej je xii je tiempo yca'pxa'ñ. ² Miich ajcxy mnejhuuiyb co ich ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ tzaachytuna'ñ yi mayjäy müid ypocy ycixpi. Jesús miinaamb mina anajty je mayjäy ca' ti ocjip'ijxni. Jadu'n ymiina'ñ jadu'n nejjihuiy tüg meetzpi ymiñ coodz co ymeedza'ñ. ³ Co anajty je mayjäy yminaangixy: "Cham ooy jotcujc ndzinaayim, ca' ma tzip capxy", chi timitiina jotcômoñi Dios yajtigoya'ñ je naaxhuiñybi. Timitiina ayo'n ñimiiiiiyb jäy ajcxy. Tim jadu'n nipaady nej töxyjäydijc timitiina ypa'mbety co tiempo ti yhuaad'ajtni co y'ung yajma'xung'ada'ñ. E ni pin huaad cacôguëgipy je tzaachypí co Dios anajty ymiñ ya naaxhuiñ yajtigoydähua'ñ yi mayjäy. ⁴ Per migügtijc ajcxy müid miich ajcxy Dios ytiy'ajt, paady miich ca' jadu'n myajpaatcixni nejjihuiy mdzinaaygixy agootztuuby. Ca' ajcxy mgixipy mgüedipy mina anajty Jesús miñ jotcômoñi, jadu'n nej jäy nigoobi ycixy ycuety co ti ymeechyü. ⁵ Com tüg'óciy miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mhuinjihuiyigixy, jadu'n nipaady jadu'n nejjihuiy ti mgoximiyigixy ti mgodixcixcixy. Ich ajt ca' njacyajpaatim agootztuuby. ⁶ Paady ycixpi ca' huaad njäydgooym Dios ytiy'ajt, ca' huaad nmi'óctigooym jadu'n nej yi jacjadyüi jäy ajcxy huidibi ca' cuendituñ Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n yi' ajcxy nipaady jadu'n nejjihuiy ajcxy ti ymi'óctigoy. Ijtcix ni'ixi müid tüg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mi'ijtcix huijy cujc mjot mhuinma'ñ. ⁷ Yi jäy ajcxy huidibi maab, coodz ajcxy ymäy. Yi jäy ajcxy huidibi muucip, coodz ajcxy ymüucigixy. ⁸ Ich ajt huidibi nnejhuuiyim Dios ytiy'ajt, copicy huijy ycujc ajt ndzinaayim, e nañ copicy nmibijcim Jesucristo e nañ naychójcigix nayjihuiyigix miñ xyipy, jadu'n nipaady nej soldadtijc ñaygohuáanigixy müid pujx huidibi ymüid ma ycaach. E müid co njip'ijxim co Dios xyajndzôgaanim ajt n'alma, jadu'n nipaady nejjihuiy soldadtijc ñaygohuáanigixy müid ypujxcópur. ⁹ Com Dios xyajjy'ajtim co xychaachytunaanim xyajtigoyaanim, Dios xyajjy'ajtim nej n'alma jëbi paatim ndzoooin co nmijpidaacim ich ajt nHuindzin Jesucristo. ¹⁰ Jesucristo ti y'ögy müid ajt nbocy ycixpi, jigix jëbi huaad ndzinaayim jüby tzajpjoty quipxy müid yi', ca' ñejty pen ti anajty n'o'cim o pen jüni anajty njygy'ajtim co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ. ¹¹ Paady ycixpi jacnayjotmicmigápxigix, e nañ jacnaybubéjtigix nidüg nidügti, tim jadu'n nej cham mdungixy.

Pablo capxhuijy yi mibijcpidijc ajcxy

¹² Migügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzooybich co yajmij'ajtcixy ajcxy yi migügtijc huidibi tumb ma müid ajcxy müid Dios y'ayuc ycixpi. Yi' ajcxy huidibi xyajni'ixiyb Dios y'ayuc ytiy'ajt, yi' ajcxy xycapxhuijip müid ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. ¹³ Copicy myajmij'ajtcixipy ooy, etz nañ mdzójcixipy müid je Dios ytung ycixpi huidibi ajcxy ytumyb ma miich ajcxy. Tzinaaygix jotcujc ca' ma tzip capxy.

¹⁴ Nañ jadu'n, migügtijc ajcxy, nyajnbijcipy ajcxy co myaj'ojip yi migüg ajcxy huidibi ca' ti dung tuna'ñ, etz nañ mjotmicmigapxip huidibi ajcxy tajp maayb, etz nañ mbubedipy ajcxy huidibi hueeni müid ymibijcim, etz yajtungix mecxtujcin müid tüg'óciy migügtijc.

¹⁵ Ich miich ajcxy nimaayb co ca' ni pin huaad yaj'ahuimbidip jibic ma ymigüg huidibi ti ymidundigoyü. Nañ jadu'n nimaaygixy co naymi'oyjä'yájtigix nidüg nidügti. Nañ jadu'n oyjä'yájtin mdunipy ajcxy müid tüg'óciy naaxhuiñyäj.

¹⁶ Jatytim müid'ajtcix jotcujc'ajtin jabom jabom. ¹⁷ Capxtaaccix etz mibijctzoogix Dios jabom jabom. ¹⁸ Yajnajcix jäygidaacin ma Dios pen ji ajcxy mjajtcixy ayoogixy nejyaty, com Dios ooy yjotcujcity co je migügtijc huidibi mibijcp Cristo Jesús yajnaxy ajcxy jäygidaacin ma yi' jabom jabom müid tüg'óciy huidibi tuunip jajtíp ma yi' ajcxy.

¹⁹ Capxymidoogix je Espiritu Santo, co ngacapxymidoohuim je Espiritu Santo huin'it nyajtigooyim Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi yajpatp ma ich ajt. ²⁰ Yajjotcujc'ajtcix huenpinity pin Dios y'ayucpidzimb ma miich ajcxy. ²¹ Jëyi janchty m'ixipy peni quipxyiyb müid Dios y'ayuc huidibi ajcxy ycapxyp. Mijpidaaccix je ayuc tüybi. ²² Ixmajtcix tüg'óciy jibic ayuc jibic-huinma'ñ.

²³ Dios nmibijctzooybich, je Dios huidibi yejcpy jotcujc'ajtin, co ajcxy xyajhuaatztaayip mjot mhuinma'ñ ma yi' jibicpi. Dios nmibijctzooybich co yi' ci'm xycuendi'ajtip huädz oy yi' m'alma ajcxy, etz yi' mjihui'ñ, etz mnixc'ngohuajc, ca' ma pocy yquëxigü, ixti mabaad anajty ich ajt nHuindzin Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ. ²⁴ Je Dios huidibi ti xyajmibijccixy, tudägy yi', e ycuydunipy yi' y'ayuc müid miich ajcxy.

Capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

²⁵ Migügtijc ajcxy, mibijctzoogix Dios müid ich ajcxy ycixpi.

²⁶ Naygapxóocxigix xic xon nidüg nidüg müid oyjot oyhuinma'ñ.

²⁷ Nhuindzin Jesucristo ajt ti xyajnbicyich jada tung, paady nyajnbijccixy co jada necy mgápxcixipy ni'abidizmy ma tüg'óciy mibijcpidijc.

²⁸ Dios nmibijctzooybich co ñich ajt nHuindzin Jesucristo xyconuucxip ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

2 TESALONICENSES

Yi Mimetz Necy Huidi San Pablo Yajniqejx Je Mibijcpidijc Jim Tesalónica

¹ Hich Pablo müid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma je migügtijc huidibi ajcxy jim Tesalónica yajpatp, etz yajpatcixy ma iich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo. ² Huen iich ajt nDios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxy etz xyajjotcugüygixip.

Dios tiydunipy yi pocyjäydijc ajcxy co anajty Cristo ymiñ jadug'oc

³ Migügtijc ajcxy, njatytimajnajxypich jabom jabom jävgidaacin ma Dios müid miich ajcxy ycixpi. E jadu'n copicy nyajnaxyich jävgidaacin ma Dios, com müich ajcxy mibijcipy Jesucristo niñi jabom jabom, etz nañ niñi jabom jabom naychócgixy nayjhuüiyigixy nidüg nidüg. ⁴ Com müich ajcxy ooy nuucxy meecxy m'ijtcixy ma yi tzaachypi etz ayo'n huidibi ajcxy mminajxyp myajnajxyp, e nañ ooy mmijpidaaccixy Jesucristo, paady ycixpi ngapxpaadyich müich ajcxy ma yi migügtijc huidibi mijpidaacp Dios majaty tüg tüg cajp. ⁵ Müich mmibijcin etz mmecxtujcin yi' je' i'jxpejtíp co Dios ytudägyity müid ajcxy ytyiduunin, e xycöbajccixy co jëbi mdigüygixipy ma yi y'ane'mdac müid mmibijcin ycixpi. Müid jada ycixpi müid miich ajcxy mminajccixy myajnajxixy tzaachypi ayo'n.

⁶ Müid co Dios ytudägyity, yi tzaachytunamb yi jäy ajcxy huidibi müich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp. ⁷ E nañ yi' ajcxy xymöhuipy jotcujc'ajtin tim jadu'n nej xymöhuäängixyich jotcujc'ajtin je huin'it xii co anajty ajt nHuindzin Jesucristo ñayguexigyii co anajty müiñ ya naaxhuñ jadüg'oc choon anajty tzajpjoty. Nañ je ángeles ajcxy mic'ajt müidpi miinaamb qipxy müid Jesucristo. Miinaamb Jesús müid ane'min cötujcin e yajtigoydáhua'ñ pocyjäydijc, tim jadu'n nej tüg mijjin yajhuindigoydäy huen ytiijty. ⁸ Jesucristo chaachytunamyb je mayjäy ajcxy huidibi ca'p cöbicy Dios, etz huidibi ca' mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc yty'ajt oybi. ⁹ Yi jäy ajcxy huidibi müich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp, Dios yi' tzaachytunaañip ajcxy y'alma huinixii huinítiempo. Dios ypidägañip yi' ajcxy y'alma jigüegy ma ni caminaxii ajcxy i'jxcixyp je nHuindzin Jesucristo etz yi' y'oy'ajtin etz ymic'ajtin. ¹⁰ Jadu'n yjadipy je huin'it xii huin'it tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesús müiñ ya naaxhuñ. Jesús je mibijcpidijc yajmij'ada'ñ etz huindzigihua'ñ, e nañ jadu'n müich ajcxy myajmij'adipy etz mhuindzigihuiipy müid co anajty y'ayuc ajcxy ti mmibijcici, je ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma müich ajcxy.

¹¹ Paady ycixpi jabom jabom Dios mmibijctzooyich müid müich ajcxy ycixpi, jaydëbi tudägy ajcxy mdzinähuiipy, e Dios huidibi ti xyhuin'ijxcixy yjäygidägyipy yi' müich ajcxy mdzinaayin. Nañ jadu'n Dios mmibijctzoogixy müid jada ycixpi co yi' cuydunipy huidibi müich ajcxy mbijctzooyb m'amidooyb müid oyjot oyhuinma'ñ. E nañ ycuydunipy yi' huidibi müich ajcxy mdumyb müid mmibijcin. ¹² Com Dios jadu'n tunamb ma müich ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixpi ajt nHuindzin Jesucristo yxii capxpaady y'idipy ma müich ajcxy mdzinaayin etz nañ jadu'n müich ajcxy capxpaady m'idipy ma Jesucristo. Jadu'n yjadipy com iich ajt nDios etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tuñ ma müich ajcxy.

2

Je jibic jäy huidibi huin'imb mayjäy

¹⁻² Migügtijc ajcxy, cham nyajmüidmidaaccixy je xii je tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesucristo huimbidaani jadüg'oc ya naaxhuñ, etz naybadaanim müid yi'. Nmianuxtaacpicych müich ajcxy, ca' mhuinma'ñtyigoogixy co pinjaty ymiña'ñ co Jesucristo ti yhuimbity. Ca' mmibijccixy, ca' jada ayuc yjanchity. Ca' mdungixy cuendi yi jäy ajcxy y'ayuc huidibi minamb co tüg espíritu ti yajnejhuüiyigixy co yjadu'nity, o co muum a'ijxnaxy amidoonaxy capxy ayuc, o co muum i'jxpädzimy jada ayuc ma tüg necy huidibi ajcxy ytiijpy co iich nneey'adyii. ³ Ca' myajhuin'ingix janch ni nej. Jayijp ca'ni anajty je xii je tiempo yhuaad'atyñi ma anajty Jesucristo ymiina'ñ jadüg'oc ya naaxhuñ, mayjäy ajcxy midziptzona'ñ Dios tiydudägy co ñayguexigyib tüg jibic jäy mic jäy huidibi Dios yajcödigooyamy tücci'yi. ⁴ Jada jibic jäy ymidziptzonamyb tüg'öciy tijaty huidibi jäy Dios'ajtpy, e nañ ymidziptzonamyb huidibi jëbi yaj'ojadaty. E nañ yi' naybidägyib amij agix jadu'n nejhüiy yjacmijity ca'yd'i Dios. E nañ yi' ypidägamb y'ane'mdac ma Dios ytiijc, e naybidägañip nejhuüy Diosity.

⁵ ¿Nej ca' mjäymejtzcixy co jadu'n nimiydacyich tüg'öciy jada tiy'ajt jayhuin je taab anajty n'ityich ma müich ajcxy? ⁶ Jadachambi müich ajcxy mnejhuüyb pin yajhuäcxijp jada mic jäy jada jibic jäy, jigix ca'yd'i ñayguexigyii jayijpni ma ca'ni tiempo yhuaad'atyñi mina Dios

a'ixi'huip co ymiinipy. ⁷ Je mic jäy je jibic jäy cham ñi'ixi'iyb ameech je jibicpi' huidibi ytnamyb, jëyi ytigoy'ityi'ni mina je tü'aa y'ahuächyii, je huidibi yajhuächjijip. ⁸ Co anajty je jibic jäy ytü'aa y'ahuäch, chi ajt nHuindzin Jesús yajcödögoyipy miid tüg puxujin. Jesús yajcödögoyipy je jibic jäy miid yi' y'oy'ajtin etz ymij'ajtin co anajty yhuimbity ya naaxhuif. ⁹ Je jibic jäy, yi' je' miid je mujcu' yhuinma'ñ etz ymic'ajt, e ytnamyb mijhuinma'ñ etz ijxpejt huidibi anijip. ¹⁰ Je jibic jäy ytnamyb tüg'öciy tijaty jibic-huinma'ñ jigix jëbi huin'ünip yi jäy ajcxy huidibi y'alma tigoyipy, miid co ca' ajcxy cöbijccixy, e nañ ca' tzojccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidi miid jëbi y'alma ñidzooccixy. ¹¹⁻¹² E je' ycixpi co ca' ajcxy cöbiga'ñ Dios ytiy'ajt, paady Dios y'ixmadzäänigixy huen yajhuin'ünigixy, huen mibijccixy je mujcu' y'anii, e miid jada ycixpi jëbi Dios yajtigooyi yi' ajcxy y'alma nidüg'öciy huidibi ca' mibiga'ñ Dios ytiy'ajt. Jacjotucj ajcxy co jibic-huinma'ñ tungixy.

Je jäy ajcxy tübi Dios yhuin'ixyüi jigix ypocyñi'huädzipy

¹³ Migügtijc ajcxy huidibi ajt nHuindzin Jesucristo ooy tzocy jihuüy, jabom jabom nya-jnaxiyich jäygidaacin ma Dios miid miich ajcxy ycixpi, miid co Dios ti xyhuin'ijxcixy oga'n'aty, jigix jëbi m'alma ñidzooccixy miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz nañ miid Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti mmibijccixy. Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyajhuuaatzip ajcxy mjibicjot mjibic-huinma'ñ. ¹⁴ Paady ycixpi Dios ti xyhuin'ijxcixy, e nañ xyajmibijccixy miid yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi iich ajcxy ngapxhuächyp, jigix jëbi mbáatcixipy oy'ajtin ma iich ajt nHuindzin Jesucristo.

¹⁵ Paady migügtijc ajcxy, mibijccix tydudägy, ca' m'ixti'gi'huächcixy, e ca' mjäy'digooygixy je tiy'ajt huidibi iich ajcxy ti ngapxhuächy ma miich ajcxy, etz jadu'n nej ti nnimaaygixy necyjoty. ¹⁶⁻¹⁷ Huen iich ajt nHuindzin Jesucristo ci'm etz ajt nDios Teedy may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy, e xyajjotmicpi'ccixipy etz xyajmibijccixipy tydudägy, jigix oybi ayuc mgäpcixipy etz mdunipy ajcxy tüg'öciy oybi huinma'ñ. Iich ajt nDios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo xychojcin xyjihui'yim, e ti xymooyim jotucj'ajtin huinixi'ibi, e nañ ti tuñ may'ajt oy'ajt miid iich ajt ycixpi, jaydëbi njijp'ijxim oy'ajtin jilby tzajpjoty.

3

Mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi

¹ Jadügnax, migügtijc ajcxy, tungix may'ajt mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi, jigix jëbi ngapxhuächxibich huinmic jotmic Jesús y'ayuc ytiy'ajt huingnaax huinggajp. E nañ mibijctzoogix Dios jëbi yi jäy ajcxy mijpidägipy Jesús y'ayuc ytiy'ajt oybi, tim jadu'n nej miich ajcxy ti mmijpidaaccixy. ² Nañ mibijctzoogix Dios miid iich ajcxy ycixpi, jigix iich ajcxy Dios xyñihua'nipy xycohua'nipy ma yi jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ ymiid, huidibi jibic iich ajcxy xytunamb, com mayjäy ca' mijpidägy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ³ Iich ajt nHuindzin Jesucristo tudägy yi', e xypubedip xypudigihuip ajcxy jigix miich ajcxy ca' mjotmetzcühuipy ma yi mmibijcin, e nañ xypubedip ajcxy, jigix ca' xymimadaaccixipy je jibicjäy huidibi Dios ca' capxymidoy. ⁴ Iich ajt nHuindzin Jesús jotucj'ajtin ti xymöogyixiyich miid miich ajcxy ycixpi. Nmibijcpiyich co miich ajcxy mguydumyb je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi nyaj'ixpijccixy etz mjaccuydunaamyb ajcxy. ⁵ Com ca' iich njaty nej njijpcogapxhuibich, chi ngejxyich cogapxy, nnejhuñhua'ñich nej anajty ajcxy myajpatcixy ma yi mibijcin, tzigüyb iich anajty co nixy mujcu' xypidaaccixy jibictuum, chi iich anajty ajcxy ndung ti ñaadig'aty.

Ooycopicyity co nduunim ma ajt ndung

⁶ Migügtijc ajcxy, miid ajt nHuindzin Jesús yxii etz ymic'ajt jada ane'min ajcxy nya-jnibijcpi, co copicy ajcxy m'ixmadzipy yi mmigüg huidibi ca' ytuna'ñ ma yci'ndung, etz huidibi ca' cuyduñ Dios ytiy'ajt jadu'n nej iich tüg'ajt ti nyecy. ⁷ Miich ajcxy mnejhuüyb jadu'n nej iich ti ndzinäyich ti njuy'atyich co ti n'ityich ma miich ajcxy. E jëbi tiy'ajt ajcxy mbigipy ma iich ndzinaayin nej jëbi miich ajcxy mdzinaayigixy. Co anajty iich njimity ma miich ajcxy, ca' iich n'ixmajch ngi'ndung. ⁸ Tüg'öciy iich ajcxy ngaayin n'uucin ngojuuyich. Nduñ n'ayooyich anajty xim tzuum, co anajty ca' n'adziba'ñich ni tüg. ⁹ Dios ti xymöyich mic'ajt ane'min co ixipy ajcxy mbubejtin ti nbijctzoohui o ti nbijctzoohui ixipy ajcxy mgaayin m'uucin, per ca' iich ajcxy jadu'n ti ndungixyich, jigix ijxpejt ajcxy mbigipy ma iich ajcxy. ¹⁰ Com co anajty n'ityich ma miich ajcxy jada cötujcin ajcxy nyajñibijc co pinjaty ca' ytuna'ñ, ca' ajcxy myajcayipy myaj'ügipy. ¹¹ Jadu'n iich ti nnejhuüy co nijëjity miich ajcxy ca' mdunaangixy mgi'ndung, jëyi myöygixy mnajxcixy jäyjin jäydijc. ¹² Yi jadu'mbi jäy ajcxy nyajñibijcpiyich miid iich ajt nHuindzin Jesús yxii co huen tungixy jabom jabom ma yci'ndung, ca' huaad pin adzijpcix anajxcix jigix jëbi paadip ajcxy ycaayin y'uucin.

¹³ Migügtijc ajcxy, oybi jatyim tungixy jabom jabom, ca' mjotmetzcüyigixipy. ¹⁴ Pen nidügti ma miich ajcxy ca' tuñ cuendi jada ayuc huidibi ajcxy nyajñijayiyb, ijxcix pin je', e chi ca'

mjactúngixip cuendi, e ni ca' mïd myöymujc mnaxmújicixipy, jigix chöydunipy. ¹⁵ Ca' ajcxy huaad midzip'ajtcixy yi jäy ajcxy huidibi ca' yajxon cuyduñ Dios ytíy'ajt. Hue' janchtiy mgapxhuijcix oy'amy jadu'n nej tüg mibijcpi.

Capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

¹⁶ Huen ñch ajt nHuindzin Jesucristo huidibi jotcuje'ajtin yejcp, ci'm xyajjotcugíiygixipy jabom jabom oytim mïnaaxijity oytim yma'ámyity. Huen je Huindzin Dios xypubejtcixy xypudigíiygixy.

¹⁷ ñch, Pablo, jada capxpoocxin ci'm njaayich. Jadu'n nfirmajiyich tüg'óciy ñch nnecy, e jadu'n müich ajcxy mnejhuíhuipy co ñch jada necy'adyii. ¹⁸ Huen ñch ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy mïd tüg'óciy müich ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

1 TIMOTEO

Yi Jayjipi Necy Huidibi San Pablo Yajniגעjxy Timoteo

¹ Ich Pablo, Cristo Jesús xyaj'apóstol'ajtpich. Yi Dios huidibi xyñihuaanim xyajnjidzoocim ajt n'alma, etz Cristo Jesús huidibi xymóhuaanim jugy'ajtin huinixibi, yi' ajcxy ti xyanjibicyich co yi' y'ayuc ngapxhuáxcibich. ² Cham ich miich nijayiy Timoteo. Jadu'n njihuüy nej ich miich ngi'm'ung'adyii, co miich Dios ytiy'ajt ti mbaady ma ich. Huen Dios Teedy etz Cristo Jesús ich ajt nhuindzin may'ajt tunipy müd miich, huen xypa'ayoohuipy etz xyajjotcugihuipy.

Nijëjity jäy yaj'ixpicy huidibi ca' ytiy'ajity

³ Hui'mi' miich jim Efeso, jadu'n nej nimay je taabi anajty ndzona'nich jim Efeso nmicxa'nich anajty Macedonia. Hui'mi' jim, jigix mgapx'adugipy je jäy huidibi najtzcapxiiyb je ayuc ca'p ytiy'ajity. ⁴ Mgapx'adugipy je nigoobi y'ayucity. Mgapx'adugipy yi' ajcxy huidibi tzachnigapxp tzachnimiydacpy yi judiojäy ajcxy y'ayuc jadu'n nej huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy ajcxy. Yi jadu'mbi ayuc nigoob yajhuinma'nydigoy pinjaty ixpijcp Dios ytiy'ajt.

⁵ Jadu'n Dios tzocy co huen jäy ajcxy naychojctäyiii müd oyjot oyhuinma'n. Huen ajcxy Dios yajmij'aty janch cixyot huinijot. Co pin yajmij'aty Dios janch cixyot huinijot, ooy ajcxy oy ñayjihuiiyigixy. ⁶ Nijëjity jäy ajcxy ti ixmajtzn je Dios ytiy'ajt, ti ajcxy jiptigiyiiñi je ayuc huinma'n huidibi ca'p choobaady. ⁷ Ooy yi' ajcxy jayaj'ixpiga'n yi Dios ycotujcin, ni ca' huinjihuuyigixy huidibi ycapxcixyp, ni huidibi ajcxy ñigapxpejtpy.

⁸ Ich ajcxy nnejhuuyim co yi Dios ycotujcin oy yi' pen nyajtunim nej ypanyi nej ytiy'ajity. ⁹ Nejhuiiyim co yi Dios ycotujcin ca' yi' tzaachytuñ ojäyäjic, jëyi tzaachytuñ pin ca' capxymidoy Dios, pin midundigooyb Dios ycotujcin. Je Dios ycotujcin chaachytumyb jäy huidibi ca' cuydungixy, jäy ajcxy huidibi ca' ytuädgyity, jäy huidibi ca' capxymidooigxy Dios, jäy huidibi pocytungixy, jäy huidibi ca' huindzigi'n jaytungixy müd Dios, jäy ajcxy huidibi capxtigooyb, huidibi ytaj yteedy yaj'öccixy, huidibi jäy yaj'öccixy. ¹⁰ Je Dios ycotujcin chaachytumyb pin migapxtigooyb töxyjäydijc etz yëydijctijc, huidibi miyëydijc ymähua'n. Dios nañ chaachytumyb je jäy huidibi jäy majtzp etz toognaxy, chaachytumyb indaacpidijc etz nihuambejtpidijc. Je Dios chaachytumyb jacjadyii jäy huidibi y'ayuc ca' ytiy'ajity nej Dios tiy'ajt müdity. ¹¹ Jadayaabi tiy'ajt huätzpi oybi tügiyb müd Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi huidibi ich nDios, je conuucxy yTeedy, ti xyajnjibicyich co ngapxhuáxcibich.

Pablo yjäygidacpy co Dios may'ajt ti tuñ müd yi'

¹² Ooy njäygidägyich co ich ajt nhuindzin Cristo Jesús ti xyajmicpicyich, yi' ti xy'ixtuyich, yi' ti xyajnjibicyich Dios y'ayuc co ngapxhuáxcpich. ¹³ Ich jecy'ajty jibic anajty nigapxy ni'ojiyich Jesús. N'ixhuidijty nbahuidijtyich Jesús yjäy. Ich yi' ajcxy nmidundigooyich. Ti yi Dios xypa'ayooyich com ich jadu'n anajty ti n'adich müd co nganejhuiyich je tiy'ajt, ngamibicyich Jesús ngamijpidägyich Jesús. ¹⁴ Paady ycixpi ich ajt nhuindzin Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ mijcajee müd ich, co ti xyajmibicyich Jesús. E Jesús ti xymóyich tzojcin jihuiiyim müd yi' yjäy ycixpi.

¹⁵ Ooy jada yjanchity, e nidüg'öciy jäy ajcxy jëbi mibijccixy co Cristo Jesús müñ ya naaxhuin co yajpocynihuädza'n pocyjäydijc. E ich nigë pocy nmüdidyich ca'yd'i ni pinjäy. ¹⁶ Müd jada ycixpi Dios ti xypa'ayooyich ti xymimecxtucyich, jigix co jäy ajcxy iixip nej Dios ti ytuñ müd ich, huin'it ajcxy mijpidägyipy yi' y'ayuc etz ypaadipy jugy'ajtin huinixibi ma Jesús. ¹⁷ Paady chojcpy co ngömayim Dios, je rey huidibi ane'mb huinixi, huidibi nimiraa yca'o'cy, etz nipin ca'ixy. Je Dios tügpajc huidibi Dios'ajtp huen ycomay'idipy cham etz tüg'öciy xii tiempo huidibi mimb cidacp.

¹⁸ Timoteo, ooy ich miich ndzocy njihuüy. Jada ayuc ich miich nyajnimaydaayb. Mihuinidnähuip Dios y'ayuc ca' mhuinma'nydigoyipy. Mgyudunipy jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcaxxiiyb xy'ihuuyi xycapxhuuy co mdung mnëmajch. ¹⁹ Mihuinidnähuip Dios y'ayuc ytiy'ajt, huin'it ca' jibic mnayjihuiiyb, jadu'n nej ajcxy jadyii huinidibi nejhuiiyb je tiy'ajt, e ca' cuydungixy, e jadu'nyi yhuinma'nydigooigixy. ²⁰ Jadu'n nej Himeneo müd Alejandro ajcxy jaty, huidibi ich ti nyajcidiyigixy je mujcu', jigix ajcxy yhuinma'nymedziy, ca'yd'i yajjotma'tcixy Dios.

2

Jadu'n nej jëb Dios nmibijctzoohuim

¹ Yi' njatyajnimaaayb co ooy ycopicyity capxtaaccixy mibijctzoogixy Dios etz yajnajxcixy Dioscojuyip müd tüg'öciy jäy ajcxy ycixpi. ² Copicy nmibijctzoohuim ma Dios: reydic, ane'mbidijc etz codungdijc, jigix jëbi jotcujc ndzinaayim, ca' ma tzip. Co jadu'n nduunim,

yi' anajty ngoduunim Dios y'ayuc, etz huiñit tiydudägy ndzinaayim. ³ Com yi' jadu'mbi huiñmañ ooy yi' y'oyity, e Dios huidibi ñich ajt n'alma yajñidzoocp, ooy yi' jäygidägy. ⁴ Dios chojpcy co tüg'óciy je jäy ajcxy huen y'alma nidzoocxixy, huen ijxcixy nejhuñiygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ⁵ Tüg je' je nHuindzin'ajtim Dios, etz tüg je' je huingapxpi huidibi jëbi ytiygi ma Dios miid ñich ajt ycxipi, etz huidibi jëb Dios y'ayuc capxnajxy ma ñich ajt: je huingapxpi, je' je' je jäy, je yisto Jesús. ⁶ Cristo Jesús nayyojxi naydooci miid ñich ajt nbocy ycxipi, ñaygiyejci huen jäy yaj'ögyii, jigix jëb ñich ajt nbidziimim ma je mujcu' anajty c'am xymiid'ajtim. Jadu'n nej Dios cham jäy yajnejhuñy co je tiempo yhuaad'ajtni, ⁷ paady Dios ti xyajñibicyich ngapxhuaçibich y'ayuc ytiy'ajt, etz Jesús xy'apóstol'adyijich. Je tiy'ajt jada ngapxich, ca' n'indägyich. Ti xyajñibicyich jada tung nej jëb huaad nyaj'ixpicyich, nej jëb huaad mibijccixy Dios, etz nyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt ma yi' jäy ajcxy huidibi ca' yjudíoäyity.

⁸ Ndozocpyich co yi' yëdyictijc huen mibijctzoogixy ojadajtcixy Dios ma tüg'óciy naymujctac miid oyjot oyhuinmañ, ca' y'adzip y'ahuan'ity, ca' y'ametzy yjotmetzity. ⁹ Nañ jadu'n ndzojcyich co yi' töxyjädyjc huen yhuut yxojax yajtungixy nej ypadyii, huidibi quipxpaady ajcxy paatip. Huen yhuut yxojax pidaaccixy nej töxyjädyjc huidib tudägyip. Huen yçohuay cüdigy caaxigy nej ypadyii, ca' ymigügtijc huinnaxtugipy miid yhuut yxojax, ca' nayxójxigixy miid oori, miid perla, e miid tijaty ooy choohuity. ¹⁰ Ca' huaad töxyjädyjc ñaygómäyigixy miid yhuut yxojax, huen janch yajcómaygixy miid y'oyjy'ajtin, jadu'n nej je jäy ajcxy tungixy huidibi ti ñaygiyëjcgixy cixyjot huinijot ma Dios. ¹¹ Co jäy ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc ma je naymujctac, huen töxyjädyjc ajcxy amoyñi amidoo'ijtcixy miid yungnaxy yjot yhuinmañ. ¹² Yi' töxyjädyjc ca' p' niducyich yaj'ixpigipy jäy ajcxy ma je naymujctac. E ni ca' ypadyii nicxy yëdyijc ane'my. Huen ajcxy amoyñi y'ity. ¹³ Dios jayjip yajcojy Adán, jac'axam Eva, paady ycopicyi yi' yëdyictijc huen ane'my yi' töxyjädyjc. ¹⁴ Adán ca' yajtzu'ijxy. Eva yajtzu'ijx, je' ca' Dios capxymidooy. ¹⁵ Paady yi' töxyjädyjc ca' ypadyii nicxy nigohuajc'aty yi' mibijcpidijc. Dios jotcuyc ñayjihuiyii miid co jëyi' y'ung'ijxcixy, etz yajmij'ajtcixy Dios, etz tzojctaaaygixy ymigügtijc, etz huen ajcxy cuydungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen tudägy jäy'ajtcixy miid oyjot oyhuinmañ.

3

Nej jëbi ytungixy huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp

¹ Tiy'ajt jada nej jäy ymínaangixy. Pen ji pin najtzogiy nigohuajc'adañ yi' mibijcpidijc tüg yi' oybi anajty ytnamayb. ² Pin nigohuajc'ajtp yi' mibijcpidijc ooy ycopicyity je' jadu'n naydijñib huidibi ca' ti tundigoy, huidibi tüg töxyjäy miid ca' p' ycanaagity, huidibi huijycujc jäy'ajtp, huidibi miid oybi yhuinmañ etz tudägyipi yhuinmañ, huidibi oyjy'ajtin tumb, huidibi jajtp nej jäy ajcxy yaj'ixpigipy. ³ Pin nigohuajc'ajtp chojpcy tüg jäy huidibi ca' y'amügit, huidibi ca' yhuindzipity, huidibi yajtumb mecxtujcin, huidibi ca' chipcapxy y'ahua'ngapxy, huidibi ca' ti adzocy. ⁴ Pin nigohuajc'ajtp chojpcy tüg jäy huidibi tiydudägy tzinaayb ma yjiin ytiyc, huidibi y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy yxeemy. ⁵ Pen ca' jaty nej y'ung y'anäg migapx ane'mip ma yjiin ytiyc, znej oc'ane'mañ yi' mibijcpidijc? ⁶ Nañ ca' p' yjëjity huidibi namni mibicy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Ycadimjecyity nicxy ooy amij agix ñayjihuiyii, e nicxy camadägy je ane'min, e yjadipy jadu'n nej Satanás yjajty co jibic tumb ñayyajhu'i mi miid Dios. ⁷ Chojpcy tüg jäy huidibi nidüg'óciy je mayjäy oy ixiip. Pen ca' yjadu'nity nicxy pin yxiyii, e chi jada anajty je mujcu' ti ymimadägyii co jäy jibic ñigapxiyib.

Yi mutz tungmiid nañ chojpcy huidibi oyjot oyhuinmañ miid

⁸ Yi mutz tungmiid huidibi yajpat ma mibijcpidijc chojpcy jäy tudägyipi, huidibi nicy xeemy jäy'ajtp, huidibi ca' jäy'aty aguejtmñ aguejtxipy, huidibi ca' y'amügit, huidibi ca' y'adzocy ca' y'ameeñity. ⁹ Huen naybidäacigixy cixyjot huinijot ma je tiy'ajt janchypi. Je tiy'ajt huidibi je mayjäy ca' huinjihuiy. Je tiy'ajt huidibi ñich ajt nmibijcim. Je' chojpcy pinjaty huidibi ca' ti jibicpi jot'adyii huinmañ'adyii. ¹⁰ Pinjaty mutztung yajñicxamb, jayjip jot'ix huinmañ'ix pen tudägy yhuinmañ. Huiñit jëbi mdungmöy. ¹¹ Yi mutz tungmiidpi ytoxyijc chojpcy co huen tudägy jäy'aty, huidibi ca' ñigapx ñi'ojy ymigüg, huidibi nicy xeemy jäy'ajtp, huidibi cuydundaayb tüg'óciy. ¹² Yi jäy huidibi mutztung yajñicxamb chojpcy tüg jäy huidibi picy chinaayb, huidibi ca' p' miidity metz o tugiig töxyjäy, huidibi y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy xeemy, huidibi tiydudägy tzinaayb ma yjiin ytiyc. ¹³ Yi mutz tungmiidpi huidibi yajxon ytung cuydungixy, cómay yi' ajcxy idipy ma mibijcpidijc. Nañ nigi ajcxy ixpij'idich Cristo y'ayuc.

Dios mijhuinmañ tuun miid ñich ajt ycxipi

¹⁴ Jada necy ñich miich nyajñiguejxyp. Nijip'ijxypich co tzojc nñicxañich jim ma miich. ¹⁵ Pen ca' y'oyiy nej tzojc nñicxibich ma miich, ti yam nyajñijayiy je janchypi. Miid jada necy huaad jëbi nidüg nidüg mibijcpi yjy'ajtigixy ma yi' mibijcpidijc huidibi mijpidacp Dios juugypi, je Dios huidibi huijtz'ijttaayb etz cohuandaayb je tiy'ajt janchypi. ¹⁶ Janch tiy'ajt

jada co mij yi' yi Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti xyajnejhuuiyim, je huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuüy. Je tiy'ajt huidibi xyajnejhuuiyim co quexy y'ung ya naaxhuin'.

Dios y'ung hue' je' yaj'ijxy müid ñin'ix. Tudägy nayguëx'ici müid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Je Dios y'anges ajcxy ti ixyii. Ti yajni gapxy yajnimiydägy Dios y'ung ma huidibi ca' yjudiojäyity nañ ti jäy yajmij'ajtcixy Dios y'ung ya naaxhuin'byi. E ti ycöbigiyii tzajpjoty ma yi oybi it.

4

Mayjäy ixmadza'ñ yi Dios ytiy'ajt

¹ Yi Espiritu Santo minaan co anajty je xii tiempo ycixa'ñ, mayjäy ixmadzaangixy yi Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mijpidaaccixy anajty jäy ajcxy y'ayuc huidibi yi huin'imbib etz ca' oybi ytiy'ajt müid. ² Jada jäy ajcxy müid anii anajty naybidáacigixy nej ytudägyity, e ca' anajty yjanchity. Ca' ajcxy nej ñayjihuiyii co ajcxy ytigiy anüdaacpi. Ti jadu'n yhuinma'ñypidaaccixy janch mic. ³ Yi' ajcxy ymina'ñ co ca' huaad jäy ypijccixy, etz ca' huaad caaygixy nijëjity caayin uucin. Yi caayin uucin Dios yi' ti conucxy jigix jëbi jäy ajcxy huidibi mibijccixy etz huinjihuuyigixy je tiy'ajt, jëbi yajnajxcixy Dioscojuyip ma Dios etz cöbigipy ajcxy agujc jotcuje je caayin uucin. ⁴ Tüg'öciy huidibi Dios ti yaj'oyiy, oy yi'. Ca' huaad pin ymina'ñ co ca' y'oyity. Agujc jotcuje ngöbijcim, jëyi yajnajxim Dioscojuyip ma yi'. ⁵ Dios ymina'ñ co huen huidibi caayin uucin ooy y'oy yi'. Jëyi co nyajnajxim Dioscojuyip, e huin'it Dios conucxy je caayin uucin.

Ca' ajcxy mmijpidägyip yi nigoobi'ayucity

⁶ Pen müich ajcxy jada ayuc jada tiy'ajt myajnimaaayb yi migügtijc, oy anajty mduñ ma Cristo ytung. Co jadu'n myaj'ixpicy Dios y'ayuc janch cixyot huinjot, chi anajty myajyeeegy yi mmibijcin. Ca' mjäydgoyopy yi oybi ayuc huidibi nyajnimaaayb, huidibi ayuc mbanicxyp mbayöyp. ⁷ Ca' mmijpidägy yi nigoobi'ayucity huidibi ca' choobaady ma Dios. Panicxi' payöyi' Dios ytiy'ajt. ⁸ Jac'oy co n'ixpijcin Dios y'ayuc, ca'ydi co ninicx ymic'ajt nbaatim. Co yajyujctäy jäy ñin'ix, chi ñin'ix ymic'ajt paady jëyi. Co n'ixpijcin nguyduunim Dios ytiy'ajt, chi tiy'ajt nbaatim nej ya naaxhuin' ndzinaayim, etz nañ jadu'n nbaatim jadüg jugy'ajtin ma Jesús co anajty n'o'cim. ⁹ Jada tiy'ajt huidibi ti nyajnimäy, janch tudägy jada, jëbi ngöbijctaaayim, e nidüg nidüg jëbi mibijccixy. ¹⁰ Paady nduunim n'ayoohuim oy pin xyca'ixaanim. Njijp'ixxim co je Dios huidibi jugy'ijtp xyajnidzögaanim n'alma. Jëyi yajnidzögipy ajcxy y'alma huidibi mijpidaacip Dios y'ayuc.

¹¹ Yajnimä' yi migügtijc huen cuydundaaygixy jada ayuc. Yaj'ixpic jada tiy'ajt. ¹² Huen jäy ajcxy m'ayuc xymijpidaaci, oy müich mutz anäcinity. Myegipy ijxpejt ma migügtijc nej jëb huaad ycapxcixy ymiydaaccixy, nej jëb huaad ytungixy, jadu'n nej jëb huaad oyjäy'ajtin tungixy, jadu'n nej jëb huaad mibijcin yajtungixy ma Dios, jadu'n nej jëb huaad huädz yhuinma'ñ müid'ajtcixy. Co jadu'n mdunipy, huin'it ajcxy mijpidägyip müich m'ayuc. ¹³ Mabaad ñch anajty nicxy ma müich, capx Dios ñecy ma yi naymujectac, capxhuäx etz yaj'ixpic yi tiy'ajt. ¹⁴ Yajtun yi huinj'ajt cujc'ajt huidibi Dios xymoy je taabi je mibijcpidijc mijtungmüidpi xycin'ixajy, e xy'ayucmoy xymic'ajtmoy ajcxy müid je Espiritu Santo ymic'ajt.

¹⁵ Naybidägii yajcopijc tüg'öciy huidibi ti nyajnimäy, e niguëxigipy mayjäyduum co ti yajxon m'ixpicy je tiy'ajt. ¹⁶ Nayguend'adii müich ooy ci'm, nañ jadu'n nayguend'adii ma yi Dios ytiy'ajt, ca' m'ixmach Dios y'ayuc. Co müich jada mdunipy ci'm anajty nayyajnidzögii, nañ jadu'n anajty myajnidzoocixy huidibi anajty ajcxy amido'o'ijtp müich m'ayuc.

5

Nej jëbi huaad migügtijc m'ñhuijipy mgapxhuijipy

¹ Ca'p huinjijp m'ojip mij'anäctijc. Oy'amy ñhuijicy capxhuijicy jadu'n nej jihuiy mdeedy'adyii. Nañ jadu'n yi yujceecytijc ñhuijicy capxhuijicy oy'amy jadu'n nej jihuiy mgi'mjuugy mgi'mmigüg. ² Yi mij'anäctijc ajcxy töxyjäybi nañ jadu'n oy'amy m'ñhuijicy capxhuijicy, jadu'n nej jihuiy yi' ajcxy mdaj'adyii mdzitz'adyii. Yi töxy'anäctijc ajcxy mutz'anäcni müid'ijtcixy müid tudägyi mjot mhuinma'ñ.

³ Huen yi mibijcpidijc ajcxy yajmij'adipy etz pubedipy yi töxyjäydijc ajcxy co'ögyi, huidibi janch ni ypin ycaca'ty. ⁴ Pen jim töxyjäydijc co'ögyi huidibi müid y'ung etz y'oc'ung, huen ajcxy jaty nej ytaj ñambiid yajmij'adipy, huen oybi yajhuimbidity müid ytaj etz ñambiid. Com yi jadu'mbi huinma'ñ Dios yjäygidacpy. ⁵ Je töxyjäy co'ögyi ca'p pin tim müidity, yi' yijp'ixxyp co Dios ypubediyb etz Dios ymibijctzooyb y'ojadajtpy jabom jabom xim tzuum. ⁶ Je co'ögy töxyjäy huidibi tzinaayb müid mayñax xondaacin, jadu'n Dios yajnaxyii jadu'n nej jihuiy y'ögity ytigoyity. ⁷ Yajnimä' ajcxy huen cuydungixy Dios ytiy'ajt, jigix ca' jibic ajcxy yajni gapxy. ⁸ Pen ji pin huidibi yajmij'ajtp Dios, e ca' pubeda'ñ y'amigüg, pen ca' y'ung

ytöxyjic yajxon icy may'aty, ca' y' cuyduni Dios y'ayuc ytiy'ajt. Nigi anajty yjibicity nej ti y'idich ca'ydi jadu'n nej huidibi ca' ymibicy.

⁹⁻¹⁰ Yi töxyjäy co'ögypi ajcxy tübi ytu'g'px jimijty, jëbi mgojayi'iyi yxi ma yi lista huidibi yi mibijcpidijc ypubedamyb. Yi mibijcpidijc ypubedamyb pen tüg näy anajty müddzinäy, pen oytot oyhuinma'n ymüd, pen ti y'ung yajxon yajyeegy, pen ti migügtijc m'oyjäy'aty, pen ti may'ajt tuñ müd Dios yjäy, pen ti pa'ayooy huidibi ayooob huidibi jottigooyb, pen ti yajtüyöy yajxon nej ytiy'ajity.

¹¹ Yi co'ögy töxyjäy mutz'anäcnibi ca' mgojayi'iyi yxi ma yi lista huidibi yi mibijcpidijc ypubedamyb. Pen capxytumb co tuna'n müd Cristo ycxpi tijaty tung ma naymujctac, ycajesity co je oybi anajty yam y'octumy, chi nijot'ajtni ypigaaani, chi ytung ixmajtznip.

¹² Co yi mibijcpidijc ajcxy ca' jäygidaaci yi' ytung, chi jibic näyjihuüiyi co ca' cuyduñ y'ayuc nej ti ycapxytuñ müd yi Cristo Jesús. ¹³ Jadügnax ca' ytung yajcopicy, jëyi yhuidijtni jayjün jaydjic, e ca' y'i'yity, nañ jadu'n ymügüg nigapxni ni'ojhiyüñ, capxni müydaacni huidibi ca' y'oyity. ¹⁴ Ndzojcp'yich co yi töxyjäy co'ögy mutz'anäcnibi huen pijccixy, huen tzinaaygixy jugy'ajtcixy yajxon, huen ung'ijxcixy anäc'ijxcixy, huen yajxon cuend'ajtcixy yjün ytiyic, jigix ca' ajcxy nihuambedi'iyb ni'ojhiuüiyb huidibi ca' Dios y'ayuc ixaani midohuaani. ¹⁵ Nijëjity töxyjäy ajcxy co'ögypi ti ixmajtzcixni Dios y'ayuc ytiy'ajt, e ti ajcxy jijptigiyüygixni yi mujcu' yhuinma'n.

¹⁶ Pen ji mibijcpidijc yëydijcpi o töxyjäybi müdity y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, y'i' je' paatip ixipy may'adipy je y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, e ca' yaj'idipy ma yi mibijcpidijc nigixp. E jadu'n je' huaad je mibijcpidijc ajcxy pubejtcixy co'ögypi ca'p ti tim müdity.

¹⁷ Yi' ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc huidibi yajxon tumb capxpaady y'idipy. Nigi ajcxy capxpaady y'idipy huidibi Dios y'ayuc capxhuäcxip etz yaj'ixpicy. ¹⁸ Jadu'n yjaybetyity ma Dios y'ayuc: "Ca' huaad huajyuub y'ajen nbidaacim ma yam ten moody trigo miy co yajpajc'ada'n yi trigo tim." Nañ jadu'n jadü'g'it yjaybetyity: "Yi huidibi tumb paatip y'i' ymuju'n." Jadu'n jada ayuc yhuimbizimy: Yi' huidibi yaj'ixpicip Dios y'ayuc paatip huen yajmujuy.

¹⁹⁻²⁰ Ca' mic'amy mdiydunipy pin tungmüdpä ma yi mibijcpidijc pen tügpajc huidibi xihuip. Ca' mdiydunipy pin tungmüdpä ixti cooni metz o tugüg testigo yquëxigipy pen janch ti ytundiigooy. Pen ytundiigooy yi' huidibi nigohuajc'ajtp, capxpidzin mayjäydumb jigix jacjadyii chigi'n pijccixipy. ²¹ Jada tiy'ajt miich nyajnimaaayb, Dios Cristo Jesús etz yi' y'angeles ajcxy huidibi Dios ti huin'ijxcixy nidiy'ajt'ajtcixy co yjanchity jada ayuc. Co mbanicxip jada tiy'ajt, ca' huin'ixpety mdiydunip mdzaachytunip mibijcpidijc. ²² Ca' mic'amy mgin'ixajipy co myajtungbiga'nip jäy huidibi ca' m'ixy'adyii. Ycajesity yocytunipy, e tü'ciy mbo-cyähuaangixy miich müd yi'. Miich nayguend'adii jigix ca' mbocycähuipy.

²³ Miich Timoteo, pen pijcp mjot, tzoy'adüi huen vino, com jac'oy y'i' ca'ydi co m'ügipy huädz nii.

²⁴ Jadyii jäy huidibi jibic-huinma'n müd yajnejhuühuipy yi' ajcxy yjibic-huinma'n ma anajty ca'ni yajtiyundungixy. Jacjadyii jäy ca' yajnejhuüy yjibic-huinma'n ixti cooni yajtiyundungixy.

²⁵ Nañ jadu'n jadyii jäy yajnejhuühuip co oyyjäy'ajtin anajty ti tungixy, jacjadyii jäy ca' mic'amy yajnejhuühuipy co oyyjäy'ajtin ti tungixy. Yi oyyjäy'ajtin ca'p yi' yhuimipy coyüch.

6

¹ Tüg'öciy tumbidijc huidibi ajcxy mibijcp hidibi ajcxy ijtp cojuyüy codoogiy, huen yajxon yajmij'ajtcixy yhuindzin. Pen ca' jadu'n tungixy, chi je huingjäydijc jibic nigapxaani ni'ojihuaani yi Dios etz y'i' ytiy'ajt. ² Pen yi tumbi müd yhuindzin huidibi yajmij'ajtp Dios, ca' y'oyity co nixigipy yajxigipy yhuindzin. Huen ajcxy nigi yajxon yajmij'ajtcixy, com hue' je' Dios yjäy. Yi huidibi nihuindzin'ajtp ypadamyb je oybi huidibi je' ytumbi ytu'ng'ajtpy. Jada tiy'ajt yaj'ixpic etz capxhuäcx.

Jotcu'c'ajtin nbaatim ma Dios ytiy'ajt

³⁻⁴ Pen ji pin huingbi tiy'ajt yaj'ixpicy huidibi ca' näybadyii müd je Huindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, e ni ycanaybadyii müd je tiy'ajt hidibi i'ch ajt nmüjpidaacim, hue' jada nej tüg jäy hidibi amij agixip hidibi ca' ni ti nejhuüy. Chachnijot'aty tzip capx, e jadu'n yhuimbizimy jada tzip capxy co migüg ca' yaj'oy'ixy, chi näymidziptzoongixy nihuambejtcixy etz jibic nigapxcixy ymigügtijc. ⁵ Yi jadu'mbi jäy hidibi ca' mijpidägy Dios ytiy'ajt cojpy ymacxpy tzip capxy hidibi ca' ycixy ytigoy. Yhuinma'nydigoy ajcxy, ca' huinjhuüygixy tiy'ajt. Hue' ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc müd co ycomeen'adaangixy. Puhuäctuat miich jadu'mbi jäy ajcxy. ⁶ Co Dios y'ayuc ytiy'ajt nguydunim, huin'it jotcu'c' ndzinaayim, etz nbaatim oy'ajt mijpi. ⁷ Ni ti i'ch ajt ya naaxhuüñ ca' ti nmimiinim co nma'xung'ajtim, nañ ni ti ngaminicxim co n'o'cim. ⁸ Pen nmüd'ajtim caayin uucin huit tucxy, jëbi njotcu'c'ajtim müd y'i'yi. ⁹ Je' ajcxy hidibi ooy nijot'aty comeen'adii, hue' je'

ajcxý jibic tumb ajcxý ycähua'ñ. Je' ajcxý chachtunamyb huidibi ca' oyhuinma'ñity, huidibi nayjotmayduunip. Ayo'n ajcxý ypadamyb, tigoyamb ajcxý y'alma. ¹⁰ Yi meeñy'adzojcin yi' je' yi' jibic-huinma'ñ cop'ajtip. Müd yi meeñy'adzojcin may yi' jäy huidibi jäy digoy Dios ytiy'ajt. Hue' je' ajcxý nayjotmayduunip.

Timoteo, tiydudägy mdzinähuipy müch

¹¹ Timoteo, Dios yjäy, cöguëg yi' jäy huidibi müd yi' jadu'mbi jibic-huinma'ñ. Tiydudägy mdzinähuipy, cuyduni Dios y'ayuc ycötujcin, mijpidäg Dios y'ayuc ytiy'ajt, tun oyjäy'ajtin, mihuindina' yi' tung, müd'at mjot mhuinma'ñ yung naxy. ¹² Mic mjot mhuinma'ñ pidäg ma Dios ytiy'ajt, ca' mjotmetzcïy. Tun jadu'n nej jäy huidibi nayboyicquixigixy naymic'ixigixy. Nijot'at cixyot huinjot yi' jugy'ajtin huidibi m'alma ypadamyb ma Dios. Dios xyajñibicy jigix mgapxhuäcxip jada tiy'ajt. Ti miich mgapxypidzimy nej mmibicy mayjäyjoy. ¹³ Dios je huidibi yajjugy'ajttaayb tüg'óciy, yi' nidiy'ajt'aty co ooy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajñimaayb. Nañ jadu'n je Cristo Jesús je huidibi tiy'ajt capxypidzim ma Poncio Pilato ñidiy'ajt'ajt co oy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajñimaayb. ¹⁴ Copicy cuydun jada ayuc ane'min. Huädz mguydundähuipy, huädz myaj'ixpigipy je tiy'ajt jigix ca' pin jibic ni'ojñhuipy Dios ytiy'ajt. Jadu'n mdunipy ixti cooni ñich ajt nHuindzin Cristo Jesús ñayguëxigiyb ya naaxhuñ jadüg'oc. ¹⁵ Dios yajñiguëxigamyb Cristo Jesús mina anajty je tiempo yhuaad'aty. Dios je' je mij'ane'mbi, je mijpi rey, etz je mijpi huindzin. Yi' je' je Huindzin Dios huidibi ane'mdaayb. ¹⁶ Yi' je' tügpajc je jugy'ajt cop ymiid. Yi' ijtp ma je tücxin je jajin huidibi ca' pin huaad ninej mihuingoñ. Janch ni tüg jäy ti ca' icy, e ni ca' ixa'ñ. Yi' je' cömay'idipy etz yi' ane'mdaayb tüg'óciy. Amén. Jadu'n jada.

¹⁷ Yi' comeeñydijc huidibi jadachambi tiempo tzinaayb jugy'ajt, nima' müch yi' ajcxý co ca' huaad amij agix ñayñihuñyigixy, ni ca' ñigi adzojccixy anaxy yi' meeñ huidibi jadu'ñyi tigoydaayb. Huen ajcxý mijpidägy yi' Dios huidibi xymooyim tüg'óciy mijmay mijcajee jigix njotcuje'ajtim. ¹⁸ Huen yi' comeeñydijc oybi tungixy, jigix ajcxý cömay ypidzimipy co oyjäy'ajtin tungixy. Huen ajcxý pa'ayoogixy ymüggtijc huidibi ca' ti müdity müd oyjot oyhuinma'ñ. ¹⁹ Co ajcxý jadu'n tungixpy, chi padaangixy je oybi huidibi mümb gidaacp. Ypadamyb ajcxý je jugy'ajtin huinixibi.

Timoteo, mijpidäg jada tiy'ajt

²⁰ Timoteo, mijpidäg jada ixpijcin huidibi ti myajñibic'aty. Ca' mmijpidägipy yi' nigoobi y'ayucity, yi' huidibi ca' Dios huindzigiy. Ca' mmijpidägipy yi' jäy huidibi ajcxý naybidaacip jadu'n nej jihuñy ooy ycohuinma'ñity, e ca' yjanchity, huidibi midzip'ajtp Dios ytiy'ajt. ²¹ Jadu'n nej nije' ajcxý panixcixy jada ca'pi ytiy'ajity, e jadu'ñi ñitigoy.

Huen Dios je oy'ajtin tuñ müd müch. Amén. Jadu'n jada.

2 TIMOTEO

Yi Mimetzipi Necy Huidibi San Pablo Yajniguejx Timoteo

¹ Hich Pablo, Dios ti xyajñibicyich huen Cristo Jesús xy'apóstol'adyiijich. Yi' ti xyquexyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibich. Dios ti yajhuinhuanüyigixy yi jäy co pin mijpidägy Cristo Jesús yajjugyigipy co anajty ti y'ögy. ² Ooy ich miich ndzocy njihuüy nej ngi'm'ung'adyi. Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Cristo Jesús huen tuñ oy'ajt may'ajt müd miich, huen xypa'ayooy, huen xyyajjotcugiy.

Pablo jotcujc co Timoteo ti mijpidägy Dios y'ayuc

³ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co miich ti mmijpidäg yi' y'ayuc. Nmibijctzooybich Dios müd miich ycixpi jabom jabom xim tzuum. Janch cixyot huinjot nyajmij'atyich Dios, paady ooy oy nayjihuiyijich. Nañ jadu'n n'ap ndeedy jecy'ajty janch cixyot janch huinjot yajmij'ajty Dios. ⁴ Ooy miich nicxy njaco'ixihua'n jigix njotcugihuibich. Ooy njajämejtzcodyiijich nej miich mjiy myaax müd ich ycixpi je taabi jim ndzooñich. ⁵ Njäymejtzcipich jadu'n nej miich mmijpidägy yi Dios janch cixyot huinjot co xymüd'ityich. Nañ njäymejtzcipich co jayijp mnambiüd Loida etz yi mdaj Eunice mijpidacy Dios janch cixyot huinjot. Minambich co chambaad miich mmijpidägy Dios janch cixyot huinjot.

⁶ Jada nyajjämejtzcootpy: Nijot'at yi mic'ajtin huidibi Dios ti xymöy, je taab anajty Dios ytung mnimadzaani co ngi'nixajy, jigix Dios ytung jacyajxon mduunipy. ⁷ Dios ca' xyajhuindzigi'aty, hue' xyajjotmic'ajtp. Müd Dios ymic'ajt jeb mnaychójcigixy mnayjihuiyigixy, jeb oyjot oyhuinma'n myajtuungixy. ⁸ Paady ca' mmidzöydunüyb ich ajt nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt. E nañ ca' xymidzöydunüybich co ti nbujxtijc inäyich müd ich ajt nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt ycixpi. Mecxtuc yi ayo'n yi tzaachypi huidibi myajnajxpy co mgapxhuäcxy yi Cristo Jesús ytiy'ajt. Dios xyajjotmicpigipy. ⁹ Canan paady ti xyajñidzooim n'alma co ajt ndzach'oyjäyity. Com Dios jadu'n ti yajnihuinmayiy tuna'n oy'ajtin müd ich ajt ycixpi co quejxy Cristo Jesús ya naaxhuiñ. Dios jayijp ti huinmay co quexa'n je Cristo Jesús ca'ni anajty pin ya naaxhuiñ. ¹⁰ Dios ti cham jada oy'ajtin yajnigüexy co yajijxy ya naaxhuiñ ich ajt nnihuambi nyajñidzooopi, je Cristo Jesús, huidibi ti yajcödigooy yi o'cin. E ti yajnejhuüy yi jäy müd yi' ytiy'ajt nej jeb huaad ndzinaayim huinixi ma yi Dios y'it oysi.

¹¹ Dios ti xyajñibicyich co y'ayuc ngapxhuäcxich, etz xy'apóstol'adyiijich jigix nyaj'ixpigipyich yi huidibi ajcxy ca' yjudiojäyity. ¹² Paady ycixpi tzaachypi nbaadyich. Per ca' ndzo'yduñich, com ich nejhuüy pin mmijpidacyich, nejhuüyibich co yi' ymüd cötujcin etz mic'ajt jeb xycuend'adipyich, ixti huin'it xi minaa Cristo Jesús tiyduna'n yi naaxhuiñjäy.

¹³ Mijpidäg je tiy'ajt tiydudägypi huidibi ti nyaj'ixpicy, jada je' tiy'ajt ijxpejt nej jeb mbanicxy mbayöy. Yajmij'at Cristo Jesús, ca' m'ixmajtzi yi' ytiy'ajt, mduunipy oyjäy'ajtin jadu'n nej yi' tzocy. ¹⁴ Mihuindina' yi oysi ayuc tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicy. Huen je Espiritu Santo huidibi miich müd jotjoty huinma'ñyoty xypubedipy xypudigihuipy.

¹⁵ Ti jada' mnejhuüy co tüg'öcy yi mibijcpidijc jim Asia naaxjot ti ixmach je tiy'ajt jadu'n nej ti nyaj'ixpicyich. Yi Figelo etz Hermógenes etz jacjadyii jadu'n ajcxy ti y'adiitcixy. ¹⁶ Yi Huindzin Jesús yi' pa'ayoohuipy yi Onesífero yjuugy ymígüg, com ooy ich mij xypa'ayooyich etz xypubejtyich, ca' xymidzo'yduunyijich co nmach'inäyich. ¹⁷ Co Onesífero oyja'ty ya Roma, chi mictägy xy'ixtaayich cooni xypatyich. ¹⁸ Huen yi Huindzin Dios ypa'ayoohuigy Onesífero co anajty Cristo Jesús tiyduna'n naaxhuiñjäy. Huäd miich mnejhuüy nej yi Onesífero xypubejtyich jim Efeso.

2

Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy müd miich Timoteo

¹ Miich Timoteo, jadu'n njihuüy nej ngi'm'ung ngi'm'anäg. Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy ma miich, huen xyajjotmicpigipy. ² Miich ti mmidoy may'ayuc tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicy. Jada ayuc mayjäy midoy e jeb ajcxy nidiy'ajt'ajtcixy. Jada tiy'ajt miich mgapxnaxipy mgapxhuäcxy ma jacjadyii yeydijctijc huidibi oyhuinma'n ymüd, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n capxnaxipy ma jacjadyii jäy.

³ Miich mimadäg yi ayo'n yi tzaachypi huidibi mminajxyp myajnajxyp, jadu'n nej tüg Cristo Jesús ysoldado huidibi oy tumb. ⁴ Yi soldado huidibi soldad'ajtp ca' huaad huingbi tung nicxy tuñ, jigix je' yjotcujc'adipy pin anajty ti ypidägyii soldado, nañ jadu'n miich adügijp Dios ytung mduunipy. ⁵ Pin jäy nayboyicquixip ca' yi' premio pada'n, oy ti yjamadägy, pen ca' cuyduñ yi tiy'ajt. Nañ tzocy co miich mguydunipy yi tiy'ajt. ⁶ Je jäy

huidibi tumb ma ycam ytu' je' jayjip huidib huen yajpidigoy yi ujtztim huidibi ti y'ity. Nañ jadu'n miich co Dios ytung mduunip mbaadip yi oy'ajtin. ⁷ Yajxon mhuinmayipy huidibi nyajnamaayb, yi Huindzin Cristo Jesús xyajnehuiydähuipy tüg'óciy je' ytiy'ajt.

⁸ Jäymetz jadu'n nej Jesucristo, yi David y'ap y'oc, y'o'cy, chi Dios yajjugypijcy jadügtecy. Jada je' je' ayuc tiy'ajt oybi huidibi nnajtzcapybich. ⁹ Müid yi' ycixpi n'ayooyich etz tzaachypi nyajnajxyich. Nbujxtjic iñäyich jadu'n nej jihuüy njibicjäch. Oy njapujxtjic iñäyich ca' ñejity, Dios y'ayuc ca' yi' mach y'ity, yajcapxhuäcx'adüztz nigi. ¹⁰ Paady iich tüg'óciy jada tzaachypi ngöbictäy nmecxtujctäy, jigix jébi je jäy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixigixy chinähuipy ajcxy huinixi ma yi' y'it oybi, Cristo Jesús yajndzögüib yi' ajcxy y'alma.

¹¹ Tiy'ajt jada ayuc:

Pen ti iich ajt n'o'cim müid Cristo ycixpi, yi' müid ndzinaayim tzajpjoty.

¹² Pen nyajnajxim tzaachypi ayo'n müid Jesús ycixpi, nañ quipxy müid yi' n'ane'maanim. Pen ca' ya Jesús y'ayuc ngöbijcim, nañ ca' jüib tzajpjoty xycöbigaanim.

¹³ Oy iich ajt nyajmij'ajtim Cristo Jesús o ngayajmij'ajtim, Dios ycuundaaayb yi' y'ayuc. Com ca' huaad yci'm ayuc yajxigy.

Naybidägi cixyjot huinjot ma Dios ytiy'ajt

¹⁴ Yajjäymejtccood yi mibijcpidijc jada tiy'ajt huidibi ti nyajnimäy. Nima' je jäy ajcxy co je Huindzin Dios ca' oy'ixy tzip capxy ayuc huidibi ca' choobaady. Müid yi' tzip capxy ca' ni ti oybi nbaatim, jéyi yajhuinma'nydigoy huidibi amido'o'ijtp. ¹⁵ Naybidägi cixyjot huinjot ma Dios y'ayuc ytiy'ajt, nej jéb huaad cömay mbidzimy ma Dios, jadu'n nej Dios ytumbi huidibi ca' ni ti midzöyduyüi, huidibi Dios y'ayuc ytiy'ajt yajxon yajhuinjihuیداayb ymügügtjic. ¹⁶ Ca' mgöbigipy yi ayuc huidibi ca' ytiy'ajity, yi nigoob ayuc huidibi yajtüyöyp mayjäy ajcxy, yi tiy'ajt huidibi ca' Dios ytiy'ajt'adyii. ¹⁷ Yi' huidibi ajcxy y'ayuc ca' ytiy'ajity yajhuinma'nydigoyb ymügügtjic. Yi' ajcxy müid jibic ayuc yajhuinma'nydigoy yi mayjäy ajcxy, jadu'n nej pützpa'm huidibi ninicx jicxp oñydägy. Jadu'n nej ti yjaty müid Hemeneo etz Fileto co ajcxy yhuinma'nydigoooy. ¹⁸ Yi' ajcxy anajty Dios y'ayuc cuyduuni, chi oyhuinma'nydigoooyüi. Chi ajcxy yminäangixni co je tiibi y'öccixni, ti ajcxy je' yjugypicy, e jadu'n ajcxy yajhuinma'nydigoy nijéjity jäy. ¹⁹ Huidibi Dios ti cojy ti macxy, nimiraxii ycacixy ycatigooy, com yi' ytiy'ajt ijtp yi' huinixii. Tiy'ajt jada co yi Huindzin Dios y'ixcajpy pinjaty yjäy'ajtpy. Tüg'óciy pin mijpidaap yi nHuindzin Jesucristo y'ayuc, huen jiphuäctüdy yi jibic-huinma'ñ yi jibic-tung.

²⁰ Ma tüg'óciy comeñydijc jim oori taasi, oori texy, etz oori cuchara, etz tijaty oyjatyti. Nañ ymüid jim naax taasi, naax texy, quipy cuchara etz jactijaty ca'p y'oyjatyty. Yajtuñ yi oori taasi etz oori texy ma tügi caayin uucin oybi. Yajtuñ yi naax taasi etz naax texy oyñiminaa.

²¹ Jadu'n yi' pin jäy jibic-huinma'ñ ixmajtzp etz tuñ oyhuinma'ñ, jadu'n yi' nej oori taasi oori texy. Cömay'idip yi' ma yi' Dios. Huädz yi' yjot yhuinma'ñ, jébi nHuindzin'ajtim Dios yajtunipy ma tüg'óciy oybi tung.

²² Ixmatz miich yi yujyeeec'anäg ajcxy yjibic-huinma'ñ. Tudägy mdzinähuipy. Yajmij'ajtcix Dios cixyjot huinjot. Mduunipy oyjäy'ajtin. Ixmatz yi' tzip. M'ojadadipy yi Huindzin Dios müid oyjot oyhuinma'ñ. ²³ Ixmatz yi' nigoobi'ayucity yi loci huinma'ñ, ca' yi' y'oyity. Mnejhuüy co yi nigoobi'ayuucity tzipcojp capxycojp yi'. ²⁴ Yi' Huindzin Dios ca' yi' tzoocy co yi' ytumbidijc nicxy tzip capxy yajtzondägy. Hue' janchtiy tzoocy huen jäy'ajtcixy yung naxy müid tüg'óciy jäy etz pe'cy y'idipy müid yajixpjin. Nañ chojpy co mímecxtugipy ymügügtjic ajcxy. ²⁵ Miich müid yung naxy mjot mhuinma'ñ capxhuij je jäy huidibi midzip'ajtp je tiy'ajt. Ycadimjeyity co Dios ytiy'ajt nijothuimbjtcixipy, e nehuüygyxipy je tiy'ajt oybi. ²⁶ Co anajty ajcxy ti ymejtzcixy yhuinma'ñ, chi ajcxy ycöguëgyb je mujcu' huidibi ajcxy ycapxymidooyb ma anajty ymüid'ajtcixy cïjoty etz ycapxymidoogixpy yi Dios.

3

Jäy jotmay müid y'idaangixy

¹ Miich mnejhuüyb ma je xii tiempo anajty ycixaani jadaanip ayo'n, je jäy ajcxy jotmay müid y'idaangixy. ² Ji adipy jäy huidibi adzojcp, huidibi amij agix najjihuüyip, jäy huidibi ameeñ, jäy huidibi ci'm naygömayiib, huidibi oyñinej capxtigooyb ma Dios, jäy huidibi ca' capxymidohua'ñ ytaj yteedy, jäy huidibi ni ti ca' jäygidäga'ñ, jäy huidibi ca' yajmay'aty Dios. ³ Co anajty tiempo ycixaani, ji adipy jäy huidibi ca' ymügüg ixa'ñ tzoğa'ñ, jäy huidibi ca' pa'ayo'n müidity, jäy huidibi ymügüg nihuambejtp, jäy huidibi oy ahua'nity, jäy huidibi midzip'ajtp yi oybi. ⁴ Ji adipy jäy huidibi ymügüg agojix midundigooyb, jäy huidibi ytunamyb ti ytunamyb, ca' ajcxy tuñ cuendi capxhuijin, jäy huidibi amij agix najjihuüyip, huidibi tzachnijot'ajtcixy mayñaxy xondaacin, e ca' cuyduna'ñ Dios ytiy'ajt. ⁵ Ji adipy jäy huidibi naybidaacigixp jadu'n nej jihuüy ajcxy mijpidaaccixp Dios ytiy'ajt e ca' yjanchity. Chi

ma ajcxy chinaayin ma ajcxy yjygy'ajtin ñiguëxícip co ca' tiy'ajt yajtuñ. Cöguëg yi jadu'mbi jäy. ⁶ Ma yi jadu'mbi jäy ajcxy jim chooñity huidibi coyöyib conaxiib ma je töxyjäy huidibi ca' ytudägity, huidibi oy yopocyjäyity, huidibi jibic-huinma'ñ nijot'ajtp. ⁷ Yi jadu'mbi töxyjäy ajcxy panícip payöyp canaagnax huinma'ñ, e niminaa ajcxy cahuinjihuihuipy yi Dios ytiy'ajt. ⁸ Jadu'n nej Janes etz Jambres midziptzooñ je Moisés, yi jadu'mbi yëydijc ajcxy nañ jedu'n midziptzoonip yi tiy'ajt. Jibicjot jibic-huinma'ñ ajcxy ymüid. Ñaybidägiib ajcxy jadu'n nej jihuüy cuydungixy yi tiy'ajt, e ca' cuydungixy. ⁹ Ca' ajcxy mimadägipy nej huin'iniipy Dios yjäy. Niguëxigipy yi' ajcxy yjibic-huinma'ñ jadu'n nej Janes etz Jambres yjajty.

Tüg'óciy Dios ñecy Dios ci'm ti huinma'ñymöy je huidibi jaay

¹⁰ Miich ti mhuinjihuüydäy nej iich ti nyaj'ixpicy Dios y'ayuc nej njäy'atyich, nej nhuinma'ñ nduüñich, nej Dios nmijpidägyich cixygot huinijot, nej iich jäy nmimecxtucyich, nej oyjäy'ajtin nduüñich, nej ti nmihuindinäyich Dios ytung. ¹¹ Miich m'ijxyp mnejhuüyb nej ti nyaj'ixhuidityich nej ti nyajpahuidityich, miich mnejhuüyb je ayo'n je tzaachypí huidibi ti nminaxyich ti nyajnaxyich jim Antioquía, jim Iconio, etz jim Listra. Jadu'ñyibaad yi ayo'n tiibi nbaadyich Dios ti xyñihua'ñ ti xycohua'ñich. ¹² Huen pin huidibi yajxon cuydumb Dios ycapxy y'ayuc jadu'n nej Cristo Jesús ti xyyaj'ixpicyich, nañ tim jadu'n ajcxy yaj'ixhuididipy yajpahuididipy. ¹³ Yi jibic jäydijc huidibi naybidäacigixp jadu'n nej jihuüy cuydungixy yi tiy'ajt, e ca' yjanchity, ñigi jibic y'ididzaangixy. Huin'inaangixy ymügügtijc ajcxy, e ñayhuin'inaangixy ci'm.

¹⁴ Miich Timoteo, izmatz yi jadu'mbi jäy ajcxy etz panícip yi tiibi m'ixpicy, yi tiibi myajñibic'aty. Mnejhuüyb co iich ti nyaj'ixpicyich je tiy'ajt. ¹⁵ Com miich pi'cni mutzní ti mjaty ti mnejhuüy yi Dios ñecy. Jada necy ti xyajnejhuüy nej huaad mijpidägy yi Cristo Jesús, e ñigi jadu'n jëb huaad yi m'alma ndzoozin paady. ¹⁶ Tüg'óciy Dios ñecy Dios ci'm ti huinma'ñymöy je huidibi jaay. Paady jëbi nyajtuunim co jäy nyajni'ixiiyim nyaj'ixpicim. Jëb nyajtuunim co njijpcogapxiyim huidibi ca' ytiy'ajity, etz co n'iihuüjim ngapxhuijim. Jëb nyajtuunim co nyaj'ixpicim nej jëb huaad tiy'ajt nbanicxim, ¹⁷ jigix yi jäy ajcxy huidibi mijpidacp Dios ytiy'ajt, jëb ni'ixi' y'idipy, tunipy tüg'óciy oybi huinma'ñ oybi tung.

4

¹ Ooy ycopicyity mido'mbic jada ayuc jadu'n nej cham iich miich nijajiy. Dios etz iich ajt nHuindzin Cristo Jesús tiy'ajt yejc co copicy jada ayuc. Cristo Jesús ytiydunamyb yi jäy ajcxy juugypy etz yi jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy, e chi yajjugypigipy jadüg'oc ajcxy. Yi' yajtiydunamb ajcxy co anajty ymiñ ya naaxhuiñ pidäga'ñ y'ane'min. ² Nyajñibijcyp mgapxhuäcxip Dios y'ayuc ytiy'ajt hueñitymiminaajity, oy pin midoohua'ñ o camidoohua'ñ. Copicy co mijjpcogapxihuipy huidibi ca' ytiy'ajity, capxhuij pin yinjaty huenjaty camadacp, ihuij capxhuij yi jäy ajcxy müid Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mimecxtuc etz yaj'ixpic yi jäy ajcxy. ³ Minip je xi je tiempo ma jäy ajcxy ca' cöbiga'ni oybi tiy'ajt. Nijëjity müid yci'mdzojcin müid yci'm-huinma'ñ ixtähuip ajcxy yhuindzin huidibi yaj'ixpigüib nej ajcxy jäygidägy, oy ca' ytiy'ajity. ⁴ Chi ajcxy anajty jiphuäctütcixni camidoohuaangixni je Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mijpidaacni anajty ajcxy ñigi yi ngoobi'ayucity. ⁵ Miich huüy yucj m'idipy. Mecxtujc'ta nej jäy ajcxy xy'ixhuidity xypahuidity. Yajñima' jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, jëb ajcxy mijpidägipy etz jothuimbidity ajcxy Dios. Yaj'ixpic Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ypadyii.

⁶ Jadu'n miich cham njacnimäy, je' co ti yhuaad'ajtni je tiempo minaa ndzoozinich ya naaxhuiñ xyaj'ögaamich jäy, ti nayxoxyiijich naydogyijich müid Cristo Jesús ycipxi. ⁷ Ti iich ooy mic nmihuindinäy Dios y'ayuccapxhuäcxii ma anajty ypadyii. Ti nyajcixy nyajmayich je tung huidibi anajty xypatpich. Ooy ti nyajmij'atyich Cristo Jesús, ni ca' ti n'ixmajchich yi' y'ayuc ytiy'ajt. ⁸ Cham njijp'ijxypich co Cristo Jesús je tiydumbi tudägypí xycömayipyich jilby tzajpjoty, müid co tiydudägy ti ndzinäyich ti njugy'atyich.

Pablo pijctzoy may'ajt ma Timoteo co tzojc yminipy ma yi'

⁹ Tun may'ajt tzojc yminipy ma iich. ¹⁰ Yi Demas ti iich yam xycögueecni co yjactzojcpy yi mayñax xondaacin ya naaxhuiñ. Hue' ti ñicxy jim Tesalónica. Crescente nañ hue' ti ñicxni Galacia. Yi Tito ti ñicxy Dalmacia. ¹¹ Jëy naydügpajc Lucas yam müid iich. Co mminipy, müidminipy Marcos, com ooy ti xychachpubetyich ma Dios ytung. ¹² Yi Tíquico ti nguexyich jim Efeso. ¹³ Je jocxhuit huidibi nyajhui'müyich jim Troas ma Carpo ytijc miminipy. Nañ jadu'n minindähuipy je necy. Je' ooy ytimycopicyity yi pergamino necy.

¹⁴ Alejandro je ca'tzpi ti yi' ooy mij xyimidundigooyich. Yi nhuindzin'ajtm Dios paatip nej yajmizogyii. ¹⁵ Naygüend'adii ca' miich yi' mmijyöybedipy, com ooy mic ti jijpcogapxiy Dios y'ayuc huidibi iich ajcxy nyaj'ixpicyp.

¹⁶ Co yi' oga'n xyxiyich ma je mij tungmüidpi, naydüg ayuc nmihuindinaayich. Nipin xycapubejtyich, ñigi ajcxy xycögueectayich. Huen Dios ocmeecxy nej ajcxy ti y'idütcizy. ¹⁷ Ca' y'ocnejity Dios ti xypubetyich ti xypudigiyich. Dios ti xyyajtotmicpicyich, jigix

ngapxhuäcxtähüibich ytiy'ajt ma tüg'óciy jäy. Jëb tüg'óciy jäy hüidibi ca' yjudiojäyity huen mido'mbijctaaygixy Dios ytiy'ajt. Dios ti xyñihua'ñich ti xycohua'ñich ma yi o'cin. ¹⁸ Yi Huindzin Dios yi xyñihua'ñ xycohua'ñibich ma tüg'óciy jäy hüidibi ajcxy jibic-huinma'ñ müd. Yi'xycuend'adipich, ca' ni ti xyjadipyich, cooni anajty njädyich jii by tzajpjoy ma y'ane'my. ¡Huen Dios cömay idipy janch huinixü huinütiempo!

Pablo ymigügtijc capxpoocxin yajni guexy

¹⁹ Yajnax üch ngapxpoocxin ma yi Prisca etz ma Aquila etz ma Onesífero yjuugy ymigüg. ²⁰ Erasto ti je' yhui'my jim Corinto. Je Trófilo com pijcip anajty, üch je' n'ixmajch jim Mileto. ²¹ Tzojc mjatyminiy ma ca'ni tüchpy ymiini. Yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma müch, je Eubulo, je Pudente, je Lino, je Claudia etz jacjadyi migügtijc.

²² Huen je Huindzin Cristo Jesús xypubedipy xypudigihuiy. Huen Dios tuñ may'ajt müd müch ajcxy. Amén. Jadu'n ngapxcíxyich.

TITO

Yi Nocy Huidibi San Pablo Yajniguejx Tito

¹ Hich Pablo, Dios jada miid nduufñich, Jesucristo xy'apóstol'ajtpich. Yi' ti xyquexyich ma yi jāy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixyii, jigix ajcxy miibigipy yi' ytiy'ajt. Nañ nyajnimāhuibich nej jēb ajcxy cuyduuni Dios ytiy'ajt. ² Jadu'n nduufñich jigix co anajty y'o'ccixy, chi jadūg'oc yjugypijccixipy e tzinaaygixipy huinixii. Dios yajhuinhuaniiy je jāy ajcxy je jugy'ajtin huinixiibi, ca'ni anajty naaxhuiñybi chondāgy. Jada tiy'ajt jēb nmijpidaacim com Dios ca' yi' y'anidāgy. ³ Jada jugy'ajtin huidibi ijtp huinixii, Dios ti yajnejhuñy je jāy ajcxy cham co je tiempo ti yhuaad'ajtni, miid yi' y'ayuc huidibi ngapxhuācxibich. Je Dios huidibi xyajnidzocim hich ajt n'alma ti xyajniñyich co yi' y'ayuc ngapxhuācxpyich. ⁴ Miich Tito, cham nijayñy jadu'n nej jihuiñy nijayñyich ngi'm'ung. Com tú'ciy nmij'ijxim nmijpidaacim Dios. Huen Dios hich ajt nDeedy tzajpjotpy etz Cristo Jesús hich ajt nihuambi yajtzoocpi tuñ may'ajt oy'ajt miid miich, huen xypa'ayooy etz xyajjotcujc'adipy.

Myajniñbigipy yēdyjic huidibi jēb nigohuajc'aty ymigūgtijc

⁵ Paady hich miich jim Creta ñaaxjot nyajhui'my, jigix mjacyajniñxhuiipy je migūgtijc jadu'n nej hich ca' ti nyajni'ixiydāyich ajcxy. Tūgpi cajp nidūg nidūg myajniñbigipy yēdyjctijc huidibi nigop'adñib nigohuajc'adñib yi' miibijcpidijc, jadu'n nej ti nyajnimāy. ⁶ Yi' myajniñbigipy yi' huidibi ca' ti tundigoy; huidibi tūg tōxyjāy miid, ca'p ycanaagity; huidibi y'ung ajcxy ca' nijot'aty mayñaax tzinaayin; huidibi y'ung ajcxy ycapxymidooyb. ⁷ Copicy huidibi nigohuajc'adamb yi' miibijcpidijc huen jāy'aty tiyduāgy, ca' huaad ti tundigoy; huen yajxon cuend'adipy huidibi Dios yje'ajtpy; jāy huidibi ca' y'cōjūñity; huidibi ca' yhuindzipity; huidibi ca' y'amūgity; huidibi ca' chip'ixtāy; huidibi ca' y'adzocy. ⁸ Yi' jēbi myajniñbigipy huidibi oyjā'ajtin tuñ miid hueñyitimypinity; huidibi ooy y'amigūgity; huidibi huujycujc; huidibi tiyduāgy huinma'ñ; huidibi huindzigiñb Dios; huidibi ci'm yajxon naygüend'ajtip. ⁹ Huen cixyjot huinjot naybidāacigixy ma je ayuc tiy'ajt huidibi ti'ixpijccixy, jigix jēbi ajcxy jot'amijmōhuiipy jacjadyii jāy ajcxy miid tiy'ajt janchypí, e capxjotcidāgipy ajcxy je pin ajcxy ca'ixa'ñ Dios y'ayuc.

¹⁰ Com ji may judiojāy huidibi ca' ycapxymidoogixy, huidibi nigoobi tijaty ayuc tzach-nimiydacp; huidibi ajcxy huin'ñmb ymigūgtijc, jadu'n nej yi' ajcxy huidibi minamb co copicy tūg'ōciy miibijcpí huen yajtiy'ajtiy ymang ajcxy, jadu'n nej judiojāy tungixy. ¹¹ Copicy co mgapxadugipy yi' ajcxy huidibi ymigūgtijc yajco'ñiñyb tūg jin tūg tijc; huidibi ajcxy yaj'ixpijcp mujuy; huidibi ca' tiy'ajt yaj'ixpijccixy.

¹² Nidūg yi' ajcxy cohuinma'ñybi nigapxy ymigūgtijc ymina'ñ co yi' Creta jāy ooy ajcxy y'anijity, ooy ajcxy huinducity, ooy ajcxy ñuuxity, ooy ajcxy ycaaxity. ¹³ Tiy'ajt jadu'n nej jada cohuinma'ñyāy ymina'ñ. Yaj'oj ajcxy mictāgy, huen huinjihuñyigixy yajxon Dios y'ayuc. ¹⁴ Ca'p ajcxy mijpidaacipy yi' judiojāy ycostumbre etz ni' ca' ajcxy mijpidaacipy yi' y'ane'min huidibi jāy ci'm ti nihuinma'ñ'aty, huidibi ajcxy ti jipjyōyduutni Dios y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁵ Pin jāy huādz yjot yhuinma'ñ miid, oy ti jacuyduñ costumbre, o oy ca' ti cuyduñ, Dios yjāygidacpy yi' co oyjot oyhuinma'ñ miidity. Pin jāy ca' huādz yjot yhuinma'ñ miidity, oy ti jacuyduñ costumbre, Dios ca' jāygidāgy yi' com jibic ajcxy yjot yhuinma'ñ miidity, ca' ajcxy nej ñayjihuiñyigixy. ¹⁶ Yi' jadu'mbi jāy hue' ñaybidāacigixy jadu'n nej jihuiñy nej ooy Dios ytiy'ajt ajcxy mijpidaaci, chi ma huidibi ajcxy ytumyb ji yajniñguē'ixcixy co ca' ajcxy cuydungixy Dios ytiy'ajt. Dios ca' yi' oy iix ajcxy yhuinma'ñ, ca' ajcxy capxymidoogixy Dios, ca' ajcxy Dios ytung mihuaadity.

2

Nej jēb huaad chinaaygixy yjugy'ajtcixy

¹ Miich huādz myaj'ixpigipy yi' migūgtijc nej jēb huaad cuydungixy Dios ytiy'ajt. ² Miich m'ihuijip mgapxhuijip yi' mijjāydic huen ca' ajcxy y'amūgyjāy'adipy; huen huujycujc jāy'ajtcixy; huen miid'ajtcixy oyjot oyhuinma'ñ; huen mijpidaacixy Dios ytiy'ajt cixyjot huinjot; huen oyjāy'ajtin tungixy miid huentimypinjāyity; huen ajcxy mecxtujcin yajtungixy ma yi' chinaayin. ³ Nañyitmyjadu'n mijjāydic ajcxy tōxyjāybi huen ajcxy jadu'n jāy'ajtcixy nej huidibi ajcxy Dios yajmij'ajtp; ca'p ajcxy ymigūgtijc nigapxip ni'ojihuiipy, ni' ca' ajcxy nihuambedipy; nañ ni' ca' ajcxy y'amūgyjāy'adipy; huen ymigūgtijc ihuijicixy capxhuijicixy miid ayuc oybi tudāgypi. ⁴⁻⁵ Yi' mijjāydic ajcxy tōxyjāybi huen ihuijicixy capxhuijicixy yi' mutz'anāg tōxyjāydic ajcxy nej jēb huaad chinaaygixy yjugy'ajtcixy; nej jēb huaad ytijc ñay yajmij'ajtcixy; nej jēb huaad tzojccixy jihuiñyigixy y'ung y'anāg; nej jēb huaad oyjot oyhuinma'ñ yajtungixy. Hihuij capxhuij yi' tōxyjāy mutz'anācpi co huen

tiydudägy chinaaygixy, ca' ti jibic-huinma'n ajcxy mibidzimipy. Huen ihuuj capxyhuuj ajcxy nej jeb huaad yjin ytjic cuend'ajtcixy yajxon; nej jebi y'amigüg'ajtcixy, nej jeb huaad capxymidoogixy näy. Pen jibic-huinma'n anajty ajcxy ytumyb, chi anajty Dios yt'y'ajt yajnjigapxy yajni'ojij.

⁶ Miich Tito, nañ jadu'n jaty ihuuj jaty capxhuuj yujcyepidijc etz anäctijc nej jeb huaad oytot oyhuinma'n yajtungixy, ca' huaad ytundigooygixy ycapxtigooygixy. ⁷ Tito, tiydudägy mdzinähuip, oytot oyhuinma'n myajtunipy. Jim yi migügtijc ijxpejt pigipy ma miich, nej jeb huaad ytungixy. Huädz ajcxy myaj'ixpigipy yi tiy'ajt, huujycujc m'idipy. ⁸ Tito, m'ihuujip mgapxhuujip yi migügtijc müid oy'ayuc oyhuinma'n, jigix co pinjäy jipjocogapxihuaanip müich m'ayuc, chi tzo'ydu'n jihuihua'n, e jadu'n ca' jadipy nej jibic xyñigäpccixipy xyñi'ojiygixipy.

⁹⁻¹⁰ Je tumbidijc huidibi ijtp cojuyiy codoogiy, huen yhuindzin imidoogixy capxymidoogixy nej ypadyi. Huen tungixy nej huaad yhuindzin jäygidägy, ca' adzo'nmay yjäy'adipy. Ca' meedzip tijaty yhuindzin yjé'ajtpy, huen yajmij'adipy yajxon yhuindzin, huen yajxon ytung tundaayi. Pen jadu'n ajcxy yhuindzin midungixy yajxon, huin'it cömay y'idipy yi Dios yt'y'ajt, je Dios huidibi xyajnidzocim ajt n'alma.

¹¹ Cham n'ijxim nnejhuuyim nej Dios may'ajt ti tuñ müid tüg'öciy jäy ajcxy ycixpi, co ti yaj'oyiy nej jeb huaad hueñypinity pinjaty mijpidaacip yi' y'ayuc, ypadamyb ajcxy y'alma nidzocim co anajty y'o'ccixy. ¹² Dios cham ti xyajnejhuuyim pen tzögamb ich ajt n'alma, chojcpy co n'ixmajtzim je jibic-huinma'n huidibi Dios ca' jäygidägy. Ca' huaad ooy nijot'ajtim yi mayñaxpi tzinaayin ma jadachambi xii tiempo yjacyöy. Copicy ndzinaayim huujycujc etz tudägy, e nguydunim Dios y'ayuc yt'y'ajt. ¹³ Njijp'ijxim mina Jesucristo, je huidibi xy'ane'mdaayim, ymiina'n ya naaxhuin jadüg'oc müid ich ajt ycixpi. Njotcugiyim ich ajt co n'ijxim ymiin müid y'oy'ajtin ymic'ajtin, yi Dios huidibi yajnidzögam ich ajt n'alma. ¹⁴ Yi Cristo Jesús ti ñayyoxiyi ti ñaydoogyii co y'o'cy ma yi cruudz müid ich ajt ycixpi. Yi' ti xyjuybidzimim ma anajty yi mujcu' c'am xymüid'ajtim, co anajty ti nbocytunim. Yi' ti xyajpocyñihuätztaayim nidüg'öciy, jigix Dios xyjäy'ajtimip müid huädz jot huädz huinma'n, jeb nduunim oyjäy'ajtin cixyot huinjot.

¹⁵ Tito, jada tiy'ajt migügtijc myajnimaydähuipy. M'ihuujip mgapxhuujip ajcxy yajxon. Dios ti xymöy cötujc co m'ojipy pinjaty xycacapxmidoob, jeb ajcxy yi m'ane'min xyajmij'ajtip.

3

Huen mijncxpejtcixy yi gobierno ytungmüidpi

¹ M'ihuujip mgapxhuujip yi migügtijc huen capxymidoogixy yi gobierno ytungmüidpi etz cäppjäy ytungmüidpi. Huen capxymidoogixy jadu'n nej y'ane'myil ajcxy. Huen tungixy huidibi tiydudägyip huidibi ajcxy yaj'ane'mip. ² M'ihuujip mgapxhuujip yi migügtijc ajcxy ca'p ajcxy ni pin nigapx ni'ojihuip, nañ ni ca' tzicapxy ajcxy ixtähuip, huen ñaybidaacigixy amigüg, huen mimecxtujtaaygixy yi ymigügtijc ajcxy, huen nicy xyeemy jäy'ajtcixy müid yi mayjäy ajcxy.

³ Jecy'ajty ma ca'ni anajty nmijpidaacim Cristo Jesús, hue' anajty nyajpaatim müid jibic-huinma'n. Ca' anajty n'imidoohuim ngapxmidoohuim. Je mujcu' anajty ti xyhuin'inim, paady anajty nnidigooyim ndüdigooym. Ndzachnijot'ajtim mayñaxpi tzinaayin, ni ngajajtim anajty nej n'ixmajtzim yi jadu'mbi huinma'n. Jibic-huinma'n nduunim. Jadu'n njäy'ajtim nijot anajty n'idäitzim, nga'oy'ijxim anajty nmigügtijc. Paady jäy anajty xymüiddziptzoonim, chi naymijotma'tcootim miñ xyipy. ⁴ Jadu'n anajty nduunim ixti cooni Cristo Jesús ñaygüxigiyb ya naaxhuin, etz nnejhuuyim jadu'n nej Dios ich ajt nihuambi yajtzoocpi may'ajt oy'ajt ti tuñ müid tüg'öciy jäy ajcxy ycixpi. ⁵ Yi' xyajnidzocim ajt n'alma canan co ich ajt ndzach'oyjäyity. Hue' j' jadu'n ti tuñ müid co pa'ayo'n ti yajtuñ müid ich ajt ycixpi. Ninigoob ti tuñ may'ajt oy'ajt müid ich ajt ycixpi. Chi yaj'oyiyñi' ajt njot nhuinma'n huinjemy müid je Espiritu Santo huidibi xyajtigiyim njot nhuinma'n, e jadu'n ajt njuga'ajtin ndzinaayin chondaacni huinjemy. ⁶ Dios ti yecy yi Espiritu Santo janch mijcajee ma ich ajt njot nhuinma'n. Jadu'n Jesucristo xytuunim, je huidi ich ajt nihuuanim yajtzoocim. ⁷ Yi' ti xyaj'ahuimbijtim tudägy müid je may'ajtin oy'ajtin huidibi ti tuñ co yi' ti y'ögy müid ich ajt ycixpi. Jeyi cham y'oy'ahuixnity mina anajty nbadaanim je jugy'ajtin huidibi Dios müid huidibi ca' ycixipy ni minaa xii.

⁸ Jada ayuc jada tiy'ajt ndzojpcyich co miich mnägaxpedipy. Ooy ycopicyty co yi' ajcxy huidibi mijpidacp Dios huen oyjäy'ajtin tungixyp. Ooy y'oyity co oyjäy'ajtin tungixyp ajcxy. Yjäygidägipy yi jäy ajcxy müid je oyjäy'ajtin huidibi anajty ajcxy ytumyb etz ypaadipy ajcxy oy'ajt. ⁹ Ixmatz yi jäy ajcxy huidibi nigapxy nimiydägy yi nigoobi'ayucity, yi huidibi ca' choobaady. Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi nigapxp nimiydacp huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy.

Ca' mjjptigiyihuiipy yi tzip capxy ma yi judiojäy ycötujcin huidibi ajcxy ypanicxyp. Yi jadu'mbi tzip capxy ninigoob yi', ca' yi' ni ma choobaady, ca' jugy'ajt müdity.

¹⁰ Yi jadu'mbi jäy huidibi tzip capxy ixtaayb, müd tüg'oc mejtz'oc myaj'ojipy pen ca' ycapxcöbicy, tim ix'oj, huen nixxy. ¹¹ Mnejhuüyb co yi jadu'mbi jäy ajcxy ti ixmajtzcixy je tiy'ajt, tundigooyb yi' ajcxy, ci'm jadu'n nayyajpocycähüiygixy.

Pablo nimay Tito co müd naybadaanip

¹² Nyajnigüexipich nidüg, aver huidibi üch anajty n'ocquejxyp yi Artemas o yi Tíquico. Co yi' jim yjädiipy, chi müich xyjatyñiminipyich mic'amy jim Nicópolis com jim nyajnaxa'ñich yi tich poj tiempo. ¹³ Co yi Zenas, yi huingapxpi, etz Apolo ajcxy jim yjädiipy, quejxnajxcix müich yi', e mooygixy ytu'amgixpi ca'ydi ti yajmayajtcixy tü'am. ¹⁴ Huen yi nmigügtijc'ajt xpijccixy nej jäy y'oyjäy'aty, huen pubejtcixy pin tijaty yajmayajtp. Pen ca' jadu'n tungixy, Dios ca' yi' jäygi daacip yi' ajcxy yhuinma'ñ.

Pablo ycapxycixy müd Tito

¹⁵ Yi migügtijc ajcxy huidibi ya yquejxyp ajcxy capxpocxin ma müich. Nquejxpich ngapxpocxin ma tüg'ócüy yi nmigügtijc ajt huidijaty jim yajmij'ajtp Cristo Jesús. Huen Dios mij may'ajt tunip müd müich ajcxy ycixpi. Amén. Jadu'ñyi ngapxcixyich.

FILEMÓN

Yi Necy Huidibi San Pablo Yajnigiejx Filemón

¹ Hich Pablo etz Timoteo, ñich ajt nmigüg, nijayiybich müich Filemón huidibi ooy ndzocyich, huidibi quipxyi müid nduunim. Nmach'ññäyich müid co nyajmij'atyich Cristo Jesús. ² Nañ jadu'n nijayiybich yi Apía, ñich ajt nmigüg töxyjäybi, etz yi Arquipo, huidibi capxhuäcx Dios y'ayuc tú'ciy müid ñich ajcxy, etz tüg'óciy yi migügtijc huidibi naymújcigixp ma müich mdijc Dios ojadajtciy. ³ Huen Dios Teedy etz yi Huindzin Jesucristo tuñ may'ajt oy'ajt ma müich ajcxy etz xyajjotcugiygixipy.

Pablo capxpaady Filemón co mijpidägy Dios

⁴ Nyajnajxpyich Dioscojuyip ma Dios müid müich ajcxy ycixpi. Njatyimjäymejtzpich müich ajcxy jabom jabom co Dios nmibijctzooyich. ⁵ Ti ñich ayuc nmidoj jadu'n nej müich mdzocy mjihuüy yi Huindzin Jesús etz tüg'óciy pinjaty yajmij'ajtp Jesús. ⁶ Nañ jadu'n nmibijctzooybich Dios müid müich ajcxy ycixpi, huen oyjäy'ajtin mdunipy müid je migügtijc, jadu'n nej Dios ti xyajnejhuüy yi tiy'ajt jigix ajcxy tiy'ajt paadipy ma müich nej jëb ajcxy cuyduñ Cristo y'ayuc. ⁷ Hermano, ti ñich ooy njotcugiyich müid yi m'oyjäy'ajtin huidibi müich mdumyb co ti mbubety yi Dios yjäy.

Pablo pijctzoy tüg may'ajt ma Filemón müid Onésimo ycixpi

⁸⁻⁹ Njapijctzoohuamybich tüg may'ajt ma müich. Oy njamüididyich cõtujcin huidibi Jesús xymooyich jëb nja'ane'my co müich mgöbigipy Onésimo oy'amy. Per ca' jadu'n n'ane'mañ müid co ooy ndzocy ooy njihuüyich müich. Paady cham may'ajt nbijctzooyich ma müich co mgöbigipy yi Onésimo oy'amy. Hich Pablo, ti nmijjäyñich. Cham jäy ti xypidägyich pujxtigoty müid co ngapxhuäcxich Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ¹⁰ Cham may'ajt nbijctzooyich ma müich co mba'ayoohuipy yi Onésimo. Jadu'n njihuüyich nej n'ung'adyijich müid co yi' ti mijpidägy Jesús ya ma ñich nbujxtijc'ññäyich co ti nyajnimäyich Dios y'ayuc.

¹¹ Tüibi xii tiempo ñaxy co yi Onésimo ca' yi' ti xy'ñmidoy ti xycapxymidoj. Jadachambi janchtiy capxymidoohuam jadu'n ma müich etz jadu'n ma ñich. ¹² Cham nyajniguexy Onésimo. Ooy njajihuüyich co yam nguexyich. ¹³ Ooy ñich yam njaya'ida'ñich ma ñich jigix ixypy yam xymüdtuñich. Ytimyñipaatpy ixypy jadu'n nej müich xymüdtuñich ma yam nbujxtijc'ññäyich müid co ngapxhuäcxich je jemybi oybi ayuc nej Jesucristo yjaty ayooy. ¹⁴ Per ca' ñich n'a'ixiyich nicxy nyajhui'myich, pen ca' müich jadu'n m'ina'ñ. Ca'p ndzocyich adzip ahua'ñ tijaty müich mdunipy. Jëyi ndzocyich co müich oy'amy xypubedipyich. ¹⁵ Ca' yjecyity paady ycixpi ti xycöguëgy jëbi mijpidägy Jesús. Hueeni xii tiempo ti y'ity ya, e cham co yhuimbidity ma müich, müid y'idipy jim huinixii. ¹⁶ Ca' jadu'n m'ocmüid'ajtnip cham jadu'n nej jac'oyñipin cojuüy codoogiy tumbi. Hue' je' mmi'adip jadu'n nej Jesús yjäy huidibi ooy mdzocy mjihuüy. Pues ooy ñich yi' ndzocy njihuüyich. Jac nigi cham müich mdzogy mjihuüipy müid co yi' cham y'oyjäyity, etz co cham mijpidägy yi Huindzin Jesús.

¹⁷ Pen janch müich xymigüg'adyijich cöbic yi Onésimo jadu'n nej ñich müich ixypy xycöbicyich. ¹⁸ Pen ti yi' yinjaty huenjaty xymidundigoy o xymünucx'adyii ñich müich nmigüedipy. ¹⁹ Hich Pablo, ñich müich njaaybich nfirmajiyich müidich ngi'mgi' ngi'mletra. Hermano, nmigüedipyich nej Onésimo xymünucx'adyii. Oy ñich yam ca' n'ibaady ngapxpaady co müich xymünucx'adyijich müid co Dios ytiy'ajt ti mbaady ma ñich. ²⁰ Xypubedipich müid Onésimo. Yi nHuindzin'ajtim Jesús yjäygidägy pen jadu'n mduñ. Mdunipy may'ajt müid Onésimo müid Jesús ycixpi, e jadu'n ñich jëb huaad njotcuje'atyich.

²¹ Nnejhuüybich co ooy m'ñmidoy mgapxymidoj, e jadu'n nej yam njacnijayiy, jac'anaxy mduna'ñ. ²² Nañ jadu'n yam nimäy. Tun may'ajt ni'ixi tüg jättac. Njijp'ijxypich co nbujxtijcpidzimipyich tzojc müid co müich ajcxy Dios mibijctzoogixy müid ñich ycixpi, e jadu'n jëbi nícixibich ma müich.

Pablo ycapxycijxy müid Filemón

²³ Nañ nbidacpyich necyjoty yam. Xycapxpoocxp Epafra ñich nmibujxtijc jäy müid Cristo Jesús ycixpi. ²⁴ Nañ xycapxpoocx Marcos, Aristarco, Demas etz Lucas. Hich yi' ajcxy xypubejtp ya. ²⁵ Huen yi nHuindzin'ajtim Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy ma müich ajcxy, jëb müich ajcxy oy m'ity. Amén. Jadu'n ngapxcixyich.

HEBREOS

Yi Nocy Huidi Pinjaty Yajnguejx Je Hebreo jäy

¹ Jecy'ajty Dios ayuc yejcy ma ajt nmij'ap nmijteedy canaag'oc etz canaagnax müid je yprofetas ajcxy, je' ajcxy huidibi najtzcapxiy Dios y'ayuc. ² E jadachambi ma xii tiempo yhuingooni co je naaxhuiñybi ycixani, Dios ayuc yecy ma ich ajt müid je' y'ung. Dios müid y'ung yaj'oyiij je naaxhuiñybi etz tüg'óciy tijaty huidibi yajpatp. E Dios ti y'ung yajmigo'ixmadziydäy tüg'óciy. ³ Dios y'ung ymüid Dios y'oy'ájin, yi' je' Dios ytiicxin'ajtpy yjajin'ajtpy. Yi' je' codinaayb etz yajngüexigy nej je' je Dios. Dios y'ung huijtz'ijtaayb tüg'óciy müid je' y'ayuc etz ane'min mic'ajt müidpi. Co Dios y'ung ti xyajhuaatzim ajt nbocy, chi cöbajcy je mij'ane'min jilby tzajpjoty, jadu'n nej jihuiy y'ixtacy a'oy'amy ma je mijpi Dios ymijc jilby tzajpjoty.

Dios y'ung jacmij yi'ca'ydi ángeles ajcxy

⁴ Je Dios y'ung jac mij je' ymic'ajt y'ane'min müidity, ca'ydi je ángeles ajcxy. Com yi' je' Dios y'ung, paady ycixpi mic'ajt müidity jaydëbi ane'my huidibi Dios yje'ajtpy, e ca'ydi yi' ángeles ajcxy yi' jadu'mbi mic'ajt müid. ⁵ Com Dios ca' yi' ni tüg'ánel nimay:

Ich miich n'ung'ajtpy. Ich miich ti nyajpi c'aty jadachambi xii.

Nañ jadu'n ca' Dios ni tüg'ánel nimay:

Miich xyteedy'adibich, ich miich n'ung'adiyb.

⁶ Co Dios y'ungoob oy quexy ma naaxhuiñyäj chinäy, chi yi' ane'min pidacy:

Huen je ángeles ajcxy nidüg'óciy huindzigihuiy pa'tjihuihuipy je' y'ung.

⁷ E müid je ángeles ycixpi, Dios ymina'n:

Yi ángeles jadu'n yi' ajcxy nej poj. Yi' ajcxy huidibi tzajpjoty tzinaayb, jadu'n yi'ajcxy nej huidzuc, nej jünye'n.

⁸ Jadu'n Dios ymina'n müid y'ung ycixpi:

Miich, Dios'ajtp, miich m'ane'min huinixii huinitiempo yi' y'idipy. Müid mdudägy'ajtin miich m'ane'mipy.

⁹ Ti mdzocy je tiy'ajt tiybi, e ca' ti m'ixa'n je jibicpi. Paady ycixpi Dios, miich mDios, ti xyhuin'ixy, e ti yejctäy nigi ma miich je jotcujc'ajtin je xondaacin, ca'ydi ma yi' mmi'ane'mbidijc.

¹⁰ Dios nañ jadu'n ymina'n:

Miich, Huindzin Dios, oga'n'aty mbidac nej naaxhuiñybi chondacy, e müid miich mmic'ajt myaj'oyiij je tzajp.

¹¹ Cijxtähuij yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp, per miich hui'mip huinixii huinitiempo. Jadu'n yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp y'amijydähuij nej huit.

¹² Jadu'n miich yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp m'anëgipy nej tüg' huit yaj'anëgyin. Jadu'n miich yi' naaxhuiñybi etz yi' tzajp myajtigadzipy nej jäy ajcxy yajtigach yhuut. Chi miich je'ni m'idipy, je mxii mjimijt ni mina ycacixipy ycatigoyipy.

¹³ Ni camina Dios canimay ni tüg' je ángeles ajcxy:

Hña' ma ich nmijc a'oy'amy, ixti mabaad ich miich je mmidzip nmimadactäyich, jadu'n yi'ajcxy nipaadipy nej yi' miich mdecypocxpejt'adyii.

¹⁴ Tüg'óciy je ángeles ajcxy ac espíritu yi' ajcxy, e ytungixy ma Dios, yquexyöygixy jigix pubedipy je jäy ajcxy huidibi ajcxy y'alma padam nüdzoocin.

2

Ca' n'ixnaxj nmidonaxim nigoo yi' pocyhuinmeecxin

¹ Müid jadyaabi tiy'ajt ycixpi, oy co yajxon n'ocjäyugugiym Dios ytiy'ajt huidibi ti nmidoohuim, jigix ca' njijpyöyduutim je Dios ytiy'ajt huidibi jadu'n nipatp nej tü'aa oybi.

² Pen je ayuc tiy'ajt huidibi ángeles ajcxy yejc jecy'ajty, hui'm je' co yjanchity. E pinjaty pocytumb, e ca' cuyduuni Dios ytiy'ajt, Dios chaachytunipy je' nej padyii müid ypocy ycixpi.

³ ¿Nej tijy ich ajt co Dios ycastigo nga'ocpaatim, pen je' je' yam ca' nmijpidaacim je Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma? Yi' Huindzin Jesús jayijp'aty ci'm nigapxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi Dios xyajnidzoocim ajt n'alma. E jac'axam je discípulos ajcxy nañ jadu'n najtzcapxi Jesús y'ayuc, e nigapxpejty ajcxy co yjanchity je Jesús y'ayuc, e chi capxnajxy ajcxy jada tiy'ajt ma ich ajt.

⁴ Jadu'n anajty capxhuäcxixy Jesús y'ayuc ma ich ajt, chi Dios yajngüexicp Jesús y'ayuc co yjanchity co tuñ i'xpejt, mijhuinma'n etz milagro. E co Dios xymooyim je yjihui'n ymic'ajt, chi nije' nije' nbaatim mic'ajt ma Dios. E jadu'n Dios tuñ nej yi' tzocy.

Jesucristo jadu'n je' anajty nej ajcxy yjuugy ymigüj

⁵ Dios ca' yi ángeles ajcxy ti cõtujcin möy co y'ane'mity ya naaxhuiñ, jadu'n nej xii tiempo min cidägy, je xii je tiempo huidibi ñich ajt nñimiyaacim. ⁶ Hue' janchtiy ji tüg'it yjaybetyity ma Dios ñecy, ma ymina'ñ:

Miich Dios, çti yi' je naaxhuiñyây, co miich yi' ajcxy mjäymedzihy? çTi yi' je naaxhuiñyây, co miich je' ajcxy mjetmay'adyii?

⁷ Janch con xii tiempo miich ti mmöy yi naaxhuiñyây ajcxy e nañ ti mmöy jacminacy ymic'ajt y'ane'm'ajt ca'ydi yi ángeles ajcxy. Per jac'axam miich mmöhua'ñ naaxhuiñyây ajcxy ñigi ymic'ajt y'ane'm'ajt, ca'ydi je ángeles ajcxy. Tüg'óciy huidijaty miich ti myaj'oyiy anajty ti mbidactähuip yi' ma yi naaxhuiñyây ajcxy ane'min.

⁸ E co anajty ti mbidactäy anajty ma yi' ajcxy y'ane'min, jadu'n nipaady nej jihuüy tüg'óciy tijaty huidibi ti myaj'oyiy, y'idipy ma yi' ajcxy ytecpa't.

E jadu'n yi', co Dios moyday ane'min je Cristo. Dios ni ti yi' ca'ixmach nicxy yca'ity ma yi' y'ane'min. Oy ixypy ca'ni cham n'ijxim co tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñ etz tzajpjoty ca'ni amugi' ycapxycöbigyii. ⁹ Dios ti xyaj'ijxim co Jesús miid mij'ajt ane'm'ajt. Je ángeles ajcxy ñigi mic'ajt oy'ajt anajty müdity, ca'ydi Jesús co yi' chinay ya naaxhuiñ. Jadu'n Dios tuñ jaydëbi Jesús y'ögy miid jäy ajcxy ypocy ycixpi. Jadachambi Dios ti möy Jesús mij oy'ajtin, etz mij ooy ti cömay miid je tzaachy'o'cin huidibi ypaat.

¹⁰ Tüg'óciy huidijaty ya yajpatp, ji'ajtp yi' miid Dios ycixpi etz Dios ymic'ajt yaj'ijtaayb tüg'óciy huidibi ji'ajtp. Dios tudägy ytuuñ co yajca'pxi Jesucristo y'oy'ajtin miid je tzaachypi huidibi ti minaxy ti yajnaxy. Miid co Jesucristo tzaachypi ti minaxy ti yajnaxy, paady ycixp jäy ajcxy padaangixy Cristo y'oy'ajtin. ¹¹ Miid co Jesucristo, je huidibi jäy ajcxy yajpocyñhuaatzp, jilby mic'ajt ti paady ma Dios Teedy, paady ycixp yi' ajcxy huidibi patcixp pocynñhuaatzin nañ jim mic'ajt patcixy ma Dios Teedy. E miid co Jesucristo etz yi' yjây mic'ajt patcixy ma Dios Teedy, paady ycixp Dios y'ung je Jesucristo ca' ti tzo'ydu'n jihuüy co yi' ymina'ñ co je mibijcpidjic jadu'n nipaady nej yi' yjugytjic ymigügtjic. ¹² Paady je Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Miich Dios, ñich miich ngaxpadiyich ma nmigügtjicich. N'ihuipyich iy miid miich ycixpi ma je jäy ajcxy ti nayyöymüjigixy.

¹³ Nañ jadu'n Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Nmijpidägibyich Dios.

E jadüg'oc ymina'anip:

Cha ñich, miid je ung anäg ajcxy tiibi Dios xymöyich.

¹⁴ Ma jäy ajcxy ytügquëx'ajtcixy, tügpi yxiixy, tügpi ni'py je' ajcxy. Nañ jadu'n Jesús ymiid je' anajty yxiixy ñi'py jadu'n nej jäy ajcxy ymiidity jigix jëbi y'ögy, e jadu'n je' yajhuindigoydähuipy je huidibi anajty jamic'ajtmäid co jäy yaj'ögüiyb, je' je' je' mujcu'. ¹⁵ E jadu'n je' Cristo yajnihuädzictuty tüg'óciy pinjaty anajty cojuuyi codoogiy y'ijtp ma je mujcu', miid co tzigiygixy yi' y'o'cin. ¹⁶ Janch co Jesús ymiin ya naaxhuiñ, ca' nminaanim co pubeda'ñ je ángeles ajcxy, je' janchtiy ypubedamyb Abraham y'ap y'oc. ¹⁷ E miid jada ycixpi, Jesucristo jadu'n anajty miidity ñinix etz yjuy'ajtin tú'ciy miid je jugytjic ymigügtjic ñinix etz jugy'ajtin, jigix jëbi yi' naydügpajc codinây naaxhuiñyây ajcxy ma Dios yhuinduu miid tudägy'ajt etz pa'ayoohun. Etz nañ jadu'n jigix jëbi huindzigiy Dios miid yci'm ñinix miid jäy ajcxy ypocy ycixpi, e jadu'n yajpocyhuaatztähuip yi' mayjäy ajcxy. ¹⁸ Com Jesucristo ci'm tzaachypi minajx yajnax, etz nañ jadu'n je mujcu' Jesucristo jot'ijxy huinma'ñ'ijxy, paady ycixp Jesucristo jëbi pubety pinjaty jadu'n tzaachypi minajxp yajnaxp, etz ma yjot'ixyii yhuinma'ñ'ixyii je mujcu'.

3

Jesús jacnigi mijity yi' ca'ydi Moisés

¹ Miid co Jesucristo jadu'n ti tuñ, paady ycixp miich ajcxy migügtjic huidibi cixyot huinjot mijpidacp Jesucristo, je huidibi ajcxy Dios ti xyhuin'ijxcixy co xyje'adäänigixy. Pidaaccix mhuinma'ñ yajxon ma je Cristo Jesús, je huidibi nejhuiyim co Dios ti quexy ya naaxhuiñ, je huidibi tügpajc mijtungmiid ma Dios, huidibi tügpajc xycodinaayim ma Dios. ² Jesús tudägy yi' ti y'ity ma Dios yhuinduu, je Dios huidibi ti yajnibigyii je mijtung, tim jadu'n nej Moisés y'ijty tudägy ma je ytung miid tüg'óciy jäy huidibi anajty ti cöbijcixy Dios ycõtujcin ma Moisés. ³ Jesús ymihuaad ñigi huindzigi'ñ etz cömayin, ca'ydi Moisés. Tim jadu'n nej pin tüg tijccoipi je' je' ijtp cömay, ca' nminaanim je tijc ijtp cömay. ⁴ Tüg tüg tijc jim je' pin cojp. Per Dios yi' ti yajcojtây yaj'oyiydây tüg'óciy huidibi ji'ajtp. ⁵ E jadu'n je Moisés tudägy je' ytuuñ miid tüg'óciy jäy huidibi ti paady Dios ycõtujcin ma yi'. Je Moisés je' ytung'ajti yejcy je ty'ajt huidibi anajty Dios jac'axam yegamyb. ⁶ Je Cristo tudägy ytuñ miid tüg'óciy ñich ajt huidibi mijpidacp Dios, tim jadu'n nej tüg jäy y'ung tudägy ytuñ ma yteedy ytjic yteedy ypidägy. Jadu'n ñich ajt nbaady nej Dios ytjic, e Cristo tudägy ytuñ miid ñich ajt, pen tudägy

nmibijcim Dios y'ayuc, ca' n'ixmajtzim ajt nmibijcin. Pen nmijpidaacim Dios agujc jotjujc ixti mabaad n'o'cim miid je' ycixpi huidibi njjip'ijxim ma Dios.

Dios yjāy ajcxy ypocxin

⁷ Paady ycixp jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Espíritu Santo jadu'n yminañ: Jadachambi pen midooyb miich ajcxy nej Dios ymina'ñ,

⁸ ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ jadu'n nej je' anajty ajcxy jotjuuñ y'ity, je' ajcxy huidibi mibidigy Dios jecy'ajt (co ajcxy y'ijty jim mijtigiduum). Je xii je tiempo jecy'ajty co ajcxy jot'ijxy huinma'ñ'ijxy Dios.

⁹ Chi Dios ymina'ñ:

Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy ajcxy jim mijtigiduum xyjot'ijx xyhuinma'ñ'y'ijxich ajcxy jecy'ajty. Ca' ajcxy jaymech co ayxuy y'ijxy anajty canaag mijhuinma'ñ huidibi ndumybich anajty miid yi' ajcxy ycixpi huixchiguipx jimijt.

¹⁰ Paady ntotma'tyich miid miich ajcxy mmij'ap mmijteedy jecy'ajty, e nminaañich: "Ñidigoy tūdigoy ajcxy jabom jabom ma yjot yhuinma'ñ. E ca' ajcxy nejhuhuaangixy anajty iich nni'aa ndū'aa."

¹¹ Paady yi' ajcxy nmijotma'tyich, e janch janch nnimaayich ajcxy, e ca' n'indāgyich, co ca' ajcxy ytihiuipy ma iich nbocxtac.

¹² Migūgtijc, naygüend'ājtgix nidüg nidüg co ni tüg miich ajcxy mgamü'd adip jibicjot jibichuinma'ñ, e ni m'ga'ixmājtzcixipy Dios juugypi y'ayuc, miid co ca' mmibijccixy. ¹³ Hue' janchtiy nayjot'amijmōoyigixy miñ xyipy jabom jabom nami xii tiempo yjacnicñi. Jadu'n miich ajcxy mdunipy, ca'ydi ajcxy yi' pocytunū xyhuin'ingixy, e chi anajty mnyabidāacigixy jotjuuñ. ¹⁴ Pen nmibijcim nmijpidaacim Cristo y'ayuc tiibi nbaatim oga'n'aty, e ca' n'ixtigihua'cim mabaad n'o'cim, chi jēbi n'ijtm miid Cristo.

¹⁵ Je' je' je' huidibi jaybetyity ma Dios y'ayuc:

Cham, pen mmidooyb miich ajcxy nej Dios ymina'ñ, ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ, jadu'n nej je' anajty ajcxy huidibi Dios mijotma'tp anajty miid co ajcxy mibidigy Dios.

¹⁶ ¿Pinjaty ajcxy huidibi jecy'ajty midou Dios y'ayuc e mibidigy Dios? Nidüg'óciy je' ajcxy huidibi tzomb Egipto naaxjot jecy'ajty miid Moisés. ¹⁷ ¿Pinjaty je' Dios ymijotma't jadu'n huixchiguipx jimijt? Je' huidijaty ajcxy tundigoy miid Dios ytiy'ajt, e je' ajcxy cijx y'octaaygixy jim mijtigiduum. ¹⁸ ¿Pinjaty Dios ñimay co ni camina ytihiuipy ma je' Dios y'it ylugar ma jēbi ypocxcixy miid yi'? Je' ajcxy huidibi ca' ycapxymidoy. ¹⁹ Paady nnejhuuim co janch ca' ajcxy jaty nej ytihiyigixyipy ma Dios y'it ylugar miid co ajcxy ca' mibijcy Dios y'ayuc.

4

¹ Com nmüdni ajt Dios y'ayuc, jadu'n nej ti xyaj'ahuanuim co ndigüim ma yi' chinaydac yjugy'ajttac, e nbocxim miid yi'. Paady ooy tzocy co ndzigüim Dios. Ca' jecyity co nidüg miich ajcxy ca' mdigihuiipy miid co ca' mmibijccixy Dios y'ayuc. ² Nañ jadu'n ti iich ajt nmidoohuim je' Dios y'ayuc oybi, tim jadu'n nej yi' ajcxy jecy'ajty ti midooy. Per ca' Dios y'ayuc ma ti ypbedyüi ajcxy co ti jamidoogixy je' tiy'ajt. Com hue' ajcxy ymidou, e ca' ajcxy mijpidacy. ³ Iich ajt com ti nmibijcy je' Dios y'ayuc oybi, iich ajt je' tigüimip ma je' it huidibi Dios ti tijy ma jēbi nbocxim miid yi'. Com Dios jadu'n yminañ:

Paady yi' ajcxy nmijotma'tyich, e nnimāyich ajcxy, n'ñbaadyich ngapxpaadyich n'ayuc, co ni camina xii yi' ajcxy ypocxtac capaadiy ma iich.

Tüg'óciy huidibi Dios yajcojy yaj'oyüy, hue' ti yajcojy ti yaj'oyüy jayijpni ca'ni anajty naaxhuñybi chondacy. ⁴ Com ma yjaybetyity je' tiy'ajt jüby muumity nigapxy je' mihuixtjcxñibi ma jadu'n ymina'ñ:

Dios ypocxy je' mihuixtjcxñibi miid je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ.

⁵ E jadüg it yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ:

Ca'p'yi' ajcxy ytihiyigixy ma iich nbocxtac.

⁶ Hue' janchtiy Dios yjacmiid'ajtyñi it lugar ma ypocxtac ma jēbi pinjaty ytihiuip. Yi' ajcxy huidibi tzinay jecy'ajty huidibi jayijp midou Dios y'ayuc, ca' je' ajcxy ytihiy ma Dios ypocxtac, miid co ajcxy capxycōmidoodacy Dios. ⁷ Paady ycixpi Dios ti pidāgy tüg xii tüg tiempo mina jēbi pinjaty tighuip ma yi' ypocxtac. Je' jadachambi xii tiempo Dios ti pidāgy. Dios ti xyñimaayim nej David yminañ tzach com jecy, nej miñ jaybetyi huidibi ti yajnigapxy co jadu'n ymina'ñ:

Jadachambi pen midooyb miich ajcxy nej Dios ymina'ñ, ca' ajcxy mnyabidāacigixy jotjuuñ.

⁸ Co Josué je' Israel jāy ajcxy camoy je' pocxin, ca' Dios canigapxy huingbi xii mina ytihihua'ñ ajcxy ma Dios ypocxtac. ⁹ Paady ycixp, jadu'n yjac-hu'i'myñi jadüg xii tiempo mina Dios yjāy ytihihua'ñ ma Dios ypocxtac. ¹⁰ Com pinjaty tighiyb ma Dios ypocxtac hue' je' ypocxy miid je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ, tim jadu'n nej Dios ypocxy je' mihuixtjcxñibi miid je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ. ¹¹ Hue' tzocy co nymic'ijxim nej huaad ndigüim ma je' Dios

ypocxtac, ca' yjeczyty co nijějity miich ajcxy mbaduunipy nejt ajcxy y'idüich huídibi ajcxy ca' mibijcy Dios y'ayuc, e ca' mdigiygixipy ma Dios ypcxtac.

¹² Com yi Dios y'ayuc ijtp yi' huinixii huinitempo, e ymiid mic'ajt. Nigi yajtigiyñajxtäy ninücx, jot almi, ca'ydi tüg espada huídibi mejtz'adu'm'amy jijpip etz yijpxu'ñity. E Dios y'ayuc nejhuiydaayb nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müdity, e tüg'öcüy tijaty ajcxy ñijot'ajtcixyp. ¹³ Ca' ji ni ti huídibi Dios ti yajcojy nicxy ñayyüchyii ma yi' yhuinduu. Tüg'öcüy nej ajt njot nhuinma'ñ nmüdity ñigüëxictähuip yi' ma Dios, je Dios ma üch ajt nguendi ngüyegaanim, yi' ijxtaayb ajt njot nhuinma'ñ.

Jesús yi' je' je' mijhuingapxpi ma Dios

¹⁴ Jesús, je Dios y'ung, yi' je' tügpajc jacmijtungmüid huídibi xycodinaayim ma Dios müid ajt nbocy ycixpi. E Jesús ti ytiyiy ma Dios yhuinduu, paady ycixp tzoc ijtm tudägy ma ajt nmibijcin. ¹⁵ Pues com Jesucristo, je huídibi tügpajc mijtungmüidip ma Dios, je huídibi xycodinaayim etz xyhuingapxim ma Dios, com Cristo tzaachypi etz ijxta'ni canaagnax ti yajnaxy, tim jadu'n nej üch ajt tzaachypi etz ijxta'ni nyajnajxim, per je' ca' ma ti bocy tuuñ. Paady ycixpi jëbi Cristo ajt xypa'ayoohuim co ajt nyajnajxim tzaachypi etz ijxta'ni. ¹⁶ Tzoc agujc jotcujc nmihuingoonim je Dios y'ane'mdac e n'ojadajtim nmibijctzoohuim Dios, jaydëbi co anajty jotmay nmüid'ajtim, chi Dios may'ajt oy'ajt tunipy müid üch ajt ycixpi.

5

¹ Tüg tüg mijtungmüidpi huídibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios, hue' je' yajhuin'ijxp ma yëydijctijc, etz yajñigapxpejty, jaydëbi yhuingapx jäy ajcxy ma Dios etz yajnaxipy Dioscojuyip müid jäy ajcxy ma Dios, etz yegipy huindzigi'ñ ma Dios müid jäy ajcxy ypocy ycixpi. ² Je mijtungmüidpi jäy ajcxy yajñibijc huídibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios, jëbi yi' ajcxy pa'ayooy huenpinity huídibi pocy ymiid, com nañ jadu'n yi' ajcxy pocy jihuüy. ³ E müid yci'mbocy ycixpi copicy yegipy huindzigi'ñ ma Dios etz müid jacjadyii jäy ajcxy ypocy ycixpi.

⁴ Ni pin huaad ci'm ycanaymóyii je jadu'mbi tung co yhuingapxity ma Dios. Dios yhuin'ijxpy pinjaty huingapxp ma yi' müid jäy ajcxy ycixpi, tim jadu'n nej Dios huin'ijxy Aaron jecy'ajty etz yajñibijcy yi' jadu'mbi tung. ⁵ Jadu'n yjaty müid je Cristo, ca' ci'm nayñibijctzoohuüiyi ma yi' jadu'mbi tung. Dios yajñibijci co huingapxp müid jäy ajcxy ycixpi, e ti ymóyii je mij'ajt jadu'n nej anajty ti nimäy:

Miich je' üch n'ung. Ich miich mjogy'ajt ti mmóy cham.

⁶ Nañ jadu'n ymina'ñ jadüg'it ma Dios ñecy:

Miich je' mhuingapxyp je jäy ajcxy ma Dios huinixii huinitempo, tim jadu'n nej Melquisedec ytuuñ.

⁷ Co Cristo chinay ya naaxhuin, chi ooy mijuydägy minucxtägy Dios, chi ooy mibijctzoy janch mic' je Dios huídibi jëbi ycohua'ñyii ma je o'cin. Müid co ooy mibijcy ooy huindzigiüy Dios müid yung naxy yjot yhuinma'ñ, paady Dios ymidoohui. ⁸ Je Cristo oy je' anajty Dios ja'ung'adyii, yjajti nej ycapxymidoohuipy Dios, müid je' ycixpi nej anajty ti y'ayoy ya naaxhuin. ⁹ Co Cristo yajca'pxy yi' y'oy'ajtin müid je' tzaachypi huídibi yminajxy yajnaxxy, chi ni'ixi' anajty y'ity jëbi cop'adyii alma nidzoocin huinixii, jaydëbi tüg'öcüy pinjaty capxymidoob Cristo, ypaadip ajcxy y'alma nidzoocin. ¹⁰ Dios jadu'n yajñibijcy Jesús co yajnicxip je jac mijpi tung ma yi' co huingapxp jäy ajcxy ma Dios, tim jadu'n nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

Je ayo' n co nijjpyöduutim yi mibijcin

¹¹ Ooy üch miich ajcxy mij nmüidmüidäga'ñ ma jadaayaabi tiy'ajt, per ooy chachchip nimiydaacnity, com ca' miich ajcxy mic'amy mhuinijihuühuipy Dios ytiy'ajt. ¹² Jadu'n nej jada xii tiempo ti yjejcni ma miich ajcxy oga'n ti mmüibicy. Hue' miich ixypy ajcxy mniyaji'ixpijcin Jesucristo ytiy'ajt je tzijpaty. Per miich ajcxy mdzojcyñi co myajnajtzcaxpihuipy huijemy je Dios y'ayuc huídibi ca' chipity. Ti miich ajcxy m'ahuimbijttaaygyi ca' mic' majaa ma mmüibijcin. Hue' jëbi miich ajcxy jadu'n nipaady nej pi'ctijc huídibi leche uucp, e ca' jadu'n paady nej mij'anäctijc huídibi caagy caayb. ¹³ Pinjaty yajpatp ma jada ixpijcin huídibi ca' chipity, jadu'n yi' nej ma'xungdijc com ca' jajtcixy je ayuc tiy'ajt tiybi. ¹⁴ Je' tzijpaty tiy'ajt je' winjihuyigixp, je' huídibi ymibijkin mij may mid'ajtkixpin, jidu'n nej je' huídibi y'aa ytiitz jim ajkixyün je' títzpi jich kaagy je' ykaaygixpy, je' ko yajjtkixpy je' nej winjiwüygixichin je' huídibi oy, etz je' huídibi ka'oyin.

6

¹ Paady tzoc nigi yajyujcpejtim n'ixpijcin ma Dios ytiy'ajt, tzoc ajt yajyeecim nmibijcin, jigix jadu'n nipaadip jadu'n nej jäy tüibi yhuinma'ñ yca'pxtaayñi. Ca' n'agapxiyo'cim canaag'oc jabom jabom je tiy'ajt huídibi ti nbaatim co oga'n nmibijcin Cristo. Ca' janam jatzojc n'ixpijco'cim huídibi oga'n ti n'ixpijcin jadu'n nej co njothuimbijtim nej anajty ndunim jibicpi huídibi xyajnicxim ma yi' o'cin, e jadu'n nej nmibijcin Dios oga'n. ² Ca' jadüg'oc

n'ixpijco'cim je ixpijcin müid je nübejtin ycixpi, etz jadu'n nej yajcñixajy je mibijcpi'dijc jaydëbi paadip ajcxy je Dios yjihui'n ymic'ajt, etz jadu'n nej yi öcpi ajcxy yjugyipi'poy co anajty ti öccixy, etz jadu'n nej Dios tzaachytuna'n huinixi pocyjäydijc. ³ Chi njac'ixpijcin Dios y'ayuc je tzijpaty, pen Dios jadu'n tzojcpy.

⁴ Com pinjaty ti huinjhuüy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jäygidägy huidibi Dios yejcpy, etz müidity Dios yjihui'n ma y'ay yjot, jadu'n je' nipaady nejihuüy chinay ma jin yti'cxin. ⁵ Etz ti ajcxy jäygidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e ti jihuiygyx Dios yjihui'n ymic'ajt huidibi yajtzinaayip ajcxy y'alma ma je xii je tiempo huidibi mümb cidacp. ⁶ Yi jadu'mbi jäy, pen tundigooyb ajcxy jadüg'oc müid Dios ytiy'ajt, e ixmach ajcxy nej anajty ti mibijccixy Jesucristo, ca' p jëbi jadüg'oc jothuimbijtcixy ma Dios müid pocy ycixpi e pijtzoogixy pocyhuinmeecxin jadüg'oc. Co ixypiy jadu'n ajcxy tuñ, chi huimbizimy nej ajcxy jadüg'oc yajcrudzpejticy je Dios y'ung müid ajcxy ypocy ycixpi, e nixiicixy yajxiicixy nej Jesucristo y'o'cy müid ajcxy ypocy ycixpi. ⁷ Jadu'n yi' ajcxy nej naax nü'uuctich naag'oc naag'oc ytu'y. E pen je naax yejcpy ooy cosecha ma pin ti ñipy ti ytuñ, Dios' nej anajty yconuucxin ymüid. ⁸ Pen actim apy etz actim jibic ujtz ypidzimy ma je naax, ca' je' ti tzoohuity, e Dios je' yajtigoyamb etz nöctähup ma je mij jin. (Jada naax jadu'n jada' nipaady jadu'n nej jäy huidibi ti ixmach ymibijcin.)

Yi huidibi nmibijcim yi' xyhuijtz'ijtim tudägy

⁹ Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocyich, oy ich ajcxy jadu'n njamüdmüydägyich müich ajcxy, janch nehuüybich co ca' ajcxy ti m'ixmach yi mibijcin, etz nehuüybich co oybi conuucxin mbaadaangixyp ma Dios etz m'alma ajcxy nidzoocin paadaangixy. ¹⁰ Com Dios ooy yi' ytudägyity, e ca' yi' jäydgoy huidibi müich ajcxy mdumyb müid yi' ycixpi, jadu'n nej oyjäy'ajtin ti mdungixy müid jacjadyii mibijcpi'dijc, e chambaad jadu'n mdungixy. ¹¹ Hue' ich ajcxy ndzocyich co müich ajcxy nidüg nidüg mnixondaaccix tungix oyjäy'ajtin ixti mabaad m'öccixy, jigix mbaadipy ajcxy tüg'öciy huidibi ajcxy nijjp'ijxyp ma Dios. ¹² Ca' ich ajcxy ndzojccixy co müich ajcxy m'ahuimbidity nuux. Padungix müich ajcxy jadu'n nej ajcxy ytungixy huidibi mibijcp Jesucristo etz huidibi yajtungixp mectujcin, jaydëbi mbaatcixy tiibi Dios xyaj'ahuaniygyx.

¹³ Co jecy'ajty Dios moy Abraham je' y'ayuc, ci'm je' nigapxpejty y'ayuc, com ca'anajty ji jac mijpi pin nigapxpedipy je' y'ayuc. ¹⁴ Chi Dios Abraham nimay: "Janch co ich müich ngonucxip, e nmöhüipy may m'ap'ung m'apmang." ¹⁵ E jadu'n Abraham y'ahuujxy müid mectujcin, e jadu'n ycidigüiyi' huidibi anajty Dios ti yaj'ahuaniyüi. ¹⁶ Co ajcxy jäy ycapxcixy co yjanchity, jim je' pin nigapxpejtp je' y'ayuc, je pin jacmijip, je' nigapxpejty jada ayuc. E co nigapxpety je' y'ayuc, chi je ayuc y'ity, e ca' huaad pinjaty ymina'n co ca' yjanchity. ¹⁷ Paady ycixpi Dios nigapxpejty yci'm'ayuc, müid co anajty yajnejhuühua'n je jäy ajcxy co cuyduna'n y'ayuc tiibi ahuanüy. ¹⁸ Ji yajpaady mejtznax Dios y'ayuc huidibi ca' huaad capxtigach, e Dios ca' y'anüdügy nimina. E co Dios jadu'n tuñ, chi xyajjotcugüiyim mij, ich ajt huidibi n'ixtaayim e ndzojcin yi' ypubejtin. E ti nmijpidaacim yi' y'ayuc jadu'n nej jijp'ijxim co xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. ¹⁹ E müid co nijjp'ijxim co Dios xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, paady ajt n'alma jotcujc ijtim ca' ma tzigi'n jihui'n. Jadu'n Dios y'ayuc nipaady müid ich ajt ycixpi nej tüg pujx huidibi je barco huon'ijtp mejyjoty, ca' ydi' nej yjaty je barco. Ich ajt nijjp'ijxim co ndigihuaanim ma Dios y'it tzajpjoty, tim jadu'n nej je judio sacerdote mijtungmüidpi ytiyiy anajty jecy'ajty ma Dios y'it ma je Dios ytiyc, je it huidibi anajty adiyducyip müid huit. ²⁰ Tigihuaanim ich ajt ma je Dios y'it tzajpjoty ma Jesús ytiyiy müid ich ajt ycixpi, Jesús ti yaj'ahuäch nej jëbi ndigüiyim ma Dios y'it. E jadu'n Jesús naydügpajc huingapxy etz codinäy mayjäy ma Dios yhuinduu huinixi huinitiempo. Jesús ytung tim jadu'n nipaady nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

7

Yi Jesús tim jadu'n ymijity nej Melquisedec

¹ Je Melquisedec hue' je' anajty rey'ajtp ma je cajp huidi yxi Salem, e je' anajty huingapxp ma je mijpi janchypí Dios tzajpjoty. Co anajty Abraham yhuimbity co anajty oy ti chiptuñ, ma anajty je reydic oy ti yajqueec-huäcxtäy ti mimaadactäy, chi Melquisedec choon oy jipcoyöyiy Abraham, e chi ooy Dios mijuydacy minucxtacy müid Abraham ycixpi. ² Huidibi anajty Abraham ti paady ma anajty oy ti chiptuñ, chi je' pijc-huäcxy majpcicy, chi pugoön tüg-picy mooy je Melquisedec. Melquisedec yxi hue' yhuimbizimy "rey tudägyipi". E com co anajty yrey'aty jim Salem, hue' Salem yhuimbizimy "jotcujc'ajtin", paady jëbi nmänaanim jadu'n, "je rey huidibi jotcujc'ajtin yejcp". ³ Je Melquisedec ca'p anajty yajnejhuüy ytaj yteedy, ni y'ap yteedy. Ni ycajaynimüydägy nej ypi'c'ajty etz nej y'ögy. Tim jadu'n je' anajty yajpaady nej je Dios y'ung, tüg huidibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios huinixi huinitiempo.

⁴ Occuenditúngixy müich ajcxy nej je Melquisedec anajty ooy ymjity. Je Abraham, iich ajt nmij'ap nmijteedy ci'm mooy Melquisedec je tüg picypí huidibi anajty ti píjci je rey ajcxy ma oy chíptuñ. ⁵ Nej Moisés ycötujcin y'ane'my je' anajty ajcxy yhuingapxy ma Dios ytijc je pinjaty Leví y'ung'ajtpy y'anác'ajtpy, y'ap'ung'ajtpy y'apmang'ajtpy. Je' ajcxy cötujc müd co jáy ajcxy yajcued'adipy tügpicy je majc-picypí huidibi xü diezmo. Oy je' anajty ajcxy ja'ajugy'adyii ja'amigüg'adyii, com hue' anajty ajcxy Abraham y'ap y'oc nidüg'ócíy. ⁶ Per Melquisedec oy je' anajty ca' Leví ap'adyii teedy'adyii, yajcuejt je Abraham tügpicy je majc-picypí. Je' je' anajty huidibi cidigüiyi tübi anajty Dios yaj'ahuaniyii. Jadu'n Melquisedec yajpuhuaniiy Dios je Abraham. ⁷ Ni pin ycamina'nip co ca' yjanchity co je pin conuexcin yejcp, jac mij je', ca'ydí je pin yajconuucxp. ⁸ Ya ma iich ajt, pin cidigüiyip tügpicy je majc-picypí (diezmo), hue' je' ajcxy jáy huidibi öcp. Per jadu'n nej anajty Melquisedec, jadu'n ymina'n ma yjaybetyity co je' yjactzinaayüi. ⁹ E jébi yajmina'n co je Leví etz jadu'nyibaad je y'ap y'oc huidibi ajcxy huingapxp ma Dios, e yajcuejticy Israel jáy huidibi Dios patip, nañ jadu'n nipaady nej jihui'y ymügüety je' ajcxy je Melquisedec huiñ't co Abraham ymügüeti. ¹⁰ Jadu'n nipaady nej jihui'y Abraham ñigix'ajtyñi y'ap'ajtin yteedy'ajtin Leví etz jacjadyii je huidibi anajty ajcxy ca'ni ypi'c'atyñi yma'xung'atyñi co oy Melquisedec yijjpcobadiyii.

¹¹ Je Israel cajp yajcidigüiyi je' je' Dios y'ane'min ycötujcin je Levita ajcxy huidibi anajty huingapxp je mayjäy ma Dios, je' je' anajty ajcxy Aarón y'ap y'oc. Chi jada' co jada ajcxy janch ca'ocyaj'ahuimbijttäy tudägy pinjaty anajty je Dios ycötujcin payöyb, ca'p tim je' anajty ycopicyity co ycajacquëxigy jadüg huidibi codinähuij je mayjäy ma Dios, ca' y'ocje'jiñ ma ymüñ Aarón y'ap y'oc. Je jadügpi huidibi codinähuij ma mayjäy ma Dios, hue' copicy co tü'ciy naybadüyb müd Melquisedec. ¹² Co ytigadzipy pinjaty huingapxp ma Dios, nañ jadu'n ytigadzipy je tiy'ajt je cötujcin. ¹³ Iich ajt nHuindzin Jesucristo, je huidibi ñimiydacy ma Dios ñecy co huingapxa'n je mayjäy ma Dios, huingbi ap huingbi Teedy je' anajty, ca' y'ocLevíjin. E ni tüg yí' y'amigüg' ca' huingapxy ma Dios. ¹⁴ Huädz yajnejhuij co iich ajt je nHuindzin Jesús hue' je' anajty ymij'ap'ajty ymijteedy'ajty je Judá. Moisés ca' yí' capxpaty Judá y'ap y'oc co nimiydacy pinjaty anajty huingapxp je mayjäy ma Dios ytijc.

¹⁵ Jacnigüëxícip jada ooy co jadüg ytigüiyi huidibi tumb ma Dios, huidibi tü'ciy naybaatip müd Melquisedec. ¹⁶ Ca'p Jesucristo yajtungbicy co huingapxp je mayjäy ma Dios müd je cötujcin huidibi minaamb co yí' y'amigütiyc patip yi jadu'mbi tung, je huidibi ajcxy yjugy'ajtin cixip tigoyip. Hue' je' Jesucristo chinaayin yjugy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ycixp Jesucristo yajtungbicy huingapxp je mayjäy ma Dios. ¹⁷ Com müd je' ycixpi jadu'n Dios tiy'ajt yejcy co jadu'n ymina'n:

Müich je' cham mhuingapxyp je mayjäy ma iich. Tüg nax müich mhuingapxin nej Melquisedec anajty yhuingapxy.

¹⁸ E jadu'n je oga'nbi je ane'min cötujcin huidibi Moisés yejc, ca' y'octuni cham, ca' jac ti mic'ajt müdity co jaydëbi najtzögipy jáy ajcxy y'alma. ¹⁹ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés jayhu'i'm jecy'ajty, ca'p je' ni ti yaj'oybidzimy yajhuätzpidzimy. Müd je huingapxpí ycixpi huidibi nmü'd'ajtim cham jac'oy yí' huidibi njjip'ijxim ma Dios.

²⁰ Co Dios Jesucristo yajtungbicy, chi nigapxpejty yci'm ayuc co yjanchity. ²¹ Jacjadyii ajcxy huidibi anajty tungixp ma Dios ytijc, hue' je' ajcxy tungmooyi, e ca' Dios nigapxpejty yí' ajcxy y'ayuc. Per co Jesucristo yjungbicy, chi Dios nigapxpejty yci'm ayuc. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'n:

Je Huindzin Dios ti nigapxpejty yci'm ayuc, e ni mina ycajotmetzcíhuipy.

Jadu'n Dios nimay y'ung:

Müich mhuingapxamyb etz mgodinähuij ma mayjäy ma iich huiñixü huiñitiempo. Jadu'n müich mdunipy nej Melquisedec ytuñ.

²² Com Dios nigapxpejty yci'm ayuc co yjanchity co Jesucristo yjungbicy, paady yi Jesús yí' je' majamoy mic'ajtmoy je jemybi ayuc huidibi yajhu'i'm müd jáy ajcxy ycixpi, je jac'oybi cötujcin. ²³ Jacjadyii huidibi anajty yhuingapxcixy ma Dios ytijc, nimay anajty ajcxy ooy. Com co tüg y'o'cy, chi huingbi ytigüiy ma je' ytung. ²⁴ Jesús com ca' yí' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ca' yí' ytung ixmach, etz ca' yí' ytungmöy ni pin. ²⁵ Müd je' ycixpi Jesucristo mic'ajt müdity jaydëbi yajnidzoocipy jáy ajcxy y'alma huiñixü huiñitiempo, pinjaty mbijctzooyb Dios ma Jesucristo yxü. Jesucristo jébi tunipy jadu'n, com yí' yjugy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. E yí' Dios mbijctzodüib müd jáy ajcxy ycixpi jabom jabom huiñixü huiñitiempo.

²⁶ Je Jesús je' je' tügpajc je migtungmüdpí ma Dios, huidibi iich ajt nyajmayajtim, je huidibi müd huädz yjot huädz yhuinma'n, e ca' je' müdity ni ti jibicpi ni ti pocy. Je' ca' tügnax y'ity müd pocytumbidijc. Nigi je' ymjity ycixity, ca'ydí jac ti huidibi yajpat tzajpjoty. ²⁷ Ca' Jesús yjadu'nity nej ajcxy jacjadyii huidibi tuun ma Dios ytijc jecy'ajty, co yaj'öccixy iyujc, e je' ajcxy yejcpy huindzigi'n jabom jabom, müdüg co je' ajcxy ñayajpocynühuächyüi, e chi jada' müd jáy ajcxy ypocycixpi. Jesús tügtecpajc je' yejc huindzigi'n müd mayjäy

ycixpi, co je' ci'm ñayyejci ma yi o'cin jadu'n nej tüg huindzigi'ñ. ²⁸ Je Dios ycotujcin huidibi Moisés yjayhuim jecy'ajty, hue' y'ane'my co huen tungmoy jäy ajcxy huidibi pocy müid, co mjtungmoy ma Dios ytjic. Chi jac'axam Dios yajhuim'y jemybi ayuc jemybi cötujcin, e ñgapxpejty yci'm'ayuc co yjanchity. E müid je jemybi ayuc Dios tungmoy yci'm'ung, huen yajnicxip je mijpi tung ma yi' y'it, je Dios y'ung huidibi ijtp huinixi ca' ti bocy müidity.

8

Jesús yi' je' je mijhuingapxpi ma yi Dios y'ayuc jemybi

¹ Huidibi ooy ñigi ycopicyity, huidibi yajnimiydaacp, co ñich ajt nmüd'ajtim pin xy-codinaayim ma Dios, je' je' je Cristo, je huidibi jiiy ijtp mij'ane'mbi tzajpjoty, jadu'n nipaady nej jihuiy yi' y'ñäy a'oy'amy ma Dios ymijc. ² Jiiy je' ytuñ ma je janchypí Dios y'it ylugar, je amaaybi, huidibi oyhuindzigi'y ijtp. Je it huidibi Dios yajcoj, e ca' nmínaaním jäy ajcxy yajcoj. ³ Tüg'óciy pinjaty huingapxp ma Dios, yajñibicy je' paady, e copicyity co ciyegipy ofrenda etz tjaty huindzigi'ñ ma Dios müid jäy ajcxy ypocy ycxipi. Paady ooy ycopicyity nañ jadu'n co Jesucristo yegipy ofrenda etz huindzigi'ñ ma Dios müid jäy ajcxy ypocy ycxipi. ⁴ Co Jesucristo ixypiy ya y'ocyaipaady naaxhuñ, ni ycahuingapxy ixypiy mayjäy ma Dios. Com jiini ya yajpaady pin huingapxp ma Dios ytjic, pin yejcp ofrenda etz huindzigi'ñ jadu'n nej Moisés ycotujcin y'ane'my. ⁵ Jadayaabi huingapxpi ajcxy ytungixy ma Dios ytjic ya naaxhuñ. Je' je' tüg ijxpejt nej Dios y'it jiiy tzajpjoty, jadu'n yi' nipaady nej tüg anecpi huidibi tzomyb jiiy tzajpjoty. Co Moisés jecy'ajty Dios ytjic je' coji müid huit, chi Dios ñimaayi: "Cuenditum yajxon co anajty mgojy je tijc tügnax jadu'n nej je ijxpejt huidibi nyaj'ijx jim copíxy." ⁶ Per je mjtung huidibi Jesús ytumyb ma Dios müid jäy ajcxy ycxipi, jac'oydung yi' ca'ydi je tung huidibi je jäy ajcxy ytumyb huidibi mjtung müid ma Dios ytjic ya naaxhuñ. Com jemybi etz jac'oy etz jacmic'ajt müid je cötujcin huidibi Dios ymoy Jesús, ca'ydi je cötujcin huidibi Dios ymoy Moisés jecy'ajt. Com hue' je' jac'oy alma ñidzoocin Dios yaj'ahuaniiy jäy ajcxy ma je jemybi cötujcin.

⁷ Co je jayjip'atypi cötujcin huidibi Moisés ymooyi cayaj'oyiydaayi jäy ajcxy ypocy müid Dios, ca' yi' ixypiy ycopicyity je mimetzpi cötujcin huidibi Dios ymoy jäy huinjemy. ⁸ Per Dios y'ijx co je jäy ajcxy ca' yajxon cuydungixy je cötujcin huidibi Moisés ymoy, jadu'n nej ymina'ñ ma yjaybetyity ma Dios ñecy müid je' ajcxy ycxipi, ma jadu'n ymina'ñ:

Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ: "Mimb xii tiempo ma huingbi cötujcin nmöhuibich yi Israel jäy etz Judá jäy ajcxy.

⁹ Ca' y'ocjadu'niñ nej ñich ngötujcin huidibi nmooyich je' ajcxy y'ap yteedy jecy'ajty, je huin'it tiempo taabi nyajtzoofich ajcxy jim Egipto naaxjot. Ca'p je' ajcxy cuyduñ je cötujcin huidibi ajcxy nmooyich, e paady ca' nduufich cuendi yi' ajcxy." Jadu'n ymina'ñ je Huindzin Dios.

¹⁰ Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ:

Je cötujcin huidibi nyegaamybich ma Israel jäy ajcxy co anajty yjadu'mbi xii tiempo ti ñaxy, jadu'n je'. Nbidägibich ngötujcin ma yi' ajcxy yhuinma'ñ, e jadu'n nipaady nej jihuiy ti njayich n'ayuc ma ajcxy y'ay yjot. E ñich yi' ajcxy xyDios'adüb, e yi' ajcxy njäy'adiybich.

¹¹ Tüg'óciy ajcxy nejhuihuipy pin ñich. Ni pin ji cayaj'ixpigipy pin je' je Huindzin Dios, ni pin, ni ymigüg, ni ymijün ymidijc, ni pi'ctjic ni mij'anactjic. Com nidüg'óciy ajcxy nejhuihuipy pin ñich; ypi'city ymutzity, ymijjáyity, etz ymij'anacjity.

¹² E ñich yi' ajcxy nmeecxip yjibicjäy'ajtin, ni camina ngajac'ajihuihuüyibich ajcxy ypocy. Jadu'n Dios ymina'ñ.

¹³ Co Dios je' ycotujcin jemybi nimiydägy, je' je' co yaj'amijiyñi je jayjip'atypi cötujcin. Je huidibi amijiyñip ca' je' y'octuumip, tzojc yi' yaj'ijxtigoyaaní.

9

Je Dios ytjic huidi ya naaxhuñ etz Dios y'it huidi tzajpjoty

¹ Je Dios ycotujcin jayjip'atypi ymüid je' anajty ñidiy'ajt nej huaad ytuñ ma Dios ytjic ya naaxhuñ, ma jäy ajcxy huindzigi'huipy Dios. ² Je Dios ytjic jadu'n je' ycojity. Je jayjipi cuarto hue' anajty xijjity Lugar Santo, jiiy anajty y'ity je candelero etz je mesa ma tzajcaagy y'ity ma Dios yhuinduu. ³ Jixci'py'amy ma je mimetzpi huit y'agyducyity jiiy jadüg'it huidibi xijjip Lugar Santísimo (ma Dios ni'ixcidägy je jäy). ⁴ Jiiy anajty tüg mij mesa ac tim ori je' anajty ma ajcxy ypoomjocxixy, e ma je' jim anajty y'ity tüg cajooc ac ori je' anajty yñinix huidity. Jiiy cajoontoty anajty y'ity tüg tu'z ac ori huidibi anajty müid je jicxy ijxpejt huidibi Dios Israel jäy ajcxy ymooy jecy'ajty. Etz jiiy anajty Aarón ytajc huidibi huijp huam. Etz jiiy anajty je tzaa y'ity ma je' anajty yciyxjayity Dios y'ane'min. ⁵ Ma je cajoonnixc jim anajty je querubines ñigojtüdyity huidibi Dios y'oy'ajtin müid. Je querubines

anajty codinaayb Dios, e je' anajty ajcxy yajnidigooyb müd yqueec je cajonnixc ma ajcxy je huidzig'iñ ñi'py ypidacy müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Ca' huaad yjacyajnimidyacy mijcajee jadachambi tijaty huidibi anajty yajpatp jilby ma Dios ytjic.

⁶ Jabom jabom co anajty jadu'n y'ijttäy n'i'ixi', chi je huingapxpi ytigüygixy ma Dios ytjic ma je jayjipi cuarto, je Lugar Santo, tuñ ajcxy huindzig'iñ etz cuydngixy yj' ajcxy ytiy'ajt müd Dios ycixpi. ⁷ Jimijt jimijt ma je mímetzpi cuarto huidibi je huit adiydujcy, jilby ytiy'igtügtecpajc je huingapxpi huidibi jacmijtungmüad ma Dios ytjic. E co jilby ytiy'igtügtecpajc je huingapxpi huindzig'iñ Dios müd yci'mbocy ycixpi etz müd tüg'óciy jäy ajcxy ypocy ycixpi etz müd ajcxy ypocy ycixpi co ca' nejhüüygixy co ytundigooygixy. ⁸ Müd jada ycixpi je Espíritu Santo xyajnejhuüiyim co je tungmüadpi huidibi huingapxi je mayjäy ma Dios, ma ajcxy jacyajtungixy anajty je jayjip cuarto ma Dios ytjic, chi ca'ni je' anajty y'ahuächñi nej jébi pinjaty ytiy'igtügtecpajc ma je it lugar Santísimo ma Dios yhuinduu. ⁹ Je Dios ytjic huidibi ijtp anajty ya naaxhuñ ca' je' yjéty je janchypi. Hue' je' anajty ijxpejt'ajtp huindzi Dios y'it'ajtp tzajpjoty. Jilby je tungmüadpi huindzig'iñ Dios müd ofrendas etz müd huindzig'iñ. Per jada huindzig'iñ ca' yajtigoy je pocytuñ ma je jäy ajcxy yjot yhuinmañ. ¹⁰ Je judíojäy ytiy'ajt huidibi tuun ma Dios ytjic jecy'ajty, hue' je' ñigapxy caayin uucin, etz jadu'n nej ajcxy ñayyajpocyñihuáatzigixy müd nü etz canaag costumbre huidibi ajcxy cuydumyb. Jadu'n ajcxy ytuñ ixti cooni Dios yajtigajtzay tüg'óciy yj' ycötujcin.

¹¹ Per ti y'oy ya naaxhuñ je Cristo, e yj' je' cham ijtp jacmijtungmüadpi ma Dios, yj' ti mimiñ jemybi cötujcin jac'oybi. E yj' je' codinaayb je mayjäy ma Dios y'it tzajpjoty, je it jac'oybi jacmijpi, jacca'pxypi, ca' nminaanim jäy ti cojy, e ca' yaajity naaxhuñ. ¹² Cristo ti ytiy'igtügtecpajc je Dios y'it, je lugar Santísimo. Ca' ti ytiy'igtügtecpajc co jilby yajquëxigañ pi'cchivo ñi'py o toro ñi'py, hue' yci'mni'py jilby yejpy ma Dios. Jadu'n ti ytiy'igtügtecpajc ytiy'igtügtecpajc huinixi huinitempo, etz xyajnidzocim ajt n'alma huinixi. ¹³ Ooy yjanchity co yj' toro ñi'py etz je chivo ñi'py etz yj' cuyjam co ajcxy nõccixy huaj nüx ma je Dios ojadajtac, co ajcxy je pocyjäy yajnihuáaxcixy je ni'py etz yajnidzocim yajnihuáaxcixy je cuyjam ymüd mic'ajt co yajpocyhuáatzigixy ñinixc, per jotjoty ca' yajhuäch. ¹⁴ (Je huingapxpi huidibi tumb ma Dios ytjic ya naaxhuñ ca' ymadägy co jäy yajpocyhuádzipy müd toro ñi'py), Jesucristo ñi'gi ti ymadägy yajpocyhuäch jäy ajcxy müd yci'mni'py. Com Jesucristo ymüd je Dios yjihuñ ymic'ajt huidibi ca' ycixipy ytiy'igtügtecpajc ni mina, chi ñaygyejci c'i'm ma Dios müd Dios yjihuñ ymic'ajt, jadu'n nej tüg huindzig'iñ huätzpi, com ca' ni ma ni ti tundigoy. E müd yci'mni'py Jesucristo xyajhuaatzim je jibicpi ma ajt njot yhuinmañ, ca'ydi ndunim huidibi Dios ca' jäygidägy, e jadu'n ajt huaad ndunim ma je Dios juugypi ytung.

¹⁵ Paady yj' Jesucristo yj' je' huingapx'ajtp ma Dios müd iich ajt ycixpi müd je jemybi ycötujcin huidibi Dios yajhuñ. Yj' Jesucristo co y'o'cy, yj' ajt je' nbocy xymeeccim tübi ndundigooyim ma je jayjip'atyp cötujcin huidibi Moisés jayhuñ. E jigix pinjaty Dios ti yhuinixiyi, jébi ajcxy ycidigiyi je tzinaydac ma jébi n'ijtm huinixi. Je tzinaydac huidibi Dios ti xy'ahuaniyim. ¹⁶ Co tüg jäy jip'ixy y'o'cin, e yajcoj tüg testamento, ooy ycopicyity co yajnejhuüiyim pen janch je' ti y'ögy je pin yajcoj je tiy'ajt jigix yj' ytiy'igtügtecpajc tumbi je tiy'ajt. ¹⁷ Co tüg jäy jip'ixy y'o'cin e yajcoj tüg testamento, ca' je' ti mic'ajt müdity je testamento pen jugy'ajtni pin je' anajty ti yajcoj. Huin'itni janchity co anajty ti y'ögy, huin'it je testamento mic'ajt müdity. Je jemybi tiy'ajt huidibi Dios xyajhuñ yj' jadu'n yj' nipaady nej jäy testamento yajcoj co anajty jip'ixy je y'o'cin, e co Jesús y'o'cy, huin'it mic'ajt moy je Dios ytiy'ajt je jemybi. ¹⁸ Paady ycixpi jecy'ajty co Dios Moisés moy cötujcin, yajtzoobaat je' müd iyujc ñi'py. ¹⁹ Moisés je' capxhuäch je Dios ytiy'ajt ma tüg'óciy mayjäy. Chi jada' huijtzigy tüg lana tzaptzpi müd tüg quipy aax huidibi ooy oy xyuuy. Je' yajxooc ma huaj mang ñi'py etz chivo ñi'py teemhuidity müd nü, chi Moisés yajnihuñ ch je libro müd je ni'py, je libro huidibi anajty ti capxy etz nañ jadu'n jäy ajcxy yajnihuñ ch je ni'py. ²⁰ Co Moisés jadu'n ytuñ, chi ymanañ: "Jada je' je' ni'py huidibi yajtzoobaat je ane'min je tiy'ajt huidibi Dios ti yecy ma müch ajcxy." ²¹ Moisés nañ jadu'n ñi'pyñhuñ ch je cochac tijc ma anajty yDios ojadajtacy, e tüg'óciy tumbejt huidijaty jilby tumb. ²² Dios ycötujcin, je jecyip, ymanañ co tüg'óciy huidijaty yajtungixyp co Dios ojadajtacy, copicy yajhuádzipy müd ni'py. E pen ca' ajcxy teemy yocy ni'py, Dios ca' huinmecxañ yj' ajcxy ypocy.

Co Cristo y'o'cy müd ajt nbocy ycixpi, yj' yajnicxy ajt nbocy

²³ Ooy jada anajty ycopicyity iyujc ñi'py huindzig'iñ, jigix yhuádzip huidijaty tumb ma Dios ytjic ya naaxhuñ, je huidibi ijxpejt'ajtp anajty nej Dios y'it jilby tzajpjoty. Per je Dios y'it huidibi jilby tzajpjoty chojpy jac'oybi huindzig'iñ ca'ydi huindzi ya naaxhuñ. ²⁴ Com Cristo ca' je' ytiy'igtügtecpajc ma Dios ytjic huidibi jäy ajcxy ti cojy. Je tijc huidibi jäy ajcxy ti cojy, je' je' ñigojtuatin je it lugar janch janchypi huindzi jilby tzajpjoty. Cristo tigiy ma je Dios y'it ylugar jilby tzajpjoty, ma je' cham xycodinaayim ma Dios yhuinduu. ²⁵ Je judío mijtungmüadpi huidibi huingapxpi ma Dios ytjic, huinjimijity ytiy'igtügtecpajc ma je Dios ytjic

co yecy ni'py huidibi ca' ci'mni'py'adyii. Cristo ca' yi' ñay'ahuan'iyii y'ögipy canaag'oc, jëyi tügtecpajc ytigüiy ma Dios y'it müd yci'mni'py. ²⁶ Co ixypiy ca' yjadu'nity, canaag'oc Cristo ixypiy patni chaachy'öcin maabi naaxhuiñybi chondag. Per jadachambi ma xii tiempo ycixaani ytigoyaani, Cristo tügtecpajc ñayguëxici ya naaxhuiñ, jigix codinähuiy tüg'öciy jäy ma Dios müd ajcxy ypocy ycixpi. Jadu'n Cristo tuuñ jigix yajügotopy pocyntuñ. ²⁷ Dios ane'min pidac ya naaxhuiñ co nidüg nidüg jäy paadip yi o'cin tügtecpajc. E Dios ti pidägy je xii je tiempo mina tiyduna'n nidüg nidüg jäy müd ypocy ycixpi. ²⁸ Je Cristo jotcuyc tügtecpajc nayyejci ma je o'cin co yajpocyñihuaatztäy je mayjäy. Chi jada' ñayguëxiga'ñyii je mimejtz'ocpi ya naaxhuiñ, e ca' nminaanim co yajpocyñihuaatzaanip jadüg'oc je mayjäy, hue' je' nihua'namyb ycohua'namyb tüg'öciy pinjaty jipp'ixcip cixyot huinijot co je' miina'n müd yi' ajcxy ycixpi.

10

¹ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés jayhui'my jecy'ajty, hue' je' anajty ñidiy'ajt je oybi huidibi miinamb. Ca'p je' anajty yjëjity je oybi. Paady je cötujcin huidibi Moisés yjayhui'm ca' je' jëbi huädz yaj'ahuimbity pinjaty pocy ytumb, pinjaty mijhuäcp anajty ma Dios müd je iyujc huidibi ajcxy Dios yajhuindzigüyb, huidibi ytun'ahuimbijtcixyp jimijt jimijt. ² Co ixypiy je cötujcin y'ocmadägy huidibi Moisés yjayhui'm yaj'ahuimbity ixypiy huädz ajcxy je pocy ytumbi, ca' ixypiy je jadu'mbi huindzigi'ñ y'ocyajtuuni jimijt jimijt. Com pin je jadu'mbi huindzigi'ñ yejcp, co ixypiy je' ypocy yajncixtäy, ca'p je' ma ñayjihuihuüyb ti bocy müdity jadüg'oc. ³ Co jadu'n yaj'öccixy je iyujc müd ypocy ycixpi, je' je' je' tiy'ajt co ajihuiygotigixy ypocy jimijt jimijt. ⁴ Com yi' huj mang ñi'py etz yi' chivo ñi'py ca' mic'ajt müdity co pocyajncixtähuipy nimina.

⁵ Paady co Cristo ymiññ ya naaxhuiñ, chi ñamay je Dios:

Ca' müch ni ti huindzigi'ñ mdzojcin ma ymiññ iyujc'ögy, ti müch xyñi'ixiyich tüg ninicx.

⁶ Ca' m'ocjäygidaaeni huindzigi'ñ iyujc huidibi yajno'cp. Ca' müch m'ocjäygidaaeni co jäy xyajhuindzigi'y iyujc müd ypocy ycixpi.

⁷ Chi nmina'ñich: "Dios, cha nmiññich jigix müch mdzojcin yajcuydunipy, jadu'n nej yjaybetyity ma müch mnecy müd iich ycixpi."

⁸ Tim jayijp, Cristo ymina'n co Dios ca' octzojcin, ni cajäygidägy je iyujc ögy huidibi yajhuindzigi'yip, ni je huidibi yajno'cp, jigix je pocyñcixtähuipy, oy yi' yjajëjity huidibi ñigapxy yajtunipy ma je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm. ⁹ Chi jada' jadüg'it yjaybetyity co Cristo jadu'n ymina'n: "Cha iich nmiññ, jigix müch mdzojcin yajcuydunipy, müch huidibi Dios'ajtp." Hue' minaanim, yajtigoy je cötujcin huidibi ane'mb co jäy ajcxy huindzigi'y iyujc müd ypocy ycixpi, etz mic'ajt mo' je jemybi cötujcin huidibi Jesucristo xymooyim.

¹⁰ Dios jadu'n ti xyajhuatza'im ajt nbocy, com Jesucristo ti tuuni Dios chojcin co ci'm ñinicx tügtecpajc yejcy ma yi' o'cin müd tüg'öciy jäy ypocy ycixpi.

¹¹ Tüg'öciy judío sacerdoté huidibi tungmüd ma Dios ytijc jabom jabom jadu'n tun'ahuimbijtcixy tügpi huindzigi'ñ, huidibi ni camina yajncixtäaayi jäy ajcxy ypocy. ¹² Yi Jesucristo tügtecpajc yi' yejcy ñinicx ma yi' o'cin huinixii huinñtiempo, chi jada' yixtacy a'oy'amy ma Dios ymijc ma ane'mdäy tüg'öciy. ¹³ Jiiby tzejpoty Jesucristo cham y'ahuixy, ixti cooni Dios yi' ymidzip mimadactaayip, e jadu'n ajcxy nipaadipy nej jihuüy Jesucristo ytecpocxpejt. ¹⁴ Müd tügpajc je huindzigi'ñ huidibi Jesucristo yejc, tudägy yaj'ahuimbijttäy huinixii huinñtiempo pinjaty ti ypocyhuäch. ¹⁵ Yi Espiritu Santo nidiy'ajtp ma iich ajt jadu'n nej Cristo ti tuñ. Com jaybety müññ ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'n:

¹⁶ Je huin'it xii je huin'it tiempo nyajmihui'maamybich je Israel jäy jemybi ayuc jemybi tiy'ajt. Nbiädigibich ngötujcin ma ajcxy yjot, e njayamybich ngötujcin ma ajcxy yhuinma'ñ.

¹⁷ Chi jac'axam Dios ymina'n:

Ni camina njäymedzaanich ajcxy ypocy, etz jadu'n nej ajcxy ytundigooy.

¹⁸ Co je pocy ti yajhuinmecxtäy, ca'p ycopicyity yjacyajtunipy tijaty huindzigi'ñ müd pocyhuinmeecxin ycixpi.

Chojcxy nmihuingoonim yi Dios

¹⁹ Paady müch ajcxy migügtijc, jëbi iich ajt ndigüiyim agujc jotcuyc ma Dios yajpaady müd co Jesucristo ti temy ti yocy ñi'py müd iich ajt nbocy ycixpi. ²⁰ Cristo ti yaj'ahuäch je ñi'aa je tü'aa müd iich ajt ycixpi müd yci'm ninicx, je ñi'aa tü'aa jemybi oybi huidibi tigi'yb ma Dios y'it. E je' yñinicx jadu'n nipaady nej je huit huidibi anajty adujcp je Lugar Santísimo ma Dios ytijc ya naaxhuiñ, je huit huidibi cichhuäch co Cristo y'o'cy.

²¹ Jesucristo yi' je' je' mijtungmüdpü huidibi xycodinaayim ma Dios ytijc jiiby tzejpoty.

²² Paady ycixpi jëbi nmihuingoonim Dios müd oyjot oyhuinma'ñ, etz müd je mibijcin janchypi. Cristo ajt ti xyajhuatza'im njot nhuinma'ñ co ñi'py temy yojcy müd ajt nbocy

ycixpi jigix ca'ydi nayjihuiyim pocymiid, jadu'n nej jihuüy ti ndziihuiim müd huádz nü. ²³ Tzoc tudägy n'ijtim ma nmibijcin, ca' nyajtigajtzim nmibijcin, com Dios cuydunipy yi' tüibi xyaj'ahuaniyim. ²⁴ Tzoc nhuinma'ñypidaacim co njot'amijmooyim ajt nmigügtijc, jaydëbi naychojcim nayjihuiyim miñ xyipy, e nduunim oyjäy'ajtin. ²⁵ Ca' n'ixmajtzim je nayyöymugüi, jadu'n nej ajcxy nijëjity costumbre müdity co ca' ajcxy yöy ma naymujctac. Nigi tzoc nayot'amijmooyim, e jadu'n nej cham yaj'ijxni co yhuingooni ma je Huindzin Jesucristo ymiinaani jadüg'oc ya naaxhuiñ, chona'ñ tzajpjoty.

²⁶ Pen iich ajt jacpocytunim tzojcingixy ma anajty ti nejhuüim Dios ytiy'aj, ca'p ji huingbi huindzigi'ñ huidibi xyajpocyhuaatzim. ²⁷ Je' janchtiy njacjip'ijxim müd tzig'i'ñ jihu'i'ñ je tzaachypi co anajty Dios xtytydunim, e xypidaacim mijjinjoty huidibi yajhuindigoydähuamb Dios ymidzip. ²⁸ Co pin cacuyduun Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm, e jim metz o tugüg testigo co yjadu'nity, yajmoy je' y'o'cin ca' müd'ajty ti pa'ayoohuin. ²⁹ ¿Nej miich ajcxy minaangixy? ¿Nej cay jac'öctiy je tzaachypi mihuaad'ajtcixy? Je pinjaty ca' ixa'ñ Dios y'ung etz niixici yajxiici Cristo ñi'py huidibi yajpocynihuaatzp, jadu'n nej je jemybi ayuc ymina'ñ huidibi Dios yajhui'm. Etz nañ jadu'n ajcxy ni'ojüygixy Dios yEspiritu huidibi may'ajt oy'ajt tumb müd je' ajcxy. ³⁰ Nejhuüim co je Huindzin Dios ymina'ñ: "Iich xypatp ndzaachytunipyich jäy ajcxy müd ypocycixpi. Iich yi' nyajcomidohuipy ajcxy ypocy." Etz nañ jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy: "Yi Huindzin Dios yi' yjäy tydunipy." ³¹ ¡Ooy chach mij y'ayo'nity pen je Dios juugypi xychaachytunim müd ajt nbocy ycixpi!

³² Per ajihuüiyigixy miich ajcxy je xi' je tiempo tüibi ñaxy, je taabi miich anajty ajcxy ti xycidigüiyigixy je tiy'ajt janchypi, ñipaty je' anajty nej tüg'ixcin jajin ajcxy müdity. Ti ooy mhuindinaaygixy mijiptinaaygixy tzaachypi ayo'n müd yi' nmibijcin ycixpi. ³³ Nijëjity miich ajcxy ti myajhuingapxnajcixy, e ti myaj'ojcixy mayjäyduum. Nañ jadu'n jacjadyi ti abaatcixy tzaachypi jadu'n nej je tüibi ajcxy ooy yajtzaachytungixy. ³⁴ Ti miich ajcxy myajtungixy pa'ayo'n ma pinjaty anajty pujxtigotyip, e janch agujc jotcujc ajcxy ti myajtungixy mecxtujcin co ajcxy xypijci tijaty anajty ajcxy müd. Nejhuüim co jüby tzajpjoty miich ajcxy müdity ti jaty jac'oybi huidibi huinixi huinitiempo ijtp. ³⁵ Jacmijpidaaccixy Dios, ca' njotmetzcixy. Co nmijpidaaccixy Dios, huin'it ajcxy mbaadipy oybi may'amy ma Dios. ³⁶ Chojcyp co miich ajcxy myajtungixy mecxtujcin co mguydunaangixy nej Dios tzocy, e Dios xyajcidigüiyigixy hidibi yi' ti ahuaníy. ³⁷ Jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ:

Tzocj, janch tzojc ymiina'ñ je hidibi tzonamb tzajpjoty, e ca'p je' jecyñity.

³⁸ Jadu'n Dios ymina'ñ:

Pinjaty iich ti ngöbicy co ytudägyjäyity, tzinähup je' müd ymibijcin. E pen ixtigihua'cp ma ymibijcin, ca' jadu'n njotcujc'adipyich müd je'.

³⁹ Ca'p iich ajt njëjity hidibi ixtigihua'cp ma nmibijcin, e ytigoy y'alma, je' iich ajt pin mibijcp, e jadu'n n'alma paadipy nidzocin.

11

Yi mibijcin

¹ Jotcujc nayjihuiyim jadu'n co hidibi nmibijcin janch yi', oy co ca' n'ijxim. Je hidibi nmibijcin je' xymooyim jotcujc'ajtin müd hidibi njijp'ijxim ma Dios. Je hidibi nmibijcin nejhuüim co janch janch jadu'n, oy ca' n'ijxim. ² Com müd co ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy mibijci Dios y'ayuc paady Dios cöbijcy ajcxy jadu'n nej tudägyjäy.

³ Müd ajt nmibijcin ycixpi nejhuüim co Dios oyduñ tüg'öciy hidibi jii'ajtp müd y'ayucti'ajty, jigix hidibi cham n'ijxim je' yi' yaj'oyüiy hidibi ca' yaj'ixy.

⁴ Müd co Abel mibijcy Dios, paady Abel ymoy Dios huindzigi'ñ jac'oybi ca'ydi Caín, e Dios cöbijci Abel yhuindzigi'ñ, e müd je' ycixpi Abel ooy ycömaybidzimy ma Dios co anajty ytudägyity. E jadu'n oy Abel ti yja'o'cini, jadu'n nipaady nej jihuüy yjacmiydägyñi chambaad. Com müd je mibijcin hidibi anajty ymüd yejc ijxpejt ma iich ajt.

⁵ Müd co Enoc mibijcy Dios paady yajnicxi jadügp tzinaydac ni yca'o'cy, ni ca' ajcxy paty, com Dios anajty ti yajnicxyii. Jadu'n ymina'ñ ma yjaybetyity ma Dios ñecy, ca'ni anajty yajnicxyii: "Dios jäygidacpy anajty Enoc chinaayin." ⁶ Pen ca' nmüd'ajtim mibijcin ni jadu'ñiy, ca' Dios jäygidägy ajt ndzinaayin. Com co nmihuingonaanin Dios, hue' tzocy co nmibijcin co Dios yjüjity, e co yaj'ahuimbidity oybi müd pin mibijcip.

⁷ Müd co Noé mibijcy Dios, paady Dios ñimaayí yajijp co ytuna'ñiyi yjada'ñiyi mijñugom hidibi anajty ca'ni yaj'ixy. Co Dios ymigapxi, chi Noé yjotmaybaady e yaj'oyiy je barco ma yi' etz y'ung y'anäg ñügomdzögipy. Müd co anajty Noé müdity mibijcin, paady yajpocycäy je naaxhuiñjäy ajcxy ca'pi ymibicy. Chi Dios cöbijcy Noé jadu'n nej tudägyjäy müd co mibijci Dios y'ayuc.

⁸ Míid co Abraham anajty Dios mibicy, paady Dios yhuin'ijxi e ycapxymidouhui. Chi je' choofn ma ñaax ycajpin ñicxy ma je it lugar huidibi Dios anajty möhuañip co je' adüyb. Choñ, ni ca' anajty nejhüiy ma ñicxy. ⁹ Míid co Abraham mibijcy Dios, paady chinaydacpíjcy nej tüg huñgjäy ma je naax huidibi Dios yaj'ahuaniyi, huidibi ca' yjéjity. Chinay ma huittajc, nañ jadu'n ajcxy y'idich Isaac etz Jacob huidibi ajcxy nañ jadu'n Dios yaj'ahuaniyi je naax. ¹⁰ Abraham je' anajty y'ahuixyp mina jébi chinaydacpicy ma Dios y'it ylugar huidibi jadu'n nipatp nej tüg cajp huidibi míid y'ijx ta'tzpicy y'oyduñty, je huidibi Dios ñihuinmayiy, je huidibi Dios yajcojy yaj'oyiyb.

¹¹ Sara hue' anajty pumäy, ti anajty ymijäyñyi, ti ñajxni tiempo mina jébi y'ung'ixy. Per míid co mibijcy Dios y'ayuc huidibi ti ñimaayi co y'ung'ixañ anajty, chi paty mijaa co y'ungdzimigip. E chi y'ung'ijxy com ymibijc co Dios anajty cuydunañ tibi ahuanñy. ¹² Míid tügpi jäy, je Abraham, ti choondacy tügpicy y'amigügtijc huidibi oy ti ymayiy. Abraham, oy anajty je' ti yjahungoni mina y'ögaani, chi ooy y'ung y'anäg, y'ap'ung y'apmang janchmay paty, jadu'n ymayity nej madza' etz ymayity nej pu' ma mejypa', janch ni ycamicho'nity.

¹³ Tüg'öciy je jäy ajcxy huidibi ya yajnimiydacp, öctay ajcxy ni ycadijiyi je tzinaydac huidibi anajty Dios ti yaj'ahuaniyi. Míid co ajcxy mibijcy Dios, paady nejhüiy ajcxy co jacjiini Dios ymöhuiyb je huidibi ti yaj'ahuaniyi. Com ymibijc ajcxy Dios, paady jotcujc ñayjihuiyi co Dios möhuañyi jacjiini huidibi ti yaj'ahuaniyi. Yminañ ajcxy co anajty y'adzinaaygixy ya naaxhuiñ. ¹⁴ Pinjaty jadu'n minamb co adzinaaybi ajcxy yaj-paady, hue' yajhuimbizimy co chinaydac yjugy'ajttac ajcxy y'ixtaayb. ¹⁵ Co ixypiy ajcxy jäymejtzó'cigixy je naax ma anajty ti choongixy, janch ycahuimbijty ajcxy jim jadüg'oc. ¹⁶ Per je' ajcxy ñigi anajty nijot'ajtcy it lugar jac'oybi, je' je' je' tzejppjoty. Míid jada ycipxi Dios ca' yi' cho'yduñ co ñaydijiyi Dios ma je' ajcxy. Com ti ni'ixiyi ajcxy chinaydac jüby tzejppoty.

¹⁷ Abraham mibijcy Dios, e co Dios Abraham y'ijxmajtzi, chi yajmiiñ Isaac co anajty yajhuindzigihuañ Dios. E janch cixyjot je y'ung tügpaic anajty yecy, je y'ung huidibi Dios ti yaj'ahuaniyi anajty. ¹⁸ Dios ñimay Abraham co míid Isaac míid'adañ may y'ap y'oc. ¹⁹ Abraham yhuinmayb anajty ooy co Dios tügpaic cötujcmidip yajjuygipiy öcpi. Paady jébi iich ajt nminaanim co Abraham ycidigiyi jadüg'oc y'ung co anajty ti yjugypicy co anajty ti y'ögy.

²⁰ Isaac mibijcy Dios, paady Isaac Dios mibijctzoy míid Jacob etz Esau ycipxi co huen ajcxy oybi paadip ma je tiempo huidibi mim cidacni. ²¹ Jacob ymibijcy anajty Dios, paady co anajty y'ögaani, chi ahuanñy conuucxin ma nidüg nidüg José y'ung y'anäg. E jadu'n Dios ooy huindzigiyi ojadajty yam ñaygodajc'adyii míid ytajc co anajty ooy ti ymijäyñyi. ²² José co anajty Dios mibicy ma anajty y'ögaani, yminañ co Israel jäy ajcxy anajty ypidzimaangixy comjcy jim Egipto, chi yajhu'i my tiy'ajt nej ypajc ytuniyb co anajty choñ ajty jim Egipto.

²³ Míid co anajty ajcxy mibicy Dios, paady co Moisés yma'xung'ajty, chi ytaj yteedy yützi tugiig po'. Com co ajcxy ijxy co anajty ooy y'oyity je ma'xung, ca' ajcxy anajty tzigiy je rey y'ane'min co anajty yaj'öctähuañ tüg'öciy ungma'xung yéydijcpi. ²⁴ Míid co Moisés mibijcy Dios, paady co oy ymij'anäcojni, ca' tzojcy co ñaydijiyb co rey ñix y'ung'adiñb. ²⁵ Hue' janchiy Moisés ñigi nijot'ajty co ayo'n tzaachypí minaxipy yajnaixipy quipxy míid Dios yjäy, ca'ydí co nixondägipy je jugy'ajtin ma je rey ytijc huidibi Dios ca' jäygidägy. ²⁶ Moisés ñigi ñayjihuiyi jotcujc co tzaachypí ayo'n anajty minaxy yajnaxy míid Cristo ycipxi, ca'ydí co míid'ajttähuiipy jugy'ajt comeñ'ajt jim Egipto. Com Moisés ti anajty yhuinma'ñipidägy co Dios yegañ je oybi. ²⁷ Míid co Moisés mibicy anajty Dios paady choñ jim Egipto, ni catzigiy co anajty rey yjotmädy, jadu'n y'ijty tudägy nej jihuiy ixxy je Dios ca'pi yaj'ixy.

²⁸ Míid co mibijcy Dios paady Moisés tuuñ je pascuaxii, chi ni'ane'mdiy co huen tijc'aguu tüg tüg yajni'pyiy, jigix co je ángel huidibi yaj'öcp, ca'p'je je israelitajy y'ungoob yad'u'öcipy. ²⁹ Míid co ajcxy mibijcy Dios paady je israelitas ajcxy yajnaixy je tztzpt mejy jadu'n nej jihuiy ñajxcixy huindítztuuy, e co ajcxy je Egipto jäy nañ jadu'n yjanaxañ, cijx ajcxy ñi'o'ctäy.

³⁰ Míid co ajcxy mibijcy Dios, paady ycidädäy je poch ma je Jericógajp, taab anajty je israelitas ajcxy ti juhuidijtcixy huixtuc xi. ³¹ Míid co Rahab, je töxyjäy jibic tzinaaybi, mibijcy Dios, paady ca' y'o'cy quipxy míid je huidibi anajty ca' capxymidoogixy Dios. Com co je' yajjättacy ma ytijcin je huidibi anajty ti choongixy ma Israel jäy ajcxy anajty yajpaady, co anajty ayüch ameech yajcüyögyixy yajtecyögyixy Canaán naaxjot.

³² ¿Ti njacmydägibich? Nyajtigoy'idaamybich tiempo co nimydägibich Gedeón, Barac, Sansón, Jefeé, David, Samuel, e jacjadyii Dios y'ayucnajtzcaxñybi. ³³⁻³⁴ Míid co ajcxy mibijcy Dios, paady ymimadac ajcxy ymidzip canaag picy, ane'my ajcxy yajxon yi capjjäy, ypaat ajcxy pubejtin huidibi Dios anajty ti yaj'ahuaniyigixy. Yaj'adujc ajcxy caa y'ahuac, yajxeem ajcxy jin huidi anajty ooy ymijity, tzooc ajcxy co anajty yaj'ögaangixy míid espada. Pinjaty anajty pumäyip ypaat je' ajcxy ymic'ajt ymijaa, mij je' ajcxy ooy y'ijtcixni ma chiptungixy, e ymimadactay ajcxy maymidzip. ³⁵ Jim anajty töxyjäy yjätigixy

huidibi ajcxy cǎdigǎyǎi y'ung juogy huidibi anajty ti jugypǎcy co anajty ti y'ǎgy. Jadyii ajcxy y'o'cy ahuoni' agidzi', ca'p ajcxy paty nidzoocin. Jadu'n ajcxy paty o'cin, jaydǎbi patcǎxy jugy'ajtin etz tzinaayim jac'oybi ma Dios. ³⁶ Jadyii Dios y'ayucnajtzcǎpxǎybi ooy ǎixiici yajxiici, yajcǎ'ajty, etz tzумы mach ypujxtǎc'ǎǎy. ³⁷ Jadyii Dios y'ayucnajtzcǎpxǎybi y'o'cy ajcxy tzaagǎgǎch, jadyii yaj'ajidiy ajcxy janch tim cup y'ijxmajtzi ajcxy, jadyii yaj'o'ci mǎid espada. Ymiǎ xyjipy xii yaa yhuidiǎcǎxy ymǎid ajcxy ǎinǎc yǎch mǎid cǎbǎxy'ac etz mǎid chivo'ac, ayooob jǎy ajcxy, jotmay mǎid, yajtzaachytungixy yajca'oydungixy. ³⁸ Yi jadu'mbi Dios y'ayucnajtzcǎpxǎybi ajcxy ni je naaxhuinǎyǎy anajty camihuaadity. Mǎid ymidzǎp pahuidǎcǎxy, paady yhuidiǎcǎxy anajty tǎtznaxtuum etz yuugjoty, chinaaygixy naaxpa'tci'py etz majaty ang. ³⁹ Nidǎg'ǎciy je' ajcxy oy cǎmay ajcxy yjanajxy mǎid co mǎibjcy ajcxy Dios, ca' ajcxy paty tǎibi anajty Dios y'ahuaniy. ⁴⁰ Com Dios jac'oybi je' anajty yegamyb mǎid ǎich ajt, paady ca' ajcxy paty je oybi tǎibi Dios y'ahuaniy. Ti anajty Dios nihuinmayiy co yajca'pxaani yi' ajcxy ytudǎg'yajtin quipxy mǎid ǎich ajt co Cristo y'o'cy mǎid ǎich ajt nbocy ycipi.

12

Tzoc ǎich ajt nhuinma'nybidaacim ma Jesús

¹ Com nmǎid'ajtim canaag iǎxpejt nej jǎy jecy'ajty mǎibjcy Dios, paady ǎich ajt jadu'n nipaady nej jihuǎy huinduy jajǎxcǎ'py nmǎid'ajtim jǎy huidibi ti yajniǎgǎxǎy ymǎibjcin. Paady ycipx tzoc ahuing pidaacim je huidiǎjaty xy'adzǎjpm ma ajt nmǎibjcin, e naǎ jadu'n tzoc ahuing pidaacim je pocy huidibi xyajhuinma'nydigooyim, e tzoc naymic'ǎixim cuydonim yi' tiy'ajt mǎid mecxtuǎcin ma ajt ndzinaayim, jadu'n nej jǎy ǎaymic'ǎixǎgixy co nayboyc'quǎipǎgixy. ² Tzoc nhuinma'nybidaacim ma Jesús. Jim iǎxpejt nbaatim ma Jesús nej jǎbi nmǎibjcin Dios. Jesús yi' je' ti xyajnejhuǎyim Dios yty'ajt. Yi Jesús yi' y'ayoo anajty ma je cruudz, ni ca' yi' tuǎcuendi je jadu'mbi o'cin oymidzo'yduunip. Com co Jesús ǎejhuǎyib anajty co jadu'n y'o'cy ayoohuǎy, chi ypaadipy jotcuǎc'ajtin ma Dios y'ane'my. E cham je' yajpaady ma Dios ymǎic ma Dios y'ane'mdac.

³ Huinmaaygixy mǎich ajcxy je Jesús y'ǎxpejt, nej pocyjǎydǎc chaachytungixy etz ǎi'oyǎigixy, etz ca' y'ixaani, paady ca' mdzǎjpcǎgixy ni mgamijotmetzcǎyǎgixy. ⁴ Ca'ni mǎich ajcxy ayo'n tzaachypǎ myajnaxy mabaad ni'py ajcxy mxǎibidiy jadu'n nej Cristo yjajty. ⁵ ¿Nej ti mǎich ajcxy mǎyǎdigooygixy je capxhuǎjin huidibi Dios ti xymooygixy nej jihuǎy yci'm'ung? Jadu'n ymina'ǎ ma Dios ǎecy:

Mǎich n'ungich, ca' mbidǎgy nej jihuǎy ca' ytim ytiǎjity je tzaachypǎ huidibi Dios mǎid xycapxhuǎjy, ni ca' mǎjotmetzcǎhuǎy co xyaj'ǎjǎy.

⁶ Dios ycapxhuǎjy yi' pinjaty chojcpy yjihuǎy. Dios chaachytumby yi' ajcxy co ytundigooy, pinjaty yi' ti cǎbicy nej jihuǎy yci'm'ung.

⁷ Mǎmadaaccix mǎich ajcxy je castigo, com Dios jadu'n yi' xymǎidity ajcxy nej jihuǎy yci'm'ung. ¿Nej jǎ jada' tǎg ung, e ca' yteedy chaachytumǎyb co ytundigooy? ⁸ Pen ca' mǎich ajcxy Dios ti tzaachypǎ xymooygixy, jadu'n nej yi' moy castigo tǎg'ǎciy y'ungdǎic y'ǎnǎctǎc, ca' mǎich ixypy ajcxy Dios xy'ung'adyii tyudǎgy. Jadu'n mǎich ajcxy m'ǎidipy nej tǎg pi'c'anǎg huidibi yteedy ca' y'ixa'nyii. ⁹ Jadǎg nax, taabi anajty ajt nbǎcny, ǎich ajt ndeedy ya naaxhuǎn xy'ǎihuǎjim xycapxhuǎjim anajty, e xychaachytuum co ca' ngapxymidoohuim nhuindǎigǎyim ajcxy. ¿Nej co ca' huaad n'ǎjtim ane'my ma ajt ndeedy huidibi tzajpjoty yajpatp? E jadu'n jǎbi nbaatim je jugy'ajtin huidibi ca' ycipxy ytigoyipy nimina. ¹⁰ ǎich ajt ndeedy ya naaxhuǎn xy'ǎihuǎjim xycapxhuǎjim anajty mǎid jada conbi jugy'ajt ycipi, jadu'n nej je' anajty ajcxy oy'ixy. Naǎ jadu'n Dios ǎich ajt xychaachytuum mǎid ajt n'oy'ajt ycipi etz jigix nmǎid'ajtim huǎdz jot huǎdz huinma'ǎ nej Dios ymǎidity huǎdz yjot huǎdz yhuinma'ǎ. ¹¹ Oy yjanchity co ca' ti tzaachypǎ ndzojcin ma yam nbaatim je tzaachypǎ, com ooy ndzachjhuǎyim je tzaachypǎ, e ca' jotcuǎc nayjihuiyim. Per pinjaty ǎxpǎjcpǎ Dios chojcin mǎid je tzaachypǎ ycipi, chi je' yhuimbǎdzimǎyǎgixy tǎg jugy'ajtin tǎdǎgyi etz jotcuǎcpi.

Je huidibi ayo'ngojp co Dios y'ayuc ngacǎbigaanim

¹² Paady mǎich ajcxy jotmicpǎjccix ma nmǎibjcin, jadu'n nipaadip nej jihuǎy myajpidǎccixy mǎi' tǎibi y'anucxǎyǎi, etz mgoxcohuajc mic'ajt paady huidibi anajty, ca' mic'ajt mǎidity.

¹³ Ixtaaygix nǎ'aa tǎ'aa tǎiybi ma mdzinaayim, jadu'n nipaadip nej jihuǎy yi' mdocy huidibi mǎdǎp ti chǎgy, e camina jadǎg'oc yhuǎidp.

¹⁴ Tzinaaygix mǎid oyjot oyhuinma'ǎ mǎid nidǎg'ǎciy jǎy. Ca' mdǎngixipy ti tzǎp. Mǎid'ajtcix tǎg tzinaayim huǎtzpi, pen ca' jadu'n mdungixy, ni pin ca'ixipy je Huindzin Jesucristo. ¹⁵ Ooy cuenditungixp co ni pin cajǎpyǎdydǎipy je pubejtin huidibi Dios ti ahuaniy, jigix naǎ jadu'n ni pin ycajajpaadipy janch mǎt yjot yhuinma'ǎ, e yajhuindǎgydǎy yajmǎttǎy jacjadyii ymǎgǎtǎic, tim jadu'n nej tǎg ujtz ta'mbi ypa'mduǎ. ¹⁶ Ni tǎg mǎich ajcxy ca' huaad ti ayuc

müid'aty müid huingbî töxyjäy huidibi ca' müich mdöxyjic'adyii. Ca' nañ jadu'n m'ixtijjy je ayuc huidibi Dios yajhui'my müid müich ajcxy ycxipi, jadu'n nej y'idüich Esaú. Müid tüg caayin uucin Esaú toocnax je huidibi anajty möhuaanip yteedy co y'unggoobity. ¹⁷ Müich ajcxy mnejhuu#yb co Esaú tocy huidi anajty paatip co japada'n je conuucxin huidibi anajty yteedy möhuaanip, ca' jadu'n Dios cöbijcy, chi Esaú ooy yjayaaxni, per ca' anajty ñihuinma'ñ nej yjothuimbidip müid je' ycxipi tiibi anajty tuñ.

¹⁸ Ca' müich ajcxy ti mjaty ti m'ixy, nej jecy'ajty yi israelitas ajcxy yjajty etz y'ixy co ajcxy mihuingoñ je cop Sinaí ma anajty Dios ti pidägy mij jün, ma anajty ooy yhuizdzy yjidity etz mijpoj migtigoy ñaxy, ma anajty ooy y'agoodziy anaxy. ¹⁹ Ni mgamidooy ajcxy je trompeta ni je Dios y'ayuc huidibi anajty ajcxy je' migapxip. Pinjaty je' midou je ayuc ypijctzou ajcxy may'ajt co ca' huaad yjacmigäpxigixy com ooy anajty chigüygixy. ²⁰ Je' je' anajty ycxipi co anajty ca' mimadägaangixy je ane'min cötujcin huidibi anajty minamb: "Pin anajty ytecy pidacp ma yi cop, hue' yi' y'oyyaj'o'cnity cögäch müid tzaa o müid quipyjijpxu'ñ, oy ixypiy y'iyucity." ²¹ Oy chigüyñ huidibi anajty yaj'ijxp, Moisés ci'm minaan: "Tziyuuybich yam müid tzig'i'ñ."

²² Per müich ajcxy jadu'n nipaady nej jihuiy ti mmihuingoongixy yi cop huidibi yxü Sión etz je Dios juugypi ycajp. Je' je' je' Jerusalén tzajpjoty' ma canaag mil je ángeles ajcxy yöymucxixy. ²³ Ti müich ajcxy mmihuingoongixy ma ti yöymucxixy je jaccömaaybi jäy huidibi ajcxy yxü cojaay ma Dios ñecy jüby tzajpjoty, je huidibi ajcxy huin#b huingapxtacp Dios. Ti müich ajcxy mihuingoongixy Dios je huidibi nijuez'ajtp tüg'öcy. Nañ jadu'n ti müich ajcxy mihuingoongixy je' ajcxy je oyjäydjic y'espíritu huidibi Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy. ²⁴ Müich ajcxy ti mihuingoñ yi Jesús, yi huidibi xycodinaayim ma Dios müid je jemybi cötujcin huidibi Dios yajhui'my müid üich ajt ycxipi. Yi Jesús huidibi mic'ajtmoy je Dios y'ayuc jemybi, co ñi'py teemy yojcy müid ajt nbocy ycxipi. Yi Jesús co ci'm ñi'py teemy yojcy müid jäy ajcxy ypocy ycxipi, ñigi oy yi' ca'ydi co Abel iyujc ñi'py teemy yojcy müid ypocy ycxipi.

²⁵ Paady ycxip ooy cuenditngix müich ajcxy, ca'ydi yaj'ixtijy Dios, je pin ti xyajmihui'mim jemybi y'ayuc. Je jäy ajcxy huidibi tzinay jecy'ajty, ca'p je' ajcxy chocy co ajcxy ichtijy Dios co jecy'ajty yjamigapxi ajcxy ya naaxhuiñ. O'ctiy üich ajt ca' ndzoocim, pen nmooyim ajt njüx je Dios, je pin y'ayuc xyajmihui'mim huidi tzoon tzajpjoty.

²⁶ Co Dios y'ayuc yejcy jecy'ajty, chi yajtziyuuy ooy naax. Jadachambi Dios ymína'ñ: "Jadügtecypajc nyajtziyuuya'ñich je naax, e ca' nminaanim naaxti'ajty, nañ jadu'n nyajtziyuuya'ñich je tzajp." ²⁷ Co jadu'n Dios ymína'ñ: "Jadügtecypajc nyajtziyuuya'ñich je naax." Hue' yajhuinjihuiy co ytigoydähuipy huidijaty yücxp huidibi Dios yaj'oyüy, e je' hui'mip je huidijaty ca' yu'cxy. ²⁸ Paady je Jesucristo ycötujcin huidibi Dios xyajmihui'mim, ca' yi' huaad ytigoy. Tzoc yajnaxim Dioscoyuyip müid Jesús y'ayuc ycxipi, e nyajmij'ajtm n'ojadajtm Dios müid tudägy'ajt etz müid huindzig'i'ñ nej je' jäygidägyin. ²⁹ Ich ajt nDios jadu'n yi' nej tüg jün huidibi nöctayb tüg'öcy.

13

Nejjëbi nyajjäygidaaacim Dios

¹ Müich ajcxy huidibi müibjcp Jesucristo, ca' mjäydigooygixy co ajcxy mnaychöjicigixipy miñ xyipy nej jihuiy ajcxy mdüguëxyity. ² Ca' ajcxy mjäydigooygixipy co oyjäy'ajtin mdüngixipy müid pinjaty ajcxy xycojädiyb. Müid co oyjäy'ajtin ajcxy tuuñ, chi nijëjity ajcxy yajjättacy ángeles ajcxy, ni ca' ajcxy huinjihuiy co ángeles anajty ti yajjättaacixy.

³ Mjäymedzip ajcxy pinjaty tzumy'ñaayb mach'ñaayb jadu'n nej jihuiy müich ajcxy nañ jadu'n mdzumy'ñaaygixy mmach'ñaaygixy quipxy müid je' ajcxy. Jäymedzip müich ajcxy pinjaty tzaachypí ayo'n minajxp yajnajxp, com nañ jadu'n müich ajcxy müidity je ninüx huidibi jëbi y'ayoy.

⁴ Huen nidüg'öcy jäy huindzigüygixy yajmij'ajtcixy je pijcin casada'ajtin. Huen je yëydjic etz je ytöxyjic naymüdtzinäyigixy yajxon, com Dios yi' tzaachytunipy pinjaty tundigooyb müid huingbî töxyjäy.

⁵ Ca' m'adzojcixy meen. Mijotcujc'ajtcixy ti ajcxy ii müid. Dios ti je' ymína'ñ: "Camina xü üich müich ajcxy n'ixmadzipy, ni üich müich ajcxy ngajäydigooypy." ⁶ Jadu'n jëbi nminaanim agujc jotcujc: "Yi Huindzin Dios yi' xypubejtpich, ca' ndzigihua'ñich jäy nej xyjatuna'ñich."

⁷ Jäymejtzcix müich ajcxy je pinjaty ti xyñigohuajc'ajtcixy, je pinjaty ti xyajmüidmiydaaccixy Dios y'ayuc ytüy'ajt. Huinmaaygix nej je' ajcxy anajty ytudägy'aty, padungix nej je' anajty ajcxy müidity ymübjcin.

⁸ Jadu'n nej Jesucristo oybi tuñ jecy'ajty, nañ tim jadu'n oybi tuñ chambaad, etz oybi tuna'ñ huinxiü huin tiempo, ca' yi' yajtigadzip yi yhuinma'ñ ni mina. ⁹ Ca' müich ajcxy myajhuin'ingixy müid canaag ixpijcin huidibi ca' ytügnaxity müid Jesucristo ytüy'ajt. Ñigi oy co ajt nbiäaacim huinma'ñ ma je Dios y'ayuc, nej yi' xychojcin xyjihuiyim, nej yi' may'ajt

tuñ müd üch ajt. Ca' mbüdaacim mhuinmañ ma je cötujcin huidibi' adujcp nijëjity caayin uucin. Ni ti jotcuyc'ajt ajcxy capaty pinjaty panicxp yi jadu'mbi cötujcin.

¹⁰ Je judío tungmüdpü' müd'ibi huindzig'iñ tumb anajty ma Dios yhuittijc je jecyip, ca' yi' jëbi yjactuuni ma üch ajt nmübjcin jadu'n nej Jesucristo tuñ huindzig'iñ müd üch ajt ycixpi. ¹¹ Je judío miltungmüdpü' ma Dios ytjic ypidac iyujc ñi'py ma je Lugar Santísimo nej tüg huindzig'iñ huidibi yajpocyñlhuatcp je mayjäy. Je iyujc ögy ñinücx jiguem je' yajnögy, ca' jübyity cajpjoty ma je Dios anajty huindzig'iygixy. ¹² Tim jadu'n nej je judío sacerdote yajnögy je huindzig'iñ iyujc ñinücx cajp nünaxy, nañ tim jadu'n Jesús paty tzaachy'o'cin cajp nünaxy jigix müd je' yci'mni'py pocyñlhuädzip je mayjäy. ¹³ Tzoc müjpidaacim je Jesús tibi' y'ögy cajp nünaxy müd üch ajt nbocy ycixpi. Tzoc minajxm yajnaxim je canayyajmij'adii je canay'ixa'nü, tim jadu'n nej Jesús minajx yajnax je canayyajmij'adii je canay'ixa'nü. ¹⁴ Ya naaxhuñ ca' ya ajt nmüdity tüg ciudad ma jëbi n'jtim huinixü huinitiempo, je' üch ajt njijp'ijxim je tzinaayin huidibi mümb cidaacp. ¹⁵ Paady ycixp chojepy co Dios n'ojadajtim nmübjctzoohüm Dios jadu'n nipaady nej tüg huindzig'iñ nmooyim. Tzoc ii mübjctzoohüm, tzoc ojadajtim müd ajt ngi'm'ahuac ngi'm'ayuc. ¹⁶ Ca' mjäydgóoygixipy co oybi mdúngixipy etz naybubéjtigix naybudigüiyigix miñ xyipy. Co jadu'n mdúngixipy jadu'n nipaady nej tüg huindzig'iñ ti myejccixy ma Dios huidibi yi' ooy jäygidägy.

¹⁷ Capxymidoogix pinjaty xyñigohuajc'ajtcixp etz yajmij'ajtcixp, com yi' müch ajcxy xycuend'ajtpi ma' alma. Nejhuüyim co cüyegaangixyycuendi ma Dios nej ajcxy ti xycuend'aty. Pen oybi müch ajcxy mdumyb müd yi' ajcxy, jotcuyc ajcxy ñayjihüñhuüyb. Pen jibic müch ajcxy mduñ müd yi' ajcxy, tajp mayip ajcxy. E pen yi' ajcxy tajp maayb, chi müch ajcxy ca' ni ti jotcuyc'ajt mmüd'adipy.

¹⁸ Mübjctzoogix Dios müd üch ycixpi etz je pinjaty xymüdhuidijtpich. Jatytim naymic'ixibich tudägy nduüñich ma tüg'öciy üch ndung, paady ycixp jotcuyc nayjihüñhuüyich. ¹⁹ May'ajt nbijctzoobyich ma müch ajcxy co Dios mmübjctzoogix müd üch ycixpi, jigix Dios a'ixihüpy co nacxibich tzocj ma müch ajcxy.

Oy'ajt etz capxpooxcin huidibi cogixiyñip je necy

²⁰ Dios nmübjctzoobyich müd müch ajcxy ycixpi. Je Dios huidibi yajjugypijc jadüg'oc üch ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy, je huidibi cuend'ajtp je maymübjcpidijc. Co Jesucristo ñi'py teemy vojcy, chi mic'ajt moy je jemybi cötujcin huidibi Dios ti xyajmihu'üm. Dios ti pidägy Jesucristo jadu'n nej je cuend'ajtpi jac'oybi ma je maymübjcpidijc. Jadu'n yi' nipaady nej tüg cöbixy cuend'ajtpi huidibi cuend'ajtp may ngöbixy. ²¹ Je Dios huidibi xyajjotcuyc'ajtim je' huen xyaj'ahuimbijtcixy huädz etz oyyäy ma tüg'öciy ajcxy mmübjcin etz ma tüg'öciy ajcxy mdzinaayin, jigix ajcxy mdunipy nej yi' tzocy. Dios huen tuñ ma üch ajt njot nhuinmañ müd Cristo ymic'ajt nej yi' tzocy. ¡Huen Cristo y'idipy mij cömay huinixii huinitiempo! Amén. Jadu'n jada.

²² Nmügütjic, nbijctzoobyich may'ajt yajtungixy mecxtujcin ma jada ayuc capxhuijin. Ti ajcxy ii con nijayiygixy. ²³ Nejhuüygix müch ajcxy co ajt nmügüg Timoteo y'ity ahuätztuum. Pen tzocj yjäy ya ma nyajpaadyich, chi yi' xymüdnücxibich co üch anajty müch ajcxy nicxy n'ijxcixy.

²⁴ Nguejxpyich ngapxpooxcin ma nidüg'öciy pin ajcxy xyñigohuajc'ajtp etz je migügtijc ajcxy huidibi mübjccixyp. Je migügtijc huidibi ajcxy yajpatp ya Italia yquejxyp ajcxy capxpooxcin ma müch ajcxy.

²⁵ Dios ajcxy xyconuucxp nidüg'öciy müch ajcxy. Amén. Jadu'n jada.

SANTIAGO

Yi Necy Huidi Santiago Yajmiguejx Je Judío Mibijcpijic

¹ Hich Santiago, ndzojcingix ich nduñ ma Dios etz je Huindzin Jesucristo ytung. Cham jada necy nyajniyuexyich yi Israel jäy huidi ajcxy yajmij'ajtp Dios, huidi ajcxy xim yam yajpatp cajp cajp müid co yqueecpidzimy ajcxy Judea naaxjot co ymidzip ajcxy chach'ixhuididyii chachpahuididyii ajcxy.

Je tiy'ajt huidib tzoon ma Dios

² Migügtijc ajcxy co yi mmidzip ajcxy xychach'ijxmadzaangixy nej müich ajcxy mjot mhuinma'ñ müidity, co yi' ajcxy xy'ixhuidijtcixy xypahuidijtcixy, co xyñigapxcixy xyñi'ojiyigixy, co xyajhuinma'ñyidigoyaangixy, ca' mdajipy mmayipy ajcxy, jotcuje ajcxy mnayjihuihuüy. ³ Müich ajcxy mnejhuüyigixy co jadu'n mmimecxtujccixyp je tzaachyp i ayon'it müidibi mminajxcixyp myajnajxcixyp müid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it mbáatcixipy mic'ajt, jigix jébi mimadactaygixy tüg'ócixy jibic-huinma'ñ. ⁴ Copicy müich ajcxy mimadactaaygixipy tüg'ócixy jibic-huinma'ñ, ca' ma mdundigóoygixipy, e huin'it huadz mjot mhuinma'ñ mmüid'adipy ajcxy, ca' ti mayajtigoy y'idipy ajcxy.

⁵ Pen nidüg müich ajcxy myajmayjaty oyhuinma'ñ, co jäy ajcxy xychach'ijxmadzaani mjot mhuinma'ñ nej müidity, mibijctzou Dios huen xymöy je oyhuinma'ñ, com yejcpy yi' oyhuinma'ñ müid tüg'ócixy jäy co pijctzoy. Ca' yi' cohuindugyüi, ca' huaad xy'ojim co nbijctzoohuim oyhuinma'ñ. ⁶ Copicy pijctzohui Dios huijy'ajt cujc'ajt cixyjt huinjot, ca' y'ametz yjotmetzity. Pinjaty ametz jotmetz Dios mibijctzoob, ca' tücixy müidity yjot yhuinma'ñ, janam jatzojc yajtigach yhuinma'ñ jadu'n nej je mejy co ypidigy y'ixtägy müid je poj. ⁷ Co jäy ajcxy ametz jotmetz mibijctzoogixy Dios, Dios ni ti jadu'n cayecy. ⁸ Yi jadu'mbi jäy ajcxy ametz jotmetzpi canaagnax yhuinma'ñ ajcxy müidity, ca' tügjijp yhuinma'ñ pidaaccixy ma Dios.

⁹ Yi ayoobitijc huidibi mijpidaaccixyp Dios, ooy jäygidägaangixy co Dios ypubediyb ypidigihuiyb. ¹⁰ Yi comeñyjäy ajcxy huidibi mijpidaaccixyp Dios, ooy jotcuje ajcxy ñayjihuihua'nyii co ajcxy ymeñ yticxtähuiy jadu'ñyi. Com yi' ajcxy ymeñ tigoyamb yi' jadu'n nej tüg pijy co ñiicxni müid xii an. ¹¹ Co xii ypejtni, chi ooy y'andaacni mic, e chi je jünboj ypidzimy, chi je pijyquipy y'ich, chi yhuingädaayñi je pijy, e jadu'ñyi ytigoydäy je pijy oy'ajtin. Jadu'n nej yjaty yi pijy, ñan tim jadu'n yjada'ñ comeñyäjic ajcxy, jadu'ñyi ñitigoyaangixy yjugy'ajtin.

Co yjot yhuinma'ñ chach'ijxmadza'ñyi

¹² Jotcuje pinjaty mimecxtujtaayb jadu'n nej ajcxy yjot yhuinma'ñ chach'ijxmadza'ñyi. Co jadu'n mimecxtujtaaygixipy, Dios möhuüib ajcxy jugy'ajtin huinixüibi, huidibi yajhuin-huanüy tüg'ócixy jäy ajcxy huidijaty Dios tzojcp yajmij'ajtp. ¹³ Co pin nijot'aty co tuna'ñ ti jibicpi, ca' ymina'nipy co Dios anajty jadu'n yajtundigoyaani. Dios ca' ti jibicpi tuñ müid jäy ajcxy. E nañ ni pin ca' huaad ijxmach Dios nej yjot yhuinma'ñ ymüidity. ¹⁴ Ci'm ajcxy jadu'n ñaydunyii, co tzachnijot'ajtcixy canaagnax jibic-huinma'ñ. ¹⁵ Co jäy ajcxy nijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ, pocy anajty ytungixy. Ti ajcxy anajty ooy ypocyñibejtni co nicxy y'ó'ccixni.

¹⁶ Migügtijc ajcxy, huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mnayhuin'ünigixy. ¹⁷ Hich ajt nDios Teedy huidibi tzajpjoty tzinaayb, yi' huidibi yajcojtaay xii madza' huidibi jajp täcxp, yi' je' yejtaayb tüg'ócixy tijaty oby, tüg'ócixy yhuinma'ñ huidibi ich ajt nmüid'ajtm. Dios ca' yi' yjot yhuinma'ñ yajtigach jadu'n nej yi xii madza' yjajin yticxin ytigach. ¹⁸ Dios y'oydumyib huinjemy ich ajt njot nhuinma'ñ müid yi' y'ayuc ytiy'ajt, jigix jébi ich ajt nmi'ijtim oyjot oyhuinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi yajmij'ajtcixp Jesucristo, Dios nigi tzozy ajcxy ca' jac ti huidibi oyduñ.

Je tiy'ajt tiydudäcyp

¹⁹ Migügtijc huidibi ich ooy ndzocy njihuüyich, mnejhuüipy müich ajcxy jada co ooy ycopicyty mmido'mbijctähuiy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' mjäydidigóoygixipy, ca' mgapxmayiygixipy, pen mjotmätcotp ajcxy ca' anajty mguydungixy Dios ytiy'ajt. ²⁰ Je jäy huidibi jotma'tp, ca' je' tuñ huidibi Dios yjäygidacyp. ²¹ Ixmajtztaaygixy yi jibic ayuc, ca' mnijot'ajtcixy yi jibic-huinma'ñ. Cöbijccix müid oyjot oyhuinma'ñ yi Dios y'ayuc ytiy'ajt, yi huidibi Dios ti yajnicödugiy, huin'it jébi ajcxy m'alma nidzoocin paady.

²²⁻²⁴ Cuydungix ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy mjotcuje'adipy müid yi'yi co m'amidoo'ijtcixy, hue' anajty nigoo mnayhuin'ünigixy. Peni nigooob Dios y'ayuc m'amidoo'ijtcixy, e ca' mmijpidaaccixy ca' mguydungixy, naadigi' anajty m'amido'ijtcixy. Jadu'n müich ajcxy nipaady nej pin yhuifijjip aa'ijxnajxp ma tügi ijx. Co ñay'aa'ijxnajxtäyüi,

chi yjihüägy, e mic'amy jäydgoydäy nej yhuifjijp ti icy. Naadigi' anajty ti ñay'aa'ijxnaaxyii. ²⁵ Pen müch ajcxy yajxon m'ixpijcy Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi yaj'oyihuip ajcxy mjot mhuinma'ñ, pen mmijpidaaccixyp, pen mguydungixyp Dios y'ayuc, e ca' m'jäydgooygixy, chi jada' Dios xyconouccixp ajcxy müd jëgixpi huidibi anajty mguydungixyp.

²⁶ Pen ji pin ñayjihüiyii co cuyduni Dios ytiy'ajt, e ca' ñay'ahuizigiyii, ci'm anajty ñayhuin'iiñiyii, tundigooyb anajty, e ca' yjanchity co mijpidaaci Dios ytiy'ajt. ²⁷ Pen müch ajcxy huädz mijpidaaccixy Dios etz mguydungixy yi' ytiy'ajt jadu'n nej jëbi Dios jäygidägy, hue' tzocy co mbubëjtcixipy mba'ayöogixipy co'ögy'ungdijc, etz co'ögy ytoxyjäydijc ma ayo'n jotmay ajcxy patcixy. E ca' huaad jibic-huinma'ñ mjactungixy, jadu'n nej jadyii naax-huifjyäj y'iditczixy, huidi ca' mijpidaaccixy Dios.

2

Ca' huin'ijxpety migüg myajmij'ajtcixipy

¹ Migügtijc ajcxy, co m'ojadajtcixy co mmijnicxpejtcixy ñich ajt nHuindzin Jesucristo, yi' huidibi tzajpjoty ane'm, ca' ajcxy huin'ijxpety migügtijc myajmij'ajtcixipy. ² Pen jim jäy ytigiy ma mnayyöymüjcgixy comeefybi müd oori cijijtz, etz müd yhuut yxojax janch oybi, etz pen nañ tigiyb tüg jäy ayoob huidibi yhuut ytuicy ciitz tuc nibüdy ixpüdy. ³ Chi müch ajcxy je' jac nägi myajmij'ada'ñ je comeefybi huidibi oyxoxy, e chi mnimähua'ñ: "ñña' müch ya ma jada oybi iñaaybejt." E je ayoob jäy mnimähuaangixy: "ñña' naaxcixy o jim jadu'n tina'." ⁴ Co jadu'n m'iditczp ajcxy, ca'p anajty jadu'n ytiy'ajity. Mdundigooygixy anajty ma Dios ytiy'ajt co huin'ijxpety ajcxy migüg mdzogipy. Hue' anajty myajtungixyp jibic-huinma'ñ co jadu'n m'ixtjicixipy jäy huidibi ayoob.

⁵ Migügtijc ajcxy, Dios ti huin'ixy yi' ayoobitijc, jëbi ajcxy mijpidägy Dios etz jëbi ajcxy paadipy it lugar ma Dios y'it tzajpjoty. Jadu'n Dios yajhuinhuaniy pinjaty tzojcp jihuiiyip co it lugar möhua'ñ jilby tzajpjoty. ⁶ Myajtzo'yduungixyp müch ajcxy ayoobtijc. ¿Nej cayi' comeefjyäj ajcxy huidibi müch ajcxy xychachxip ma cötujctac, e xyajniccixy ma tungmüdp yhuinduu, oy ajcxy mdzocy mgatzocy? ⁷ ¿Nej ca' yjëjity ajcxy huidibi jibic nigapxp ni'ojjy Jesucristo, je oyjäy huidibi müch ajcxy myajmij'ajtcixyp?

⁸ Pen janch müch ajcxy mguydungixy je tiy'ajt huidibi jaybety ma Dios ylibro: "Mdzogipy mjihuipuy mmigügtijc hueñytimypinity, jadu'n nej müch ajcxy ci'm mnaychogyii mnayjihüiyii." Pen jadu'n anajty mdungixy, tüg anajty oybi mdungixyp. ⁹ Pen huin'ijxpety ajcxy anajty jäy myajmij'ajtcixy jadu'n nej yhuut yxoxy ajcxy müdity, mdundigooygixp, e ti anajty mnayyajpocëhuigixy ma Dios ytiy'ajt. ¹⁰ Pen tüg jäy cuydundaayi Dios ycötujcin, co nicxy tüg cacuyduñ, jadu'n nipaady nej jihüiy anajty janch ni tüg cötujcin ti cacuyduñ. ¹¹ Je Dios je cötujcin ti pidägy co ca' huaad mmigapxtigooyipy töxyjäydijc, etz nañ ti cötujcin pidägy co ca' huaad njäyay'i'ocim. Pen mmigapxtigooyb töxyjäydijc, oy ca' ti mjäyay'ögy, ti anajty mdundigooy mij ma Dios ytiy'ajt. ¹² Capxcix miydaccix, tungix nej jëbi huaad jäygidägy ñich ajt nHuindzin Jesucristo nej je' cuyduñ yi' ytiy'ajt. ¹³ Ca' ti pa'ayoohuin paadipy ma Dios, pin ca' tuñ ti pa'ayoohuin ma ymigügtijc. Pin pa'ayoohuin tumb ma ymigügtijc, je' capxpaady y'idip co anajty Dios tiyduñ yi' jyäj.

Je mibijcpi etz je oyjäy'ajtin

¹⁴ Migügtijc ajcxy, ni ti m'alma capada'ñ pen müch mminaamb co myajmij'ajtyp Dios, e pen ca' myajnigüexigy ni ma co oybi mduñ. Ca' Dios yajnödöga'ñ yi' m'alma müd co nigooob mmina'ñ co Dios mmijpidägy, e ca' mguyduni yi' ytiy'ajt. ¹⁵⁻¹⁶ Pen müch ajcxy müd tüg migüg yëydijcpi o töxyjäybi huidibi yajmayajtp yhuut ytuicy caayin uucin, e chi nigoo müch ajcxy mnimähuiy: "Ñixc agujc jotucj, Dios xypubedipy xypudigihuipy, ca' mduñ'ögipy ca' myuu'ögipy." E müch ca' anajty ti ti mmöy huidijaty yajmayajtpy. ¿Ti oyjäy'ajtin anajty ti mduñ? ¹⁷ Pen müch minamb co myajmij'ajtyp Dios, e ca' oyjäy'ajtin mduñ müd mmigügtijc, ytimyñipaty jadu'n nej ixypy ca' mmibicy yi' Dios ytiy'ajt.

¹⁸ Ca' yjecyity co tüg jäy xyñimähuibich jadu'n: "Müch mdzachmijpidacy yi' Dios ytiy'ajt, e ñich ndumyibich oybi." ñich n'adzohuipiyich yi' jadu'mbi jäy co ca' jadu'n ytiy'ajity nej müch mina'ñ. Pen ca' müch mmijpidägy Dios y'ayuc, ca' mjadipy nej mdunipy oybi jadu'n nej Dios huaad jäygidägy. Co ñich oybi nduñ, jadu'n ñigüexigy co nmijpidägyich Dios. ¹⁹ Müch mmibijcpi co Dios ji tügpajc, e oy jadu'n co mmibicy. Nañ jadu'n yi' ca'oybi ajcxy mibijcpi etz chigüyb ajcxy Dios. ²⁰ Loci müch, ca' mhuinjihuñhua'ñ je tiy'ajt. Co pinjaty mibicy Dios, e ca' yajnigüexigy co oybi tuñ, ca' tiydudägy mibicy Dios. ²¹ Je Abraham jeyc tüg ijxpejt nej jëbi huaad ngapxymidoohuin Dios co jecy'ajty je' ymang Isaac cëyeyc nej tüg huindzigi'ñ ma Dios. ²² Je Abraham ymibijc co Dios yjijity etz nañ ycapxymidou nej Dios ñimaayi. Paady nejhuñyim co yjanchity co Abraham mijpidacy je' Dios müd co cuyduñ jadu'n nej Dios ñimaayi. ²³ E jadu'n oy cuydundäy nej yjaybetyity ma Dios ñecy: "Yi Abraham ymijpidac

Dios, paady Dios ymecxtaayi ypocy, e ycöbijci jadu'n nej jihuüy ca' anajty ytundigoy." Paady ycixpi Abraham oyñaydijyii: "Co Dios minaymüg'adyii."

²⁴ Cham nejhuiüygix co Dios ycöbijcipy jäy huidibi cuydungixp y' yti'y'ajt, e ca' nminaanim müid jëyi co ymibijccixy. ²⁵ Tim jadu'n nej Abraham yjajty, nañ tim jadu'n yjajty müid je töxyjäy huidi anajty yxii Rahab, huidibi anajty ooy ti ytundigoy müid mayyëydijc. Je Rahab ycoyüdz ma ytijc nimetz jäy huidibi anajty Israel jäy yaj'ijx'ijtyp, e chi yajqueegiiy ma huingbi tü'aa, e jadu'n ajcxy yajtzoocy ma ymidzip. Müid co jadu'n oyjäy'ajtin tuñ müid je Israel jäy, chi Rahab oy paady je nüzoozin ma Dios. ²⁶ Je ninicx huidibi ca' alma müidity, ca' ni ti mic'ajt müidity. Nañ tim jadu'n pinjaty mibijcp co Dios yjüijity, e ca' cuyduñ Dios yti'y'ajt, y' ymibijcin ca' Dios cuendipicy.

3

Co pinjaty nigapxy ni'ojüy ymügü

¹ Migügtijc ajcxy, huinmaygix yajxon pen janch mnajtztzogiiygixy co ajcxy mni-huindzin'adaangixy Dios y'ayuc. Com iich ajt huidibi nyaj'ixpijim Dios y'ayuc, pen tundigooyim niigi mij nyajtiydunaanim. ² Nidüg'öciy iich ajt ndundigooyim minaaajity. Pen jin pin ca' y'iidigooy ycapxtigooy, y' tiydudägy anajty yjäy'aty, jëbi ñaygüend'adyii yajxon, e ca' huaad y'ocjactundigooyiñi. ³ Ypidacpy jäy freno ma cohuay y'ahuac jigix jëbi ane'my je cohuay nej tzocy. Nañ jadu'n tzocy co jäy ajcxy huen y'ahuac ahuijtzicixy jadu'n nej jäy cohuay ane'my müid freno. ⁴ Nañ jadu'n y' barco oy mabaad ooy yjamijity, per ooy poj ytijminyii ytijxybiyi. Je barco yaj'ane'm yajxon müid tüg pi'c pujx yindi'cni huidib xiiijp timön. Yajxon ytüyöy je barco ma je' timdzocy je huidibi ane'mip. ⁵ Nañ jadu'n yjaty müid y' tootz, janch tim yindi'cni y', per ooy mij cajee tuñ jibicpi, jëbi y'iidigooy ycapxtigooy mij cajee. M'ijxyp müich ajcxy nej tim yindi'cni jün mij ooy nögy quipycjaa miy'ujtz. ⁶ Y' jäy ajcxy y'ahuac nañ tim jadu'n nej pi'c jün, müid nhuin n'ahuac mijcajee n'iidigooyim ngapxtigooyim. Co jadu'n n'iidigooyim ngapxtigooyim, chi jëbi mijcajee midundigooyim mayjäy. Co n'iidigooyim ngapxtigooyim, etz nayyajpocycähüm, chi ñiguëxigy canaagnax jibic-huinma'ñ huidibi nmüid'ajtim. Jada jibic-huinma'ñ jim y' nbaatim ma je mujcu' huidibi tzinaayb ma y' inferno. ⁷ Y' naaxhuiñjyäy ti mimadaaccixy y' iyujc animal huidibi queegicp queec-huidijtp, naag iyujc ahuá'nbi, etz iyujc nüjotyp. Ti ooy yajmaxiiygixy yajxon iyujc huindzicyp; etz ahuá'nbi. ⁸ Y' naaxhuiñjyäy oy ti mimadaaccixy y' iyujc animal, per nitüg ycaca'ty pin yajxon y'ahuac ahuijtzigipy, ac'iidigooyigixp capxtigooyigixp ajcxy. Pin ymügüg nigapxy ni'ojüyb, huin'it je ymügüg ooy jibic ñayjihuihua'ñyii, jadu'n nej jihuüy veneno ti möy ymügüg. ⁹ Müid jada' nhuin n'ahuac ajt ngapxpaatim iich ajt n'huindzin Jesucristo etz iich ajt n'Dios Teedy. Nañ jadu'n müid nhuin n'ahuac nigapx ni'ojüyim nmigügtijc. Dios ti yajcojy y' jäy müid oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej y' oyjot oyhuinma'ñ müidity, paady ca' y'oyity co n'iidigooyim ngapxtigooyim. ¹⁰ Müid nhuin n'ahuac ajt müid ngapxim oybi ayuc etz jibic ayuc. Müid nhuin n'ahuac y' müid ngapxpaatim etz ni'ojüyim nmigügtijc. Ca' jadu'n y'oyity co jadu'n n'adiützim. ¹¹ ¿Nej jëbi jada' ma tüg nügop ypidzimy nii päcpi etz nii ta'mbi? ¹² Migügtijc ajcxy, ¿nej jëbi jada' y' higuert' ytiim'aty aceituna etz y' muuxy'aadz ytiim'aty higos? Nañ tim jadu'n ma nii ymuxy tamtzpi, ca' jim ypidzimy nii päcpi. Paady ycixp ca' y'oyity co jäy ajcxy capxcixy oybi etz jibicpi.

Je tiy'ajt janchypí

¹³ Pen müich ajcxy huijycujc mnayjihuiüy, pen oyhuinma'ñ ajcxy mmüid, yajtungix m'oyhuinma'ñ ma mdzinaayin mjogy'ajtin. Ca' huaad ci'm ñaygömaayigixy. Müid je oyjäy'ajtin huidibi ajcxy mdumyb huen jäy ci'm nejhuiüygixy co oyhuinma'ñ müich ajcxy müid'ajtcixyp. ¹⁴ Pen ta'm mjot mhuinma'ñ mjihuüygixy, pen mga'oy'ijxcixyp ymügügtijc, pen mhuinnaxtugaangixyp ymügügtijc, pen jadu'n mjihuüygixy mhuinmaayigixy, huin'it ca' huaad mnaygömaayigixy ci'm co mdzachcuydungixy Dios yti'y'ajt, com ca' yjanchity, nigoo m'anüidaaccixy. ¹⁵ Jada jibic-huinma'ñ ca' jada chooñ ma Dios huidibi tzinaayb tzajpjoty. Ya naaxhuiñ jada jibic-huinma'ñ yajpaady, müid co jäy tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ. Y' mujcu' yejcpy jada jibic huinma'ñ, e ca' nmninanim co Dios yecy jada jibic-huinma'ñ. ¹⁶ Paady ycixp co jäy ajcxy ycanay'ixa'ñyii, co huinnaxaangixy ymügüg, chi ca' oy y'ijtcixy, oy ajcxy ñaymidundigöoyigixy mijcajee. ¹⁷ Je huijy'ajt cujc'ajt huidibi Dios yejcp, ooy y'. Y' Dios huidi tzinaayb tzajpjoty oyhuinma'ñ ymüid. Pen nyajtuunim je tiy'ajt huidibi Dios ti xymooyim, chi jotcujc ndzinaayim, ca' ma tzip capxy, etz nmimecxtujcim nmigügtijc, etz yung naxy jot huinma'ñ nmüid'ajtim, etz nba'ayoohüm nmigügtijc, etz nduunim oyjäy'ajtin, etz tudägy nhuinma'ñ nmüid'ajtim. E ca' nigoo naybidaacim jadu'n nej jihuiy nmijpidaacim Dios, e ca' yam yjanchity. ¹⁸ Co nyajtuunim je huijy'ajtin cujc'ajtin huidib Dios yejcpy, chi jotcujc ndzinaayim müid tudägy njot nhuinma'ñ, jadu'n nej jëb Dios jäygidlägy.

4

Co pinjaty nijot'ajtcixy mayñax tzinaayin

¹ ¿Ma'amy ajcxy mdijy choon je tzip capx huidibi yajpatp ma miich ajcxy? Tüg'óciy yi jadu'mbi jibicpi yajpatp ma ajcxy mjet mhuinmañ, paady ycixp mganay'ayuc-huinjihuiyigixy, e tzipcapxy myajcojcxixy myaj'abadiiyigixy. ² Ooy miich ajcxy tijaty mjetzojccixy, e ni ti mgapaatcixy, e huin'it mjáyyaj'óccixy. Ooy m'adzojccixy tijaty migüg yjé'ajtyp, paady ycixpi mdziptungixy, etz mganay'ixáanigixy. Ca' ti jotcujc'ajtin mbaatcixy, com ca' ajcxy mbijctzoogixy ma Dios. ³ Co mjamibijctzoogixy Dios, chi ca' ti mbaatcixy, müid co mbijctzoogixy müid jibic-huinmañ. Mbijctzoogixyp co myajtunaangixy ma ca' ypadyii. ⁴ Mdundigooyb ajcxy. ¿Nej ca' mnejhuiyigixy co Dios ca' jáygidágy pen mdzachnijot'ajtyp ajcxy yi mayñax tzinaayin? Pinjaty nijot'ajtcixyp yi mayñaxpi tzinaayin, jadu'n yi' ajcxy nej yi jacjadyii jáy ya naaxhuin'it huidibi ca' yajmij'ajtcixy Dios ytiy'ajt. Hue' je' ajcxy y'ahuimbity Dios ymidzip. ⁵ Nej miich ajcxy mdijy, naadigi' ymiñ jaybety ma Dios yñecy: "Je Espiritu Santo huidibi Dios ti xy'adigiyim ti xyjottigiyim ooy xychojcin xyjihuiyim mijcajee." ⁶ Dios ninigoobi may'ajt oy'ajt tuuñ müid iich ajt ycixpi, paady ycixpi yminañ ma Dios ñecy co ca' yi' oy'ixy pinjaty amij agix nayjihuiyip. Dios yejpy may'ajt oy'ajt ma yi jáy ajcxy huidibi yung naxy jot huinmañ müidity. ⁷ Naybidáacigix cixy jot huinijot ma yi Dios. Mic mihuindinaaygix yi mjuclu', e jihuaágy yi' ma miich ajcxy. ⁸ Ojadajtcix Dios müid oytot oyhuinmañ, e Dios xypubedipy xypudigihuiy ajcxy. Miich ajcxy pocyjädjic, ixmajtcix yi jibic-huinmañ. Yajhuaatcix yi mjet yi mhuinmañ müich ajcxy huidibi ametz jotmetz mibijcp. ⁹ Tajcix maygix, amutzciyigix. Huen yi mxiiicin yi mxondaacin ahuimbity jiiyin yaaxin. E yi mjetcujc'ajtin huen ahuimbity taji mayii. ¹⁰ Pidaccix yung naxy yi mjet yi mhuinmañ ma yi mhuindzin Dios, e yi' may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy ycixpi.

Ca' huad nigapxcixy ni'ojiiyigixy ymigügtijc

¹¹ Migügtijc ajcxy, ca' mnaayñigápxigixy mnaayñi'ojiiyigixy miñ xyipy. Pen mnigapxyp mni'ojiiyb mmigügtijc, hue' mnxixicpy myajxiicpy Dios ytiy'ajt huidibi minaamb co myajmij'adipy yi mmigüg jadu'n nej mnayyajmij'adyii ci'm. Pen mnxixigamyb myajxigamyb Dios ytiy'ajt, ca' anajty mguyduñ yi tiy'ajt, e jadu'n yhuimbizimyb nej ixipy müich minañ co Dios ytiy'ajt ca' yi' y'oyity. ¹² Dios tügpajc huidibi ane'min pidágy, e yi' je' tügpajc huidibi tydunamb pocyjädj. Yi Dios tügpajc huidibi yajtzögip o yajtigoyip jáy ajcxy y'alma. Paady ycixpi müich ajcxy ca' ypadyii nicxy migüg mnigapxcixy mni'ojiiyigixy.

Dios tügpajc nejhuüy nej je jabombi mimb cidacp

¹³ Tungix cuendi iich n'ayuc müich ajcxy huidibi minamb: "Cham o jabom nnicxim ma yijimbi naax cajp, e jim nyajnajxim jimijt agujc jotcujc, jim negocio nduunim, ooy mijcajee nbaatim." ¹⁴ E müich ajcxy ni mganejihuiyigixy ti je' anajty je jabombi mimb cidacp. Je jugy'ajtin ni pin ca' nejhuüy nej pin chinähuañ yjugy'adañ. Jadu'n müich ajcxy mjugy'ajtin nej joc co y'ocquëxigixy cham, e tim tügjaxigixy ti ñitigooyñi. ¹⁵ Jac'oy ajcxy mminañip: "Pen Dios jadu'n tzojpp, pen xymooyim jugy'ajtin, jébi cham o jabom nduunim tijaty." ¹⁶ Müich ajcxy ci'm mdzachyainihuinmaaygixy ti mdunamyb, ci'm mdzachnayögmayyii ajcxy. Ca' jadu'n y'oyity co ci'm mnaygómáayigixy; co ci'm mnaaybidáacigixy amij agix, ni Dios mgamibijccixy. ¹⁷ Pin janejihuiyib je oybi, e ca' tuñ, pocytumb anajty.

5

Je comeeñjáy yjugy'ajtin nitigoyam

¹ Comeeñjädjic, oc'amidoo'ijtcix nej cham mminañiich. Amutzciyigix, tajcix maygix co xyñiminaangixy ayo'n. ² Müich ajcxy mmeñ etz ajcxy mjugy'ajt nitigoyamb yi', müich ajcxy mhuit mducxy ti uucxyting jicxxtáyii. ³ Müich ajcxy m'oori, ajcxy mplata, ajcxy mmeñ naadigi' ti myujpjiicixy ti m'amay'ajtcixy. Ti ixipy myajtungixy müid oytjädj'ajtin. Co ti myujpjiicixy ti m'amay'ajtcixy ji jadu'n je tiy'ajt co mdundigooygixy ma Dios. Müid co yi mmeñ ca' ti myajtungixy müid oytjädj'ajtin, paady ycixpi ayo'n mbadaangixy müid je xi tiempo huidibi mimb cidacp, mina Dios tydunaangixy pocyjädjic. Nitigoyamb müich ajcxy m'oy'ajtin. ⁴ Mdundigooygixyp co ca' ca'pxy ti mmujuuygixy mdumbidjic huidibi ti myajtungixy ma ajcxy mgamdu'. Yi mdumbidjic cham ooy müich ajcxy xi'y ma Dios. Yi Dios, je Huindzin mijpi, huidi ane'mdaayb tüc'óciy jiiyb tzajpjoty etz ya naaxhuin', yi' ñejhuüydaayb nej müich mdumbi ajcxy yminaangixy. ⁵ Ti müich ajcxy agujc jotcujc mdzinaaygixy ya naaxhuin'it müid mayñax xondaacin. Ti müich ajcxy mgüxyii mbedyii, ti ajcxy mjetcujc'ajtcixy. Cham m'ahuixcixyp yi tzaachyp yi ayo'n huidibi ajcxy mbadamyb ma Dios, jadu'n nej huaj nicxpi ahuixy co jáy ajcxy chüdzá'nyii. ⁶ Müich ajcxy comeeñjädjic ti müich ajcxy mxigixy mñihuambejtcixy, mdzaachyungixy ti myaj'óccixy jáy ajcxy tudágypi, e ca' yi' ajcxy xymihuimbijty.

Je mecxtujcín etz je capxtägü

⁷ Migügtijc ajcxy, yajtungixy mij yi mecxtujcín mabaad anajty je Huindzín Jesús ymiñ jadügtecy ya naaxhuiñ. Tim jadu'n nipaady nej naymidumbidijc ahuijxcixy je tüibi nidungüygixy, ahuijxcixy müid mecxtujcín je oga'n tuu etz je poj tuu huidi müid je' ypidägy yhuindihuiy. ⁸ Müid'ajtcix nañ jadu'n ooy mecxtujcín, etz ca' mjetmetzcüygixy, com huingomb je tiempo mina ymiina'ñ je Huindzín Jesús ya naaxhuiñ jadügtecy. ⁹ Migügtijc ajcxy, ca' jadüg jadüg mnayñigápaxigixy nayñi'ojüygixy. Pen jadu'n mdungixy Dios müich ajcxy xyajpocycähuiy, com tim huingonip je xii je tiempo mina Dios tiyduna'ñ jäy ajcxy müid ypocy ycixpi. ¹⁰ Migügtijc ajcxy, pijccix je ijppejt jadu'n nej tzaachypi minajxy yajnaxxy je profetas ajcxy huidibi ajcxy ihuäcxp capxhuäcxp je Huindzín Dios y'ayuc. ¹¹ Minaanäm jadu'n, müid co ajcxy ooy mimecxtucy nej jäy jibic ytuuñ müid yi' ajcxy, e chi jotucuj cham yajpaady ma Dios. Ti jada' mjatymidoogixy je ayuc nej Job ayo'n tzaachypi minajxy yajnaxxy, e ymimecxtujc je'. Müid co ooy anajty mijpidägy Dios, paady Dios pa'ayoy Job, e conuucx mijcajee.

¹² Migügtijc ajcxy, co tijaty ayuc m'adzohuimbidipy, tiydudägy ajcxy m'adzohuiy: "Janch jadu'n o ca' yjadu'nity", ca' ajcxy m'üindägipy. Ca' Dios nigoo m'üibaadipy mgapxpaadipy. Ni ca' m'üibaadipy mgapxpaadipy yi naaxhuiñybi o tijaty ya naaxhuiñ. Huin'it ca' mnayyapocycähüiyb ma Dios.

¹³ Pen ji pin ma müich ajcxy ti ayo'n müidity, huen mibijctzoogixy Dios müid yi jäy ycixpi huidibi ayo'n müid. Pen müich ajcxy jotucuj nayjihuiyip, huen huin'ügixy Dios. ¹⁴ Pen ji pin nidügti ypiyüi ma müich ajcxy, huoomiingix yi' huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, jigix ajcxy mibijctzoohuiy Dios müid je pa'mjäy ycixpi, etz pidägipy hueeni aceite ma je jäy ycohuajc etz capxpaadipy yi Huindzín Jesús yxi. ¹⁵ Müid co müich ajcxy mmijpidaaccixy e mmibijctzoogixy Dios, paady ycixpi tzögipy yi pa'mjäy. Chi je Huindzín Dios yejcnip mic'ajt oy'ajt, etz ymecxtaayipy yi' ypocy huidibi anajty ti tuñ. ¹⁶ Capxpizim yi mbocy nidüg nidüg. Nayñbijctzoohüiyigix nidüg nidüg ma Dios, jigix ajcxy mdzögipy. Pen tüg tudägypi jäy ymibijctzooyb yi Dios cixyot huinjot, madägipy yi' müid y'oración. ¹⁷ Elías nañ tim jadu'n anajty yjothuinma'ñ müidity nej ich ajt. Janch cixyot huinjot mibijctzooy Dios ca'jity ytüy, e ca' je' jadu'n ytuuy tugüg jimijt ja tudujc po'. ¹⁸ Chi jadüg'oc Elías mibijctzoy Dios co huen tüy, chi Dios yajtuuy, e chi ya naaxhuiñ yhuindüy je jäy ajcxy ypidägy.

¹⁹⁻²⁰ Migügtijc ajcxy, pen ji müich ajcxy nidüg nüidigoy ytüdigoy ma yi Dios ytiy'ajt, e huin'it tüg quëxigipy pin ymügüg yajhuimbidipy ma Dios ytiy'ajt, nejhuüygix müich ajcxy co pin huidi yajhuimbijtp ymügüg ma Dios ytiy'ajt, huidibi ti nüidigooy ti ytüdigoo, ti je' anajty tüg alma yajtzögy ma yi o'cin, e ti anajty yajpocynühuaatzäy.

1 PEDRO

Yi Necy Huidibi San Pedro Yajniejx Je Judio Mibijcpidijc

¹ Ich Pedro, Jesucristo ti xyajniñbicich ngapxhuäcibich yi' y'ayuc. Jada necy nyanjiguejxyp miich Israel jäy huidibi adzinaayb xim yam jim Ponto naaxjot, jim Galacia naaxjot, jim Capadocia naaxjot, jim Asia naaxjot etz jim Bitinia naaxjot. ² Miich ajcxy migügtijc Dios Teedy ti xyhuin'ijxcixy, jayijp Dios ti nejhuüy co xyjäy'ada'ñiyi ajcxy. Dios ti yajtigiyiy yi' yjihui'ñ ymic'ajt ma miich ajcxy mjet mhuinma'ñ, huen oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy ajcxy jadu'n nej Dios huinma'ñ xymooygixy. Dios miich ajcxy ti xyhuin'ixy jigix mgapxymidohuipy Jesucristo, je huidibi ñi'py teem cuj müid miich ajcxy ycixpi. Pidaaccix mhuinma'ñ co mgapxymidohuaangixy Dios jadu'n nej jecy'ajty je Israel jäy ytuñ, je taab anajty Moisés yaj'ögy iyujc etz yajnixidicxy ajcxy nidüg nidüg je ni'py, je' anajty ajcxy ytiy'ajt'ajty co capxymidohuaangixy Dios. Huen Dios may'ajt oy'ajt mijcajee tunipy ma miich ajcxy, chi jotcujc mdzinäaygixipy.

Jijp'ijxcix jugy'ajtin huinixiibi

³ Yi Dios, ich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, huen capxpaady y'ity, müid co may'ajt oy'ajt ti tuñ müid ich ajt co ti oyduñ huinjemybi ich ajt njet mhuinma'ñ, jébi n'ijtm Dios yjäy. Jadachambi ooy njijp'ijxim je jugy'ajtin huinixiibi, müid co Jesús yjugypijcy huinjemy ma anajty ti y'ögy. ⁴ Nañ ooy njijp'ijxim tijaty Dios xymöhuanañm jiiy tzajpjoty, huidibi ca' yhuindigoy, huidibi ca' yjibicxy, etz huidibi ca' ycixy ytigoy. ⁵ Dios xycuend'adip ajcxy müid yi' ymic'ajt, ixti jiini co anajty ajcxy je m'alma nidzoocin padaangixy, co anajty je naaxhuin'ycixy ytigoy. Mbadaangixy m'alma nidzoocin müid co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt.

⁶ Paady miich ajcxy ooy jotcujc'ajtcixp. Oy cham tzaachypi m'ocminajxcixy m'ocyajnajxcixy müid co jäy tzach'ijxmadza'ñ miich ajcxy mjet mhuinma'ñ. Nigi ooy jotcujc nayjihuiyigixy co ajcxy yi' m'alma nidzoocin pada'ñ. ⁷ Dios y'ixamyb ñejhuühuaamyb pen janch miich ajcxy cixyot huinjot mmijpidaaccixy yi' y'ayuc. Paady miich ajcxy ayo'n tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy jébi nigi myajhuaatzcixy mjet mhuinma'ñ, tim jadu'n nej jäy yajhuaatzcixy yi' oori müid jün. Dios nigi tzocy miich ajcxy huidib yi' ytiy'ajt mijpidaaccip, ca'yd'i oori. Pen tudägy miich ajcxy mhuinma'ñ, pen ca' mhuinma'ñytigajtcixy co tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy, chi capxpaady ajcxy midipy etz mbaadipy ajcxy jotcujc'ajtin co anajty Jesús ñayguéxigiyi jadügtecy ya naaxhuñybi.

⁸ Oy miich ajcxy ca' ti m'ijxcixy Jesucristo, per myajmij'ajtpy ajcxy, e cham oy ca' m'ijxcixy Jesucristo, myajmij'ajtpy ajcxy yi' ytiy'ajt. Co ajcxy mmijpidaacci Jesucristo ytiy'ajt, chi ajcxy ooy mnyajhuñiyi nigi jotcujc anaxy. Je jotcujc'ajtin huidib mmüd Dios je' yejcp. ⁹ Paady ycixpi ti mmijpidaaccixy Jesucristo co ajcxy m'alma xyajnidzögaani.

¹⁰ Jadu'n nej Jesucristo xyajnidzögaani miich ajcxy m'alma je Dios y'ayuc najtzcapxiybi ooy anajty jecy'ajty janejhuühuaangixy nej Dios y'ayuc ñigüeje, e ca' ajcxy huinjhuñiyi, je huin'it tiempo anajty ajcxy capxhuäcxp Dios y'ayuc jadu'n nej Dios may'ajt tuna'ñ müid miich ajcxy ycixpi. ¹¹ Je Dios y'ayucnajtzcapxiybi jecy'ajty ooy ajcxy jahuinmay, ooy ajcxy jahuinjhuñhuañ nej yhuimbizimye je ayuc huidibi ajcxy ymüd jotjoty huinma'ñyoty, je ayuc huidibi Jesucristo yajmiguejx yi' yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo, jadu'n nej ajcxy najtzcapxiy co je Cristo tzaachypi minaxa'ñ yajnaxa'ñ, etz co ñicxa'ñ jadüg'oc tzajpjoty. ¹² Dios yajnejhuñiyi yi' y'ayucnajtzcapxiybi co je' huidib ajcxy ycapxhuäcx jiini je' ytuna'ñiyi yjada'ñiyi, ca' ajcxy ixa'ñ. Migügtijc ajcxy, Dios ti yajtuunyii ti yajjadyii ma miich ajcxy je mxii mdiempo nej anajty je' y'ayucnajtzcapxiybi najtzcapxiy jecy'ajty je tiy'ajt. E jadachambi jadu'n nej Dios ti yajtuñyii ti yajjadyii ti jäy capxhuäcxtäy ma ich ajt nidüg'öcy. Je jäy huidibi capxhuäcx je tiy'ajt ymüd anajty ajcxy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi Dios anajty yajniejxip, choon' tzajpjoty. Ixti je ángeles huidibi ajcxy tzajpjoty tzinaayb yjanejhuñhua'ñ nañ jadu'n nej Dios ti yajtuñyii ti yajjadyii ma miich ajcxy, e ni ca' ajcxy nejhuñy.

Chojpy Dios co tudägy ndzinaayim

¹³ Paady ycixp ni'ixi pidaaccix mjet mhuinma'ñ. Huijy ycuje ajcxy mdzinähuiy. Jijp'ijxcix je may'ajtin oy'ajtin huidibi Dios tunamyb müid miich ajcxy ycixpi co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuñ. ¹⁴ Capxymidoogix Dios jadu'n nej pi'c'anäg capxymidoogixy ytaj yteedy. Ca' huaad m'octundigóoygixni jadu'n nej anajty mdundigóoygixy co anajty ca'ni mnejhuñyigixy Dios ytiy'ajt. ¹⁵ Oyjot oyhuinma'ñ ajcxy myajtunipy jadu'n nej Dios oyjot oyhuinma'ñ yajtuñ, je huidibi ti xyhuin'ixy ajcxy. ¹⁶ Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy,

jadu'n Dios mi gapxy je' yjāy: "Mi'idip ajcxy oyjot oyhuinma'n jadu'n nej iich nmi'ityich oyjot oyhuinma'n."

¹⁷ Miich ajcxy m'ojadajtpy je Dios Teedy. Dios ca'p tzaachytuna'n yi jāy ajcxy huin'ixpety. Hue' je' chaachytunipy ajcxy nidüg nidüg jadu'n nej ajcxy yhuinma'nymüidity, pen jibichuinma'n ymüid, chi tzaachytunipy niği. Paady ycixp tiydudägy ajcxy mdzinähuiipy. Tzigiyigix Dios. ¹⁸ Je Dios canan hue' ti xyajpocyñihuaatzim co ti cojuy iich ajt nbocy müid oori o plata, jadu'n nej anajty nbocytuunim co nmijpidaacim n'ap ndeedy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ytiy'ajtity. ¹⁹ Hue' janchtiy Dios ti xyajpocyñihuaatzim müid Cristo co y'o'cy cruudzcixy, e chi ni'py teemy yojcy müid iich ajt nbocy ycixpi. Jadu'n nej anajty Israel jāy ñayyapocyñihuaatzigix co yaj'ögy tüg boregi ung, huidibi ca' anajty ti jibicpi müidity, e chi ni'py teemi cuji. ²⁰ Jadu'n nej Cristo y'o'cy müid iich ajt nbocy ycixpi, Dios jayjipni jadu'n yajnihuinmayiy co jadu'n tuna'n, ca'ni anajty naaxhuiñybi chondägy. Jecy'ajty ca'ni anajty pin nehuüy, e jadachambi Dios ajt ti xyajnejhuiyim. ²¹ Paady ycixp miich ajcxy mijpidägy Dios. Dios yajjuygipij huinjemy je Cristo co y'o'cy, e Cristo cömay ooy ypidzimy jibiy tzajpjoty. Yajmij'ajtcix Dios etz jipp'ixcix co Dios xyajnidzögaanip ajcxy m'alma.

²² Ti myajhuaatzcixy mjot mhuinma'n co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Naychöjigix nayjihuiiyigix nidüg nidüg cixyjot huinjot, ca' y'ametz yjotmetzity. ²³ Com ti Dios oyduñ müich ajcxy mjot mhuinma'n huinjemybi müid yi' y'ayuc ytiy'ajt, co ti mmijpidaaccixy je tiy'ajt huidibi tudägyip, je huidibi ca' ycixy ytigoy, huidibi huinixi ijtp, je tiy'ajt huidibi jugy'ajt yejcpy. ²⁴ Jadu'n ymiñ jaybety ma Dios y'ayuc:

Je jāy ninicx nidigooyb yi' etz je ninicx y'oy'ajtin nidigooyb yi'. Tim jadu'n nej tüg pijy co ñidecy ytüitzi, chi je pijy jadu'ñyi yca'ni, e chi jadu'ñyi je pijy y'oy'ajtin ytigooy.

²⁵ Dios y'ayuc ytiy'ajt huinixi y'ity, ca' ycixy ytigooy nimina.

Jada je ayuc je tiy'ajt huidibi Dios yjāy ycapxhuäcxyp ma miich ajcxy.

2

¹ Paady ycixp copicy co m'ixmäjtzcixipy yi jibic-huinma'n nej migüg ajcxy jibic mni-gapxcixy. Ca' m'anüidäaccixipy. Ca' ajcxy mnaybidägüiyb jadu'n nej jihuiy ooy m'oyjäyity, e ca' yjanchity. Ca' mmigüg ajcxy ti myajca'oy'ixipy. Ca' ajcxy m'iidigoyipy mgapxtigoyipy. ² Jadu'n nej yi ma'xungdijc tzocy chidz, nañ tim jadu'n miich ajcxy tzojccixy jot'ajtcixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jigix jēbi ca'pxy yi mhuinma'n mi'idipy ajcxy müid je ixpijcin huidibi Dios xymooygixp, e chi ajcxy m'alma paadipy nidzoocin. ³ Nidzögip müich ajcxy m'alma, peni janch ti mmijpidaaccixy je Huindzin Jesucristo y'ayuc, etz ti mnejhuiyigixy nej Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müid miich ajcxy ycixpi.

Cristo je tügpajcpi jaccopicyip

⁴⁻⁵ Yajmij'ajtcix yi Huindzin Jesucristo. Dios ti yhuin'ixyii jēbi yHuindzin'aty ma naaxhuiñyjäy etz ooy tzocy. Yi naaxhuiñyjäy ca' ajcxy ti tuñcuend, tim jadu'n nipaady nej tüg tzaa huidibi pojtzpidijc ninigoob ca' yajtuna'n ma yi tzaadijc ycojy. Yajmij'ajtcix müich ajcxy je Huindzin Jesucristo. Dios yaj'oyi huamyb müid müich ajcxy tügpicy jāy huidibi yi' yjāy'adaanip, huidibi ojadadaangixp Dios, huidibi Dios ytung tunaangixp. ⁶ Jadu'n yjaybetyity ma Dios ylibro, Dios jadu'n ymina'n:

Jim ma Israel jāy nbidägibich tüg mij'ane'mbi huidibi ti nhuin'ixyich, huidibi ooy ndzocyich, e pinjaty je' mijpidacp ooy njäygidägibich. Je mij'ame'mbi jadu'n je' nipaady nej tüg tzaa oybi huidibi tigihuamb ma tijctaatz co tzaadijc ycojy.

⁷ Miich ajcxy huidibi mijpidacp Jesús, müid müich ajcxy je mij'ame'mbi ooy je' ymijity yjanchity. Per yi' ajcxy ca' mijpidägy Jesús, je' yi' ajcxy ycuudumyb nej ymina'n ma jaybetyity:

Pinjaty ca' capxymidohua'n Dios, ca' ajcxy ixaangixy je Cristo, e jadu'n ajcxy nipaady nej pojtzpidijc huidibi ca' yajtunaangixy tüg tzaa oybi co tzaadijc cojicixy. Yi Cristo yi' je' je mij'ane'mbi huidibi ane'mdähuamb tüg'öciy.

⁸ Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi ca' mijpidägy Jesús cuydumyb nej ymina'n ma yjaybetyity:

Jadu'n je Cristo nipaady nej tüg tzaa ma jāy ajcxy ycönejpcixy etz ycidaagixy. Je jāy ajcxy huidibi ca' mijpidägy Jesús, jadu'n nipaady nej jihuiy ycönejpcixy ma tüg tzaa co ajcxy ca' tungixy cuendi Jesús y'ayuc, paady ycixpi padaangixy tzaachyp müid ypocy ycixpi, jadu'n nej Dios ti yajcöducy.

Je huidibi Dios yjāy'adyii

⁹ Miich ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesucristo, ca' müich ajcxy mjadu'nity nej yi' ajcxy huidibi ca'capxymidoy Dios. Dios müich ajcxy ti xyhuin'ixcixy. Je rey Jesús je' müich ajcxy ytung mduunip. Oyjot oyhuinma'n müich ajcxy myajtumyb. Dios müich ajcxy xyjäy'ajtip. Miich ajcxy je' xypaat mnidiy'ajt'adipy jadu'n nej Dios ti xyajpidzimgixy ma anajty mdundigooygixy, e ti xyajhuinjihuiyigixy je' ytiy'ajt nej jēb huaad mguydungixy.

Jadu'n nipaady nej jihuïy Dios ti xyajtzoongixy agootztuuyb, e ti xyajtguïyixy ma ytiïxy yjajy. ¹⁰ Co anajty ca'ni mmijpidaaccixy Jesucristo, ca' anajty Dios xytungixy cuendi. Cham co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, Dios ti xypa'ayoogixy. Dios miich ajcxy xyjã'y'ajtp cham.

Yajtungix Dios y'ayuc ma mdzinaayin

¹¹ Migütiïc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuïyich, jada nyajnimaaaygixyp, jadu'n nej tûg adzinaaybi huidibi ca' chinãy ma ycajp, huidibi nihuidijtp, ca' tûg it mdzinaaygixy, copicy co ca' mnijot'adipy ajcxy yi jibic-huinma'n, jadu'n nej je jã y ajcxy ma m'adzinaaygixy nijot'ajtcixy jibic-huinma'n. Je jibic-huinma'n ca' ñaygodigiïyigixy müd oyhuinma'n. ¹² Tiydudãgy mdzinãhuipy ajcxy, yajtungix oyhuinma'n müd je jã y ajcxy ma miich ajcxy m'adzinaaygixy, je jã y ajcxy huidibi ca' nejhuiïyigixy Dios ytiy'ajt. Oy ajcxy ca' xy'ixaangixy etz jibic xyñigapxcixy xyñi'ojïyigixy, müd co oyjã'y'ajtin mdungixyp, chi ajcxy jãygidãgipy, etz müch yi' ajcxy xycapxpãtcixipy ma Dios, mina anajty Dios ñinmiïyii ajcxy.

¹³ Müd je Huindzin Jesucristo ycixpi, capxymidoogixy tûg'óciy gobierno tungmüdpï etz cajp tungmüdpï y'ane'min ycõtujcin, nañ capxymidoogixy jadu'n nej je mij'ane'mbi y'ane'my. ¹⁴ Nañ capxymidoogix tungmüdpï ajcxy huidibi je mij'ane'mbi yquejxyp jigix tzaachytunipy je' ajcxy huidibi tundigooyb etz capxpaadipy je' ajcxy huidi oyhuinma'n ytumyb. ¹⁵ Dios chojcyp co tiydudãgy mdzinãaygixipy, jigix jëbi je jã y ajcxy huidibi ca' huinjihuïyigixy Dios ytiy'ajt, huidibi tzuu huinma'n müd, ca' ajcxy mihuinma'nybaady nej jibic xyñigapxpï.

¹⁶ Tzinaaygix jadu'n nej jã y chinãy huidibi cuydumb Dios ytiy'ajt, huidibi ti ixmach yi ayuc tiy'ajt huidibi ca' ytiïyity. Pen mmidundigooyb ajcxy tunmüdpï y'ane'min ycõtujcin, ca' huaad mnaybidãacigixy jadu'n nej jihuïy Dios xylugarmoogixy jigix jëbi mdundigoogixy. Copicy mdzinãhuipy ajcxy jadu'n nej Dios ytumbi huidibi oy tumb. ¹⁷ Migü'adiï ajcxy tûg'óciy jã y. Naychójcigix nayjihuïyigixy nidüg nidüg huidijaty yajmij'ajtp Dios. Yajmij'ajtcix Dios. Capxymidoogix yi mij'ane'mbi.

Jadu'n nej Cristo tzaachypi yajnajx

¹⁸ Tumbidijc ajcxy, ñmidoogix capxymidoogix mhuindzindijc. Pen oyjã y yi mhuindzin huidibi yung naxy yjot yhuinma'n müdity, o pen ahua'njã y jibicjã y, ca' yñejity, capxymidoogix. ¹⁹ Yjãygidãgipy Dios pen mmecxtujtaaygixyp nej jã y ajcxy xychaachytungixy müd co oyhuinma'n miich ajcxy mmidity. ²⁰ Pen ti anajty mdundigoogixy, e paady anajty myajtzaachytungixy, ca' pin xycömãaygixipy xycapxpãadygixipy, oy ti mjamecxtujtaaygixy huidijaty tzaachypi. Pen ooy mdungixy etz tzaachypi mbaatcixy, chi janchtiy Dios jãygidãgipy nej mmimecxtujtaaygixy. ²¹ Dios chojcyp co mmecxtujtaaygixipy je tzaachypi huidibi minajxyp myajnajxcixyp müd co oybi mdungixy. Paady ycixpi je Cristo tzaachypi ayo'n minajxy yajnajxy müd iich ajt ycixpi, e yejc ijxpejt jadu'n nej jëbi huaad mminajxcixy myajnajxcixy tzaachypi ayo'n, nañ nej jëbi huaad mbanicxcixy mbayögixy yi' y'ijxpejt. ²² Je Cristo ca' je' ma ytundigooy, e nañ ca' pin huin'ñi. ²³⁻²⁴ Je Cristo co jã y ajcxy y'oji, ca' je' y'adzouhuimbijty; e co jã y ajcxy chaachytuuni, ca' mijotmäthuimbijty je jã y ajcxy, nãgi Dios yajpuhuaniiy. Com Dios je' paatip nej chaachytuna'n huidi ajcxy tundigooyb. Je Cristo ci'm yajnicx iich ajt ndzaachypi co y'o'cy cruudzcixy. E müd co jadu'n y'o'cy cruudzcixy müd ajt nbocy ycixpi, chi jëbi n'ixmajtzim jibic-huinma'n etz tudãgy jëbi ndzinaayim. Müd co Cristo je tzaachypi minajxy yajnajxy müd iich ajt nbocy ycixpi, paady ndzoocim ajt n'alma. ²⁵ Miich ajcxy jecy'ajt mnüdigoooyb mdüdigoooyb anajty ajcxy ma Dios, mgi'mhuinma'n anajty ajcxy myajtumyb nidüg nidüg, jadu'n nej jã y yborregi ñüdigoy ytüdigoy ma yuugjot. Cham müch ajcxy ti mnijothuimbijtcixy Dios, ti ajcxy mhuinma'nymech ti mmijpidaaccixy Jesucristo je huidibi xyucuent'ajtp ajcxy.

3

Nej huaad chinaaygixy pinjaty ti pijccixy

¹⁻² Jadu'n nej tumbidijc capxymidooy yhuindzin, nañ tim jadu'n miich ajcxy töxyjãydijc capxymidoogixy mñã y. Pen mñã y ca' capxymidooy Dios, ca' mijpidãga'n Jesucristo, müd co miich ojyot oyhuinma'n myajtunipy müd yi', ycadimjetyity huin'it mñã y huinma'nymedzip etz mijpidãgipy Jesucristo, co y'ixipy nej miich mmidity tudãgy'ajtin. ³ Töxyjãydijc ajcxy, ca' mnaygömãyiyb müd mhuit mxojx ojyatpyi tzoujatpyi, müd oori cjiüt etz oori taatzty, müd co mgõhuay mdzaccüdgy müd cüd ojyatyp. ⁴ Hue' janchtiy jã y miich ajcxy xycömãyip müd co ojyot oyhuinma'n anajty myajtungixy, müd co yung naxy mjot mhuinma'n ajcxy müdity. Co jadu'n mdungixipy jada je' oy jãygidaacni ma Dios huinixi. Yi mhuit yi mxojx etz oori taatzty cixip tigoyip yi'. ⁵ Nañ tim jadu'n anajty jecy'ajty je töxyjãydijc huidibi anajty ajcxy cõmay ijtp, yajtuuñ anajty ajcxy ojyot oyhuinma'n, ymijpidacy anajty ajcxy Dios, nañ

ycapxymidooyb anajty ajcxý ñäy. ⁶ Jadu'n nej Sara capxymidooy Abraham. Sara xiiigoyäxy Abraham: "Fich nhuindzin." Pen myajtumyb miich ajcxý oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Sara, jadu'n miich ajcxý anajty nej jihuüy Sara ajcxý xy'ung'adyi, pen ooybi mdunipy ajcxý, ca' ti ajcxý mdzigihuiy.

⁷ Nañ jadu'n miich ajcxý yëydijctijc, yajtungix pa'ayo'n miid mdöxyjic, yajmij'ajtcix. Com jac mic miich ajcxý ca'ydi yi töxyjäydijc. Dios may'ajt ti tuñ tú'ciy miid miich ajcxý, paady ycixpi copicy yajxon naymiiddzinäyigix jigix Dios cuendipigipy etz xymöhuipy tijaty ajcxý myajmibijctzooyb.

Co pinjaty xymidundigooy, ca' myaj'ahuimbidity

⁸ Jada ayuc cham njacyajnimaydaayb nidüg'ócý miich ajcxý. Tú'ciy mjet mhuinma'ñ mi'ijtcix, naymigüg'ájtigix yajxon, naychójcigix nayjihuiyigix nidüg nidüg, nayba'ayouhuigix nidüg nidüg, pidaaccix yung naxy mjet mhuinma'ñ. ⁹ Co ajcxý migüg xymidundigoopy, ca' myaj'ahuimbidity jadu'n nej anajty ti xytuñ. Co ajcxý migüg xyñi'ojihuiy, ca' myaj'ahuimbidity jadu'n nej anajty ti xyñi'ojy. Nigi nibijctzohui' ma Dios miid yi' ajcxý ycixpi, nigi mi'oyjä'yat mmigüg. Huin'it nigi Dios xyconuucxip. ¹⁰ Com jiihy ymiñ jaybety ma Dios ñecy:

Pinjaty jotucj tzinähuamb e yajnaxa'ñ xii tiempo agujc jotucj, nay'ahuijtzigüib ca'ydi y'idigooy ycapxtigooy, ca'ydi y'anidägy.

¹¹ Huen jihuägy ma je jibicpi e huen oyjä'yajtin tuñ. Huen ixmach tüg'ócý tzicapxy, ca' tzicapxy ixtähuipy.

¹² Je Huindzin Dios ycuend'ajtpy yi' je jäy huidibi tiydudägy tzinaayb etz ypubejtcixyp ypuedigygixyp migügtijc co tijaty mibijctzoy. Dios ymijotma'tpy je jäy ajcxý huidibi jibic-huinma'ñ tumb.

¹³ Pen mdumyb oyjot oyhuinma'ñ ajcxý, huin'it ca' pin ajcxý xymijotmädiy. ¹⁴ Co oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy ajcya e huin'it jäy xychaachtungixy, huin'it Dios xyconuucxip ajcxý, e ca' mdzigiygixy, ni ca' mhuinma'ñyidigóogixy. ¹⁵ Mjipidaaccix yi Jesucristo iich ajt nHuindzin Dios cixyot huinijot. Pen ji jäy xy'amidoogixy: ¿Ti co mdzachmijpidaaccixy Jesucristo? Tiydudägy m'adzouhuipy miid yung'ajt nax'ajt jadu'n nej mjijp'ijxcixy co Jesucristo xyajñidzogaani ajcxý yi m'alma. ¹⁶ Ca' mgapxipy ajcxý je ayuc huidibi xya-jtzo'yduunip. Pen jäy ajcxý xymi'idigooygixp xymigapxtigooygixp, chi ajcxý jihuihuamyb tzo'ydu'n miid co ca' yjanchity nej ajcxý ymína'ñ com oybi anajty ti mdungixy. ¹⁷ Pen Dios miich ajcxý jadu'n xyajnijot'ajt co tzaachyp mminájxcixipy myajñájxcixipy, jac'oy co tzaachyp mminájxcixipy myajñájxcixipy miid yi m'oyjä'yajtin ycixpi, e ca' anajty tzaachyp mminájxcixipy myajñájxcixipy miid co anajty ti mdundigoogixy.

¹⁸ Je Cristo nañ jadu'n tzaachyp minajxy yajnajxy co y'o'cy cruudzcixy miid jäy ajcxý ypocy ycixpi. Oy je' anajty ca' tibocy müdity, chi je' ti codinäy je jäy ajcxý ypocy, e jadu'n iich ajt ti naymi'oyñim miidi Dios. Oy je Cristo ñinix y'o'cy, per je' y'alma ca' je' y'o'cy, jugypjcy je' jadügtecy miid jemybi ninix. ¹⁹ Huin'it co Cristo y'o'cy, chi je' y'alma ñicxy, e capxhuäxy yi' y'ayuc ma jäy y'alma ajcxý huidibi jibictuuby ijtp. ²⁰ Je jäy ajcxý je' jiihy y'alma ijtp jibictuuby huidibi anajty ca' capxymidooy Dios. Je taab Noé yajcojy je mij barco, ooy Dios ajcxý jecy ymímecxtujci, huen tijy cayjothuimbijty ajcxý. Jëyi niductujc je jäy choocy ma je mijtuu je mijñigom. Je' co je jacjadyi ca' ajcxý yjothuimbijty. ²¹ Jadu'n nej je niductujcpi ajcxý mjipidacy Dios y'ayuc, e chi ajcxý choocy, nañ tim jadu'n iich ajt co nñibejtim je' iich ajt ndiy'ajt'ajtm co nmijpidaacim Jesucristo je huidibi co y'o'cy jugypjcy miid jemybi ninix, etz ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ jigix ooy oy nayjihuiyim, etz nañ jadügtecy co anajty n'o'cim xyajjugypjicim miid jemybi ninix. Co nñibejtim, je' je' je' tij'ajt co Dios ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ. ²² Je Cristo ti je' ñicxy tzajpjoty. Jiihy je' cham y'ity mij'ane'mbi ma Dios, yi' je' ane'mb je ángeles ajcxý huidi tzajpjoty tungmiid etz huidijaty mic'ajt miid tzajpjoty.

4

Yajtungix je mic'ajt huidibi Dios ti xymoogixy

¹ Je Cristo ayo'n tzaachyp minajx yajnajx co yhuidijty ya naaxhuiñybi, e chi yajtuñ oyjot oyhuinma'ñ miid jäy ajcxý ycixpi. Paady ycixpi copicy miich ajcxý myajtunipy oyjot oyhuinma'ñ miid migügtijc jadu'n nej Cristo yajtuñ. Pen miich ajcxý mminajxyp myajñajxyp tzaachyp miid co oyjot oyhuinma'ñ myajtuñ, chi ca' mjacnijot'ajtip ajcxý jibic-huinma'ñ. ² Jadu'n nej ajcxý mjaactzinähua'ñ mjaacjy'ada'ñ, ca' huaad mjacnijot'ajtcixy je jibic-huinma'ñ. Hue' janchity mdunipy ajcxý jadu'n nej Dios tzocy. ³ Jecy'ajty co anajty ca'ni mnejhuigixy Jesucristo yti'yajt, jibic-huinma'ñ anajty ajcxý myajtumyb ma mdzinaayin mjogy'ajtin, jadu'n nej jäy ajcxý jacjadyiñ huidibi ca'ni nejhuigixy Dios yti'yajt. Chi anajty

myajtungixy canaagnax je jibic-huinma'ñ, ooy ajcxy mnijot'ajtcixy maynax jibic-huinma'ñ. Ooy anajty anaxy mdzach'üccixy vino, huin'it anajty ooy ajcxy ymügüi. Ooy anajty mnixondaaccixy coodz huididi, huin'it anajty ooy m'uuccixy anaxy. Ooy mnijot'ajtcixy xii, ooy anajty m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech huidibi Dios ca' jäygidägy. ⁴ Paady ycixpi je jäy ajcxy huidibi ca' nejhuiyigixy Dios ytiy'ajt, ca' ajcxy jäygidägy co ca' miich ajcxy cham jadu'n m'idich jadu'n nej yi' ajcxy y'idich, chi ajcxy jibic xynigapxcixy xyni'ojiiygixy. ⁵ Ca' mdungixy cuendi yi' ajcxy, com Dios paatip nej ytiyduna'ñ ajcxy. Je Dios je' tiydunamb nidüg'öciy jäy ajcxy huidibi cham jugy'ajtp, etz tübi y'öccixy. ⁶ Paady ycixpi ti yajnimäy Jesucristo ytiy'ajt je jäy tübi y'öccixy jigix yajtiydunipy ajcxy müid Dios ytiy'ajt jadu'n nej yajtiyduna'ñ yi' ajcxy huidibi jacjugy'ajtp cham. Jëbi huaad ajcxy yjugypijccixy jadügtecy etz y'idipy ajcxy jadu'n nej Dios y'ity.

⁷ Ti ytimyhuingoni je xii je tiempo mina ycixaani ytigoyaani tüg'öciy tijaty ya naaxhuiñybi. Paady ycixp tzocy co tiydudägy etz huijycujc mdzinaygixipy, etz tzocy co mjac'ojadadipy mjacmibijctzoohuipy ajcxy Dios. ⁸ Ooy ycopicyty co jacnaychöjigixy jacnayjihuiyigixy nidüg nidüg. Müid co mnaychöjigixy, paady ycixpi jëbi mnaméccixigixy. ⁹ Naym'oyjäy'ajtigixy nidüg nidüg agujc jotcujc, ca' y'ametz yjotmetzity. ¹⁰ Yajtungix müid je migügtijc jadu'n nej Dios xymooygixy ixpijcin nidüg nidüg. Naybubéjtigix naybudigiiyigixy miñ xyipy jadu'n nej jäy ajcxy huidibi yajxon Dios ytiy'ajt padungixp. ¹¹ Pen Dios ti xymooygixy ixpijcin jigix jëbi capxhuäcxy yi' y'ayuc, yajxon Dios y'ayuc mgapxhuäcxi. Pen miich xypaat pujiü'ajtigixy, yajxon mdunipy ajcxy jadu'n nej Dios huinma'ñ ti xymooygixy. Co yajxon Dios ytiy'ajt mguyduunipy, huin'it Dios cömay'ñ miich ajcxy, müid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo. Je Jesucristo je' cömay'idip etz ane'mip huinixii huin'itempo.

Mimecxtujccixy tzaachypi ayo'n

¹² Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuiyich, ca' ooy mhuinmay'ahuidijtcixy co jäy xy'ixhuuidijtcixy xypahuidijtcixy, co jäy xychaachytunaangixy jigix jëbi ñiguëxigipy pen janch mmibijccixy Jesucristo. ¹³ Ca' ajcxy mdajipy mmayipy, jotcujc ajcxy mnayjihuihuuyb jigix jëbi nañ jadu'n tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy nej Cristo minajxy yajnajxy tzaachypi. Co anajty jadügtecy Jesucristo ñayguëxigiyi ya naaxhuiñ müid ymic'ajt y'oy'ajt, jëbi ajcxy jotcujc mnayjihuihuuyb. ¹⁴ Pen xym'iidigooyb xymigapxtigooyb jäy ajcxy, müid co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo, jotcujc mnayjihuihuuyb, müid co miich ajcxy müid je Dios yjihui'ñ etz Dios ymic'ajt ma mjot mhuinma'ñ. ¹⁵ Pen nidüg miich ajcxy ayo'n tzaachypi mbaatcixy, oy ca' anajty ti mjäy'aj'öccixy, oy anajty ca' ti mmeetzcixy, oy anajty ca' ti mdundigooygixy, oy anajty ca' ti mnaybidäacigixy ma huingjäy ti ytundigooy, ¹⁶ pen miich ajcxy tzaachypi mminajxyp myajnajxp müid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ca' ti tzo'ydu'n mjihuuihuuyb, niigi Jesucristo cömay'idipy.

¹⁷ Ti xii tiempo tim paatni mina Dios tiyduna'ñ je jäy ajcxy huidibi cuydumb je' ytiy'ajt. Pen Dios iich ajt huidi mmibijcin xytiydunim e nbaatim hueeni tzaachypi, niigi tzaachypi padaangixy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios. ¹⁸ Pen je jäy huidibi oyjot oyhuinma'ñ müid mic tzaach padaangixy je' y'alma nidzoocin, çti jada ytunaangixy pinjaty jibic-huinma'ñ müid, pinjaty pocytungix? ¹⁹ Pen tzaachypi mminajxyp myajnajxyp ajcxy müid co Dios jadu'n chojyp, ca' ajcxy mjotmetzcihuuyb, niigi ajcxy panicxcix payöyigix oyhuinma'ñ, niigi cixyot huinijot mijpidägyipy ajcxy Dios; com yi' miich ajcxy xyajcoj, e yi' xycuend'ajtcixp; com Dios yi' je' tudägy etz ñidinaayb je' y'ayuc.

5

Peda capxhuuyb je mibijpidijc

¹ Jada iich miich ajcxy yajnimaaayb huidibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, iich nañ jadu'n nigohuajc'ajtpyich mibijcpidijc. Iich n'ijxyich co je Cristo ayo'n tzaachypi minajxy yajnajxy. Nañ jadu'n iich yi' müid'idaamybich jadüg'oc co anajty ymiñ ya naaxhuiñ müid y'oy'ajtin ymij'ajtin. ² Jada iich miich ajcxy nyajnimaaayb: yaj'ixpijccixy etz cuend'ajtcix Dios yjäy agujc jotcujc. Ca' myaj'ixpijipy ajcxy ametz jotmetz, cuend'ajtcix Dios yjäy, tim jadu'n nej jäy ycöbixy cuend'aty. Ca' meeñgixy myaj'ixpijipy ajcxy. Müid oyjot oyhuinma'ñ myaj'ixpijccixy. ³ Ca' adzip ahua'n m'ane'mipy Dios yjäy. Hue' janchtiy ijxpejt oybi yejccix. Cuydungix Dios ytiy'ajt. ⁴ Co anajty Jesucristo, je huidibi nihuindzin'ajtaayb tüg'öciy, ñayguëxigiyi ya naaxhuiñ jadüg'oc, chi cömay miich ajcxy mbidzimipy. Tim jadu'n nej jäy ajcxy co y'iyüygixy e co ymadaaccixy, chi cömay ypidzim ajcxy. Miich ajcxy cömay nañ jadu'n m'idipy huinixii.

⁵ Myajmij'adipy anäctijc ajcxy, je' ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. Ooy ycopicyty co nidüg'öciy miich ajcxy mnayajmij'ajtigixipy miñ xyipy müid oyjot oyhuinma'ñ. "Dios ca' je' jäygidägy pinjaty amij agix jäy'ajtigixy. Dios ypubejtup müid

y'oyjot pınjaty yung naxy yjot yhuinma'n mıid." ⁶ Mgapxcöbigıpy ajcxy tiydudägy Dios, je mij'ane'mbi, chi Dios xycömayıpy mına anajty. ⁷ Mibijctzougix Dios mıid tüg'ócıy tijaty jotmay ajcxy mıid'ajtyp, chi jëbi Dios xypubedıpy xypudigıhuıpy ajcxy.

⁸ Huijycujc m'idıpy ajcxy. Nıxi' m'idıpy ajcxy. Com je mujcu' huidibi xymıidzip'ajtim, ooy je' xy'ix'ıjxim xypa'ıjxim. Hue' xyajhuinma'nydigoyaanım, tim jadu'n nej je caa co ıxtay ti chüdzaamyb. ⁹ Huindına' jıjptına' ajcxy je mujcu'. Yi jacjadyii jäy huidibi mijpıdaaccıxy Jesucristo, nañ yminajxcıxyp yajnajxcıxyp tzaachypi nañ jadu'n. ¹⁰ Co anajty ajcxy hueeni tzaachypi ti m'ocyajnaxy, huin'ıt Dios xyaj'oyııyıpy ajcxy yi mjet yi mhuinma'n, xyajmıbigıpy ajcxy yi' ytiy'ajt, xyajjotmıcpıgıpy ajcxy. Com Dios yi' je' huidibi may'ajt ti tuñ mıjcajee mıid nidüg'ócıy jäy ajcxy. Yi' je' huidibi ti yaj'oyıy nej jëbi cömay huinıxiı n'ıjtim mıid Jesucristo jıiby tzajpjoty. ¹¹ Huen Dios y'oy'ajtin etz ymıj'ajtin idıpy huinıxiı.

Capxpoocxin yajnaxp

¹² Jada necy nyajnıguejxy ajcxy mıid Silvano ıch ajt nmıgüg huidibi ndıjpyıch co ooy yajmıj'aty Jesucristo. Hueeni jada ayuc huidibi nyajnijayııyb, nañ ti nbıdägyıch necyjoty capxhuijin etz ti nbıdägyıch necyjoty yi Dios ytiy'ajt tudägyr, nej Dios may'ajt oy'ajt tuuñ mıid mııch ajcxy ycıxpi. Mıjıpıdaaccıx nıgi Dios ytiy'ajt, ca'ydi mhuinma'nydigooogyıxy.

¹³ Je jäy huidibi ya Babilonia huidibi ajcxy yajmıj'ajtcıxp Jesucristo, je jäy ajcxy huidibi Dios ti huin'ıxy, xyajnıguejxp ajcxy capxpoocxin. Nañ jadu'n Marcos ıch nmıgüg, je huidibi njıhuııybıch nej jıhuıy ngı'm'ung'adyııjıch xyajnıguejxp capxpoocxin nañ jadu'n. ¹⁴ Naygapxıpıocıgıx xıc xon nidüg nidüg mıñ xyıpy. Je' je' je tiy'ajt co mnaychıjıgıxy mnayjıhuııyıgıxy mıñ xyıpy.

Jotcujc mnayjıhuııybıch ajcxy nidüg'ócıy huidııb yajmıj'ajtp Jesucristo. Amén.

2 PEDRO

Yi Mimetzpi Necy Huidibi San Pedro Yajniguejx Yi Mibjcpidijc

¹ Hich Simón Pedro, tumbich ma Jesucristo ytung. Yi' xy'apóstol'ajtpich etz ngapx-huáčxpyich yi' y'ayuc. Cham ich miich ajcxy jada necy nyajnijayiiygixy huidibi ajcxy ti mbaatcixy mibijcin janch oybi, tim jadu'n nej iich ajcxy ti nbaatcixyich mibijcin janch oybi. Hich ajt nDios je Jesucristo huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma tudágy je', e tudágy ytuñ miid ich ajt nidüg'óciy. ² Huen Dios mijmay'ajt tunipy miid miich ajcxy, etz jotcujc'ajtin xymóhuipy mijcajee, miid co tiy'ajt ti mbaatcixy ma Dios etz ma je Jesús ich ajt nHuindzin.

Je mibjcpidijc chinaayin jugy'ajtin

³ Dios miid je' ymij'ajt ti xymooyim tüg'óciy huidibi nyajmayajtim ma ajt njugy'ajtin, nej huaad nguyduunim yi' ytiy'ajt etz nej yi' huaad nyajmij'ajtim. Dios jadu'n n mijmay'ajt tuun miid ich ajt ycixpi co ti xyajnejhuuiyim Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Je Jesucristo ti xyhuin'ixim jigix jébi nmüid'ajtim yi' ymij'ajtin y'oy'ajtin, etz jigix jébi nduunim oyjáy'ajtin nej Jesucristo tuuñ. ⁴ Dios ti xymooyim huidibi janch oydi'cni e janch copicyip jigix jébi miich ajcxy mbaatcixy Dios yjihu'i'ñ ymic'ajt huidibi xyajtzinaaygixy miid huádz jot huinma'ñ, etz jigix jébi miid jada ycixpi tiibi xyaj'ahuaniiyim, miich ajcxy mijjpyóyduutcixy je jibicpi huidibi naaxhuin'ijyá ajcxy ñjot'ajtcixyp. ⁵⁻⁷ Com Dios miid ymic'ajt ti xymooyim huidibi nyajmay-ajtim, paady ycixp miich ajcxy naymic'ixigixy co ajcxy mmibijcin mjacyajmijtigiiygixipy tudágy'ajtin; e miid mdudágy'ajtin mjacyajmijtigiiygixipy ajcxy Dios y'ixpijin; e miid je Dios y'ixpijin mjacyajmijtigiiygixipy yi' Dios yjihu'i'ñ ymic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'ñ huidibi miid mmimadágipy ajcxy yi' jibicjot jibic-huinma'ñ; e miid je mic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'ñ jacyajmijtighuipy ajcxy mecxtujcin; e miid je mecxtujcin mnejhuuiygixipy nej jéb huaad myajmij'ajtcixy etz mdzigiiygixy Dios; e miid je mecxtujcin mjacyajmijtigiiygixipy je tzojcin je jihuuiyin miid migügtijc; e nañ mijtighuipy nañ jadu'n je mibijcin nej jéb huaad Dios myajmij'ajtcixy etz nej jéb huaad cixy'ot huinijot mjacyajtungixy oyjáy'ajtin.

⁸ Pen ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin yajpattáy e ymijiy ymayiy, yi' mjugy'ajt ajcxy ca' yi' ñaadig'i'aty; nañ ca' anajty ajcxy naadigi' ti mmibijccixy ich ajt nHuindzin Jesucristo, ti mnejhuuiygixy yi' y'ayuc ytiy'ajt. ⁹ Pin jada ca' capxymidooy tüg'óciy jadaayaabi capxhuijin ma yjugy'ajtin, jadu'n yi' nipaady nej tüg huinintzpi o huidibi y'ixxin con, ti jáydigoy co Jesucristo ti yajpocyñhuaatzp. ¹⁰ Paady ycixp miich ajcxy migügtijc, naymic'ixigixy tungix tüg'óciy jada jigix mnejhuuihuipy ajcxy tydudágy co Dios ti xyajmmibijccixy e ti xyhuin'ixcixy. Pidaaccix mhuinma'ñ co jada tiy'ajt huen copicy, huen tictztigiy ma miich ajcxy mjugy'ajtin. E pen mdumyb ajcxy jadu'n, nimina mgapocycágixipy. ¹¹ E jadu'n miich ajcxy nyajmóhuipy tydudágy tigiydac mijpi ma ich ajt nHuindzin Jesucristo y'ane'my, je huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma. E yi' y'ane'min ca' ycixipy ytiyogipy nimina.

¹² Paady ycixp ich miich ajcxy jatyiymy yajjáymejtzcoodaangixy jada tiy'ajt. Oy miich ajcxy jada tiy'ajt mjaajtcixy mjanehuiiiygixy, e tudágy ajcxy mmibijccixy etz mmi'ijtcixy je tiy'ajt huidibi miich ajcxy cham miid. ¹³ Minaambich co yjanchity nami njactzinaayñich co ich miich ajcxy nmóhuipy capxhuijin. ¹⁴ Hich ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnejhuuiyich co tzojc n'ixmadzipyich jada njugy'ajtin (n'ögibich). ¹⁵ Paady ycixp naymic'ixyijich mictágy ma miich ajcxy co ngapxhuijicixy jigix co anajty n'ögyich mjáymetziiyb ajcxy tüg'óciy jada tiy'ajt.

Yi' ajcxy huidibi y'ixxy je Cristo ymij'ajtin y'oy'ajtin

¹⁶ Hich miich ajcxy ti nyaj'ixpicy je tiy'ajt maabi nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej Dios ymij'ajt müdity, e jadu'n nej je' yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuin'. E ca' ich ajcxy nyaj'ixpicy nigoo'ayuc anii'ayuc huidibi ci'm ti ngojyich ti nmacxyich. Miid ich ngi'mhuin ti n'ixcixyich je Huindzin Jesús ymij'ajtin. ¹⁷ N'ixx ich ajcxy co je Dios Teedy mooy ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt etz mij'ajt. E nañ nmidooyich ajcxy ayuc choñ ma je oybi Dios y'it, xyñimaayi: "Jada je' ich n'ung huidibi ooy ndzocyich njihuuyich, e ooy jotcujc nayjihuiijich miid yi' ycixpi." ¹⁸ Hich ajcxy nañ jadu'n ci'm ti nmidoogixyich je ayuc huidibi anajty tzomb tzajpjoty. Jim ich ajcxy anajty quipxyi miid je Huindzin Jesús ma je amay gop.

¹⁹ Nañ jadu'n nmüid'ajtim je ayuc jac'oybi jactiiybi. Je' je' je tiy'ajt je ayuc huidibi ajcxy yjay je Dios y'ayucnajtzcapxiiybi jecy'ajty. Oy miich ajcxy oybi mduñ co m'amidoo'ijtcixy je oybi tiy'ajt maabi Jesucristo huidibi jadu'n nipaady nej tüg jijn tixcp agootztuum etz jadu'n nipaady nej je xii co yx'miydáy, etz jadu'n nipaady nej je mijmadza' jayhuixtujepi co ypidzimy. Jada tiy'ajt xycodücxip ajcxy mjot mhuinma'ñ. ²⁰ Cuendtungix miich ajcxy jada: tüg'óciy je tiy'ajt, huidibi Dios ytiy'ajtmüdpj eyc huidibi ijtp jaybety ma Dios ylibro, ca' huaad pin yajnégjip miid yci'mhuinma'ñ. ²¹ Com je Dios y'ayucnajtzcapxiiybi camina je'

ajcxy ayuccapxhuäcxy müid yci'mdzojcín yci'mhuinma'ñ. Dios anajty ajcxy huin'ixyíy jébi ayuccapxhuäcxy müid Dios ycíxpi com je Espíritu Santo anajty ajcxy mooyíy ayuc huídibi ajcxy ycapxhuäcxy.

2

Yi' ajcxy huídibi yaj'ixpijcp aníi

¹ Per nañ ji anajty nañ jadu'n ayucnajtzcaxpiyibi huídibi anajty ajcxy aníidaacp ma je Israel jáy. E nañ jadu'n yji'adipy ayuccapxhuäcxy huídibi aníi yaj'ixpigipy ma müich ajcxy. Je' ajcxy ayüch ameech yaj'ixpigipy yci'm'ayuc yci'mhuinma'ñ huídibi ajcxy yajhuinma'nydigooyipy je mibijcpidijc. Ymina'ñ ajcxy co ca' yjanchity je Huindzin Jesús y'ayuc, je huídibi yajñdzooc ajt n'alma, e jadu'n ci'm ñay'ayo'nmböoyigixy müid Dios mic'amy.

² Mayjáy ooy panícxa'ñ je jibicpi huídibi ajcxy ytungixyp, e müid je' ajcxy ycíxpi yajñdaxipy yajñimíydägipy ajcxy jibic je huídibi ajcxy cuydumb je tñybi ayuc, je Jesucristo y'ayuc oybi.

³ Müid co anajty tzach'adzojcixy meeñ, chi anajty xyhuimbijccixy xyhuimmeetzcixy müid ajcxy y'ixpijcín ca'p yjanchity. Per je pocycähuin ajcxy ahuijxip, ca' ma ñidzooy. Ti yjejcni maabi ajcxy ypocya'ni ma Dios. Dios tzaachytuníib ajcxy müid ypocy ycíxpi.

⁴ Dios ca' je' huinmeecxy je ángeles ajcxy huídibi tundigooyixp. Hue' janchity ycoñijnajtaayb ayoodactuuyb etz yajhui'my agootztuuyb, cadeníjy y'ijtcixy cuend'aty, ixti cooni anajty paady xii tiempo co anajty yajtiyduna'ñ naaxhuiñyájy müid ypocy ycíxpi. ⁵ Nañ ni ca' Dios huinmeecxy je naaxhuiñyájy huídibi tundigooy jecy'ajty. Chi quejy ayo'nduu etz mñnjgom ma je jibicjädijc. Jéyi yajtzoocy je Noé huídibi capxhuäcx je tñ'ajt. Quipxy müid Noé yajtzoocy jahuixtucj y'amígütijc. ⁶ Dios nañ jadu'n tzaachytuñ müid ypocy ycíxpi etz yajhuindigoy müid jün metz cajp, Sodoma etz Gomorra, ixti cooni yajhui'my accuyjam jigix y'idipy je iixpejt je je jibicjädijc huídibi ajcxy jac'axam jactzináhuam jacjugy'adam.

⁷ Dios yajtzooc je Lot, hue' je' anajty janch oyjáy, e janch ymüid anajty jotmay co anajty je jibicjädijc ajcxy ixi chinaayin yjugy'ajtin janch jibic. ⁸ Jabom jabom anajty je Lot, je jáy oyjáybi huídibi anajty tzinaayb quipxy müid je jibicjädijc, ni ca' anajty yjotcujc'aty co anajty icy midoy nej anajty ytundigooyigixy je jáy ajcxy ca'pi ytudägity. ⁹ Dios müid mic'ajt jébi nihua'ñ yajtzoogy pinjaty mibijccixp cixyot huinjot co je mujcu' yjot'ixigixy huinma'ñ'ixigixy. Nañ jadu'n Dios mic'ajt müidity jigix jébi yaj'ijtcixy je jibicjädijc müid tzaachypí ayo'n, huídibi ymöhuary co anajty naaxhuiñyájy tñyduñ müid ypocy ycíxpi.

¹⁰ Dios ymüid mic'ajt jébi tzaachytunipy pinjaty tumb jibic-huinma'ñ nej ñüicx nijot'ajtcixy, e ca' ixaangixy je Huindzin Jesús y'oy'ajtin ymij'ajtin. Amij agix etz jotmic ajcxy nayjihuíyí. Ytumb ajcxy yci'mjot yci'mhuinma'ñ. Ni ycatzigiyigixy co oyñinej ajcxy ni'ojyigixy pinjaty mic'ajt müid ma Dios ytung. ¹¹ Oy je ángeles ajcxy müidity mijcötujcín etz ane'mín, ca'p je' ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity nicxy ni'ojyigixy ma Dios yhuinduu pinjaty mic'ajt müid ma Dios ytung.

¹² Per jadyaab jibicjädijc ajcxy jadu'n ajcxy yi' nej iyujc, ca' yhuinma'ñ; nigoob ytimyhuídity etz yma'xun'ajtcixy jigix jáy ymadzayb etz yaj'ögíyib. Ñixicpy yajxiicpy ajcxy yi' huídib ca' huinjihuíy. Per nañ tím jadu'n ajcxy y'ögípy nej iyujc y'ogy ytigoy.

¹³ Cobadíhuaangixy jadu'n nej ti ytundigooyigixy. Hue' nayjihuíyigixy capin yjadu'nty, yxondaaccixy tüg jaxicyjaty. Jadyaab jáy ajcxy pocy ypa'tcipy ajcxy yi' chinaayigixy yjugy'ajtcixy. Tüg tzo'ydu'n co ajcxy nañ jadu'n xymijyöybejtcixy ma m'amugiyigixy.

¹⁴ Co ajcxy huindxcixy tóxyjädijc, chi ajcxy ooy nijot'ajtcixy co müid tundigoya'ñ. Ca'p ajcxy chüjigixy y'anucxiyigixy müid pocytuníi. Yajtundigooyigixy pinjaty amützip ma mibijcín, ooy ajcxy yhuijity ycuicity ycohuinma'ñity ma meeñ'adzoogii. Dios yajtigoyíib ajcxy y'alma. ¹⁵ Tigoyjáy yi' ajcxy, je' co ti ñüidigajtcixy ti ytüdigajtcixy ma je tñybi je janchypí tñ'ajt. Je' ajcxy ypanícxy ypayöyp je profeta Balaam y'ixpejt, je Beor y'ung, co ooy ymeeybada'ñ anajty müid yjibic-huinma'ñ. ¹⁶ Chi Balaam oy yaj'oyjii ypocy tüg tóxyburro, ycapxy jadu'n nej tüg jáy, e jadu'n je' yajhuäcxijpy je profeta Balaam müid je' ylocíhuinma'ñ.

¹⁷ Com jada jáy ajcxy ca' panícxcixy je janchypí tñ'ajt, paady ycíxpi jadu'n ajcxy nipaady nej tüg ñipozojot ca'pi ñii müidity, etz jadu'n ajcxy nipaady nej joc huídibi poj yajyöyip (ca' ytu'y). Dios möhuiib ajcxy tzaachypí müid ypocy ycíxpi, idam ajcxy agootztuuyb huinixii huinítiempo. ¹⁸ Com ycapxyp ajcxy ayuc huídibi ca' choubaady. E müid je jibic-huinma'ñ ycíxpi huídibi ajcxy chachnijot'ajtpy yajtundigooyigixy pinjaty tñibi choongixy ma je huídibi ajcxy tzinaayb müid jibic-huinma'ñ. ¹⁹ Yi' ajcxy yaj'ixpijcp je mayjáy co jébi tungixy huentim ti huídibi ajcxy ñijot'ajtpy. Per yi' ajcxy huídib jibic-huinma'ñ yaj'ixpijcp, ci'm ajcxy ñay'ijtigixy pocypa'tcipy, je pocy tzach'ane'mb ajcxy yjot yhuinma'ñ, ixti jadu'n nipaady nej jihuíy ajcxy ane'my y'ity. ²⁰ Pinjaty ti ymibijccixy ti ñejhuíyigixy je Huindzin Jesucristo ytñ'ajt huídibi yajñdzoocp ajcxy y'alma, e jadu'n ti yjihuaäcixy ma je naaxhuiñyájy yjibictzinaayin yjibicjugy'ajtin, pen jadüg'oc anajty y'ayöyíyñip ma je jibicpi, e je jibicpi

ymimadägyii ajcxy, o'ctiy anajty nigi yhu'mgixy ca'ydi nej je jayjip'atypi. ²¹ Nigi oy co icyipy je' ajcxy ca' ytimnejhuuyigixy je janchyp'iy'ajt. Com ti ocnejhuuyigixyp, e chi jada' y'ixtigihuaccixy ma je huätzpi Dios ycötujcin huätzpi Dios ytiy'ajt tübi anajty y'ocjamóoyigixy. ²² Per je' y' ajcxy ytimcuydumy nej je ayuc y'ity: "Je uc yci'm'ich ñiuhimbijtpy, e je idzäm huidibi namdzidaayb, nicyx je' yajtznip yquintip mo'ntzjoty jadüg'oc."

3

Je Huindzin Jesús huimbidaamb ya naaxhuiñ

¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ñich ooy ndzocyich ooy njihuüyich, jada je' je mimetzpi necy huidibi ajcxy nyajnijayyib. Ma jada metzpi necy hue' ñich ndzoga'ñich co nya-jhuinma'ñymedzip ajcxy ma Dios ytiy'ajt müd jada capxhuijin huidibi ti njaayich. ² Ti ñujayyigixy jigix m'ajihuñhuuyib ajcxy je ayuc huidibi ajcxy pa'tcipy'aty ñajtzcapxiiy je Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ajcxy huidibi huädz yhuinma'ñ anajty ymiid. Nañ ajihuuyigixy je Huindzin Jesucristo je' y'ane'min huidibi yajñidzooop ajt n'alma, je ane'min huidibi apöstoltijc miich ajcxy xyajñimaayb.

³ Nejhuuyigixy miich ajcxy jada yajjip ma yam ca'ni yhuaad'ajtni mina naaxhuiñ yciixy, münip jäy ajcxy huidibi nixigip yajxigip huidibi Dios yj'e'ajtpy. Chinaaygixy yjuy'ajtcixy anajty müd jibic-huinma'ñ huidibi ci'm ñijot'ajtcixyp. ⁴ Chi ajcxy ymina'ñip: "¿Ti co mdzachmibijccixy co Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ? Nej ajcxy je' y'oc'tay je mij'ap je mijteedy, je'ni y'ijttäy tüg'óciy jadu'n nej naaxhuiñybi chondacy. Paady ca' yjanchity co je Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ," jadu'n yminaangixy. ⁵ Yi' ajcxy ca' huinjihuñhuaangixy cuendtunaangixy co müd Dios y'ayuc yi tzajp j'i'ajtp anajty yi' tzachjeycip, e müd Dios y'ane'min huin'it je naax oy yguéixy huudibi ijtp anajty ñijoty. ⁶ Nañ jadu'n müd Dios y'ayuc je jecy'ajtpy naaxhuiñyäj y'ayo'nbaty, ñijixctay nidüg'óciy e ytigoyday ñijoty. ⁷ Per Dios müd yi' y'ayuc yaj'ijtpy jada naaxhuiñybi etz tzajp huidibi cham j'i'ajtp ixti coon yajtigoydähuiipy müd jin. Je jin huin'it je' nöctähua'ñ co anajty yhuaad'ajtni ma Dios tyduna'ñ je camadapdiijc je jibicjäydijc, etz yajtigoya'ñ ajcxy y'alma.

⁸ Jadügnax miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mjäydiagoooygixy co ma yi Huindzin Dios, tüg xii jadu'n yi' nej tüg mil jimajt, e tüg mil jimajt jadu'n yi' nej tüg xii. ⁹ Ca' nminaanim co yi Dios yajhuäcxiibaamyñi yi' mina cuyduna'ñ huidibi yi' ti ahuanüy, jadu'n nej nijéjity jäy a'ixiiygixy. Dios yajtumy mecxtujcin müd miich ajcxy, com hue' yi' tzocy co ni tüg jäy ayo'n paadipy. Yi' chojcpy co nidüg'óciy jäy huen jothuimbijtcixy etz ixmajtzcixy pocyunüi.

¹⁰ Co anajty je Huindzin Jesús ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñybi chaachytunipy je' tüg'óciy jibicjäydijc, hue' je' ytuñiy yjadüyb ma anajty ca' pin jip'ixy, jadu'n nej tüg meetzpi ymiñ coodz co meedza'ñ tijaty. Huin'it je tzajp yhuindigoydähuiipy müd tüg ne'min jidjtin oychigiyñip. E tüg'óciy huidibi müd ndzinaayim njuy'ajtim toydähuiip yi' müd jin, yi naax toydähuiip yi', etz tijaty yajpatp ya naaxhuiñ toydähuiip nañ jadu'n.

¹¹ Com tüg'óciy tijaty huidibi j'i'ajtp yhuindigoydähua'ñ müd jin, paady yciixpi nigi copicy miich ajcxy co mdzinaaygixp tudägy e myajmij'ajtcixyp Dios. ¹² Ahuijxcix ajcxy je xii tzuu mina Dios anajty yajhuaad'aty co yajhuindigoya'ñ je naaxhuiñybi. Naymic'ixigix co tzojc yminipy yi' jadu'mbi xii tzuu. Co yhuaad'ajtnip huin'it xii, je tzajp yhuindigoydähuiip müd jin; je xii po', je pojx xemembi, je tuu enee jadu'ñyi yticxtähuiipy yjyjdähuiipy jinoty. ¹³ Per ñich ajt n'ahuijxim je jemybi tzajp jemybi naax huidibi Dios ti xyaj'ahuanüyim, tüg tzinaaydac janch'oybi ma ca' ti jibicpi.

¹⁴ Paady yciixp miich ajcxy migügtijc huidibi ñich ooy ndzocyich njihuüyich, nami m'ahuijxyp miich ajcxy co Dios yajhuindigoyaanip jada naaxhuiñ, naymic'ixigix ma tüg'óciy ajcxy yi' mdzinaayim co mgyudunipy ajcxy Dios ytiy'ajt jigix ajcxy Dios xypaadipy, ca' ajcxy ti tzip ti gapxy, ni ti jibicpi, e ni ti pocy, e ni tuadz jot huädz huinma'ñ anajty müd'ajtcixy. ¹⁵ Cuenditungix je mecxtujcin huidibi ñich ajt n'huindzin Jesucristo yajtumy müd ñich ajt jigix jébi xyajñidzooocim ajt n'alma. Nañ jadu'n yi', ñich ajt nmigüg Pablo huidibi ooy ndzocim, ti miich ajcxy xyñijayyigixy, jadu'n nej ixpijin Dios ti ymöyia ma yi' y'ayuc. ¹⁶ Ma tüg'óciy Pablo ñecy tübi xyajñiguejxcixy, jada tiy'ajt ti xyajmüdmaydaaccixy. Nijéjity Pablo ñecy ooy chachchiphuinjihuuyñity, e nijéjity jäy ajcxy tigach ajcxy huinjihuüy Pablo y'ayuc, ca' ajcxy huinjihuüy nej Pablo yjamina'na'ñ. Huingjaty ajcxy ñiguj Pablo y'ayuc, e ci'm ñayyajhuinma'ñdigóoyigixy.

¹⁷ Paady yciixp miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, miich mnejhuuydaaygix jada tiy'ajt. Nayguend'ajtigix ca'ydi jibicjäydijc müd y'ani xyajñidgajtcixy xyajtüdigajtcixy, e ca'ydi m'ixtigihuäccixy ma ajcxy mmibijcin jadu'n nej tydudägy ti mmibijccixy. ¹⁸ Huen ñich ajt n'huindzin Jesucristo huidibi yajñidzooop ajt n'alma nigi may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy, e nañ nigi yujcpedipy ajcxy yi' m'ixpijin ma yi'

ytıy'ajt. Huen Jesucristo cömay y'idıpy etz mı'idıpy oy'ajtin mij'ajtin jadachambi xii tiempo etz jadu'n nej xii tiempo miimb cidacp. Jadu'n ngapxycıxyıch. Amén.

1 SAN JUAN

Yi Jayjipi Necy Huidibi San Juan Yajniguejxy Je Mibijcpi dicy Nidüg'óciy

¹ Dios y'ayuc jiiyim anajty co naaxhuiñybi chondacy. E tiy'ajt nyejcy pich jadu'n nej nmidooyich ci'm yi' y'ayuc, jadu'n nej n'ixyich miid ngi'mhuiniich, jadu'n nej nhuindicxyich yi' ci'm, e nañ jadu'n nej nnidoñich miid ngi'mgijich. Nyajnijayiybich miich ajcxy jada necy jadu'n nej je Cristo je Dios y'ung yjugy'ajtin yega'n huidibi ca' cixa'n ñ tigoya'n ñ niminaabi. ² Ti ñayguëxigiyi ya naaxhuiñ je Dios y'ung huidibi ymiid jugy'ajtin huidibi ca' niminaabi ycixipy ytigoyipy. Ti n'ixyich ajcxy jigix jëbi tiy'ajt nyéjccixyich co ti ñayguëxigiyi ya naaxhuiñ, etz ti n'ixyich jigix jëbi nyajnimaaygixy nej jëbi huaad huingbi jugy'ajtin nbaatim co anajty ti n'o'cim. Je Dios y'ung, je huidibi jiiy ijtp ma Dios Teedy, nayguëxici je' ma iich ajcxy. ³ Je huidibi iich ajcxy n'ixyich nmidoñich, cham miich ajcxy nyajnimaaygixy jigix jëbi ajt tú'ciy n'ijtim ma Dios ytiy'ajt, etz nañ jigix jëbi tú'ciy ajt n'ojadajtim Dios etz je' y'ung. ⁴ Paady ycixp jada tiy'ajt nyajnijäyiy ajcxy jigix ajcxy jotcu'ajtin mbattäyagixipy miid jada ayuc tiy'ajt.

Dios yi' je' je tücxin jájin

⁵ Jadayaabi Dios y'ayuc ytiy'ajt Jesucristo ti xyajnimäyich e nañ cham iich miich ajcxy nyajnimaaygixy. Dios huádz ytiy'ajt müdity, ca' ma Dios anidägy. Jadu'n Dios nipaady nej tüg jün ytiçxy ma tüg it e ni ca' ni mina ypich. ⁶ Co nminaanim co Dios ajt miid n'ijtim tú'ciy, e ca' yjanchity, ca' anajty ajt Dios ytiy'ajt nyajtuunim, jadu'n nipaady nej jihuiy ndzinaayim agootztuum. Nigoo n'indaacim, ca' anajty ajt nguyduunim Dios ytiy'ajt. ⁷ Co nguyduunim Dios ytiy'ajt jadu'n nej yi' ytiy'ajt müdity, jadu'n nipaty nej jihuiy ndzinaayim ma jün ytiçxy. Huin'it jëbi ajt n'ijtim tú'ciy miñ xyipy, e Dios xyajpocynihuaatztaayim co Jesucristo y'o'cy etz ñi'py teemy guj miid iich ajt nbocy ycixpi.

⁸ Co ixipy nminaanim co ca' nbocytuunim, nigooob nayhuin'ñnim ci'm, e ca' jadu'n Dios ytiy'ajt yajpaady ma iich ajt n'ot nhuinma'ñ. ⁹ Pen ngapxyidizmim ajt nbocy ma Dios, yi' ñidinaayb yi' y'ayuc huidibi ti xyajnimaayim co ymexamy ajt nbocy, e nañ tudägy ytuñ miid iich ajt ycixpi. Dios xyhuinmeecxim ajt nbocy etz xyajhuaatzim n'ot nhuinma'ñ jëbi n'ixmajzim jibic-huinma'ñ. ¹⁰ Co ajt nminaanim co ca' nbocytuunim, hue' anajty Dios nyajnajxim anii, e ca' anajty ti ngöbajcim cixyot huinjot yi' ytiy'ajt.

2

Cristo, iich ajt nhuingapxpi ma Dios

¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njhuiyich jadu'n nej ixipy ngi'm'ungich ngi'm'anäcich, cham jada tiy'ajt nyajnijayiygixy, jigix ca' ajcxy mdundigóoygixipy. Pen ji nidügti miich ajcxy huidibi tundigooyb, jada migüg huidibi tundigooyb huen mibijctzoy Dios ma Jesucristo xii miid ypocy ycixpi. Jesucristo yi'je' huingapxp ma Dios Teedy miid ajt nbocy ycixpi. Tudägy je', e jëbi xyhuingapxim ma Dios Teedy. ² Com Jesucristo ti y'ögy miid iich ajt nbocy ycixpi, paady ycixp jëbi capx'oyiy ma Dios miid iich ajt ycixpi e xycapx'oyiyim iich ajt nbocy etz nañ capx'oyiyip tüg'óciy naaxhuiñ jay ajcxy ypocy, yi' jay ajcxy pinjaty yi' y'ayuc ytiy'ajt mijpidaacip.

³ Co Jesucristo ytiy'ajt nguyduunim yajxon, huin'it nejhuuyim tiydägy jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid iich ajt ycixpi. ⁴ Co ixipy pinjaty ymina'ñ co ñejhuuyi Jesucristo ytiy'ajt e ca' cuychinaayyi yi' ytiy'ajt hue' yi' tzach anidäacpi, e ca' müdity Dios ytiy'ajt. ⁵ Yi' jay ajcxy pinjaty cuychinaayb cuyjugy'ajtp yajxon Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, janch tiydudägy anajty yajmij'aty Dios. Co nguychinaayim nguyjugy'ajtim yajxon Jesucristo ytiy'ajt, huin'it jëbi nejhuuyim co nyajmij'ajtim Dios. ⁶ Yi' jay ajcxy pinjaty minamb co ymiid Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma je' y'ay yjot, copicy ajcxy chinaaygixipy jugy'ajtcixipy tim jadu'n nej Jesucristo chinay jugy'ajty.

Je jemybi ane'min

⁷ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njhuiyich, ca' nminaanim jemybi tiy'ajt ajcxy nyajnimähuamy ma jada necy. Je' jada je tiy'ajt huidibi jecy'ajty ti mnejhuuygixy co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo. Jada tiy'ajt jecyip jada je' huidibi cham ajcxy nmidooyb jadüg'oc. ⁸ Nañ jemy jada tiy'ajt nañ jadu'n huidibi nyajnimaaygixyp ma jada necy. Jada je'je tiy'ajt huidibi Jesucristo ymiid ma yjot yhuinma'ñ etz nañ iich ajt nmüid ma ajt n'ot nhuinma'ñ. Yi' jecyip ayuc huidibi ca' ytiy'ajty, ti yi' ñaxy e cham Dios ytiy'ajt tiydudägy nyajtuunim, jadu'n nej jihuiy je coodzi ti ñaxy e cham ti yximiy.

⁹ Yi jāy ajcxy huidibi minam co Dios y'ayuc ytiy'ajt ajcxy cuyduuni e ca' ixānigixy ymīgūgtijc, ca' yi' ajcxy tiydudāgy Dios y'ayuc yajtuuni, jadu'n yhuimbizimy jadu'n nej jihuiy agootztuu y ijtciy. ¹⁰ Yi jāy ajcxy pinjaty tzojcp jihuiy ymīgūgtijc hue' yi' yajpaatcixy mūd Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n nipaady nej jihuiy y'ijtcixy ma xi' ytiūcxy, ca' ajcxy ñūdigoy ytiūdigoy ma Dios ytiy'ajt. ¹¹ Yi jāy ajcxy pinjaty ca' ymīgūg ixaangixy, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt ajcxy yajtuuni, jadu'n nipaady nej jihuiy agootztuu y'ijtcixy, ca' ajcxy chinaaygixy nej Dios ytiy'ajt yja'ané'migixy, ca' ajcxy nejhuuiyigixy huidibi tiy'ajt jēbi yajtungixy, com jibic-huinma'ñ chachtuumy abjcxy huidibi ca' Dios tiy'ajt'adyii.

¹² Miich ajcxy migūgtijc huidibi ooy ndzocy njhuiy'ich ajcxy jadu'n nej ixypiy ngi'm'ung ngi'm'anācich, com Dios ti miich ajcxy mbocy xyhuiñmecxtayi co Jesucristo y'o'ocy mūd ajcxy mbocy ycixpi, paady ycixp cham nnijay'iyigixy. ¹³ Cham nnijay'iyigixy miich ajcxy mij'anāctijc, com ti mmijpidaaccixy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuiñybi oga'n chondacy etz chambaad yjii'atyñi. Cham nnijay'iyigixy miich ajcxy anāctijc, com ti mmimadaaccixy je ca'oybi.

Cham nnijay'iyigixy miich ajcxy pi'ctijc mutztijc com ti mmijpidaaccixy Dios Teedy. ¹⁴ Cham nnijay'iyigixy miich ajcxy mij'anāctijc, com ti mmijpidaaccixy ajcxy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuiñybi oga'n chondacy etz yjii'atyñi chambaad. Cham nnijay'iyigixy miich ajcxy anāctijc, com mic mjet mhuinma'ñ mūdity ajcxy etz Dios ytiy'ajt yajpatp ma ajcxy mjet mhuinma'ñ, paady ycixp ajcxy ti mmimadaaccixy yi ca'oybi.

¹⁵ Migūgtijc, ca' anaxy m'adzójccixip yi huidibi mūd ndzinaayim ya naaxhuiñ. Yi jāy ajcxy huidibi adzojctaa y anaxy yi huidi mūd ndzinaayim, ca' ajcxy Dios Teedy yajmij'ajtcixy. ¹⁶ Ca' anaxy m'adzojctahuipy ajcxy tūg'óciy huidiyaty ya naaxhuiñ yajpatp, jadu'n nej njet nhuinma'ñ tzojcm, jadu'n nej tijaty n'ijxim, jadu'n nej huidi bi amij agix mūd ndzach-nayjihuiy'ym. Com yi jadu'mbi huinma'ñ ca' yajpaady ma Dios Teedy, hue' yi' yajpaady ya naaxhuiñ. ¹⁷ Huidiyaty ya naaxhuiñ yajpatp cixipy tigoyipy yi', nañ jadu'n ytigoya'ñ huidiyaty yi huinma'ñ y'adzojcp. Yi jāy ajcxy pinjaty Dios ytiy'ajt yajtuunip jadu'n nej Dios tzoey, jugy'adipy ajcxy e co y'o'ccixipy, ca' ajcxy y'alma ytiūg'óoygixipy.

Je tiy'ajt etz je anii

¹⁸ Miich ajcxy migūgtijc huidibi ooy ndzocy njhuiy'ich nej ixypiy ngi'm'ung ngi'm'anācich, tim cixxnip tiempo ya naaxhuiñ. Ti jada mnejhuuiyigixy co miinaam jāy ajcxy huidibi nayyajnaxaanip nej Cristo' e ca' yjanchity. Mūd co cham ji mayjāy ajcxy huidibi nayyajnaxip jadu'n nej Cristo, paady nejhuuiyim co tim cixxnip yi tiempo mūd iich naaxhuiñy jāy ajt ycixpi. ¹⁹ Yi jāy ajcxy huidibi nayyajnaxaanip jadu'n ixypiy nej Cristo, naybiyic-huācxaanip yi' ajcxy mūd iich ajt, ca' anajty ajcxy ytiūgy'yi' ajcxy yhuinma'ñ mūd iich ajt nhuinma'ñ, tūgmucy ixypiy ajt xymūd'ijtim. Ji jadu'n ñiguēxigy co ca' ytiūgy' yhuinma'ñ mūd iich ajt nhuinma'ñ co ti ajcxy xypuhuāctuatim.

²⁰ Ti miich ajcxy xy'adigy xyjottigy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, paady miich ajcxy mhuinjihuuy'igixy tūg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²¹ Ca' mminaanim paady miich ajcxy nijay'iyigixy co ca' mhuinjihuuy'igixy Dios ytiy'ajt. Paady nnijay'iyigixy miich ajcxy jigix mnejhuuiyigixyip Dios ytiy'ajt etz mnejhuuiyigixyip co yi jāy ajcxy huidibi indaacp, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt mūdity.

²² Yi' je' indacp huidibi minamb co Jesús ca' yi' yjējity je Cristo huidibi Dios yquejx. Yi indacpi je'midzip'ajtp Jesucristo etz ca' mibicy Dios Teedy etz nañ ca' mibijci Dios y'ung. ²³ Je jāy ajcxy huidibi indacp minam co Jesús ca' yjējity je Cristo, e nañ ca' ajcxy mūdity Dios Teedy ytiy'ajt. Yi jāy ajcxy huidibi minam co Jesús yjējity je Cristo je Dios y'ung, nañ ymūd ajcxy Dios Teedy ytiy'ajt.

²⁴ Je ayuc tiy'ajt huidi bi miich ajcxy mmidou co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo, jada ayuc tiy'ajt mguydūngixyipy e ca' mjāy dig'óoygixipy. Pen mmi'ijtcixp yi ayuc huidi bi Dios yjāy oga'n ajcxy xyaj'ixpijic, huin'it jēbi miich ajcxy myajpatcixy ma Dios y'ung etz je' yajpaady ma Dios Teedy. ²⁵ Dios ti xyajhuinhuan'iyim co xyajztināhuaanim ajt n'alma huinixi huin'tiempo.

²⁶ Jada tiy'ajt ajcxy nyajnnijay'iyib jigix ca' mmijpidaaccixipy yi' ajcxy y'ayuc huidi bi xyajhuinma'ñy digoyaa ajcxy. ²⁷ Yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidi bi ti xy'adigyigixy ti xyjottigyigixy ijtūib yi' ma miich ajcxy mjet mhuinma'ñ. Paady ycixp ca' myajmayjajtcixy pin xyaj'ixpijic ajcxy com je Espiritu Santo xyaj'ixpijic ajcxy. Je Espiritu Santo xyajni'ixydaayb ajcxy tūg'óciy Dios ytiy'ajt, tiydudāgy yi', ca' yi' y'anijity. E jadu'n nej je' xyajni'ixyigixy, jadu'n mguydunipy ajcxy. M'ijtcix Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma mjet mhuinma'ñ ajcxy.

²⁸ Miich ajcxy migūgtijc, mi'adipy ajcxy Jesucristo ytiy'ajt ma mjet mhuinma'ñ jigix co ñayajni'ixyigixyib Jesucristo ya naaxhuiñ jadūg'oc, huin'it jotcuic ajt nayjihuiy'ym etz ni ca' jibic nayjihuiy'ym co anajty xyñimiinim. ²⁹ Ti mnejhuuiyigixy co yi' Jesucristo tiydudāgy

ytuñ, e ti mnejhuuyigixy nañ jadu'n co tüg'óciy yi jáy huidibi tiydudägy tumb, yi' je' ajcxy Dios y'ung'ajtip.

3

Dios ñch ajt xy'ung'ajtim

¹ Jihu'ñyibjccix tüg'óciy je mijpi may'ajt Dios Teedy ti tuñ miid ñch'ajt ycixpi jigix jébi naydijim Dios y'ung. Yi naaxhuñjáy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Jesucristo ca' ajcxy nejhuuyigixy huinjihuuyigixy Jesucristo ytiy'ajt, paady ycixp ca' ajcxy nejhuuy huinjihuuy co Dios xy'ung'ajtim. ² Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich, jadachambi Dios ñch ajt xy'ung'ajtim. Jadachambi ca' p'ocnigüéxigyni nej ñch ajt jiini n'idaanim. Co anajty Jesucristo ymiin jadüg'oc ya naaxhuñ, huin'it nguipxyjatytyim miid je', com n'ixaanim ajt Jesucristo jadu'n nej je' yajpaady. ³ Tüg'óciy jáy ajcxy huidibi jipp'ijxp co Jesucristo ymiina'n jadüg'oc ya naaxhuñ, copicy yajhuadzipy ajcxy yjot yhuinma'n. Huen mi'ijtcixy ojyot oyhuinma'n jadu'n nej Jesucristo mi'ity ojyot oyhuinma'n.

⁴ Tüg'óciy jáy ajcxy huidibi pocytumb, hue' ajcxy ymidundigooyb Dios ycötujcin. Co ajcxy ytundigoy, ca' ajcxy ymadägy nej cuydunipy Dios ycötujcin. ⁵ E mnejhuuyb miich ajcxy co yi Jesucristo ti ñayguéxigyii ya naaxhuñ jigix jébi xyajpocyñhuaatzim. Jesucristo ca' anajty ti pocy mädity, ca' anajty ma ti ytundigoy. ⁶ Tüg'óciy jáy ajcxy huidibi cuydunahuam Jesucristo ytiy'ajt, ca' huaad pocyty. Yi jáy ajcxy huidijaty pocytundib, ca'ni ixycy ajcxy yi Jesucristo, nañ ca'ni ajcxy huinjihuuyi yi' ytiy'ajt. ⁷ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich jadu'n nej ngi'm'ung ngi'm'anäch, ix ni pin xycahuin'ingix. Yi jáy ajcxy huidibi ojyot oyhuinma'n yajtumb, tiydudägy yi' ajcxy chinäy yjugy'ajty, tim jadu'n nej Jesucristo tiydudägy chinay yjugy'ajty. ⁸ Yi jáy ajcxy huidibi tzachpocytundibni, yi' ajcxy mujcu' yjáy'ajtip. Com jadu'n nej chondacy je naaxhuñybi oga'n yi' mujcu' jéni anajty jadu'n chachpocytuñ. Paady ycixp Dios quejxy y'ung ya naaxhuñ co je mujcu' yhuinma'n yajcödigoyaan.

⁹ Yi jáy huidibi Dios ajcxy ti ymöyii jemybi jot jemybi huinma'n, ca' ajcxy ypocytundiy com je'co tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'n mädity, jadu'n nej anajty Jesucristo yjot yhuinma'n mädity, ca' huaad ajcxy ypocytundiy com Dios ti ymöyii ajcxy jemybi jot jemybi huinma'n. ¹⁰ Paady ycixp yñiguéxigy yi jáy ajcxy pinjaty Dios y'ung'ajtip etz pinjaty mujcu' ung'ajtip. Yi huidibi ajcxy ca' tiydudägy cuydungixy Dios ytiy'ajt etz ca' ajcxy ixa'n ymigügtijc, etz ca' ajcxy tzocy jihuyi ymigügtijc, hue' ca' ajcxy Dios ymöyii jemybi jot jemybi huinma'n, mujcu' ajcxy y'ung'ajtip.

Naychojcin nayjihuyim miñ xyipy

¹¹ Jada je' je ayuc tyi'ajt huidibi miich ajcxy ti mmidoogixy co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo co copicy naychojcin nayjihuyim nidüg nidüg. ¹² Ca' huaad jadu'n n'idiitzim nej Cañ y'idüch co anajty mujcu' huinma'n mädity, chi y'uch yaj'o'cy. ¿Nej co y'uch yaj'o'cy? Je' co anajty je' jibic-huinma'n yajtuñ, e je' y'uch oyhuinma'n anajty yajtumyb paady ycixp je y'uch yaj'o'cy.

¹³ Miich ajcxy migügtijc, ca' ooy mdzachhuinmaay ajcxy co ca' yi naaxhuñjáy ajcxy xy'ixa'n, huidibi ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaaci. ¹⁴ Com ñch ajt nnejhuuyim co je nmgügtijc ajcxy ndzojcin njihuuyim co n'o'cim, huin'it njugypigaanim e ndzinahaanim jiiby tzajpjoty huinixi huinitempo. Yi jáy ajcxy pinjaty ca' ymigügtijc ixa'n ajcxy co ajcxy y'ögipy, huin'it ca' ajcxy chinähua'n jiiby tzajpjoty. ¹⁵ Huenpinjatyituyi huidibi ca' ymigüg ixa'n, nipatpy nej ytundigoy jadu'n nej jayyaj'o'cpi ytundigoy e nañ jadu'n nejhuuyim, co je y'ögipy, ca' chinähua'n jiiby tzajpjoty. ¹⁶ Ya ixypy jébi ñch ajt ijxpejt nbjicim nej huaad migügtijc ndzojcin njihuuyim, jadu'n nej Jesucristo ijxpejt yejcy co ñayoyxi ñaydooci co y'o'cy miid ñch ajt nbocy ycixpi. Paady ycixp ñch ajt jébi huaad ndzojcin njihuuyim nmgügtijc, oy jada ndimco'ögiiyim. ¹⁷ Janch pinjaty yjamid ymadaacin, e yja'ijxpy co ymigüg tigati yajmayjaty, e amij agix ñayjihuyii, ca' pa'ayo'n mädity, ca' pubeda'n ymigüg, ca' je' anajty tzocy jihuyi ymigüg jadu'n nej Dios chogyii yjihuyii. ¹⁸ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich jadu'n nej ixypy ngi'm'ungich, miid oyjáy'ajtin etz miid Dios ytiy'ajt tzoc yajxon naychojcin nayjihuyim miñ xyipy. Ca' nminaanim nigoo ngapxim nmiydaacim ahuac aguuy.

Cixyot huinjot naybidaacim ma Dios

¹⁹ Co nyajtuunim oyjáy'ajtin miid ñch ajt nmgügtijc, huin'it nejhuuyim co Dios ytiy'ajt nguyduunim e jotucje nayjihuyim co Dios n'ojadajtim. ²⁰ Co jibic njot nhuinma'n ajt njihuuyim, miid co ca' oyjáy'ajtin nduunim, jac nigü Dios jibic ñayjihuyii com yi' jacmijhuinma'n miid, ca'ydi ñch ajt, e yi' nejhuuydaayb tüg'óciy tijaty ajt nduunim. ²¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich, co ca' ti jibicpi njihuuyim ma ajt njot nhuinma'n miid co oybi nduunim, huin'it jotucje ajt n'ijtim miid Dios. ²² E huentimtiijty

huidibi ñich ajt Dios naymibijctzoohuim, yi' xymooyim müid co yi' y'ayuc nguyduunim, e nduunim je huidibi yi' yjägüdadapy. ²³ Dios jada ti xyajnajtz'ane'müiyim co tzoc mibijcim mijpidaacim yi' y'ung Jesús etz tzoc naychojxim nayjihuiiyim miñ xyipy, jadu'n yi' ti xyajnajtz'ane'müiyim. ²⁴ Yi jäy ajcxy pinjaty cuydumb Dios ytiy'ajt, yajpatp ajcxy ma Jesucristo e nañ Jesucristo yajpatp ma je'ajcxy. Nejhuiiyim co Jesucristo ytiy'ajt yajpaady ma ñich ajt müid co je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigüiyim xyjottigüiyim.

4

Dios yjihui'ñ ymic'ajt etz je ca'oybi yjihui'ñ

¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' ajcxy mmibijctähuipy tüg'óciy jäy huidibi Dios y'ayuc capxhuäcxip. Mido'mbijccixy jayijp peni janch ajcxy müidity Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi minam co Dios y'ayuccapxhuäcxi yi' ajcxy e ca' yjanchity. ² Jada je' je tiy'ajt ma huaad mjihu'ñybijccixy pen janch müidity ajcxy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, yi' ajcxy huidibi Dios y'ayuccapxhuäcxip: tüg'óciy jäy huidibi capxhuäcxp co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ müid ñinücx, Dios yi' ytiy'ajt ymiid. ³ E tüg'óciy jäy ajcxy huidibi ca' ñigapxpeyty ajcxy co Jesucristo chinäy ya naaxhuiñ müid ñinücx, ca' yi' Dios ytiy'ajt müidity. Ti miich ajcxy ayuc midoogixy oga'n co müinaam yi naaxhuiñyjäy ajcxy müid je mujcu' yjihui'ñ ymic'ajt, huidibi midzip'ajtp Jesucristo. E ti je'du'n ajcxy ymiingixy. Jada je'du'n ajcxy huidibi ca' ñigapxpejtcixy co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ müid ñinücx.

⁴ Migügtijc huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigüiyixy ti xyjottigüiyixy, e ti miich ajcxy mmimadaaccixy yi' huidibi ajcxy ñigapxpejtp co Jesucristo ca' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ müid ñinücx. Com Dios huidibi miich ajcxy xy'ane'mb, jac mij yi' ca'yd'i je mujcu', paady miich ajcxy ti mmimadaaccixy je mujcu'. ⁵ Je huidi ajcxy jadu'n jaminaamb co Dios y'ayuc capxhuäcxi e ca' yjanchity ya naaxhuiñ ajcxy tiy'ajt ti patcixy ma je mujcu', paady ycixp yi' naaxhuiñ yhuuy'ajtin ajcxy tzachcapxhuäcx, e yi' naaxhuiñyjäy tzachmijpidaaccixy etz amidoo'ijti ajcxy y'ayuc. ⁶ ñich ajt tiy'ajt ti nbaatim ma Dios. Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi Dios ytiy'ajt huinjihuuyip, y'amidoo'ijtyp ajcxy ñich ajt n'ayuc. Yi jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt müidity, ca' ajcxy amidoo'ijtcixy ñich ajt n'ayuc, paady ycixp n'ijxcajpim je jäy ajcxy huidibi tudägyip, etz je jäy ajcxy huidibi nigoo tzach'aniidaacp.

Dios ooy xychojxim xyjihuiiyim

⁷ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, tzoc oy yajxon naychojxim nayjihuiiyim miñ xyipy. Dios ti yecy ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ jigix jébi ajt naychojxim nayjihuiiyim miñ xyipy. Tüg'óciy jäy huidibi ymigügtijc chojccixyp yjihuiiyixyp, ti Dios yjihui'ñ y'adigüiyixy yjottigüiyixy etz ñejhuiiyip yhuinjihuuyip ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ⁸ Pinjaty ca' ymiügü tzocy jihuiy, ca' yi' nejhuiiyi huinjihuuyi Dios ytiy'ajt, com Dios tüg'óciy yi' tzojctäy. ⁹ Jada je'je tiy'ajt co Dios ajt xychojtaayim co je y'ung huidibi tügpajcpi ymiid, quejxy ya naaxhuiñ jigix ñich ajt nbaatim Dios yjihui'ñ ymic'ajt müid yi' ycixpi. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ nimina, paady ñich ajt njugy'ajtin ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ. ¹⁰ Dios ti xychojxim ti xyjihuiiyim, paady quejxy y'ung ya naaxhuiñ jigix jébi xycodinaayim ma yi' Dios ycötujctac müid ñich ajt nbocy ycixpi. Ca' nminaanim müid co Dios ti ndzachmijpidaacim ooy mijcajee, hue' janchity yi' ninigoob may'ajt tuñ müid ñich ajt ycixpi.

¹¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, müid co Dios jadu'n ajt ti xychojxim ti xyjihuiiyim mijcajee oga'n, paady ycixp tzoc ñich ajt naychojxim nayjihuiiyim miñ xyipy. ¹² Ni minaab'i pin ca' ixyni Dios. Co naychojxim nayjihuiiyim miñ xyipy, huin'it Dios yjihui'ñ ymic'ajt ijttiy ma ñich ajt njot nhuinma'ñ. Jadu'n Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtim xypudigüiyim, jébi niñi naychojxim nayjihuiiyim nidüg nidüg jadu'n nej Dios jäygidägy. ¹³ Nejhuiiyim ñich ajt co nyajpatim ma Dios, e nañ jadu'n Dios yajpaady ma ñich ajt, müid co yi' yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adigüiyim ti xyjottigüiyim. ¹⁴ E ñich ajcxy, ti ñich ajcxy yi' Jesucristo n'ixyich, paady ñich ajcxy nidiy'ajt'ajtyich co je Dios Teedy quejxy y'ung ya naaxhuiñ co yajnidzöga'ñ tüg'óciy naaxhuiñyjäy co anajty Dios nbocy ajt xyajcomidoohuaanim. ¹⁵ Tüg'óciy jäy huidibi nigapxp co Jesús je' yi' Dios y'ung, Dios yajpatp ma yi' e nañ yi' yajpatp ma Dios.

¹⁶ ñich ajt nnejhuiiyim etz nmijpidaacim jadu'n nej Dios ajt xychojxim xyjihuiiyim nidüg'óciy. Dios chojctaayb yi' nidüg'óciy yi' jäy. Pinjaty tzojccixp jihuiiyixyp ymigügtijc, hue' yajpatp yi' ajcxy ma Dios e nañ Dios yajpatp ma yi' ajcxy. ¹⁷ Müid co yajxon nmijpidaacim Dios paady jotcujc nnaxaanim ma Dios ycötujctac, mina anajty xyaj-comidouhuim ajt nbocy. Com tú'ciy ñich ajt nyajpaatim ya naaxhuiñ, tim jadu'n nej yi' Jesucristo. ¹⁸ Co nmijpidaacim Dios, huin'it ca' ajt nmidzigüiyim nmidzo'yduunim. Peni yajxon nmijpidaacim Dios, huin'it jébi tzigi'ñ nyajqueecim. Yi jäy ajcxy huidibi tzigüiyb etz tzo'yduim, ca' ajcxy Dios mijpidägy yajxon.

¹⁹ Com Dios jayjip ti xychojcim ti xyjihuiyim, paady ycixp tzoc ajt naychojcm nayjihuiyim nidüg nidüg etz nañ nmijpidaacim Dios. ²⁰ Yi jäy ajcxy pinjaty jadu'n minab com mijpidaaccixy Dios, e ca' ymügüg tzogaangixy ixaangixy, hue' je' ajcxy anüdaacp. Com peni ca' jajtcixy nej tzóccixipy jihuihuiyigixy yi ymügügtijc huidibi ajcxy ix'y'ajtpy, ca' ajcxy jadip nej mijpidaaccixipy Dios huidibi ca' ix'y'ajtigixy. ²¹ E Dios ich ajt xyñajtz'ane'miyyim co pin Dios mibijcp mijpidacp, huen nañ jadu'n ymügügtijc tzocy jihuiy.

5

Yi pin huidibi ca' ixa'n midohua'n Cristo y'ayuc

¹ Tüg'óciy jäy huidibi mibijccixp co Jesús je' je' je' Cristo huidibi Dios yquejx ya naaxhuiñ, Dios ajcxy y'ung'ajtip. Tüg'óciy jäy huidibi mibijccixp mijpidaaccixp Dios Teedy, nañ jadu'n huen tzojccixy yjihuiyigixy je' ajcxy huidibi Dios y'ung'ajtip. ² Co ndzojcm njhuiyim huidibi Dios y'ung'ajtip, je' jada je' je' ijxpejt co nañ jadu'n jébi nmijpidaacim Dios etz jébi nguyduunim nej xyñajtz'ane'miyyim. ³ Co nmijpidaacim Dios, huiñ'it nguyduunim jadu'n nej Dios xyñajtz'ane'miyyim e yi' y'ayuc ca' ooy chipity co nguyduunim. ⁴ Com tüg'óciy yi jäy ajcxy huidibi Dios ti y'adigiyyi ti yjottigiyyi yjihuiñ ymic'ajt, ymihuidinaayb ajcxy yi jibic-huinma'n ya naaxhuiñ. Co nmibijcm Dios, huiñ'it jébi nmihuidinaayim yi jibic-huinma'n ya naaxhuiñ. ⁵ Yi jäy ajcxy pinjaty mibijcp co Jesús Dios je' y'ung, yi' ajcxy mihuidinaayb yi jibic huinma'n ya naaxhuiñ.

Je ayuc huidibi nidäy'ajt yi Dios y'ung

⁶ Yi Jesucristo je' je' huidibi miin ya naaxhuiñ, je' je' huidibi niibejt etz ñi'py teemy gujy co y'o'cy müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Ca' nminaanim jéyi anajty ti ñiibejt, hue' nañ jadu'n ti y'ögy müd ajt nbocy ycixpi. ⁷ E yi Espiritu Santo yi' tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii, com je Espiritu Santo yi' Dios ytiy'ajt ymiid. ⁸ Ji tugügnax huidibi tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii: je Espiritu Santo, je niibejtin, etz Jesús ñi'py co teemy cujy müd ich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n nidügüg ñaybaatigixy tügñax, e tügñax ytiy'ajt yejccixy. ⁹ Mijpidaacim ich ajt jäy y'ayuc co Dios Jesús y'ung'adyii, niigi copicy co nmijpidaacim Dios ytiy'ajt huidibi ti yecy müd y'ung ycixpi, com jac mic'ajt müd yi' ca'ydi jäy ajcxy. ¹⁰ Yi jäy huidibi mijpidaaccixp Dios y'ung, ymi'ijtpy ajcxy je tiy'ajt ma yjot yhuinma'n. Yi jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy mijpidaaccixy je Dios y'ayuc ytiy'ajt, hue' ajcxy yajnajccixy Dios nej anüdägyin co ca' mibijccixy yi Dios ytiy'ajt co y'ung nigapxy. ¹¹ Jada je' tiy'ajt co Dios ti xymooyim ajt n'alma yjuy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Dios y'ung ca' y'alma ycixipy ytigoyipy nimina, paady yi' ti yaj'oyiyi nej jébi ajt n'alma y'ijtim huinixi huinmitempo. ¹² Pinjaty ti mijpidaaccixy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Pinjaty ca' mijpidägy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma cixipy ytigoyipy co y'ögiy.

Capxycixin etz capxhuijin

¹³ Jadayaabi ayuc ajcxy nyajnijayiyigixp ma jada necy jigix jébi mijpidaaccixipy Dios y'ung, etz jébi mnejhuiyigixy tiyudägy co mjugypijccixipy jadügtecy co anajty ti m'o'ccixy e ca' ajcxy m'alma ycixipy ytigoyipy.

¹⁴ Jada jotcuyc'ajtin ich ajt nmüd'ajtim co nmibijctzohuim Dios jadu'n nej Jesucristo xyñajtz'ane'miyyim, yi' ich ajt jébi xymidouhuim. ¹⁵ Müd co nnejhuiyim co yi' ajt xymidouhuim ma tijaty Dios nyajmibijctzouhuim, paady ycixp nejhuiyim co nmüd'ajtim tijaty anajty ti nyajmibijctzou.

¹⁶ Co pinjaty ix'y co ymügüg ypocytüñ huidibi huaad jébi Dios meecxy, huen mibijctzooyi Dios müd yi' ycixpi, e Dios yajtzinahuuyb pen ca' anajty ooy ymiypocytüñ je tübi anajty tuñ. Com ji tüg mijpocy huidibi Dios ca' huinmecxy. Pen ti mijpocytüñ ca' huaad Dios ocjacmibijctzooni com ca' yi' y'oc-huinmecxaani. ¹⁷ Tüg'óciy jibic-huinma'n huidibi jäy ytumyb, pocy yi', per ji jibic-huinma'n huidibi jäy ytumyb, huidi jébi Dios huinmecxy e ca' y'alma ytigoyip.

¹⁸ Nejhuiyim co tüg'óciy pinjaty Dios ti ymöyii jemybi jot huinma'n, ca' yi' y'ocpocytüni. Yi Dios y'ung, huidibi ti ymöyigixy jemybi jot huinma'n, cuend'ajtip yi' ajcxy, ca'ydi je mujcu' xyajhuinma'ñyidigöyigixy.

¹⁹ Nejhuiyim ich ajt co Dios jadu'n xy'ane'mim njot nhuinma'n etz nejhuiyim co tüg'óciy jacjadyii naaxhuiñyäjy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios, je mujcu' jadu'n yjot yhuinma'n y'ane'mip ajcxy.

²⁰ E nejhuiyim co yi Dios y'ung ya y'oy naaxhuiñ e ti xyajnejhuiyim yi' y'ayuc ytiy'ajt, jigix jébi nejhuiyim huinjhuiyim yajxon je Dios janchypi tudägyi. Nmi'ijtim ma ich ajt ndzinaayin je janchypi je tudägyi je Dios y'ung je Jesucristo. Jada jédu'n je tiyudägyi Dios, etz je Dios yjuy'ajtin caminaabi ycacixy ycatigoy. ²¹ Miich ajcxy miügügtijc huidibi ooy

ndzocy njhũyich jadu'n nej ixypy ngi'm'ung ngi'm'anäcich, ca' nigoo mdzachDios'ájtigixy
tijaty huídibi ca' ni ti mic'ajt mĩidity, jadu'n nej Dios Teedy tzajpjotyĩ ymic'ajt mĩidity.

2 SAN JUAN

Yi Mimetzpi Necy Huidibi San Juan Yajniejx Tüg Mibijcp Töxyjäybi

¹ Hich Juan huidibi nigohuajc'ajt Dios yjäy. Nyajniejxepich miich töxyjäy jada necy, miich Dios xyjäy'ajtp, e ti mmijpidägy Jesucristo. Nañ nyajniejxepich jada necy tüg'óciy miich m'ung m'anác ajcxy. Ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy. Ca' nminaanim iich naydügpajc ndzocyp njihuüybich miich ajcxy, nañ jadu'n tüg'óciy jäy ajcxy, huidibi huinjihuüygixp Dios ytiy'ajt, xychojccixp xyjihuiygixp ajcxy. ² Hich miich ajcxy ndzocjccixp njihuüygixp com Dios ytiy'ajt yajpatp ma iich ajt njot nhuinma'ñ, etz yi' ijtp huinixi ma iich ajt. ³ Huen Dios Teedy etz iich ajt nHuindzin Jesucristo, yi Dios y'ung oy'ajt may'ajt tuñ miid miich ajcxy, huen xypa'ayoogixy huen xyajjotcugüygixy miid co mguydungixy yi' ytiy'ajt etz mnaychójcigixy mnayjihuiygixy miñ xyipy.

⁴ Ti nminaybadyiijich nijéjity miich m'ung m'anác, e ooy njotcugüyich miid co tiydudägy ajcxy payöy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej Dios Teedy ajt ti xyñajtz'ane'müyim. ⁵ Cham njacnimäyich miich ajcxy co jëbi ajcxy mnaychójcigixy mnayjihuiygixy miñ xyipy. Ca' nminaanim huinjemy jada tiy'ajt huidibi cham nyajnijayüygixy. Je' jada je ayuc huidibi oga'n'aty ti nbaatim co ti nmibijcim Jesucristo. ⁶ Co ndzocjim njihuüyim nmigügtijc, jada je' tiy'ajt co nguyduunim nej Dios ajt ti xyajnajtz'ane'müyim. Jada huidibi Dios ti xyajnajtz'ane'müyim huidibi miich ajcxy ti mbaatcixy, co oga'n ti nmibijccixy Jesucristo, copicy co ajcxy mnaychójcigixy mnayjihuiygixy.

Yi jäy ajcxy huidibi anüdaaccixp

⁷ Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi huin'ümb yi jäy ajcxy. Yi' ajcxy ti puhuäctüdy mibijcpidijc, yaj'ixpijcp ajcxy co Jesucristo ca' ñayguëxici ya naaxhuiñ miid ñinixc. Jadayaabi jäy ajcxy yhuin'ümyb yhueñypinity etz Jesucristo ymidzip'ajtyp ajcxy. ⁸ Naygüendi'ajtigix ci'm. Ix mgamijpidaaccixy yi' ajcxy y'ayuc. Co ajcxy myajhuin'üngixy, huin'it anajty myajtigoogixy je oy'ajt huidibi mbadaangixyp ma Cristo. Co mguydüngixy Jesucristo ytiy'ajt, huin'it mbaatcixy tüg oy'ajt ca'pxyp: jilby tzajpjoty.

⁹ Tüg'óciy jäy huidibi ca' cuydungixy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy miidity Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. Je jäy ajcxy huidibi cuydundiib je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, ymiid ajcxy Dios Teedy etz je y'ung ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. ¹⁰ Peni ji pinjaty ñicxy ma miich ajcxy huidibi yaj'ixpijcp huidibi ca' ytiy'ajtity, ca' ajcxy mgöbiguipy ma mdijcin, e ni ca' ajcxy mjijp'ixihüipy. ¹¹ Com Dios yjäy pinjaty anajty jijp'ixiyb je jäy ajcxy huidibi yaj'ixpijcp huidibi ca' ytiy'ajtity, hue' je' tundigooyb ma Dios ytiy'ajt. Hue' je' anajty paady jadu'n nej jihuüy ti jijptigüyñi ajcxy je huingbi ixpijcin huidibi ca' ytiy'ajtity.

Capxycixin

¹² Oy iich ooy mij may miich ajcxy njamüdmüydägaangixy per ca' miich ajcxy jadu'n nijayihuaangixy necy'am. Hue' janchtiy njijp'ixyich co ci'm nminicxaangixy jim, e nmüid müydägaangixy au'am jigix ajcxy ooy jotcujc mnayjihuiygixy.

¹³ Je mdzi' y'ung ajcxy huidibi ya yajpatcixp xyajniejxep ycapxocxin, je huidi ajcxy Dios nañ jadu'n ti yhuin'ixigixy. Jadu'n ngapxycixyich miid miich. Amén.

3 SAN JUAN

Yi Neczy Huidibi San Juan Yajnguejx Gayo

¹ Señor Gayo:

Nguejxypich capxocxin ma miich. Hich miich nyajnguejxyp jada neczy. Nnigohuajc'ajtypich ma je mibijcpidijc. Ooy ndzocy njihuüyich miich.

² Miich migüg, ooy nmigüg'adyi. Dios nmibijctzooybich müd miich ycixpi, huen agujc jotcujc mdzinähuiipy etz mmic'idipy m'oy'idipy. Nejhuüyibich co oy m'ity ma Dios. ³ Com oy ti njotcugüyich co je mibijcpidijc ajcxy ymiin ya huidibi jim tzoön ma miich ajcxy, e yi' ajcxy xyty'ajtmooyich jadu'n nej tydudägy mdzinäy e nañ jadu'n nej yajxon mguyduni Dios yty'ajt. ⁴ Ooy njotcújdicyich jac nigi co ty'ajt nbaadyich jadu'n nej nmigügtijcich cuydungixy Dios yty'ajt.

⁵ Miich migüg huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ooy njäygidägyich co oyjäy'ajtin mduñ müd je migügtijc. Nigi oy co oyjäy'ajtin mduñ müd je migügtijc huidibi ca' m'ixy'adyi. ⁶ Yi mibijcpidijc, huidibi ti choon ma miich ajcxy, ti ty'ajt yecicxy ma je mibijcpidijc ya jadu'n nej miich oyjäy'ajtin mdzachtuñ. Ooy oy mduñ co mmöy yi migügtijc yi ytü'amgixpi e mguejxnaxy yajxon jadu'n nej Dios jäygidägy. ⁷ Yi jadu'mbi jäy huidibi mguejxnajxyp anajty hue' Dios y'ayuc ycixpi yhuidity, e ca' yi' ajcxy ti pijctzoy ma je jäy ajcxy huidibi ca' Dios yty'ajt nejhuüyi. ⁸ Copicy nbubejtim ajcxy je mibijcpidijc ajcxy huidibi Dios y'ayuc ycixpi yhuidity. Co jadu'n nbubejtim, chi jadu'n paady nej jihuüy tü'ciy nduunim müd yi' ajcxy ma Dios y'ayuc capxhuäcxii.

Je Diótreres yjibic-huinma'n

⁹ Ti nnijayiyich jayhuin je mibijcpidijc huidibi nayyöymújcigixp jim. Jim yajpaady tüg jäy huidi xi Diótreres huidibi ca' cöbiga'nich n'ayucich etz ngötújcinich. Amij agix jada jäy chachñayjihuiyüi, yi' ci'm tzach'ane'mam ma miich ajcxy. ¹⁰ Paady ycixp co nnicxibich jim ma miich ajcxy nyajnimähuaamy ajcxy tüg'öciy yi jibic-huinma'n huidibi Diótreres ytumyib, jadu'n nej jibic xyñigapxy xyñi'ojiyich etz jadu'n nej ani' yaj'ixpicy. E nañ ni yi' ca' mmüidity jotcujc'ajtin jadu'n nej chach'idich. Nigi ytundigoy co ca' yajjättäga'n'ajt nmigügtijc huidibi Dios müd ycixpi yhuidity. E co ich ajt nmigüg pinjaty yajjättäga'n', chi yi' capx'aducy e yajpidzimy je mibijcp'aducy jäy yajjättäc, e ca' 'je' cöbiga'n' ma miich mnyayöymujctac.

¹¹ Miich hermano, huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mguydunipy jada jibic-huinma'n. Cuydun janchty yi oybi huinma'n. Yi jäy ajcxy huidibi oybi tungixp, yi' ajcxy ymiid Dios yty'ajt ma yjot yhuinma'n. Yi jäy ajcxy huidibi jibic tungixp, ca' yi' ajcxy Dios yty'ajt nejhuüyi.

Je Demetrio tüg y'ijxpejt oybi

¹² Yi jäy, huidibi yxi Demetrio, tüg'öciy jäy ajcxy yminaangixy co ooy y'oyjäyity, e janch yajpaady ma Dios yty'ajt. Hich nañ jadu'n mnina'nich co ooy y'oyjäyity yi Demetrio, e miich mnejhuüyb co ich ajt ndiy'ajt janch janch yi'.

Capxycixin

¹³ Ooy ich anajty miich mijcajee ayuc njayajmüdmüydäga'n. Per ca' nijayihua'n neczy'am. ¹⁴ Hue' janchty njjip'ixyich co nnicxa'nich tzojc ma miich ajcxy, e nmüdmüydäga'nich miich ajcxy ci'm.

¹⁵ Jotcujc'ajtcix. Yi mibijcpidijc ajcxy huidibi ya yajpatp yajnajxyp ajcxy capxocxin ma miich ajcxy. Tun may'ajt yajnaxigich ngapxocxin ma nmigügtijcich jim nidüg nidüg etz xibety xibety. Cham ngapxycixyich, Juan je Apóstol.

SAN JUDAS

Yi Necy Huidibi Judas Nijayiy Je Huidibi Dios Ti Huin'ijxigixy

¹ Ich Judas, tumbich ma Jesucristo ytung, Jacobo xy'uch'ajtpich. Nijayiybich miich ajcxy nidüg'óciy huidibi Dios Teedy ti huin'ijxcixy jébi mibijccixy yi' y'ayuc huidibi jébi xyajpocyñihuaatzcixy. Nijayiybich miich ajcxy tüg'óciy huidibi Jesucristo ycuend'aty ymüid. ² Huen Dios miich ajcxy mijcajee xypa'ayoogixy etz xyajjotcugiygixy etz chojccixy xyjihuiyigixy.

Yi' ajcxy huidibi yaj'ixpajcp anii

³ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocyich njihuüyich, müid je nidzoocin ycixpi müid ajt n'alma huidibi miich ajcxy etz iich cham nmüid'ajtm, ooy chachycopicity co nijayihuibich miich ajcxy müid yi mibijcin ajcxy ycixpi, e ngohuaniiyb ajcxy co jébi mic m'lijtcixy ma ajcxy yi mibijcin e ca' m'ixtigihua'ccixy ma yi ayuc tiy'ajt huidibi Dios yejc ma tüg'óciy naaxhuüñjyá. ⁴ Naagity jáy ajcxy ti ytigüygixy ma miich ajcxy ayüch ameech müid anii. Jecy'ajty Dios tiy'ajt yejcy ma yi' y'ayuc co yi jadu'mbi jáy tigoyam ajcxy y'alma müid ypocy ycixpi. Hue' yi' ajcxy jibic jáy huidibi ca' huindzigüygixy Dios. Anüidaacp yi' ajcxy co yminaangixy co Dios ti xypa'ayoohuim etz ti xyhuinmeecxim ajt nbocy paady ycixpi jébi nduunim huen tiijty huidibi nijot'ajtm. Ca' cöbajccixy je Dios huidibi nHuindzin'ajtm, etz ca' cöbajccixy iich ajt nHuindzin Jesucristo.

⁵ Oy miich ajcxy ti mjanejhuüydaaygixy jada tiy'ajt, per nyajjäymetzcodamy ajcxy jadu'n nej Dios jayijp yajpidzimy jecy'ajty jim Egipto je Israel jáy ajcxy, e jac'axam tzaachytuuñ müid o'cin je huidibi anajty ajcxy nijéjity ca' ymibijccixy. ⁶ Je ángeles huidibi ajcxy ca' yhui'my ma Dios ytung huidibi ajcxy capxycómido dacy Dios, y'ixmajtzay ajcxy y'it china ydac. Dios je' cham müid'ajtp ajcxy ahuing. Mach ajcxy y'ity agoodztuuby huinixii huinütiempo ixti cooni je mij xii anajty Dios ti yajhuuaad'aty, mina anajty tiyduna'n naaxhuüñjyá ajcxy müid ypocy ycixpi. ⁷ Jadu'n nej Sodoma etz Gomorra etz jacjadyii mij cajp huinduy agonbi ytundigooyday ajcxy ma jejimbi cajp ycuudungixyp ñinixc chojcin, naygiyejci ajcxy ma je jibic-huinma'n. Yéydijctijc ytundigooygixy müid huingbi yéydijc. Je' jadu'n huim'ijxpejt ma tüg'óciy jáy co je tzaachypi ajcxy paatcixy.

⁸ Jim yajpaady ma miich ajcxy jáy huidibi nejhuüiyb co Dios jecy'ajty tzaachytuuñ ángeles ajcxy etz cajp jáy huidibi ajcxy tudingooy. Yi' ajcxy chinaayin jadu'n yi' nej tüg cumäy. Yajjibicüygixy je ñinixc müid pocytiunü. Jijpcogapxiygixy je Dios ycotujcin, nigapxcixy ni'oñiygixy je huidibi ajcxy Dios mooyip mij'ajtm. ⁹ Je arcángel, Miguel, je ángel huidibi mij'ane min müid, co anajty ychiptuñ müid je mujcu', yajcapxyoogixy yaj'yayucyoogixy je Moisés ñinixc, ca'p je' müid'ajty huinma'n nixcy yajpocycäy je mujcu' müid nay'oñii. Jéyi janch co nimay: "Yi Huindzin Dios miich xy'ix'ojip." ¹⁰ Per jada jáy ajcxy jibic ooy nigapxcixy huidibi ca' nejhuüiygixy. Tügüiyb ajcxy yhuinma'n müid iyujc animal yhuinma'n, etz iyujc animal ca' ajcxy müidity huinma'n ñydudägyi. Ci'm jada jáy ajcxy ñayyajhuinma'ñydig'óoyigixy, e jadu'n ajcxy y'alma yajtigoyaangixy.

¹¹ Ypadamyb ajcxy tzaachypi mijcajee müid pocy ycixpi com je' yi' ajcxy ypadamyb nej Caín y'idüich. Müid co meen' tzach'adzojccixy, paady ñidigooygixy ytudigooygixy jadu'n nej Balaam ñidigooy ytudigooy jecy'ajty, e jadu'n ajcxy y'ayoogixy jadu'n nej Coré, co y'o'cy co yacapxymidohuañ anajty co Moisés oy y'ayucijjpcogapxiyi. ¹² Yi jadu'mbi jáy tzo'ydu'n yejcp ma miich ajcxy co mgaaygixy m'uuccixy tügmucy müid yi' ajcxy, e jadu'n ijxpejt yejccixy co mnaychöjcgixy. Caaygixp uuccixp tügmucy müid miich ajcxy agujc jotcuje per ni ca' ajcxy müidity huindzigüñ müid ymigügtijc. Jadu'n ajcxy nipaady nej cöbixycuend'ajtpi huidibi ci'm ñaygüend'ajtgixyp, e ca' tungixy cuendi je cöbixy. Jadu'n ajcxy nej joc huidibi ca'pi nü müidity, huidibi je poj yajhuudijtip. Jadu'n ajcxy nej quipy huidibi ca' ytim'aty mina yjapadyii, jayijp y'ocniixcy, e chi jada ytiich, e ytimypidügy müid ñidictz. ¹³ Yi' ajcxy ytundigooyii ooy cho'ydu'n yecy, tim jadu'n nipaady nej je mejy y'oobigy co ypidigy. Jadu'n ajcxy nipaady nej madza' huidibi ytu' ti yajtigach. Hue' y'ijtcixy pocypa'tci'py huinixii huinütiempo, mij'agootztuuyb y'idipy ajcxy.

¹⁴⁻¹⁵ Nañ jadu'n Enoc, je mihuixtucjpi co anajty Adán ti yjayijp'aty, yminañ co Dios yhuinma'ñymooyi müid jada ycixpi, e yminañ: "N'ijxich je Huindzin Dios co anajty ymiüñ müid janch canaag müil je huidibi ajcxy tudägyity etz huätzip. Co anajty tiyduna'n ajcxy tüg'óciy naaxhuüñjyá müid ypocy ycixpi, chi yajpocycähua'ñ je jibic jáydijc ajcxy jadu'n nej ajcxy ti ytundigooygixy müid yjibicjáy'ajt etz müid jibic ayuc tiibi müid nigapxcixy ni'oñiygixy Dios." ¹⁶ Jada jibic jáydijc ca' ajcxy ni ti mijotcuje'ajtcixy, ooy nigapxcixy ni'oñiygixy

ymigügtijc. Jëyi ajcxy yci'm jotcuje'ajt ixtaaygixy. Ycapxcixy amij agix. Ooy oy nigapxcixy nijëjity jây müid co ti oybi padaangixy ma je' ajcxy.

Judas capxhuijp je' ymigügtijc ajcxy

¹⁷ Per müich ajcxy migügtijc huidibi üch ooy ndzocy, jâymejtzcix je ayuc huidibi jécyip ti najtzcaxxiygixy je Huindzin Jesucristo y'apóstoles ajcxy. ¹⁸ Je apóstoles müich ajcxy xyñimay: "Ma anajty xii tiempo ycixaani, ji'adip jây ajcxy huidibi nixigipy yajxigipy huidibi Dios yje'ajtpy, e chináaygixipy jadu'n nej yi' ajcxy ci'm tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'n." ¹⁹ Je' ajcxy yajnaybije-huäcxüib mibijcpidijc co ca' ajcxy müidity je Dios yjihui'n ymic'ajt.

²⁰ Per müich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocyich njihui'yich, ijtcix müich ajcxy tudägy ma yi mmibijcin. Jâymejtzcix mibijctzoogix Dios müid je Espiritu Santo ypubejtin. ²¹ Naygüend'ajtigix jigix jëbi Dios xychojccixy xyjihui'yigixy ajcxy, e ahujjxcix je xii mina anajty üch ajt nHuindzin Jesucristo xymöhuaanim je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina müid co ti xypa'ayoohuin.

²² Capxjotcidaaccix pinjaty ca' ti mijpidägy janchypidägy. ²³ Yajmüidmüidaaccix jacjadyii migügtijc jigix ajcxy jëb paatcixy nañ jadu'n nidzoocin müid ajcxy y'alma. Jadu'n anajty paady nej jihui'y myajpidzimgixy jünjoty. Yajtungix pa'ayo'n müid jacpinjaty pocytumbi. Naygüend'ajtigix ma yi' ajcxy ypocytunüi, ca' mbocytungixy nañ jadu'n. Jadu'n yi' ajcxy ypocytunüi nipaady nej huit huidibi ti yjibicci'y.

Judas capxycixy müid je' ymigügtijc

²⁴⁻²⁵ Je Dios tügpajcpi, je Dios huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma, je huidibi yjajtaayb ñejhuiydaayb, ymüid je' mic'ajt etz cötujcin jëbi müich ajcxy xycuend'adipy jigix ca' mbo-cycägixipy, etz je' ymüid mic'ajt jigix jëbi xyajja'tcixy agujc jotcuje ma Dios yhuinduu, ma yi' yajpaady müid y'oy'ajtin ymij'ajtin ca' ti mbocymüidity ajcxy. Yi' paatip je oy'ajtin etz mij'ajtin etz mic'ajt etz cötujcin müid nHuindzin Jesucristo ycixpi, tüiyip etz cham etz huinixii. Amén. Jadu'n ngapxycixyich.

EL APOCALIPSIS O Je Huidibi Dios Yajhuin'ijx San Juan

¹ Jayhui'my ity ma jada necy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' pin nejhuiy huinjihuüy jecy'ajty. Dios moy Jesucristo jada tiy'ajt jigix yajni'ixiydáhuipy je Dios ytumbi ajcxy ti anajty tunaanip jadaanip ya naaxhuiñ, e ca' ooy jecy yhuácxiba'ñ mina ytuna'ñyii yjada'ñyii. Jesucristo yquejxy jada ayuc tiy'ajt miid tüg ángel ma Juan. E je ángel yajhuin'ijxy Juan jada y'ayuc etz ijxpejt. ² E Juan yecy tiy'ajt janchypi tüg'óciy jadu'n nej anajty ti huin'ixy ti huinmidoy. E Juan ñidiy'ajt'ajtpy jada Dios y'ayuc etz nañ jadu'n nidiy'ajt'aty je ayuc tiy'ajt huidibi Jesucristo yajnejhuüy.

³ Janch jotcujc je' pinjaty capxp jada necy etz pinjaty mido'mbajc jada Dios y'ayuc huidibi Juan nidiy'ajtpy etz ñajtzcapxiyb. E jotcujc je' pinjaty cuydumb tüg'óciy huidibi jaybety ma jada necy, com je xii je tiempo huingoonñ je' mina ytuna'ñyii yjada'ñyii.

Juan nijayiy huixtujc'itpi mibijcpidijc

⁴ Hich Juan nijayiybich yam je mibijcpidijc huixtujc'icypy huidibi yajpatp jim Asia naaxjot. Huen Dios etz je huixtujc'ic espíritu huidibi yajpatp ma je' y'ane'mdac may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xymóoygixipy jotcujc'ajtn. Dios je' huidibi cham ijtp, je huidibi jecy'ajty ijtp, etz je huidibi miinaamb. ⁵ Huen Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xymóoygixipy jotcujc'ajtn. Jesucristo je' huidibi tiydudágy Dios ytiy'ajt yecji, je jayijpi jäy huidibi ti yjugypicy jadüg'oc co y'o'cy, je' nigohuajc'ajtp tüg'óciy pinjaty jugypigip jadüg'oc co anajty ti y'óccixy. Jesucristo nigohuajc'ajtp etz ane'my tüg'óciy reydiyc huidibi ane'mb ya naaxhuiñ. Je Cristo, huidibi xychojcin xyjihuiyim, ti xyñhuanaan miid ñi'py ma je tzaachypi huidibi mihuaad'ajtim miid ajt nbocy ycixpi. ⁶ Jesucristo ti xycótuymooyim etz ti xytungmooyim miid Dios Teedy, huidi yi' yteedy'ajtpy. Jadu'n ich ajcxy ndung etz ngótujcin nipaady nej je tung etz cótujcin huidibi reydiyc etz teedytjyc ajcxy ymiid. Huen Jesucristo y'idipy cómay huinixii huinitempo etz huen yi' y'ane'min cótujcin y'idipy huinixii huinitempo. Jadu'n jada. Amén.

⁷ Cuendtungix ich n'ayuc, ¡Cristo miinaamb jocjoty e tüg'óciy je mayjäy y'ixa'ñyii! E y'ixamyb je' ajcxy huidijaty Cristo yaj'ayoo yajtzaachypijc. Tüg'óciy naaxhuiñyäj yjihuihua'ñ yäxa'ñ ytaja'ñ ymaya'ñ miid je'ycixpi. Jadu'n jada. Amén.

⁸ Jadu'n je mijpi Dios huidibi tüg'óciy mic'ajt miid ymina'ñ:

—Hich je' huidibi yajtzondacp je naaxhuiñybi, je tzajp etz je' huidibi jaccogixiyb. Jadu'n ich nej letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi cogixiyb ma je alfabeto. Hich je' huidibi cham'ijtp, etz huidibi jecy'ajtp ijtp etz huidibi miinaamb.

Juan ijxy yi Cristo oybi ymijity

⁹ Hich Juan, miich ajcxy mmigüg, quipxyi miid miich ajcxy nminaxy nyajnaxyich ayo'n tzaachypi. Quipxyi miid miich ajcxy ndzinäyich ma Dios y'ane'my. Etz quipxyi miid miich ajcxy nyajtuñich je mecxtujcin ma ndzinaayin huidibi Jesucristo ti xymóoyim. Jim ich anajty mach n'ityich ma je naax huidibi mejy agujc, huidibi xii Patmos, miid Dios y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, je ayuc tiy'ajt huidibi Jesucristo xyajnejhuüyim. ¹⁰ Jadu'n tügtecy ti njatyich, hue' anajty tüg domingo xii co ich Dios n'ojadajtyich, e Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti anajty xymimadactayich njot nhuinma'ñich. Chi nmidooyich jäxci'py'amy tüg'óciy huidibi mic capx, jadu'n yi' ycapxin nmidooyich nej tüg trompeta yxüxy. ¹¹ Chi je' huidibi xymigapxpich anajty yminañ:

—Hich je' huidibi yajtzondacp etz je' huidibi yajcogixiyb tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñybi etz tzajpjoty. Jadu'n ich nej je letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi yajcogixiyb je alfabeto. Cojaay miich ma tüg libro huidibi mhuin'ijxy, e quex je necy jim Asia naaxjot ma je huixtujc'icypy mibijcpidijc ma je huixtujc'icajp: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Teatira, Sardis, Filadelfia etz Laodicea.

¹² Chi n'ijxhuimbityich n'ixa'ñich pin ich anajty xymigapxpich. Co nayji'ijxich, huin'it nhuin'ijxyich huixtujc candelero ac tim oori. ¹³ E cujc'amy ma je huixtujc candelero nhuin'ijxyich tim jadu'n nej je jäy huidibi tzoon tzajpjoty (je Cristo), yxoxyty miid tüg huit yjädy anajty mabaad ytecy, e yhuññity ma ycaach miid tüg oorihuñ. ¹⁴ Yi' ycohuajc etz ycöhuay janch poob, jadu'n nej lana huidibi janch poob, jadu'n nej nieve ypoobity, e je yhuññ jadu'n nej jinye'n. ¹⁵ Je' ytecy tim jadu'n nej latón huidibi janch oy, nej jihuüy jijnjoty ornojoty yam ypidzimy. E je ymiydaacin janch mic, tim jadu'n nej canaag mjññi y'a'ich y'agimimy. ¹⁶ E ymiid anajty ma a'oygi' huixtujc madza'. E ypidzimy ma y'ahuac tüg espada mejtz'adu'm'amy yjijpity. E yhuññijjip jadu'n anajty nej xii janch mic y'añ.

je huídibi yaj'ixpíjc jecy'ajty co huen jüxcixy je huídibi anajty tzaadzech quipychech ti yajhuindzigüygixy. E nañ jadu'n yaj'ixpic co huen tundigooygixy müd huingbi töxyjäy. ¹⁵ Nañ jadu'n müch ajcxy mmüidity nije' jäy huídibi ajcxy ca' ixmadzaangixy nicolaítas y'ixpíjcín, je íxpíjcín huídibi íich ca' ndim'ixa'ñich. ¹⁶ Paady jothuimbijtcixy müch ajcxy, yajtigajtzni ajcxy mjot mhuinma'ñ. Pen ca' jadu'n mdunípy, nícxibich jim tzojc ma müch ajcxy. Chi jada' ndziptunípyich müd yi' ajcxy huídibi midundigooyb íich ngótujcín huídibi ngapxpích. Íich n'ayuc jadu'n nipaady nej espada. ¹⁷ Pin ytádzac müd, huen mido'mbicy je ayuc huídibi je Espíritu Santo ñigapxyp ma je huídibi ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mibíjcp. Pin jada tiydudägy mimadacp cuyduunni Dios ytiy'ajt, íich yi' nmöhuípy oy'ajtin huídibi Dios yjé'ajtpy. Jada oy'ajt jadu'n nipaady nej maná huídibi yüch íjtp ma Dios chinaydac. Nañ jadu'n íich yi' nmöhuíbich tüg pí'poohtzaa, e ma je poobtzaa jim yjaayity tüg xii jemybi huídibi ca' ni pin íjxcabípy, jéyi janchtiy íjxcabípy je xii pin anajty cöbíjcp je tzaa."

Je ayuc huídí yajmoy yi mibíjcpídijc jim Tiatira

¹⁸ Nijayi' je ángel huídibi cogapxy'ajtp ma je mibíjcpídijc jim Tiatira: "Níma' ajcxy, jadu'n je Dios y'ung ymína'ñ, je huídibi yhuin müd jadu'n nej jihuíy jünye'n, e ytecy jadu'n müdity nej bronce tíibi ytoyhuäch ma jün: ¹⁹ Jadu'n yi' ymína'ñ: Nejhuíyibich tüg'ócy ti ajcxy mdumyb. Nejhuíyibich jadu'n nej müch ajcxy mijcajee myajmij'ajtcixy Dios etz mdzójccixy mjihuíyigixy ymígügtíjc; jadu'n nej mmibíjccixy mmíjpdáaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt; jadu'n nej mictägy mdungixy ma Dios ytung; etz jadu'n nej myajtungixy mecxtujcín ma mdzinaayin; etz nejhuíyibich co cham nígi mdungixy ma Dios ytung, ca'ydí jadu'n ajcxy nej myajtzondacy. ²⁰ Ji tüg huídibi müch ajcxy mdumyb huídibi íich ca' n'oy'íxyích. Mdzachmímecxtujccixy yi' töxyjäy Jezabel huídibi naydíjcp co ycapxyp Dios y'ayuc e ca' yjanchity. Je' yajnídigooyb yajtúdígooyb íich ndumbí müd aní. Jadu'n je' ymína'ñ co jébi huingbi töxyjäy migapxtigooygixy e co jébi caaygixy jüxcixy je huídibi ajcxy yajhuindzigüyb quipychech tzaadzech. ²¹ Ti íich je Jezabel nmöy tiempo co íxyipy yjothuimbity, per yi' ca' íxmadza'ñ yjibic-huinma'ñ. ²² Jadachambi nyajcähua'ñich je Jezabel cijx'am müd pa'm, e jadu'n ajcxy nmöhua'ñich yoyn je yéydíjc ajcxy huídibi müd chachtundígoy. Jadu'n ndunípyich pen ca' ajcxy yjothuimbijtcixy nej ajcxy chachpadungixy je jibic-huinma'ñ huídibi je Jezabel ymüid. ²³ E nyaj'óctähuibich tüg'ócy ajcxy pinjaty panícxp cixyjt huíníjot je Jezabel y'ixpíjcín jigix nidüg'ócy je mibíjcpídijc ajcxy nejhuíyidähüpy co íich je' nejhuíydaayb tüg'ócy jäy ajcxy yjibic-huinma'ñ. Chí nmöhuíbich oybi nidüg nidüg jäy pen ti anajty oybi tuñ, o nmöhuíbich nidüg nidüg jibícpí pen ti anajty jibícpí tungixy. ²⁴ Per jacjadyíi müch ajcxy jim Tiatira ca' mbaníxcixy mbayöygixy Jezabel y'ixpíjcín, e ni ca' mmíjpdáaccixy huídibi ajcxy ytíjpy mujcu' y'ixpíjcín huídibi tzíp huíníjhuíyb. Íich müch ajcxy nimaayb co ca'p íich müch ajcxy huingbi íxpíjcín njacmóoygixípy. ²⁵ Mí'íjtcixy je Dios ytiy'ajt huídibi müch ajcxy müd, íxti cooni anajty nhuimbityích. ²⁶ Pin madacp ma ymibíjcpín etz pin cuydumb íich ndíy'ajt mabaad anajty je' y'ögy, íich je' nmöhuíbich je cötujcín, jaydéb ane'my naaxhuíñyjäy ajcxy. ²⁷ Íich je' nmöhuípy je ane'mín cötujcín ma naaxhuíñyjäy huídibi Dios Teedy, íich nDeedy, ti xymóyích. E je' ane'mípy müd Dios ymíc'ajt. E je' yajhuíndígooydähüpy naaxhuíñyjäy y'ane'mín, tím jadu'n nej jäy püy pochtu'tz müd pujxtajc. ²⁸ Nañ jadu'n íich je' nmöhuípy íich nmic'ajt huídibi nipaady nej je madza' jayhuíxtujc. ²⁹ Pin ytádzac müd, pin midoohuamb, huen midoy nej je Espíritu Santo ymína'ñ ma yi' mibíjcpídijc nidüg'ócy."

3

Je ayuc huídí yajmoy yi mibíjcpídijc jim Sardis

¹ Nijayi' je ángel huídibi cogapx'ajtp ma yi' mibíjcpídijc ajcxy huídibi yajpatp jim Sardis: "Jadu'n ymína'ñ je pin müd je huíxtujcpí Dios y'espíritu, huídibi müd je huíxtujcpí madza': íich nejhuíyb ti mdumyb. Nejhuíyibich co cómay ajcxy m'íjtcixy co mmüidity yjuy'ajtin huíníxíibi e ca' yjanchity. Jadu'n müch ajcxy nipaady nej ócpi. ² Cuendítungix müch ajcxy yi' mmibíjcpín, com jago jago ajcxy mgayajtigoydáy yi' mmibíjcpín. Jayajmícpíjccixy yi' mmibíjcpín huídibi ajcxy njacmüidity. Ti íich n'íxy co huídibi ajcxy mdumyb ca' yi' yhuádzity ytudägyity ma Dios yhuínduu. ³ Jáymejtzcóotcixy je Cristo ytiy'ajt je tíibi m'íxpíjccixy, je tíibi mmídoogixy. Paníxcix Cristo ytiy'ajt e jothuimbijtcixy ma yi' oybi. Pen ca' mgüendtungixy yi' mmibíjcpín, nícxibich ma müch ajcxy jadu'n nej tüg meetzpi, ni mganejhuíhuíyigixípy anajty nncíxyích. ⁴ Müch jacmüidni mibíjcpí ajcxy jim Sardis huídibi ca'ni ajcxy ymibíjcpín yajtigooygixy, ca'ni ajcxy ytundigooygixy, tím jadu'n nipaady nej jihuíy ajcxy müdity poob huit huídibi ca' yjibicíy. Yi' ajcxy xymüid'idípích müd huádz jot huádz huínma'ñ, tím jadu'n nipaady nej ypoob huit ajcxy müdity, com ajcxy ypadyíi jadu'n. ⁵ Pin mimadacp cuyduñ etz míjpdägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ymüid'adípy ajcxy je huátzpi jot huínma'ñ, huídibi jadu'n nípatp nej poob huit ajcxy müdity. E ni ca' ajcxy yxii yajjódzíp ma je libro ycojaayity je

tudägyipi jäy ajcxu yxi. E ñich yi' ajcxu ngapxquëxcixu yxi ma nDeedyich yhuinduu, e nañ jadu'n ma nDeedyich y'angeles yhuinduu ajcxu. ⁶ Pin midoohuamb, pin ytäzacc müd, huen midoy nej je Espiritu Santo ymina'n majaty je huidibi ajcxu Dios y'ayuc yti'y'ajt mibijcip."

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Filadelfia

⁷ Nijayi' je ängel huidibi capxy'ajtpi ma je mibijcpidijc jim Filadelfia: "Jada ayuc tiy'ajt ñigapxyp je tügpajcpi huätzpi, tügpajcpi janchypi, huidibi ane'my Dios yjäy jadu'n nej David ane'my Dios yjäy jecy'ajty. Je huidibi yaj'ahuatatzp e co yaj'ahuäch ni pin ca' huaad yaj'aducy. Je huidibi yaj'aducp e co yi' yaj'aducy, ni pin ca' huaad yaj'ahuäch: ⁸ Cuenditungix nej nmina'ñich: ñich nejhuiybich nej mdungixy. Ti nyecyich mic'ajt ma miich ajcxu huidibi nipaady nej tüg tigiydac ahuatatzpi ma miich mhuinduu, huidibi ni pin ca' huaad yaj'aducy. Nejhuiybich co hueeni Dios yjihui'n ymic'ajt miich ajcxu müdity. Per ti mguydungixy ñich n'ayuc, e ca' nxiiñich xycoyüzi. ⁹ Cuenditungix nej nmina'ñich. Yi' ajcxu huidibi mijpidacp Satan's y'ayuc, je huidibi aniidacp ajcxu co ñaydjigixy judiojäy, e ca' yjanchity. ñich yi' ajcxu nmamadägibich jigix yi' ajcxu miich xyhuingojxtinähuiipy xyajmij'adipy. E chi nejhuihuip ajcxu co ñich miich ajcxu ti ndzocy. ¹⁰ Müd co ti myajtungixy mecxtujcin ma mdzinaayin, ti mguydungixy ñich n'ayuc n'ane'min. Paady ñich nihua'nip yajtzögip miich ajcxu ma anajty jäy ajcxu mictägy xyjot'ijxcixy xyhuinma'n'ijxcixy ajcxu. Müniipy je xii je tiempo mina je mujcu' jot'ixipy huinma'n'ixipy tüg'öciy je mayjäy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ. ¹¹ ñich tzojc nñicxa'ñich jüby naaxhuingixy. Mi'ijtcixy yi' Dios y'ayuc huidibi miich ajcxu müd jigix ni pin xycapijcip ajcxu mbreydu, huidibi ti mganar'ajtcixy ma Dios. ¹² Pin mämadacp cuyduñ Dios y'ayuc yti'y'ajt et cuyduñ yajxon, ñich yi' nbidägibich mij'ane'mbi ma ñich nDios y'it, jadu'n yi' nipaadip nej tüg pilar huidibi midinaayb jemxyp ma Dios ytiyc. E yi' ni camina ypidzimipy ma Dios y'it, e njayñiyibich ma yi' ñinix ñich nDios yxi, e nañ jadu'n njäyibich je ñich nDios ycajp yxi, je Jerusalén jemybi huidibi tzoon tzajpjoty ma Dios yajpaady. E nañ jadu'n njäyibich nxii jemybi ma yi' ñinix. ¹³ Pin ytäzacc müd huen midoy ti je Espiritu Santo ñigapxyp ma tüg'öciy je mibijcpidijc."

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Laodicea

¹⁴ Nijayi' je ängel huidibi cogapxy'ajtpi ma je mibijcpidijc jim Laodicea: "Jadu'n ymina'ñ je huidibi janchip tudägyip, je huidibi tudägyeycp Dios yti'y'ajt e ca' yajtigach y'ayuc, je huidibi yajtzondac tüg'öciy tijaty huidibi Dios ti oyduñ. ¹⁵ Nejhuiybich nej mdungixy. Nejhuiybich co miich ajcxu mibijccixy huenjaty, ca' myajtigoydaaygixy yi' mmibijcin, e ni ca' ooy mij mmibijccixy. Jadu'n miich ajcxu nipaady nej ni' huidibi ni ca' ytiçity, e ni ca' y'anity. Jac'oy ixipy co ooy mij mmibijccixy, o co ca' ixipy mdimmbijccixy. ¹⁶ Müd co tim yinjaty tim huenjaty ajcxu mmibijccixy, ca' ooy mmibijcin ymijity ajcxu, e ni ca' ajcxu mmibijcin ytiçoydaaygixy, müd jada ycxipi ñich miich ajcxu njijpogapxiñuiipy müd je ndzip n'ëcinich, tim jadu'n nej jäy ajcxu ixtzujy huidibi y'ahuac yca'tzojcpy. ¹⁷ Miich ajcxu minamb co ooy ajcxu mgomeeñity, ooy ajcxu mij mdzinaayin mjuy'ajtin mmüdity, e ca' ti ajcxu myajmayajtcixy, e ni ca' miich ajcxu nejhuiygixy co ayo'nduum myajpatcixy. Jadu'n miich ajcxu nipaady nej ayooñitijc, nej huüntzpi, nej huidibi niñuädz ixhuädz huidijtp. ¹⁸ Paady ñich miich ajcxu nimaaygixy co copicy ajcxu mbaadip ma ñich Dios yti'y'ajt janchypi, huidibi jadu'n nipaadipy nej jihuiy ajcxu mjuuygixy huädz oori ma ñich, huidibi ti y'oybidzimy müd jin jigix mgomeeñ'ajtcixip. Nañ jadu'n ñich miich ajcxu nnimaaygix co copicy ajcxu mbäatcixip pocyhuinmeecxin ma ñich, huidibi jadu'n nipaady nej jihuiy huit oyjatyti poopjatyti mjuuygixy ma ñich, jigix mxóxcixipy mninix ca'ydi tzo'ydu' nmbäatcixipy. Nañ jadu'n ñich miich ajcxu nnimaaygix co mbaadip tiy'ajt ma ñich nlibro, huidibi jadu'n nipaady nej jihuiy huindzooy mjuuygixy, jigix mdzoydüngixipy mhuiñ e huin't ajcxu m'ijxcixipy huädz. ¹⁹ N'ojypich et ndzaachytumyb tüg'öciy pinjaty ndzojcpyich njihuiybich, paady ycxipi miich ajcxu mhuindina'mijjptina' mic ñich ndiy'ajt et jothuimbijtcix nej mbocytungixy. ²⁰ Cuenditungix nej cham nnimaaygix. Jadu'n nipaady nej jihuiy ndinäyich ma nidüg nidüg jäy ytiç'aguu e ngojxnocich ajcxu ytiç agi'. Nbijctzooybich co xyajtiçihuibich ajcxu ma ytiçin. Pinjaty xyyöcmidoobich, e yaj'ahuäch ytiç, tiçihuibich ma yi', e cayipich müd yi', e yi' müd ñich. ²¹ Pinjaty cuydundaayb Dios y'ayuc yti'y'ajt, ñich je nmöhuipy it lugar tzajpjoty quipxyi müd ñich ma ñich n'ane'mdac. Ti nguydundaayich Dios y'ayuc, e nmüdich it lugar ma ñich nDeedy y'ane'mdac, paady ycxip jëbi nmöhuibich miich ajcxu it lugar ma nyajpaadyich. ²² Pin ytäzacc müd, pin midoohuamb, huen midoy huidibi je Espiritu Santo ycapxyp majaty mibijcpidijc huidibi canaapicy yajpatp."

4

ñibaatcixy capxpaatcixy yi' Dios huidibi tzajpjoty tzinaayb

¹ Co jada jadu'n yjajti, chi nhuindixcyich tzajpjoty, e nhuin'ijxyich tüg tijc aguu ahuädz jüby tzajpjoty. E nmidooyich tüg ayuc janch tim jadu'n nej tüg trompeta yxüxy huidibi ich anajty jayijp ti xy'ocmigapxpi, xyñimäyich:

—Pet ya ma ich, cham nyajni'ixihuañ tijaty copicy tunaanip jadaanip co anajty jada-yaabii xii tiempo ñaxy.

² Chi Dios yjihuiñ ymic'ajt xymimadactaayich njot nhuinmañich, e nhuin'ijxyich tüg ane'mdac jüby tzajpjoty. E ma je ane'mdac jim anajty tüg iñäy. ³ E je huidibi anajty jim iñäy ma je ane'mdac, jadu'n anajty yquëxigü nej tüg tzaa janch oybi janch adücxp. E jühuidity ma je ane'mdac je Dios yhuätz'ajt quëxigü nej tüg iñich janch oycolor huidibi janch adücxp nej tüg tzaa tzuxjatypi. ⁴ Nañ jadu'n jühuidity ma je ane'mdac jüby anajty iipx madaax silla, e ma je silla iñäy iipx madaax mijjäy, ac poob huit müd. E ymüid anajty ajcxy ma ycohuajc coronä ac tim oori. ⁵ Ma je ane'mdac anajty ypidzimy huidzuc, e ooy anajty enee yjidjtin ñe'my. E ma je ane'mdac huinduu jüby anajty Dios yjihuiñ ymic'ajt je huixtucjpi, huidibi quëxigü nej huixtucj tzinhuaty huidibi ooy mic ytiicxy. ⁶ E je tigot ma je ane'mdac huinduu jadu'n quëxigü nej vidrio mejy, janch huädz janch adücxp.

E cujc'amy jühuidity ma je ane'mdac midaax iyujc huidibi müd mayhuuin jahuinduu yjajxcipy. ⁷ Je midügpi iyujc tim jadu'n anajty nej tüg jamgaa. Je mimetzpi iyujc tim jadu'n nej tüg huajmang. Je midugügpä tim jadu'n anajty yhuñyijp nej jäy. Je mimadaaxpi tim jadu'n nej me'ty yqueec-huidityn. ⁸ Je nimidaaxpi iyujc ymüid anajty ajcxy nidüg nidüg tudujc yqueec, e ymüid anajty ajcxy yhuuin queecnigüxy etz queecpa'tci'py. E ca' anajty ajcxy ypocxy xim tzuum, chachmüinaangixy:

Santo, Santo, Santo, je Huindzin Dios huidibi tüg'óciy nejhuیداayb, huidibi tüg'óciy mic'ajt müd, je huidibi anajty j'ajtp, je huidibi cham j'ajtp, etz je huidibi müinaamb.

⁹ Je iyujc ajcxy huin'igüxy etz huindzigüygüxy etz yajmij'ajtcixy Dios, etz yajnajxcixy Dioscojuyipy ma Dios je huidibi anajty iñäy ma je ane'mdac, je huidibi tzinaayb jugy'ajtp huinixii huinitempo, e ni camina y'ögipy. ¹⁰ Co je iyujc ajcxy jadu'n ytuñ, chi je iipx madaaxpi mijjäy ycojxtinaydaaccixy ma je yhuinduu huidibi anajty iñäy ma je ane'mdac. E ooy anajty huindzigüygüxy je huidibi tzinaayb huinixii huinitempo. Pidaaccixy anajty ajcxy ycorona ma je yhuinduu, cham chachmüinaangixy:

¹¹ Müich, ich ajt nHuindzin, ich ajt nDios, müich mühuaad co müidity tüg'óciy oy'ajtin mij'ajtin etz mic'ajtin, mühuaad co müich nyajcömayip, mühuaad co müich müid'ity tüg'óciy mic'ajt etz mij'ajtp. Jadu'n müich mühuaad, com müich ti myajcojy, ti myaj'abadjy tüg'óciy huidibi j'ajtp. Com müich jadu'n ti mdzocy, paady ycxipi tüg'óciy tijaty j'ajttäy.

5

Je libro etz je Dios y'ung, je Cordero

¹ Chi jada' nhuin'ijxyich ma je huidibi anajty iñäy ma je ane'mdac müidity anajty ma y'a'oygi' tüg libro abugucy, yjaayity jotjoty'amy etz nigüxy'amy, yco'aducyity müid huixtucj selli. ² Chi nañ jadu'n nhuin'ijxyich tüg ängel huidibi mij cötujcin müd, yajty müd ycapxin janch mic:

—¿Pin jada' janch tudägyip co yaj'ahuädzip jada libro etz migüidziydähuipy yi yselli?

³ Ni tzajpjoty, ni naaxhuiñ, ni naaxpa'tci'py ycacä'ity pin tudägyip huidibi mühuaad je libro co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty ja'ixaanip. ⁴ Ich janch yaaxpich müd tajin mayin anajty, com ca' anajty yajpaady pin je libro mühuaad co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty huindücxip. ⁵ Chi nidüg je mijjäy xyñimaayich:

—Ca' myäxy. Chi je' je mic'ajt müdpä ma yi judiojäy, je David y'ap y'oc huidibi nipatp nej tüg ama'yca, yi' ti mimadactäy tüg'óciy jibicpi. Yi' mühuaad yi libro yaj'ahuädzip, etz miguejydähuipy je huixtucjpi yselli.

⁶ Chi nhuindixpeptyich, e agujc'amy ma je ane'mdacin, etz agujc'amy ma je midaaxpi iyujc, etz agujc'amy ma je mijjäydjic ajcxy, jim anajty ytinäy je Dios y'ung, je Cordero. Ooy anajty ñigüëxigü chaachii'au nej anajty ayo'n tzaachypä ti yajnaxy. Ymüid anajty huixtucj ymu'n, e huixtucj yhuuin, je' je' je huixtucjpi Dios yjihuiñ ymic'ajt huidibi yquejx huindu'my naaxhuiñ. ⁷ Chi je Cordero, je Dios y'ung, ninicxy je huidibi anajty iñäy ma je mij'ane'mdac, e chi oy cychoy je libro huidibi je mij'ane'mbi anajty ymüid ma je a'oy'amybi yci'. ⁸ Co je' anajty ti cychoy je libro, chi je midaaxpi iyujc etz je iipxmidaaxpi mijjäy ycojxtinay'ahuiday ajcxy ma je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu. Ymüid anajty ajcxy nidüg nidüg y'arpa etz oori copi utjzity müd poom, je' je' anajty nipaady nej ajcxy chajpcapxy capxy je huidibi ajcxy mibijcp Dios. ⁹ Janch y'hyb anajty ajcxy iy jemybi, ymüinaangixy:

Müich mühuaad co mgüygy yi libro, e müiguejydaayä je huixtucjpi yselli. Com müich ti myaj'ögyii, ti mgojuy jäy ajcxy ypocy ma Dios müd mgi'mni'py. Ti mgojuy ma Dios

nidüg'óciy jáy ajcxy ypocy, huen huidibi razity, pinjaty capx huen huidibi ayucity, pinjaty tzomb huen huidibi cajpity huen huidibi naciónity.

¹⁰ Miich ti xymóogixyich ane'min etz je tung mijpi nej huaad iich ajcxy n'ojadajtcixy nmibijctzoogixy Dios, jigix jēbi iich ajcxy n'ane'mgixy yi naaxhuiñyáy etz n'ojadajtcixy nmibijctzoogixy Dios müd jáy ajcxy ycixpi.

¹¹ Chi iich oy nhuin'ixyich e nhuinmidooyich may ángeles ajcxy ycapxin ymiydaacin jühuidity ma je ane'mdac, ma je iyujc ajcxy yajpatcixy, etz ma je mijjáy ajcxy yajpatcixy. E janch canaag millon je ángeles anajty ajcxy. ¹² Janch mic je' anajty ajcxy chachmíanaangixy: Je Dios y'ung, je Cordero, je huidibi óc müd jáy ajcxy ypocy ycixpi, yi' mihuaad paadip ane'm'ajtin, comeeñ'ajtin, xpijcin, mic'ajt, cómayin, oy'ajt mij'ajt, etz huin'ihuin huinyaaxin.

¹³ E tüg'óciy iyujc animal je huidijaty Dios ti yajcojy ti yaj'abadíy huidibi jibby tzajpjoty, etz huibi ya naaxhuiñ etz naaxpa'tci'py, huidibi jibby mejjoty, nhuinmidooyich co tüg'óciy ajcxy chachmíanaangixy:

Tzoc huin'ihuin tzoc cómayin, tzoc mooyim oy'ajtin etz mij'ajtin huinixi huinitiempo je Dios y'ung, je Cordero, etz je huidibi iñaayb ma je ane'mdaacin.

¹⁴ Je midaaxpi iyujc anajty chachmíanaangixy:

—Jadu'n huen tuñyíi jadyíi. Amén.

Chi nañ jadu'n je iipxmidaaxpi je mijjáy ajcxy ycojxtinaygidactay, chi ajcxy ooy huindzigiy patjihuiy je huidibi huinixi huinitiempo tzinaayb.

6

Je huixtujcpi selli

¹ Huin'it nhuin'ixyich je Dios y'ung, je Cordero, quejtzchich tüg selli ma je huixtujcpi chi nmidooyich, co nidüg je midaaxpi iyujc ycapxy, jadu'n nmidooyich nej enee yjidity, chi yminañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

² Chi nhuindixpejtyich, chi nhuin'ixyich tüg poob cohuay. E je huidibi yaj'iñaayb je poob cohuay ymajtz'ijtpy anajty tüg tip ma yci'. Chi je' yajmoy tüg coroni co yrey'adipy. Chi jada' choñ tziptunaangixy jigix jacmímadágy ymidzip.

³ Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mimetzpi selli ma je necy, huin'it nmidooyich je mimetzpi iyujc ma je midaaxpi yminañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

⁴ Chi ypidzimy jadüg cohuay tzaptzpi ycolor. E huidibi yaj'iñaayb je cohuay chaptzpi, ycidigiyi cötujcin co je naaxhuiñyáy canayyajotcujc'adib ajcxy, e ñayyaj'ócigixipy miñ xyipy. E yajmooy tüg espada mijpi.

⁵ Co je Dios y'ung, je Cordero, agüztuudy je midugigpi selli ma je necy, chi nhuinmidooyich je midugigpi iyujc ma je midaaxpi, yminañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

Chi nhuindixpejtyich, chi nhuin'ixyich tüg cohuay tzixyipi. E je huidibi anajty yaj'iñaayb je cohuaychixy, ymiid tüg pujxtzim ma yci'. ⁶ Huin'it nhuinmidooyich tüg ayuc choñ ma je midaaxpi je iyujc ajcxy yajpaatcixy, yminañ:

—Tüg denario meeñ chohuiy tüg libra trigo; nañ jadu'n tüg denario meeñ chohuiy tudujc libra cebada, ca' myaj'ayoohuipy aceite etz vino.

⁷ Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mímadaaxpi selli ma je necy, chi nhuinmidooyich co je mímadaaxpi iyujc ma je madaaxpi yminañ:

—Min ya, chi m'ixipy.

⁸ Huin'it nhuin'ixyich tüg cohuay nitzuxy pu'tz, e je huidibi anajty yaj'iñaayb je cohuay, hue' anajty yxi ócpi. Axam anajty ymiñ je huidibi ane'mb je it ma je ócpi ñimucy. Chi ajcxy yajmoy cötujcin je huidibi yaj'iñaayb je cohuay, jigix yaj'ócixipy je tügpicypí ma je madaaxpicypí naaxhuiñyáy ajcxy. Chi yaj'ógip ajcxy müd tzip, müd yuuba'm, etz müd iyujc ahua'nbi huidibi ya naaxhuiñ.

⁹ Co Dios y'ung yaj'ahuaach je mimigooxpi selli ma je necy, chi nhuin'ixyich pa'tci'py'amy ma y'ane'mdac yhuinduu, je' ajcxy y'alma huidibi ajcxy yaj'ócpat müd Dios y'ayuc ycixpi, huidibi anajty ajcxy capxhuáxcixp etz nidiy'ajt'ajtcixp Dios y'ayuc. ¹⁰ Je' anajty ajcxy huidibi yaj'ogy patp müd Dios y'ayuc ycixpi chachmíanaangixy janch mic:

—Huindzin, janch mijpi janch huätzpi, huidibi cuydundaayb yi' m'ayuc huidibi myejc ma iich ajcxy. ¿Jadu'ñyi jada' mjac-huáxciba'ñ mína anajty yi' jáy ajcxy mdiydunaangixy mdaachytunaangixy müd ypocy ycixpi huidibi xyaj'o'c iich ajcxy, yi' ajcxy huidibi tzinaayb naaxhuiñyágy?

¹¹ Huin'it ajcxy yajmoy nidüg nidüg poobhuit, e yajnimay ajcxy co huen jacpooxcxicy jayinjaty jahuenjaty, ixti cooni anajty yajca'pxy je mibijcpidijc micho'n, je' ajcxy huidibi quipxy müd müch ajcxy tumb ma Dios ytung, je' ajcxy huidibi yaj'ögy paadipy müd Dios y'ayuc yti'y'ajt ycixpi, tim jadu'n nej müch ajcxy ti mbaatcixy yaj'ögy.

¹² Chi n'ijxyich co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je midudujcpi selli ma je necy, huin'it ooy naax yhuini'xyity, chi je xii yjaty janch tzixy, jadu'n nej tzixyhuut huidibi co'ögytjic ypidacpy, e je po' y'ahuimbjty nej ni'pyin. ¹³ Chi madza' ooy yca'y naaxcixy tim jadu'n nej piidztim tzuxpi ycäy co micpoj mixidiy. ¹⁴ Chi je tzajp yjihuaäcni jadu'n nej tüg libro'abidity. Tüg'öciy tungop huidibi naaxhuiñgixy etz huidibi mejy'agujc, cijx chondägy ypidictäy ma anajty y'ity. ¹⁵ Huin'it ñayyützaayi je reydiyc, je mijtungmüdpidijc, generaltjic, comeenydiyc, pinjaty ymic'ajt müd, je tumbidijc etz je midumbidijc ñayyützaayi ajcxy nidüg'öciy majaty tzaajut tzaa'ang. ¹⁶ Tzachnimaagyixy anajty tungop tzaajot:

—Nigägootcich nigägootcich, ca'ydi ñich ajcxy njac'ijxi yhuini'yijp je huidibi ñaayb ma Dios y'ane'mdac, e nañ ca'ydi nbaatcixyich je tzaachypí ayo'n huidibi yegamyb Dios y'ung, je Cordero.

¹⁷ Com ti je xii je tiempo yhuaad'ajtni mina Dios etz Dios y'ung y'ahua'ndägaangixy etz tzaachytunaangixy naaxhuiñyäjy. ¿Pin je' ocmimadägip ajcxy chip y'ejcín?

7

Huidibi anajty ajcxy ti'y'ajtmüd ma je Israel jäy ajcxy

¹ Chi co jadu'n yjati, chi nhuin'ijxyich madaax ängeles ajcxy ytinaaygixy ma madaax'itpi naaxhuiñybi ytatzcüy. Adujccixy anajty je midaax'it poj ca'ydi ypojoy ya naaxhuiñ, ni ma mejy, ni ma quipy. ² Chi nhuin'ijxyich jadüg ängel ymiini'y anajty xii bidzim'y'amy, müdity ma yci' je Dios juugypi yselli. Jadayaabi ängel ooy mic miyaaxy je jamidaaxpi ängeles ajcxy huidibi anajty ajcxy ti ycidigüigixy je mic'ajt je cötujcin nej huaad yajhuindigooygixy tijaty ya naaxhuiñ etz ma nii mejy.

³ Chi je ängel ymina'ñ:

—Ca' ti ayo'n mdungixy naaxhuiñ, ni ma mejy, ni ma quipy chaa, ixti cooni anajty Dios yti'y'ajt y'ijxpejt nbidaacim ma je' ajcxy yhuimbocin, je tiibi ajcxy huin'ixy huidibi tungixp ma Dios ytung.

⁴ Chi nmidooyich jadu'ñyi je' tiibi anajty ajcxy Dios yti'y'ajt y'ijxpejt ti ymóoyigixy. Migo'px jahuixchigüipx midaax mil je' ñaybaati huidibi anajty ajcxy ti'y'ajt müd ma yhuimboc ma nidüg'öciy Israel jäy ajcxy. ⁵⁻⁸ Majmetz mil anajty ajcxy ti'y'ajt y'ijxpejt müdity je Judä jäy, majmetz mil je Rubén jäy, majmetz mil je Gad jäy, majmetz mil je Aser jäy, majmetz mil je Neftalí jäy, majmetz mil je Manasés jäy, majmetz mil je Simeón jäy, majmetz mil je Leví jäy, majmetz mil je Isacar jäy, majmetz mil je Zabulon jäy, majmetz mil je José jäy, etz majmetz mil je Benjamín jäy.

Je mayjäy ajcxy huidibi yxoxip müd poob huit

⁹ Chi jada' nhuin'ijxyich janch mayjäy choon ma canaag nación, hue' ajcxy canaagnax raza'adyii, e capxy ajcxy canaagnax ayuc, etz choon ajcxy ma canaag cajp. Hue' je mayjäy ytinay'ahuyday ma je mij'ane'mdac huinduu, etz ma Dios y'ung, je Cordero yhuinduu. Janch mayjäy ñimujcy ma je Dios y'ung yhuinduu, ni pin je' anajty huaad camichoudäy ajcxy. Ac poob huit anajty ajcxy müd yxoxyity, e ymüd anajty ajcxy tiixy'aay ma yci'. ¹⁰ E janch mic anajty ajcxy miyaaxcixy Dios, chachminaangixy:

ñich ajt nDios yi' je' tügpaic huidibi xyajpocyhuaatzim. ñich ajt nDios yi' je' huidibi ane'mdaayb tüg'öciy, e nañ jadu'n yi y'ung, je Cordero.

¹¹ E nidüg'öciy je ängelstjic anajty ajcxy ytinaaygixy jühuidity ma je Dios y'ane'mdac. E cham je mijjäy ajcxy etz je midaaxpi iyujc huijoj'ihuiy ajcxy ma je ane'mdac huinduu, huindziigüigixy yajmij'ajtcixy je Dios. ¹² Chachminaangixy:

Jadu'n jada. Amén. ñich ajt nDios, je' mihuaad huinixii huinitiempo tüg'öciy je ñihuin, je xondaacin, je oy'ajtn, je ixpjcín, je jäygidaacin, je cömayin, je ane'min, je mij'ajtn. Amén. Jadu'n jada.

¹³ Huin'it nidügti je mij jäy ycapxy, e xy'amidooyich:

—¿Pin jada ajcxy jada' huidibi poob huit müd yxoxyity, e ma yi' jada' ti choongixy?

¹⁴ Chi ñich je' n'adzooy:

—Huindzinich, müch mnejhuñyb.

Huin'it je' xy'adzooyich:

—Jada je' ajcxy tiibi je mij ayo'n minajxcixy yajnajxcixy, e ti ypocyhuaatzcixy müd je Dios y'ung, je Cordero ñi'py, tim jadu'n nej jihuiy yhuut ti yajhuaatzcixy janch poob ma Dios y'ung ñi'py. ¹⁵ Paady yi' ajcxy yajpaady ma Dios chinaydac yjugy'ajttac, e ytungixy xim tzuuum

ma Dios ytiçtzajpjoty. E yi Dios y'ung huidibi iñaayb ma je mij'ane'mdac, yi' yi' mi'ijttaayb cuend'aty ma yi' yhuinduu. ¹⁶ Ca'p ajcxy jacjihuiyigixipy yuu tidzibi, ni xii'an ycajcnögiyib ajcxy, ni anbi xajacyajtzibiiyib ajcxy. ¹⁷ Com je Dios y'ung, je Cordero, huidibi cuç'am yajpatp ma je Dios y'ane'mdac, je' yi' cuend'ajtp ajcxy, jadu'n nej jihuiy cöbixy cuend'aty, e yajnicxip ma je nii huätzpi ymuxy huidibi yejcp jugy'ajtin. Dios yajquëgipy yi' ajcxy ytajin ymayin jigix ca' yjacjüygixipy yjacyáaxcixipy müid tajin mayin.

8

Je mihuixtujcpi selli etz je poomjogi'n ac oori

¹ Co Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mihuixtujcpi selli, huin'it y'ijty oy jahuengi cup hora amoni jüby tzajpjoty. ² Chi nhuin'ijxyich Dios y'anges huixtujc ajcxy ytinaaygixy anajty ma Dios yhuinduu, e yajmoy ajcxy huixtujc trompeti. ³ Huin'it jadüé ángel müiñ, chi je' ytinaay'ihuuy ma mesi huinduu ma je Dios ojadajtac. Je ángel ymüid anajty tüg poomjogi'n ac oori. Chi ymooyi poom may'amy huidibi jojcp. E je poomjoc tigüyb ma Dios yhuinduu quipxi müid juydacin nuucxtacin huidibi je jäy ajcxy ytumyb huidibi Dios ti huin'ixy ajcxy. ⁴ Ma je ángel yci'am jim je poomjoc choon'ñicxy ma Dios yhuinduu quipxy müid je oración huidibi ajcxy ytumyb je tiibi ypocyhuaatzcixy. ⁵ Huin'it je ángel majch je poomjogi'n, chi yaj'ujch müid jünbajc huidibi anajty jim ma je Dios ojadajtacac, chi najtzjibiiy naaxcixy, huin'it ooy yajmüidooy jidijtin micpi etz huidzuc e je naax ooy yüçxy.

Je maytrompeti

⁶ Je huixtujcpi ángeles ajcxy huidibi anajty müid je huixtujcpi trompeti, ñayni'ixüyi ajcxy co yajxüxaangixy.

⁷ Je müdügpi ángel yajxuuxy je ytrompeti, e huin'it ooy eneedütz yca'y mihuuidiü jün etz ni'py. Chi oy ycäy naaxcixy. E jahueengi cujc-huäçxy oy nögy je naax, je quipy etz je aay ujtz tzxjatyp etz nöctay müy.

⁸ Je mümetzpi ángel yajxuuxy ytrompeti, chi ooy ycäy mejyoty jadu'n nej tüg mijcop janch tooyb anajty müid jün, e jahuengi cujc-huäçxy je mejy oy y'ahuimbity ni'py. ⁹ E jahuengi cujc-huäçxy oy y'ögy huidijaty anajty tzinaayb ma je mejy. E je maybarco huidijaty anajty ma je mejy, nañ jadu'n jahuengi cujc-huäçxy oy ytumyhuindigooydäy.

¹⁰ Chi je müdügpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, e huin'it oy tüg madza' mijpi ycäy. Je madza' jadu'n nipaady nej tüg mijün huidibi nayyajcodüxcim. Je madza' oy ycäy ma jahuen cacujc-huäçxy mijni, etz ma nii muxy. ¹¹ Je madza' hue' je' anajty xii'adyii ta'm'ujtz. E je nii jahuen cacujc-huäçxy oy yjajtni ta'm, jadu'n yta'mity nej ta'm'ujtz, e ooy jäy may y'o'cy müid je nii ycixpi co anajty ti y'ahuimbity ta'm.

¹² Je mümadaaxpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, e huin'it jahuen cacujc-huäçxy je xii oy yhuindigooy, e nañ jadu'n je po' etz je madza' jahueng cacujc-huäçxy oy yhuindigooy. E müid jadu'n ycixpi je po' etz je madza' yhuim'gixy jahuen cacujc-huäçxy agootz, e jahuen cacujc-huäçxy ytiicxin ocyejcni ajcxy xim tzuum.

¹³ Chi nhuin'ijxyich tüg me'ty anajty yqueec-huidity cuptzajp, e nmüidooyich co ymina'n janch mic:

—¡Ay! ¡Naaxhuifüjyäy ajcxy ayoobidijc! co anajty trompeti yajxüxy je jatugügpi ángeles ajcxy, huin'it ayo'n ypada'n je naaxhuifüjyäy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy.

9

¹ Chi je mügooxpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, chi nhuin'ijxyich tüg madza' anajty ti ycäy naaxcixy. E chi je madza' yajmoy je ahuaasti huidibi müid yaj'ahuädzip je ayoodac ma Dios cuend'aty müidity je ca'oybidijc. ² Chi je ángel yaj'ahuaach je jut ma je ayoodac, e ma je jut jüby ypidzimy jadu'n nej jünjoc huidibi pidzim ma tüg horni. ³ E ma je joc ypidzimy ooy maymu' naaxhuifüyigixy chachqueec-huidijtcixy ooy, e je mu' ajcxy ymooyi mic'ajt, jadu'n nej ca'ty müidity ytjip. ⁴ Chi je' ajcxy yajcötujcmoy co ca' ni ti aay ni ti ujtz yajhuindigöogixipy huidibi yajpatp naaxhuin, ni ujtz ni quipy. Jëyi janchty ycötujcin mooyi co huen yajtzaachühuipy je jäy ajcxy huidibi ca' müidity Dios ytis'ajt y'ijxpejt ma yhuimboc. ⁵ Ca' ajcxy yajcötujcmoy co yjäy'aj'ö'ccixipy, jëyi co janchty ayo'n ajcxy yegipy mügoox po'. E je ayo'n huidibi anajty ajcxy yejcpy jadu'n je' nej co ca'ty jäy yajtzaachü müid ytjip. ⁶ Je huin'it xii je huin'it tiempo jäy ajcxy ooy anajty o'cin jax'taaygixy e ni ca' pätcixipy. Ooy anajty janijot'ájtcixy o'cin, e cöguëgüib ajcxy je o'cin.

⁷ Je maymu' jadu'n je' anajty yquëxigy nej maygohuay huidibi ni'ix'ijtcixp co yajnicxáanigixy ma tzip ytuna'nyii. Ymüid anajty je maymu' ma ycohuajc jadu'n anajty quëxigy nej oori coroni. E je maymu' yhuifüjijp jadu'n yquëxigy nej jäy yhuifüjijp. ⁸ Je

maymu' ymüid anajty ycohüay jadu'n nej töxyjäy ycohüay, e ytüitz jadu'n nej jamгаа ytüitz. ⁹ E je maymu' ymüid anajty ajcxy jadu'n nej pujx huudibi müid ñimicx cohuaangixy. E co ajcxy queec-huidity, ooy ajcxy yqueec yaj'amüy jadu'n chachne'müy nej je carro huudibi cohüay ajcxy yjugujcxy co ñicxcixy ma tzip ytünyii. ¹⁰ Je maymu' ymüid anajty ajcxy ypixy tim jadu'n nej ca'ty ypixy, e ma ajcxy ypixy ymüid anajty ytjip. E ma ajcxy ypixy müidity anajty je mic'ajt co jäy ajcxy yajtzaachihuipty migoox po'. ¹¹ E je maymu' je' ajcxy yrey'ajtpy je ángel huudibi nigohuajc'ajtp je ayoodac, hue' xii'adyii hebreo'amy Abadón, e griego'amy yxiiijity Apolión, hue' je yxii' yhuimbizimy: je huudibi yajhuindigooyb.

¹² Najx je' je ayo'n jayijpi, e ytigoy'ity je jametzpi ayo'n co je jayijpi ti y'ocjadyii.

¹³ Je midudujcpi ángel yajxuuxy je ytrompeti, chi nmidooyich tüg ayuc chooñ ma je midaaxpi huaj mü'n ity ma je altar ac óoribi, huudibi anajty ijtp ma Dios yhuinduu. ¹⁴ Je ayuc ymina'n:

—Nima' je midudujcpi ángel huudibi anajty trompeti müid: “Najtzmadzi' yi midaaxpi ángeles huudibi ajcxy coxoch ijtp ma Eufrates mijñiiba.”

¹⁵ Huin'it oy yajcohejtüutcixy je midaaxpi ángeles, jigix yjäy'aj'oc'cixipy jahuen cacujc-huäcxy huudibi yajpatp ya naaxhuiñ. Je midaaxpi ángeles ni'ixi' je' anajty y'ijtcixy, je huin'it hori, je huin'it xii, je huin'it po', je huin'it jimijt co anajty yaj'ógaangixy jahuen cacujc-huäcxy je naaxhuiñybi jäy ajcxy. ¹⁶ E nmidooyich co ajcxy michoy je soldadtjic huudibi anajty ajcxy cohuaangixy. E hue' mejtz migo'px millón anajty ajcxy ñaybattáayigixy je soldados ajcxy.

¹⁷ Jadu'n nhuin'ijxyich je cohüay ajcxy, e müid je ñijäy ajcxy huudibi anajty yaj'ñaayb. E je ñijäy ymüid anajty ajcxy pujx ma ycaach, je' müid ñimicx cohuaangixy. E je pujx hue' anajty ycolor tzaptz, azul etz pu'tz. Je cohüay ajcxy jadu'n anajty ycohüajc nej jamгаа ycohüajc, e ma ajcxy y'ahuac ypidzimy nej jün, nej jünjoc, etz nej azufre. ¹⁸ E müid jada jahueng cacujc-huäcxy naaxhuiñyjäy chach'o'cy ajcxy müid je jün, je jünjoc etz je azufre ycxipi huudibi anajty pidzimb ma je cohüay ajcxy y'ahuac. ¹⁹ Je cohüay ajcxy ymüid anajty mic'ajt ma y'ahuac etz ma pixy. Com je' ajcxy ypixy jadu'n je' anajty nej xoox müid ycohüajc, e je cohüay ajcxy chach'ahua'ndaaccixy müid ypixy.

²⁰ E je jacjadyii jäy ajcxy huudibi ca' y'o'cy müid jadayaabi ayo'n, ca' ajcxy yjothuimbijty ma Dios, ca' ajcxy ixmajch je jibicpi huudibi ytungixp. E ni ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy je ca'oybi huindzigüygixy. Nañ jadu'n ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy huindzigüygixy huudijaty ajcxy oyduñyip müid plata, müid bronce, etz tzaadzech etz quipychech. Je huudijaty ajcxy y'oydumyb etz ñidzejtztuutcixy, ni yca'ijxcixy, ni ycamidoogixy, ni yca'yöygixy. ²¹ E ni ca' je jäy ajcxy yjothuimbijtcixy ma Dios, ca' ajcxy ixmajch jadu'n nej ajcxy chachjäy'aj'oc'cixy, jadu'n nej ajcxy tzachcaxpojccixy ymigiigtjic, jadu'n nej ajcxy huingbi töxyjäy tzachmigapxtigooygixy, etz jadu'n nej ajcxy chachmeetzcixy.

10

Je ángel müid je mutz libro

¹ Nhuin'ijxyich co chooñ tzajpjoty tüg ángel micpi ñiducyity müid joc, e müidity i'ñich ma ycohüajc. Je yhuiniñyijp yquëxigy nej xii. Je' ytecy jadu'n yquëxigy nej mijjünye'n. ² E ma yci' müidity tüg libro yëphuäcxy, e pidacy y'a'oydecy mejyhuingixy, e y'anajtytecy pidacy naaxhuiñgixy. ³ Chi je ángel oy janch mic yaaxquecy jadu'n nej tüg jamгаа yäxy. E co anajty jadu'n ti yaaxquëgy, chi oy yajmidoy huixtujc jidijtin huudibi ycapx yci'm'ayuc. ⁴ Co je huixtujcpi jidijtin oy ycapxtaaygixy, chi üch anajty njaaya'ñich huudibi ti capxy. Chi nmidooyich tüg ayuc chooñ tzajpjoty xyñimäyich:

—Mi'it jada ayuc yüch huudibi yi huixtujcpi jidijtin ti capxy, ca' mjaay.

⁵ Chi je ángel huudibi nhuin'ijxyich co mejyhuingixy etz naaxhuiñgixy ytinäy, yujcxajy yci' a'oy'amybi tzajpcixy. ⁶ Chi je ángel capxcödujcy co je Dios huudibi jugy'ajtp huinixii huinitiempo, je huudibi yajcojy je tzajp, je naaxhuiñybi, je mejy etz tüg'óciy huudibi jüiby yajpattaayb; e je Dios jadu'n ymina'n:

—Ca' jada yjac-huäcxibani mina nguexa'ñich tzaachypi ayo'n ya naaxhuiñ. ⁷ Co yhuaad'ajtnip je xii je tiempo ma anajty je mihuixtujcpi ángel yxuux yajxuxtzondägy, chi cuyduunip je Dios y'ayuc yti'y'ajt huudibi ca'pin anajty huinjihuñy, je ayuc huudibi je Dios ytumbidijc je profetas ajcxy ñajtzcapxy jecy'ajty.

⁸ Je ayuc huudibi nmidoohuich, je huudibi anajty ti chooñ tzajpjoty, ycapxy je' jadüg'oc, e xyñimaayich:

—Ñicx miich etz cüygy yi libro huudibi yëphuäcxy yi ángel ymüid ma yci'. Je' je' je ángel huudibi anajty tinaayb mejyhuingixy etz naaxhuiñgixy.

⁹ Chi n'óyich ma je ángel nbjictzooyich co huen xymöyich je pi'clibro, chi je' xyñimaayich:

—Matz e cojicxnax, e xyajta'mmuyip mjot e ma miich m'ahuac mjihuuhuiipy päg jadu'n nej ceripäg.

¹⁰ Huin'it ich je pi'clibro ngiyigy huidibi je ángel anajty ymüd ma yci', e chi ich je' ngojicxnajxy. Ma ich n'ahuac njihuuyich janch päg jadu'n nej ceripäg. Co oy ngojicxnajxtäyich, chi oy y'ahuimbijtni janch ta'm ma ich njot. ¹¹ Chi mic'amy nyajnamaayich:

—Nixx miich capxhuäcx jadüg'oc je ayuc huidibi Dios ti xymöy, je huidibi ti mgapxhuäcxy ma je mayñaax maygajp, ma je mayñaciones, huidibi canaag ayuc capxcixp, etz ma je reydiyc ajcxy.

11

Je metzpi testigo

¹ Chi jada' nyajmooyich tüg paxy, jahuengi jadu'n anajty yquëxigy jadu'n nej baari huidibi quipx yajhuamb. Chi ajcxy xyñamaayich:

—Pidig e quipxta' yi Dios ytjic, nañ jadu'n quipx je mesi ma Dios yajhuindzigiy, etz nañ jadu'n michou naag jäy ajcxy jüby Dios huindzigiyigy. ² Je Dios ytiba' ahuing miich je' pidäg, ca' mguipxipy. Com yi' yi' ti ycidigiyii yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. Yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity ymimadägamyb ajcxy je Jerusalengajp ma Dios müidity tzinaydac etz ane'mamb ajcxy jüby huixchigüpx metz po'. ³ Ich metz testigo nguexipyich ma je cajp ma Dios müidity tzinaydac, e yi' ajcxy capxhuäcxamb ich n'ayuc tüg mil jametzmigö'px jatugi'px xii. Yxoxyity ajcxy müid huit nicuyjaam ixcujaam.

⁴ Je metzpi testigo jadu'n nipaady nej je metzpi olivo cop etz je metzpi candelero huidibi tinaaygixp ma je Dios yhuinduu, je huidibi ñaaxhuifnybi ane'mb. ⁵ Pen ji pin nej jaty midundigoyañ je metzpi testigo, je' ajcxy yajpidzimip je' ajcxy jin ma y'ahuac, yjicxtähuiipy yjündähuiipy je' ymidzip. E jadu'n je' y'ögipy pinjaty anajty je metzpi testigo midundigooyb. ⁶ Je metzpi testigo ymüd yi' ajcxy cötujc co ahuäctüjccixity je tzajp, ca'ydi ytüy jadu'ñyi tiempo anajty ihuäccixy capxhuäccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. E nañ jadu'n ymüd ajcxy cötujc co nii yaj'ahuimbijtcixipy ni'py. Yi' ajcxy yajtunüb yaj'jadüb canaagnax ayo'n ya naaxhuif, naag'oc anajty ytimdzöjccixy. ⁷ E co anajty je metzpi testigo ajcxy yajmaaygixy ytung, chi je iyujc huidibi anajty pidzimb ma je ayoodac, je abismo, je' je' tziptunip müid je metzpi testigos etz yaj'öctähuiip je metzpi testigo. ⁸ Chi je metzpi testigo ñinix ajcxy yhu'i mipy mijñigujc mijtügujc jim ma je mij ciudad ma je Huindzin Jesucristo yajcruudzpejti, je cajp huidibi tundigooy müid Dios tim jadu'n nej Sodoma etz Egipto ytundigooy jecy'ajty. ⁹ Nijëjity jäy ajcxy huidibi xi ya conaaxip cogajp, oy ypinjäyity, oy ti ayuc capxcixy, y'ixipy ajcxy tugüg xijagup je metzpi testigo ñaaxnix mijtügujc, e ni ca'a'ixihuipy ajcxy co yajnaaxtigihuiiyb. ¹⁰ Huidijaty ajcxy tzinaayb ya naaxhuif ooy yxondäaccixipy etz yjotcugiyigyipy müid je' ycixpi co je metzpi Dios ytestigos ajcxy anajty ti y'o'ccixy. Chi je mayjäy ajcxy miñ xyipy ñaymooyigixipy tijaty, e ñayajñigüejigixipy tijaty. Com je metzpi yëdyic huidibi nidiy'ajt ajtp anajty Dios ytiy'ajt, ti anajty ooy ayo'n yejccixy ma naaxhuifjäy ajcxy. ¹¹ Codugügxii jacup naxy, chi Dios cijx yajjugypjctäy je metzpi öcpi, e chi ajcxy jadüg'oc ypidigy, e pinjaty je' iix, ooy je' ajcxy chachchigiy. ¹² Je metzpi testigo huidibi nidiy'ajt Dios, midoy ajcxy tüg ayuc janch mic jüby tzajpjoty anajty ñimäyigixy:

—Pejtciy yeeby cix.

Chi ajcxy ypa'tigiy tzajpjoty ma tüg joc, e iixi ajcxy ymidziptijc. ¹³ E janch huin'itiy ooy naax yücxy müid tüg mic uix. E tüg picypi je majc picypi jäy jim Jerusalén oy ymijähuiiygixy. E müid je uix ycixpi y'o'cy ooy mayjäy, ñaybaati je öcpi huixtujc mil yëdyic. E jacjadyii jäy ooy chigiygixy yjihuuygixy, e odajajtcxy mibijctzoogixy ooy je Dios tzajpjoty.

¹⁴ Ti ñaxy je mimetzpi ayo'n, chi tzojc ymiin je midugügp.

Je mihuixtucpi trompeti

¹⁵ Chi je mihuixtucpi ángel yajxuxy je' ytrompeti, e huin'it oy yajmidooy may'ayuc tzajpjoty mic yminañ:

Je ane'min huidibi ya naaxhuif, yi' je' cham müid ajt nHuindzin Dios etz yi' yCristo, e yi' je' ane'mip huinixi huinitempo.

¹⁶ Je iipxmidaaxpi mijjäy huidibi anajty ajcxy iñaayb ma y'ane'mdac ma Dios yhuinduu, cijx je' ajcxy yhuioj'ihuiydaaygixy, e chi ajcxy ooy Dios iibaty capxpaty, yminaangixy:

¹⁷ Huindzin Dios, Dioscoyuyip nyajnäxcixpich ma miich, huidibi jac mic'ajt müid ca'ydi jac pin. Miich tüg'öciy mdundaayb mjañaayb mnejhuuydaayb. Miich je' huidibi ijtnaayb, e ti m'ijtnäy, e m'ida'ñyi, com miich ti m'ijxcugiy je mgötujc, e ti mbidägy m'ane'min.

¹⁸ Mayñaax maygajp mayñaaxhuifjäy ooy yjotmäty ajcxy, müid co ti xii hori paady co miich mdzaachytunañ je jäy ajcxy müid ypocy ycixpi. Ti je xii je hora paady co miich

mdiyduna'n je jäy ajcxy tñibi y'o'ccixy. Ti je xii je hori paady co miich mmöhua'n je mdumbidijc ypremio, je mdumbidijc huudijaty najtzcapxiiy ajcxy miich m'ayuc, huudijaty tudägy'ajtn ti patcixp ma miich, je huudijaty miich mxii xychigiiyip, huen ymij'ana'city huen ymutz'ana'city. Ti je xii je hora paady co miich myajitgoga'n je pinjaty yajhuindigooygixp naaxhuiñyäjy ajcxy.

¹⁹ Je huin'it tiempo oy Dios je ytiç y'ahuäch jiihy tzajpjoty, e chi nhuin'ijxyich je caax ma Dios ycötujcin y'ity. Nañ jadu'n oy nhuin'ijxyich huizuc, etz nmidooyich co ooy ñe'my, etz nmidooyich enee yjidjtin, etz njhuhiiyich tüg ujx, etz ooy yca'y eneediitz mijatyti.

12

Tüg töxyjäy etz je ama'y tza'n

¹ Je huin'it hora oy yquëxigy tzajpcixy tüg iixpejt mijpi. Tüg töxyjäy nüdigoooyti müid xii, jadu'n nej jihuiy müid tüg huit ñimochity, e jadu'n yquëxigy nej jihuiy anajty po' yajhuäcpey, e ymüid ma ycohuajc tüg corona ac oori huudibi majmetz madza' müid. ² Jadayaabi töxyjäy hue' anajty ungmijäy'ajtp, e janch yaax tinaayb je' anajty müid je tzaachyp, müid co y'ung anajty yajma'xung'ada'n. ³ Huin'it oy yquëxigy jadüg tiy'ajt iixpejt tzajpcixy. Tüg ama'y tza'n janch mij, tzaptz ycolor, e müidity huixtujc ycohuajc, majc ymu'n, e tüg corona majaty ycohuajc.

⁴ Je mij tza'n müid je' ypixy jugujcmujcy jahueng cacujc-huäcxy je madza' jim tzajpcixy. Chi je' najtzyemiyday je maymadza' naaxhuiñyigixy. Je mij tza'n oy yhuäcxiy ma je töxyjäy yhuinduu huudibi anajty ungbadamb tzojc, chi tzüdzan' je pi'c'ungma'xung janch tim jeyi anajty yma'xung'aty. ⁵ Chi je töxyjäy yajma'xung'ajty tüg pi'cyëdyjc, huudibi ane'mip müid Dios ymic'ajt, ymüid y'i' tüg pujxtajc huudibi iixpejt ajt co mij ane'min müidity ya naaxhuiñ. E yajpijcy je y'ung, chi yajnicxi ma Dios etz ma je' y'ane'mdac. ⁶ Chi je töxyjäy yqueecy ñicxy mijtigüduum, ma anajty Dios ti ñi'ixiiy y'it ylugar co jim y'idipy, e jim ymöhuiy ycaayin y'uucin tüg mil jamejtzmigo'px jatugi'px xii.

⁷ Je huin'it tiempo tüg tzip yxajt tzajpjoty müid je' ycixpi. Chi Miguel huudi mij cötujcin müid, müid jadyii y'angeles ajcxy, ooy chiptuñ müid je ama'y tza'n etz y'i' y'angeles ajcxy. ⁸ E ca'p je ama'y tza'n ajcxy ymadacy ma je tzip, e ca'p je' ajcxy müid'ajty tigiydac tzajpjoty. ⁹ E jadu'n Dios yajqueecy je mujcu', je ama'y tza'n mijjäybi, jiihy tzajpjoty. Je' je' je ama'y tza'n huudibi xii'ajtp diablo etz Satanás, je huudibi huin'imb tüg'öcy naaxhuiñyäjy. Je mujcu', je ama'y tza'n, müid je' y'angeles ajcxy oy yajcötijnajxtäy ya naaxhuiñ.

¹⁰ Je huin'it hora nhuin'midooyich tüg ayuc janch mic tzajpjoty chooñ, yminañ:

—Ti je xii je tiempo nigoody mina Dios ti nihua'n ti yajnidzögy jäy ajcxy ma je mujcu'; mina Dios ti yajniquëxigy y'i' ymic'ajt; mina Dios ti yajniquëxigy y'i' y'ane'min; etz mina Cristo ytiçiiy ane'mbi müid ymic'ajt. Com ti Dios cötijnaxy je mujcu' huudibi tzachxip iich ajt nmigügütiç, je mibijcpidijc. Je mujcu' anajty tzachxip ajcxy xiiim tzuum ma Dios. ¹¹ Iich ajcxy nhermanotijc ti y'i' mimaadaaccixy je mujcu' müid je Dios y'ung ñi'py, etz müid je' y'ayuc ytiç'ajt tñibi mibijccixy, je huudibi ajcxy nidiy'ajtcixp ma y'i' mayjäy. Ca' ajcxy tzigiy anajty co yjugy'ajt ytiçoooygixp. Nigi ni'ixi y'ijtcixy anajty müid ymibijcin oy ytimy'ó'ccixipy. ¹² Jotcujc'ajtcix etz jotcugiiygix huudibi jiihy tzinaaygixp tzajpjoty. Ayo'n ypadamyb ajcxy huudibi tzinaayb naaxhuiñyigixy etz mejyjoty. Com je mujcu' ti je' ycidägy ma miich ajcxy müid chip y'ejin. Com je mujcu' ñehuiyib co tim jayinjaty jahuenjaty xii tiempo jacmüidity.

¹³ Co je mujcu' iixy co ti yajcötijnaxy ya naaxhuiñyigixy, chi ooy pahuidijttacy je töxyjäy huudibi anajty ti yajpi'c'aty pi'cyëdyjc. ¹⁴ Chi je töxyjäy metz me'tyqueec mijpi yajmoy, jigix cöguëgijy je ama'y tza'n, ñicxip agueegëccip mijtigüduum ma je ama'y tza'n ca' ñijädiiby. Jim mijtigüduum yajmoy ycaayin y'uucin tugiig jimijt ja cup. ¹⁵ Chi je ama'y tza'n ooy nii yajpidzimy ma y'ahuac, jigix y'ahuumbidipy mij nii huudi je töxyjäy pagujip mij nijoty. ¹⁶ E y'i' naax ooy je töxyjäy pubejty, chi je naax y'ahuäcxy, e uuctiiztay je nii huudibi anajty je ama'y tza'n ti yajpidzimy ma y'ahuac. ¹⁷ Müid jada ycixpi je ama'y tza'n ooy y'ahua'ndacy müid je töxyjäy, chi ñicxy tziptumbi müid je töxyjäy y'ap y'oc huudibi jacjimip, je' ajcxy huudibi cuydumb Dios y'ane'min ycötujcin, je' ajcxy huudibi cuydumb je ayuc huudibi Jesucristo anajty capxhuäcxy.

13

Je metzpi ca'oy'iyujc

¹ E jim ndinay'ihuiyich ma püjot mejypäbi. Chi nhuin'ijxyich co tüg iyujc janch oy chigiiyñi ypidzimy mejyjoty ymüid anajty huixtujc ycohuajc, e majc ymu'n. E ma ymu'n müidity majc corona. E ma ycohuajc müidity anajty cojaay yxii huudibi yajjotma'tp Dios. ² Jadayaabi ca'oy'iyujc huudibi nhuin'ijxyich, jadu'n anajty yquëxigy nej tüg cuuxyubijy. E ytecy jadu'n anajty yquëxigy nej osi ytecy, e y'ahuac jadu'n anajty yquëxigy nej jamgaa

y'ahuac. Chi je ama'y tza'n̄ oy cōtujc möy, mic'ajt möy, mij'ane'min möy, je ca'oy'iyujc. ³ E n'ixyich tūg ycohuajc ma je ca'oy'iyujc co mij chaachijoty, nej jihu'y je' yaj'ōgūib. Chi je chaach'au oy choogy, e tūg'ōciy naaxhuiñyājy ooy janch jihu'yigixy huinmaaygixy müd jada ycixpi co ti choocy. Chi je mayjāy ajcxy panicxy je ca'oy'iyujc. ⁴ Je mayjāy ajcxy ooy huindzigūygixy je ama'y tza'n̄, je mujcu', com je' co anajty ti möy cōtujcin ane'min je ca'oy'iyujc. Chi ajcxy nañ jadu'n ooy huindzigūygixy je ca'oy'iyujc, chachminaangixy:

—¿Pin jada' ocjadu'nip nej jadyaabi ca'oy'iyujc, e pin jada' octziptuunip müd yi'? Ca' pin.

⁵ Chi je ca'oy'iyujc yajmooyi mic'ajt, jaydēbi amij agix capxip etz nigapxip Dios oy jibic, nej huaad Dios yajjotmāty. E nañ jadu'n mic'ajt moy, jaydēbi müd adipy ane'min cōtujcin huixchigūipx metz po'. ⁶ E jadu'n je' tuuñ. Nigapxy ni'ojūy ooy Dios. Nigapxi Dios yxii oy ca'oy, etz nigapxi ni'ojūy Dios ytijc. Nañ jadu'n nigapxy ni'ojūy huidibi ajcxy jūby tzinaayb tzajpjoty. ⁷ Chi mic'ajt ymooyi, jigix chiptuunip müd je huidijaty mibijcp Dios, huidijaty müd ity Dios, ixti mibaad mimadaaccixy. Nañ jadu'n mooyi cōtujcin mic'ajt, jigix ane'mip naaxhuiñyājy huen huidibi razaaty huen huidibi cajpity, huidibi capxcixp huen huidibi ayucity. ⁸ Tūg'ōciy mayñaxhuiñyājy ajcxy huidijaty janch ni ycamūñ yxii jaybety ma je jugy'ajt libro huidibi je Dios y'ung, je Cordero, ymūd. Dios yhuinmañypidacy jayjip ca'ni naaxhuiñyabi anajty chondāgy co y'ung y'ōga'n̄ müd jāy ajcxy ycixpi, jaydēbi cijxaayi ajcxy yxii ma yi jugy'ajt libro.

⁹ Pinjaty tādza'c müd, pinjaty mido'mbigamb jada ayuc, huen mido'mbijccixy. ¹⁰ Pen Dios ti yhuinmañypidāgy co pinjaty ymigūg yajnicx mach, nañ jadu'n je' ajcxy nicxip mach ci'm. Pinjaty ymigūg yaj'ōcp nañ jadu'n y'ōgip jadu'n nej ymigūg anajty yaj'ōgy. Paady ycxip yi' ajcxy huidijaty mibijcp Dios, huen yajtungixy müd ymigūgtijc mecxtujcin etz mibijcin.

¹¹ Huin'it nhuin'ixyich jadūg ca'oy'iyujc chooñ naaxjoty, e ymūd anajty metz ymu'n, tim jadu'n nej pi'cōbixymang ymu'n. E je' jadu'n anajty ycapxy nej je ama'y tza'n̄ ycapxy. ¹² Je mimetzpi ca'oy'iyujc ymūd ane'min huidibi je jayjipi ca'oy'iyujc ti ymōyii. Je mimetzpi ca'oy'iyujc jadu'n ane'my co je poj naaxhuiñ etz je naaxhuiñyājy huen ojadajtcixy huindzigūygixy je jayjip'atypi ca'oy'iyujc huidibi anajty je chaach'au ti chōgy. ¹³ Nañ jadu'n ooy anajty tūjaty mijhuinma'n̄ tuñ, ixti jūn yajcōdigūyb tzajpcixy, yajcāy naaxcixy ma jāy ajcxy yhuinduu. ¹⁴ E müd je mijhuinma'n̄ huidibi je mimetzpi ca'oy'iyujc ytuñ ma je jayjipi ca'oy'iyujc yhuinduu, chi je' huin'iiñ huidijaty ajcxy tzinaayb naaxhuiñ. Nañ jadu'n je' pidacy y'ane'min co yajnjogjtūtcixipy je ca'oy'iyujc huidibi anajty tzachijip müd espada, e ca' y'ōgy, jadu'n anajty jactzināy. ¹⁵ Je mimetzpi ca'oy'iyujc yajmic'ajtmoy co yajjugy'adip je tzaadzech tiibi anajty yajnjogjtūtcixy, jigix je' ycapxipy etz nañ jadu'n jigix je' ane'min pidāgipy co yaj'ōctāhuipy pinjaty ca' y'ojadadyii. ¹⁶ Chi je mimetzpi ca'oy'iyujc ane'my yi pi'ctijc, mij'anāctijc, mijjāydijc, comeeñydijc, ayoobitijc, tumbidijc, midumbidijc etz jax pinjaty co huen ajcxy tiy'ajt iixpejt jadu'n pidaaccixy ma ajcxy y'a'oygi', o pen ca', ma yhuimboc. ¹⁷ Jadu'n ytuñ jigix ni ca'p anajty pin huaad ti juy toogy, pen ca' je' ajcxy ymūd je ca'oy'iyujc tiy'ajt y'ijxpejt, o yxii, o je' yxii ñinúmero. ¹⁸ Jadyaabi ayuc chojpy ixpijcin, pinjaty huinjihuuyb jēbi mihuinmañybaady ti número je ca'oy'iyujc müd. Je' je' je número huidibi tūg jāy müdity. Je jāy ñinúmero hue' je' tudujc migo'px jatugūpx tudujc.

14

Je nimigo'px jahuixchigūipx milbi yēydijc ajcxy y'iy

¹ Chi jada' nhuin'ixyich cumāyjoty je Dios y'ung, je Cordero, anajty ytināy ma je cōgop huidi yxii Sión. Ymūd anajty migo'px jahuixchigūipx madaax mil jāy huidibi anajty ajcxy müd cojay ma yhuimboc je Dios y'ung yxii, etz yi' yTeedy yxii, je Dios Teedy. ² Nhinmidooyich tūg ayuc chooñ tzajpjoty, jadu'n nmidooyich nej mijñii y'a'iih, nej enee yjidity. Hue' je' anajty nmidooyich nej mayjāy y'arpa yajcoogixy. ³ Ooy anajty ajcxy iigixy tūg iy jemybi ma je mij'ane'mdac yhuinduu, ma je mīdaaxpi iyujc jugy'ajtmūdpi yhuinduu, nañ jadu'n ma je mijjāy ajcxy yhuinduu. Jac ni pin je' anajty ca' huaad ixpicy je iy, jēyi ajcxy je huixchigūipx mīdaax milbi jēbi ixpijccixy je iy, je huidibi ajcxy Dios ti yhuin'ixyii etz ti yajnidzōgy ya naaxhuiñ. ⁴ Jada je' ajcxy huidibi ca' ajcxy migapxtigooygixy tōxyjāydijc, huadz tudāgy ajcxy yjot yhuinma'n̄ müdity, ca' ajcxy pijccixy. E ypanicxyp ajcxy je Dios y'ung, je Cordero, oy tim ma'āmy ñicxy. Yi' ajcxy je jayjip'atypi jāy ya naaxhuiñ huidibi Dios ti yjuybidzimy ma anajty ijtcixy codoogiy müd ypocy ycixpi. Jadu'n ajcxy nipaady ma Dios Teedy etz ma je' y'ung, je Cordero, nej je tim jayjipi je almas ajcxy huidibi ti yajpidzimy ya naaxhuiñ. ⁵ Ni ti anii ti ycaayjpaady ma je' ajcxy. Com ca' ajcxy tibocy müdity, ca' ti xihuin ajcxy müdity ma Dios y'ane'mdac.

Je nidugūgpi ángeles ajcxy y'ayuc ytiy'ajt

⁶ Chi nhuin'ixyich jadūg ángel yqueec-huidity cuptzajp, e ymūd anajty Dios ytiy'ajt jemybi oybi huidibi ijtp huinixii. Hue' je' yajcapxhuācxip ma huidibi anajty ajcxy tzinaaygixp

naaxhuiñ, huindu'my nación, huen huidibi jäyity, huidibi capxp huen huidibi ayucity, huidibi tzinaayb ma huen huidibi cajpity. ⁷ E je ángel ymina'n anajty janch mic:

—Tzigüygix Dios, huin'ügix huinyaaxcix cōmaygix Dios. Ti paady je xii je hori mina Dios tiyduna'n yajtigoya'n yi' ajcxy huidibi jibic tumb. Ojadajtcix je huidibi yaj'oyüy je tzajp etz je naax, je mejy etz majaty nii ymuxy.

⁸ Co je midügpzi ángel ycapxtaay, chi je mimetzpi ángel ymina'n:

—Ti ymic'ajt ytigoydäy je Babilonia je mijpi cajp. Yi Babilonia jäy ti yajhuinma'ñy digoydäy je naaxhuiñy jäy müd yjibic-huinma'n, paady yi Babilonia jäy ayo'n müdity cham, com je Dios ti ymijotmättäyüi ajcxy. Jadu'n Babilonia nipaady nej tüg töxyjäy huidibi huin'ümb yëydijctjc müd anii etz jocni.

⁹⁻¹⁰ Co je mimetzpi ángel ycapxtay, chi je midügügpzi ángel ymina'n janch mic:

—Pen pinjaty huindzigüyb yajmij'ajtp je ca'oy'iyujc etz je ñügojtutuin etz nañ jadu'n cōbijccixy je ca'oy'iyujc ytiy'ajt y'ixpejt ma yhuimboc o ma yci', hue' Dios tzaachytunüb yi jadu'mbi jäy ajcxy mictägy, ypaadip ajcxy Dios chip y'ejcín. Tim jadu'n nipaady nej jihüüy Dios yaj'ügyüi ajcxy je vino nii huidibi yi' ti ni'ixiy. Dios ti ni'ixiy je it ma ajcxy ayo'n pada'n, tim jadu'n nipaady nej je tasi ma Dios yvinonüi ijtp. Chi je' ajcxy ayo'n paadipy ma ytoy je mijün müd azufre ma je Dios y'ängeles yhuinduu etz je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu. ¹¹ Je jünjoc huidibi anajty pidzim ma anajty je mayjäy ayo'n paatcixy, pidzimip je' huinixüi huinitempo. E ni pöocxin ycaca'ty xim tzuüm müd je pinjaty anajty huindzigüyb pa'tjihüüyb je ca'oy'iyujc etz müd y'ahuinax, o pen ycōbijcipy anajty je ca'oy'iyujc yxii ycojayity ma yhuimboc o ma yci'. ¹² Com Dios chaachytunamyb je jäy ajcxy huidibi ijtp müd je ca'oy'iyujc, paady ycixp copicy co yi jäy ajcxy huidibi ijtp müd Dios huen cuydunгыy yajxon Dios y'ane'min ycötujcin etz huen mibijccixy mijpidaaccixy tudägy Jesús, etz nañ jadu'n yajtungixy mecxtujcin ma ajcxy chinaayin.

¹³ Nmidoohuich tüg ayuc tzajpjoty choon xyñimäyich anajty:

—Cojay jada ayuc: “Jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo, jötcujc ajcxy huidijaty öccixp co mibijccixy je Huindzin Jesús.” Je Espíritu Santo ymina'n co jadu'n tunamb jadamb, pocxnip ajcxy nej ytungixy, e co ajcxy yjadipy tzajpjoty, chi ajcxy nejhüühp je' ajcxy tzajpjoty tzinaaybi jadu'n nej je mibijcpi ajcxy anajty oybi ti tungixy.

Co Jesús anajty miñ tiyduñ tzaachytuñ jibicjäydijc

¹⁴ Chi jada' nhuin'ixyich tüg joc janch poob. E ma je joc ñicx iñäy tüg yquëxügy nej je jäy huidibi tzoön tzajpjoty (je Cristo). Je' ymüid anajty ma ycohuajc tüg corona ac oori, e ma yci' müdity tüg hoz janch jijpi. ¹⁵ E ypidzimy ma je Dios chinaydac jadüg ángel, je' tzachmiyäxy anajty janch mic je huidibi anajty iñäyb jocnigixy, ymina'n:

—Pidäg yi mhoz, e yajpidig yi cosecha, com ti paady je xii je hori etz je cosecha ti chamni jüby naaxhuiñ.

¹⁶ Huin'it je' pidacy je' yhoz ya naaxhuiñ, je huidibi anajty iñäyb jocnigixy, chi ya naaxhuiñ yajpidigy je ycosecha.

¹⁷ Nañ tim jadu'n huin'it jadüg ángel ypidzimy ma je Dios chinaydac jüby tzajpjoty. Nañ jadu'n je' anajty müdity yhoz janch jijp. ¹⁸ Chi jadüg ángel ypidzimy ma je Dios ojadajttac huidibi anajty cötujc müd ma je jün. Chi yaaxi janch mic je huidibi anajty je' yhoz janch jijpi müd, chi nimay:

—Pidäg yi mhoz janch jijpi ma yi muuxycha'm cosecha huidibi yajpatp jüby naaxhuiñ, com ti ooy chamni.

¹⁹ Chi je ángel yajnaxy je' yhoz naaxhuiñ, chi yajpidigy je camuuxycha'm cosecha, chi tüg'ity yajnigidacy ma huaad yajhuinmicxxy. Hue' je' yhuimbizimy co je' je' je' mij ayo'n je mijtzaachypi huidibi Dios yquexamyb müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. ²⁰ Je camuuxycha'm hue' je' oy yajhuinmicxxy Jerusalén cajppa'. Ma anajty ti y'ocnigidacpi ypidzimy ooy ni'py janch com, ycoody mabaad je cohuay ajcxy müdity yfreno, e ymijhuin'ajtin hue' anajty müdity tugiig migo'px kilómetro.

15

Yi ángeles ajcxy müd je huixtucnajxpi ayo'n

¹ Huin'it nhuin'ixyich jadüg tiy'ajt ijxpejt janch mijpi tzajpjoty, e janch oy huinmaayñi. Huixtucy ángeles anajty müdity c' am je huixtucpi tzaachypi ayo'n huidi cogixüñip, e müd jadu'n ycixa'n ytigoya'n Dios chip y'ejcín.

² E nhuin'ixyich jadu'n nej tüg mejy ac vidrio, e je vidrio mühididi jün. E jim anajty je jäy ajcxy huidijaty madac co ca' huindzigüy anajty je ca'oy'iyujc etz je' y'ahuinax, je huidijaty ca' ajcxy cōbijci je ca'oy'iyujc yxii ñinúmero. E jim anajty ajcxy ytinaaygixy nigixy ma je mejy ac vidrio huidibi janch adücxp ajajp anajty, ymüid ajcxy je arpas huidibi ajcxy Dios mooyi.

³ Ooy anajty ñigixy je Moisés y'iy, je Dios ytumbi etz nañ jadu'n anajty ñigixy je Dios y'ung, je Cordero, y'iy huidibi minamb:

Mij ooy, etz janch mijhuinmañ huidibi miich ti mduñ. Huindzin, miich Dios huidibi jac mic'ajt miidip ca'ydí jac pin. Janch tudägy miich mni'aa mdu'aa. Miich rey'ajtp huindu'myñaaxhuñ huinixi huinitiempo.

⁴ ¿Pin miich xyca'octzigihuamb, Huindzin? ¿Pin miich xyca'occōmayaaniñ mxii? Tug'óciy naaxhuñjyá xyajmij'adipy xyhuindzigihuipy, com miich naydügpajc je huätzpi Dios, com miich nyaj'ijxp mgötujcin co ytudägyty.

⁵ Co jadu'n yjajti, chi n'ijxyich co y'ahuacach je Dios y'it jüby ma Dios ytjic huidibi yajpatp tzajpjoty, ma y'ity je tzaa ma yjaybetyity Dios ycötujcin. ⁶ E ma je Dios yajhuindzigiy yajpa'tjihuüy, jüby ypidzimy huixtujc ángeles. Ymiid anajty ajcxy yci'am huixtujc ayo'n tzaachypi. Hue' anajty ajcxy yxoxity miid huit janch oybi janch huätzpi, e janch adicxp ajajp anajty. Ymiid anajty ajcxy oorihuñ mabaad ycaachyjip. ⁷ Nidüg je midaaxpi iyujc jugy'ajtmidpi moy je huixtujcpi y'ángeles huixtujc tasi ac tim oori, janch ujtz je tasi miid je Dios chip y'ejin. ⁸ E je it ma Dios yajhuindzigiy yajpa'tjihuüy yajpa'tjihuüy ujtztay je' miid je jinjoc huidibi jadu'n ñipaty nej je Dios y'oy'ajtin etz Dios ymic'ajtin. E ni pin anajty huaad ca' jüby ytigiy ma je Dios ytjic jüby tzajpjoty, ixti cooni je' ycixtáhuipy je huixtujcpi ayo'n, je tzaachypi huidibi je huixtujcpi ángeles ajcxy ymiid.

16

Je tasi huidibi ujtz miid ayo'n tzaachypi

¹ Chi nmidooyich tüg ayuc chooñ ma Dios ytjic jüby tzajpjoty, nimay anajty janch mic je Dios y'ángeles nihuixtujcpi:

—Nixc ajcxy yajyojctuatcix jüby naaxhuñ yi huixtujcpi tasi huidibi ujtztay miid Dios chip y'ejin.

² Chi ñicxy je midügpi y'áγγελ, chi je' ytasi yajtemduty jüby naaxhuñ ujtz miid may'ayo'n. E tüg'óciy je mayjáy huidibi anajty ajcxy miid ma yhuimboc je ca'oy'iyujc ytiy'ajt, pinjaty anajty je ñigotjuutin huindzigiyip pa'tjihuüyip, chi je' ajcxy ypaati ñibidzim tüg nibüdz janch jibicpi, e huidibi janch pijcp.

³ Je mimetzpi y'áγγελ yajyojctuty je' ytasi huidi anajty ujtz miid ayo'n mejyhuingixy. Chi je mejy y'ahuimbity ni'py, jadu'n nej jihuüy ócpi ni'py. E huidijaty iyujc jüby tzinaayb mejyjoty, cijx je' y'óctáy.

⁴ Je midugügpí y'áγγελ yajyojctuty je' ytasi huidi anajty ujtz miid may'ayo'n maajaty je mijniñ, etz maajaty niñ ymuxy, nañ jadu'n ac ni'py je' y'ahuimbijttay. ⁵ Chi nmidooyich co je áγγελ ymina'ñ huidibi ane'mb je niñ:

—Huindzin Dios, tudägy mduñ co ti mdiyduñ je naaxhuñjyá ajcxy miid ypocy ycixpi, e jadu'n ti mguexy mij ayo'n ya naaxhuñ, Huindzin Dios, janchypi huätzpi miich, huidibi ijtnaayb etz ti m'ijtnáy. ⁶ Com je naaxhuñjyá ajcxy tundigooy co ajcxy teemi vojci je miñicpidijc ni'py, je huidibi mhuin'ijx, je huidibi ajcxy miich m'ayuc najtzcapxayb anajty. Paady ycixp miich je niñ huidibi yi naaxhuñjyá y'uuccixyp, ti myaj'ahuimbity ni'py, com jadu'n ajcxy mihuaadity je tzaachypi miid ajcxy ypocy ycixpi.

⁷ Nmidooyich co pinjaty ma je it ma yajhuindzigiy Dios, ymina'ñ:

—Janch jadu'n, Huindzin Dios, huidibi tüg'óciy mic'ajt miid, miid mdiy'ajt etz miid mdudägy'ajtin, ti mdiyduñ je naaxhuñjyá ajcxy miid ypocy ycixpi.

⁸ Je mimadaaxpi Dios y'áγγελ yajyojctuty ma je xii je' ytasi huidi anajty ujtz miid Dios chip y'ejin. Chi je xii yajmoy ymic'ajt co jäy nõgiñb miid je' yjin. ⁹ E tüg'óciy jäy ajcxy yxidzaydaayi janch mic. E ni ca' ajcxy yhuinmañ yajtigajch, ni ca'ojadajtcixy ni ca' cōmaygixy Dios. Nigi ajcxy ooy jibic Dios nigapxy ni'ojiiy, je Dios huidibi ane'mdaayb tüg'óciy ayo'n miid ymic'ajt.

¹⁰ Je mimigooxpi y'áγγελ yajtemduty je ytasi, huidi anajty ujtz miid Dios chip y'ejin, ma je ca'oy'iyujc y'ane'my etz ma tüg'óciy it lugar ma je ca'oy'iyujc y'ane'min, e huin'it oy ycoodzygidactáy. Yi jäy ajcxy ooy ytoodz oc'adzützmüccixni miid je ayo'n tiibi anajty ytuñiyi yjadyyi. ¹¹ Per ni jadu'n ajcxy ca'ixmajch je jibicpi huidibi anajty ajcxy ytumyb. Nigi ajcxy ooy oyñinej ycapxcixy etz ni'ojiiygixy Dios tzajpjoty miid je jübiñ pa'miñ etz je nibüdz ycixpi.

¹² Je midudujcpi y'áγγελ yajtemduty je ytasi huidi anajty ujtz miid Dios chip y'ejin ma je Eufrates mijniñ. Chi je mijniñ ytiich jigix jébi ajcxy je reydiñc ñaxy huidibi ajcxy tzoomb xiñbidzimy'amy.

¹³ Chi nhuin'ijxyich co ypidzimy ma je ama'y tza'ñ y'ahuac, etz ma je ca'oy'iyujc y'ahuac, etz ma je profeta falso y'ahuac ypidzimy tugüñ ca'oybi. E je tugüñpí ca'oybi jadu'n anajty yquéxigý nej tugüñc. ¹⁴ E je tugüñpí tuc hue' ajcxy ca'oybi ymiid, e tungixy anajty mijhuinmañ miid je mujcu' ymic'ajt. E oy ajcxy huoomucy huidijaty anajty rey'ajtp

huindu'my naaxhuiñ, jigix je' ajcxy chiptúngxixipy miid je mijpi Dios huidibi tüg'óciy mic'ajt miid, co anajty je xii je tiempo yhuaad'ajtni huidibi Dios ti yajniğodugiy. ¹⁵ Jadu'n Dios yminañ:

—Cuenditungix ich n'ayuc. Ameerch nhuimbidañich naaxhuiñ jadu'n nej meetzpi ameech nicxy meech tijaty. Paady ycixp jotcujc pinjaty ni'ixi xy'ahuijxpich, je huidibi ypcoty ti ymeexyii, e tudägy'ajtin ti paady ma ich jigix ca' jadu'n paadip nej tüg jäy huidibi yhuut ti meecheyii, e jadu'n je' yhu'i'my nihuadz, e tzo'ydu'n jihuüy co jäy yhuindicxyii. ¹⁶ Chi je tugügpi ca'oybi huoomujctay ajcxy je reydijc ma tüg it huidibi yxii Hebreo'amy Armegeđon.

¹⁷ Je mihuixtujcpi angel yajyojctuty je' ytasi jim pojoty, e ma je it ma ajcxy huindzigiy Dios etz ma je' y'ane'mdac tzajpjoty, jiihy tüg ayuc chooñ janch micpi yminañ anajty:

—Ti ytuñyii yjadyii.

¹⁸ Huin'it ooy yjajti huidzuc, ne'min micpi etz jidijtin, ooy naax yücxymiid tüg uyx janch micpi, niminaabi jadu'n ycajadyyii maabi jäy chinay'ijtigixy naaxhuiñ. ¹⁹ Chi je mij ciudad, je Jerusalén, oy yhuäcxy tugüg pacy, nañ jadu'n je may ciudad huidibi huindu'myñaaxhuiñ, cijx ymijähuidy. Chi Dios jäymejtzcoty je Babilonia cajp nej je jäy ajcxy jim ytundigooygixy, e chi quejxy may ayo'n jim miid chip y'ejcın ycixpi. ²⁰ Tüg'óciy je naax mejy'aguicpi ytigoyday. Etz tüg'óciy tungop naaxhuiñyigixy cijx je' ytigoyday. ²¹ Nañ jadu'n ooy ycäy chooñ tzajpjoty eneediiz mijjatypi majaty jäy ajcxy, janch jempxy anajty je eneediiz, tügjatypi huixchigüpxy kilo. Chi jäy ajcxy ooy oyñinej nigapxy ni'ojiiy je Dios miid je eneediiz ycixpi, com ooy je' mij chachajti je ayo'n je castigi.

17

Je töxyjäy jibictzinaaybi chaachypiy castigi

¹ Nidüg je huixtujcpi ängeles huidibi anajty ajcxy miid je huixtujcpi ytasi ymiñ. Chi ajcxy ymiydacy miid ich, xyñimaaygixich:

—Min yam, miñ nyajni'ixiy je tzaachypiy huidibi ypadamyb je töxyjäy pocytumbi, huidibi iñaayb mejyhuingixy. ² Je reydijc ya naaxhuiñ ti ooy ytundigooygixy miid jada töxyjäy, e je naaxhuiñy jäy ajcxy ti ooy huinmañyidigooygixy miid jada töxyjäy ypcotyuni huinmañ, jadu'n nej jihuüy ajcxy ooy ti ymüucigixy.

³ E Dios yjihuiñ ymic'ajt xyajcumäyich e cumäyjoty xyajnicxyich je ängel mijtigiduum. E jim ni'ixyich tüg töxyjäy yaj'iñäy tüg ca'oy'iyujc huidibi ycolor tzaptz, e janch niducy miid pinjaty yxii cojaayip huidibi yajjotma'tp Dios, e ymiid anajty huixtujc ycohuajc etz majc ymu'n. ⁴ Je töxyjäy hue' anajty yxojx müdity miid huit janch oyjatypi, ycolor ucy etz tzaptz, ooy anajty yaj'oyguëxigiy miid oori, miid pi'ctzaa janch oybi etz perla. Ymiid anajty ma yci' tüg tasi ac tim oori janch ujtz je' anajty miid jibic-huinmañ huidibi ca' y'oyjäygidaacnity, huidibi pocytuni huinmañ miid. ⁵ E ymiid anajty cojaay tüg xii ma yhuimboc huidibi ca' pin huinjihuüy. Je letra jadu'n yminañ: “Je mijpi Babilonia, huidibi nigop'ajtip pocytuni huinmañ etz tüg'óciy tijaty ca' y'oyjäygidaacnity ya naaxhuiñ.” ⁶ Mic'amy ich oy nhuinmañ nyajmiñ nyajmech co je töxyjäy hue' je' anajty ti yaj'o'ccixy je huidibi ajcxy miijicp Dios etz huidibi ajcxy Jesús yäy'ajtip, e jadu'n nipaady nej jihuüy je töxyjäy ti ooy ymüguyii miid je miijicpidjyc ni'py. Co jadu'n nhuin'ijxyich, chi ooy ngixy ngüejtyich njihuüy nhuinmaayich.

⁷ Chi je ängel xyñimaayich:

—¿Nej co mgixy mgüety? Ich miich nyajnimähuipy nej yhuimbizimiy huidibi ca' pin huinjihuüy ma yi töxyjäy etz ma yi ca'oy'iyujc huidibi yaj'iñayb, huidibi ycohuajc huixtujc miid etz majc ymu'n. ⁸ Yi ca'oy'iyujc huidibi ti m'ixy, je' yi tiibi chinäy e cham ca'p je' ma. Chi ypidzimipy ayoodactuuby, jayijp ma anajty ca'ni nicxy y'ayoy ytigoy tücciyi. E je jäy ajcxy huidijaty tzinaayb naaxhuiñ, e ca'p yxii y'ity cojaay ma je jugy'ajt libro huidibi oyñiy ca'ni anajty naaxhuiñybi chondägy. Ooy je' ajcxy huinmaaygixipy jihuüyigixipy co ijxcixipy je ca'oy'iyujc huidibi jecyp ti y'octzinaaybi, e cham ca' je' ma, e chi jada'jadüg'oc yhuimbidañ.

⁹ Ya ii tigati pin jébi huinjihuüy je huixtujcpi cohuajc, je' je' je huixtujcpi copjot ma je cajp y'ity. E je cajp jadu'n je' nipaady nej jada töxyjäy pocytumbi. ¹⁰ Je huixtujcpi cop jadu'n ajcxy nej huixtujcpi rey. Ma je huixtujcpi rey migoox je' ajcxy tiibi ymic'ajt ytigooygixy. Nidüg je' cham y'ane'my. Je jadügpi ca'ni je' ymiñ. E co je' ymiñipy je huidibi cogixiayb, ca'p je' mijcajee yhuäcxibipy. ¹¹ Je ca'oy'iyujc huidibi jecyp tzinay, e cham ca' ma, je' je' je miductujcpi rey, oy je' yjajéjity nidüg ma je nihuixtujcpi rey. Huin'it je' ñicxniipy ayooobi jottigooybi tücciyi ayoodactuuby.

¹² Je majcpi mu'n tiibi m'ixy, je' je' je majcpi rey huidibi ca'ni ajcxy ytigüygixy ane'mbi. E cidigihuib ajcxy ycötujcın co yrey'ajtcixipy tüg hora quipxyi miid je ca'oy'iyujc. ¹³ Jada majcpi rey ajcxy tú'ciy ajcxy y'ijtcixy, tú'ciy ajcxy yhuinmañ, e yegipy ajcxy y'ane'min ycötujcın ma je ca'oy'iyujc. ¹⁴ Tziptuunip ajcxy miid je Dios y'ung, je Cordero. E je Cordero ymimadactähuipy je' je majcpi rey ajcxy. Com je' je' tügpaic Huindzinap ma pin janaydjip

huindzin. Je' je' tūgpajc reyip jac mic'ajt mūdpi ma je reydijc ajcxy. E pinjaty Cristo mūd y'ity, Dios je' ti huin'ixy, e tudāgy je' panicy Dios y'ung.

¹⁵ Nañ jadu'n je ángel xyñimaayich:

—Yi mejy tibi m'ixy ma je tōxyjāy pocyumbi iñāy, hue' je' jadu'n nipaady nej maygajp, nej mayñación ma mayjāy chinaygixy huídibi capxcixp canaagnax ayuc. ¹⁶ Je majcpi mu'n tibi m'ixy ma je ca'oy'iyujc, je' ajcxy ca'ixa'nip catzoga'nip je tōxyjāy pocyumbi. Chi ajcxy ix'ixnīp je tōxyjāy pocyumbi, yajhui'mīpy ajcxy niñuād. Chi ajcxy je tōxyjāy pocyumbi ñinīcx tzu'tzīpy, e nōccixīpy mūd jīn. ¹⁷ Dios ti pidāgy ma ajcxy y'aa yjot huen tungixy nej Dios tzocy, mūd co anajty ti pidaaccixy tú'ciy yhuinma'ñ. E cōtujc mōhuaangixy ane'min mōhuaangixy co yrey'adīpy je ca'oy'iyujc, ixti cooni yajcuydundāhuīpy je ayuc huídibi Dios anajty ti capxy. ¹⁸ Je tōxyjāy tibi mhuin'ixy, je' je' je' mij cajp huídibi ane'mdaayb je reydijc ajcxy huindu'myñaaahuīñ.

18

Babilonia cajp oy yhuindigooy

¹ Co jada jadu'n yjajti, chi nhuin'ijxyich jadūg ángel ycidāgy naaxhuiñgixy, chooñ tzajpjoty mūd ymij'ane'min ymijcōtujcīn, e ooy je naax yaj'anīy mūd je yti'cxin yjajin. ² Chi je ángel ooy mic yaaxqueecy ymīna'ñ anajty:

—Ti ymic'ajt yti'gooy, ti ymic' ajt yti'gooy je mijpi Babilonia cajp, e hue' ti y'ahuimbity mujcu' chinaydac, etz canaagnaxpi ca'oybi ymaadac chinaydac, etz ti y'ahuimbity joonmaadac joondzinaaydac, je joon ajcxy huídibi ca' yhuādzyty, huídibi ca' y'oyjāy gidaacnity. ³ Com ti je mayjāy huídibi tzinaayb ma tūg'ócīy naciōn yhuinma'ñy digoogyxīy mūd je Babilonia yjibic-huinma'ñ pocyunī huinma'ñ. Ti je reydijc huídibi ane'mb ya naaxhuīñ mūd ytundigoogyxīy je Babilonia. Nañ jadu'n je ajuybi adoocpi ajcxy, huídibi ya naaxhuīñ yajpatcixy, ti oy ymeēñy batcixy mūd je Babilonia pocyunī ñegocio. Je Babilonia jadu'n yī' nej tūg tōxyjāy jibic-huinma'ñ mūdpi.

⁴ Chi nmidooyich jadūg ayuc chooñ tzajpjoty, e ymīna'ñ anajty:

—Pidzīgix ma yjīlībi cajp com i'ch miich ajcxy njē'ajtpy, jīgix miich ajcxy ca' m'aminmugīpy ma yī' ajcxy ypocy, e ni xycapaadīp miich ajcxy je ayo'n tzaachypī huídibi Dios yquexamyb ma je Babilonia cajpjāy. ⁵ Yi jadu'mbi cajpjāy ypocy ti oy mayñyñi e Dios yī' ajcxy tzachytunīb mūd ajcxy ypocy ycxīpi. Dios yjāy me'chp yī' yjibic-huinma'ñ ajcxy huídibi ti tungixy. ⁶ Dios ymoyhuimbīdīpy je tzaachypī yī' Babilonia cajpjāy, jadu'n nej ajcxy yī' je' tzaachytūñ Dios yjāy ajcxy, Dios ymoyhuimbīdīp je Babilonia cajp tzaachypī mejtz jadu'ñi ca'ydi jadu'n nej yī' ti yecy. ⁷ Mo' yī Babilonia cajp yī tzaachypī ayo'n, tim jadu'n nej yī' ti ñaymōyīi ma yī chinaayin etz ñayjihuiyī amīj agix. Yī' ymīna'ñ jotjoty huinma'ñyoty: “ñich mij'ane'mbi i'ch. Ca' nyajpaadīpich nej tūg co'ōgytōxyjāy mūdīty tajin mayin. Ni nga'ixīpyich jīyīn yaaxin.” ⁸ Mūd je' ycxīpi tūgxīyī ymīnīpy je mij'ayo'n o'cīn, tajin mayin, jīyīn yaaxin etz yuuba'm ma je Babilonia cajp. Chi ninōgīhuīpy je Babilonia cajp mūd jīn. Com yī Huindzin Dios ooy yī' ymījity, e yī' ti yajpocycāy yī Babilonia cajp, huídibi nīpatp nej tūg tōxyjāy pocyumbi.

⁹ Je reydijc ya naaxhuīñ huídibi jibic-huinma'ñ pocyunī huinma'ñ tungixp quīpxy mūd je Babilonia jāy, chi ajcxy ytācīxīpy ymāy gixīpy yjūy gixīpy yāaxcīxīpy co anajty i'xcīxīpy je Babilonia cajp jīnjoty co anajty ytooybicy. ¹⁰ Jīguem ajcxy yjacmīj' i'xcīxīpy mūd co anajty chīgīy gixy co pāatcīxīpy ayo'n quīpy mūd Babilonia, e ymīnāngīxīpy:

—Ay, miich Babilonia mij cajp, huídibi ooy mgapxpaadyty, ooy mmjity, ooy mmic'ajt mūdīty! Per janch tim tūg jaxīgy ti xyñimīñ je' ayo'n huídibi Dios ti quexy mūd mbocy ycxīpi.

¹¹ Je ajuybīdīc adoocpīdīc huídibi ajcxy naaxhuīñ jīy gixīpy yāaxcīxīpy ajcxy mūd je Babilonia cajp ycxīpi, com ca'p anajty pīn juuyip ajcxy yjuy ytoocy. ¹²⁻¹³ Je ajuybīdīc adoocpīdīc ajcxy ymūd oori, plata, tzaa oyjatypī, perla oyjatypī, lino oyjatypī, sedi huit oyjatypī, rey yhuīt, huit color tzaptzpi, nañ jadu'n ymūd ajcxy canaagnaxpi quīpy huídibi oyjaty xuucp, pajc vaso, quīpy vaso oyjatypī, cobre vaso, pujx vaso, marmol vaso. Ymūd ajcxy canela, etz tijaty ooy oy xuucin mūdīty, poom, mirra, perfume, vino aceite, trigo tim, iyujc animal huídibi tzīmy yajyōyb, cōbixy, cohuay, carreti, tumbi huídibi codoogyīp, etz jacjadyī jāy juugypī. ¹⁴ Je ajuybīdīc adoocpīdīc ajcxy ñimāhuīpy je Babilonia jāy ajcxy:

—Ca' ajcxy m'ocmūdiñ je tim tza'm huídibi ajcxy mjot yjatoycpy, ca' ma anajty y'ocaypatni. Ti tigoydāy miich ajcxy mjuy'ajt, je mgomeēñ'ajt, etz m'ixīn huídibi anajty miich ajcxy mūd, ca' ma ooyajpatnīp jadūg'oc!

¹⁵ Je huídijaty anajty huit ixtaayb meēñ ixtaayb, e ti ycomeēñygojīxīy ma yjīmbi cajpīn, jīguem ajcxy yhuī'mdāhuīpy mūd tzīgī'ñ jīhuī'ñ, co nañ jadu'n je tzaachypī castīgi padaangixy. Yāxip ajcxy etz nidācīxīpy nīmāy gixīpy je Babilonia cajp. ¹⁶ Chi ajcxy ymīnaanīpy:

—¡Ay! ¡Miich mij cajp huidibi ayo'n patp! Jadu'n miich anajty nej tüg töxyjäy huidibi xoxyip mid huit oyjatypi, huidi ycolor ucy etz tzaptz, yaj'oyguëxigy mid oori, mid pi'ctzaa oyjatypi, mid perla. ¹⁷ ¡Janch tim tüg jaxigy, janch tim tüg hori, ti ycixy miich mmijjugy'ajtin mmijcomeeñ'ajtin!

Tüg'óciy pinjaty nihuindzin'ajtp barco etz pinjaty barcojoty viajetumb, marinerotijc ajcxy etz huidibi ajcxy tumb ma je mejy, ti je' ajcxy yhu'i'mdaaygixy jiguëgy. ¹⁸ Co ajcxy ijxy nej anajty ytoy yjocy je mij ciudad, chi ajcxy ymíñañ:

—¿Huidibi cajp jada' ji jadu'nip nej jada anajty jadaayaabi mij cajp?

¹⁹ Chi ajcxy ooy naax ñayyajc'huoogüiyi mid jotmay, cham ooy yaaxcixy, ytajcixy ymaygixy, e mic chachminaangixy:

—¡Ay! ¡Je mijpi oybi cajp huidibi ayo'n patp, ma je tüg'óciy pinjaty anajty ymid barco ma mejy, ti ycomeeñyógcixy anajty mid je! ¡Janch tim tüg mij jaxigy, tim tüg hori, ti yhuindigoydáy miich mmijjugy'ajtin mgomeeñ'ajtin!

²⁰ Jotcugiygix mid je Babilonia cajp ycixpi, miich tzajpjoty tzinaayb ajcxy, etz miich ajcxy huidibi Dios xyhuin'ijx co jébi m'apóstol'ajtcixy, etz nañ jadu'n miich ajcxy huidibi najtzcapxüiy Dios y'ayuc yti'y'ajt, etz nañ jadu'n pinjaty ijtp ma Dios. Com co Dios ti yajpocycáy Babilonia cajp, je' yi' ti yaj'adigach jadu'n nej ajcxy xymüiddundigoy.

²¹ Huin'it tüg ángel janch mic'ajtmüidpi conigy tüg tzaa, jadu'n nej tüg molino paandzaa mijpi, chi je' cogädziy mejjoty, e ymíñañ:

—Nej jada tzaa ti ytigoooyin, nañ tim jadu'n je mijpi oybi Babilonia cajp ytigoydáhuipy. E janch ni mina pin cajac'ixipy. ²² E ni camina ajcxy mgajac'midohuipy jim Babilonia co pin arpi coob etz flauta yajxuuxp trompeti yajxuuxp mijniñ mijtu'. E ca' jacyajpaadip pinjaty ti dung ii jajtp, ti oficio jajtp, ni mgamidohuipy je molino paandzaa ñe'min. ²³ Ni mina ti ycatiicxipy jadüg'oc ma je Babilonia cajp. Ni mina ycaayajmidohuipy jadüg'oc je xii je xondaacin huidibi jajtp co jäy ypicoy. Oy je Babilonia ajuuybi y'adoocpi ajcxy anajty ooy yjamicjáyity ya naaxhuin', e ti ajcxy huin'íñ mayñaxhuin'ijy mid ajcxy bruerias.

²⁴ Jim ma je Babilonia cajp jim yajpaady je' ajcxy ñi'py je tiibi ajcxy Dios y'ayuc najtzcapxüiy, je huidibi ajcxy huin'ixyip ma Dios etz tüg'óciy midijcpidijc tiibi yaj'ogypaatcixy naaxhuin'igixy.

19

¹ Co jadu'n yjajti, chi nmidooyich may'ayuc micpi co mayjäy ajcxy ooy ycapxcixy ymiydaaccixy tzajpjoty, ymíñañ ajcxy:

¡Aleluya! Ich ajt nDios yi' tügpaic ti xyajnidzoocim ajt n'alma. Yi' je' tügpaic mij'oy'ajt mid.

² Com janch etz tudägy Dios y'ane'min ycötujcin. Ti je' möy ycastigo je Babilonia cajp huidibi ti yajhuinma'ñydgoy je naaxhuin'ijy mid je ycatudägy'ajtin ycixpi. Yi' je' ti yaj'adigach ma je Babilonia cajp je Dios ytumbi, huidibi yaj'ögy ajcxy, pat jim.

³ Chi ajcxy jadüg'oc ymíñañip:

—¡Aleluya! Je jünjoc huidibi jim Babilonia co ytoy je cajp, pa'ttigiñuip tzajpcixy huinixii huinitempo, ca' yjin ypidzip ni mina.

⁴ E je ipx madaaxpi mijjäy etz je madaaxpi iyujc, huidibi jugy'ajt mid ñaygojxtinaygidaaci naaxcixy, chi ajcxy ooy Dios ojadajty huidibi anajty ane'mb ma je mij'ane'mdac, e ymíñaangixy:

—¡Jadu'n jada! ¡Aleluya!

⁵ Huin'it yajmidooy jüby ma je Dios y'íñaydac ycötujctac tüg ayuc ymíñañ:

Huindzigiygix iibatcix capxatcix ich ajt nDios nidüg'óciy pinjaty tumb mid yi', pinjaty yi' tzigüiyb, huen matztijcity huen ymij'anactijcity.

Je jotcujc'ajtin huidibi nbadaanim co anajty Cristo yjäy nimiñ

⁶ Nmidoohuich nañ jadu'n nej jihuüy ooy mayjäy ycapxy ymiydägy, nej canaag mijniñ y'a'íich, nej enee micpi yjidity, ymíñaangixy:

¡Aleluya! Ti y'ane'mdigüy jüby naaxhuin' je Huindzin Dios huidibi tügpaic mijpi.

⁷ Agujc'ajtm jotcujc'ajtm, tzoc cómaayim Dios, tzoc mooyim mij'ajt. Com ti paady je xii je tiempo mina Dios y'ung naybadáanigixp tümugáanigixp mid yi' yjäy, tim jadu'n nej jihuüy ypiga'ñ mid yi' ajcxy. Ti Cristo yjäy ñayñi'ixüiyigixy, jaydëbi ñaybaatigixip ytügmüjccixip mid yi', tim jadu'n nej tüg jäy ñayxoxiyi co ypiga'ñ.

⁸ Dios ti a'ixüy co Cristo yjäy ajcxy ñayxoxiyb mid yhuit oyjatypi, huidibi adicxp ajajp.

Je huit xojx oyjatypi jadu'n nipaady nej je tudägy'ajtin huidibi je midijcpidijc ti paatcixy ma Dios.

⁹ Chi je ángel xyñimaayich:

—Jaay jada ayuc. “Jotcujc ajcxy pinjaty huooyip ma yajhuinxiiduna'ñ Dios y'ung, je Cordero, co naydügmugáanigixy mid yi' yjäy ajcxy.”

Chi je ángel xyñimaayich:

—Jada je' Dios y'ayuc janchypi.

¹⁰ Chi ngojxtinay'ihuiyich ma je ángel yhuinduu co njahuindzigihuaañich. Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'idíich. Dios íich xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz nej jacjadyii miügütiç huidibi mijpidaaccixp cixyot huiniçot je ayuc tiy'ajt janchypi huidibi Jesús ycapxhuáč. Huindzigi' Dios.

Jadayaabi ayuc tiy'ajt janchypi huidibi Jesús ñidiy'ajt'ajt, yi' je' je' Dios y'ayuc huidibi je profetas ajcxy ñajtzcapxiy.

Je mij'ane'mbi huidibi poobcohuay yaj'iñaayb

¹¹ Chi nhuin'ijxyich tzajp'ahuádz, chi yquëxigy tüg poobcohuay, e je pin anajty yaj'iñaayb hue' anajty naydijyii je tudägyi je janchypi. Je huidibi tiydumb naaxhuiniñjyä müd tudägy'ajtin etz huidibi tziptumb müd tudägy'ajtin. ¹² E je' huidibi yaj'iñaayb je poobcohuay, je' yhuin jadu'n je' nej jinye'n, e ymüid anajty ma ycohuajc maycoroni huidibi nidiy'ajt'ajtp co yrey'aty ma tüg'óciy jäy. E je' ymüid anajty tüg xii cojaay, e je' anajty naydügpajc nejhuiniyb yxi' ca' jac pin. ¹³ Hue' anajty yxoxiyty müd huit y'uucyity müd ni'py, e je' yxi' hue' anajty xii'adyii Dios y'ayuc. ¹⁴ Je ángeles ajcxy huidibi soldad'ajtp tzajpjoty ypayoyii anajty ajcxy ac poobcohuaygixpi, yxoxiyty ajcxy müd sedi huit janch oybi, poobi etz huätzpi. ¹⁵ Je huidibi yaj'iñaayb je poobcohuay, ma yi' y'ahuac ypidzimy anajty tüg espada janch jippi, e je' müd yajtzaachihuañ je maynaaxhuiniñjyä. E je' ane'ma'n müd Dios ymic'ajt. E müd yi' y'ayuc castigi möhuañ je mayjäy müd ypocy ycipxi huidibi tzinaayb ma je may it lugar ya naaxhuin. Yi' y'ayuc jadu'n yi' nej tüg espada janch jippi. E yi' müd'adaañip je mijpi Dios chip y'ejin, je Dios huidibi tüg'óciy mic'ajt müd. E mic'tägy tzaachypi castigi yegañ ma je maynaaxhuiniñjyä müd ypocy ycipxi, jadu'n je maynaaxhuiniñjyä nipaady nej jihuiy Dios y'ung tenmicx uvas müd ytecy. ¹⁶ E ymüid anajty cojaay ma yhuic etz ma ypuy jadayaabi ayuc: "Reydijc ajcxy yrey. Huindzindijc ajcxy yHuindzin."

¹⁷ Huin'it nhuin'ijxyich tüg ángel ytinäy xii'agujc, chi ooy janch mic miyaaxy tüg'óciy je joon huidijaty queec-huidijtp tzajpcujc yminañ:

—Miingix naymujctäayigix ma Dios adzuu'ibi yecy. ¹⁸ Miingix, jigix mdzüzdcixipy reydijc ajcxy ñinix, capitán ajcxy etz micjäydijc ajcxy ñinix, cohuay chüch etz nañ jadu'n je' ajcxy ñinixc huidibi yaj'iñaayb. Mdzüzzip tüg'óciy jäy ñinix: tumbidijc midumbidijc, je huindzindijc, comeñydijc etz je ayoobidijc.

¹⁹ Chi nhuin'ijxyich je ca'oy'iyujc etz je rey ajcxy huidibi yajpatp ya naaxhuin müd tüg'óciy ypubejtpidijc ysoldadotijc ajcxy. Nhuin'ijxyich co ti ñayyöymüjçigixy co chiptunaangixy midziptzonaangixy je huidibi poobcohuay yaj'iñaayb quipxy müd je' ypubejtpidijc ysoldadotijc ajcxy. ²⁰ Chi je ca'oy'iyujc ymachycäy quipxy müd je profeta ca'pi yjanchity, je tiibi anajty tuñ mijhuinmañ ma je ca'oy'iyujc yhuinduu. Müd je mijhuinmañ ycipxi je profeta, ca'piy yjanchity, ti anajty ooy huin'iiñ tüg'óciy je huidijaty ajcxy nayyejci co je ca'oy'iyujc ytiy'ajt ixpejt cöbijci ma yhuimboc etz co huindzigiyi je ñidzejtzuutin. Jadu'n je ca'oy'iyujc etz je profeta, ca'piy yjanchity, yajcötijnajxy ajcxy ma jin ytoy müd azufre, jadu'n je jin nej tüg mejy huádz jin. ²¹ Jacjadyii jäy hue' ajcxy o'cin patcixy müd espada huidibi anajty pidzimb ma je' y'ahuac je huidibi anajty poobcohuay yaj'iñaayb. E tüg'óciy je joon etz luud huidibi ajcxy queec-huidijtp cijx je' ajcxy ytimyucuxtäayigixy ytimypejtäayigixy müd may öcpi chüch.

20

Je mil jimijtpi

¹ Huin'it nhuin'ijxyich tüg ángel ycidägy chooñ tzajpjoty müdity e ahuasti huidibi müd yaj'ahuäch je mij jut huidibi oy yciçyity, ymüid anajty nañ jadu'n tüg mijcadena ma yci'.

² Jadayaabi ángel majch je ama'y tzaññ huidibi yajtijp mujcu' etz Satanás, chi yajcadenitigiiy, e yajhu'i'my mach tüg mil jimijtp. ³ Chi je ángel cötijnajxy je mujcu' ma je mij jut, chi cö'agiiy. Chi tüg selli pidacy ma je mij jut aguu. Pidacy je mujcu' ma je mij jut, ca'ydí jac-huin'iiñ je maynaaxhuiniñjyä, ixti cooni tüg mil jimijtp yca'pxipy. E co jadu'n anajty mil jimijtp ti ñaxy, ooy ycopicyty co yajnajtzmazdihuiy je mujcu' tzojçixy.

⁴ Chi canaag ane'mdac nhuin'ijxyich ma anajty ajcxy iñäy tiibi ajcxy patcixy cötujcin co tiydungixipy naaxhuiniñjyä. Nañ jadu'n nhuin'ijxyich ajcxy y'alma huidibi anajty ajcxy ti yajyöctzujctuitcixy müd co ajcxy capxhuáčxy je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi Jesús ñidiy'ajt'ajt. Ca'p je' ajcxy anajty huindzigiigixy je ca'oy'iyujc, ni je' ñidzejtzuutin. E nañ jadu'n ni ca' ajcxy cöbijci je ca'oy'iyujc ytiy'ajt ma yhuimboc ni ma yci'. Co ajcxy y'o'cy, chi yjugypigipy ajcxy jadüg'oc etz ane'mip ajcxy quipxy müd Cristo tüg mil jimijtp. ⁵ Je jacjadyii je öcpi, huidibi ca'p mijpidacy Cristo, ca' je' ajcxy yjugypigipy, ixti cooni anajty ti ñaxy tüg mil

jimijt huin'itni. Co tüg'óciy je mibijcpidijc yjugypigipy jadüg'oc, jada je' je ogá'nibi tiempo mina ócpi ajcxy yjugypijccixy, e ca' y'oc'ó'ccixnip jadügtecy. ⁶ Jotcujc etz huádz, ca' tibocy müidity, je' ajcxy ócpidijc huidibi jugypigipy co Jesús yajjugypigipy yi tüg'picy ócpi huidibi jayijp'adamb. Je mimetzpi o'cin ca' ni ti mic'ajt müidity ma je' ajcxy. Hue' janch ajcxy ytung'adüyb huingapxii ma Dios etz Cristo. E je' ajcxy Cristo quipxy müid y'ane'mip tüg mil jimijt.

⁷ Co anajty ti ñaxy je mil jimijt, huin'it je Satanás yajcoguetjtüdiy ma ymach'ity. ⁸ Chi Satanás nicxy huin'iiñ je mayñaaxhuifijyá huindu'mybi ñaaxhuifñ. Je' nicxy huin'iiñ Gog jáy etz Magog jáy. E yi' ajcxy y'ane'mbidijc yajmuctáhua'ñ soldado ajcxy, jigix chiptúngixipy müid je Dios y'ung. Jadu'n je' ajcxy soldados ymayity jadu'n nej pu' ymayity huidibi mejypá'ám. ⁹ E jadu'n ajcxy ypedüy ma ymijhuinüity naax, chi ajcxy yajnaadujcy je it ma chinaaygixy huidibi Dios ti huin'ijxigixy etz yajnaadujccixy je ciudad huidibi Dios chojcpy. Chi Dios quejxy jün huidibi tzoomb tzajpjoty, huidibi oy ñócgixy huádz huádz je may soldados ajcxy. ¹⁰ Je mujcu', huidibi anajty ti huin'iiñ je mayjáy, oy yajcötijnaxy ma je mij jün ytoy müid azufre. Ma anajty ti yajcötijnaxy je ca'oy'iyujc etz je profeta, ca'piy yjanchity. Jiiby je' ajcxy ayo'n tzaachypi paadipy xim tzuum huinixii huinüityempo.

Je tyduunin ma je mij'ane'mbi yhuinduu

¹¹ Nhuin'ijxyich tüg mij'ane'mdac janch poob, müid je huidibi anajty iñaayb ma je'. Ma je' yhuinduu naax etz tzajp queectigoyday yajxon, ni ca' y'ocyaipatni it lugar ma je' naax etz tzajp y'ijtcixipy. ¹² Chi nhuin'ijxyich je ócpi ajcxy, mij'anácpí mutz'anácpí, ytnaaygixy ma Dios yhuinduu. Chi yajciyhuáctay maylibro. E nañ jadu'n yajciyhuáctay jadüg libro huidibi müid je jáy yxii cojay huidijaty ajcxy jugy'ajtín huinixii müid. Chi je' ajcxy yajtyduñ je ócpi ajcxy nej anajty ajcxy ti chinaaygixy ya naaxhuifñ, jadu'n nej yjaybetyty ma je maylibro. ¹³ Je mejy yciyejctay je' je ócpi ajcxy huidibi anajty jiiby yajpatp. E je o'cin etz je ócpijut yciyejctay je' je ócpi huidibi jiiby yajpatp, e tüg'óciy je' yajtydunday nidüg nidüg nej anajty ti chinaaygixy. ¹⁴ Je o'cin etz je it ma je ócpi y'ity yajnajztijyday jünjoty ma je mijjün ytoy. Je' je' je mimetzpi o'cin ma je mijjün ytoy. ¹⁵ E huidijaty anajty ajcxy ca' yxii ymüiñ ma je libro huidibi jugy'ajtín huinixii müid, hue' je' ajcxy yajnajztijy jünjoty ma je mijjün ytoy.

21

¹ Huin'it nhuin'ijxyich tüg tzajp jemybi etz tüg naax jemybi, com je jayijpi tzajp etz je jayijpi naax ti je' anajty ytigoydáy, e ni ma anajty mejy ycacády. ² Ich, Juan, nhuin'ijxyich je ciudad huátzpi jemybi, je Jerusalén, ycidágy anajty chooñ tzajpjoty ma Dios yajpaady, janch oyduñ anajty, jadu'n nej tüg töxyjáy ñay'oyduñyii ñayxoxyii co ypigá'ñ müid yéydijc. ³ Nmidoohuich tüg ayuc micpi chooñ anajty tzajpjoty, e ymínañ:

—Cuenditun ich n'ayuc. Dios tzinaydac pigamb ma naaxhuifijyá ajcxy. Yi' tzináhuipy müid yi' ajcxy, e yi' ajcxy Dios yjáy'adiiyb. E Dios ci'm idaamb müid yi' ajcxy jigix yi' ajcxy Dios'adiiyb. ⁴ Dios yajquégüib ajcxy ytajin ymayin etz yajtízüib ajcxy yhuinnii, e ca'p yjadüib o'cin ni jiyin ni yaaxin, ni jotmay, ni pin ycajihuíhuip je ju'pin je pa'mán. Com je huidibi anajty ijtnaayb, ti je' ñaxy.

⁵ Huin'it je' ymínañ huidibi anajty iñaayb ma je mij'ane'mdacin:

—Cuenditungix ich n'ayuc. Huinjemy ngojtigadza'ñich tüg'óciy huidibi jii'ijtp.

Nañ jadu'n ymínañ:

—Jaay jada ayuc. Com jada yaabi ayuc ooy jada yjanchity, e ooy yi' jot'amij'ajt müidity.

⁶ Huin'it je mij'ane'mbi xyñimaayich:

—Ti tüg'óciy ytnyini yjadyii. Ich je' nyajtzondacp tüg'óciy tijaty, etz ich nyajcogixiiyb tüg'óciy tijaty, tim jadu'n nej je letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi yajcogixiiyb je alfabeto. Pinjaty tzojcp jemybi jugy'ajtín ich yi' nmöhuip. Jadu'n nipaady nej jihuüy ajcxy ytidziyigixy, e nyaj'ügich ma ymuxy je nii huidibi yejcp jugy'ajtín, ni ca' ajcxy mimeeñyduunip ni jadu'ñi. ⁷ Pinjaty mimadactaayb jibic-huinma'ñ etz pocyunüi, yi' je' cidigihüib huidibi njé'ajtpy, e ich yi' xyDios'adiib, e yi' ich n'ung'adiiyb. ⁸ Je huindzcytjic ajcxy, pinjaty ca' ymibicy ich ndiy'ajt, pinjaty tumb huidibi ca' y'oyjáygidaacnity, pinjaty jáy yaj'ócp, pinjaty migapxtigooyb töxyjáydijc, pinjaty tumb capxpgüi, pinjaty mijpidacp huifijyá yhuinma'ñ, pinjaty huindzigüyb quipychech tzaadzech, etz pinjaty anüdacp, je' ajcxy nidüg'óciy nibidzimüib ñicxipy ma mijjün ytoy müid azufre, huidibi quéxcp nej jünmejy. Je' je' je mimetzpi o'cin.

Yi jemybi Jerusalén

⁹ Huin'it nidüg ángel je nihuixtucpi huidibi anajty müid huixtucj tasí ujtzatypí müid je huixtucpi ayo'n tzaachypi huidibi jac'axam tunaanip jadaanip, je' xyñimaayich:

—Mín, e cham nyajni'ixihua'ñ je mibijcpidijc huidibi tüg mugamb müid Dios y'ung, je Cordero, jadu'n nej tüg yéydijc ytüg mucus müid ytóxyijc co ajcxy ypicy.

¹⁰ Je huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyaj'ijxich cumäyjoyty, chi je ángel cümäyjoyty xyajnicxyich ma tüg cop mijpi etz cixpi, chi xyaj'ijxyich je mijpi ciudad santa. Je ciudad santa hue' je' yxii Jerusalén, e ycidägy anajty choon' tzajppjoty jiiiby ma Dios yajpaady. ¹¹ Je mij ciudad santa janch adicxip je' anajty müid Dios y'oy'ajtin. Jim jadu'n anajty y'adicxy nej tüg tzaa janch oyi' nej mármol, janch yaj'ijxnajxp nej ijxin. ¹² Jühuidityi anajty müiditye je ciudad santo ac poch janch mij etz cixy. Je poch ymüid anajty majmetz y'aguu. E ma je majmetzpi y'aguu majmetz ángel ajcxy y'ijtcixy, tügpí ángel ma tügjaty ciudad aguu. Etz yjaybetyity je' ajcxy yxii je majmetzpi Israel tribu, tügpí tribu yxii yjaybetyity ma tüg tüg poch y'aguu. ¹³ Tugüg anajty y'aguu müiditye xiibidzim'amy, tugüg y'aguu ma tichypo ymüinüy, tugüg y'aguu ma jünboj ymüinüy, etz jatugüg y'aguu ma xiigidägy'amy. ¹⁴ Je poch huidibi anajty ymüid je cajp, ymüid anajty majmetz tzaa huidibi y'ijx'ajtip, e majmetzpi tzaa ymüid anajty cojaay je nimajmetzpi apóstoles ajcxy yxii huidibi Jesús, je Cordero, yhuin'ijx, tügpí apóstol yxii ma tüg tüg tzaa.

¹⁵ Je ángel huidibi anajty miydacp müid iich, ymüid anajty tüg quipx ac tim oori je' anajty. Je' anajty müid quipxa'ñ je cajp, je poch y'aguu, etz je poch. ¹⁶ Je cajp, je ciudad, hue' je' anajty cuadradi; nej anajty yoñ'ajt, nañ jadu'n anajty y'agon'ajt, etz nañ jadu'n yciy'ajt. Chi je ángel quipxy je ciudad santa müid je' yquipx. E hue' quipxy mejtz mil jamejtz migo'px kilómetros, y'ayoñ'ajtin yciy'ajtin etz y'agon'ajtin quipxyjaty je' anajty. ¹⁷ Huin'it je ángel quipxy je poch, hue' quipxy migo'px jahuixchigüipx mídaax cínüux, jadu'n nej naaxhuiñyäjy ajcxy ycinüux, huidi je ángel yajtumyb.

¹⁸ Je poch hue' je' anajty ypochity müid tzaa oyjatypi, e je cajp hue' je' anajty ac tim oori, yguéixy nej ijx huätzpi. ¹⁹⁻²⁰ Je tzaa huidibi je poch y'ijx'ajtip hue' je' anajty y'oyduñity huidi müid y'oyguéixy, tzaa janch oyjatypi canaagnax color. Je jayjipi poch y'ijx hue' anajty y'oyduñity müid jaspe tzaa, je mimetzpi poch y'oyduñity müid safiro tzaa, je midugügpi poch y'oyduñity müid ágate tzaa, je mimadaaxpi y'oyduñity müid esmeralda tzaa, je mimigooxpi poch y'oyduñity müid ónice tzaa, je midudujcpi poch y'oyduñity müid coralina tzaa, je mihuixtujcpi poch y'oyduñity müid crisólito tzaa, je mituctujcpi poch y'oyduñity müid berilo tzaa, je midaxtujcpi poch y'oyduñity müid jacinto tzaa, je mimajmetzpi poch y'oyduñity müid amatista tzaa. ²¹ Je majmetzpi poch'aguu hue' anajty y'oyduñity müid tügpí perla. E je mijtu' huidibi najxp cajpcujc hue' y'oyüy müid oori huätzpi, e yguéixy nej vidrio huätzpi yaj'ijxnajxp.

²² Ma je Jerusalén cajp jemybi ca'p nhuin'ijxyich ni tüg templo, ni tüg tijc ma jäy ajcxy Dios ojadajtcixy. Com je Huindzin Dios, yi huidibi tügpajc mijip, etz je' y'ung, je Cordero, jadu'n yi' ajcxy nipaady nej tüg templo nej tüg it ma mayjäy ajcxy y'ojadajtigixy Dios etz je' y'ung. ²³ Je jemybi Jerusalén ca'p je' anajty yajmayjaty xii po' huidibi yaj'anihuip yajtiicxihuij je ciudad, com je Dios y'oy'ajtin etz je' y'ung y'oy'ajtin yi' je' ajcxy nej je tücxin jajin huidibi amb tücxp ma je Jerusalén jemybi. ²⁴ Je mayñaaxhuiñyäjy huidibi ti patcixy y'alma nüzocin naxípy tigihuijy ajcxy müid je jemybi Jerusalén ytücxin yjajin huidi anajty ti ymöyü. Je ane'mbidijc ajcxy ya naaxhuiñ ymüinüy ajcxy mij'ajt, oy'ajt, etz cómay'ajt ma je jemybi Jerusalén. ²⁵ E je cajp aguu ni camina je' agüy yca'idipy xüim, com jim ca' jim ycoodz'idipy, paady ni mina yca'agi' y'idipy. ²⁶ Jim je naaxhuiñyäjy, canaag agajp, minicxip ajcxy ymij'ajt y'oy'ajt ycómay'ajt ma je Jerusaléngajp, je jemybi. ²⁷ Ca'p jim ytigihuijy ni pin huidibi ca' ypocynühuächñi, ni pin huidibi tumb ca'pi y'oyjäygidaacnity, etz huidijaty jäy huin'ümb. Jeyi jim tigihuijy pinjaty ijtp yxii cojay ma je libro huidibi Dios y'ung, je Cordero, ymüid, ma cojay y'ity je jäy ajcxy yxii huidibi ymüid jugy'ajtin huinixibi.

22

¹ Huin'it je ángel xyajni'ixiyich tüg mijñi huätzpi, je nii huidibi yejcp jugy'ajt huidibi ca' yciixip ytiogoyip. Janch huádz janch tücx je' anajty je nii nej tüg ijxin. E je nii jim anajty ymuxy ma Dios etz je Cordero y'ane'mdac. ² Jada mij nii hue' je' anajty ñaxy cuidad mijtügüj, etz ma je mejtz'adu'm'amybi mijñiba', jim anajty je quipy huidibi jugy'ajt müid, huidi tüm'ajt majmetz'oc tügpí jimij, po' po' ytiim'aty, e je quipy y'ayay hue' anajty ytuñ jigix huaad naaxhuiñyäjy choocixy. ³ Ca'p jim y'adipy ni ti ayo'n ni ti jotmay müid pocyunü yciixpi. Je Dios etz je' y'ung je' jim y'ane'mdac ycótujectac yajpaadipy. E je' ytumbidijc je' ajcxy jim yajmij'adiib ojadadiib. ⁴ Y'ijxipy ajcxy je Dios y'ung yhuin'ijjip etz ymüinixip ajcxy je' yxii ycojay ma ajcxy yhuimboc. ⁵ Ca'p jim ycootzihiuity. E pinjaty jim tzinaayb ca'p ajcxy yajmayjadipy linterna jän, lamparajin, ni xüdicxpi, com Dios iich ajt nHuindzin yi' yi' ajcxy codicxib. Je Huindzin Dios etz je' y'ung je' ajcxy jim ane'mip huinixii huinitempo.

Huingooniñ yi Jesucristo ymün'aa

⁶ Huin'it je ángel xyñiamaayich:

—Jadayaabi ayuc tiy'ajt ma jada necy, ooy jada yjanchity, e jëbi miich myajmij'adiyye. Je Huindzin, je Dios huidibi ayuc moy je profetas ajcxy jecy'ajty, quejxy y'angel jigix yajni'ixihuipy je' ytumbidijc tijaty tzojc tunaanip jadaanip.

⁷Jesucristo jadu'n yminañ:

—iMiimbich tzojc! Jotcujc pinjaty tumb cuendi etz cuydumb Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi jaybetyip ma jada libro.

⁸Ich Juan, nmidoohuich etz nhuin'ijxich jadyaabi huidibi jaybety ma jada necy. E co oy jadu'n nhuin'ixyich, chi nhuijoj'ihuuyich ma je angel ytecymijc huidibi anajty yam xyajni'ixiyybich. ⁹Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'idich. Ich, Dios xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz jacjadyi migügtijc huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiiyip, e tüg'óciy pinjaty tumb cuendi huidibi jaybetyip ma jada necy. Huindzigi' etz ojadat Dios.

¹⁰Chi je' xyñimaayich:

—Capxhuácxí je Dios y'ayuc huidibi ti mjay ma jada necy, ca' myüdzip. Com ti yhuingoñ je tiempo mina Dios cuydunañ yi y'ayuc huidibi yjayhui'm ma jada necy. ¹¹Pinjaty ca' ytuädgyity, huen jadu'n jacyajpaady müid ycatudägy'ajt. Pinjaty jibicjot jibic-huinmañ tumb, huen nigi jibicjot jibic-huinmañ tuñ. E pinjaty tudägyi tumb, huen jactuñ tudägy'ajtin. Pinjaty huädz yjot huädz yhuinmañ müid, huen huädz yjot huädz yhuinmañ jacmi'ity ma Dios.

¹²Chi je Cristo yminañ:

—Timetiini nhuimbidiyich jadüg'oc naaxhuiñ. Co anajty ti nmiñich, huin'it nya-jjotcugihuibich pinjaty oybi ti tuñ, e ndzaachytunipyich pinjaty jibicpi ti tuñ. ¹³Ich je' ti njajjip'atyich ya naaxhuiñ, etz ich je' cogixihuamb, tim jadu'n nej je letra A chondägy ma je alfabeto etz je letra Z cogixiy ma je alfabeto. Ich ti nyajtzondacyich je naaxhuiñ etz nyajcixipyich.

¹⁴Jotcujc ajcxy pinjaty ti yocyniñhuäch, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuit ti pujcixy e müid ajcxy yhuit huätzpi. Com ti ajcxy yocyniñhuaatzcixy, paady jëbi jicxcixip je ujtz tza'm huidibi jugy'ajt yejcxy huidibi ca' yciixy ytigoyipy ni mina, e jadu'n jëbi ytiy'ajt ma je jemybi Jerusaléngajp. ¹⁵Dios ca' yi' ajcxy cöbiga'ñ ma je jemybi Jerusalén etz hui'mip ajcxy cajppa' tüg'óciy pinjaty huidibi jibic-huinmañ müid, pinjaty ca' mibicy Dios, pinjaty mijpidacp huijyay yhuinmañ brujö yhuinmañ, pinjaty ajcxy migapxtigooyb midundigooyb töxyjädijc, pinjaty ajcxy jäy yaj'öcp, pinjaty ajcxy huindzigiyyb quipychech tzaachech, etz tüg'óciy pinjaty tzachnixondacp anii ayuc.

¹⁶Ich Jesús huidibi capxp. Ti nguexyich n'angel ma miich jigix jada tiy'ajt capxticxipy majaty mibijcpiidijc ma tüg' tüg' cajp. Ich je' iix'ajtp cop'ajtp ma je rey David miñ. Etz ich je' nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich je rey David. Jadu'n ich nipaady nej je mijmadza' huidibi yajtijp jayxim.

¹⁷Je Espiritu Santo etz je mibijcpiidijc huidibi jadu'n nipatp nej Cristo ytöxyijc yminaangixy:

—Min ma Jesucristo.

E pin amidoo'ijtp ich n'ayuc ymináangixipy:

—Min ma Jesucristo.

E pin tzojcp jugy'ajtin huidibi ca' yciixy ytigoyipy nimina, jadu'n nej jihuuy ytidzïyi e tzocy jada nii, huen miñ, e nmöhuibiyich jugy'ajtin, jadu'n nej jihuuy nyajni'ügich je nii huidibi jugy'ajtin müid e ni ca' mimeeñyduñipy ni jadu'ñyi.

¹⁸Tüg'óciy pinjaty amidoo'ijtp Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi jaybetyip ma jada libro, ich miich ajcxy nimaaybich co pinjaty jacyaj'anajxp jada ayuc ma jada necy, Dios jac'anaxy möhuib tzaachyipi ayo'n, ca'ydi huidi jaybetyip ma jada libro. ¹⁹E pin puuhujtjp hueeni jada Dios y'ayuc huidibi jaybetyip ma jada Dios ylibro, Dios yi' jötziib yxi huidi cojaayip ma je jugy'ajt libro. Nañ jadu'n ypuhuiziiyb huidi anajty japaatip ma je jemybi Jerusaléngajp, huidi jada libro ñimiydacpy.

²⁰Yi Jesucristo huidibi jada ayuc capxp, yi' minamb:

—Ca' ooy jecy njac-huácxibañich co nhuimbidiyich naaxhuiñ jadüg'oc.

Jadu'n jada. Amén. iMin, Huindzin Jesús!

²¹Huen je nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxy huidibi mibijcp. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.